ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΟΣ ΑΡΟΣΗ/
ΜΕΙΟΣΕΙΣ, ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΟΦΙ/
ΣΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ.

ALEXANDRI APHRODISIENSIS, IN SO/
PHISTICOS ARISTOTELIS ELEN/
CHOS, COMMENTARIA.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΟΣ ΑΠΟΣΗ-
ΜΕΙΟΣΕΙΣ, ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΟΦΙ-
ΣΤΙΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ.

Ιδάξας περὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ καὶ διαλεκτικοῦ συλλογισμοῦ ὁ ἀριστοτέλης, νῦν ἥκει διδάξων ἡμᾶς καὶ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. οὐχ ὥς τε τούτοις χρῆσθαι ἡμᾶς, ὡς τῷ ἀποδεικτικῷ καὶ διαλεκτικῷ συλλογισμῷ, οἱ μὲν γὰρ ἀπιστήμης ὄργα. τὰ δὲ σοφίσματα καὶ οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, ὄργον μὲν ἀπιστήμης οὐδέν. ἐνοχλήσεις δέ τινες μᾶλλον. καὶ ἐμπρόδισμοι τῶν ἀπιστημῶν. ὡς καὶ αὐτὸς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις ἐν ἄλλοις ὠνόμασεν. ἀπὸ τοῦτο πάντως ποιεῖ, διδάξων ἡμᾶς τίνες οἱ τρόποι, οἷς οἱ σοφισταὶ χρώμενοι πειρῶνται τοὺς πολλοὺς ἐλέγχειν, καὶ τοὺς ἀμαθεῖς τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου. διδάσκει γ' οὖν ἡμᾶς περὶ τούτων, οὐκ ὥς τε χρῆσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα μὴ παρὰ τῶν χρωμένων ἐλεγχώμεθα. εἰδότες γὰρ τοὺς τρόπους. καθ' οὓς οἱ σοφισταὶ τὰ οἰκεῖα προβάλλονται σοφίσματα ἐλεγχησόμεθα μὲν παρ' αὐτῶν οὐδαμοῦ, ἐλέγξομεν δὲ μᾶλλον αὐτοὺς λύοντες τὰ προβαλλόμενα σοφίσματα παρ' αὐτῶν. οἷς καὶ τὸν τρόπον εἰδότες τῆς συνθέσεως ὡς γὰρ ἐν ἄλλοις αὐτὸς εἶπεν, ὁ τὸν τρόπον εἰδὼς τοῦ δεσμοῦ, ἐκεῖνος λύσει τὸ σύνδεθεν, καὶ ὁ τὸν τρόπον εἰδὼς τῆς συνθέσεως τοῦ σοφίσματος, ἐκεῖνος λύσει καὶ τὸ προβαλλόμενον σόφισμα.

Ο τι μὲν ὁ περὶ ἀποδείξεως λόγος τέλος ἐστὶ τῆς λογικῆς ἁπάσης πραγματείας, ἤδη φθάσαντες εἴπομεν. ἐν οἷς τε περὶ τῶν ἁπηρῶς συλλογισμοῦ διελέγετο ὁ ἀριστοτέλης, καὶ ἐν οἷς τὴν ἀποδεικτικὴν ἀπεδίδου μέθοδον, ἀπὸ δὴ γ' οὖν ἱκανῶς τὰ περὶ ἐκείνης ἡμῖν τῆς μεθόδου ἐξήτηται, ἀκόλουθον ἂν εἴη εἰπεῖν τι καὶ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων τίς τε ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης πραγματείας ἐστὶ, καὶ διὰ τί τάξιν ἔσχε τὴν τελευταίαν. καὶ ὅτου χάριν σοφιστικοὶ ἀπιγράφονται ἔλεγχοι. ὡς γὰρ ἐν πολλοῖς εἴπομεν ἔνθα μὴ αὐτόθεν ἐστὶ δήλη ἡ ἀπιγραφὴ τῶν συγγράμματος, χρὴ καὶ ταύτην σαφινίζειν. σκοπὸς οὖν ἐστὶ τῆς παρούσης πραγματείας, κατὰ μέν τινας ὡς ἂν ἡμῖν τὴν μέθοδον παραδῶ δι' ἧς τοὺς ἐλέγχους συνίστων οἱ σοφισταὶ, καὶ τοὺς ἀπείρους τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου ἠπάτων ἔστι δὲ αὕτη οἱ μέλλοντες παραδοθῆναι παρ' αὐτῶν τῶν ἀριστοτέλους δεκατρεῖς τροποὶ οἱ καὶ ὡς πέρ τινες εἰσὶ γενικοὶ στοχασμοὶ τῶν σοφισμῶν. οἱ δὲ τοῦτον εἶναι τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης πραγματείας τιθέμενοι, καὶ διὰ τοῦτο ἀπιγεγράφεθαι τοὺς σοφιστικοὺς ἐλέγχους φασὶ, ὡς τῆς παρούσης πραγματείας περὶ τῶν πῶς ἤλεγχον οἱ σοφισταὶ διαλαμβανούσης. καὶ περὶ τῆς συστάσεως τῶν σοφισμάτων αὐτῶν οὐ περὶ τῶν πῶς ἀν τοῖς σοφισταῖς ἀντιλέγοιμεν. ἄλλοι δὲ τοῦτον εἶναι τὸν σκοπὸν

Venit doctur

Scopus fallaciae 13

(2) b16266066

Categorici syllogismi triplices

Comparexima

Plato

Τὸ παίζιον πῶς ἂν ἡ πλειόνων λόγων ἀνοήτοις σοφοῖς ἡδίστη μοσι

Scopus

τ βιβλίου δεσπάγαρον, ἀπὰ μᾶλλον σκοπὸν ἔχειν τὸν ἀριστοτέλην φατέον περὶ τ
πῶς αὐ αὐτοὶ μαθοιμεν ἐλέγχειν, κ αὐτὸ πλέγειν τοῖς πδρωμένοις σοφίζεσθαι ἢ
μᾶς. διὰ τοῦτο γ φασὶν, οὐδὲ περὶ τ σοφιστικῶν συλλογισμῶν ἴδιόν γέγραπται τὸ
βιβλίον, ἀπὰ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι. ὡς καθόλου παραδίδομένης ἡμῖν αὐ τοὺς σο
φιστὰς ἐγέγχειν δυνάμεθα περὶ ἢ γ τ καθηγορικῶν συλλογισμῶν τὸ ἥδος
τριττὸν δυνάμενοι δέχεσθαι, κ περὶ τ δύο τ διαλεκτικοῦ φημὶ συλλογισμοῦ, κ τ
ἀποδεικτικοῦ ἀρκούντως ἐν τῇ ἑαυτ πραγματείᾳ διέλαβεν, ἐν τῷ παρόντι βι
βλίῳ ὡς περιττὴν ἀλεξιτήριον παρέχων φάρμακον τὸ ἀποφυγεῖν τὰς σοφι
στικὰς ἐνοχλήσεις περὶ τ σοφιστικοῦ διαλέγεται συλλογισμοῦ, ἐλέγχους πα
ραδιδοὺς μᾶλλον τ σοφιστικῶν λόγων οἷα φιλοτιμούμενος, ὡς μᾶλιστα περὶ τὸ ἀ
ληθές, διοὺ ἂν ἀδρανεῖς ᾖ δοὺς λογίσαι, κ ὃ τ δοκοῦντ ἐνδόξων φέναι σμος δι
λέγχηται. ὡς γ οἱ ἰατρικοὶ οὐ μόνον τὰ πρὸς ὑγείαν συντείνοντα διδάσκουσι
ἀπὰ κ τὰ σκληρὰ τ φαρμάκων ἐπιξηροῖ πίνα ἐστὶν, οὐκ ἵνα τούτοις χρῶνται,
ἀπ ὡς βλαβερὰ ταῦτα φεύγωσιν κ θανάσιμα. κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κ
ἑαυτοὺς κ τοὺς τοῖς ἀληθέσιν ἐγγυμναζομένους κ πειρᾶν τ ἐνδόξων λαβόντας
δὲ ἐναντία δῆτα τὰ φαινόμενα ἐνδόξα οὐ γ τῷ ἀριστοτέλει σκοπὸς ἦν πρὸς τοῦ
μισος περὶ τ σοφιστικῶν ἐλέγχων διαλαβεῖν, οὐ δὲ δ' αὐτὸ, ἀπὰ καθ' ἕτερον περὶ
τ ζητουμένου εἶδος οἷς δίδάσκει, περὶ τ ἐλέγχειν τοὺς σοφιστάς. παυόμενον γ οὐ πα
δ' ἀλόγων τὸ τοιοῦτον ἥδος τ συλλογισμοῦ. τὸ δὲ παύγιον ὡς αὐ ἔπι περὶ τοῦτο
δ' ἀσον ἀδρᾶσι σοφοῖς κ ἀπιστήμοσιν, ὡς ἐν τῷ δυθυδήμῳ κ πάντων διαλαμ
βάνει, ἔνθα τῷ κριτῶν διαλεγόμενος ὁ σωκράτης θαυμασίαν ἄγαν τὴν σοφιστι
κὴν ἀποφαίνεται κ πανσόφοις ἀτέχνως ὀνομάζει τοὺς σοφιστὰς, κ βούλεσθαι
μαθεῖν κ αὐτὸς ταύτην τὴν μέθοδον. ἵνα περιτρέπειν τὸν δυθυδήμου τῷ τοῦ
ἀξιόχου παιδὶ κλεινίᾳ προσδιαλεχθῆναι. ὁ δ' δυθυδήμος κ ὁμωνύμως ἐ
ρωτῶν εἰς τὰς ἀντιφάσεις περιήγαγεν αὐτὸν, οὗ πολλάκις, ὦ κλεινία πότερος ἆρα τ
αὐτῶν οἱ μανθάνοντες. κ τὸ μέγιστον ἀπὸ μεγάλου ὄντος τ ὄρωτήματος, περὶ
τὰ μὲν ἠρυθρίασεν. ἵνα περὸς τὸν σωκράτην ἀπεῖδεν. ὁ δὲ παρεβαλλόμενός τε αὐτὸν,
κ ἀπεκρίνεσθαι διεκελεύετο ὅπ αὐ βούλοιτο. κ ἀπεκρίνετο ὁ κλεινίας, ὅπ
οἱ σοφοὶ ἦεν οἱ μανθάνοντες. κ ὁ δυθυδήμος, ἆρα γε ὦ κλεινία οἷδας πῶς διδά
σκάλους, ὡμολόγησεν οὕτως, πίνων οἶσθ εἶναι διδάσκαλοι. ἐκεῖνος τ μανθάνοντ.
ἆρ οὖν σοφοὶ ἦσαν ὅπ τὰ διδασκόμενα οὐκ ἠπίσαντο οὐδ' ἅπαξ ὁ δ' ὅπ μανθά
νουσι ἆρα οἱ ἀμαθεῖς. ἐπὰ πάλιν τὸ ἐναντίον συνελογίσατο. ὅπ μανθάνουσιν οἱ
ἄσοφοι. ἀπὰ τοιοῦτ μὲν λόγων πηγὴν οὗτος τὸν διάλογος, κ ὁ περὶ τ ἀγό
ρας. ἡμεῖς δὲ πάλιν περὸς τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. Σκοπὸς ἐστὶ τῷ ἀριστο
τέλει ὡς ἔφημεν, ὁ περὶ τ ἀποδεδόμενος πρὸβλημα περὶ τ εἰπεῖν πῶς σωίστων τοὺς δο
κοῦντας ἐλέγχοις οἱ σοφισταὶ, κ πῶς ἐδόκουν διὰ τοῦτ ἐλέγχειν τοὺς ἀπείρους
τ τέχνης αὐτῶν, κ πίνες οἱ γενικοὶ τρόποι τ σοφισμῶν, κ πόσων
προσχάζονται οἱ ἐν τοῖς σοφίσμασιν ἀγωνιστικόμενοι κ διαφιλονικοῦντες, κ πό

.. ἡ. πῶς

Soluere nodum difficile igno rante nodum Aristotelis

Ordo

Eximere

τα εἴδη τῶν σοφισμῶν, κ κατὰ πόσους τρόπους ἐν ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν τὴν φαν
τασίαν τοῦ ἐλέγχειν ἐμποιεῖ. ἵνα ἐφεξῆς, κ τὰς προσηκούσας λύσεις ἐπάγῃ
αὐτοῖς. λύειν γὰρ τῶν ἀμηχάνων, τὸν δεσμὸν ἀγνοοῦντα. τούτου δὲ φανεροῦ γε
γονότος κ ἐλέγχειν δυνησόμεθα. ἁπλῶς γ τοίνυν ἑναντίως ἐκεῖνοι τὰ σοφίσμα
τα σπεύδουσιν, τῶν λόγων γίνεται περιστικόν. ἐπεὶ ὁ τοῦ διορισμοῦ τὴν γνῶσιν ἔχων,
οἷδε καθ' ὅτι καὶ ὁπόσα τὴν λύσιν ἐπάγεται τῷ διορισμῷ, μηδενὸς προσυπάρ
χοντος αὐτῷ, ὡς ἐν τῇ ἰδίᾳ τὰ φυσικὰ πραγματεία φησὶ περὶ δὲ γε τῆς τάξε
ως ἀμφισβητεῖται πολλοῖς. οἱ μὲν γὰρ φασιν ὡς ἔοικεν τὴν διαλεκτικὴν πραγ
ματείαν, ὁμοίως δὲ κ ταύτην τὴν σοφιστικὴν τῆς ἀποδεικτικῆς πρότερον
χρῆναι γὰρ πρότερον τοῖς πιθανοῖς χρησαμένους. εἶθ οὕτω καὶ τοῖς ἀναγ
καίοις καὶ ἀληθέσι προσδιατρίβειν. οὐ καλῶς δὲ οἱ ταῦτα λέγοντες ἀποφαίνον
ται. εἰσὶ γὰρ ἡ τῶν συνθέτων φύσις τῇ ὕλῃ σύνοδος ἐφεστῶσα ἀναγκαίως ἀεὶ τὸ πεῖ
σον κ τὴν φαντασίαν παρακλουθοῦσα παραλογίζεται, κ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄν
τα ὑπονοεῖ, οὐ χρὴ ταύτας πρώτοις αὐτὴν προσβαλεῖν τοῖς πιθανοῖς τε κ φαι
νομένοις ἐνδόξοις. ἐνα χειθεῖσα γὰρ τούτοις κ προσληφθεῖσα, οὐ ῥᾴδιον αὐτῶν ἀπο
σπάσαι, κ τὴν ἀλήθειαν ὑποδέξεται, ἐκείνα ἡγουμένη τἀληθῆ κ αὐτοῦ πίστα.
πρὸλλως γὰρ κ ἐν τύχοῦσιν ὡς ἀεὶ τὸ πολὺ, πᾶσι μᾶλλον πιθανὸν εἶναι οὐ φιλεῖ.
ἄλλως τε δὲ ἐκείνα προσαχθῆναι τῆς ἀποδεικτικῆς ἀεὶ πίστεως ὤφειλον, ἃ δὴ
κ μάλιστα ἂν εἰς ἀπόδειξιν. μηδέν γε σοφιστικὴ ἄχρηστος ἐστὶ πανταπάσιν τῇ ἀπο
δεικτικῇ ἐπιστήμῃ. ἐπεὶ τὸ ψεῦδος τῇ παραβάσει τῆς ἀληθείας ἐλέγχεται. ἀ
κόλουθον αὖ ἐστὶ πάντως τἀληθῆ πρῶτον μαθόντας, οὕτω τοῖς πιθανοῖς κ ψεύ
δεσι προσπαλῆσαι. ἐκόντως ἄρα πρότερον τῶν τοιούτων ἡ ἀποδεικτικὴ τέτα
κται. ἐν αὐτῇ γὰρ τὸν κυρίως συλλογισμὸν μανθάνοντες, ὅτι ἐξ ἀναγκαίων καὶ
ἀμέσων καὶ γνωριμωτέρων καὶ προτέρων τοῦ συμπεράσματος γίνεται, τὸν
παρὰ ταῦτα πίπτοντα, σκόλου παντὸς πρῆγος καθισταμένου, ῥᾳδίως ἂν
γνοσθείημεν. εἰ γὰρ τὸ πῶς γίνεται καταμάθωμεν καὶ πίνα τρόπον τὰ ἀληθῆ τὸ
περὶ ταῦτα γινόμενον δύσορῶς καταμαθεῖν δυνησόμεθα. ἆρ οὖν οὐκ οἰόν τε ἦν
ἐκ ταύτης ἀμέσως προσβαλεῖν τῇ σοφιστικῇ διδάσκει μᾶλλον, περὶ τῆς πα
μὲν ἀληθοῦς, πᾶ δὲ ψεύδους ἡπαφὲστιν ἡ διαλεκτικὴ, ἀλλὰ γὰρ τῆς μὲν ὁ σκοπὸς
τῆς παρούσης πραγματείας, κ περὶ τῆς τάξεως αὐτῆς, κ τῆς ἀπογρα
φῆς, ἀρκούντως εἰρήκαμεν. ἤδη δὲ κ τῶν τοῦ φιλοσόφου λόγων ἐπισκέψω
μεθα. περὶ δὲ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. πάντων μὲν ἐν τῷ δυθυδήμῳ τῷ
ἀριστοτέλης ἐν προοιμίοις, δυθυδὸς τῆς διαλεκτικῆς πραγματείας τὸν αὐτὸν ἅπαν
λέγοντος ὑφιστικὸν κ σοφιστικὸν συλλογισμόν. τούτους δὲ τοὺς συλλογισμοὺς
πρότερον μὲν κατὰ τὴν ὕλην ἐξημαρτῆσθαι λέγοντος τῆς συλλογιστικῆς συζυγίας οὐκ
ἐκπεσόντας, οὓς κ συλλογισμοὺς ὀνομάζοντος. πρότερον δὲ τὸ συλλογιστικὸν εἶ
δος μὴ ἔχοντας, ἀληθῆ τὴν ὕλην. οὐδὲ συλλογισμοὺς ἀξιοῦντος καλεῖν. ἀπὰ φαι
νομένους συλλογισμούς. οἷον τί φημί. ὅταν τῆς συλλογιστικῆς τὰ μὲν συλλογιστι

προσβαλεῖν

Plato

ὑφιστικὸς σοφιστικὸς ἰδέ

Alexan. sup elench. A 3

.l. ἡ. κύριον

Praesumptio uelquaeunq: non consuent facile mutari

.. περὶ. ἡ.

Quaat in cod. scr.

Peccatú in materia

Peccans in forma syllogismi non dicitur fallogismus sed apparens syllogismus

Cristicus Sophisticus

καὶ συζυγία διὰ τροτάσεων πρῶτ(ον) τὴν ὕλην ληφθέντων, ὁριστικὸν μὲν ἐροῦμεν συλ
λογισμὸν τὸν κατὰ σοφιστικόν· ὡς ὅτε λέγει· πᾶς ὁ ἀνδρεῖος, ἀνδρεῖαν ἕξει· ἔστι
δὲ ὁ χιτὼν ἀνδρεῖος· ὁ χιτὼν ἄρα ἀνδρείαν ἕξει· οὗτος γὰρ ὁ συλλογισμὸς ὁρι
στικὸς καὶ σοφιστικός, οὐ παραλλάττει δὲ τῷ πρῶτ(ον) τὴν λῆψιν ὡς ἔνδοξον, τὸ πάντα
τὸν ἀνδρεῖον ἀνδρείαν ἔχειν· ἐπειδὴ ἐν συλλογιστικῇ συζυγίᾳ ἐν ᾧ οὕτως ἔχει
ματι, ἐκ δύο καταφατικῶν· τῆς μὲν, ὅλως μορίου· τῆς δὲ, καθόλου τῆς μείζονος.
ὅταν δὲ πάλιν συλλογίσηται πάντα τὴν ἐξ ἀληθῶν μὲν τροτάσεων, μὴ συλλογιστι
κῶς δὲ, μὴ δὲ φυλάξας τὸ τοῦ σχήματος ἴδιον, συλλογισμὸν καὶ οὗτος ἐποίησε,
μὴν οὗτος φαινόμενος συλλογισμὸς λέγεται, οἱ οἱ εἰσὶν ἐν ἀσυλλογίστῳ συζυ
γία ὁρωτόμοιοι λόγοι· οἷον, εἰ σῶν ἄγει πᾶς· τὸ, ὁπ πᾶς ἄνθρωπος ἵππος ἐστὶ, διὰ
τοῦ λαθεῖν πάντα ἄνθρωπον ζῷον ἄνευ, καὶ πάντα ἵππον ζῷον· ἀσυλλόγιστος γὰρ
ἡ τοιαύτη πρόκ(ρισις) τοῦ συλλογισμοῦ· καίτοι ἐξ ἀληθῶν οὖσα τροτάσεων· ἄτοπον
δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι δύο καταφάσεις ἐν δυσὶ τόροις χίμασι· καὶ πολλὰ τούτων τὰ παρα
δείγματα ἐν τοῖς τοπικοῖς ἡμῖν εἰς τὴν διαλεκτικὴν ἐξήγησιν· ἄλλοι δέ
τινες σοφιστικοῦ καὶ ὁριστικοῦ συλλογισμοῦ διαφορὰν τοιαύτην παραδεδώκα
σιν· ὁριστικὸν μὲν εἶναι πέντε εἴναι, τὸν κατὰ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος μὴ ὑγιῶς ἔ
χοντα· σοφιστικὸν δὲ τὸν τὴν ὕλην ἔχοντα διημαρτημένην· ὑγιὲς δὲ τὸ συλλογι
στικὸν εἶδος ἀεὶ ἐλέγχοντα οὗτοι παρὰ τοῦ τοῦ ἁριστοτέλους φιλοσόμοι· τροῖ
ὧν γὰρ ἐν οἷς τὸν ἀποδεικτικὸν λόγον πᾶσι διαλεκτικοῦ διίστησι καὶ τοῦτον τ(ὸν) σο
φιστικοῦ φησὶ· ὅπ ὁ μὲν κατὰ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν τὰ κοινά, διαλεκτικός· ὁ
δὲ τοῦτο φαινομένως ποιῶν· σοφιστικὸς καὶ συλλογισμὸς ὁριστικός· ἐπειδὴ τοί
νυν ὁ ὁριστικὸς συλλογισμὸς ὁ αὐτός ἐστι τῷ σοφιστικῷ ἐλέγχῳ, εἰπὼν πρῶτ(ον)
σοφιστικῶν ἐλέγχων, ἐπήγαγε καὶ, τῶν φαινομένων ἐλέγχων ὄντων δὲ παρα
λογισμῶν, ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ θείς· κοινὸν γὰρ αὐτῶν τῶν σοφιστικῶν ἐ
λέγχων, τὸ φαίνεσθαι· καὶ τούτων τὴν διαίρεσιν, ποιεῖται δύο ἐν τοῖς ἑξῆς λέ
γων· οἱ μὲν γὰρ τούτων τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων εἰσὶ συλλογισμοί, οἱ αὐτοὶ ὄν
τες τοῖς ὁριστικοῖς συλλογισμοῖς ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, μὴ ὄντων δὲ σῶν τινῶν
μερῶν· οἱ δὲ ὁ οὐ δοκοῦσιν ἄνευ, οἱ αὐτοὶ καὶ οὗτοι ὄντες, τοῖς ὁριστικοῖς λόγοις, ἢ ἐξ
ἐνδόξων ἢ φαινομένων ἐνδόξων φαινομένοις. οἱ καὶ ὁριστικοὶ μὲν λέγονται συλ
λογισμοί, συλλογισμοὶ δ' οὐ συλλογισμοὶ μὲν οὖν εἰσὶ σοφιστικοί, οἱ τὸ χῖμα
μὲν ἔχοντες ὑγιές· τὰς δὲ τροτάσεις, ἢ ἀμφω, ἢ τὴν ἑτέραν ψευδεῖς· φαινόμε
νοι δέ, οἱ τὸ χῖμα μὲν μὴ ὑγιὲς ἔχοντες· τὰς δὲ τροτάσεις· ὅ τε μὲν ἀληθεῖς, ὁ
τὲ δὲ ψευδεῖς ἁπλῶς δὲ πάντες οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι, ἢ συλλόγισμοί εἰσιν
ἢ ἀσυλλόγιστοι· καὶ γὰρ καὶ τὸ εἶδος ὑγιὲς ἔχει, φαινόμενος ἐστὶν ἔλεγχος, καὶ
οὐ κυρίως ἔλεγχος· τοῦ δὲ ἐλέγχου μόρια εἰσὶ δέκα καὶ τρία· ἐξ μὲν τὰ πρὸς τὴν
λέξιν· ἑπτὰ δὲ τὰ πρὸς τὴν διάνοιαν· οὓς ὁ ἀριστοτέλης ἐξ ὧν τῆς λέξεως καλεῖ καὶ
ταῦτα τὰ ἴγ δὶς παραδίδωσι· πρῶτον μὲν λέγων ὡς ἁπλῶς οἱ σοφι
ταί· ὕστερον δὲ λύων αὐτά· σοφιστικοὶ οὖν ἔλεγχοι ἔσονται γέγραπται παροῦσα πρα

Sophistic. Fyll. Apparés. Fyllo.

Sex fallaciæ in dictione. Septem circa Sententiá

∴ πf. συλλογισμοί

γματεία καλῶς· καὶ διχῶς αὖ νοηθεὶς ἔσται γραφή· καὶ ὅπι ἐλέγχου εἰσὶν οἱ σοφι
ταί· καὶ ὅτι ἐλέγχονται· ἢ τὸ φαινομένως ἐλέγχων ἐστὶν ἔγκλημα· ὡς ἐγκλητικὸν
γὰρ τὸ πρότερον τοῦ δευτέρου· καὶ εἰ ἄρα ὄνους τοὺς λεγομένους τοιούτους, ὡς ἔδη
λέγομεν πρὸς τῶν μὴ κυρίως ἐλέγχων, ἀλλὰ τῶν φαινομένων ἐλέγχων, οἵτινες
εἰσὶν οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι· ἀναγκαῖον ἐστὶν εἰπεῖν, τίνι ἐστὶ σόφισμα, καὶ
τί ἀληθὴς ἔλεγχος, καὶ τί φαινόμενος ἔλεγχος, καὶ τί παρεξέλεγχος, καὶ τί
παραλογισμός· σόφισμα μὲν οὖν ἐστι καθὼς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς τοπικοῖς φη
σί, τὸ συλλογισμὸν τῷ ὁριστικῷ συλλογισμῷ· οἷον ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν· οὐ φησὶν ὁ
ἀποκρινόμενος· τί δὲ ὅταν ξύλον καὶ λίθον λέγῃς, ἆρ' οὐ σιγῶντα λέγεις· ἐν οὖ
γοῦν ἐν ταῦθα πρῶτ(ον) τὴν ἀμφιβολίαν τὸ σόφισμα γέγονεν· ἔλεγχος δέ ἐστιν
ἀληθὴς αὐτὸ φάσις τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος καὶ ὀνόμα
τος μὴ συνωνύμου ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ὁμολογουμένων, ἐξ ἀνάγκης μὴ συμβαίνον
τος τοῦ ἐξ ἀρχῆς κατὰ ταὐτὸ καὶ πρὸς ταὐτὸ καὶ ὡσαύτως, καὶ ἐν τῷ αὐ
τῷ χρόνῳ· εἰ γὰρ ὁρωτᾶται τὸ ἆραγε ὁ κύων ζῷον ἐστιν· εἶτα καταφήσομεν, καὶ
ἐπαγαγὼν ὁ ὁρωτῶν ὅπ τὰ κυνίδια κύων οὐκ ἔστι ζῷον, οὐκ ἂν ἐλέγχοι· διὰ
τὸ μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ποιήσασθαι τὸν ἔλεγχον· ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς λέ
γεται σύνωνύμων ἀπάντων γίγνεται· οἷον ὡς ὅταν ὁρωτήσῃ τὸν ἆραγε ζῷον πρῶ
τατεῖ εἶτα καταφήσει ὁ ἀποκρινόμενος καὶ ὁ σοφιστὴς ἐπαγάγῃ ὅπ ἐστὶ π
καὶ ἡ ῥεμᾶ· διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν, ὅπι καὶ ὀνόματος μὴ συνωνύμου· ἀλλὰ μὴν δὲ
τὸ ἐν ἀρχῇ σῶν ἀριθμεῖσθαι· τί δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ ἀκτέον ἐστὶν εἰρῆσθαι ἐν τῷ δευτέρῳ τ
τροτέρων· ὀφείλει δὲ ὁ ἔλεγχος καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ εἶναι· εἰ
γὰρ μὴ τὸ ὁμώνυμον μήτε συνώνυμον εἴη τὸ ἠρωτημένον, μήτε τὸ ἐν ἀρχῇ ληφθέν,
κατ' ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο μόριον, λέγει μέν τι τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρ
χειν, οὐκ αὐτὸ ἔλεγχοι μὴν· οἷον ἆραγε ὁ Αἰθίοψ μέλας· ναὶ· ἀλλὰ μὴν τοὺς ὀδόν
τας οὐ μέλας· ὥστε ὁ αὐτὸς καὶ μέλας καὶ οὐ μέλας· ἀλλὰ οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ
ὁ ἔλεγχος γέγονεν· καὶ εἰ μὴ πρὸς αὐτὸ εἴη, οὐ δὲ οὕτως ἔσται κυρίως ἔλεγχος·
οἷον εἴτις εἴπῃ δέκα δισταδίους ἄνευ καὶ μή· οὐ γὰρ πρὸς τὸ αὐτὸ λέγονται,
ἀλλὰ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο ἕτερον· δὲ καὶ ὡσαύτως λεγόμενον, οὕπερ ἐστὶ διπλάσι
κὸν τοῦ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· οἷον ἆραγε ὁ κοιμώμενος ὄψιν ἔχει· ναὶ φησὶ, τὸ
δὲ ὄψιν ἐχεῖν ὁρᾶν ἐστί· ὁ κοιμώμενος ἆρα ὁρᾷ· οὐκ ἐλέγχει γὰρ οὕτως ὁ λόγος
τὸν λέγοντα μὴ ὁρᾶν τὸν κοιμώμενον· διότι ὁ λέγων, ὁ ὄψιν ἔχων ὁρᾷ, σημαίνει
καὶ τὸν ἔχοντα καὶ μὴ ἐνεργοῦντα, δυνάμῃ δὲ ἐνεργεῖν, καὶ τὸν μὴ ἐνερ
γοῦντα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· οἷον ἆραγε οἱ ἄνθρωποι ἀγαθοί· ἀλλὰ μὴν οὐ
τοῦ σιδήρου γένους οὐκ ἀγαθοί· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον οὐκ ἂν εἴη ἔλεγχος ἀληθής,
μὴ οὐ τοῦ αὐτοῦ χρόνου συλλογισάμενος· ὅταν οὖν μὴ κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ
του τοῦ ἐλέγχου λέγω δὴ τοῦ ἀληθοῦς ἐλέγχου τὸν τροσδιαλεγόμενον, ἀλ
λὰ καθ' ὁμωνυμίαν ἢ κατά τινα τῶν σοφιστικῶν τροτάσεων τινὶ οἱ καὶ τὰ ἐλέγ
χοι αὖ οὐκ ἀληθῶς, ἀλλὰ σοφιστικῶς· καὶ τὸν τοιοῦτον ἔλεγχον, οὐδ' ἔλεγ

∴ πf. ῥεμᾶ

□ πf. ἐλέγχων

∴ πά

ούχ. legendú ante p interrogat.

ούχ

tr omnes partes huius diffinitionis reperiuntur in toto libro sequenti capitulo 17. Est autem hæc diffinitio ipsi aristo. in paralogismo. ignorantiæ elenchi

σόφισμα Aristote

Elenchus uero & cõclusiones illi)

Ad idé. Sec. idé

Aethiops niger & albus secundú dentes

similiter

In eodé tépore

Paralogismus

Sophistic elench

Apparens Paralogismus

Syllogismus genus ÷ multarum specierú

Syllogismorú genera 4.

Prima natura in geometria quæ sint

Dialectica

Sophistica

χὴν ὀνομάζει ὁ ἀριστοτέλης ἀλλὰ φαινόμενον ἔλεγχον, καὶ παρεξέλεγχον ὡς ἔξω ὄντα τοῦ κυρίως καὶ ἀληθοῦς ἐλέγχου, περὶ οὗ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης ὁρίζεται μέν μακρόν, παραλογισμὸς ἐστὶν, ἡγεμονεύων ἀπάτη διὰ τὴν ὕλην ἢ διὰ τὸ εἶδος τοῦ συλλογισμοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐσημειωσάμεθα δὲ τὸν ἀριστοτέλους παραλογισμὸν ὀνομάζοντος τὸν μὲν ὑγιῶς ἔχοντα κατὰ τὸ σχῆμα συλλογισμόν. περὶ δὲ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. τινὲς τῶν ἐξηγησαμένων ἐντεῦθεν ἐκ παραλλήλου ὡς ἔφαμεν τεθεῖσθαι φασὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ τῶν φαινομένων ὡς πάντων τῶν σοφιστικῶν οὐκ ὄντων κυρίως ἐλέγχων, ἀλλὰ φαινομένων. εἶναι δ' αὖτις καὶ διαφορὰ σοφιστικοῦ ἐλέγχου καὶ φαινομένου ἐλέγχου. σοφιστικὸν μὲν γὰρ ἔλεγχον ὁρεῖς, τὸν τὴν ὕλην ἔχοντα ψευδῆ, καὶ διὸ φαινόμενον ἐνδόξων ὑπὸ χειρουῦται· τὸ δὲ σχῆμα ὑγιὲς ἔχοντα. φαινόμενον δὲ ἔλεγχον καὶ παραλογισμὸν τὸν κατὰ τὸ συλλογιστικὸν εἶδος ἀσφαλμένον, τῆς ὕλης ὅπως δήποτε ἐχούσης, ἐπειδὴ προειρήκαμεν ὅτι ὁ παραλογισμὸς κυρίως τῷ ἀριστοτέλει ὑπὸ τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων κατὰ τὸ σχῆμα εἴληπται. ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν ἀπὸ τῶν πρώτων. πολλαχοῦ εἰρήκαμεν ὡς ὁ ἁπλῶς συλλογισμός, γένος ἐστὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ καὶ διαλεκτικοῦ καὶ σοφιστικοῦ συλλογισμοῦ. ὑπὸ γοῦν τὰ γένη τῇ φύσει πρότερον εἰσὶ τῶν εἰδῶν, μέλλει δὲ καὶ ἐν τοῖς θα παραδοῦναι πρῶτον περὶ συλλογισμοῦ κεφαλαιωδῶς, τί τε ἐστὶ καὶ πῶς οἱ μὲν, μή ὄντες δ' οἰκοῦσιν. οἱ δὲ κατὰ ἀλήθειαν εἰσὶν. διὰ τοῦτο φησὶν ὅτι χρὴ ἡμᾶς ἀρξασθαι ἀπὸ τῶν πρώτων κατὰ φύσιν. οὕτω γὰρ ὀφείλεις ποιήσει τὴν σύνταξιν, τουτέστι τῶν τῇ φύσει πρώτων. ἅττα εἰσὶ τὰ κοινά. κοινὰ δὲ ἐν τούτοις ὁ συλλογισμός, οὐ ἔξης τέσσαρα φησὶν εἶναι τὰ γένη, ἢ τοίνυν κατὰ τούτων ῥητέων τῶν τῇ φύσει πρώτων. ἢ φύσει πρώτων λέγοιεν ἂν τὰς οἰκείας τῇ προκειμένῃ πραγματείας ἀρχὰς καὶ οἱονεὶ στοιχεῖα. ἄλλου γὰρ ἄλλου ἀρχαὶ, καὶ οὐχὶ αἱ αὐταὶ πάντων. ὡς γὰρ τῆς γεωμετρίας φύσει πρῶτα καὶ ἀρχαὶ σημεῖα καὶ γραμμαὶ καὶ κύκλοι καὶ ἀξιώματα περὶ ὧν πρότερον εἰπόντες οἱ γεωμέτραι, οὕτω εἰς τὰ κατὰ μέρος διδασκαλίαν ὁρμῶσι. οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα ποιήσει. πρῶτα δ' αὖ εἶναι τῆς σοφιστικῆς μεθόδου, ἤτοι διαίρεσιν ἣν λέγει, καὶ τὸ δέξαι ὅπερ ἐστὶν εἶδος τοιούτου τοῦ σοφιστικοῦ λόγου. καὶ τὸ, πόθεν ἐφίενται οἱ σοφισταὶ καὶ τίς ἡ τούτων προαίρεσις. καὶ τίνα ἐστὶ διὰ μεπάσεσι καὶ ξυνοῦσι τοὺς τοιούτους λόγους, ὅπερ τὸ δοκεῖν εἶναι σοφοὺς καὶ ὀχλοποιεῖσθαι. ἢ γὰρ σοφιστικὴ ἐστὶ, χρηματιστικὴ τὶς ἀπὸ φαινομένης σοφίας. διὸ καὶ φαινομένων ἐφίενται ἀπὸ δείξεως. καὶ τοῦτο τῆς διαλεκτικῆς ἢ σοφιστικὴ διαφέρει. ὡς ἐκείνη μὲν πρὸς δόξαν μόνον ἀφορᾷ. αὕτη δὲ πρὸς τὸ χρηματίζεσθαι. ὅτι μὲν οὖν οἱ μὲν εἰσὶ συλλογισμοί. οἱ δὲ οὐκ ὄντες δ' οἰκοῦσι. εἰπόμενῶς τινες ἄλλο γένος καὶ εἶναι τὸν σοφιστικὸν ἔλεγχον πρὸ τοῦ φαινομένου ἔλεγχον, οὗτα δὲ παραλογισμόν. καὶ ταύτην τὴν διαίρεσιν εἰρῆσθαι καὶ τὰ παρόντα φασίν. ὅτι οἱ μὲν, οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι δηλαδή, εἰσί τε καὶ ὀνομάζονται συλλογισμοί. οἱ δὲ, οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι

καὶ παραλογισμοί, οὐκ ὄντες, δ' οἰκοῦσιν εἶναι. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἔχοντες. καθολικῶς δὲ φησὶ, ὅτι οἱ μὲν περί τινος διαλεγόμενοι καὶ συλλογίζονται ὑγιῶς. οἱ δὲ φαίνονται μὲν συλλογίζεσθαι, τὴν πρόκλην δὲ τοῦ συλλογισμοῦ μὴ ὑγιῆ ἔχοντες, οὐκ αἰρήθειεν ἁπλῶς συλλογισμοί, ἀλλὰ φαινόμενοι. προεθέμην δὲ περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων εἰπεῖν οἱ καὶ ἦσαν φαινόμενοι ἔλεγχοι, πρῶτον διὰ βραχέων ὑπομνήσκειν ἡμᾶς τῆς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν γενομένης παρ' αὐτοῦ διαιρέσως, περὶ ἐριστικοῦ συλλογισμοῦ. τῆς σοφιστικῆς συλλογισμῶν. ἴσως δὲ εἴποιεν καὶ ὁρίστικῶν, οἱ μὲν εἰσὶ συλλογισμοὶ ἐκφαινομένων καὶ ἐνδόξων ὡς ἐκεῖ δέδεικται. οἱ δὲ φαινόμενοι συλλογισμοί, οὐκ ὄντες δ' ἐ. καὶ πάσχουσι τοῦτο διὰ τὸ ὁμοιότητα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοῦτο γίνεται διά τινα ὁμοιότητα, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων τουτέστι τῶν συλλογισμῶν, τοῦτο οὕτως ἔχει ἐπὶ δεῖγμα. πάσχουσι δὲ τὸ λεγόμενον, οὐκ ἐκ λογικῆς μόνον ζῴων, ἀλλὰ καὶ αὖ τῶν ἀψύχων. δοῦναι δὲ παραδείγματα. ὡς πάντως φησὶν, εἰσὶ τινες τῶν ἀνθρώπων καλῶς ἔχοντες καὶ δυνάμενοι τοιοῦτοι δὲ οἱ ἀθλητικοὶ καὶ οἱ πένταθλοι. οἱ δὲ προσποιοῦνται τὸ δυνάμενοι, καὶ διὰ πιῶν ἐπιτηδευμάτων πρὸς τὸ σῶμα τοὺς δυνακτοῦντας μιμοῦνται σχήματα, λίζοντες ἑαυτοὺς παχύλαις ἐνδύμασι, καὶ ὅπως ἂν φυλαὶ ἐν τῇ προσαγωγῇ τῶν ἱερείων ἐπίουν, πλὴν δοῦσα γὰρ ἑκάτερα τὴν ἑτέραν πρὸς βαλλεῖν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ τὰς πανηγύρεσι τῆς τῶν θυμάτων ἐν τοῖς βωμοῖς γενομένης προσαγωγῆς, ἐνεφύσα τῷ λιπερῷ, καὶ λιπὼν ὡς ἐποίει φανεῖσθαι τὸ μηδέν, ἐκ δὲ ἐκφυσήματος, ὡς πρὸς ἀθλητὰς ἐν τῷ σωματοσοφιστῇ, καὶ πρόκλος ἐν τῇ ἐορτῇ ἀπαρθμησάσθαι δεύκασι. τοῦτο δὲ καὶ οἱ καχεκτοῦντες, προϊοῦντες νοσήσαντες καὶ τὴν ὄψιν ἀπολέσαντες καὶ τὸ ἀληθινὸν μὴ ἔχοντες κάλλος πρὸς τὰ τρίμματα ἐαυτοὺς καταχρωννύοντες. πρὸς δὲ τοὺς ὀρεῶντας ἐξαπατᾶν. καὶ φαίνεσθαι ὅπερ οὐκ εἰσὶ φυλετικῶς οἱονεὶ πεφυσῆσθαι πάντες οἱ τοιοῦτοι καθόλου λέγοντες, οἱ μὲν διὰ σκέψεως, μὴ δὲ πρὸς ἀλήθειαν τὰ σώματα μεγάλοι, καὶ τὸ εἶδος περικαλλεῖς, ἀλλὰ διὰ τινων πρὸς πρόκλησιν σκυάσαντες ἑαυτοὺς καὶ κομμώσαντες. οἱ μὲν καχεκτοῦντες τοὺς δυσκτοῦντας φαίνονται μιμούμενοι. οἱ δὲ δυσειδεῖς, φαίνονται μὲν καλοὶ οὐκ εἰσὶ δέ. ὁμοίως δὲ καὶ πρός τῶν ἀψύχων. τὰ μὲν κυρίως ἐστὶν ἄργυρος ἀληθῶς καὶ χρυσός. τὰ δὲ φαινομένως κατὰ τὴν ἐφαλμίαν τῆς ἀληθείας κρίσιν, τῷ ἀπατᾶσθαι ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος τῆς τῶν χρωμάτων λέγω δὴ ἀπάτη ἀπατᾶται ἀληθείας ὡς πρὸς τοῦ μέλιτος. τοῦτο γὰρ ξανθὸν εἶναι γνωρίσασα καὶ τῇ γλυκυτητι γλυκὺ κρίνασα, εἰ πάρ καὶ ἄλλο τι θεάσηται τοιοῦτον ἔχον χρῶμα. δυνὺς κἀκεῖνο μέλι ὑπολαμβάνει. διὰ τοῦτο δραμεῖν ποτὲ πρός τὸ αὐτὸ ἄμφω καθὼς ἐν τῷ περὶ ψυχῆς οὕτως φησί. ὃν οὖν τρόπον ἀπάτη πολλαχοῦ γίνεται ἐπί τε τῶν σωματικῶν διαθέσεων καὶ πρός τῶν ἀψύχων. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ πρός τῶν ἐλέγχων καὶ συλλογισμῶν. ὁ μὲν τις ἐστὶ συλλογισμὸς ἀληθὴς καὶ ἔλεγχος. ὁ δὲ οὐκ ἐστὶ, φαίνεται δ' εἶναι συλλογισμός. ὅταν οἱ ἀκροώμενοι τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου τυγχάνωσιν ἄπειροι. καὶ μὴ δὲ τὰ τῶν ἀληθῶς συλλογισ

Athletici Pentathli

λιποχρέω

Athenæus

Proclos

φυλετικῶς πεφυσῆσθαι

Aristotelis

Athenæus in dipnosophista citatur ab Alexandro

μων χ̣ ἐλέγχων ἀδ̣ ὧν ἰδίωμα. ἦ τὸ γὰρ φησὶ φαίνεται διὰ τὴν ἀπορίαν τ̄ ἀ
Aristote κουοντ̄ διλογότη, ὃ χ̣ ἐν τῇ ἀποδ̣ικτικ̣ῇ ἀπιπόμενος ἔλεγεν, ὅτι πολ̣ γεωμετρι
κῶν ἐν ἀγεωμέτροις τοῖς διαλεγομένοις τὰς ἀκροάσεις λύσ̣ φανλως διαλεγόμενος
,, ἆρα κατασκευάζ̣ χ̣ δ̣ῆν αἰτίαν τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα νομίζουσιν οἱ ἄπειροι. οἱ γὰρ ,,
,, ἄπειροι φησὶν ὡς πολλαὶ ἀπορίαι ἔχουσι πρὸς ἕκαστον θεωρουμένων. ὃ δ̣ῆλον ἐκ τ̄ εἰρημένων. ,,
ἢ γὰρ τ̄ φησὶ διὰ τοὺς ἀπείρους πολλῶν ἀπείρως ἐχόντων, οὕτως ἀφύκασι ταῦτα
νοεῖν χ̣ διακρίνειν, ὡς αὐτ̄ τῆς τοιαύτ̄ φύσεως πρόχειρ̣ διακείμενοι, χ̣ μὴ εἰδότες ὅ
λως πεῖσαι περὶ τὸ πρᾶγμ̣ οὐδ̣ διαλεξις γίνεται. ἀπείροις γὰρ ὄντως χ̣ πρόχειρ̣ εἰσὶ τῆς πρᾶγμ̣
αὐτ̄ γνώσεως. ἢ γοῦν οὕτω νοητέον, ἢ μᾶλλ̣ ὅτι ὡς πρὸς ἀπείρους πολλοῦ διαφέρομα
τος ὁρῶντες τινα, πολλάκις ἀπατῶνται ἐκ τινος βραχείας ὁμοιότητος καὶ διὰ
τὴν τ̄ διαφέροντος ἀσυμμετρίαν χ̣ τῆς ὄψεως τὴν ἀσθενειαν κατὰ τὴν διάκλα
σιν αὐτ̄ χ̣ αἰάκλασιν, γόμφ̣ μὴ σωφρονεῖν οἴονται, χ̣ χολοβάφινα διὰ τὴν ὁμοιό
χρωμον, χρυσᾶ χ̣ τὰ λιβαρυύρινα χ̣ τὰ καττίτερινα ἀργυρᾶ. οὕτω χ̣ οἱ ἀπὸ τῆς ἐ
μπειρίας συλλογιστικῆς μεθόδου, ἐλέγχους μὲν ἡγοῦνται καὶ συλλογισμοὺς,
ἀπὸ τινῶν μικρῶν ὁμοιοτήτων, τοὺς οὐχ οὕτως ἔχοντας διὰ τ̄ ἀπορίαν τ̄ δεξαμένου
,, τὴν λαβόντες. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς ἐκπίνω ἐστὶ τινὲν τ̄, ἢ τοῖς ὁμολογουμένων χ̣ ,,
,, οὐχ ὑπεθετικῶς λαμβανομένων. τί ἐστι συλλογισμὸς χ̣ ἔλεγχος, εἰρηται ἔμπ ,,
Syllogismi diffi mitio τοῖς πρότοροις ἀναλυτικοῖς χ̣ ἐν τοῖς δ̣ύτροις. ἐν μὲν τοῖς πρότροις, ὅτι συλ
λογισμός ἐστι, λόγος ἐν ᾧ τεθέντ̄ τινῶν, ἕτερόν τι τ̄ κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαί
νει τοῖς οὕτως ἔχειν χ̣ τὰ ἑξῆς, καὶ τινὸς χάριν προσετέθη ἑκάστη τ̄ διαφορῶν, ἀρ
κούντως ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς διελάβομεν. ἐν δὲ τοῖς δ̣ύτροις τ̄ προτρόπων ἀνα
λυτικῶν, ὅπερ ἔλεγχος ἐστὶ συλλογισμὸς μετὰ ἀντιφάσεως τ̄ συμπεράσματος.
Syllogismus Elenchus οὐ γὰρ ἀπὸ τ̄ αὐτ̄ συλλογισμοῦ ὁ ἔλεγχος. ἀπ̣ οὐ διὰ τοῦτο ὁ αὐτὸς τῷ συλλογισμῷ.
ἴσως πλέον γὰρ ὁ συλλογισμὸς τ̄ ἐλέγχου. εἰ μὲν γὰρ ἔλεγχος πάντως καὶ συλλο
γισμός. οὐ μὴν ἀ συλλογισμὸς χ̣ ἔλεγχος. χ̣ ὅτι συλλογισμὸς μὲν γίνεται καὶ
νεῦ ἀντιφάσεως, ἐξ δ̣ύο καταφατικῶν προτάσεων. ἔλεγχος οὐ γίνεται ἐξ δ̣ύο
καταφατικῶν προτάσεων δεῖ γὰρ ἐλέγχω, τὴν μὲν τῶν προτάσεων ἄρνα κα
τηγορικήν. τὴν δὲ περιπτικήν. ὁ γὰρ ἔλεγχος προσλαβὼν τὸ αὐτικεῖσθαι τῷ ἐξ ἀρ
χῆς συμπεράσματι, συλλογισμὸς μετὰ ἀντιφάσεως λέγεται τ̄ συμπεράσμα
τος, τουτέστι συλλογισμὸς προσειληφὼς τὸ συμπέρασμα, ἔχον ἀντιφασιν εἰς
τινα κειμένην ἀληθῆ πρότασιν, ἢ διὰ συλλογισμοῦ ληφθεῖσαν, ἢ ἐξ ὁμολογίας
τινός, ἀληθῆ καὶ αὐτόθεν. οἷον εἴτις λέγει τὸν ἄνθρωπον ζῷον ἄρνα, χ̣ τοῦτο ἀπ̣ δ̣ῆ
κνύει διὰ συλλογισμοῦ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος λογικός, τὸ λογικὸν, ζῷον. καὶ τὸ συμπέρα
σμα, δ̣ῆλον. ἀληθὲς μὲν οὖν τοιοῦτος συνελογίσατο. ἀδ̣ ἐστὶ λαβεῖν πρὸς τὸ συμ
πέρασμα ἐλέγξομεν τοῦτον λαβόντες τὸ ἀντιφατικῶς αὐτικείμενον τῷ ἀληθεῖ
συμπεράσματι, ἢ τοῦ ἐναντίου ὅπερ αὐτὸς ὑπέθετο, χ̣ τὴν ἑτέραν ὁμολογουμένην
πρότασιν, καὶ δείξομεν αὐτὸν προσλήψαντα μαχόμενον. ἔστω γὰρ τὸ ζῷον οὐδὲν
αὐτῷ· τὸ ζῷον παντὶ λογικῷ· τὸ λογικὸν οὐδὲν ἵππῳ· ἢ δὲ χ̣ παντὶ ἀνθρώπου οὖσα πρὸς
λαβόντες τὸ ἐναντίον τῷ ἀληθεῖ συμπεράσματι, ἀπὸ τοῦ προτεθέντος ἀγόμενον τὴν ὁμο

∴ ff. Το'

ζωίσεται

∴ ff. ἀρετοῦ

λογουμένην πρότασιν ἀναιρέλαττες. ἔστι δὲ τοῦτο τοῦτο πρὸ πάντα, καὶ γὰρ εἰ τὸ αὐτὸ
φατικῶς αὐτικείμενον λάβοιμεν. συλλογιστέον οὖν ἐν ᾧ σχήματι διὰ μέσου τ̄
ἀρετὸν μὴ εἶναι τὸ κακὸν ἀγαθόν. καὶ ἔστω δεικνύμενον, τὸ μὴ δεῖναι τὸ κα
κὸν ἀγαθόν, ἢ ἁπλῶς πεθὲν ὡς ἐναργὲς, ἢ καὶ διὰ συλλογισμοῦ δεικτέον. ὡς ὅ
ταν λάβοι τις μηδὲν εἶναι κακὸν ἀρετὸν, πᾶν ἀγαθὸν ἀρετόν. ἔχοι αὖ διὰ τοῦ
το δεδειγμένον ἐν β σχήματι, τὸ μηδὲν εἶναι κακὸν ἀγαθόν. εἰ οὖν τις ἐνίσταται
πρὸς τὸ συμπέρασμα λέγων εἶναι τοῦτο ψεῦδος. δῶσ̣ αὖ τὴν αὐτὴν ἀντίφασιν τ̄ συμ
περάσματος, τὴν ὅτι ἔστι τι ἀγαθὸν κακόν, καὶ ἐλεγχθήσεται ἐν γ σχήματι συλ
λογισμῶν ἢ μὴν οὕτω. τὸ κακὸν τινὶ ἀγαθῷ, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν. τὸ ἀρετὸν
παντὶ ἀγαθῷ. καὶ τὸ ἀρετὸν τινὶ κακῷ. ἦν δὲ οὐδὲν ἐναντίον τοῦτο μὲν οὖν ἔλεγχος ἐ
στὶν, ὅ τὸ ἐναντίον, ἢ τὸ αὐτικείμενον τῷ συμπεράσματι λαμβάνων
καὶ πρότασιν τινὰ ἀληθῆ. καὶ τοῦτον ἀποδεικνύων ἄγοντα περαινόμενον. τοι
οὗτος μὲν ὅτε συλλογισμὸς καὶ ὁ ἔλεγχος, καὶ ὁ συλλογιζόμενος καὶ ἐλέγ
χων, καὶ τὸ συλλογίζεται καὶ ἐλέγχει. ἀπ̣ οἱ σοφισταὶ ἐλέγχουσι μὲν οὐ ,,
δαμῶς, δοκοῦσι δὲ ἐλέγχειν διὰ πολλὰς αἰτίας. αἰτίας λέγων τοὺς δεκατρεῖς; ,,
πρόπους δι' ὧν ἅπαντας τοὺς προσδιαλεγομένους. ὧν ἕνα τὸν ἀνομοφωνεῖν,
καιρόν τε καὶ κοινὸν τοῖς πολλοῖς, καὶ διὰ τοῦτο δημοσιώτατον τουτέστι κοινότα
τον. κατακόρως γὰρ τούτῳ καὶ ὡς οἷόν τε πολὺ χρῶνται οἱ σοφισταὶ δυφυέστατον δὲ
ὡς ῥᾴδιον, τὸν διὰ τῶν ὀνομάτων, ὃς εἴη ἂν ἡ καθ' ὁμωνυμίαν λεγόμενος ἢ κα
τὰ ἀμφιβολίαν ἢ τάχα καὶ ἀμφοτέρως, καὶ προσθήσουσιν ἐξ οἱας οὗτος τῆς
αἰτίας γίνεται. ἃ μὲν οὖν φησὶ δυνατὸν διαλεγομένους ἡμᾶς αὐτὰ τὰ πράγματα
φέρειν ἐς μέσον, καὶ ὑπ' ὄψιν πίπτειν. οἷον πολὺ κυνὸς ἢ καύματι πνιγόντος διαλε
γομένους, αὐτὸν ἐκεῖνον παρεῖναι καὶ πολὺ τούτου τοῖς λόγοις πιέζεσθαι, οὐκ αὐτο
τέλεσματόν μοι, πολὺ ὑπολαμβάνει ἀφεστάναι καὶ προσθήλων διαλεγόμενοι, ἴσως
δὲ τοῦτο ἀδύνατον ἐστὶ, καὶ οὐ τοῖς πράγμασι χρώμενα ἐν ταῖς διαλέξεσιν, ἀπ̣
αὐτὰ ἢ πράγματ̄ τοῖς τούτ̄ συμβόλοις. σύμβολα δὲ τ̄ πραγμάτ̄ εἰσὶ τὰ ὀνό
ματα. τὰ γὰρ ἐν τῇ φωνῇ ὀνόματα καὶ ῥήματα αὐκαθ' ἑαυτὰ λεγόμενα καὶ αὐ
τὰ ὀνόματα ἐστὶ διὰ μέσων τῶν νοημάτων, ἐξαγγελτικὰ εἰσὶ τῶν πραγμάτων,
τὸ συμβαῖνον ἴσως τ̄ ὀνομάτων μὴ φθορὰν ἴσως τὰ σημαινόμενα ὑπ' αὐτῶν. ὧν
γὰρ ἓν ὄνομα καὶ ταυτὸν συμβεβηκέναι, τούτων καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν φύσιν
τὴν αὐτὴν εἶναι νομίζομεν, διὰ τὴν τ̄ ὀνόματος ταυτότητα. διὸ καὶ οὕτως ἐρωτ̄,
οὐχὶ ὁ λίθος ἄρρην ἐστὶν οὐχὶ ὁ Καλλίας ἄρρην ἐστὶν, ὁ λίθος ἄρα Καλλίας. καὶ πά
λιν οὐχὶ ὁ πάτων ἄρρην ἐστὶν, οὐχὶ ὁ τραπεζος ἄρρην ἐστί. ὁ πάτων ἄρα τρα
πεζός ἐστι. καὶ τοῦτο διὰ τί δὲ οὕτω πάσχει πειρᾶται ὁ σοφιστὴς λέγειν. ὅτι διὰ τὸ ἀπο
ρεῖν τὴν φύσιν ὑμῶν, ὀνόματος τ̄ ἀριθμοῦντων ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων,
γίνεται αὐτὴν ἀπορίαν καὶ ὁ παραλογισμός. εἰ γὰρ δυσπορία ἦν πολλῶν ὀνομά
των, οὐκ ἂν αὐτὴ ἡ ἀπορία ἴσως πολλαχῶς λέγεσθαι δύναται. νῦν δὲ ἀπορουσῶν ἡ φύσις ἡ

Aequivocatio seu amphibolia

ἴσως πολλαχῶς

μῶν πολλοῖς οὖσι καὶ διαφόροις τοῖς πράγμασι καὶ ἀπείροις, οὐχὶ τῇ φύσει, ἀνήμιν, ἅπαντα εἶναι ἑνὶ ἑκάστῳ οἰκεῖον ὄνομα πολλά τινα καὶ διάφορα σύνταγοῦσα πράγματα, τίθεικεν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα. ἅπερ πράγματα εἰ ἔχοι γνώριμον οἰκείου ἓν ἕκαστον ὀνομασμόν, οὐκ ἂν ἠπατώμεθα. ἀνίσταν διαλεγόμεθα ἐπιφέρομεν αὐτῇ τιθήσεται πράγματα, καὶ οὕτως ἀπρόσκοπος ἂν εἴη γε ἡ διάλεξις. νῦν δὲ ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις διὰ τὴν ἀπορίαν οὐ προσήρμοσεν ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ καταλληλον ὄνομα, ἀνὰ πολλοῖς πράγμασιν τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ὄνομα ἀναγοῦσα ἐτίθηκε, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπάτη χώραν ἔχει. διὸ τὰ ἅπαν τ' ὀνόματος ὁμολογηθέντα τὰ αὐτὰ καὶ ἅπαν τοῦ τε τ' ὀνόματος σημαινομένου συμβαίνειν ἡγούμεθα, ὡς κἀκείνων μιᾶς φύσεως ὄντων, διὰ τὴν τ' ὀνόματος ταυτότητα, καὶ τῷ τὸ ὄνομα εἶναι ἓν, οἷόν μεθα καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δηλούμενα πράγματα διάφορα καὶ ἀνομοούσια ὄντα ἓν δύναι κατὰ φύσιν, οἷον πάρ' ἀδύνατον. οὐ γὰρ εἰ τὸ βασιλίσκος ὄνομα ἐστὶν ἑνὶ, ἤδη καὶ τὸ σημαινόμενον παρ' αὐτοῦ πρᾶγμα, ἐστὶν ἕν· ἄλλος γὰρ ὁ τοῖς πολλοῖς ἐγγωσμένος βασιλίσκος καὶ ἄλλος ὁ τοῖς ἅπασιν ἡμῖν, ὁ ἅπασι τῆς καρδίας δηλονότι ὢν τ' ἀστέρος λέοντος. οὐκοῦν τὰ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἀπὸ μιᾶς πηγὴς κοινωνίας καὶ ὁμοιότητος, σοφιστικὸν καὶ ὅτι τὸ συμβαῖνον ἅπασι τῶν ὀνομάτων καὶ ἅπασι τῶν πραγμάτων τοῦτο ἡγεῖσθαι συμβαίνει φησὶ τοῖς σοφισταῖς. παραδείγματι χρῆται τῶν ἅπασι τῶν φώνων τοῖς λογιζομένοις· ἀπὸ γὰρ ἁπασῶν τῶν δακτυλίων ἐν τοῖς φώνοις συλλογιζόμενοι δύρίσκοισι, ταὐτὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τ' πραγμάτων μεταφέρουσι, καὶ τοσαῦτα φασὶ ἔχειν καὶ ταῦτα δύναται δακτυλομετρούμενα. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ὅμοιον· ἀνὰ ἅπασι μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τὰ συμβαίνοντα ἐπ' αὐτοῖς μεταφέρειν ἅπασι τὰ ἀριθμοῦ μήματα ἀληθές· εἰ γὰρ τὸ ἑπτὰ ἀριθμὸς εἰς πολὺ πλῆθος καὶ ἄπειρον διαιρεῖται, ἀνάγκη καὶ τοὺς ζ ἄνδρας οἵ τινες εἰσὶ τὰ ἀριθμοῦ μήματα, εἰς πλῆθος καὶ ἄπειρον διαιρεῖσθαι. ἅπασι δὲ τῶν ὀνομάτων, οὐκ ἀληθές· οὐ γὰρ εἰ δίων δυσύλλαβον, τὸ δυσύλλαβον πεντασύλλαβον, ἀνάγκη τὸ δίωνα. ὃς ἐστὶ τὸ πρᾶγμα πεντασύλλαβον εἶναι. ταῦτα εἰπὼν καὶ δείξας ὡς ἀπατώμεθα, ἐπιλογόπ δ' ἀπειρίαν καὶ ἀγνοιαν καὶ μᾶλλον διὰ τὴν ὁμωνυμίαν μεταφερόντων τῶν σοφιστικῶν τὴν ἅπασι τῶν ὀνομάτων ἀπάτην εἰς τὰ πράγματα, ὥσπερ οἱ λογαριστὰὶ μεταφέρουσι τοὺς ἀριθμοὺς ἅπασι τὰ ἀριθμήματα δεικνύντες διάφορον δύναι καὶ οὐχ ὅμοιον, διὰ τ' εἰπεῖν, τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν ὅμοιον. ἅπασι μὲν γὰρ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ἀριθμητῶν, καὶ ἀμφοτέρα εἰσὶ χαλκᾶ καὶ ὀβολός· ὅπως ἂν ἔχει τὸ ἕτερον οὕτως ἔξει καὶ βάτερον. ἅπασι δὲ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν πραγμάτων οὐχ οὕτως ἔχει. τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα πεντασύλλαβα καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος ἅπασι γὰρ οἱ λόγοι ἐξ ὀνομάτων συγκεῖσθαι λέγεσθαι γὰρ νῦν καὶ τὰ ῥήματα ὀνόματα· τὰ δὲ ὀνόματα ἐκ συλλαβῶν. αἱ δὲ συλλαβαὶ ἐκ στοιχείων· τὰ δὲ στοιχεῖα τῆς ἐγγραμμάτου φωνῆς πεντασύλλαβα εἰκοσιπέντε ἄρα γὰρ τὸ ἐκπεπαδεύμενα ἄρα ὡς ἐν τ' τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέδεικται, ἀνάγκη συμπεπλῆσθαι. ἀνὴ οὕτω μὲν πεπλασμένα εἰσὶ τὰ ὀνόματα. πῶς δὲ ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ

ἀνομοούσια

Basiliscus stella in corde Leonis

λογισταί

Verba appellat nomina Aristote

ἅπασι πολλαπλοῖ ἰδιῶται

Sophistice Sophista

πράγματα ἄπειρα ἐστὶν, καὶ ὅπως οὐκ ὄμοιον ἐστὶ τὸ συμβαῖνον, ἐπί τε τῶν πραγμάτων καὶ ἅπασι τ' ἀριθμῶν τὴν αἰτίαν τούτου ἐπαγαγεῖν δύναμεν λέγων, ἅπασι καὶ ὁ ἀριθμὸς ἐπ' ἄπειρον αὐξεῖν δύναται, καὶ τὰ ἀριθμήματα οὐκ ἐνδέχεται τὰ διάφορα ἀριθμήματα καθὸ ἀριθμήματα τῷ αὐτῷ καὶ ἑνὶ ἀριθμῷ δηλοῦσθαι. οἷον τὰ ἑπτὰ καὶ ἐξ διὰ τ' ε ἀριθμοῦ· τὰ δὲ πράγματα ἐπ' ἄπειρα ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν, τὰ δὲ ὀνόματα πεπεράνται, ἀναγκαῖον πλείω τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῦνομα τὸ ἓν σημαίνειν τοῦτου δὲ ὄντος, εἰ μὲν ἐπ' ἄλλου δοίη ὁ ἀπορῶν ὁμῶς, ἐπ' ἄλλου δὲ μεταγάγοι ὁ ὁρῶν δόξειεν ἂν ὁ ἔλεγχος γίνεσθαι. χρῆται δὲ τοῖς ἀριθμοῖς καὶ τοῖς φώνοις πρὸς τὸ δεῖξαι τοὺς σοφιστὰς τῷ τὰ ὀνόματα μεταφέρειν ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα, παραλογιζομένους τοὺς ἀνεπιστήμονας. ὡς γὰρ ἅπασι τῶν φώνων οἱ μὲν δεινοὶ ἀλλ' ἅπασι πολλοὶ καὶ ἰδιῶται τῷ τοὺς ἀριθμοὺς φέρειν ἅπασι τὰ ἀριθμοῦ μήματα, παρέσωτῶν καὶ πολλῶν πολλὰς φώνους καὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἅπασι ἡμῶν ἀπατᾶσθαι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπὸ τούτων παρακρούονται. τὸν αὐτὸν δ' ἐστὶ τρόπον ἔχειν καὶ ἅπασι τῶν λόγων τῶν ἐξ ὀνομάτων· οἱ γὰρ ἀσύνετοι καὶ ἀνεπιστήμονες τῆς τῶν ὀνομάτων δυνάμεως, κακῶς διελεγχόμενοι παραλογίζονται καὶ αὐτοὶ διαλεγόμενοι καὶ ἄλλων ἀκούοντες. ὅπερ λαπλῶς τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων, καὶ ἐκ τῆς ἐμφερείας ἔνεστι συμβαίνειν. πολλὰ γὰρ οὐκ ὠνόμασται καὶ τὰ μὲν πράγματα ἄλλο τι ἄλλα· τὰ δὲ ὀνόματα ταυτά· οὐχ ὅπερ δὲ διὰ τοῦτο μόνον αἱ ὁμωνυμίαι λέγεται· ἀνὴ ὅτι διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης εἰ χρὴ διάλλας αἰτίας τινὰς αἱ ὁμωνυμίαι· ἡ μὲν ὁμωνυμία ἐξ ἀνάγκης διὰ τοῦτο· πάντως γὰρ ὁ τιθέμενος τινὶ ὀνόματι, χρήσεται φωνῇ κατ' ἄλλης τινὸς ὡρισμένου· ἡ μέντοι πρὸς τόνδε ἢ τόνδε ὁμωνυμία οὐκ ἐστὶν ἀναγκαία ῥᾴδυνατον γὰρ ἄλλο τινὶ καὶ μὴ τοιούτῳ πρὸς ὁμώνυμίαν δύναται· ὅτι δὲ πεπεράνται τὰ ὀνόματα, δῆλον ἐκ τοῦ τὰ στοιχεῖα ὧν ἐν τῇ συνθέσει τὰ ὀνόματα πεπεράνται. τῶν δὲ πεπερασμένων καὶ ἡ σύνθεσις πεπερασμένη· καὶ ἐπὶ ἐκ τοῦ μὴ δὲ πᾶσαν σύνθεσιν γραμμάτων, συλλαβὰς ἡ ὀνόματα ποιεῖν δύναθαι. αἱ γὰρ πρὸς τὰ φωνήεντα συμπλοκαὶ πεπ καὶ σύνθεσις αὐτῶν μόναι ποιοῦσι τοῦτο διὰ μὲν οὖν ταύτην τὴν αἰτίαν. ποίαν αἰτ αὖ τὴν ἐκ τῶν ὀνομάτων δῆλον ὅτι τὴν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας καὶ τὰς μελλούσας λεχθήναι τῶν λοιπῶν δώδεκα τρόπων. ἐστὶν ἐν συλλογισμοῖς καὶ ἐλέγχοις ὡς εἰρηται καὶ τὸ φαινόμενον καὶ τὸ ἀληθές. τὸ μὲν σοφιστικὸν ὄν. τὸ δὲ ἅπασι μοιον. Ἐπεὶ δ' ἐστί τισι μᾶλλον πρὸ ὄρου. ἐπεὶ οὖν ὅτι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὰς ἄλλας γίγεται ἀπάτη ἡ σοφιστικὴ, πρόπεται ἐπεῖν καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἅπασι τετύφλωται. λέγει τοίνυν ὅτι τινὲς δοκεῖν βέλοντες μᾶλλον ἢ πρὸ σοφοὶ, διὰ τὸ δύχερῶς καὶ ῥᾳδίως καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀπ' αὐτοῖς τοῦτο προσγίνεσθαι, διὰ πολλοῦ τιθέασθαι καὶ τὸ τοῦ σοφοῦ ὄρου δοκεῖν μᾶλλον πρεῖν παρὸ πρεῖν κυρίως. οὐ μόνον γὰρ ἐν τοῖς κατὰ τάπις χρόνοις τὸ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφοῖς, μὴ εἶναι σοφοὺς δ' ἄζοντες ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πάλαι χρόνοις τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα οὐδ' ἄσον ἦν τοῖς σοφισταῖς. ἡ γὰρ σοφιστικὴ φαινομένη ἐστὶ σοφία, οὐκ οὖσα δ'. καὶ ὁ σοφιστὴς χρήματος

χρηματιστὴς Plato

χρηματιστὴς

sophisticé apparente eé sapientiam

ἐχρηματίζοντο φαινομένης σο

Verus sapiens facit potius qm videtur. hinchquet qd sit sophista & Sophos.

τῆς ἀσοφανομένης σοφίας. δηλοῦσι δὲ τοῦτο ἰδιῶται καὶ πρωτάγορα καὶ γόργια καὶ πρόδικοι. ὧν ὁ βουλόμενος τὴν σοφίαν καὶ τὸν πλοῦτον, οὐκ ταύτης ἐπιθήσεται μαθεῖν ἐντυχὼν ἑτέρῳ τοῖς ὁμωνύμοις τούτων διαλόγοις τοῦ πλάτωνος. καὶ ὁ σοφώτατος δὲ σωκράτης ἐν τῷ πρωτάγορα γοργίᾳ τε θρασυτάτου πώλου τὸ ἐπαρμένον, καὶ τὸ καλλίκλου τὸ ἀμαθὲς διελέγχων ἀποτυμογικῶς λόγων καὶ παιδευτικῶ φρονήματι πανταχοῦ τὴν σοφιστικήν, δοκήσει μόνον οὖσαν σοφίας φασὶ καὶ οὐκ ἀληθείαν, καὶ τὸν σοφιστὴν δοκήσει μόνον εἶναι σοφόν, τὴν δ' ἀληθείᾳ ἀσοφον καὶ χρηματιστήν, ἤγουν χρημάτων ἕνεκεν ἀγωνιζόμενος ἀσοφανομένης σοφίας. ὅτι δὲ ἡ σοφιστικὴ φαινομένη ἐστὶ σοφία, καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ δόκησιν εἶναι· τὰ γὰρ κατὰ δόκησιν, οὐκ ἐνεργείᾳ. εἰ γὰρ ἡ δόκησις φαινομένη ἐστὶν ὑπάρξις, ἡ δὲ φαινομένη ὑπάρξις οὐκ ἐνεργείᾳ ἐστὶν ὑπάρξις, κατὰ ἐπαναδίπλωσιν τοῦ μέσου ὅρου, ἡ ἄρα δόκησις, οὐκ ἐνεργείᾳ ἐστίν, διὰ τοῦτο ἡ τε σοφιστικὴ, φαινομένη σοφία, καὶ ὁ σοφιστὴς φαινόμενος σοφός· καὶ τὸ ὄρχον τοῦ σοφοῦ φαινόμενον ἐστὶν, οὐκ ἀληθές· καὶ ἐπειδὴ ἀσοφανομένης σοφίας ἐχρηματίζοντο, ἀκόλουθον ἦν πάντως, δοκεῖν μᾶλλον τοῦ σοφοῦ ὄρχον, ἢ τοῦ σοφοῦ ὄρχον, ἢ δοκεῖ· δηλοῖ δὲ ὁ σωκράτης μηδὲν δοκεῖναι πάντα χρῆ διαβεβαιουμένους, μηδὲ σοφὸν τινα εἶναι, καίτοι πάντα καὶ λέγων καὶ πράττων ἀπείρως ἀποτυμῆς. οἱ δὲ σοφισταὶ τοὐναντίον· πάντα γὰρ εἰδέναι βεβαιοῦνται. οὐδεὶς γὰρ οὐδέποτε καὶ τὴν μέρος φησὶν ὁ πρωταγόρας καινὸν τὶ μὲ ὄρωτησε, μογογουχὶ λέγωγα τὰ ἐκεῖνα πρὸ πάντων ὁρώτων μου, ἅπερ τυγχάνω εἰδώς. ἐστὶ δ' ὡς ἐν πρὸς ἓν εἰπεῖν ὄρχον. εἰπὼν ὁ πρῶτα ἐστὶν ἡ τῶν σοφιστικῶν σοφία, ὅτι φαινομένη σοφία, καὶ ὁ τοῖον τὸ ὄρχον αὐτῶν, ὅτι τὸ δοκεῖν εἰδέναι τὸ τοῦ σοφοῦ ὄρχον. νῦν προσίθησι καὶ τὸ τῶν ἀληθῶν σοφῶν ὄρχον. ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ ὡς δὲ καὶ τινα τρόπον ὁρωτᾷ καλῶς ὡσαύτως καὶ ἀποκρίνεσθαι γνόντες οὐχ ἁλώσεμ ἡμῖν τοῖς ἀποχειροῦσι σοφίζεσθαι, φησὶ τῶν ἀποτυμῶς ὁρωτώντων καὶ ἀποκρινομένων, τοὺς μὲν ὁρωτῶντος ἐστὶν ὄρχον τὸ ἀφελεῖν πρὸς τὰς ὁρωτήσεις, καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἐμφανίζειν ψεῦδος μόνον, εἴπερ κακῶς καὶ ψεῦδος ὡς ἀποκρίνεται ἀποκρινόμενος. τοῦ δ' ἀποκρινομένου, τὸ ἐμφανίζειν εἶπερ διαψεύδεται ὁ ὁρωτῶν καὶ τὸ μὲν ἐμφανίζειν τὸν ψεῦδος μόνον, ὅπερ ἐστὶν ὄρχον τοῦ ἀποκρινομένου, ἐν τῷ δύνασθαι ὑπέχειν λόγον ἐστίν· ὁ γὰρ εἰδὼς εἴτε πολλαχῶς εἴτε μοναχῶς τὰ πράγματα λέγεται, τὸν ὁρωτῶντα τὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, οὐ συγχωρήσει τοῦτον ἀπαλῆσαι καὶ σοφίσασθαι. τὸ δὲ ἀψεύδειν ἐν τῷ λαμβάνειν ἐστὶ τοῦ ὁρωτῶντος. ὁ γὰρ δυνάμενος καλῶς ὁρωτᾶν, οὐδέποτε πρότασιν ὁρωτήσει ἀφ' ἧς συμβήσεται τὰ ἐναντία λέγειν ἑαυτῷ· ὡς γὰρ ὁρωτῶν καλῶς, οὐδεὶς ἑαυτῷ δοκεῖ κινδυνεύειν τὰ ἐναντία συμβαίνειν, ὡς εἰδὼς ὁρωτᾶν ἀναμαρτήτως, ἀνθ' ὧν ὁ ἀποκρινόμενος· ἐστὶ δ' ὡς ἐν πρὸς ἓν ἵνα σωθῶσιν εἴπω, ὡς ἐν πρὸς ἓν τὰ ἀμφότερα ὄρχα τοῦ μὲν καλῶς ὁρωτῶντος ὄρχον ἐστὶ, τὸ λαμβάνειν πρότασεις κυρίους καὶ μὴ ἀμφιβόλους· τοῦ δὲ εὖ ἀποκρινομένου ὄρχον ἐστὶ τὸ δύνασθαι τὸν ὁρωτῶντα ἐλέγχειν ψεῦδος μόνον. τὸ δὲ ἐλέγχειν ἐστὶ τὸ δύνασθαι τὸν ὁρωτῶντα ἐλέγχειν ψεῦδος μόνον. τὸ δὲ ψεῦδος μόνον ἐλέγχεται ποτὲ μὲν ἐκ τῶν ἐπομένων τῷ ὄρχῳ τοῦ ἀποκρινομένου, ἢ τοῦ ὁρωτῶντος καὶ ἀληθῶς ὄντος ὄρχου τοῦ ἀποτυμῶς ὁρωτῶντος, καὶ πρὸς ἃ ἔδει τὸν ψεῦδος μόνον ἐλέγχειν δι' ὧν εἴρηται, ὅπερ ἐστὶν οἰκεῖον ὄρχον τοῦ ἀποτυμῶς ἀποκρινομένου. ἢ τοίνυν κατὰ τὸ ἀνόητον τὸ ἐν προσὶ ἓν, ἢ κατὰ τὸ διάφορον. σώζει γὰρ καὶ ἐπὶ τούτοις· δύο γάρ τινα ἂν τούτων ὡς διαποκρίνεσθαι καὶ τὸ ὁρᾶσθαι, ταῦτα δ' ἐπαινῶν, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς ὧν εἰρήκει. καὶ γὰρ ὅτι ἐστὶ τοιοῦτον εἶδος λόγων, ὅπως οἱ σοφισταὶ διώκοιεν, σώσεσθαι ἐν οἷς καὶ τὴν ὁμωνυμίαν παρέθετο, προσθεὶς καὶ τὴν ἀπάτην δ' ἣν ἐφίενται τῆς τοιαύτης τῶν λόγων δυνάμεως, ὡς δυχερούς καὶ ῥᾳδίας, καὶ ὅτι τοιαύτην δύναμις τῆς ὄρίδος, προεῖπον φαυόμενον σοφόν, δι' οὗ τυγχάνοισιν οἱ σοφισταὶ τὴν προαίρεσιν ἔχοντες σώσεσθαι δὲ τρόπον τινὰ διὰ τούτων ὁ ἀριστοτέλης, ὅπανταγκαῖον ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἀποτυμίαν, καὶ τοῦτο εἰδέναι τὸ εἶδος τῶν λόγων τοὺς σοφιστὰς ἀποδεικνύμενον. ὡς γὰρ τὸ ἀγνοούμενον καὶ ἐλεγχόμενον ἔσται. ἀλλὰ δηλονότι τὸ γινόσκόμενον, εἰ γὰρ ἡ ἀπειρία καὶ ἡ ἀγνοια τῶν τοιούτων λόγων τῆς φαντασίας ἅπτα, δῆλον ὡς ἡ γνῶσις αὐτῶν ἅμα τῇ γνώσει καὶ ἐλέγχος ἐστὶ, ταῦτα δ' εἰρῆσθαι ἀποτυμῶς τούτοις προτίθεται φησὶν οὖν ἡ προκειμένη πραγματεία· ἐστὶ δὲ πρὸ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων ὡς τι γίνονται καὶ διὰ τίνων ἔστιν εἶδη τῶν λόγων τῶν σοφιστικῶν· εἰσβάλλει νῦν εἰς τὴν τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων διδασκαλίαν, καὶ ζητεῖ πρότερον πόσα εἰσὶν εἴδη τῶν λόγων, ἐν οἷς ἐστὶ τὸ σοφιστεύειν. τὸ δὲ πόσα ἐστὶν εἴδη τῶν λόγων, ἢ ἐκ πόσων συνέστηκε τὸ σοφιστεύειν. τὸ δὲ πόσα ἐστὶν εἴδη τῶν λόγων, ἢ ἐκ πόσων τὸ ἀριθμὸν, ἢ ἐκ παραλλήλου κεῖται, ἢ τὸ μὲν πόσα αὐτὴ τί πινα εἰσὶ τὰ εἴδη τῶν λόγων, καὶ ἐκ πόσων τὸ ἀριθμὸν, ἢ τὸ μὲν πόσα αὐτὴ τί πόσα εἴδη τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. ἀποδείκνυσι δύο, τὰ πρὸς τὴν λέξιν, καὶ τὰ ἔξω τῆς λέξεως· τὸ ἐκ πόσων δέ, αὐτὴ τοῦ πόσα μόρια ἑνὸς ἑκάστου τῶν τοιούτων λόγων. μόρια γὰρ τῶν λόγων πάντων ὑποδιαιρέσεις τῶν εἰδῶν λέγει· δύνανται καὶ τὸ, πόσα μόρια τῆς πραγματείας τυγχάνει λέγειν ὡς ἴσον τῷ, καὶ πόσων οἱ σοφισταὶ στοχάζονται. οὐ γὰρ μόνον τοῦ ἐλέγχειν ὁ οἰκεῖον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀμετόλιγον ὀρέξεσθαι δύνανται δὲ λέγειν τὴν σοφιστικὴν, ἤτοι ὅτι μὲν τέχνη μηδὲν ἀποτυμῆμα, πρὸς τὰ λανθάνοντα γὰρ ἐκείνων ἑκάστα, ἤτε τέχνη ἔξις οὖσα μετὰ λόγου ἀληθοῦς ποιητικὴ· καὶ ἡ ἀποτυμῆμα ἕξις ἀποδεικτικὴ, πρὸς τὸ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχον, ἢ τέχνην δὲ τὴν σοφιστικὴν οὐ καὶ γενικῶς, ἤτοι δύναμιν λέγει γὰρ αὐτὴν καὶ τέχνην κοινότερον χώμενος τῷ τῆς τέχνης ὀνόματι. ἔστι δὲ ἡ τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων, πόσα ἀρα γένη. κοινοποιεῖται πρότερον πάντα τὰ τῶν συλλογισμῶν εἴδη, καὶ ἀπαριθμεῖται πάντα, καὶ τότε, τὸ πρὸς οὗ ὁ λόγος ἐστὶν ὡς τῷ εἴδος τοῦ συλλογισμοῦ

ὡς ἡ σοφός ‖ σοφιστῶν. ἡ.

‖ Sumflumt pr antiquio. co

ὡ ἡ. ὀλῷ

ὡ ἡ. τόγε.

ἐκ πλατωνίου

Ars qd? Scientia qd?

+ ἡ. σωιεχή ∴ ἡ. πδά

Quaestio

Didascalici

Dialectici

Practici

Plato

Αλεξάνδρου.

βαδὲ ἐξάμβος, τὴν πρὸ αὐτ᾽ ἠιεῖται δὶδ᾽ ἀσκαλίαν ἀπορεῖν δὲ ἄξιον, πῶς ἔχωσιν
τ᾽ ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων ἕνα τόσα ἀρ᾽ ἐγένη, ἐπὶ ἐνέγκε τοὺς διδασκαλι-
κοὺς λόγους προνοουμένως οἵ τινες εἰσὶν ἀπόδεικτικοί. οὐ γὰρ οἱ ἀπόδεικτικοὶ λό-
γοι ἐξ ἐνδόξων εἰσὶ, οὔτε ἐκ τῶν πᾶσι δοκούντων, οὔτε ἐκ τῶν τοῖς πλείοσι, οὔτε
ἐκ τῶν τοῖς σοφοῖς, ἢ τῶν πᾶσι δοκούντων σοφοῖς, ἢ τῶν τοῖς πλείοσι καὶ τῶν
μάλιστα γνωρίμων κατὰ φιλοσοφίαν. οὐδὲ πρὸ πάντος τ᾽ προκειμένου, οὐκ ἔστιν
ἀπόδειξις καὶ ἀπόδεικτικοῦ λόγου, ἀλλὰ τῆς διαλεκτικῆς, ἢ λιτῶς εἰπεῖν τοῦ
συλλογίζεσθαι γὰρ τὸ διαλέγεσθαι. ὃ γὰρ ἀπόδεικνύων, οὐ διαλέγεται, ἀλλὰ
συλλογίζεται, καίπερ ἅπασι γεωμετρίας ἐχει καὶ ἄλλων τινῶν θεὶς δέ τινα τὰ
δ᾽ γένη λέγει καὶ τὴν πρὸς ἄλληλα τούτων διαπόρησιν λόγου δὶδ᾽ ἀσκει διαι-
φορᾶς. δὶδ᾽ ἀσκαλικοί, μὲν φάσκων εἰσὶν οἱ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἑκάστου μαθή-
ματος γινόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ οἱ ἐκ τῶν δοκούντων τῷ ἀποκρινομένῳ. οἱ δὲ ἀπόδει-
κτικοὶ μὲν εἰσὶ συλλογισμοὶ οἷον φύσει ἐστὶν ἅπασι ἀριθμοῦ, οἱ διὰ πρόσου διωρισ-
μένου συλλογιζόμενοι. καὶ γεωμετρικοί, οἱ διὰ πρόσου σῶν ἐχούσης, καὶ ἁπλῶς ἑ-
κάστης ἐξ οἰκείας ἀποδείξεως καὶ τ᾽ οἰκείου ὑποκειμένου τὰς ἀρχὰς ἐχόντων. καὶ ἀπόν-
δεικτικὸς δ᾽, οὕτω καὶ ἐκ τοιούτων συλλογιζόμενος, οὐκ ἐκ τῶν τ᾽ ἀποκριναμέ-
νου δὲ ξῶν. διὸ τὰ δὲ τούτου, τὸν τὸν μανθάνοντα ποιεῖν, ὃ γίνεται ὅταν ἐκ τῶν
οἰκείων ἀρχῶν τ᾽ πράγματος ὁ διδάσκων ἀκολουθοῦς ἔχει τοὺς οἰκείους λό-
γους. οὐ γὰρ οὐ μάθοι τις τὸ. Β. μὴ πρὸ τ᾽. α. πεποιημένος. διαλεκτικοὶ δὲ εἰσὶ
συλλογισμοὶ, οἱ ἐκ τῶν ἐνδόξων συλλογιστικοὶ αὐτοφάστως, αἰεὶ γὰρ ὁ διαλεκτι-
κὸς τὴν ἀντίφασιν πειρᾶται συλλογίζεσθαι τοῦ προβλήματος, καὶ γυμναστι-
κὸς τίς ὢν, ἐὰν ἀμφότερα ἐγχειρεῖ διὰ ἐνδόξων, καὶ τ᾽ αὐτοκειμένων ἐστὶ συλλο-
γιστικὸς τρίτον φησὶν εἶναι τὸν πειραστικὸν συλλογισμὸν, ὃς ἐστὶ καὶ αὐτὸς διά-
λεκτικός, μόριον γὰρ τοῦ διαλεκτικοῦ. διαφορὰ δὲ τοσοῦτον ἐκείνου, ὅτι μὴ ἐστὶν
ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν δοκούντων τῷ ἀποκριναμένῳ πρὸς οὗ
προσποιεῖται τὴν ἀπόκρισιν ἔχειν. τούτῳ γὰρ διαφέρει ὡς εἴρηται ὁ πειρα-
στικὸς τοῦ διαλεκτικοῦ. καίτοι καὶ αὐτὸς διαλεκτικὸς ὤν, τῷ γὰρ διαλεκτικὸν
ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων συλλογίζεσθαι, ἅπερ ἐστὶ τὰ δοκοῦντα πᾶσιν, ἢ τοῖς
πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς. τὸν δὲ πειραστικὸν, καὶ ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων, καὶ ἐκ
τῶν δοκούντων πᾶσι πῖς προσποιουμένοις εἰδέναι τὴν ἀπόκρισιν ἐκείνην. τὰ
γὰρ ἐν ταῖς ψευδογραφίαις ταῖς κατὰ γεωμετρίαν λαμβανόμενα, οὐκ ἐκ
τῶν δοκούντων πᾶσιν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν τοῖς γεωμέτραις τ᾽ ἀναγκαίων παρ᾽
αὐτῶν ἐκείνων τ᾽ γεωμετρικῶν γινώσκεσθαι γίνεται. δὲ ἔνιοι καὶ ἀναγκαῖον
διὰ τοῦ ὁ μικρὸν, καὶ εἶναι ἀλλ᾽ ἀπιτικὸν ὡς ἐξωθεν λαμβάνεσθαι τὸ, ὧν τὴν
ἀπόκρισιν ἔχειν ἀναγκαῖον τῷ προσποιουμένῳ εἰδέναι. ἔνιοι μέντοι αὐτογράφοις
οὐ τέσσαρα γένη ἀλλὰ τρία φέρεται. ἐπεὶ τ᾽ πειραστικοῦ δοκεῖ ὡς μόριον τ᾽ δια-
λεκτικοῦ μνημονεύειν προελθών. πολὺ δὲ καὶ τὸ τῆς πειραστικῆς ὁδοῦ πολλάκις
τῶν αὐρεῖν, ἔνιοτε τῷ διὰ ψευδοῦς καὶ ἐν ἄπασι σχεδὸν αὐτοῦ τοῖς διαλόγοις. μνημ-

Plato

ἅπλως ἢ πρὸς ἕν τινα ἢ πρός τι ἢ πρός τινα ἢ πῶς ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ πότε ἢ κεῖσθαι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν ἢ τὰ ἐναντία τούτων ἢ τὰ μὴ ταῦτα ἀλλὰ τὰ ἄλλα ὅσα τῶν κατηγορημάτων

συλλογίζονται. τὸ δὲ ἐκ τούτων συλλογίζεσθαι ὡς ἢ πρόθεσις τῆς διαλεκτικῆς σημαίνει. haec omnia desunt ex codice scripto

μονεύει

μονεύει δὲ τῶν πειραστικῶν καὶ ἐν τῷ α τῶν τοπικῶν ἔνθα διέξεισι πρὸς τινα χρή-
σιμός ἐστιν ἡ διαλεκτικὴ. ἐκεῖνο γὰρ ὑπέλαβε διὰ τοῦτον τὸν τρόπον δὲ, διώρισται ἐν ἑτέ-
ροις ἐριστικοὺς διλέγει ἕνα, τοὺς ἐκ τῶν φαινομένων μὲν ἐνδόξων, μὴ ὄντων δέ.
οὗτοι δ᾽ εἰσὶν οἱ τὸ σχῆμα ἔχοντες ὑγιές. καὶ τοὺς φαινομένους συλλογισμούς.
οὗτοι δὲ πάλιν οἱ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ μαρτυρικοί. ἀγωνιστικοὶ δὲ καὶ ὁριστικοί, τοὺς
αὐτοὺς πῶς μὲν οὖν τ᾽ ἄλλων φησὶ τ᾽ διδασκαλικῶν καὶ ἀποδεικτικῶν λόγων
ἐν τοῖς ὑστέροις εἴρηται μάλιστα τοῖς. πῶς δὲ τ᾽ διαλεκτικῶν καὶ πειραστικῶν ἐν
τοῖς τοπικοῖς. πῶς δὲ τ᾽ ἀγωνιστικῶν καὶ ὁριστικῶν νῦν λεκτέον. πρῶτον δὲ πλη-
θέων πόσων ἐστὶ τῶν συλλογισμῶν, καὶ ποῖα ἑνὸς ἑκάστου τῶν εἰδῶν μόρια καὶ πῶς
τῶν συμβαλλομένων εἰς τὴν παρούσαν πραγματείαν. νῦν ἀρκτέον τὴν ἐπαγ-
γελίαν ποιοῦν, καὶ πρῶτον ἐκθέσθαι πόσων ἐχόντων οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἀγω-
νιζόμενοι, τυγχάνει οἱ σοφισταὶ καὶ φησὶ πεντεκαίδεκα ταῦτα τὸν ἀριθμὸν ὧν ἓξ ἁ-
μαρτάνουσι ἔλεγχον. ψεῦδος. παράδοξον. σολοικισμὸν, καὶ τὸ περιστατικὸν ἀδολεσχεῖν
τὸν πρὸς διαλεγόμενον. τί δὲ τούτων ἕκαστόν ἐστι, πρῶτον τίς μαθησόμεθα. τί δὲ
ἐστὶ τὸ περιστατικὸν ἀδολεσχεῖν τὸν πρὸς διαλεγόμενον, διὰ τ᾽ εἰωθότος ἀπλοῦ ἐ-
φόρμενον δυτικὸν γὰρ ἐστὶ τ᾽ τί πρὸς τί ἐστὶ τὸ ἀδολεσχεῖν, τὸ πολλάκις ἀναγκάζεσθαι
τὸ αὐτὸ λέγειν μήποτε δὲ πῶς μὴ ἀληθῶς λέγουσιν οἱ σοφισταί, τῷ μὴ πῶς χειρεῖν
ἐξ ἐνδόξων, ἀλλ᾽ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, διὰ τοῦτο καὶ σχολάζονται εἰρηκεν. ἀλλὰ
πρῶτον μὲν τί ποτέ ἐστιν ἕκαστον, τὰ δοκοῦντα ῥηθήσεται. ὅταν καὶ αὐτὸς πρῶ-
τούτων διέξειση. τὸ δὲ, ἢ τὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἕκαστον εἶναι τούτων, τοιοῦ-
τον ἐστὶν, ἀναριθμήσαμενος γάρ τινων οἱ σοφισταὶ σχολάζουσι, λέγει ὅτι ἕκαστον
τούτων, τῶν παραλογισμῶν οὐκ ἔστιν ἀληθῶς ὄν. ἀλλὰ φαινόμενον. ἔστι δὲ
ἡ λέξις οὕτω γὰρ, ἕκαστον τούτων μὴ εἶναι ὄν, ἀλλὰ φαινόμενον, οὔτε γὰρ ἀληθῶς
δείκνυσι ψευδόμενον τὸν ἀποκρινόμενον, ἀλλὰ φαινομένως, οὔτε σολοικίζοντα
τὸν δοκοῦντα σολοικίζειν. ἐν γὰρ τῇ ὀρθοτήσει τῇ, ἆρα ὃ λέγεις εἶναι ἐστὶ τοῦτο.
λέγεις εἶναι σωκράτην. ἐστὶν ἄρα σωκράτης οὐκ ἀληθῶς ἐστὶ, τοῦτο σολοικισμὸς,
ἀλλὰ φαινόμενος γὰρ δὲ, ἢ τὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον. ἐστὶ καὶ οὕτω ἐκλαβεῖν ὡ
σεὶ ἔλεγεν, ἢ ὡς ἐνδέχεται τοῦτο τῆς δοκούσης ἀπορίας, τ᾽ ὡς ἐλέγχουσιν οἱ σοφι-
σταὶ, λυτικὸν, εἰ καὶ ψεύδους καὶ ἐλέγχους καὶ τ᾽ τοιούτων χολάζονται, ἀλλ᾽ ἕκα-
στον τούτων, μὴ ὂν ἐστὶ κατὰ φαινόμενον, οὔτε γὰρ ὁ ἔλεγχος, ἀληθὴς ἐστὶν ἔλεγχος.
οὔτε μὴν ὁ σολοικισμὸς, σολοικισμὸς, οὔτε μὴν τ᾽ ἄλλων οὐδὲν τοιοῦτον. οἷον κατὰ
φαίνεται· ἀληθὴς μὲν γὰρ ἔλεγχος ὁ τὴν ἀντίφασιν τοῦ συμπεράσματος καὶ
μίαν τῶν προτάσεων λαβὼν καὶ αὐτῶν τ᾽ τῶν κειμένων. ὃ δὲ λέγω, ἆρα ἐστὶ
σωκράτης λέγειν, οὐκ ἐλέγχου. δὶ πόσον γὰρ ἐστὶ τὸ σωκράτης δὲ, ἢ τὸ μὴ ὄν ἀλλὰ τὸ φαι-
νόμενον ἕκαστον ἐστὶ τούτων, οὕτως εἴρηκεν ὡς εἴπομεν, δῆλον καὶ αὐτὸς περὶ οἷκε
διὰ τ᾽, μάλιστα μὲν προσποιοῦνται φαίνεσθαι ἐλέγχοντες καὶ τῶν ἐξῆς. ἐφ᾽ δὲ τίς
καὶ οὕτω ἑρμηνεύεσθαι τὸ ῥηθὲν, ὅτι τὸ πειρᾶσθαι ἐλέγχειν τὸν σοφιστὴν, οὐκ

Aristotelis

Elenchi

Quinq: esse quae intelduntur sophistae

B

Alexan. sup elench.

λέγ. Τί χρῶ ὁ ζῶν ξύλα ἢ λίθους λεκτά; ὅτιν ἆρα σημαίνοντα λέγειν.

Legendum videtur λεκτὰ ν. ἢ λέκτην duo significat. dicere & colligere

ἐστὶ μὴ ὂν τοιοῦτον ὡς τὸ τῇ ἀληθείᾳ καὶ τῷ φαινομένῳ. οἷον, τὸ μηδαμῇ μηδαμῶς δοκοῦν; ἀλλὰ μὴ ὅσον καθ' ἑαυτό, οὐ δὲ ὅσον κατὰ τὸν δοξάζοντα καὶ διὰ τὸ φαινόμενον. προηρημένοι δ' εἰσὶ τὰ μὲν ἐλέγχου δύο. νῦν προπίθεται λέγειν περὶ τῶν τρόπων τῶν παραλογισμῶν. δ' ἑνὶ δὲ καὶ τριῶν αὐτῶν ὄντων, δύο τρόπους αὐτῶν ἤγουν φησὶ. εἶτα δ' αὐτὴν εἴδους τρόπον παραλαμβάνων. καὶ ἔστι τρόπον τινὰ λέγων οὕτως. ὅτι εἰσὶ τῶν σοφιστικῶν ἐνοχλήσεων εἰσὶ δύο. καὶ τὸ μὲν τῶν εἰδώλων ἐξ τρόπου; περιέχει. τοὺς περὶ τὴν λέξιν λεγομένους. τὸ δὲ ἕτερον ἑπτά. οὓς ἐξῶ καλεῖ τῆς λέξεως εἰσὶ δὲ οἱ περὶ τὴν λέξιν τοιοῦντις τὴν φαντασίαν. ὁμωνυμία. ἀμφιβολία. σύνθεσις. διαίρεσις. προσῳδία. σχῆμα λέξεως. οἱ δ' ἔξω τῆς λέξεως, εἷς μὲν ὁ περὶ τὸ συμβεβηκός. β' ὁ παρὰ τὰ ἁπλῶς ἢ μὴ τὸ ἁπλῶς, ἀλλὰ πῆ ἢ ποῦ ἢ πότε ἢ πρός τι λέγεσθαι ἢ μὴ κυρίως προσαγορεύομενον. γ' δὲ ὁ περὶ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. δ' ὁ παρὰ τὸ ἑπόμενον. ε' ὁ περὶ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι. ς' ὁ περὶ τὸ τὰ μὴ αἴτια ὡς αἴτια τιθεῖσθαι. ζ' ὁ περὶ τὸ πολλὰ ἐρωτήματα ἓν ποιεῖν. ἔστι δὲ ἡ τῶν ὄντων αὐτὰ τὰ διαίρεσις εἰς φωνὰς ἔστι καὶ πράγματα. καὶ τούτων τὰ μὲν εἰσὶ λεκτά. τὰ δὲ τυγχάνοντα. λεκτὰ μὲν αἱ φωναὶ τυγχάνοντα δὲ τὰ πράγματα. καὶ ἡ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων διαίρεσις, τὴν περὶ τὴν ἔχει διαίρεσιν, ἡ περὶ φωνὰς ἢ περὶ πράγματα. ἑκάτερον δὲ τούτων εἰς πλείονα διαιρεῖται. καὶ εἰ μὲν περὶ φωνάς, περὶ τοσαύτας ἔσονται οἱ παρὰ τὴν λέξιν ἐξ τῶν σοφισμάτων τρόποι. εἰ δὲ περὶ πράγματα, οἱ τῶν ἔξω τῆς λέξεως λοιποὶ ἑπτὰ τρόποι. πρῶτον μὲν οὖν λεκτέον περὶ τῶν περὶ τὴν λέξιν σοφιστικῶν τρόπων. ὕστερον δὲ περὶ τῶν ἔξω τῆς λέξεως. ἀναγκαῖον τοίνυν τὰ περὶ τὴν λέξιν σοφίσματα περὶ φωνὰς ὄντα, ἢ ἐκ τῶν κατ' αὐτὰς εἶναι, ἢ ἐκ τῶν περὶ αὐτάς. καὶ εἰ μὲν ἐκ τῶν κατ' αὐτάς. ἢ ἐκ τῶν ἁπλῶς διάφορα πράγματα περιεχουσῶν, καὶ γίνεται τὸ πρῶτον εἶδος τῶν ἐρημμένων παραλογισμῶν τὸ κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν. ἢ ἐκ τῶν συνθέτων φωνῶν ὁμοιοτρόπως διάφορα πράγματα περιεχουσῶν, καὶ ἀπετελεῖτο τὸ β' εἶδος τὸ κατὰ τὴν ἀμφιβολίαν. τέσσαρες δὲ εἰσὶ τρόποι, ἐξ ὧν τὰ δύο ταῦτα συνίστασθαι εἴωθε. πρῶτος μέν, ὅταν ὁ λόγος. ἢ τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει, ὃς καὶ κοινὸς ἐστὶν ἀμφοῖν ἐπίστης ὡς μαθησόμεθα. β' δὲ ὅταν εἰωθότες ὧδε οὕτω λέγειν. πόδε ἐστὶ τὸ εἰωθότες ὧδε οὕτω λέγειν; ὅτε τὴν λέξιν ἐσκευασμένα, δηλοποιήσεται. τοῦτ' καὶ οὗτος κοινός ἐστιν ἀμφοῖν ὡς καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ. γ' δὲ ὅταν τὸ συνθεὶς πλείω σημαίνῃ, κεχωρισμένου δέ, ἁπλοῦν ἐστιν, ὃς τρόπος ἴδιος ἐστὶ, τοῦ κατὰ ἀμφιβολίαν μόνου. δ' δὲ ὁ αὐτὸς τρόπως τοῦτ' ἔχων, νικᾷ τὸ μὲν σύνθετον ἐν σημαίνει, ἀλλ' ὅταν ἐλέγχειν ἢ γοῦν ὡς αὐτὸν ἐλέγχειν τὸ τὰς ἁπλῶς φωνὰς διατρέπεις διάφορα πράγματα περιεχούσας. καὶ τελεῖται τοὺς εἰρημένους δύο τρόπους τῶν σοφισμάτων. ἢ τὰς αὐτοῖς συντίθησι καὶ τι ἐπόμενον ἐκ τῆς συνθέσεως τῆς ὅλης φωνῆς λαμβάνει, καὶ τρίτον τὸ κατὰ σύνθεσιν γ' εἶδος τῶν ἐν λέξει, ἢ αὐτισρόφως τοῦτο, καὶ τρίτον τὸ κατὰ τὴν διαίρεσιν. ἀλλ' ἐκ μὲν τῶν κατ' αὐτὰς τὰς λέξεις σοφιστικῶν τρόπων,

Fallaciarú fiue paralogismorú .13. nomina

Suprema entuú diuisio in uoces & res. & uoces quidem sunt duabiles, res uero existentes

ελεγομεν

ff. απλας

ff.

ταῦτα συνίστανται τὰ σοφίσματα. ἐκ δὲ τῶν περὶ αὐτὰς, ἕτερα δύο συνίστανται. ἢ γὰρ περὶ τὸν τόνον, ἢ καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ τρίτον τὸ περὶ προσῳδίαν, ἢ περὶ τὴν τοίαν σχέσιν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς λέξεως, καὶ τρίτον τὸ περὶ τὸ σχῆμα καλούμενον εἶδος τῆς λέξεως. καὶ οὗτοι μὲν οἱ ἐκ τῶν λεκτῶν τρόποι ζ'. ὡς δὲ καὶ ὅθεν ἕκαστος τούτων συνίσταται, παρακαθίζοντες ὁρίσομεν. καὶ διὰ παραδείγματος τὸ σκοτεινὸν τοῦ λόγου διαφωτίσομεν. τούτου δὲ αἰτία ἡ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς. ἔφησεν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι ἓξ εἰσὶ μόνοι τρόποι τῶν περὶ τὴν λέξιν σοφισμάτων. οὐδεὶς ἕτερος, καὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον πιστούμενον, ὅτι οὔτε πλείους οὔτε εἰσὶ τῶν ἓξ λέγονται, οὔτε ἐλάττους φησί. πίστις δὲ τοῦ ἓξ εἶναι αὐτοὺς, καὶ μὴ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ὑπερβαίνειν ἢ ἐπαγωγή ἢ τις παρέμοιρος ἕτερον ἐπαχθήσεται, ἐκτιθεὶς τοὺς περὶ τὴν λέξιν σοφισμοὺς καὶ πᾶν ὁ αὐ εἴη ἕτερον σόφισμα γινόμενον ἐκ τῆς λέξεως εἰς τούτους ἀπάγουσα. καὶ ὁ συλλογισμὸς, αὖτε ληφθῇ, ἕτερος. ἕτερον δὲ λέγει τοὺς προσυλλογισμοὺς ἑκάστας τῶν προτάσεων τοῦ παρόντος τιθεμένου συλλογισμοῦ. καὶ αὖτος οὗτος ὁ προσεχῶς τοῖς λεγομένοις παρὰ τοῦτο τιθέμενος, εἰ καὶ ἀσαφῶς καὶ οἷον εἰπεῖν ἀπλῶς μάτων ὡς πᾶς δὲ ταῦτα ἔχει, λεκτέον τοῦ σαφοῦς ἕνεκα. ὁ συλλογισμὸς ἐν ᾧ σχήματι γίνεται καὶ ᾧ τρόπῳ τοῦ ᾧ σχήματος, ὁμοίως καὶ ἑκάτερος προσυλλογισμὸς ἑκατέρας προτάσεως ἔχει δ' ὁ συλλογισμὸς οὕτως ὡς καὶ γαλκὸς φησὶ τὰ περὶ τὴν λέξιν σοφίσματα. γίνεται περὶ ὃ μὲν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλοῦσθαι. πάντα τὰ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα, ἐξ ἁπλῶς συμβαίνει γίνεσθαι. πάντα ἄρα τὰ περὶ τὴν λέξιν σοφίσματα, ἐξ ἁπλῶς συμβαίνει γίνεσθαι. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ συλλογισμὸς ἄλλον δὲ συλλογισμὸν λέγοιεν, ὃν κατασκευάζοντα τὴν μείζονα προτάσιν τὴν λέγουσαν, ὅτι πᾶν ὃ μὴ τὸ αὐτὸ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα, ἐξ ἁπλῶς συμβαίνει γίνεσθαι. ἔτι δὲ κατασκευάζοντα τὴν ἐλάττονα τὴν λέγουσαν, τὰ περὶ τὴν λέξιν σοφίσματα γίνεται περὶ ὃ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλοῦσθαι. ἐδείκνυται δὲ ἡ ἐλάττων αὐτῆ προτάσις, αὖ ληφθῇ μέσος ὅρος. τὰ παρὰ τὴν κακίαν τῆς λέξεως. καὶ εἰ αὖ ὁ συλλογισμὸς ὁ τὴν ἐλάττονα προτάσιν κατασκευάζων, οὗτος τὰ σοφίσματα εἰς τὴν κακίαν τῆς λέξεως γίνεται. τὰ περὶ τὴν κακίαν τῆς λέξεως γινόμενα πάντα περὶ ὃ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλοῦσθαι γίνονται. τὰ ἄρα σοφίσματα περὶ ὃ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλοῦσθαι γίνονται. ὁ περὶ δὲ συμπερασμα ἢ ἐλάττων ἤγουν εἴρηται πρότασις ἢ προηγουμένου συλλογισμοῦ καὶ ἡ μείζων ὁμοίως δείκνυται τῷ ληφθῆναι μέσον τὸ, ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασίᾳ. ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ συλλογισμὸς κατασκευάζων τὴν μείζονα τοιοῦτος. ὁ λόγος καὶ τοῦνομα τὸ διττὸν ἔχει, τοῦτ' ἔστιν οὐ τὸ αὐτὸ δηλοῖ. πᾶν δὲ διττὸν ἐν ὀνόματι καὶ λόγῳ. ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασίᾳ. τὸ δὲ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασίᾳ διλαμβανόμενον, ἐξ ἁπλῶς συμβαίνει γίνεσθαι. καὶ

Legendu μείζονα

Habet m cod. scr. g. Idem puto ualere & in 9 secunda syllogismi propositione

σοφισμοί

Prosyllogismi

Galenus

Videtur legendum δὲ μείζονα

ff. πδα

ff. πδα

ff. πδα

ff. πδα

μέσος ὅρος medius termin

ἐλάττων

Videtur tribui maiori quę tribuenda sunt minori & econuerso per errorem librariorum

B 2

τὸ συμπέρασμα δῆλον. λεχθέν δ' αὖ σαφέστερον ὁ συλλογισμὸς ἢ οὗ πρότερον δῆλον ὅτι ταὐτὰ τὰ μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα, ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι, ἢ ταὐτὸν ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ ἢ φαντασίᾳ τὸ διπλοῦν ἔχειν. ταὐτὰ δὲ τὰ οὕτως ἔχοντα ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὴ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις δηλούμενα, ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι. οὐκοῦν κοινὸν πᾶσι συμπεράσματί ἐστι, τὸ, τὰ πρὸς τὴν λέξιν σοφίσματα ἐξαχῶς γίνεσθαι συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τῶν συλλογισμῶν τοιαῦτα. ἐνέργεια μὲν οὖν τὸ διπλοῦν ἔχοιεν οἱ πρὸς τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν σοφίσματα. ἐν ὀνόματι μὲν οἱ πρὸς τὴν ὁμωνυμίαν. ἐν λόγῳ δὲ οἱ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν. ἐνέργεια γὰρ τῷ ὅτι δύο σημαίνει, ὅταν τῷ ὀνόματι τὸ δύο σημαίνῃ· τό τε γὰρ κύριον ὄνομα οὐχ ἑνός ἐστι δηλωτικόν. ἀλλὰ καὶ τὸ ἅπαξ ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ δύο δυνάμει δὲ τὸ διπλοῦν ἔχουσιν, οἱ πρὸς τὴν προσῳδίαν καὶ τὴν στίξιν καὶ τὴν διαίρεσιν. οὔτοι γὰρ μείω μὲν οὐ σημαίνουσιν, ἀλλὰ ταὐτὸν ἕν· διὰ δὲ τὸ ἑκατέρως ἔχεσθαι, διπλοῖ λέγεσθαι διὸ καὶ δυνάμει φάμεν αὐτούς. τοιοῦτον γὰρ τὸ δυνάμει τὸ γὰρ ὅρος ἕστηκεν, ἐνεργείᾳ μὲν οὐδενός ἐστι δηλωτικόν ἐκφωνούμενον μόνως. γραφὴν δὲ δύναται πολλῶν γίνεσθαι δηλωτικόν, ἢ δασείας ἢ ψιλῆς πεθεμένης ἐν τῷ ὅρος. πῶς δὲ καὶ οἱ πρὸς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν διαίρεσιν δυνάμει τὸ διπλοῦν ἔχουσιν, προϊόντες εἰσόμεθα. φαντασίᾳ δὲ τὸ διπλοῦν ἔχουσιν οἱ πρὸς τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. τοῦ γὰρ ὁρᾶν καὶ λέγω ὁμοίως ἐκφερομένου, φασὶν οἱ σοφισταί, ἆρα οὐχὶ τὸ ὁρᾶν καὶ λέγειν ὁμοίως λέγεται; ναί· ἔστι δὲ τὸ λέγειν καὶ ἐνεργεῖν· καὶ τὸ ὁρᾶν ἆρα· ἀλλὰ μὴν ἔστι καὶ πάσχειν τὸ ὁρᾶν· εἴπερ συγκρίσει καὶ διακρίσει τῶν ἀληθῶν ἢ αὐτίληψις τῶν ἀληθῶν γίνεται· πολλὴν δὲ τὴν ἀσάφειαν ὁ ἀριστοτέλης ἐποίησε τῷ συλλογισμὸν ἐκτιθεὶς· σαφηνιοῦσι δὲ ἡ λέξις αὕτη, αὐτὴν ἀναλαβοῦσιν ἡμῶν. ἔστις ἐστὶ τοῦ ἓξ ἄνευ τὸν ἀριθμὸν τὰ πρὸς τὴν λέξιν σοφίσματα ἢ ἐπαγωγὴ καὶ ὁ συλλογισμός, αὐτε ληφθῇ τις ἄλλος. ἄλλον συλλογισμὸν ὡς πρὸ λέγων τοῖς προσυλλογισμοῖς, τοῖς τὴν μείζονα καὶ ἐλάττονα προτάσιν σώζουσιν. τὸ δὲ καὶ ὅτι τοσαῦτα χῶς αὐ τοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς καὶ λόγοις δηλούμενον ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι ἐγένετο δ' αὖ τὴν ἀσάφειαν, ἐκ τοῦ ταὐτὸν δὴ μόνην δεῖναι τὴν πρότασιν τὴν δὲ ἐλάττονα καὶ τὸ συμπέρασμα καὶ τοῖς προσυλλογισμοῖς ἀφεῖναι εἰσὶ δὲ πάντες τὴν ὁμωνυμίαν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων. ἄρχεται τῶν παρὰ τὴν λέξιν σοφισμάτων καὶ πάντων ἑκάστων ἐξ ὑποθέσεων παραδείγματα, καὶ πρῶτον τῶν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν· εἰσὶ δὲ οἱ πρὸς παράδειγμα ληφθέντες αὐτῷ τοῦ ἐξ ὁμωνυμίας παραλογισμοῦ σοφισμοὶ τέσσαρες. ἃ συμπεράσματα τὸν αὐτὸν μόνα ἀγει αὐτὸ μόνα. β ὁ τὰ κακὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πρὸν καθήμενον ἑστηκέναι. καὶ ἐπὶ ὁ πρὸν κάμνοντα ὑγιαίνειν. εἴωθε δὲ ἀεὶ ἐπάγειν τὸ συμπέρασμα τὸ σοφιστικόν, καὶ τὸ τε τιθέναι καὶ τὸν συλλογισμόν. τὸ γὰρ μανθάνοντας οἱ αὐτὸ λαμβάνοντες, τοῦτο ἐστὶ τὸ συμπέρασμα. καὶ ἔοικε λαμβάνειν αὐτὴ τῶν αὐτὸ λαμβανόντων τοὺς γραμματικούς,

Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου τι .: vacat .. πρὸς

ἀ σοφισμοὶ πτ ρητο legend

ὑγιὰ

δυνάμει

Circa prosodiam

Circa phátasia

συγχρίσει διακρίσει

Multa hic uerba desunt ex codi. Scripto

συμπαίνων concludens. colligens

συγχρίσει καὶ διακρίσει τῶν αὐτῶν ἢ αὐτίληψις τῶν αὐτῶν γίνεται

† πάλιν nomen aduerbium. duo significant & proprium & dominum

λόγος δὲ ὅλος συλλογισμὸς ἔχων ἀν οὕτω ταρόων οὐ οἱ λαμβανόμενοι ἀποσυμπαίνουσι

εἰς ἐλέγχους ἀσόφων μείωσεις

καὶ τὴν ἐλάττονα παραλιμπάνειν πρότασιν, τὴν, ὅτι οἱ γραμματικοὶ ἀσόφως μανθάνουσι· ναί. οἱ δ' ἀσόφως μανθάνοντες μανθάνουσι. ναί. οἱ ἄρα λαμβάνοντες μανθάνουσι. λύων οὖν τὸν τοιοῦτον παραλογισμὸν, φησὶν ὅτι, τὸ μανθάνειν ὁμώνυμόν ἐστι διττόν· τὸ μὲν λεγόμενον τοῦ χρωμένου τῇ λήψει καὶ ξυνιέντος, καὶ σημαῖνον τὸ νοεῖν. ὥσπερ εἰώθαμεν λέγειν, μανθάνω τὰ λεγόμενα αὐτῇ γνώμῃ· τὸ δὲ πιθέμενον τοῦ λαμβάνοντος τῇ μνήμῃ καὶ ξυνιέντος, ἐξ ἀγνοίας ἀγόμενον εἰς γνῶσιν καὶ μὴ εἰδότας μέχρι τοῦ νῦν. διὸ πάντας φάμεν τοὺς λαμβάνοντας καὶ μανθάνειν δὲ κατὰ τὸ ἀναλαμβάνειν τὴν λῆψιν. τὸ δὲ σόφισμα ὡς ἐν προοιμίοις εἰρήκαμεν ἐκ τοῦ πλάτωνος ἐλήφθαι, ἔχον οὕτως· ἐρώτα ὁ δυὸ δύο ἡμᾶς τὸν κλεινίαν. ὦ κλεινία. πότεροι τὰ αὐτὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς· οἱ σοφοὶ ἔφη ὁ κλεινίας, καὶ ὁ δυὸ δύο ἡμᾶς, εἰσὶ δι' ἀσκαλοι; ναί. τίνων; τῶν μανθανόντων. τί δέ, οἱ μανθάνοντες οἷον σύ. ἢ οὐκ ἔστασθ' ἃ ἐμανθάνετε; οὐ δῆτα. ἆρα σοφοὶ ἦτε τότε ταῦτα οὐκ ἦτε; οὐδαμῶς. οὐκοῦν εἰμὶ σοφὸς, ἀμαθὴς πάνυ. οἱ ἀμαθεῖς ἄρα ὦ κλεινία μανθάνουσιν, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί· ἔτα πάλιν ἐπεχείρει εἰς τοὐναντίον ὁ δυὸ δύο ἡμᾶς. λέγε ὦ κλεινία, ὁπότε ἀσόφως πράττει ἡμῶν ὁ γραμματιστὴς, πότεροι τὰ πάνδ' ἐμανθάνομεν τὰ ἀσόφως πραττόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς; οἱ σοφοὶ. οἱ σοφοὶ ἄρα μανθάνουσιν οὐχ οἱ ἀμαθεῖς. ἐν μὲν δὴ τῷ παραλογισμῷ ὁ μὲν κλεινίας τὸ μανθάνειν δέδωκεν τοῦ ξυνιέναι καὶ νοεῖν τὰ λεγόμενα. ὁ δὲ δυὸ δύο ἔλαβεν ἐξ ἀσυνησίας καὶ ἀγνοίας εἰς τὴν μνήμην καὶ γνῶσιν ἄγεσθαι. τοῦ δὲ β αὖ πάλιν. ἀνὰ τοιοῦτος μὲν ὁ εἰρημένος παραλογισμός. ὁ δὲ τὰ κακὰ ἀγαθὰ συμπεράσματα τοιοῦτος. ἐλήφθαι μὲν καὶ ἐνταῦθα πρότερον τὸ συμπέρασμα τὸ, ὅτι τὰ κακὰ ἀγαθά· σωθεὶς δὲ καὶ ἃ δυὸ προτάσεις ἔχει δὲ οὕτως· οὐχὶ τὰ κακὰ δέοντά ἐστί; ναί. οὐχὶ τὰ δέοντα ἀγαθὰ ἐστί. ναί. τὰ ἄρα κακὰ ἀγαθά. καὶ οὕτος οὕτω ὁ παραλογισμὸς πρὸς τὸ διπλοῦν. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ καλόν. οἷον δέοντα δίκαια φρονεῖν ἢ πρὸς καλόν. ὁμοίως καὶ τοῖς νόμοις πείθεσθαι ἢ τοῖς γονεῦσι. σημαίνει γὰρ τὸ δέον καὶ τὸ ἀναγκαῖον, καθὸ φαμὲν, δέον τὸ γινόμενον φθαρῆναι, αὐτὶ τοῦ ἀναγκαῖον. σημαίνει τὸ δέον καὶ τὸ σύμφερον. δέον γὰρ φαμὲν ἢ τοι σύμφερον γυμνάσασθαι κρᾶσθαι τοῖς δὲ τριχῶς οὕτω λεγομένου τοῦ δέοντος, ὁ ἀριστοτέλης τὸ ἓν σημαινόμενον παραιρεῖς, τὸ κατὰ τὸ σύμφερον, ἐκ τῶν δύο ἐμφαίνει τὰς μοχθηρίας τῶν παραλογισμῶν. ἐν μὲν οὖν τῇ ἐλάττονι προτάσει τῇ λεγούσῃ τὰ κακὰ δέοντα, τὸ δέον αὐτὶ ἀναγκαῖον εἰλήφθαι. μαστίγες γὰρ καὶ πληγαὶ καὶ σφαγαὶ καὶ ἄλλα πάνυ καλὰ ὄντα, ἀναγκαῖα τυγχάνει πρός τινας λῆξας καὶ φυγὰς. ἐν δὲ τῇ μείζονι αὐτὶ τοῦ ἀγαθοῦ εἰλήφθαι, καὶ πρὸς τοῦτο, τὸ κακὸν ἓν ἄνευ ἀγαθὸν συμπεράσασθαι. εἰ οὖν τις διέλοι τὸ δέον. καὶ τοῦτου, τὸ μὲν, ἔφησεν εἶναι ἀναγκαῖον· τὸ δὲ, ἀγαθὸν, ἔπειχεν ἂν τὸν σοφιστὴν ἐπαγαγεῖν τὸ συμπέρασμα. διὰ τὸ μὴ τὸ ἀναγκαῖον δέον, ἢ τοι τὴν τομὴν καὶ τὴν καῦσιν τὴν ἐξ ἀνάγκης ἐπαγομένην, τῷ ὑγιαίνοντι, ἀγαθὸν εἶναι φῶ· ταῦτα γὰρ ἡ τομὴ φημὶ καὶ ἡ καῦσις, καθ' ἑαυτὰ τυγχάνουσι

Plato

συμπαίνων concludens

δέον. δια σημαίνει

Λεγεί ὁ μανθάνων. λεγεί μανθάνων μὲν κατὰ τὸ χρᾶσθαι τῇ ἐπιστήμῃ ἢ σωτηρίαν, ὁ μανθάνων. ἐς codi. scrip.

.l. πρὸ

δῆλον

ω πρὸ

ll. ἐλάττονι

ll. χρᾶσθαι

ὄντα κακά; γέγονε τοίνυν ὁ παραλογισμὸς διὰ τὸ μέσον ὅρον, ἄλλον κἀ ἄλλον λαμβανόμενον. τοιοῦτόν ἐστι καὶ οὗτοι. οὐχὶ ὁ κοραξ πτηνόν ἐστιν· πτηνὸν δὲ οὐχὶ τὸ ὄργανον ὃ κλείομεν τὰς θύρας, κοραξ ἐστίν; τὸ ὄργανον ἄρα πτηνόν ἐστιν· ὁμοίως γὰρ τὸ κοραξ. καὶ πάλιν οὐχὶ ἀετὸς πτηνόν ἐστί; ναί· πτηνὸν δὲ οὐχὶ ὁ ἰχθὺς ἀετός ἐστιν· ὁ ἰχθὺς ἄρα πτηνόν ἐστιν. ἔστι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς δύο παραλογισμοῦ ἐξ ὁμωνυμίας παραδείγματα ἐπὶ τὸν αὐτὸν καθῆσθαι καὶ ἱστᾶναι καὶ κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν. καὶ τοιαῦτα πρόχειρα τινα τὰ συμπεράσματα εἰσὶ τῶν παραλογισμῶν. αἱ δὲ ἀγωγαὶ τῶν σοφισμάτων τοιοῦτόν τινες εἰσὶν οἷον οὐχὶ ὁ καθήμενος ἀνίσταται; ναί· πῶς δὲ οὐχ ὁ ἀνιστάμενος ἕστηκε; καὶ πῶς γάρ οὐ; ὁ ἄρα καθήμενος, ἕστηκε. πάλιν οὐχὶ ὁ ὑγιαζόμενος ὑγιαίνει, ὁμολογοῦμεν· οὐχὶ ὁ κάμνων ὑγιάζεται; ναί· ὁ ἄρα κάμνων, ὑγιαίνει. ὅπερ ἄτοπον ἐν ἑκατέρῳ τούτων τῶν συλλογισμῶν, τὴν ἀπάτην μείζων ἔχει πρόπασις. τὸ γὰρ τὸν ἀνιστάμενον ἑστηκέναι καὶ τὸν ὑγιαζόμενον ὑγιαίνειν, δῆλον· τὸ μέν, ὅτι πάσχει τι ἀνίστασθαι καὶ ἕστηκε ἐστί. καὶ ἄμα ἤρξατο ὑγιάζεσθαι, καὶ ὑγιεινός ἐστιν· ἄπορον δὲ τοῦτο. ἀμφοῖν γὰρ εἰσί· τὸ δέ, ὅτι ἐνδέχεται τὸν πρότερον ὑγιαζόμενον, καὶ πρότερον ἀνιστάμενον, νῦν ὑγιαίνειν καὶ ἱστάναι. ἐφ' ᾧ γε πάσχει καὶ τὸ ναὶ φατέον. διὸ κατὰ μὲν τὸ ἑστηκέναι τὸν ἀνιστάμενον ὅτε ἤρξατο ἀνίστασθαι, ἐπὶ τοσοῦτον, καὶ οὐδὲν ἐπ' αὐτῷ συγχωρεῖν τὸ ναί. κατὰ δὲ τὸν νῦν ἑστηκέναι τὸν πρώην ἀνιστάμενον, τὸ δυνατόν, καὶ δεῖ ἐπ' αὐτῷ συγχωρεῖν τὸ ναί· ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῷ τὸν ὑγιαζόμενον ὑγιαίνειν. τὸ μὲν γὰρ ὅτε ἤρξατο ὑγιάζεσθαι πάσχει καὶ ὑγιαίνει, ἀδύνατον καὶ οὐ συγκαταθέσθαι τῷ λέγοντι. τὸ δὲ ὅτι ὁ ἀφ' ἱσταμένου ὑγιαζόμενος ὑγιαίνει, ἀληθὲς καὶ ἐπὶ τοῦτο συγκαταθέσθαι, οὐκ ἄλλον πρὸς ἄλλο τὴν ὁμωνυμίαν ἐν τοῖς λόγοις ποιοῦντα ὁ ἔλεγχος, ἢ καὶ τὴν ἀμφιβολίαν· κοινωνοῦσι γὰρ αὗται ἀλλήλαις· ὡς ὅπερ καὶ πρότερον εἴρηται, καὶ πρὸ ὄντες μαθησόμεθα, ὡς ἔχει καὶ τὸ νῦν προβαλλόμενον. ἆρ' οὐχ ὁ δίκαιος χρᾶται τῷ ὄργῳ τοῦ νομοθέτου· ναί· πῶς δ' οὐχ ὁ χρώμενος τῷ τινος ὄργῳ ἀρχιτεκτονεῖ ἐκείνου λέγεται, ὡσαύτως γε· ὁ δίκαιος ἄρα τοῦ νόμου ἀρχιτεκτονεῖ. δῆλον γὰρ καὶ τοῦτο τὸ χρῆσθαι τῷ τινος ὄργῳ· τὸ μέν, ὡς ὀργανικῶς· ὅπερ οὐκ ἔστιν οὗ ἕνεκα τοῦ δικαίου· τὸ δέ, ὡς ἀρχῆς τῆς οἰκείας συστάσεως, ὅπερ οὐκ ἐκώλυτο· καὶ διὰ τοῦτο τὸν τὸν νομοθέτην ἄγειν καὶ ὑπάγεσθαι αὐτῷ, καὶ ἀρχιτεκτονεῖσθαι ἢ ἀρχιτεκτονεῖν. εἰσὶ δὲ καὶ μείζους καὶ ἐλάττους πρότασεις τῶν παραλογισμῶν, τὰς μὲν μείζους ἐν οἷς λέγει, ὅς ὅπερ ἀνίστατο ἕστηκε καὶ ὃς ὅπερ ὑγιάζετο ὑγιαίνει. τὰς δὲ ἐλάττους ἐν οἷς φησὶ ὁ παυόμενος καθήμενος, καὶ ὑγιάζεται ὁ κάμνων· ἐὰν ἄγει, τὸ γὰρ τὸν κάμνοντα ὁποῦν πιεῖν ἢ πάσχειν οὐκ ἐν σημαίνει. ὅπερ δ' ἂν οἱ ὁποῦκ ἐν ἐστὶ καὶ ἐν σημαίνει, τὸ ὑγιάζεσθαι ὑγιαίνων, καὶ ἀνίστασθαι ἑστηκώς, ἀλλ' ὁμώνυμόν ἐστιν ἑστί δέ, τὸ μὲν πρὶν μνητικὸν τοῦ καθῆσθαι ἢ μᾶλλον τοῦ ἀνίστασθαι, ἢ τάχα καὶ ἀμφότερον, τὸ δὲ πάσχειν, τοῦ κάμνειν. ἂν δ' ᾖ σαφέστερον, εἰ οὕτως ἔχοιτο· τὸ γὰρ ὑγιαίνειν τὸν κάμνοντα, καὶ ἑστηκέναι τὸν ἀνιστάμενον, οὐχ ἓν σημαίνει. διότι ὁ τὲ μὲν, διὰ τοῦ λόγου τοῦ λέγοντος ὅτι

κόραξ duo significare

ἀετὸς aues & piscis

ἀγωγαὶ ὑγιαζομένος

ὑγιάζεσθαι & μὴ ὑγιαίνειν ἀδύνατον

ἀγωγαὶ formulæ

ὁ ὑγιαζόμενος ὑγιαίνει, σημαίνεται ὅτι ὁ ὑγιαζόμενος νῦν ὑγιαίνει, ὅπερ ἐστὶ καὶ ψεῦδος. ἀδύνατον γὰρ ἐστιν, ἐνδόξου ἕξιν ἔχειν τὴν ὑγίειαν τὸν νῦν ὑγιαζόμενον καὶ τὴν ὑγείαν κατ' ὀλίγον προσκτώμενον. ὅτε δὲ σημαίνεται πάλιν διὰ τοῦτο, ὅπως ὑγιάζεσθαι πρὸς δ' ἕκαστον ἡμῶν, τουτέστι πρὸς τὴν ὑγείαν αὐτοῦ, νῦν ὑγιαίνει. ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἐπάγει πάλιν ὑγιάζεσθαι μὲν καὶ κάμνων καὶ ὁ κάμνων καὶ τὰ ἑξῆς ἀπορίας λύσις ἐστὶ τῶν σοφισμάτων ἐστὶ δὲ ὃ λέγει τοιοῦτον· ὑγιάζεσθαι μὲν λέγεται καὶ ὁ κάμνων νῦν καὶ ὁ κάμνων πάλαι. ὑγιαίνειν δὲ, οὐχ ὁ νῦν ὑγιαζόμενος ἀλλ' ὅς τις πάλαι ὑγιάζετο. κάμνων δὲ, εἴληπται τῷ ἀριστοτέλει, ὁ νῦν κάμνων. ὁ κάμνων δὲ, ὁ πρὸ τὲ κάμνων. ὑγιαίνει δὲ οὐχὶ ὁ κάμνων νῦν, ἀλλ' ὁ κάμνων πρότερον καὶ οὐ νῦν. ἵνα δὲ καὶ ἐπὶ σαφέστερον γένηται τὸ λεγόμενον ῥητέον οὕτω, καὶ ὁ κάμνων νῦν καὶ ὁ κάμνων πρότερον πρὸς ὑγείαν ἀκλινῶς ἔχει· ὁ δέ, ὅτι πρὸ τοῦ κάμνει πρὸ δὲ τὴν ἀμφιβολίαν οἱ τοιοίδε ἐπιβουλεύσαι λαβεῖν με τοὺς πτολεμίους. πρὸ τοῦ πρὸ τὴν ὁμωνυμίαν γινομένου παραλογισμοῦ καὶ λαβὼν καὶ διδάξας, πῶς γίνεται, μετεισὶ καὶ εἰς τοὺς πρὸ τὴν ἀμφιβολίαν γινομένους παραλογισμοὺς, τῆς ἀκολουθίας ἐχόμενος. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ ἀναιρέσει τῶν πρὸ τὴν λέξιν σοφισμάτων, δυοῖν ὁδοῖν τὴν ἀμφιβολίαν ἔταξε. σαφῆ δὲ λίαν πάντα τὰ παραδείγματα, καὶ οὐ μόνον οἷα ἔνδεν προβλήματα πρὸ τῶν σοφιστῶν λέγονται, ἀλλ' οἷα εἰκὸς καὶ ἐν λόγῳ μὴ συλλογιζομένου δύρρισκεσθαι τὸ γὰρ βούλεσθαι λαβεῖν με τοὺς πτολεμίους, οὐκ ἔστιν ὡς πρόβλημα. ὅπερ δέ ἐστιν ἀμφίβολον, δῆλον. σημαίνει γὰρ ὁ λόγος, ἢ τὸ ἐμὲ γενέσθαι τῶν πτολεμίων ἢ κρατῆσαι ἢ τοὺς πτολεμίους ἐμοῦ τοιοῦτον ἐστὶ καὶ τὸ, γένοιτο καταβαλεῖν τὸν νῦν ἐμέ· σημαίνει γὰρ ὁ λόγος, ὡς αὐτοὺς ἑλεῖν τε καὶ αἱρεθῆναι. ἢ διαγωγὴ ἢ ἐφεξῆς σοφίσματος τοιαύτη. ἆρα ὃ γιγνώσκει τις, τοῦτο γιγνώσκει· γιγνώσκει δέ τις λίθον, γιγνώσκει ἄρα ὁ λίθος. πάλιν ἆρ' οὖν ὁρᾷ ὁ ὁρᾶτις; ναί, ὁρᾷ δέ τις ξύλον. ὁρᾷ ἄρα τὸ ξύλον. σαφὴς καὶ ἀμφοτέρων ἡ λύσις. δῆλος γὰρ καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὁ λόγος, ὁμοίως δὲ τούτοις ἔχει, καὶ τὸ, ἆρα σὺ φῶς εἶναι σὺ φῶς ἆρα εἶ. φῶς δὲ εἶναι λίθον· σὺ ἄρα φῶς εἶναι λίθος. ἔτι καὶ τὸ, ἆρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν· ἔχει γὰρ καὶ τοῦτον ἡ ἀγωγὴ τοῦ σοφίσματος οὕτω. φῶς ὃ σὺ εἶ φῶς; ναί· φῶς δὲ σιγᾷς· σιγᾷς ἄρα φῶς· ἢ καὶ τοὐμπαλιν, φῶς σιγᾷς. τὸ δὲ σοφίσμα τὸ, ἆρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, οὕτω δυσὶν ἤμισυ ἠρώτα· ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν; οὐδαμῶς· πῶς δ' ὅταν λίθους λέγεις καὶ ξύλα καὶ σίδηρον, οὐ σιγῶντα λέγεις; ναί· ἐστὶν ἄρα σιγῶντα λέγειν. εἶτα πάλιν ἅπαξ χειρῶν ἐς τοὐναντίον ἔλεγεν· ἆρ' ἐστὶ λέγοντα σιγᾶν; οὐδαμῶς· πῶς ταῦτα σιγᾶς; οὐ ταῦτα σιγᾶς; ναί· οὐκοῦν καὶ τὰ λέγοντα σιγᾶς. ἔστιν ἄρα λέγοντα σιγᾶν. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὴ λέγειν ἅπαξ τοῦ μὴ λέγοντος δέδωκεν. ὁ δ' ἔλαβεν ἅπαξ τὰ λεγόμενα εἰσὶ δὲ τρεῖς τρόποι τῶν πρὸ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν. εἴρηκε μὲν ἐκ τῶν δέκα καὶ τριῶν τροπῶν καθ' οὓς γίνονται οἱ παραλογισμοὶ, μόνους γὰρ τοὺς δύο, πρὸ τὲ πρὸ τὴν ὁμω

ὑγιάζεσθαι gd.

De Amphibolia

τῶν κρατῆσαι compotę. do mimi

ἀγωγή

Plato

ἀγωγὴ bis

νυμίαν καὶ τὸν περὶ τὴν ἀμφιβολίαν. πρὸ δὲ τοῦ, καὶ τοὺς ἑξῆς ἐκθεῖναι κατὰ
ποιοὺς καὶ πόσους τρόπους ἥ τε ὁμωνυμία καὶ ἡ ἀμφιβολία γίνεται, διδάσκει
καὶ φησὶ τρεῖς εἶναι καθ' οὓς γίνονται οἱ κατὰ ταύτας παραλογισμοί. καὶ εἷς
μὲν ἐστὶν ὅταν ὁ λόγος ἢ τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει. ὡς ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων, ὡς ἀε-
τὸς καὶ κύων. καὶ κοραξ καὶ κλεῖς. ἀπὸ δὲ τοῖς περὶ τὴν ἀμφιβολίαν ὡς εἴρηκε
πλείω σημαίνει ὁ λόγος. ἀπὸ γὰρ ὁ λόγος σύνθεσις ἐστὶν ὀνομάτων (ῥητέον καὶ
νῦν ὡς πολλάκις εἴπομεν ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα) τὸ δίπτον, ἢ ἔντισι τούτων
τῶν ὀνομάτων ἐστὶν, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ. ἐν γὰρ τῷ, ὁ ὁρᾷ, καὶ ὁ γινώσκει τοῦτο
γινώσκει, ἐν τῷ λόγῳ εὑρίσκεται τὸ δίπτον. δεύτερος δὲ τρόπος, καθ' ὃν πάλιν
οἱ περὶ ἀμφότερον παραλογισμοὶ γίνονται, ὅταν εἰώθαμεν οὕτως ὀνομάζειν
αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ ὀνομαζόμενα. εἰωθότων γὰρ ἡμῶν λέγειν σιγῶντα, καὶ τὸν σιγῶν-
τα ἀνόν, καὶ τὰ σιγώμενα. εὑρίσκει χώραν ὁ παραλογισμὸς, καὶ ἀπατᾶ τὸν ἀ-
κούοντα. εἰ δὲ σιγῶντα μόνως ἐλέγομεν τὸν σιγῶντα ἀνόν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ σιγώ-
μενα μόνως σιγώμενα ἐλέγομεν, οὐ μὴν ἐπετίθεμεν τούτοις ποτὲ καὶ τὸ σιγῶν-
τα, οὐκ ἂν ἐγίνετο ὁ παραλογισμός. οὐ μόνον δὲ καὶ οὗτος ὁ τρόπος τοὺς περὶ τὴν
ἀμφιβολίαν ἀποτίκτει παραλογισμοὺς, ἀπὸ καὶ τοὺς περὶ τὴν ὁμωνυμίαν. εἰώ-
θαμεν γὰρ λέγειν κύνα καὶ τὸν ἀστρῶον καὶ χερσαῖον. εἰ γοῦν μὴ τῷ αὐτῷ ὀνόμα-
τι τὸν ἀστρῶον καὶ τὸ χερσαῖον ζῷον καλεῖν εἰώθαμεν, οὐκ ἄν ποτε ἡμᾶς ἠπατή-
κει τὸ ὄνομα, ἐφ' ἑνὶ μόνῳ κείμενον. τρίτον τρόπον φησὶ τῶν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν
καὶ ἀμφιβολίαν σοφισμάτων. ὅταν αὐτὰ μὲν καθ' αὑτὰ τὰ ὀνόματα, ἁπλᾶ τυγ-
χάνη. σύνθεθέντα δὲ, δίπτον τινὰ ἐκφαίνωσι νοῦν. τά τε γὰρ γράμματα κεχω-
ρισμένως τεθέντα οὐδὲν ἡμῖν δίπτον ἀποτίκτουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπίσταται.
συμπλακέντα δὲ καὶ συνηνωμένως ἐκφωνηθέντα, δίπτα ἀποκυΐσκουσι τὰ νοή-
ματα. περὶ δὲ τὴν σύνθεσιν, τὰ τοιάδε. οἷον τὸ δύνασθαι. Διακόψας τὸν
λόγον ὁ ἀριστοτέλης, καὶ καθ' ὅσους τρόπους ἔν τε ὁμωνυμίᾳ καὶ ἀμφιβολίᾳ
τὰ σοφίσματα γίνεται μεθαξὺ περιθεὶς, καὶ διαλαβὼν περὶ τούτων, καὶ τρεῖς αὐ-
τοὺς εἰπὼν εἶναι, νῦν ἀνάγει τὸν λόγον εἰς τὴν ἀκολουθίαν, καὶ τὸν γ τρό-
πον τῶν περὶ τὴν λέξιν σοφισμάτων (ἔστι δὲ οὗτος ὁ περὶ τὴν σύνθεσιν) ἐκτίθεται.
ὀνομάζεται δὲ περὶ τὴν σύνθεσιν, ὡς τῆς μὲν ἐννοίας τοῦ λεγομένου σύνθετος δυ-
ναμένης νοεῖσθαι καλῶς περὶ τὴν σύνθεσιν δὲ τιθεμένου τινὸς καὶ τὸν παραλο-
γισμὸν ἀποτίκτοντος. οἷον, τί φημι ἐστὶ συλλογισμὸς τοιοῦτος. ὁ καθήμενος δύ-
ναται βαδίζειν, ὁ σωκράτης κάθηται. ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει. ἀλλὰ μὴν καὶ
κάθηται. βαδίζει ἄρα καὶ οὐ βαδίζει. γέγονεν οὗτος ὁ παραλογισμὸς περὶ τὴν
σύνθεσιν. εἴδει γὰρ σύνθεθεῖναι καὶ τὸ δυνατὸν, τούτου γὰρ πρὸς τεθέντος καὶ τοι-
ούτου τοῦ συμπεράσματος ἐξενηνεγμένου, ὁ σωκράτης ἄρα δύναται βαδίζειν,
οὐδὲν ἂν συνήγετο ἄτοπον. νῦν δὲ περὶ τὸ μὴ σύνθεθεῖναι καὶ τὸ δυνατὸν, τὸν πα-
ραλογισμὸν ἔχει ὁ ἔλεγχος. τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ τρόπος οὗτος. ἴδωμεν δὲ καὶ
τὰ τοῦ φιλοσόφου ῥήματα. περὶ δὲ τὴν σύνθεσιν τὰ τοιάδε. οἷον τὸ δύνασθαι κα-

Tribus modis fieri paralogismos circa homonymiam & amphibolia

De fallacia cōpositionis

θήμενον βαδίζειν, καὶ μὴ γράφοντα γράφειν. τοῦτο οὐ συμπέρασμα ἐστὶν ἄτο-
πον τι συνάγον. ἀλλ' ἡ πρότασις ἐστὶν ἡ ἀληθὴς ἡ προσληφθεῖσα. καὶ ἡ ἀληθὴς,
ἡ ὁ σωκράτης κάθηται. ἐὰν μὴ περὶ τὴν σύνθεσιν γένηται, ἐξενεχείη ἂν τὸ ἀληθὲς
συμπέρασμα τὸ, ὁ σωκράτης δύναται βαδίζειν. ὁμοίου τούτῳ καὶ τὸ μὴ γρά-
φοντα γράφειν. ἐλλιπτικὸν γὰρ ἐστὶ καὶ συνεφέλκον, τὸ δύνασθαι. δεικτικὰ δὲ
εἰσὶ τοῦ ὅτι οἱ σοφιζόμενοι τοιαύτας μὲν τὰς προτάσεις λαμβάνοντες εἶτα περὶ
τὴν σύνθεσιν ποιοῦντες ἀποτελοῦσι τὸν σοφισμόν. ἀλλὰ γὰρ πρότερον ἑκάστου
τῶν σοφισμάτων τὴν ἀγωγὴν εἴπομεν καὶ τότε καὶ τὸ τῆς λέξεως διασαφή-
σωμεν ἀσαφές. εἰσὶ δὲ τοιαῦτα. οὐχὶ ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν. ναί. οὐχὶ
ὁ σωκράτης κάθηται; ναί. ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει. ἀλλὰ μὴν καὶ κάθηται. ὁ
σωκράτης ἄρα βαδίζει καὶ οὐ βαδίζει. πάλιν ἆραγε ὁ μὴ γράφων δύναται
γράφειν; ναί. ὁ δὲ πλάτων οὐ γράφει. ὁ πλάτων ἄρα γράφει. πάλιν ἆραγε
ὁ ἀπιστάμενος γράμματα, δύναται μανθάνειν νῦν γράμματα. τί δὲ ὁ σωκρά-
της νῦν ὑπνώττων οὐχὶ ἐπίσταται γράμματα; ναί. ὁ σωκράτης ἄρα μανθάνει
νῦν γράμματα. ἀλλὰ καὶ οὐ μανθάνει. κοιμᾶται γάρ. πάλιν ἐρωτᾶ, ὁ ἓν μόνον
δυνάμενος φέρειν, δύναται καὶ πολλὰ φέρειν; ναί. ἀλλὰ μὴν ὁ ἀλκιβιάδης
ἓν μόνον φέρει. ὁ ἀλκιβιάδης ἄρα πολλὰ φέρει. αἱ μὲν ἀγωγαὶ τῶν σοφισμά-
των ἅπερ εἰς παράδειγμα τίθησι τοῦ περὶ τὴν σύνθεσιν παραλογισμοῦ τοιαῦταί
τινες. τὸ δὲ, οὐ γὰρ ταυτὸν σημαίνει ἂν διελώντες εἴπῃ καὶ σύνθεις. τοιοῦτον ἐστὶν,
ὅταν τὸ δύνασθαι βαδίζειν διέλητις, καὶ ποτὲ μὲν κατηγορήσει μόνον τὸ βαδί-
ζειν, ποτὲ δὲ τὸ δύνασθαι βαδίζειν, κατὰ τοῦ σωκράτους, οὐ ταυτὸν σημαίνει
οὐ γὰρ ἐστὶ ταυτὸν τὸ, ὁ σωκράτης βαδίζει τῷ ὁ σωκράτης δύναται βαδίζειν.
ὥστε περὶ τὴν σύνθεσιν γίνεται τὸ σόφισμα ἔδει γὰρ σύνθεντα καὶ συνάψαντα
τὸ δύνασθαι καὶ τὸ βαδίζειν κατὰ τοῦ σωκράτους εἰπεῖν, ἀλλ' οὐχὶ τὸ βαδί-
ζειν μόνον. κολοβῶς, οὖν καὶ οἷον ἠκρωτηριασμένως τῆς σύνθεσεως γεγονυίας
καλῶς εἴρηται περὶ τὴν σύνθεσιν εἶναι τὸ σόφισμα. σημειωτέον δὲ, ὅτι σύνθεσιν λέ-
γει ὁ ἀριστοτέλης καὶ τὸ χωρὶς τοῦ δυνατοῦ τὸ βαδίζειν κατηγορεῖσθαι. εἰπὼν
οὖν ὅτι οὐ ταυτὸν σημαίνει ἂν τὸ βαδίζειν χωρὶς τοῦ δύνασθαι κατὰ τοῦ κα-
θημένου κατηγορήσῃ, ὅπερ διὰ τοῦ, ἂν διελώντες εἴπῃ, ἐσήμανε. καὶ ὅταν ἀνθεὶς
τὸ βαδίζειν μετὰ τοῦ δύνασθαι, διὰ τοῦ, καὶ σύνθεις, ὡς δυνατὸν τὸν καθήμε-
νον. τοῦ μὲν ἑνὸς τρόπου καθ' ὃν τὸ βαδίζειν μετὰ τοῦ δύνασθαι κατηγορούμεν,
παράδειγμα τέθεικε, τὸ ὡς δυνατὸν τὸν καθήμενον βαδίζειν, καὶ τὸν μὴ γρά-
φοντα, γράφειν. χωρὶς τοῦ δυνατοῦ μηνυτικὸν ἐπίγαγε τὸ, καὶ τοῦθ' ὁσαύτως
ὅταν σύνθη τὸν μὴ γράφοντα γράφειν. ταῦτα θεὶς τῶν δύο τρόπων, τοῦ τε ἔχον-
τος τὸ βαδίζειν μετὰ τοῦ δυνατοῦ κατηγορούμενον, καὶ τοῦ, μὴ τὸ δυνατὸν ἔχον-
τος, σαφηνίζων τινὸς ἐστὶν ἑκάτερος δηλωτικὸς, ἐπίγαγε λέγων. σημαίνει γὰρ
ὡς ἔχει δύναμιν τοῦ μὴ γράφων γράφειν καὶ τὰ ἑξῆς. ἔστι δὲ ὁ λόγος δυνάμει
τοιοῦτον. ὁ μὲν γὰρ τὸ βαδίζειν μετὰ τοῦ δυνατοῦ κατηγορῶν κατὰ τοῦ καθημένου,

ἀγωγήν

ἀγωγαί

καὶ λέγων, ὡς ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν, σημαίνει ὅτι ὁ καθήμενος οὐ βαδίζει, οὐδὲ ὁ μὴ γράφων γράφει· δύναται δὲ μᾶλλον ταῦτα βαδίσαι καὶ γράψαι. ὅ περ ἐστὶν ἀληθές, ἐὰν μὴ τῷ βαδίζειν ἢ τῷ γράφειν σὺν τῷ ὅτι δύναμιν, καὶ ἀμφότερον κατὰ τοῦ καθημένου καὶ μὴ γράφοντος κατηγορῇ, ἀλλὰ, τὸ βαδίζειν μόνον καὶ τὸ γράφειν. οὕτως οὐ λέγει ὅτι δύναμιν ἔχει ὁ μὴ γράφων νῦν ἢ ὁ καθήμενος, ὕστερον γράψαι ἢ βαδίσαι· ἀλλ' ὅτι νῦν ὅτε οὐ γράφει, δύναμιν ἔχει τοῦ γράφειν· τουτέστι νῦν ὅτε οὐ γράφει, γράφει· τὸ γὰρ ἔχειν δύναμιν ὅτε οὐ γράφει δύναμιν ἔχει γράφειν, ὡς ἴσον εἰληφὸς τῷ, δύναμιν ἔχειν ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν καὶ γράφειν καὶ οὐ γράφειν, ὅπερ ἀδύνατον, ἐν ἄλλῳ μὲν χρόνῳ γράφει καὶ ἐν ἄλλῳ μὴ γράφει, δυνατὸν ὁμοίως καὶ βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν. τὸ δὲ μανθάνειν νῦν γράμματα εἰπὼν ἐμάνθανεν ἀντὶ τοῦ ἔμαθεν ἀπολύτως εἴρηκε καὶ καθ' αὑτό. ἔστι δὲ παράδειγμα πρὸς σιωπάζοντος σοφίσματος, τὸν κοιμώμενον μανθάνειν νῦν γράμματα. πρὸς δὲ τὴν διαίρεσιν ὅτι τὰ πέντε ἐστὶ δύο καὶ τρία, καὶ πρόσαντα καὶ ἄρτια. καὶ τὸν τέταρτον τρόπον τῶν πρὸς τὴν λέξιν φαινομένων ἐλέγχων ἐστὶ δὲ οὗτος ὁ πρὸς τὴν διαίρεσιν ἐκτιθείς, οὐ διὰ σοφισμάτων ἡμῖν αὐτῶν οἷός ἐστι, παρίστησιν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοιαῦτα ῥαδιουργημάτων τινῶν, ἃ οὐκ ἔστι σοφίσματα παραλογιστικά, ἀλλὰ κατ' ἄγνοιαν οὕτως ἐν τοιούτῳ λόγῳ κείμενα. τίνα εἰσὶ ταῦτα παρακατιόντες ὁρισόμεθα. πρὸς δὲ τὴν διαίρεσιν οὗτος ὀνομάζεται, διότι ἅ τινα τῷ λεγομένῳ προσθήσει δυνάμει, ἴσως τὰ διαιρῶν ὁ σοφιστὴς καὶ ἰδία τιθείς, σιωπᾷ ἐνδεχόμενα ταῦτα προσεῖναι τῷ πρὸς οὗ συλλογίζεται. τοῦτο δ' αὖ οὐ σιωπήσει μὴ ἡ διαίρεσις γένηται. οἷον τὸ φημί· τὸ πέντε ἀριθμὸν δυνάμει ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ πρὸ πόν καὶ τὸ ἄρτιον, ὅσοφιστὴς διαιρῶν μὴ ἄρτιον ὄντα, καὶ ἄρτιον ἀποδείκνυσι καὶ μὴ ἄρτιον οὕτως ἐν σχήματι τὴν ἀγωγὴν προιούμενος τοῦ σοφίσματος. οὐχὶ ὁ πέντε εἰς δύο καὶ τρία διαιρεῖται, πρόσ τρία καὶ δύο, οὗ πρόπος καὶ ἄρτιος· ὁ πέντε ἄρα πρόπος καὶ ἄρτιος ἐστί· πρὸς τὴν διαίρεσιν τὸ σόφισμα. τὰ γὰρ μόρια ἐν τῷ ὅλῳ δυνάμει εἰσίν· ἐν γὰρ τῷ πέντε, ὁ τρία καὶ ὁ δύο, δυνάμει εἰσί· τὸ δὲ δυνάμει πρόν, οὐκ ἐστὶν ἐκεῖνο ὃ δύναται γενέσθαι. οἷον τὸ ἔνδρον τὸ ἐστηκὸς δυνάμει πλοῖον ὄν, οὐκ ἐστὶ πλοῖον. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀχνμάτιστος χαλκὸς δυνάμει ὢν ἀνδριάς, οὐκ ἐστὶν ἀνδριάς. τὸν μὲν οὖν τὰ πέντε σιωπάζοντα παραλογισμὸν καὶ ἄρτια ἀναιροῦσα πρόσασα, πάνυ σαφῶς ὁ ἀριστοτέλης ἐξέθετο. τὸν δὲ, τὰ μείζονα ἴσα τοῖς ἐλάττοσι σιωπάζοντα πάνυ βραχέως καὶ διὰ τοῦτο ἀσαφῶς ἀπαγγέλλειν δοκεῖ. δεῖ δὲ προσυπακούειν ἐν τῷ, τὸ μεῖζον ἴσον, τὸ, τῷ ἐλάττονι. ἵνα ᾖ τὸ πλήρες τῆς λέξεως τοιοῦτον καὶ ἡ ἀγωγὴ τοῦ σοφίσματος, οὕτως ἠρώτα τὸ πρόσχι ὁ ὀκτὼ εἰς ἓξ καὶ δύο διαιρεῖται; ναί· πόσχι εἰς τρία καὶ πέντε; ναί· ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς τὰ καὶ β. καὶ γ καὶ πέντε διαιρεῖται· τὰ δὲ τ καὶ δύο καὶ ε καὶ γ. ἴσ ἐστίν· ὁ ὀκτὼ ἄρα εἰς ἴσ διαιρεῖται· ἴσος ἄρα ὁ ἴσ τῷ η, ὁ μείζων τῷ ἐλάττονι· πρὸς δὲ τὴν διαίρεσιν καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα. δυνάμει γὰρ ἐν τῷ η, ταῦτα.

Quartus modus divisionis

Cur vocet divisionis

Potentia aliqd existens, non illud quod potest esse

Valde breviter & obscure

ὁ δὲ, τοσοῦτον γὰρ τὸ μεῖζον καὶ ἔτι πρός, οὕτως ἔσχηκεν, ὥστε εἶλεγεν ὁ ἴσ τουτέστι τὸ μεῖζον, τοσοῦτος ἐστὶν ὅσος ὁ ὀκτὼ καὶ ἔτι πρός. ἀρχόμενος γὰρ πρὸς τὴν διαίρεσιν παραλογισμὸν δι' ὧν ἐπήνεγκε σοφισμάτων ἐπαγωγὴν παράδειγμα δ' εἰκὸς τὸν αὐτὸν λόγον διηρημένον καὶ συγκείμενον, μὴ ταυτὸν σημαίνειν· τὸ γὰρ ἐγώ σε ἔθηκα δοῦλον, αὖ τὸ λεγόμενον καθ' αὑτὸ, καὶ αὖ πάλιν, τὸ ἐγώ σε ἔθηκα ἐλεύθερον, οὐ ταυτὸν σημαίνουσι καὶ ὅταν ἀμφότερα οὕτω τεθέντα λόγον ἀπαρτίσωσιν τὸν λεγόμενον ἐγώ σε ἔθηκα δοῦλον ὄντα ἐλεύθερον· ὅμοιον τούτῳ καὶ τὸ ἐφεξῆς τούτου κείμενον. οὐ γὰρ ὡς σόφισμα τέθειται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὡς πρὸ παράδειγμα εἰληφὸς τοῦ, μὴ ταυτὸν σημαίνειν τὸν λόγον τοῖς μέρεσιν. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ, πεντήκοντα αἱρῶν ἑκατὸν λίτρας ὄϊος ἀχίλλεως. ἄλλο γὰρ δηλοῖ διαιρουμένων τῶν αἱρῶν ἀπὸ τῶν πεντήκοντα, καὶ ἄλλο σὺν τεθειμένων. εἰ μὲν γὰρ ὑποτίθεμενος τὸ πεντήκοντα λέγοντες, ὅτι πεντήκοντα, ἑκατὸν αἱρῶν, σημαίνει ὅτι ὄϊος ἀχίλλεως ἀπὸ τῶν ἑκατὸν αἱρῶν καπέλιπεν πεντήκοντα. εἰ δὲ εἰς τὸ ἑκατὸν, ἕτερον πάλιν δηλοῦται, ὅτι ἀπὸ τῶν πεντήκοντα αἱρῶν, καπέλιπεν ἑκατόν. πρὸς δὲ τὴν προσῳδίαν, ἐν μὲν τοῖς αὐτὴν γραφῆς διαλεκτικοῖς, οὐ ῥᾴδιον προιδεῖν λόγον. τρεῖς τρόπος τ πρὸς τὴν λέξιν σοφίσματων, ὁ πρὸς τὴν προσῳδίαν ἐστίν· ὃς μὲν ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς λόγοις τοῖς μὴ γεγραμμένοις, ἀλλὰ λεγομένοις, οὐ ῥᾳδίως γίνεται· ἐν δὲ τοῖς γεγραμμένοις διαλεκτικοῖς λόγοις καὶ τοῖς ὁμηρικοῖς προιμασι δύναται γενέσθαι. ὀνομάζεται δὲ πρὸς τὴν προσῳδίαν, ὅτι ὁ τόνος πρὸς ὃν αἱ δομεν χρόνος λόγους προιούμενα, προιεῖ τὸν παραλογισμόν. νῦν μὲν οὕτως, ἄλλοτε δ' ἄλλως ἢ καὶ ἀλλαχοῦ πεθέμενος. οἷον, τὸ φημί· ἐν μὲν ὁμιλίᾳ καὶ διαλέξει, οὐκ ἀπαρτίσει πρὸ τὸ λέγων, ἑταίρα χρυσᾶ εἰ φορεῖν δημόσια ἔσω. εἰλημμένου γὰρ ὀλέγων πάροξυτόνως τὸν λόγον ἐξενηνεγκῶν ἢ τυχὸν καὶ προπαροξυτόνως. καὶ οὐκ αἰσχύνεται τοτὲ τὸν ἀκροαμένων, νῦν μὲν παροξυτόνως λέγων, νῦν δὲ εἰς προπαροξύτονα μεταλαμβάνων· ἅπαξ γὰρ εἰρηκώς, ἐσήμανε τὸ ἑαυτοῦ βούλημα. εἰδὲ ἐν γραφῇ εἴη κείμενον τὸ δημόσια, οὐδὲν ἕνα τόνον ἔχον, τότε δῆπα καὶ τὸν παραλογισμὸν ἀπεκρύπτετο δ' οὐ ῥᾳδίως γίνεσθαι λόγον ἐν τοῖς αὐθυγραφῆς. διότι ἐστὶν ὅτε χρὴ ἐν σωτοῖς. οὕτως ἀποτελεῖται ὡς πρόσθεν ὅταν τὰς εἴπωμεν. ἆρ' ἐστὶ τὸ οὖ καταλύεις, οἰκία; ναί· τὸ δὲ οὐ καταλύδς, ἢ καταλύεις, ἀπόφασις; ναί· ἡ οἰκία ἄρα ἀπόφασις πρὸς τὴν προσῳδίαν τὸ σόφισμα. ἐν μὲν τῇ α προτάσει ἢ οὗ καταλύδς πρὸς ἀποφάσεως δοθέντος. ἐν δὲ τῇ β οὐχ οὕτως ληφθέντος. πάλιν. ἆρ' ἐστὶν ὁ ὄρος. πῖδ τὸ ξῶον λογικὸν θνητὸν ἡμῖν θνητικὸν οὐχ ὅρος; ἐστὶν ἄρα τὸ ξῶον λογικὸν θνητὸν ἡμῖν θνητικόν. πρὸς τὴν προσῳδίαν ἢ τοῦτο. παράδειγμα δὲ διαφορεῖ ἢ πρὸς τὴν προσῳδίαν, ὅπερ ἐν προιμασιν ἔφη μάλιστα γίνεσθαι πρὸς τῷ ὁμήρῳ. κεῖται δὲ ἐν τῷ ψ τῆς ἰλιάδος, ἔνθα καὶ διὰ πατροκλῷ ὁ ἰωνικὸς ἀγωνίζεται τὸν λεξο. παρίσταται δὲ τῷ προιτῇ ὁ νέστωρ τῷ παιδὶ ἀντιλοχῳ τὰ πρὸς τὴς ἱππικῆς ὑποθέμενος, καὶ πρὸς ἃ τόπου διαλεγόμενος ἔνθα ἔμελλεν ἀγωνίζεσθαι μετὰ τῶν

Quinta fallacia accentus seu prosodiæ

Homerus

∴ ἀλλαχόθι

∴ πρὸ

∴ ἀποτηκῇ sive ἀποσέχῃ

λοι τῶν ἡγιόχων. μετὰ δὲ τὰ ἄλλων φησὶ καὶ τὰ περὶ τῆς νόσης οὕτως ἔχοντα.

" σῆμα δ' ἔτι δρέω μαλ' ἀφραδές, οὐδ' ἐσαλύσει
" ἔγχος ἐλεξύλον αὖον, ὅσον τ' ὄργυι' ὑπὲρ ἄλλης,
" ἢ δρυὸς ἢ πεύκης· τὸ μὲν οὔ κατὰ πύθεται ὄμβρῳ.
" λαὲ δὲ τοῦ ἑκάτερθεν ὀρῆρέδαται δύο λευκοὶ
" ἐν ξυὸς χῆσιν. ὁδὸν οὐ λέγει δ' ἰσαόδρομος ἀμφίς.

Τινὲς οὖν ἐκάκιζον τὸν ὅμηρον περὶ ἀπαιωμένως τὸ οὐ ἀναγινώσκοντες, καὶ λέγοντες ἄρτιον παιᾶνα εἰρηκέναι διὰ τοῦτο, ὡς λέγοντα δηθεν ὅτι ἡ ξύλου ἐκείνου ἐξανέχοντος, ὃ δρύινον ἢ πεύκινον ὀνομάζει, τὰ μὲν κατασήπεται, τὰ δὲ οὔ κατασήπεται. εἰ γὰρ μὴ καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν ἐναργῶς, τὰ δὲ οὐ κατασήπεται λέγοιεν αὐτικρυς δηλοῦσθαι διὰ τοῦ εἰρημένου τοῦ, οὗ, τὸ μὲν κατατύθεται ὄμβρῳ. ὡς τινος μὲν ἐκ τοῦ δένδρου τῆς πεύκης σεσηπότος τοῖς ὄμβροις ὕδασι, τινὸς δὲ μὴ σεσηπότου· τινὲς μὲν οὖν ἐκάκιζον τὸν ὅμηρον ὡς εἴπερ αὐτὰς τὰς εἰρηνέναι. ἄλλοι δὲ ὀρθοῦσθαι δὲ τοὺς τοιούτους ἐπὶ τῆς ποιητικῆς, ὡς αὐτὸς ἀριστοτέλης ἐν τῇ ῥητορικῇ φησι, ἰδιώτας ὁ θαῦμος μὴ περιπαιωμένως ἀναγινώσκων τὸ οὗ, ἀλλ' ἀποφατικῶς, ὅ περ αὐτὸς οὕτω τὸν τρόπον εἰρηκεν, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον, ὡς ἡ πεύκη τὸ δένδρον οὐ κατατύθεται ὄμβρῳ. λέγει δὲ θεόφραστος τὸ φυτὸν τῆς πεύκης ὄμβριοις ὕδασι καὶ πναιγαίοις μὴ σήπεσθαι. θαλαττίοις δὲ μάλιστα. ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν τὸ ἐν παραδείγματος δὲ ἕτερον τὸ ἐπόμενον τὸ περὶ τὸ ἐνύπνιον τοῦ ἀγαμέμνονος, ὃ φησι τὸν διὰ εἰπεῖν τὸ, ὀνείρου δὲ οἱ δοῦχος ἀρέσθαι, οὐδ' ἀμοῦ κεῖται ἐν τῇ ἰλιάδι· τὰ μὲν γὰρ περὶ τοῦ ὀνείρου ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ β ἐστίν· οὐδ' ὅλως δ' ἀρέσθαι τῆς τοῦτο πρὸς ἕτερος ἐκεῖ κείμενον, καὶ ἔοικε τὸν μὲν νοῦν ἐκεῖθεν λαβεῖν, αὐτὸν δὲ παράσθαι τὸ τίχου τεμμάχιον· τὰ ἑπτὰ δὲ μεταβαλών· θωρήξαι ἐκέλευε καρηκομόωντας ἀχαιούς, πανσυδίην νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν ὀφρυάγυιαν τοιαῦτα μὲν τὰ ῥητά· αὐτὸς δὲ καὶ οἰκοθεν βουλόμενος ποιῆσαι τοῦ περὶ προπαιδίαν παράδειγμα ὡς ἐκ τοῦ ὁμήρου τοῦτο ἐπήγαγε. φασὶν οὖν τινες, ὅτι εἰς τόδε, οἱ, ἐστὶν ὁ παραλογισμὸς καὶ ἡ ἁμαρτία τοῦ ὁμήρου ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὕτως ἔγραφεν, ὀνείρου δὲ οἱ δοῦχος ἀρέσθαι. τοῦτέστι φησὶν ὁ ζεὺς τῷ ὀνείρῳ ὡς ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ ἀγαμέμνονι. ὡς οἱ θεοὶ πάντες ἐψηφίσαντο τὸ, στὶ τὴν νίκην δίδωμι. εἰσὶν οὖν τὰ ῥήματα τοῦ διὸς πρὸς τὸν ὄνειρον, ὅπερ βὰς ταῦτα εἰπὲ τῷ ἀγαμέμνονι, ὅτι διδόμεν αὐτῷ πάντες οἱ θεοὶ τὴν νίκην φασὶ οὖν ταῦτα λέγοντες, ὡς ἐνταῦθα ἁμαρτάνει ὁ ποιητὴς εἰσάγων τὸν διαλεγόμενον ταῦτα τῷ ὀνείρῳ, καὶ τρόπον τινὰ ψευδόμενον, ὅπερ οὐκ ἐστὶ θυμοῦ· οἱ γοῦν σωφρονοῦντες τοῦτον, φασὶν ὡς οὐ τῷ ἀγαμέμνονι ὁ ζεὺς ἔλεγε τὸ δοῦχος δοθῆναι ἀνὰ τῷ ὀνείρῳ κατὰ τὸ ἀγαμέμνονος. ἀπαγγιλωσκοντι δὲ οὕτως· δίδομεν δὲ οἱ αὐτὴ σοὶ τῷ ὀνείρῳ· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ψεῦδος. ὁ γὰρ αὐτὸς νοῦς ἐστὶ, καὶ ὁ τόνος ἀπαιβιβασθείη, καὶ ὁ περὶ παυσθείη ἢ αὐτωνυμία ἢ οἱ. πρῶ γοῦν ἐστὶν ἡ ἁμαρτία, ἢ οὐκ εἰς τὸ δὲ οἱ, ἀλλ' εἰς τὸ δίδομεν. ἐπεὶ καὶ ἡ ἴδιον ἐστὶ τῆς δωρικῆς διαλέκτου τὸ αὐτὴ τὸ δίδομαι λέγειν δίδομαι,

Homeri loc?

Aristotelis Hippias thasi? Theophra

Homeri?

Homeri locus

δίδομεναι
ἔμμεναι
δίδομεν

ὡ θεοῦ

καὶ αὐτὴ τοῦ εἶναι ἔμμεναι· τῆς αὐτῆς δὲ καὶ τὸ ἀπόκτειναι τὸ ἀπόκταιναι τὸ τῆς παρεμφάτου ἐγκλίσεως· τοῦτο καὶ ἐνταῦθα διόρισεται. εἰ οὖν τὸ δίδομεν δὲ οἱ δοῦχος ἀρέσθαι ἀναγνῶτις τὸν τόνον θεὶς εἰς τὸ δίδομι, τὸν δία ποιεῖ ψευδόμενον, ὡς ὑποσχνουμένου δίδοναι τὴν νίκην, καὶ μὴ εἰς ὄρκον ἐξάγοντα τὴν ὑποχεσιν εἰ δὲ εἰς τὸ δοῦναι τόνον θεὶς ἀναγνῶ τὸ ἐξῆς, καὶ τὸν δία ψεύδεσθαι ἀποδύσεις, καὶ τῷ ὁμήρῳ πολλαπλασιάσεται τὸ αἰτίαμα. ὡς τοῦ διὸς λέγοντος τῷ ὀνείρῳ καὶ αὐτὸ τὰ πλοῦτος, διὸ μᾶλλον αὐτὸν τὸν ὄνειρον τὸ δοῦχος τῷ ἀγαμέμνονι, καὶ μὴ αὐτοῦ τοῦ διός. καὶ γοῦν ὁ ὄνειρος ὑποχεῖται τῷ ἀγαμέμνονι τῷ δοῦχος καὶ ψεύδεται καὶ οὐχ ὁ ζεὺς αὐτός. οἱ δὲ περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως συμβαίνουσιν, ὅταν τὸ μὴ ταυτὸν. ὁ ἕκτος τρόπος τῶν περὶ τὴν λέξιν σοφισμάτων. οἱ περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως συμβαίνοντες εἰσὶ παραλογισμοί· οὕτω δὲ λέγεται ὅτι ἡ τριάλεξις τοῦ σχήματισμοῦ τῆς λέξεως αἰτία γίνεται τοῦ παραλογισμοῦ. καὶ ὅτι τὸ σχῆμα τοιοῦτον οὐ τοῦ μὴ ταυτοῦ κατὰ τὴν φύσιν, τοιοῦτον φαίνεσθαι ποιεῖ. οἷον, τὸ φιλοσοφικὸν διὰ τὸ ὁμοιόσχημον εἶναι τῷ ἐνεργητικῷ, ὡς ἐνεργητικοῦ λαμβάνει ὁ σοφιστὴς, καὶ παραλογίζεται. ὡς ἆρα τοῦ διδακτὸν τὸ μανθάνειν ἐνόρᾶν ἐστὶν περὶ τὴν μάθησιν; ναί. τὸ ἐνορᾶν περὶ τὴν μάθησιν, διδάσκειν ἐστί; ναί. τὸ ἄρα μανθάνειν, διδάσκειν ἐστί. περὶ τὸ σχῆμα οὖν τῆς λέξεως λέγεται, ὅτι ἐχημάτισται τὸ φαθητικὸν εἰς τὸ ἐνορᾶν τικόν· καὶ διότι τὸ ἐνορᾶν περὶ τὴν μάθησιν δηλοῖ καὶ ἀμφότερον. παρίησι γὰρ καὶ ἐνορᾶν τοῦ διδάσκοντος, ὁμοίως δὲ καὶ παθος τοῦ διδασκομένου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὴν γένεσιν καθὼς ἐν τῇ περὶ ψυχῆς πραγματεία φησί· τὴν γὰρ τοῦ μαθητοῦ τελείωσιν γιγνομένην παρὰ τοῦ διδασκάλου, οὐ παθος εἶναι φημι, ἀλλὰ γένεσιν μᾶλλον. εἰ δὲ τις οὐδὲ τοῦτο καὶ παθος καταγομαίζειν, οὐχ ἁπλῶς αὐτὸ παθος, ἀλλὰ τελειωτικόν. κατὰ γοῦν τὸ ἐχηματισθαι κατ' ἐνόρᾶσιν τὸν λόγον, γίνεται ἢ ἀπάτη. καὶ τὸ μὴ ταυτὸν ἢ γοῦν τὸ φαθητικὸν μὴ οὐ ὅμοιον τῷ ἐνεργητικῷ, ὡσαύτως αὐτῷ ἐρμηνεύεται. ἢ τὸ αὖ πάλιν. συμβαίνει γὰρ τὸν σοφιστὴν ἀπατᾶν τὸν προσδιαλεγόμενον. ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν μηδὲν ἴσον τῷ φαθητικῷ, ὡς φαθητικοῦ λέγηται. τὰ δὲ τοιαῦτα σοφίσματα ὧν αὐτὸς μνημονεύει, τοιαῦτα εἰσίν. οὐχὶ τὸ ἄρρεν· οὐδὲ ἕτερον, οὐχὶ τὸ θῆλυ οὐδὲ ἕτερον, τὸ ἄρρεν ἄρα θῆλυ. καὶ τὸ θῆλυ ἄρρεν· ἢ πάλιν τὸ μεταξύ, ἢ γοῦν τὸ οὐδὲ ἕτερον. τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ μεταξὺ θήλεος καὶ ἄρρενος ὡς θατέρου τούτων ἑρμηνεύεται, ἢ ὡς ἄρρεν ἢ ὡς θῆλυ. ἔστι δὲ καὶ ἡ τοῦ τοιούτου σοφίσματος ἀγωγὴ, τοιαύτη· οὐχὶ ὁ λίθος ἄρρην, οὐχὶ δὲ διὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως, ἢ γοῦν τὸ ἀρσενικῶς ἐκφωνεῖσθαι, ἄρρεν δοκεῖ τὸ δὲ ὂπ τὸ πρίου τρόπου, ἢ τὸ πρόσω πρίου, οὔτω ἐρωτᾶται· οὐχὶ τὸ πρίου οὐδέτερον; οὐχὶ τὸ πρόσω, οὐδέτερον τὸ πρίου ἄρα καὶ τὸ πρόσω, τοῦτον ἢ τὸ πρίου πάχος ἢ τὸ διακείμενον πρίουν· διακείμενον δὲ πάχος λέγων τὸ γὰρ πάχος διάκειται κατὰ τὴν παθησιν. συλλογίζονται δὲ τὸ πρίουν ὡς πάχος, καὶ τὸ πάχος ὡς πρίουν οὕτω. οὐχὶ τὸ τύπτεται ῥῆμά ἐστιν, οὐχὶ τὸ μέμφεται ῥῆμά ἐστί· τὸ μέμφεται ἄρα καὶ τὸ

Sextus mod figuræ dictionis

Aristotelis Perfectione discipuli facta a magistro non ex affectu seu passione sed generatione.

ἀπορεῖται

ἐνεργητικόν

ὁ χαλκίας ἄρρην; ὁ λίθος ἄρα χαλκίας
ἰδοὺ χωρὶς τὸ δεύτερον
καὶ ὁ λίθος

ὡ ἀπόρητος

στοιοῦ

τύπτεται τωυτόν. τὸ ἐγείρειν ἄρα καὶ τὸ πάσχειν ταυτόν. τὸ γὰρ μέμφεται
ἐνδεχομενικὸν ὄν, ὡς ταυτὸν ὂν τῷ τύπτεται σῶμα χρυσὸν καὶ τἄλλα φησὶν ὅσα
ρηται τοῦ τε τί καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας, ἃς ἐν ταῖς κατηγορίαις ἐδίδαξε.
δύναται ὁ σοφιζόμενος ἐν παραλογισμῷ παραλαμβάνειν, καὶ τὸ ποιόν, ὡς
ποιός τι δείκνυται, καὶ τὸ ποσόν, ὡς ποσός τι, καὶ τὸ πρός τι, ὡς πρός τι, καὶ τὸ ποιεῖν. πάσχειν. πόθεν δὲ τοῦτου παράδειγμα τοιοῦτον. οὐχὶ τὸ ὑγιαίνειν ἀπαρέμφατον; οὐχὶ τὸ τέμνειν ἀπαρέμφατον; τὸ ὑγιαίνειν ἄρα καὶ τὸ τέμνειν. τωυτόν. ἀλλὰ τὸ μὲν ὑγιαίνειν πάσχειν πέφυκεν· ἐπεὶ ἡ ὑγεία διάθεσις σώματος ξώου ἐν συμμετρίᾳ θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν. τούτου γάρ ἐστι διλωτικὸν τὸ, καὶ τὸ μὲν τριόν τι καὶ διακείμενόν πως διλοῖ· τὸ δὲ τέμνειν καὶ οἰκοδομεῖν, τριειν. τούτου γὰρ πάλιν ἐστὶ διλωτικὸν τὸ, τὸ δὲ τριειν τιμωρεῖσθαι δὲ καὶ τοιοῦτον λόγον ὁ δύβυδημος. πρότερον ὁρῶσιν οἱ σκύθαι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὰ δυνατὰ ὁρᾶν, ἢ τὰ ἀδύνατα; τὰ δυνατὰ δήπου. οὐκοῦν καὶ σύ καὶ ἐγώ; ναί· ὁρᾶς δὲ τὰ ἡμέτερα ἱμάτια; ναί. δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. ὁρᾷ ἄρα τὰ ἱμάτια. οὐχ ὅσα γοῦν ἐνεργητικῶς λέγεται, ἐνεργειῶν εἰσὶ διλωτικά. τὸ γὰρ ὁρᾶν ἐνταῦθα εἰ καὶ ἐνδεχομενικὸν ἐστίν, ἀλλ' οὖν τοῦ ὁρᾶσθαι δέδωκεν. ὁ δὲ δύβυδημος ἔλαβεν ὡς βλέπειν, καὶ οὕτω ἤγαγεν ὅτι δύναται βλέπειν τὰ ἱμάτια. τὸ δὲ, ἐστὶ γὰρ τὸ μὴ τῶν τριειν οὖν, ὡς τῶν τριειν τι τὴν λέξει σημαίνειν, ἴσον ἐστὶ τῷ, ἐστὶ δὲ τῶν σημαινόντων ἐνεργεία τὸ μὴ ὄν, λαμβάνειν ὡς ἐνεργεία ὂν σημαντικόν· ὡς οὖν τοῦ μανθάνειν καὶ τοῦ ὁρᾶν εἴρηται· καὶ οἱ μὲν περὶ τὴν λέξιν τρόποι τῶν σοφισμάτων, τοιοῦτοι εἰσὶν, αὐτὴ τοῦ ἑξῆς, καὶ τοιοῦτοι οἷον καθ' ἕκαστον αὐτῶν εἶναι ἐφήμεν. τῶν δὲ ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν εἰδῶν. εἰ πρῶτον καὶ πρότερον, ὅπου πάντων τῶν ὄντων εἰς φωνὰς καὶ πράγματα διαιρουμένων καὶ ἐν ἑκάστοις τούτων παραλογισμῶν γινομένων, ἁπάντων ὁ ἀριστοτέλης τοὺς ἐν ταῖς φωναῖς γινομένους παραλογισμοὺς, οὓς καὶ περὶ τὴν λέξιν ἐκάλεσε, χωρὶς διαλαβὼν περὶ αὐτῶν ἀρκούντως ὡς γίνονται καὶ ὡς σώζονται μόνον. ὕστερον γὰρ καὶ περὶ τῆς αὐτῶν ἐρεῖ λύσεως. νῦν καὶ τοὺς ἐκ τῶν πραγμάτων γινομένους παραλογισμοὺς πέφυκεν, οὓς καὶ ὀνομάζει ἔξω τῆς λέξεως. διότι οὐχὶ ἡ λέξις καὶ ταῦθα ἢ ἡ τούτης σύνθεσις, ἢ διαίρεσις, ἢ ὁ ἐν τῇ λέξει τόνος, ἢ τὸ πνεῦμα, ἢ τὸ ὁμοιόσχημον τῆς λέξεως ἄλογον γίνεται τοῦ παραλογισμοῦ. διαλαβὼν δὲ καὶ περὶ τούτων ὅπως τε γίνονται περὶ τῶν σοφιστῶν καὶ σώζονται, πρὸ τούτων καὶ περὶ τῆς τούτων λύσεως ἐν τῷ προσκοπεῖν διαλήψεται. καὶ γοῦν πρότερον ἀναριθμεῖται αὐτοὺς λίαν σαφῶς πόσοι καὶ τίνες εἰσίν. ἐπάλληλοι μὲν οὖν οἱ πάντες. ὁποῖοι δὲ, ἐν τοῖς ἑξῆς θεωρήσομεν, καὶ πρῶτος τῶν ἄλλων ἐστὶν ὁ περὶ τὸ συμβεβηκός. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοὶ εἰσίν. ὃ ἂ τρόπος τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων ἐστὶν ὁ περὶ τὸ συμβεβηκός. γίνεται δὲ οὗτος ὅταν τῆς ἐξουσίας τῷ προσόν τῷ κατηγορουμένῳ λαμβάνειν τὸν σοφιστὴν καὶ λέγειν κατὰ τοῦ ὑποκειμένου μὴ ὀφείλοντας λέγεσθαι, ὁ παραλο-

Sanitatis differitio

Plato

Paralogismi seu fallaciæ extradictionem Septé

Fallacia accidentis

ἄξιοῖ .. πδά

... πδά

λύπρλγ τοῦ ὑποκρίνων ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον ὅτι πδά ἰῶν τὸ τὰ συμβεβηκότα τοῦ κατηγορουμένω

γισμὸς γίνεται ὅταν οὖν φησὶ τὴς ἀξιοῖ ὁμοίως ὑπάρχειν τι τῷ πράγματι καὶ τῷ συμβεβηκοτι, πρᾶγμα μὲν λέγει τὸ σύνθετον καὶ ὑποκείμενον, συμβεβηκὸς δὲ, ἁπλῶς πᾶν τὸ κατηγορούμενον, κἀκεῖ τῶν οὐσιωδῶς καὶ καθ' αὑτὸ ὑπαρχόντων τῷ καθ' οὗ κατηγορεῖται, ἐστὶ, κἀκεῖ καὶ μὴ φησὶν γ' οὖν ὡς οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὅσα συμβεβηκε τῷ κατηγορουμένῳ, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ταῦτα συμβαίνειν. οἷον, τὸ φιμὶ κατηγορεῖται τοῦ λευκοῦ κατὰ τοῦ σωκράτους. ὑπάρχει δὲ τῷ λευκῷ καὶ τὸ χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. εἴπις οὖν ἀξιοῖ καὶ τῷ σωκράτει ὑπάρχειν τὸ χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως λέγων οὕτω. ὁ σωκράτης λευκός, τὸ λευκὸν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, ὁ σωκράτης ἄρα χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, προεῖται περὶ τὸ συμβεβηκὸς τὸν παραλογισμόν. οὐ γὰρ τῷ συμβεβηκότι πῦ ὑπάρχον, καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἀνάγκη ὑπάρχειν. ὅτι οὐδὲ ταυτόν ἐστὶ τὸ συμβεβηκὸς χωρὶς ὃν ἦ ᾧ συμβέβηκε καὶ πρὸς αὐτὸ συγκρινόμενον, καὶ μετὰ τοῦ ᾧ συμβέβηκε πρὸς τὸ ᾧ συμβέβηκεν μόνον συγκρινόμενον οἷον εἴ τις εἴποι. ὁ κορίσκος, ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος, ἕτερος κορίσκου, ὁ κορίσκος ἄρα ἕτερος ἀνθρώπου. λέγεται δὲ καὶ τὸ σόφισμα περὶ τὸ συμβεβηκὸς, ὅτι οὐ ταυτόν ἐστὶ τὸ συμβεβηκὸς χωρὶς τε καὶ μετὰ τοῦ ᾧ συμβέβηκεν· ὡς περὶ γὰρ ὡς ἔοικε τοῦ αὐτοῦ ἡμῖν παραδείγματος ὁ σοφιστὴς λέγων, ὁ σωκράτης, λευκόν, τὸ λευκὸν, χρῶμα. ὁ σωκράτης ἄρα χρῶμα. ἐν μὲν τῇ προτάσει τῇ ὁ σωκράτης λευκός, τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ᾧ συμβέβηκε ὁμοῦ ὡς ἕν τι λαμβάνει. ἐν δὲ τῇ, τὸ λευκὸν, χρῶμα, τὸ συμβεβηκὸς μόνον χωρὶς τοῦ ὑποκειμένου. οὕτω καὶ ὁ λέγων, ὁ κορίσκος, ἄνθρωπος τὸ σύναμφότερον λαμβάνει τὸν συγκατατεταγμένον τῷ κορίσκῳ ἄνθρωπον, καὶ τὸν κορίσκον· ἐν δὲ τῇ, ἄνθρωπος ἕτερος κορίσκου, τὸν ἀκατάτακτον αὐτὸν τὸν καθόλου· περὶ τὸ συμβεβηκὸς ἄρα. οὐ γὰρ ὅσα συμβέβηκε τῷ ἁπλῶς κατηγορουμένῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ καθόλου, ταῦτα ἀνάγκη καὶ τῷ συγκατατεταγμένῳ καὶ συνθέτῳ ὑπάρχειν· τῷ μὲν γὰρ ἁπλῶς συμβέβηκε, τὸ ἕτερον εἶναι κορίσκου· οὐκ ἀνάγκη τοίνυν τοῦτο καὶ τὰ τοῦ κορίσκου κατηγορεῖσθαι. ὅπη δὲ καθ' αὑτὸ προσεστι τῷ ἁπλῶς ἀνθρώπῳ. ὅσα μὲν γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ὑπάρχει τοῦτο, ταῦτα διλοῦ ὅτι καὶ τῷ κορίσκῳ ὑπάρξει. ὅπα δὲ μὴ οὕτω ὡς καθ' αὑτὸ, ἀλλ' ὡς συμβεβηκότι, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ αὐτῷ τὸ εἶναι ἔχει, οὐκ ἀνάγκη καὶ τῷ κορίσκῳ ταῦτα ὑπάρχειν. οἷον, τῷ βροτῷ τῷ κατηγορουμένῳ πολλὰ συμβέβηκε, τὸ δυσύλλαβον εἶναι, τὸ ἕτερον κορίσκου. τὸ εἶδος ζώου τὸ ἔμψυχον, τὸ ἀθανατικόν. οὐκ ἀνάγκη οὕτω ταῦτα πάντα, ἐπειδὴ τῷ κατηγορουμένῳ συμβέβηκεν, καὶ καθ' οὗ κατηγορεῖται ὑπάρχειν. οὐ γὰρ ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγεται, ταῦτα πάντα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ἐνθήσεται· ὡς ἐν ταῖς κατηγορίαις ἐμάθομεν. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ εἰδῶν. ὅσα μὲν γὰρ ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ γένους ἐστὶ συμπληροῦντα αὐτοῦ τὸ εἶναι, ταῦτα ἀνάγκη καὶ τῷ εἴδει ὑπάρχειν· ἐπεὶ καὶ τὰ γένη σώζωμεν ὡς τῶν εἰδῶν κατηγορ

πρᾶγμα συμβεβηκός

--ιακατ

Aristoteles

συμπληρωῶν τὰ αὐτοῦ τὸ εἶναι

τὸν ἀκατάτακτον αὐτὸν τὸν καθόλου

Quid dicatur accidere generi

ρεῖται. ὅσα δὲ συμβέβηκε τῷ γένει, οὐ πάντως ταῦτα καὶ ἑκάστῳ τῶν αὐτοῦ εἰ-
δῶν, ἀνάγκη συμβεβηκέναι. συμβεβηκέναι γὰρ τῷ γένει λέγεται καὶ ὅσα ἑνὶ
τινὶ εἴδει τῶν ἐν τῷ γένει συμβέβηκεν, ἢ καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν αὐτοῦ. οἷον τῷ
ζώῳ συμβέβηκε τὸ λευκὸν, ἐπεὶ ὁ κύκνος ζῶον ὢν λευκὸς ἐστὶ. τὰ δὴ οὕτω συμ-
βεβηκέναι λεγόμενα τῷ γένει, οὐκ ἀνάγκη καὶ τῷ εἴδει συμβεβηκέναι ἢ μᾶλ-
λον τὸ ἐπεὶ γὰρ τῷ αὐτῷ πολλὰ συμβέβηκεν οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς κατηγο-
ρουμένοις καὶ καθ' οὗ κατηγορεῖται, τοιοῦτον ἐστίν. συμβέβηκε τῷ σωκρᾶτει
ἀνῷ εἶναι. ἐπεὶ οὖν τῷ αὐτῷ πολλὰ ὑπάρχει, οὐκ ἀνάγκη ταῦτα πάντα ὅσα
πᾶσι τοῖς κατηγορουμένοις ἕπεται (τοῦτο γὰρ λείπει) καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἕπε-
σθαι. τοῦτο γὰρ ἦν τε καθ' οὗ κατηγορεῖται. οὐ γὰρ ὅσα ὑπάρχει τῷ ζώῳ καὶ τῷ
λογικῷ, ταῦτα καὶ τῷ σωκράτει ὑπάρχει. οὔτε γὰρ ὁ σωκράτης διαφορὰ ἐστὶν,
ἐπειδὴ τὸ λογικὸν τὸ κατὰ τοῦ σωκράτους λεγόμενον. οὔτε δυσύλλαβον, διό-
τι καὶ τὸ ζῶον δυσύλλαβον. ὁσαύτως δὲ οὐκ εἰ ὑπάρχει τῷ κορίσκῳ ὁ ἄνθρω-
πος, τῷ δὲ ἀνῷ τὸ ἕτερον εἶναι κορίσκου, καὶ τῷ κορίσκῳ τὸ ἕτερον εἶναι κορίσκου
ὑπάρξει. ὅτι τῷ ἀνῷ, τὸ ἕτερον εἶναι κορίσκου κατὰ συμβεβηκὸς ἦν, εἰδὲ τὸν ἄν-
θρωπον συμβεβηκέναι τῷ σωκράτει εἴπομεν, κατὰ χρηστικώτερον τοῦτο λέγε-
ται, ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν καὶ κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ. ἄλλως τε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστο-
τέλης ἐν τῇ τῶν πρός τι διδασκαλίᾳ, κατὰ συμβεβηκὸς τὸν σωκράτην ἀνῶν
εἶναι φησί. ἡμεῖν οὖν τῶν λεγομένων διάνοια τοιαύτη τίς ἐστί. κατὰ δὲ τὴν λέξιν εἰ
μὲν τὸ, ὁ κορίσκος ἕτερον ἀνοῦ. ὡς ἴσον ληφθείη τῷ, ὁ ἀνὸς ἕτερον κορίσκου. σύ-
νηθες δὲ ἐστὶ τῷ ἀριστοτέλει τοῦτο ποιεῖν. καὶ πολλαῖς τοιαύταις ἑρμηνείαις κεχρῆ-
σθαι, σαφὲς ἐστὶ τὸ λεγόμενον. καὶ εἴη ἡ μείζων πρότασις τοῦ παραλογισμοῦ αὕ-
τη. τὸ γὰρ ἐστὶν ἀνὸς ἡ ἐλάττων. ὡς γίνεσθαι τὸν συλλογισμὸν ἐν ἀ σχήματι οὕ-
τως. ὁ κορίσκος ἀνὸς. ὁ ἀνὸς ἕτερος κορίσκου. ὁ κορίσκος ἄρα αὐτὸς ἑαυτοῦ ἕτε-
ρος. εἰδὲ μὴ οὕτω τὸ χωρίον μετὰ ληφθὲν ἑρμηνευθείη, ἀλλ' ὥς περ κεῖται ἐν τῷ ἐ-
δαφίῳ γεγραμμένον ληφθείη, δύο συλλογισμοὺς ἐν τοῦθεν μανθάνομεν. παρι-
στῶντος τοῦ μὲν ἑνὸς, τὸν κορίσκον οὐκ ἀνὸν. τοῦ δὲ ἑτέρου, τὸν κορίσκον ἕτερον
αὐτοῦ. λέγει δ' ἀν. καὶ ἑκατέρου μόνας τὰς ἥττους προτάσεις. καὶ ἐστὶ τὸ μὲν
ὁ κορίσκος ἕτερος ἀνθρώπου, πρότασις τοῦ τοιούτου συλλογισμοῦ ὁ κορίσκος
ἕτερος ἀνθρώπου. τὸ δὲ ἕτερον ἀνθρώπου, οὐκ ἄνθρωπος. ὁ κορίσκος ἄρα οὐκ ἄν-
θρωπος. τὸ δὲ, ἐστὶ γὰρ ἀνὸς. τοῦ ἑτέρου συλλογισμοῦ ἥττων πρότασις. ἔστι καὶ αὐ-
τὸς τοιοῦτος ὁ κορίσκος, ἀνὸς. ὁ ἀνὸς ἕτερος κορίσκου. ὁ κορίσκος ἄρα ἕτερος
ἀνθρώπου. ὅμοιον τούτοις καὶ τὸ ἐφεξῆς παράδειγμα. πλὴν ἐν τούτῳ καὶ ἀμ-
φοτέραι αἱ προτάσεις ἐλήφθησαν. ἡ μὲν γὰρ εἰ σωκράτους ἕτερος, ἡ μείζων ἐ-
στίν. ἡ δὲ, ὁ σωκράτης ἀνὸς, ἡ ἐλάττων. καὶ ἐστὶ τοιοῦτον. ὁ σωκράτης ἀνὸς. ὁ ἀνὸς
ἕτερος σωκράτους. ὁ σωκράτης ἄρα ἕτερος σωκράτους. τὸ δὲ λέγων, ἕτερον ἀνοῦ
ὡμολογηκέναι, ταὐτὸν ἐστὶ τῷ, ἕτερον σωκράτους. ὁ γὰρ σωκράτης, ἄνθρωπος προ-
στίθησι δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τῶν πόθεν συμβαίνειν τὸν σωκράτην ἕτερον ἑαυτοῦ εἶναι. διὰ
γὰρ τὸ

Socrati cōtingit hominē esse ut aristotelis tradit in prædicamēto ad aliqd. de quo uide paulo post

∴ χωρίς

∴ certo quodam modo. i. secundū qd. Quid autem sit ἁπλῶς & πῇ.

γὰρ τὸ συμβεβηκέναι φησὶν οὗ ἕτερον ἔφησεν εἶναι τοῦτον ἄνθρωπον. ὁ τοιοῦτον ἔ-
χει τὸν νοῦν. ἐπειδὴ φησὶ συμβέβηκε τοῦτον δηλαδὴ τὸν σωκράτην ἀνὸν εἶναι
οὗ δὴ σωκράτους ἐν τῇ μείζονι προτάσει ἕτερον εἶναι τὸν ἀνὸν εἶπε τὸν καθό-
λου δηλονότι. οἱ δὲ περὶ τὸ ἁπλῶς τὸ δὲ ἢ πῇ λέγεσθαι καὶ μὴ κυρίως. β
τρόπος οὗτος ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων. γίνονται δὲ καὶ ἐκ τούτου
οἱ παραλογισμοί. ὅταν τὰ πῇ ἤγουν ἡνωμένως καὶ ἅμα κατηγορούμενα τινός.
ὡς ἁπλῶς τίς τουτέστιν ἰδία καὶ χωρὶς κατηγορούμενα λήψαιτο, καὶ τὸ ἀνάπα-
λιν. τῶν γὰρ κατηγορουμένων, ὅσα μὲν κατὰ συμβεβηκὸς τῶν ὑποκειμένων κα-
τηγορεῖται, ὡς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας δέδεικται. οἷον τοῦ ἀνθρώπου τὸ λευκὸν καὶ
τὸ μουσικὸν ταῦτα οὐ δυνατὸν καὶ διηρημένως καὶ συνημμένως κατηγορεῖσθαι.
ἐπεὶ συμβεβήκασιν ἄμφω τῷ αὐτῷ. διὰ τοῦτο οὐδὲ ὁ σκυτεὺς ἁπλῶς ἀγαθός.
διότι κατὰ συμβεβηκὸς τὸ ἀγαθὸς τοῦ σκυτέως κατηγορεῖται. εἰδέγε ἀνεπι-
σφαλῆ τίς τὴν κατηγορίαν ποιήσασθαι βούλοιτο, τὰ οὐσιωδῶς κατηγορούμε-
να τοῦ σκυτέως τὸ ζῶον καὶ τὸ δίπουν, ταῦτα δὴ ἰδίως κατηγορούμενα καὶ ἅ-
μα κατηγορεῖσθαι δύναται. ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ χωρὶς γινομένη κατηγορία, δυνα-
μένη δὲ καὶ ἅμα λέγεσθαι. ἔστι δὲ τίς ἑτέρα κατηγορία, ἡ χωρὶς μὲν ἀληθῶς κα-
τηγορηθήσεται, ἅμα δὲ ψευδῶς. ὡς ἀνὸν τοῦ σίμωνος. κατὰ γὰρ τούτου κατηγο-
ρεῖται τὸ μὲν, σκυτεὺς, κατὰ τέχνην. τὸ δὲ, ἀγαθὸς κατὰ τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν
ἐν ἤθεσιν εὐτροπίαν. τοιοῦτος γὰρ ἦν ὁ σκυτεὺς ἐκεῖνος ὁ τῷ σωκράτει συγγε-
γονὼς, τὴν μὲν σκυτικὴν οὐ πάνυ τι διακριβωσάμενος. τὴν δὲ ἕξιν τῆς ψυχῆς ἀ-
γαθός. τὰ γοῦν ἰδία τούτου κατηγορούμενα τὸ σκυτεὺς καὶ ἀγαθὸς, οὐ δύνα-
ται καὶ ὁμοῦ κατ' αὐτοῦ λεχθῆναι. εἰ γὰρ ἅμα κατηγορήσομεν, παραλογισμὸν
ποιήσομεν, ὡς ψευδόμενοι. οἷον σίμων σκυτεὺς ἀγαθός. ὁ ἀγαθὸς σκυτεὺς, ἀ-
γαθῶν πεδίλων δημιουργός. ὁ σίμων ἄρα ἀγαθῶν πεδίλων δημιουργός. ἐψεύ-
σμεθα τοίνυν. ὅτι ὁ σίμων σκυτεὺς μὲν ἦν τὴν τέχνην. ἀγαθὸς δὲ κατὰ τοὺς τρό-
πους. τὰ γὰρ ἁπλῶς κατηγορούμενα τοῦ σκυτέως, ἅμα κατηγορούμενα, τὴν ἁ-
πάτην ἐποίησαν. πάλιν πρόκειται ἀνὸς τεθνεὼς, διτταὶ φέρονται καὶ κατὰ τού-
του κατηγορίαι, ἥτε ἄνθρωπος καὶ ἡ νεκρὸς, ἀλλὰ συνημμένως μὲν τὰ δύο ταῦτα
ὀνόματα κατηγορῆσαι τοῦ προκειμένου ἀνθρώπου νεκροῦ, ἀνεπισφαλές. οὐ μὴν
δ' ἔτι διηρημένως. αὕτη πάλιν ἄλλη τίς ἐστὶ κατηγορία ἡ κατηγοροῦσα κατὰ τι-
νὸς, τινὰ ἅμα μὲν ἀληθῶς. χωρὶς δὲ ψευδῶς. καὶ πάλιν κατὰ τῆς λιθίνης χει-
ρὸς, ὁμοῦ μὲν κατηγορῆσαι καὶ τὸ λιθίνην καὶ χεῖρα ἀληθῶς. διηρημένως δὲ οὐ ἐκ
τῶν κατηγοριῶν οὖν τούτων οἱ παραλογισμοὶ οἱ περὶ τὸ πῇ καὶ ἁπλῶς γίνον-
ται, ὡς οὐδεὶ γινομένων τῶν συμπλοκῶν. οὔτε γὰρ πάντα τὰ ἅμα κατηγορού-
μενα, καὶ ἰδία κατηγορεῖται. οὔτε τὰ ἰδία καὶ ἅμα. ἀλλ' ἐκεῖνα καὶ ἅμα καὶ ἰδία
κατηγορεῖσθαι δύναται, ὅσα οὐσιωδῶς κατηγορεῖται τινός. ὅτι δὲ ἁπλῶς λέγε-
ται. τὰ χωρὶς κατηγορούμενα, πῇ δὲ τὰ ὁμοῦ, καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας περὶ τὸ
τέλος τοῦ γ τμήματος δέδεικται. ἐν οἷς φησί ὥς τε ἐν ὅσαις κατηγορίαις

Secundus modus fallaciæ à simpliciter ad secundū qd & c̄

Sutor amicus socratis. malꝰ arte, bonus moribꝰ

ἁπλῶς. i. seorsum

Quæ prædicata possunt & simul & seorsum de subiectis dici

./. ἀλλά

Lotu

μήτε ἐναντίας ἔχειν, ἐὰν λόγοι αὐτὴν ὀνομάτων λέγωνται, καὶ καθ' ἑαυτὰ καὶ
τηρεῖται καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τοῦ τὸν γε τί καὶ ἁπλῶς ἔσται ἀληθὲς
εἰπεῖν. λέγει γὰρ ἁπλῶς τὰ χωρὶς καταγορεύμενα. ἢ δὲ τὰ ὁμοῦ. οἷον, ὁ ὅμμα
σκυτάλης ἐστὶν ἁπλῶς· ὁμοίως καὶ τὸ ὅμμα ἀγαθὸς ἐστὶν ὃν ὅλως τοῦτο ἐστὶ
τῷ ὅμματι, τὸ ὁ ὅμμα, σκυτάλης ἀγαθὸς ἐστίν· ὀνομάζει δὲ τὴν σύνθετον κα
τηγορίαν. ὅτι καὶ τὸ μορικὸν ἐστί, καὶ πᾶσα σύνθεσις μερική· καὶ διότι ἡ σύνθε
τος κατηγορία μερικωτέρου ἐστὶ διαλυτικοῦ· τὸ γὰρ ζῷον λογικὸν· καθολικώτε
ρον ἐστὶ τοῦ ζῴου λογικὸν θνητόν· ὡς πᾶν καὶ τὸ ζῷον λογικὸν μερικώτερον τοῦ ζῴ
ου. πᾶν τὸ πᾶν οἷον φησὶ καὶ ἁπλῶς εἰσὶ παραλογισμοί, ὅταν τὸ ἐν μέρει. τοῦτ'
ἐστὶ τὸ ὁμοῦ λεγόμενον ἅμα καὶ ἀνωμοίως κατά τινος ὑποκειμένου λαμβά
νῃ ἁπλῶς τοῦτ' ἐστὶ χωρὶς ἀλλὰ μέρος λέγεσθαι. οἷον κατὰ τοῦ ὁμήρου λέγεται
σοφὸν μὲν ὅλως τὸ εἶναι ποιητήν. εἰ οὖν τις ἰδίᾳ λαβὼν τὸ εἶναι κατηγορῇ τοῦ ὁμή
ρου, καὶ εἴπῃ Ὅμηρος ἐστί. δοξάσεται. πάλαι γὰρ τέθνηκε. διὸ εἴπῃ ὁ Ὅμηρος ποιη
τής ἐστιν, ἀληθεύκει. τὸ ὁμοῦ λεγόμενον, εἰς τὸ ἁπλῶς μὴ λαβών, τοιαύτη τις ἐστὶ
καὶ ἡ πρὸ τοῦ ὀζαφοῦ τοῦ σοφίσματος ἀγωγή. λέγει γὰρ ὁ σοφιστής. οὐχὶ ὁ
τραγέλαφος μή ὄν ἐστιν; οὐχὶ ὁ τραγέλαφος δοξαστόν ἐστι, τὸ μὴ ὄν ἄρα ἐστίν.
ὁ συλλογισμὸς εἷς γ' σχήματι. τὸ σόφισμα δὲ παρὰ τὸ πᾶν καὶ ἁπλῶς. οὐ γὰρ
εἰ χωρὶς μὲν ὁ τραγέλαφος, καὶ μὴ ὂν εἶναι λέγεται καὶ δοξαστόν, ἤδη καὶ ἔστιν.
οὐ ταὐτόν ἐστι τὸ εἶναι τινὶ καὶ ἁπλῶς εἶναι. καὶ γὰρ ὡς μακρὸν ἀπῶθεν εἰρηκεν,
καὶ ὁ Ὅμηρος ἐστὶ τοιοῦτος ποιητής· ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἁπλῶς ἐστίν. οὐ γὰρ ἔστιν ὁ ὂν μὴ
ὄν ἁπλῶς εἶναι δὲ καὶ ἕτερον παραλογισμόν γ', τὸν μὴ ὂν ἅμα λέγοντα. ἔστι δὲ
καὶ οὗτος ὁ πᾶν τὸ πᾶν καὶ ἁπλῶς. τὸ γὰρ τι μὴ ὂν καὶ ἁπλῶς φησὶ εἶναι μὴ ὄν. ἔστι
δὲ καὶ οὗτος ὁ συλλογισμὸς ἓν α σχήματι οὐχὶ τὸ οὐ ἕτερον ἐστὶν ἀνθρώπου;
οὐχὶ καὶ ἵππου καὶ βοὸς καὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ ἁπλῶς πάντων τῶν ὄντων;
ναὶ. τὸ ἕτερον τῶν ὄντων, μὴ ὄν. τὸ οὖν ἄρα μὴ ὄν. λύει οὖν τοὺς τριούτους παρα λο
γισμοὺς διὰ τοῦ ἐναγομένου. οὐ γὰρ εἰ μὴ ἔστι τὸν, τί ὄν. οἷον ἄνθρωπος ἢ ἵπ
πος ἢ βοῦς, καὶ ἁπλῶς μὴ ὂν ἐστίν· καὶ πρόσθεν γοῦν ἡ ἀπάτη γίνεται φησὶ εἰ τις.
διαλυόμενος δὲ καὶ τοῦτο λέγει φαίνεσθαι ἐλεγχον. διὰ τὸ δοκεῖν ἢ μηδὲν ἢ
μικρὸν διαφέρειν τὸ εἶναι τί τοῦ εἶναι ἁπλῶς. τὸ γὰρ τι προκείμενον, μηδὲν τι
πλέον δηλοῦν οἰόμενα τοῦ εἶναι. τὸ δὲ αὐτὸ γίνεσθαι, καὶ ἆρα τοῦ μὴ εἶναι τί καὶ
ἆρα τοῦ μὴ εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ὂν τί καὶ ἁπλῶς μὴ ὂν οἰόμενα. τοῦτο δὲ οὐκ ἐστίν. οὐ
γὰρ εἰ μὴ τόδε τί ἐστί, καὶ ἁπλῶς οὐκ ἐστίν ὁμοίως δὲ φησὶ τοὺς τοὺς ὁ παραλογισ
μὸς γίνεται, ὅταν τὸ πᾶν λεγόμενον ὡς ἁπλῶς τις λαβών, εἰς αὐτὸ φάσιν πορί
γῃ. οἷον εἴ τις ὄρνιθος, τὸν τὰ δίκαια λέγοντα χρὴ καταδικάζειν, ἢ τὸν τὰ ἄδικα.
τί δ' ὅταν ὑβριαθεὶς τίς καὶ τυφθεὶς καὶ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομείνας, εἶ
τα προελθὼν τῷ δικαστῇ καὶ ἐλεεινολογούμενος, λέγει ἃ πεπονθε, οὐχὶ τὰ ἄ
δικα λέγει; δῆλα γὰρ τὸν τοιοῦτον καταδικάζειν. πρὸς τὸ πᾶν οὗτος ὁ παραλογι

μός. οὐ γὰρ ἔστιν ἄδικα λέγει, καὶ ἁπλῶς ἄδικα τοιοῦτον καὶ τὸ πρὸς τοῦ ἀθέου
ρος. τὸ γὰρ πᾶν λευκὸν εἶναι. οἷον κατὰ τοὺς ὀδόντας λαβών, λέγει καὶ ἁπλῶς
εἶναι λευκόν. ἔστι δὲ ὅτε οἱ ὁρατωμμοι πρὸς τῶν σοφιστῶν στενοχορούνται τε
ρὶ τὴν ἀπόκρισιν, λέγει πῶς καὶ τοῦτο γίνεται φησὶ γὰρ ὅτι ἐπαίτιον μὲν οὐ λαμ
βάνει ὁ παραλογιζόμενος, ὅτι καὶ τὸ πᾶν λεγόμενον ὡς ἁπλῶς λεγόμενον λαμ
βάνει, ὡς πᾶν τοῦ ἀθίου ρος. πᾶν τί γὰρ ὄντος λευκοῦ, ὡς ἁπλῶς ὄντος λευκοῦ ἔλα
βε. καὶ οὕτω διαλεξάμενος ὁ σοφιστὴς οἴεται συλλογιστικῶς πεπαῖσθαι τὸν ἀθίου
πα εἶναι λευκὸν καὶ οὐ λευκόν. ἐπαίτιον μὲν οὖν φησὶ οὐ λαμβάνει. ἐπαίτιον δὲ
λαμβάνει πολλάκις. ἐφ' ὅσων πᾶν μὲν λέγεται καὶ δοκεῖν καὶ ἁπλῶς ἀκολου
θεῖν. τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ καὶ δόξειεν ἀκολουθεῖν. αὐτὶ τοῦ πᾶν μὲν λέγεται, καὶ
δοκεῖ καὶ τὸ ἁπλῶς ἀκολουθεῖν ὡς πᾶν τοῦ δὲ τοῦ σοφίσματος ἀρ' ἐνδέχεται
τὸν αὐτὸν ἅμα πᾶν ὀρκεῖν καὶ δύορκεῖν; οὐδ' ἅπα. τί δὲ ὁ ὁμόσας πᾶν ὀρκίζειν καὶ
πᾶν ὀρκίσας οὐκ δύορκησεν. ἐνδέχεται ἄρα τὸν αὐτὸν ἅμα πᾶν ὀρκεῖν καὶ δύορ
κεῖν ἓν. ἃ σχήματι τοιοῦτον σόφισμα ἐστίν. πᾶν τὸ παραλογισμός ἐ
στιν. οὐδὲν δὲ κατ' ἀτιμεν δύορκῶν καὶ ἁπλῶς δύορκεῖ. καὶ λανθάνει ὅτι οὐχ ἁ
πλῶς δύορκεῖ ἀλλὰ πᾶν. ἐπί τε οὖν τούτοις λανθάνει τὸ ἁπλῶς καὶ πᾶν. καὶ δοκεῖ
καὶ τὸ πᾶν καὶ ἁπλῶς λέγεσθαι ὡς καὶ ἐπ' ἐκείνων καὶ ἐν οἷς μὴ ἐφάδιον θεωρῆ
σαι πότερον τὸ πρᾶγμα χρὴ καλεῖν. οἷον τὴν αὐδρείαν λέγομεν καὶ καλόν, διὰ
τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀρετήν. κακὸν δὲ διὰ τὰ ἐν πολέμῳ τραύματα καὶ τὰς σφα
γάς. πότερον οὖν χρὴ καλεῖν αὐτὴν καλὴν ἢ κακήν οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν. καὶ ὡς
τῶν τοιούτων τοίνυν λανθάνει πολλάκις ἐν οἷς ὁμοίως ὑπάρχει τὰ ἀντικείμε
να. ὡς εἴρηται ὡς τῆς αὐδρείας. ὁμοία γὰρ ἐστὶν ἐν αὐτῇ τὸ καλὸν καὶ κακόν.
ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ ὀφθαλμοῦ. τούτου γὰρ τὸ μὲν ἥμισυ λευκόν. τὸ δὲ ἥμισυ οὐ τον
οὗτον. οὐκ ὡς τούτων δὲ μόνων γίνεται σοφιστὴς τὸ λεγόμενον. ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ
φησὶ αὐτὸς ἄλλα χοῦ ὑποδείγματος. ὅταν γάρ τι μέγεθος εἴη, τῷ μὲν πλατύ,
δίπηχυ, τῷ δὲ μήκει, τετράπηχυ. ἔπειτα ὁρατώμενα. πότερον πόδες τὸ μέγε
θος δίπηχυ ἐστὶν ἢ οὔ. ὡς ὁ τοιούτου γοῦν οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν ἢ τὸ ναί, ἢ τὸ οὔ. ἀλ
λὰ καὶ ἀναγκαζόμενα ἢ ἄμφω δοῦναι καὶ εἰπεῖν καὶ δίπηχυ καὶ τετράπηχυ, καὶ
οὐ διαλεκτικῶς ἀπεκρινόμεθα. καὶ τὸ ναὶ γὰρ φαμέν, καὶ τὸ οὔ. ἢ γοῦν καὶ ἄμφω
ὡς τοῦ τοιούτου δοκεῖ δίδοναι, ἢ μηδέτερον. οἱ δὲ πρὸς τὸ μὴ διωρίσθαι τί ἐστὶ
συλλογισμός. ὁ γ' πρόπος τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων ἐστὶν ὁ πρὸς
τὴν ἀγνοιαν λεγόμενος. ὃς οὐ τῷ λέγεται, ὅτι ὁ εἰδὼς τί ποτε ἐστὶν ἔλεγχος οὐ
πρὸς τὸν ἐρόμενον τοιούτῳ σοφίσματι. ἔλεγχος γὰρ ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνός, καὶ
ἐξῆς ὅσα. ἀλλὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ ἐλέγχου κεῖνται. ὁ δὲ κατὰ σοφιστικὸν τρόπος
διά τινος τῶν ἐν τῷ ἐλέγχῳ κειμένων τῷ κυρίως, οὗτος οὐκ ἠλέγχη. ὅταν δέ τις
ἐλέγχειν ἢ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς ὀνόματος ληφθέντος, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν
πρὸς τὸν ἀληθοῦς καὶ κυρίως ἐλέγχου διοριζομένων. τότε δ' ἦπα καὶ ἐλέγχεσθαι

λέγοιτ' ἀν καὶ εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἄγεσθαι. γίνονται δὲ οἱ πρὸς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν παραλογισμοί, παρὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου τουτέστι τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐλέγχου. ὁ γὰρ πρὸς τί τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ ἐλέγχου σοφιζόμενος ὡς εἰρήκαμεν πρὸς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν παραλογίζεσθαι λέγεται. ἢ πρὸς τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου τοῦτο δηλοῖ. ὅτι πρὸς τὴν ἔλλειψιν τοῦ συλλογισμοῦ. ἐπεὶ γὰρ καὶ ὁ ἔλεγχος συλλογισμὸς τίς ἐστί. καὶ ὥσπερ ὁ συλλογισμὸς ἐκ τῶν κειμένων ὀφείλει συνάγειν τὸ συμπέρασμα, μὴ ὁμωνύμου τινὸς λαμβανομένου μὴ συναριθμουμένου τοῦ ἐξ ἀρχῆς. οὕτω καὶ ὁ ἔλεγχος ὀφείλει ἔχειν. ἀνὰ δεῖ πρότερον πᾶσαν τὴν λέξιν θέντας τὰ πρὸς τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐλέγχου κατὰ λέξιν κατασκοπῆσαι. ἔλεγχος ἐστὶν ἀντίφασις τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνός. εἰ γὰρ μέλλομεν ἐλέγξαι τὸν ἡμῖν προσδιαλεγόμενον παρὰ τὸ εἰκὸς ἐνιστάμενον, ὀφείλομεν αὐτὸν ἑαυτῷ μαχόμενον ἀπελέγχειν καὶ τὰ ἐναντία ἀποφαινόμενον. τοῦτο γὰρ καὶ ἀντίφασις λέγεται, ὅταν πρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς τὰ ἐναντία λέγοι τίς, οὐ πρὸς ἄλλου καὶ ἄλλου. εἰ γὰρ φαίημεν πρᾶτωνα μὲν διαλέγεσθαι, σωκρᾶτην δὲ μὴ, οὐδὲν ἐναντίον ἐστὶν διὰ τοῦτο εἰπὼν ἀντίφασιν, ἐπήγαγε τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνός. οὐ γὰρ πρὸς ἄλλου φησὶ πειρᾶσθαι προσάγειν τῷ προσδιαλεγομένῳ τὸν ἔλεγχον. οὐ γὰρ ἔλεγχος τοῦτο, ἀλλὰ πρὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ. ὁμοίως τούτῳ καὶ ὁ λέγων πάντα ἄγγελλον ἀγαθὸν καὶ οὐδενὰ δαίμονα ἀγαθὸν οὐκ ἐλέγχει τὸν λέγοντα τὰς ἐναντίας προτάσεις ἀλλὰ τῆς ἐνδεχομένης ὕλης συμψεύδεσθαι. οὐ γὰρ ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου τὸν λόγον συνεπεράνατο. δεῖ δὲ ἐφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ. εἶτα ἐπεὶ πολλὰ ἓν ὄντα τῷ ὀνόματι, τὴν φύσιν διάφορα τυγχάνει ὡς τὰ ὁμώνυμα, ἐπήνεγκε μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος. οἷον μὴ ὀνόματος μόνον ἀλλὰ καὶ πράγματος. οὐ γὰρ μόνον τὸ ὄνομα ἓν δεῖ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ σημαινόμενον πρᾶγμα ἕν. τὸ γὰρ μὴ ὀνόματος, ἀντὶ τοῦ μὴ μόνον ὀνόματος τέθεικεν. οἷον κύων ὑλακτεῖ. κύων οὐκ ὑλακτεῖ. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον ἐξ ὁμωνυμίας συμβαίνει τὰ ἐναντία λέγοντα μὴ διαψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ συνωνυμίας. ἔστι γάρ τινα τἀναντία λέγειν καὶ ἀληθεύειν. οἷον ζῶον πρὸς πατεῖ. ζῶον οὐ πρὸς πατεῖ. ἐνδέχεται γάρ τινα μὲν πρὸς πατεῖν. τινὰ δὲ μή. ἐπήγαγε καὶ ὀνόματος μὴ συνωνύμου, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς μήτε ὁμωνύμου μήτε συνωνύμου. κἀκ τῶν δοθέντων ἐξ ἀνάγκης. ἐστὶν ὅμοιον τοῦτο τῷ ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ ἀπροῦ συλλογισμοῦ λεγομένῳ τῷ ἐκ τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης. εἰ γάρ τις πειρῷ ἐλέγχειν τὸν προσδιαλεγόμενον μὴ ἐξ ὧν αὐτὸς ὁ προσδιαλεγόμενος δίδωσιν, οὐ ληφθήσεται οὗτος ἐλέγχειν. μὴ συναριθμουμένου δὲ φησὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ, τουτέστι μὴ λαμβανομένου τοῦ ζητουμένου εἰς λόγον τῆς ἀποδείξεως. οὐ γὰρ δι' ἑαυτοῦ χρὴ δείκνυσθαι τὸ μὴ δι' ἑαυτοῦ δῆλον. ὅτι μὴ δὲ ἔλεγχος τὸ τοιοῦτον. ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον ὅταν ὁ μέσος ὅρος ὁ αὐτὸς τινὶ τῶν ἄκρων ληφθῇ μετωνομαζομένου μέντοι καὶ ἄλλως κατὰ τὴν προφορὰν ἐκφερόμενος. ζητουμένου γὰρ τοῦ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, τὸ οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος καὶ ἑτέραν σὺν ταύτῃ ἐπαγαγεῖν πρότασιν, κομιδῇ ἠλίθιον ἐστίν. ὁ γοῦν τὸ ἐν ἀρχῇ βουλόμενος παραλαμβάνειν, μετὰ λαμβάνει εἰς ἕτερον ἰσοδύναμον ὄνομα τῷ ζητουμένῳ, καὶ οὕτω ποιεῖται τὸν παραλογισμόν. οἷον εἴ τις ἔρροιτο, πότερον ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἢ οὔ; τοῦ δὲ ἀποκρινομένου ἀπαρνησαμένου τὸ εἶναι αὐτὴν ἀθάνατον. αὐτὸς οὑτωσὶ συλλογίζεται. ἡ ψυχὴ ἄφθαρτος. τὸ ἄθαρτον ἀθάνατον. ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. ἀνὰ μὴν καὶ οὐκ ἀθάνατος κατὰ σέ. οὐκ ἐλέγχει ὁ οὕτω συλλογιζόμενος τὸν λέγοντα αὐτὴν μὴ ἀθάνατον. τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ ἠτήσατο. ὁ γὰρ ἔμελλε δεῖξαι ἔλαβε. τὸ γὰρ ἡ ψυχὴ ἄφθαρτος ταὐτὸν ἐστὶ τῷ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. εἴρηται δὲ τῷ ἀριστοτέλει πρὸς τὴν ἐν ἀρχῇ ἀντεῖσθαι, καὶ λαμβάνειν τοῦτο τίποτε ἐστὶ καὶ πῶς γίνεται ἐν τῷ β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. δεῖ δὲ τὸν ἔλεγχον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ εἶναι. εἰ γὰρ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἴη τὸ ἠρωτημένον, μήτε ὁμώνυμον μήτε συνώνυμον μήτε τὸ ἐν ἀρχῇ ληφθῇ, κατὰ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο μέρος λέγοιμέν τι τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, ἀληθεύειν συμβήσεται. οἷον ὁ αἰθίοψ λευκός. ὁ αἰθίοψ οὐ λευκός. κατὰ μὲν τὴν ἀλλοφάνειαν οὐ λευκός. κατὰ δὲ τοὺς ὀδόντας λευκός. δεῖ οὖν καὶ κατὰ τὸ αὐτό. ἵνα μὴ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος λέγωμεν τί ὑπάρχειν. οὐ μὴν ἀνὰ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ φησί, ἀνὰ οὐ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο, ἀνὰ πρὸς αὐτὸ δεικνύναι καταφάσκοντα καὶ ἀποφάσκοντα τὸν προσδιαλεγόμενον, εἰ μέλλοι μὲν αὐτὸν ἐλέγχειν ἑαυτῷ ἀντιφάσκοντα. ὁ γὰρ συλλογιζόμενος τὸν δύο δίπρασιόν τε καὶ οὐ δίπρασιον, οὐκ ἐλέγχει τὸν λέγοντα αὐτὸν μὴ δίπρασιον εἶναι. οὐ γὰρ πρὸς τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα ἀριθμὸν δείκνυσιν αὐτὸν δίπρασιόν τε καὶ οὐ δίπρασιον. ἀνὰ πρὸς ἄλλον καὶ ἄλλον. πρὸς μὲν τὸ ἕν, δίπρασιον. πρὸς δὲ τὰ δ' οὐ δίπρασιον. ἀνὰ καὶ ὡσαύτως φησί. ἢ μὴ τὸν μὲν τὸ δυνάμει λαμβάνειν, τὸν δὲ τῷ ἐνεργείᾳ δίδοναι. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ οὕτως ἐστὶν ἀντίφασις. ὁ γὰρ λέγων ὅτι ὁ κοιμώμενος ὄψιν ἔχει. ὁ ἔχων ὄψιν ὁρᾷ. ὁ κοιμώμενος ἄρα ὁρᾷ. οὐκ ἐλέγχει τὸν λέγοντα μὴ ὁρᾶν τὸν κοιμώμενον. τὸ γὰρ ὁ ὄψιν ἔχων ὁρᾷ, δύο σημαίνει. τὸν ἔχοντα καὶ μὴ ἐνεργοῦντα δυνάμενον δὲ ἐνεργεῖν, καὶ τὸν ἤδη ἐνεργοῦντα. καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δὲ φησὶ χρόνῳ. τὸ γὰρ κατ' ἄλλον καὶ ἄλλον χρόνον, φαῦλόν τε καὶ οὐ φαῦλον λέγειν τὸν αὐτὸν, οὐκ ἀδύνατον. ὁ δὲ λέγων πάντα ἄνθρωπον ἀλλὰ τοῦ παρ' ἡσιόδου χρυσοῦ γένους ἀγαθὸν εἶναι, καὶ οὐδένα ἀλλὰ τοῦ σιδηροῦ ἀγαθόν. εἶτα συνάγων πάντα ἄνον καὶ μηδένα ἄνθρωπον ἀγαθὸν εἶναι, οὐκ ἐλέγχει τὸν μὴ τοῦτο λέγοντα. ὁ γὰρ ἔδειξεν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀγαθοὺς εἶναι καὶ μὴ ἀγαθοὺς πάντας ἀνθρώπους. οὗ δεικνύντος ἀληθὴς ἂν ἦν ἔλεγχος. ἀνὰ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ χρόνῳ. ἀνὰ καὶ ὁ λέγων ὅτι τὸ σκυλάκιον ὁρᾷ, τὸ σκυλάκιον οὐκ ὁρᾷ. οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συνάγει τὴν φαινομένην ἀντίφασιν. ἀνὰ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. ταῦτα δὴ πάντα εἰδέναι χρέων τὸν μήτε ἀπατᾶσθαι ἐθέλοντα. μᾶλλον μὲν οὖν σπουδάζοντα καὶ τὸν ἀπατῶντα ἐλέγχειν. ὡς εἰ μὴ εἰδείη οὔτε ἐλέγχειν δυνήσεται. καὶ αὐτὸς τοῖς ἀπαταῖν ἐσπουδακόσιν ἁλώσεται. καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ πρὸς τὴν

Elenchi diffinitio

Contradictionis .i. ἀντιφάσεις diffinitio

Aristotelis

Hesiodus

του ἐλέγχου ἀγνοιαι. ἐπωνὼ δ' ἐ τις ἐστὶν ὁ κυρίως ἔλεγχος, καὶ τοῦθεν δ' εἰρᾶς
ὡς οἱ κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἐλέγχου τούτου ἐλεγχόμενοι, κυρίως ἐλέγχον-
ται· ἐξῆς φησι κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον γίνεσθαι καὶ τὸ λύειν καὶ τὸν λύοντας.
ὡς γὰρ γῆ τὸ ἀληθῶς ἐλέγχεσθαι γίνεται, ὅταν δέ τις εἰς ἀντίφασιν πορεύεσθαι
τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς ληφθέντος πράγματος· καὶ ὅταν μὴ σύμβαλλωμεθα τὸ ἐν ἀρ-
χῇ· οὕτω καὶ τὸ λύειν καὶ λύειν γενέσθαι τὸν παραλογισμὸν συμβαίνει.
ὅταν ἢ ὁμώνυμον ληφθῇ ἢ τὸ ἐν ἀρχῇ σύμβαλλωμεθα. καὶ διὰ τοῦ ἑπομένου μά-
λιστα τοῦτο σαφηνίζει. ἔνιοι γὰρ φησὶν ἀσυλλόγιστον τὸν ἢ τῶν λεχθέντων, φαίνονται
ἐλέγχειν, οὐκ ἐλέγχοντες· δεῖ δὲ πρῶτος δὲ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἐλέγχου τοῦ πρὸς αὐ-
τὸ καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς παραδείγματα. φησὶ γὰρ ὅτι φαίνονται ἐλέγ-
χοντες, ὅταν λέγωσιν τὰ δύο διάμετρα· τὰ δύο οὐ διάμετρα. τοῦ μὲν γὰρ ἑνὸς διά-
μετρον. τῶν δὲ τριῶν οὐ διάμετρον. καὶ τοῦτο μὲν ἔφησεν ἐνδεικνύμενος τὸ πρὸς
αὐτό· εἰ γὰρ τις τὰ δύο διάμετρα τοῦ ἑνὸς ἀσυμβέτρου δείξειε καὶ τοῦ αὐτοῦ πάλιν οὐ
διάμετρον· τότε καὶ κυρίως ἐποιήσατο ἔλεγχον. τὸ δὲ παράδειγμα β
τιθέμενον εἰς ἔνδειξιν τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς τέλειον. οὐ γὰρ οὐδὲ τὸ μέγεθος
ἑτέρου λέγων ἄρα διάμετρον καὶ οὐ διάμετρον; κατ' ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο. οἷον κα-
τὰ μὲν τὸ μῆκος διάμετρον· κατὰ δὲ τὸ πλάτος οὐ διάμετρον, οὐδὲ οὕτως ἔλεγχον
ἐποίησε· τότε γὰρ ἐστὶν ἀληθὴς ὁ ἔλεγχος, εἰ καὶ τὸ μέγεθος τὸ δὲ κατὰ τὸ μῆκος
μόνον ἐδείκνυτο διάμετρον καὶ διάμετρον· τὸ δὲ ἑξῆς τούτων τίθησι δεικτικὸν τοῦ
μὴ μόνον καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ὀφείλειν ἔχειν, εἰ μέλλει ἀ-
ληθὴς ἔλεγχος μέλλειν ἔσεσθαι ὁ τὴν ἀντίφασιν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς συναίρων,
ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὀφείλειν κατασκευάζεσθαι. εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ μὲν καὶ
ἐν ἔστι τὸ πρᾶγμα, μὴ λαμβανομένου τοῦ ἐξ ἀρχῆς, μήτε κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο
μόριον λέγοιτο, οὐ λαμβάνοιτο δὲ καὶ ἅμα τοιοῦτον ἐν τῷ αὐτῷ καὶ ἐν χρόνῳ, φα-
νόμενος ἔλεγχος γενήσεται· τοιοῦτον καὶ τὸν ἔλεγχον τὸν ἀληθῆ· ὃς πῶς
ἐστὶν ἀκριβῶς διορισάμενος ἐπάγει· ἔλκοι δ' ἂν τις τοῦτον τὸν τρόπον τὸν σοφιστικὸν
τὸν πρὸς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἀγνοιαν. καὶ εἰς τοὺς πρὸς τὴν λέξιν. ὁ γὰρ πρὸς τὴν ὁ-
μωνυμίαν καὶ ὁ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν τῶν πρὸς τὴν λέξιν ἐστὶν τρόπων. τὸ δὲ ὁ
κοιμώμενος ὄψιν ἔχει, ἀμφίβολον· ἢ γὰρ ὃ πεπόρευκε τῇ ὄψει δύναται τις ὑ-
πονοεῖν ἢ ὃ πεπόρευκεν. οἱ δὲ πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν γίγνονται μὲν οὗ-
τως· ὁ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνων παραλογισμὸς τέταρτος ἐστὶ τρόπος τῶν ἐκ
τῆς λέξεως σοφισμάτων καὶ εἴρηται πρὸ τούτων πρὸ βραχέος ὅπως γίνο-
ται. προκειμένου γὰρ τοῦ προβλήματος τοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, λαβὼν τὸ
ἄφθαρτος καὶ ἀΐδιος ὡς ἕτερα ὄντα καὶ μὴ ταυτὰ τῷ ἀθανάτος, συμπεράνατο
τὴν ψυχὴν ἀθάνατον. εἴρηται δὲ πλεονάκις ἐν τοῖς β τῶν πρότερων αἰτιολυτι-
κῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν τοπικῶν σαφέστατον εἴρηται, ὡς ταυτα-
χῶς εἴρηται. παραλογίζονται δὲ οἱ μὴ δυνάμενοι σύνορᾶν ὅτι ταυτὸν ἐστὶ τὸ ἀ-

Quarta falla cia petitionis principij Aristot Aristote.

φθάρτον καὶ τὸ ἀθάνατον, καὶ ἀτάκτων ταυτὸν τῶν σοφιστῶν μηδὲν ἄτοπον δεικνυόν-
των, ἀλλ' ἑτέρου τὸ δεικνύντων τὸ μὲν ἕτερον τὸ δ' ἄλλο, καὶ πρότασιν προτεινόμενον τὸ
πρόβλημα. ὅταν γὰρ ζητουμένου τοῦ εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ ἀθάνατος· λέγει ὁ σοφιστὴς ἡ ψυ-
χὴ ἄφθαρτος, τὸ ἄφθαρτον ἀθάνατον. ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. οὐδὲν ἄτοπον δεικνύ-
σιν, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖται. ἀλλὰ καὶ πρότασις λέγεται ὅ πρόκειται τόπος, συ-
ναγαγεῖν τὸ ἄνω τόπον, οὕτω πως λέγων· εἰ ἐστὶν οὕτω καὶ κάτω, καὶ πρόσθεν
καὶ ὄπισθεν, καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἐστὶ τόπος· ἀλλὰ μὴν ἐστὶν οὕτω καὶ κάτω
καὶ τὰ λοιπά, ἔστιν ἄρα τόπος· τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ οὗ τοῦτο αἰτεῖται. ἢ τοι δεῖ δεῖξαι
ἐλάβετο αὐτῆς εἰκότως. εἰ γὰρ τὸ ὅλον, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὰ ἑαυτοῦ μόρια· ὁ λέ-
γων εἰ ἐστὶ τὰ μόρια τοῦ τόπου, ἐστὶν ὁ τόπος, οὐδὲν ἄλλο φησὶν, ἢ ἐστὶ τόπος ἐστὶν ὁ
τόπος. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος διὰ τὸ οἴεσθαι αὐτὴν τρέφειν τὴν ἀκο-
λουθησιν. ὁ πρὸς τὸ ἐπόμενον ἔλεγχος ἐ ἐστὶ τρόπος τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως
φαινομένων ἐλέγχων. μόριον δὲ ἐστὶ τοῦ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοῦ·
ὃς ἀ ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων. τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστο-
τέλης προτέρων ὄρει, ἀμφοτέροι γὰρ οὗτοι οἱ σοφισμοὶ ἀπὸ συμβεβηκότων ὥρμην
ται. διαφόρουσι ὅπου μὲν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς οὐκ ἀντιτρέφει τοὺς ὅρους, ἀλλ'
οὕτως συλλογίζεται. ὁ σωκράτης, ζῷον. τὸ ζῷον, γένος ὁ σωκράτης ἄρα γένος.
ὁ δὲ πρὸς τὸ ἐπόμενον, ὡς ἀντιτρέφοντας λαμβάνει τοὺς ὅρους, καὶ γίνεται ὅ-
ταν καὶ τὰ μὴ ἀντιτρέφοντα ὡς ἀντιτρέφοντα λαμβάνηται. ἐπεὶ δὴ γὰρ ἕπε-
ται τῷ κλέπτῃ τὸ νύκτωρ πραγματεύεσθαι· ἀντιτρέφοντες οἱ σοφισταὶ λέγουσι, καὶ
ὁ νύκτωρ πραγματόμενος κλέπτης ἐστί· καὶ ἐπεὶ δὴ τὸ μέλι ξανθόν ἐστι, καὶ τὸ ξανθὸν
μέλι εἶναι φασί· καὶ κατὰ τοῦτο, τὸν σοφισμὸν συμβαίνει γίνεσθαι· οὐκ ἀνάγκη
δὲ ὁ μοιχὸς καλλωπίζεται, καὶ τὸ καλλωπιζόμενον μοιχὸν εἶναι· πολλοῖς γὰρ
ταῦτα ὑπάρχει, λέγω δὲ καὶ τὸ νύκτωρ πραγματεύεσθαι καὶ τὸ καλλωπίζεσθαι. τὸ
δὲ κατηγορούμενον οὐκ ὑπάρχει· ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν ἢ τ λεγόμενα διαιρεῖται τὰ δὲ
κατὰ τὴν λέξιν οὕτως ἔχει· ὅταν γὰρ μέλιτος ὄντος ἐξ ἀνάγκης ἕπεται καὶ τὸ ξαν-
θὸν. καὶ τινὸς ξανθοῦ ὄντος, οἷον ταῦρον εἶναι τὸ μέλι, καὶ γίνεται ὁ παραλογισμὸς ἐν
τούτῳ· συμβαίνει γὰρ εἶναι χολὴν τῶν ἐστὶ ξανθὴ, τὴν οὐχὶ καὶ μέλι· ὁ δὲ παρα-
λογιζόμενος οὕτως ἀπατᾶται· οὐχὶ τὸ μέλι, ξανθὸν ἐστί; ναὶ, ὡς καὶ τὸ ξανθὸν μέ-
λι. ἡ δὲ χολὴ ξανθὴ, ἄρα μέλι· καὶ διὰ τὴν δόξαν ἀπατᾶται ἐντοῦθεν πίπτοντα.
ἡ μὲν γὰρ γλυκὺς ἁπλᾶ μεβαίνεται τοῦ μέλιτος ὡς γλυκέος. ἡ δὲ ὄψις ὡς ξαν-
θοῦ. ἀφ' ὧν ἡ δόξα τὰ πάθη συνθεῖσα ἢ ὡς ἐν δοξαζούσα, ὁτωνοῦν ἐγκρα-
γεῖ ἡ ὄψις πρίτι ξανθὸν, καὶ ὁρᾷ τι χολοβαφὲς, δυθὺς καὶ μέλι τοῦτο εἶναι δο-
ξάζει· πάλιν ἐπειδὴ ἐξ ἀνάγκης ὄμβρου κατειλημμένου ἢ γῆ διάβροχος γί-
νεται· ὁτωνοῦν δυνάτος ἐκχύσεις γέννηται ὑετοῦ κατὰ φύσιν γενέσθαι ὁμοίο-
μεν· ἐντοῦθεν καὶ τὸν ἥλιον πολλάκις προϊόντα ἢ ὄψις εἰναι δοξάζει· διὰ τὸ ἔπε-
σθαι ταῖς τῆς ὄψεως φαντασίαις. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς συλλο-

πρόταsις πρόβλημα

Quinta fallacia consequentiæ

χολὴ ξανθὴ

χολοβαφές

ἀναποδείκτως. καὶ
sine demõstratione.

Rhetorici syllogismi

γισμοῖς ἁ σημειώδεις ἀποδείξεις ἐκ τῶν ἑπομένων γίνονται. ἐπειδὴ γὰρ σημεῖον τοῦ μοιχοῦ τὸ καλλωπίζεσθαι ἐστὶ, καὶ τοῦ κλέπτου τὸ νύκτα πηρανᾶσθαι. ἕπεται γὰρ καὶ τῷ μοιχῷ τὸ καλλωπίζεσθαι, καὶ τῷ κλέπτῃ τὸ νυκτοπορεῖν. διὰ τοῦτο ἁ ῥητορικαὶ ἀποδείξεις ἐκ τῶν ἑπομένων γίνονται. ὁ γὰρ βουλόμενος δεῖξαι ὅτι μοιχὸς ἐστὶ, τὸ ἑπόμενον ἔλαβεν, ὅτι καλλωπιστής. καὶ ὁ τὸν κλέπτην ἐλέγξαι βουλόμενος, ὅτι νύκτωρ πηρανᾶται. τὸ δὲ πολλοῖς μὲν ταῦτα ὑπάρχει, ἤγουν τὸ καλλωπίζεσθαι καὶ τὸ νυκτοπορεῖν. τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐκ ὑπάρχει, ἤγουν τὸ μοιχὸς καὶ τὸ κλέπτης, λύσις ἐστί. κατηγορούμενον δὲ λέγει τὸν μοιχὸν κατηγορούμενον τοῦ καλλωπίζεσθαι. τοῦ δὲ νυκτὸς, βαδίζειν τὸν κλέπτην, οὐχ ὡς ἀληθῶς κατηγορουμένων. εἴρηται γὰρ ὡς οὐκ ἀνάγκη ἀντιστρέφειν. ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῶν σοφιστῶν ὡς κατηγορουμένων λαμβανομένων. ὁμοίως δὲ φησὶ ἐν τοῖς συλλογιστικοῖς ἤγουν τοῖς κατὰ συλλογισμὸν δοκοῦσι προβαίνειν λόγοις, οἷος δοκεῖ καὶ ὁ τοῦ μελίσσου εἶναι. οὗτος γὰρ δεῖξαι θέλων ὅτι ἐν ἐστὶ τὸ ὂν καὶ ἄπειρον κατεσκεύαζε τοῦτο διὰ τῆς σὺν ἀντιθέσει τάχα ἀντιστροφῆς λέγων, ὡς εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει. τὸ μὴ γενόμενον λοιπὸν οὐχ ἕξει ἀρχήν. εἶτα προσετίθει καὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν, ὅτι τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον, ἄπειρον. ὡς εἶναι τοιοῦτον τὸ συλλογιζόμενον. τὸ ὂν οὐ γέγονε. τὸ μὴ γενόμενον, ἀρχὴν οὐκ ἔχει. τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν, ἄπειρον. τὸ ὂν ἄρα ἄπειρον. τούτου οὖν τοῦ λόγου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ ἀντιάματα ἐν τῷ α τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως εἴρηται τῷ ἀριστοτέλει. ἀποδείχθη δὲ καὶ τὸ ἡ μαρτημένον ἡ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφή. ταύτης γὰρ τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἑπομένου καὶ τὸ ἡγούμενον ἀναιρούσης, οὐκ οὕτως ἐστὶ καὶ ἡ πρὸς τοῦ μελίσσου. εἰ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἐστὶν ἕπεται καὶ ζῶον εἶναι ἐξ ἀνάγκης. ζῴου δὲ μὴ ὄντος, οὐδὴ λον ὡς οὐδ' ἄνθρωπος. ἔχρην οὖν καὶ τὸν μέλισσον οὕτως ἀντιστρέψαι καὶ εἰπεῖν, ὡς εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον οὐ γέγονεν. ὁ δὲ οὐχ οὕτω πεποίηκεν, ἀλλὰ τῇ ἀνδρέσει τοῦ ἡγουμένου σὺν ἀνείλε καὶ τὸ ἑπόμενον. ἀλλ' ἀνασκεπτέον αὖθις τὰ ῥητὰ κατὰ λέξιν. οἷον, ὁ μέλισσου λόγος ὅτι ἄπειρον τὸ ἅπαν ἐδείκνυε φησὶ ὁ μέλισσος, ὅτι ἄπειρον τὸ ἅπαν. τὸ δὲ ἐστὶ τὸ ὄν. τὸ γὰρ ἅπαν ἀντὶ ὄντος εἴληφεν. ἐδείκνυε δὲ τοῦτο λαμβάνων ὅτι τὸ ὂν ἀγένητον, ἤγουν τὸ ὂν οὐ γέγονε. καὶ τίθησι τὴν τούτου κατασκευήν. εἰ γὰρ τὸ ὂν λέγει τίς γενέσθαι, ἢ ἐξ ὄντος ἂν γένοιτο ἢ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. ἀλλ' ἐξ ὄντος μὲν γενέσθαι οὐκ ἐνδέχεται. τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ πρὸς ἐκείνου ζητήσομεν. ὁμοίως δὲ ἀδύνατον καὶ ἐκ μὴ ὄντος εἰπεῖν γενέσθαι τὸ ὄν. διὰ τὸ κοινὸν ἀξίωμα εἶναι τῶν φιλοσόφων, μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, σὺν ἀγεται λοιπὸν τὸ ὂν ἀγένητον εἶναι. εἰ γοῦν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει. τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐχ ἕξει. τὸ δὲ μὴ ἔχον ἀρχὴν ἄπειρον. πρὸς τοῦτο οὖν φησὶ ὁ ἀριστοτέλης ὡς οὐκ ἀνάγκη εἰ τὸ γενόμενον ἅπαν ἀρχὴν ἔχει, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον γεγονέναι. τοιοῦτον δέ τινα νοῦν ἔχει τὸ λεγόμενον. ὁ μέλισσος τὸ μὴ γεγονέναι καὶ τὸ ἀρχὴν μὴ ἔχειν, ταυτὸν ἐνόμιζεν εἶναι, καὶ ἐξισάζειν καὶ ἀντιστρέφειν. ὑπήχθη δὲ εἰς ταύτην τὴν ἔνοιαν ἀπὸ τοῦ, καὶ τὸ γενόμενον καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον ταυτὸν οἴεσθαι καὶ ἀντιστρέφοντα. ὥστε εἰ πᾶν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον γεγονέναι, ὁ ψεῦδος ἐστί. εἰσὶ γὰρ τινὰ ἀρχὴν μὲν ἔχοντα. μὴ γεγονότα δὲ καθ' ἕλληνας, ὡς τὰ οὐρανία καὶ θεῖα σώματα. εἰ γοῦν τοῦτο ψεῦδος, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ μὴ γενόμενον καὶ τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον, ταυτὰ εἰσόν. ὁ δὲ πρὸς τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον, ὅταν προσληφθῇ τὸ ἀναίτιον. οὗτος ὁ τρόπος ἕκτος ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισμῶν. ὁ δὲ ἐνταῦθα πρὸς τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον καλεῖ, τοῦτο ἐν τοῖς β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν, μὴ πρὸς τοῦτο ὠνόμασε. γίνεται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς δι' ἀδυνάτου συλλογισμοῖς. ὅταν καὶ δίχα τῆς ὑποθέσεως οὐδὲν ἧττον παραίνηται τὸ ἀδύνατον. σὺν ἀγόντων τῶν σοφιστῶν τὸ τοιοῦτον ἀδύνατον καὶ λεγόντων, ὅτι διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν τῶν προσδιαλεγομένων αὐτοῖς τοῦτο γέγονε τὸ ἀδύνατον, μηδαμῶς τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν αἰτίας οὔσης τοῦ συμβαίνοντος ἀδυνάτου. τότε γὰρ μάλιστα ἐστὶ λέγειν τὸ μὴ πρὸς τοῦτο. ἐστὶ δὲ δῆλον τὸ λεγόμενον ὧδε. εἴτις λέγει τὸ ζῶον παντὶ λευκῷ, καὶ ἡμῶν λεγόντων μὴ εἶναι ἀληθές. οὐ γὰρ πᾶν λευκὸν ζῶον ἐστί. πειρᾶται ἐλέγχειν ἡμᾶς, λέγων. εἰ γὰρ ψεῦδος τὸ παντὶ, ἐστὶν ἀληθὲς τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον. τὸ ζῶον οὐ παντὶ λευκῷ. ἔπειτα τῇ θέσει ταύτῃ τῇ λεγούσῃ τὸ ζῶον οὐ παντὶ λευκῷ δεικνὺς ἀδύνατόν τι ἑπόμενον, ψεῦδος μὲν εἶναι λέγει τὸ, τὸ ζῶον οὐ παντὶ λευκῷ. ἀληθὲς δὲ εἶναι εἰσάγει τὸ ὁ αὐτὸς ἔλεγεν, τὸ πᾶν λευκὸν εἶναι ζῶον. δείκνυσι δὲ τοῦτο οὕτω συλλογιζόμενος. τὸ ζῶον καθ' ἡμᾶς οὐ παντὶ λευκῷ. τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ. τὸ πτηνὸν παντὶ κορακί. τὸ λευκὸν ἄρα παντὶ κορακί. ἀλλὰ μὴν τοῦτο ψεῦδος. ψευδὴς ἄρα καὶ ἡ ὑπόθεσις ᾗ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησε. καὶ ἀφ' ἧς γέγονε τὸ ψεῦδος. ἦν δὲ λέγουσα ὅτι τὸ ζῶον οὐ παντὶ λευκῷ. ἀληθὲς ἄρα τὸ παντί. πρὸς τοῦτο ῥητέον, οὐ παρὰ τοῦτο. οὐ γὰρ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν τὸ ζῶον οὐ παντὶ λευκῷ, σὺν ἦκται τὸ λευκὸν παντὶ κορακί. ἀλλὰ πρὸς τὴν σὴν τὴν λέγουσαν τὸ λευκὸν παντὶ πτηνῷ. ἀφαιρεθείσης γὰρ τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν τῆς ὡς ἐλέγετο αἰτίας γενομένης τοῦ ἀτόπου, πάλιν τὸ ψεῦδος σὺν ἀγεται. δείκνυσι δὲ καὶ αὐτὸς ὅπως οὐ γίνεται. πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν τὸ ψεῦδος. ἄλλα πρὸς τὴν τῶν σοφιστῶν, καὶ ἀντὶ παραδείγματος τινός. ἐστὶ δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. λέγει τίς ἀληθῶς ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταυτὸν τῷ αἰτίῳ. πειρᾶται οὖν ὁ σοφιστὴς δεικνῦναι τὸ ψεῦδος τοῦτο καὶ φησί. εἰ ἐστὶν ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταυτὸν τῷ αἰτίῳ. εἶτα πειρᾶται δεικνύναι ἀδύνατόν τι τοῦτον τὸν τρόπον. εἰ γὰρ ἡ φθορὰ λέγων καὶ ἡ γένεσις ἐναντία, καὶ τῇ τινὶ φθορᾷ ἔσται τίς γένεσις ἐναντία. τίς δὲ φθορὰ ὁ θάνατος ἐστίν. ὥστε ἐστὶ καὶ τῷ θανάτῳ τινὶ ὄντι φθορᾷ ἐναντία τίς γένεσις. οὐδὲν δὲ ἄλλῳ τῷ θανάτῳ ἐναντίον ἢ ζωή. ἡ ζωὴ ἄρα γένεσις. εἰ δὲ καὶ ἡ ζωὴ γένεσις, καὶ τὸ ζῆν γίνεσθαι. ὥστε καὶ τὸ ζῶον ᾗ ζῇ γίνεται. ἀδύνατον δὲ τῷ ζῶῳ ᾗ γίνεσθαι. εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἀδύνατος καὶ

Melissus

Aristote

τὸ ἅπαν ἀντὶ τοῦ ὂν εἴληφε

ἀξίωμα κοινόν

μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι

Sexta fallacia nō causa ut causa. optime enucleata & ut dignum erat tāto uiro

Exemplum alexandri

Exemplum aristotelis

ἡ ὑπόθεσις παρὰ τοῦτο γίνεται. ἦν δέ ἡ λέγουσα ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταυτὸν τῷ
ἀνθρώπῳ. οὐκ ἔστιν ἄρα ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ ταυτόν· φαμὲν οὖν πρὸς τοῦτο, ὅτι οὐ πρὸς
τοῦτο· οὐ γὰρ πρὸς τὸ λέγειν ἡμᾶς, τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν ταυτὸν, σῶμα ἔχον τὸ ζῷ-
ον ἢ ζῆν γίνεται· ἐπεὶ καὶ τούτου μὴ κειμένου, οὐδὲν ἧττον διὰ τῶν λοιπῶν προ-
τάσεων τὸ ἀδύνατον συμβήσεται. ἀνὰ τὸ ἀδύνατον συμβαίνει πρὸς τὸ λέγειν
σὲ τὴν ζωὴν ἐναντίαν τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ· ἡ γὰρ φθορὰ οὐ τῇ ζωῇ ἐναντία ἐστίν,
ἀλλὰ τῷ ἐμψύχῳ σώματι. τῇ δὲ ζωῇ ἡ διάλυσις ἐστὶν ἐναντία. ἡ διάλυσις δὲ οὐ
τοῦτον τῇ φθορᾷ· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὰ διαλυόμενα καὶ ἀπ' ἀλλήλων χωριζόμενα
φθείρεσθαι· ἰδοὺ γὰρ τῆς δίεξυσμένης ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐξ ὁρίου καὶ ἐξ σπερῶν νή-
ματα ἀλλήλοις συνημμένα καὶ κεκλωσμένα. ἡ δὲ τούτων διάλυσις οὐκ ἤδη γέ-
γονεν αὐτοῖς καὶ ἀπὸ φθορᾶς πάλιν ἐστὶ πάντων τοῦ σπορᾶ διακρίνειν τὸν ὁποτέρου καὶ
τὴν κρίθην, ἀλλήλοις ὄντα συμπεφυρμένα· διάλυσις μὲν καὶ διάκρισις ψυχῆς
καὶ σώματος ἀπ' ἀλλήλων οὐκ ἂν εἴη θάνατος φθορά· ὅτι δὲ θάνατος ταυτὸν
ἐστὶ τῇ φθορᾷ δῆλον καὶ ἐκ τοῦ θνήσκειν μὲν λέγεσθαι τὰ ζῶντα, φθείρεσθαι δὲ
τὰ νεκρὰ καὶ ἄψυχα τῶν σωμάτων. εἰ δὲ ἦν ὁ θάνατος καὶ ἡ φθορὰ ταυτὸν, ἅμα
τῷ χωρισθῆναι τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα ἐφθείρετο ἂν ὑπὸ σώματος. νῦν δὲ οὐκ ἐστὶ τοῦ
πολλοῦ μέχρι πολὺ ἡ φθορὰ τὸ σώματος γίνεται· τὰ μὲν λεγόμενα οὕτως ἔχειν τὸ
δεικνύουσι κατὰ πάντα ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ὁρωτήμασι πρὸς τοῦ συμβαίνοντος
τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον, τοιοῦτον ἐστὶν· ἐὰν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ὁρωτήμασι,
τουτέστι ταῖς παρὰ τὸ ὁρίζοντος λεγομέναις προτάσεσι· ταύτας γὰρ ἀναγκαῖα
λέγει ὁρωτήματα, οὐδὲ ὅπως ἀναγκαῖόν τι σῶμα γενήσεται· ἀλλ' ὅπως τούτων μὴ ληφθέν-
των οὐκ ἂν σώζηται τὸ προκείμενον ἀδύνατον. ἐὰν οὖν ἐν ταῖς τοιαύταις τοῦ ὁρί-
ζοντος προτάσεσιν ἐγκαταμίσχῃ πρὸς αὐτοῦ δὴ τούτου τοῦ σοφισοῦ πρὸς τὸ ἐπε-
χεῖναι παρὰ τοῦτο τὸ συμπέρασμα τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον· τοιοῦτόν ἐστιν ἡ φθο-
δὴς πρότασις ἡ ἀπὸ γινομένη τοῦ συμβαίνοντος ἀδύνατον. διὰ ταύτης γὰρ πάντα
νεται τὸ τοιοῦτον ἄτοπον. δόξει πολλάκις πρὸς τοῦτο γίνεσθαι ὁ ἔλεγχος, ἐὰν μὴ
δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε συγκατεμίσχη γὰρ τοῖς ἀναγκαίοις ὁρωτήμασι τὸ, ἡ
ζωὴ ἐναντία τῷ θανάτῳ ὄντι φθορᾷ· οὐ γάρ ἐστιν ὡς εἴρηται ὁ θάνατος φθορά, ἀνὰ
διάλυσις ψυχῆς καὶ σώματος· συγκατεμίσχη οὖν τοῖς ἀναγκαίοις ὁρωτήμασι
τὸ, ὁ θάνατος καὶ ἡ φθορὰ ταυτόν, οὗ ληφθέντος σώζηται καὶ ἡ ζωὴ γένεσις, καὶ
τὸ ζῆν γίνεσθαι, καὶ τὸ ζῶον εἶναι γίνεσθαι. τοὺς τοιούτους δὲ συλλογισμούς, ἀ-
συλλογίστους μὲν ἁπλῶς φησι μὴ εἶναι τουτέστι καθόλου· πρὸς δὲ τὸ προκείμενον
ἀσυλλόγιστος, ὅπου συλλογίζονται διὰ τὸ ψευδεῖς τὰς προτάσεις
λαμβάνειν. κατὰ τοῦτο γοῦν εἰσὶν ἀσυλλόγιστοι. τὸ δὲ λαμβάνειν πολλάκις οὐχ
ἧττον αὐτοὺς τοὺς ὁρωτῶντας τοιοῦτον ἐστίν. ὅπου μόνον οἱ ἀποκρινόμενοι οὐκ λαμ-
βάνουσι καὶ νομίζουσι τὰ μὴ ταυτὰ ὡς ταυτὰ, καὶ τοὐμπαλιν ἀπάτῃ ὑπάγονται
καὶ σοφίζονται· ἀλλὰ καὶ οἱ ὁρωτῶντες αὐτὰ τοῦτο πάσχουσιν ὡς καὶ ὁ πωλῶν

ζωὴ διάλυσις
ἐστὶν ἐναντία
τῇ φθορᾷ.

Mortẽ nó esse con
ruptionem sed
dissolutionem

ἡ. ἐγκαταμίσχῃ.

Δ ἀσυλλογίστους

ἡ. πρὸς

τὴν βούλησιν καὶ τὴν δόκησιν ταυτὸν νομίζων ὡς ἐν οὖν τῶν ἠρωτηκότων σωκράτην
" τὴν. εἰ δὲ παρὰ τὸ δύο ὁρωτήματα ἓν ποιεῖν, ὅταν λανθάνῃ πλείω ὄντα, "
" καὶ ὡς ἑνός· ἑβδομος καὶ τελευταῖος τρόπος τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμά- "
των ἐστίν, ὁ πρὸς τὰ δύο ὁρωτήματα ἓν ποιεῖν· λέγεται δὲ οὕτως, ὅ περ ἔκαστον τῶν
ὑποκειμένων καὶ πρὸς ὧν ὁ λόγος ἐστὶν, ἰδίας ὁρωτήσεως δεόμενον, οὐ ποιεῖ τοῦτο·
ταυτὸ ἰδία καὶ ἰδία ἐρωτᾶν. ἀνὰ συμμίξας τὰ διαφορα ὑποκείμενα καὶ ὡς πρὸς
ἑνὸς ὁρωτῶν ἀπατᾷ τὸ ἀποκρινόμενον, ὅταν καὶ αὐτὸς τὴν ἀποκρισιν ὡς ἑνὸς
ὄντος τοῦ ὑποκειμένου δοίη. ὡς ἐπὶ τοῦδε τοῦ σοφίσματος, ὁ δεῖνα σωκράτην καὶ
πλάτωνα τύπτει. ὁ σωκράτης καὶ ὁ πλάτων ἄνθρωπος ἐστιν. ὁ δεῖνα ἄρα ἄνθρω-
πον ἀνθρώπους τύπτει. τοιοῦτον τι ποιεῖ καὶ ὁ πωλος ἐν τῷ γοργίᾳ Plato
πλείω ὡς ἐρωτήσας τὸν σωκράτην. ἦν δὲ ἐρώτησις τοιαύτη εἰ τὰ μείω σω-
κράτης. οὐ δοκοῦσί σοι οἱ ῥήτορες ὥσπερ καὶ οἱ τύραννοι ποιεῖν ἃ ἂν δοκῇ αὐ-
τοῖς, καὶ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τὰ μείω γὰρ ἐνταῦθα ἠρώτησεν ὡς ἐν
ὁ πωλος. ἄλλο γὰρ βούλησις καὶ ἄλλο δόκησις. ὃν ὁ σωκράτης ἐπέπληξε μείο-
νας ἅμα ὁρωτήσεις ὁρωτήσαντα. ὡς τὴν διαφορὰν τῆς βουλήσεως καὶ τῆς
δοκήσεως ἀγνοήσαντα, καὶ ὡς ἑνὸς ὄντων μίαν τὴν ὁρώτησιν ποιησάμενον. ἐπὶ
ἐνίων μὲν οὖν φησι ῥᾴδιον ἐστιν ἰδεῖν ὅτι δύο τυγχάνει τὰ ὁρωτήματα. ἐδεῖ γὰρ
οὕτως ὁρωτῆσαι, πότερον ἡ γῆ θάλαττά ἐστιν ἢ τοὔμπαλιν, πότερον ὁ οὐρανὸς θάλατ-
τα ἐστίν. ἐπὶ ἐννίων δὲ φησὶ οὐκ ἐστὶ ῥᾴδιον εἰδέναι ὅτι πλείω τὰ ὁρωτήματα ἐστίν.
καθάπερ ἔχει ἡ τοῦ πώλου ὁρώτησις ἡ προειρημένη. καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν δῆλον ὅτι
πλείω εἰσὶ τὰ ὁρωτώμενα, ἢ ὁμολογοῦσι τῷ μὴ ἀποκρίνεσθαι τὸ ὁρωτώμενον, ἢ
" ἐλέγχεσθαι φαίνονται τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ λεγόμενον· οἱ ὁρωτῶμενοι τὴν τοιαύ- "
" τὴν ὁρώτησιν, ἢ ὁμολογοῦσι μὴ ἀποκρινόμενοι τὸ ὁρωτώμενον, φαῦλοι κοινωνοί "
ἄμα ὡς ἐμπροσθίζοντες τὸ κοινὸν ὁρώτημα, ὡς ἂν ἐξῆν λαμβανόμενον τὸ, εἶναι
φαύλοις κοινωνοί· ὁμολογοῦσι γὰρ φαῦλος ἄμα κοινωνὸς τὸ μὴ ἀποκρίνεσθαι τὸ
ὁρωτώμενον, ἢ τῷ ἀποκρίνεσθαι φαίνονται ἐλεγχόμενοι ἔστι καὶ οὕτω νοῆσαι τὸ
λεγόμενον. οἱ ὁρωτώμενοι ἢ οὐδὲν ἢ ἀποκρίνονται καὶ ὁμολογοῦσι διὰ τῆς σιω-
πῆς, πρόπου τινά· ἢ γὰρ σιωπᾶν δηλοῖ τὸ ναί, τὸ τῆς συγκαταθέσεως πρόσρημα,
" ἢ ἀπόκρισιν δίδοντες ἐλέγχεσθαι φαίνονται· τὸ δὲ ἢ πάλιν ὧν τὰ μὲν ἔστιν ἀγα- "
" θὰ τὰ δὲ οὐκ ἀγαθά· πάντα ἀγαθὰ ἢ οὐκ ἀγαθά· καὶ τοῦτο παράδειγμα ἐστὶ τοῦ "
τὰ μείω ὡς ἐρωτῶντος. εὐθὺς οὕτως εἰπεῖν, πότερον ἡ σωφροσύνη ἀγαθὸν ἢ
φαῦλον· καὶ πότερον ἡ ἀκολασία ἀγαθὸν ἢ φαῦλον· ὁ δὲ μίξας ἀμφότερα καὶ ὡς
πρὸς ἑνὸς ἐρωτήσας, οὐκ ἀδήλου ὅπως ἀπαλλήσεται τοῦ ἀποκρινομένου. εἶτα σὺν τῷ
χρεὼν τὴν ὁρώτησιν καθαφῆσαι ἢ ἀποφῆσαι. εἰ γὰρ ὁρωτηθείς πότερον ἡ σωφροσύ-
νη καὶ ἡ ἀκολασία ἀγαθὸν ἐστὶν ἢ φαῦλον, εἶτα ὁ πάγαθον, συμβήσεται τὴν ἀκο-
λασίαν μὴ οὖσαν τ' ἀγαθὴν, εἶναι ἀγαθόν. εἰδ' ἀποφήσαι, συμβήσεται πάλιν τὴν
σωφροσύνην οὖσαν τ' ἀγαθὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν. καὶ πρότερον οὕτω φησὶ γίνεσθαι

Septima falla
cia & ultima
ex duabus in
terrogationib⁹
unam facere

ἡ σιωπᾶν δηλοῖ τὸ ναί

φαινόμενον ἔλεγχον ἐκ τοῦ μόνον φησὶ καὶ ἀπὸ φησὶ ἐν τῷ ὅρῳ τὸ δὲ τῷ τὰ πλείω
ως ἐν συνδαιομένῳ. τὸ γὰρ φαίνεται μὴ ἀγαθῶν τι, ἆρα ἀγαθόν. ἢ τὰ ἀγαθῶν τι, μὴ
ἀγαθὸν, ψεῦδος. πρὸς δὲ συμβήσεται καὶ ἔλεγχον γενέσθαι ἀληθινὸν πρόσλη
φθεν τοῦ πυῶν. οἷον ἅπας ὅρος τινός, ἆρα τοῦ ἐφ' ἑνὸς τοῦ καὶ ἐπὶ πολλῶν. καὶ τὸ λαβὼν
προσλαβεῖν ἐστὶ τυφλὸν ἐστὶ τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, πεφυκὸς δὲ ἔχειν. καὶ τυφλὰ
ἔστι τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκότα δὲ ἔχειν. καὶ εἰ λευκὸν ἐστὶ τὸ ἔχον χρῶμα
διακριτικὸν ὄψεως, καὶ λευκὰ ἐστὶ τὰ ἔχοντα χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. καὶ
γὰρ ἐπὶ τούτων οὐ μία ἐστὶν ἡ ὄρωτησις. τὸ γὰρ ἆραγε εἰ τυφλόν ἐστιν τὸ μὴ ἔχον
ὄψιν πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλά ἐστὶ τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκότα δὲ ἔχειν
οὐκ ἐστὶν ἓν ὄρώτημα. ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνο ἐστὶ τυφλὸν ὃ πεφυκὸς ὄψιν ἔχειν
οὐκ ἔχει. οἷον τὸ διὰ πήρωσιν ἔχον τὴν ὄψιν. τὸ δὲ μήπω πεφυκὸς ἔχειν ὄψιν,
ὡς τὸ σκυλάκιον, κατὰ χρῆσιν φασὶ τυφλόν. οὕτω γὰρ ταύτην πεφυκέναι
ἔχειν, ὡς οὐκ ἂν εἴη διαφορὰ ὄρωτῶν ὁ λέγων. ἆραγε εἰ τυφλόν ἐστὶ τὸ μὴ ἔ
χον ὄψιν, πεφυκὸς δὲ ἔχειν, καὶ τυφλά ἐστὶ τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκότα δὲ
ἔχειν. εἰ γὰρ τὸ μὲν ἓν ἐστὶ τυφλὸν διὰ πήρωσιν, ὃ καὶ τυφλὸν εἰπεῖν ἀληθές ἐστίν.
τὰ δὲ διὰ μήπω πεφυκέναι ἔχειν, ἃ καὶ καταχρώμενοι φαμὲν τυφλὰ ὡς ἐπὶ
τὸ σκυλακίων. οὐ γὰρ ἀληθὲς ἐστὶν εἰπεῖν ὅτι τυφλά. δύο οὖν οὐσῶν τῶν ὄρωτή
σεων, οὐ μία ἐστὶ πρὸς τοῦτο ἀπόκρισις. εἰ δέ τις σὺν ἁρπαγῇ θείη ὑπὸ τὴν ὄρωτή
σεως καὶ ὡς μιᾶς οὔσης τῆς, εἰπὼν ὅτι ναὶ τυφλά ἐστί, ὅταν τὰ μὲν σκυλάκια
βλέπειν, τὰ δὲ μή. οὐ γὰρ δυνατὸν ἐστὶ τὸ πεπηρωμένον βλέπειν, ἔσονται πάν
τα ὁρῶντα ἢ πάντα τυφλά. διὰ τίνα γὰρ λόγον ἐρεῖ αὐτῷ σοφιστὴς πρὸς τὸν ἀπορι
νόμενον. τὰ μὲν ἐστὶν ὁρῶντα τὰ δὲ μὴ ὁρῶν. ἐπεὶ γὰρ ἀμφότερα ἔφησας ἆραι τυ
φλὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν, πεφυκότα δὲ ἔχειν, ἢ ἀμφότερα ἀνάγκη ὁρᾶν, ἢ μηδέτε
ρον. τὸ δὲ τοιοῦτον σόφισμα οὐ μόνον γέγραπται πρὸς τὰ δύο ὁρότημα ὡς ἐν
ὁρωτηθῆναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἔλλειψιν τοῦ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐλέγχου. εἴρηκε γὰρ
ἐν αὐτῷ μᾶλλον τῶν ἄλλων, καὶ ὅπου δεῖ λαβεῖν ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. τοῦτό
ἐστιν ὃ ἐρωτόμενον μὴ ἆραι τοιοῦτον, ὡς τὸν μὲν ὁρῶντα ἄλλου χρόνου λαμβά
νειν τὸ ὑποκείμενον. τὸν δὲ ἀποκρινόμενον ἕτερου. τοῦτο δέ ἐστι καὶ ἐνταῦθα. οὐ
γὰρ πᾶν τὸ πεφυκὸς ἔχειν ὄψιν καὶ μὴ ἔχον τυφλόν ἐστί, ἀλλὰ τὸ μὴ ἔχον ὅπερ
πεφυκὸς ἔχειν. ἢ δὴ οὕτω διαιρετέον τοὺς φαινομένους. εἰσὶν δὲ δύο εἴδη ἆραι
τῶν παραλογισμῶν, καθ' οὓς φαίνονται ἐλέγχειν οἱ σοφισταὶ τοὺς ἐντυγχάνον
τας, καὶ διδάξας ὅσοι τε καὶ τινὲς οἱ τρόποι οἱ ὑπὸ τὰ εἴδη ταῦτα τῶν σοφισμῶν
τελοῦντες, καὶ τὸ μὲν, τὸ παρὰ τὴν λέξιν ὀνομάσας. τὸ δ' ἐκτὸς τῆς λέξεως. καὶ
τοὺς μὲν πρὸς τὴν λέξιν τρόπους σοφιστικοὺς, ἐξ ἆραι παραδοὺς, ὁμωνυμίαν. ἀμ
φιβολίαν. σύνθεσιν, διαίρεσιν. προσῳδίαν. σχῆμα λέξεως. τοὺς δ' ἐκτὸς τῆς λέξεως
ἕνεκα ἆραι σαφέστατα ἐκθέμενος. τὸν παρὰ τὸ συμβεβηκός. τὸν πρὸς τὸ ἁπλῶς ἢ
πῆ καὶ μὴ κυρίως λέγεσθαι μεμιέρθαι τὸν πρὸς τὸν διορισμὸν τοῦ συλλογισμοῦ καὶ ἐλέγ
χου

Tredecim ée falla
cias. Sex dictio
nis. & septé ex
tra dictioné

τὸν πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. τὸν πρὸς τὸ ἑπόμενον. τὸν παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς
αἴτιον. καὶ τὸν πρὸς τὰ δύο ὁρότημα τὸ ἓν ποιεῖν. νῦν λέγει ὅτι. ἢ οὕτω διαι
ρετέον τοὺς σοφιστικοὺς ἐλέγχους. καὶ λεκτέον ὅτι οἱ μὲν εἰσὶ πρὸς τὴν λέξιν. οἱ
δὲ ἐκτὸς τῆς λέξεως. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὴν λέξιν ἐξ ὧν εἰσὶν. οἵδε οἱ δὲ ἐκτὸς τῆς
λέξεως ἑπτά τυγχάνοντες εἰσὶν οἵδε. ἢ πάντας τοὺς φαινομένους συλλογισ
μοὺς καὶ ἐλέγχους ἀνακτέον εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. καὶ λέγει πῶς ἀνα
χήσονται. μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἀναγει πάντας. ἐπειδὴ γὰρ ἔλεγχός ἐστιν ὡς εἴρη
ται τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος, καὶ ὀνόματος μὴ συ
νωνύμου, ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς ὑποκειμένου ἐκ τῶν δοθέντων τῷ ἀποκρινομέ
νῳ, μὴ σιωπᾶν μόνον τὸν ἐν ἀρχῇ, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡ
σαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὁ ταῦτα ἀγνοήσας, ἢ τι τούτων ἐξ ἀνάγκης πά
σχειν τῷ ψεύδει καὶ ἀπατηθήσεται. ἐπεὶ οὖν ὡς εἴρηται ἔλεγχός ἐστὶ
συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐκ τῶν κειμένων ἐστίν, ὁ ἀγνόων
ὁ πότερον ἐστὶ συλλογισμὸς, καὶ ὅτι ἐκ τῶν κειμένων δεῖ συμβαίνειν τὸ συμπέ
ρασμα ἀπατηθήσεται πρὸς τοῦ μὴ συλλογιζομένου, μὴ δὲ ἐκ τῶν κειμένων σύναι
γοντος τὴν δοκοῦσαν ἀντίφασιν. τοιοῦτοι δ' ἂν εἶεν οἱ μὴ ἐκ τῶν κειμένων σύναγον
τες τὴν ἀντίφασιν, οἱ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον, παραλαμβάνοντες παραλογισ
μοὶ καὶ οἱ ἐν ἀρχῇ αἰτοῦντες. καὶ οἱ πρὸς τὸ ἑπόμενον. πρῶτον μὲν οὖν φητέον ἀνάγ
καῖον εἶναι πάντας οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ὡς ἀσυλ
λογίστου καὶ μὴ ἐκ τῶν κειμένων σύναγοντες. ὅπερ ἐστὶν ἴδιον τοῦ κυρίως συλλο
γισμοῦ. ἐπειτα ἀναχήσονται πάντες οὗτοι καὶ εἰς τὰ μέρη τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐλέγ
χου. καὶ δεικτέον ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν τινὸς τῶν ἐν τῷ ἐλέγχῳ τὸ σόφισμα
συνίσταται, ἢ πρὸς τὸ ὁμώνυμον ληφθῆναι ἢ παρὰ τὸ ἀμφίβολον, ἢ ἕτερόν τι.

τῶν μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει οἱ μὲν εἰσὶ πρὸς τὸ δι πολύ. ἆραι δ' ἂν τι τῶν παραλογισμῶν ἑ
κάστῳ ἀναχήσεται εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. καὶ ἁπλῶς μὲν ἐν ἑφίστων ἁπλῶς
λέγχου τοὺς παραλογισμοὺς, τὸ μὴ ἐκ τῶν κειμένων αὐτοὺς συνάγεσθαι. ὅ
περ καὶ ἐν τῷ διορισμῷ τοῦ ἐλέγχου εἴρηται. νῦν δὲ καὶ παρ' ἕκαστον τῶν μερῶν
τοῦ ἐλέγχου γίνεσθαι τοὺς διδάσκει, καὶ πρότερον, τὸν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας
φησὶ γίνεσθαι πρὸς τὸ μὴ ἓν ἆραι τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀμ
φιβολίας. τούτους γὰρ ἐδήλωσεν διὰ τὸ, ἢ τε ὁμωνυμία καὶ ὁ λόγος. οὗτοι δὲ οὖν
καὶ ἡ ὁμοιοσχημοσύνη τῆς λέξεως τουτέστιν οἱ παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως, ὅτι
πρὸς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν γίνονται, δῆλον. κεῖται γὰρ τὸν ἔλεγχον ἆραι τοῦ
αὐτοῦ καὶ ἑνὸς μὴ ὀνόματος, ἀλλὰ πράγματος. οἱ δὲ ἐκ τῆς ὁμωνυμίας καὶ ἀμ
φιβολίας ἐξ ὀνόματων ἢ καὶ λόγων οὐχ ἁπλῶν ἀλλὰ διαφορᾶσημαινόντων. ναὶ
μὴν καὶ ἡ ὁμοιοσχημοσύνη. τὸ, τε γὰρ μανθάνειν δύο σημαίνει καὶ ὁμώνυμον, ἀλλ'
καὶ ὁ ἀμφίβολος λόγος, ὃ ὁρᾷ τις, τοῦτο ὁρᾷ, λέγων, δύο παρεμφαίνει, τόν τε
ὁρῶντα καὶ τὸ ὁρώμενον. καὶ τὸ ἐνεργεῖν πρὸς τὴν μάθησιν. δύο ταῦτα δῆλο.

ὡς εἴρηται. πάθους γὰρ ἐστὶ καὶ ἐνεργείας σημαντικόν. ὅπερ ἐστὶ τοῦ παρὰ τὸ σχῆ-
μα τῆς λέξεως συλλογισμοῦ, δῆλον οὖν ὡς εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν καὶ οἱ
τρεῖς οὗτοι ἀναχήσονται. ὅτι οὐ πράγματος εἰσὶν ἑνός. δεῖν δὲ τὸν συλλογιζό-
μενον καὶ ἔλεγχον ποιῆσαι βουλόμενον τὸ αὐτὸ καὶ ἓν πρᾶγμα μεταλαμβά-
νειν. τὸ δὲ σύνηθες γὰρ τὸ πάντα ὡς τὸ δέ τι σημαίνειν, περὶ τῆς ἀμφιβολίας δο-
κεῖ εἰρῆσθαι, οὐ περὶ τοῦ περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως παραλογισμοῦ. ὃν ὁμοιοσχη-
μοσύνην ὡς εἴρηται ἐν ταῦθα λέγει. σύνηθες γὰρ σιγῶντα λέγειν μὴ μόνον τὸν σι-
γῶντα, ἀλλὰ καὶ τὰ σιγώμενα. καὶ ὁρῶντα, τόν τε ὁρῶντα καὶ τὰ ὁρώμενα ἐπή-
γαγε δὲ τοῦτο ἀναμιμνήσκων τοῦ ἔμπροσθεν εἰρημένου. ὅτι εἷς τρόπος τῶν πα-
ρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν. καὶ οὗτος ὅταν εἰωθότες ὦμεν οὕτω λέ-
γειν. καὶ ἡ ἀπὸ τῆς συνθέσεως φησὶ καὶ τῆς διαιρεσέως ἀπάτη. εἰς τὴν τοῦ ἐ-
λέγχου ἄγνοιαν ἀναχήσεται. δεῖ γὰρ ἀεὶ τοῦ κυρίως ἐλέγχου τὸ αὐτὸ δηλοῦ-
σθαι καὶ χωρὶς καὶ μετὰ τῆς συνθέσεως. ὅπερ ἀεὶ τῆς συνθήσεως καὶ τῆς διαιρε-
σέως συμβαίνει. ἀεὶ ἕτερον μὲν ἐστὶ τὸ χωρὶς ὑπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ῥημάτων δη-
λούμενον. ἕτερον δὲ τὸ ὑπὸ τῆς τούτων συνθέσεως. τὰ γὰρ γράμματα χωρὶς, καὶ
τὸ ἐπίσταται χωρὶς, οὐ ταυτὸν σημαίνει. καὶ συντεθέντα ὡς ἀεὶ τοῦ γράμμα-
τος ἐπίσταται. ἀλλὰ καὶ ὁ σωκράτης κάθηται, ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν.
ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει, οὐ ταυτὸν σημαίνει ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. ταῦ-
τα εἰπὼν λέγει τὴν ἀντίαν δι' ἣν ἀναχήσονται οἱ προειρημένοι παραλογισμοὶ
εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. ἔστι δὲ αὕτη, τὸ μὴ τὸ αὐτὸ σημαίνει τὸ ὁμώνυμον
καὶ τὸν ἀμφίβολον λόγον. νοηθήσεται δὲ καὶ περὶ τῆς συνθέσεως καὶ διαιρέσεως
τοῦτο εἰρῆσθαι. ὅτι εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν οὗτοι ἀναχήσονται. περὶ τὸ μὴ
ταυτὸ σημαίνειν. τὸ γὰρ βαδίζει καὶ τὸ δύναται βαδίζειν. ναὶ μὴν, καὶ τὸ οὐ
καταλύεις, καὶ τὸ οὐ καταλύεις, οὐ ταυτὸν σημαίνει. ὁ γὰρ ἀμφίβολος λόγος
καὶ τὸ ὄνομα τὸ διαφόρον οὐ ταυτὸν σημαίνουσι, χρεὼν δὲ εἶναι καὶ τοῦτο ἤγουν
τὸ ὄνομα μὴ διάφορα σημαίνειν. ὥσπερ γὰρ τὸ πρᾶγμα ἓν καὶ ταυτὸν εἶναι δεῖ,
εἰ μέλλει ἔλεγχος γενέσθαι. οὕτω καὶ τὸ ὄνομα οὐ πολλῶν εἶναι δηλωτικόν. ὥσ-
περ γὰρ φησὶ οὐ γίνεται ἔλεγχος ἂν ἐπ' ἄλλου μὲν πράγματος ὁ ἐρωτώμε-
νος καταφήσῃ. ἐπ' ἄλλου δὲ τὴν ἀντίφασιν τὴν δοκοῦσαν συνάγει ὁ ἐρωτῶν.
οὕτω κἂν τὸ πρᾶγμα μὲν ἓν ᾖ, πολυώνυμον δὲ μὴ, ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ ὀνόματος ἐφ'
οὗ κατέφησεν ὁ ἐρωτώμενος, συνάγη τὴν ἀντίφασιν ὁ ἐρωτῶν, οὐ δοκεῖ ἔλεγ-
χος ἀληθὴς γίνεσθαι, ἀλλὰ ἔτι ἐρωτήματος δεῖ, εἰ ταυτὸν ἐστὶν τοῦτο κἀκεῖνο.
οἷον εἴ τις οὕτω συλλογίζηται. πότερον καὶ σκύθαι καὶ οἱ ἄλλοι ἀνοῖ τὰ δυνα-
τὰ ὁρᾶν ὁρῶσιν ἢ τὰ ἀδύνατα. τὰ δυνατὰ δήπου. οὐκοῦν καὶ σὺ καὶ ἐγώ. ναί. ὁρᾶς
δὲ τὰ ἡμέτερα λώπια. ναί. δυνατὰ οὖν ὁρᾶν ἐστὶ ταῦτα. ὁρᾷ ἄρα τὰ ἡμέτερα ἱμά-
τια. ἀλλὰ καὶ οὐχ ὁρᾷ. ἀεὶ τούτου εἰ καὶ ταυτὸν ἐστὶ τὸ λόπιον καὶ τὸ ἱμάτιον. ἀλ'
ὅμως διὰ τὸ πολλοὺς τῶν ἀκουόντων ἀοριστάνειν, δεῖται ὁ λόγος ἐρωτήματος,

εἰ ταυτὸν ἐστὶ τὸ λώπιον τῷ ἱματίῳ. δεῖ οὖν ὥσπερ τὸ πρᾶγμα εἶναι ταυτὸν
καὶ ἓν εἰ μέλλει ἔλεγχος γενέσθαι ἢ ἔσεσθαι, οὕτω καὶ τὸ ὄνομα τὸ αὐτὸ καὶ
ἓν εἶναι, καὶ μὴ ἱματίου προκειμένου ἀποδεικνύναι λώπιον, ἀλλὰ ἱμάτιον. ἀλη-
θὴς μὲν γὰρ ὁ συλλογισμὸς ἐστὶ κἀκεῖνος ὁ αὐτὶ ἱματίου λώπιον συλλογισάμε-
νος. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀγνοεῖτις ὅτι ταυτὸν ἐστὶ τὸ ἱμάτιον τῷ λωπίῳ, θροηθήσεται
οὐκ ἀπεικότως. καὶ τοῦθεν ζητήσει τὸ διατί, διὰ τοῦτο φησὶ μὴ συλλογίζεσθαι
„ τὸν οὕτω συλλογιζόμενον. οἱ δὲ περὶ τὸ συμβεβηκὸς ὁρισθέντος τοῦ συλλο-
„ γισμοῦ. ἀνήγαγε μὲν ἐν τοῖς ἄνωθεν εἰρημένοις τοὺς περὶ τὴν λέξιν παραλογισ-
μοὺς εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν. νῦν δὲ καὶ τὸν πρῶτον τῶν ἐκ τῆς λέξεως τὸν
περὶ τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνάγει, καὶ φησὶ ὡς ἀπὸ τῶν ὁρισ-
μοῦ τῶν συλλογισμοῦ φανερὸν γενήσεται καὶ εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν τῶν τοιού-
των σοφισμάτων ἀναγωγή. ὅτι δὲ ἀπὸ τῶν ὁρισμοῦ τῶν συλλογισμοῦ εἰς τὴν ῥηθεῖ-
σαν ἀνάγεται τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν, πιστοῦται ἐκ τῶν τὸν συλλογισμὸν ὁρίσασθαι.
εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶ λόγος ἐν ὧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κειμένων συμβαί-
νει. ἀεὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος οὐκ ἀπὸ τῶν κειμένων ἕτερόν τι συμβαίνει ἢ συνάγε-
ται, ὁ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἄρα οὐκ ἐστὶ συλλογισμός. διὸ οὐδ' ἔλεγχος. φα-
νερὸν ἄρα ὡς καλῶς καὶ οὗτος ἀνάγεται εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν. ἀγνοεῖ γὰρ
πῶς δεῖ ἐλέγχειν ὁ οὕτως ἐλέγχειν δοκῶν. τούτω δὲ τῶν ἐλέγχου ὁ συλλογισ-
μὸς διενήνοχε, τῷ προσκεῖσθαι ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀντίφασιν. ἔλεγχος γὰρ ἐστὶ συλ-
λογισμὸς μετὰ ἀντιφάσεως τῶν συμπεράσματος. εἰ γάρ τις συλλογίσαιτο τὸν ἄν-
θρωπον κατ' οὐδενὸς λίθου διὰ μέσου τῶν ζώου, οὕτω λέγων. τὸ ζῶον κατὰ παν-
τὸς ἀνθρώπου. τὸ ζῶον κατ' οὐδενὸς λίθου. ἐνίσταται δέ τις πρὸς αὐτὸν μὴ οὕτως
ἔχειν τὸ συναγόμενον. ἀλλὰ κατὰ τινὸς λίθου κατηγορεῖσθαι τὸν ἄνον. εἰ τῶν τε-
θῆ, προσληφθῆ δὲ ἡ ἑτέρα πρότασις ἡ τὸ ζῶον ἀπὸ τῶν λίθου ἀποφάσκουσα ἐν γ
σχήματι ὁ συλλογισμὸς γενήσεται. τὸ ζῶον κατὰ παντὸς ἀνθρώπου συνάγων, ὅ-
περ ἐστὶ ψεῦδος παντὶ δὲ ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον. καὶ οὕτως ὁ συλλογισμὸς τῶν ἐλέγ-
χου γενήσεται τὴν ἀντίφασιν τῶν πρώην ἔχων συμπεράσματος. οὗτος οὖν ὁ κυρί-
ως ἔλεγχος, ἐν ὧ ἡ ἀντίφασις τῶν συμπεραστέντος περιλαμβάνεται. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ
συμβεβηκότος, οὐκ ἔλεγχος. ἐν β δὲ σχήματι καὶ τὸν τοιοῦτον συντεθέντα
συλλογισμόν. ὅτι μὲν οὖν ὁ ἔλεγχος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως εἴρηται καὶ δέ-
δεικται. ὅτι δὲ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου καὶ ἀριστοτέλης
αὐτὸς ἐν τῷ β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν εἴρηκε, καὶ ἡμεῖς ἐν ἡμετέραις εἰς
ἐκεῖνα σχολαῖς, οἱ τῶν τοιούτων ἐντυχόντες ὑπομνήματα γνώσονται. ἐν ᾧ καὶ
τὸν ἀπὸ τῶν συμβεβηκότος μὴ ὄντα συλλογισμὸν ἀπεδείξαμεν. διὰ τὸ μὴ ἐκ
τῶν κειμένων συνάγειν τί ἕτερον. παντὶ γὰρ δῆλον ὡς οὐκ ἐστὶν ὁ τοιοῦτος σώζων ἐν
ἑαυτῷ τὸν τῶν συλλογισμοῦ ὁρισμόν. τὸ γὰρ τὸν ἄνον λέγειν μουσικόν. τὸ δὲ μουσι-
κὸν συμβεβηκός. εἶτα τὸν ἄνθρωπον συνάγειν συμβεβηκός, καὶ τὴν οὐσίαν ποι-
όν. πόρρῳ τῆς συλλογιστικῆς συζυγίας ἐστὶν ἢ μεθόδου. τὸ δὲ, οὐ γὰρ εἰ τοῦ τῶν ὄντων

ἀνάγκη τόδ' εἶναι. κατασκευαστικὴ αἰτία ἐστὶ τοῦ μὴ εἶναι τὸν ἀπὸ τοῦ συμβε-
βηκότος συλλογισμὸν, συλλογισμόν. κειμένων γὰρ τινῶν κατὰ τὴν συλλογιστι-
κὴν μέθοδον, κατ' ἐκείνην συνάγεται συλλογιστικὸν καὶ τὸ συναγόμενον. εἰ δὲ
μὴ ὡς ἡ τέχνη παρακελεύεται οἱ ὅροι τεθῶσιν. ἀνὴ ἄλλως ληφθῶσι καὶ ἄλλως,
οὐδὲ τὸ συμπέρασμα τεχνηέντως συμπεραινθήσεται. ὥσπερ δὴ κἀπὶ τῶν παρα-
δείγματος γινόμενον φαίνεται. ἀσάφειαν δὲ τῷ λόγῳ ἐνεποίησε, διά τε τοῦ, τὸν
ἐλάττονα ὅρον παραλιπεῖν. εἰ καὶ μὴ πάντη, καὶ διὰ τοῦ τὸ τόδε τι ἀπὸ τοῦ συν-
θέτου λαβεῖν, ἀπὸ οὐσίας μὲν λεγόμενον. πᾶσα γὰρ οὐσία τόδε τι σημαίνειν δοκεῖ.
δεῖ οὖν καταστῆσαι τὴν λέξιν, καὶ οὕτω εἰπεῖν, οὐ γὰρ εἰ τούτων ὄντων ἀνάγκη τό-
δε εἶναι, ἤτοι οὐ γὰρ εἰ σωκράτους ὄντος λευκὸν ἐστί. τὸ δὲ λευκὸν, χρῶμα διακρι-
τικὸν ὄψεως. αὐτὴ γὰρ τοῦ χρώματος τὸ λευκὸν παρέλαβεν, ἀνάγκη τὸν σωκρά-
την χρῶμα εἶναι διακριτικὸν ὄψεως, διὰ τὸν ἀπὸ συναχέντα ψευδῆ συλλογισ-
μόν. τούτου γὰρ δηλωτικὸν τὸ, διὰ τὸν συλλογισμόν. ἢ τὸ διὰ τὸν συλλογισμὸν
αὐτὴ τῶν διὰ τὸν φαινόμενον μὲν εἶναι συλλογισμὸν, μὴ ὄντα δὲ, διὰ τὸ ἀπὸ τῶν συμ-
βεβηκότος συναγόμενον ψεῦδος. οὐ γὰρ συλλογισμὸς ὁ τοιοῦτος, διὰ τὸ μὴ δὲ
τὸν αὐτὸν μέσον ἐν ἀμφοτέραις λαμβάνεσθαι ταῖς προτάσεσιν, εἰ καὶ τοῖς
ἀτέχνοις συλλογισμὸς καὶ τὸ τοιοῦτον δοκεῖ. ἄλλως μὲν γὰρ τὸ λευκὸν ἐν τῇ ἐ-
λάττονι προτάσει παρείληπται τῇ λεγούσῃ, ὁ σωκράτης λευκὸς ἐστὶν, καὶ ἄλ-
λως ἐν τῇ μείζονι. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἐλάττονι τὸ σύνθετον παρελήφθη αὐτὴ λέγω ἡ οὐ-
σία μετὰ τῆς ποιότητος. ἐν δὲ τῇ μείζονι μόνη αὐτὴ ἡ ποιότης. οὐδεῖ δὲ οὕτως ἐλέγ-
χειν τὸν ἄλλως συλλογισμὸν, ἀνὴ τὸν αὐτὸν ὅρον καὶ ὁμοίως ἐν ταῖς δυσὶ προ-
τάσεσιν παραλαμβάνεσθαι. μᾶλλον δὲ οἶμαι τὸ τοιοῦτον σόφισμα ἀπὸ τοῦ
φαίδρου καὶ ἐνταῦθα παρειλῆφθαι, διὰ τὸ ἐκεῖσε τὸν σωκράτην ὁμόδουλον ἑ-
αυτὸν ἀποφαίνειν τῷ κύκνῳ. ἵν' ἢ ὁ λόγος οὕτως ἐν β̄ σχήματι ἐκ δύο κατα-
φατικῶν μερικῶν συναγόμενον. ὁ σωκράτης λευκὸς, ὁ κύκνος λευκός. ὁ σω-
κράτης ἄρα κύκνος. ὡς εἶναι τὸ, τοῦτο δὲ ἐστὶ λευκὸν, ἴσον τῷ τοῦτο δὲ τὸ λευκὸν
κύκνος ἐστί. καὶ δεῖ παραλαμβάνειν αὐτὴ τοῦ λευκοῦ τὸν κύκνον. τὸ δὲ, οὐδ' εἰ τὸ
τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, κατασκευαστικὸν ἐστὶ καὶ αὐτὸ, καὶ μὴ εἶναι
τοῦ συμβεβηκότος συλλογισμός. τοῦτο δ' ἐστὶ ὃ φησίν. οὐ γὰρ εἰ τὸ τρίγωνον
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, συμβέβηκε δὲ αὐτῷ καὶ σχήματι εἶναι. ὅτι
σχῆμα ἐστὶ τοῦτο. τουτέστι τοῦτο λέγω δὴ τὸ ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς
ἴσας ὑπάρξει παντὶ σχήματι. τοῦτο γὰρ τὸ ὅτι σχῆμα σημαίνει ἢ οὕτω, οὐδ' εἰ τὸ
τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, συμβέβηκε δ' αὐτῷ σχήματι εἶναι,
ὅτι σχῆμα, αὐτὴ τοῦ διότι σχῆμα τὸ τρίγωνον. ἤδη παντὶ σχήματι τὸ ἔχειν τὰς
τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ὑπάρξει. οὐ γὰρ ὡς ἀπὸ σχήματος ποιοῦμεν τὴν τῶν
γωνιῶν ἀπόδειξιν, ἀνὴ ὡς ἀπὸ τριγώνου. ἡ δὲ τῶν παραλογισμῶν ἀγωγὴ ἐν γ̄
σχήματι συναχθήσεται. τὸ τρίγωνον σχῆμα ἐστὶ, τὸ τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυ-
σὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. τὸ σχῆμα ἄρα τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. ὥστε
καὶ τὸ

καὶ τὸ τετράγωνον διὰ τὸ εἶναι σχῆμα τὰς γωνίας τοιαύτας ἕξει. τοῦτο δὲ ἄτο-
πον. οὐ γὰρ ἐστὶ τὸ ὀκτάγωνον τοιοῦτον ἢ τὰ λοιπὰ σχήματα ἢ ὁ κύκλος. ἀλλὰ
καὶ ὁ συλλογισμὸς ὁ συνάγων διὰ μέσου τοῦ τριγώνου, ὅτι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πρῶ-
τον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, ἐν γ̄ συνάγεται σχήματι. δεῖ οὖν εἰπεῖν
οὕτως. οὐκ ἔστι τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας. συμβέβηκε δὲ
αὐτῷ σχήματι εἶναι, ἢ πρώτῳ, ἢ ἀρχῇ. διότι τοῦτο τουτέστι τὸ τρίγωνον σχῆμα
ἐστὶ ἢ ἀρχὴ ἢ πρῶτον, ἤδη πᾶν σχῆμα τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἕξει.
οὐ γὰρ ὡς ἀπὸ σχήματος τὰς τῶν γωνιῶν ἀποδείξεις, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τριγώνου ποιοῦ-
μεν, οὐδ' ὡς ἀπὸ πρώτου ἢ ἀρχῆς. ὅμοιος τοῖς ῥηθεῖσιν παραλογισμοῖς ἐστὶ καὶ
οὗτος. ὁ κύων σὸς ἐστίν. οὗτος πατὴρ ἐστίν. ὁ κύων ἄρα σὸς πατὴρ ἐστίν. ὁμοίως
δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων σοφισμάτων τῶν περὶ τὸ συμβεβηκός. ἐλλειπὴς γὰρ ἡ
λέξις. εἰ οὖν ὁ ἔλεγχος συλλογισμὸς τίς ἐστίν. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος οὐκ
ἐστὶ συλλογισμὸς, οὐδὲ ἔλεγχος ἄρα. διὰ δὲ τὸ ἀγνοεῖν τὸν κυρίως ἔλεγχον,
καὶ οἱ τεχνῖται καὶ ὅλως οἱ ἀπιστήμονες περὶ ἕκαστα, ὑπὸ τῶν ἀνεπιστημόνων ἤτοι
τῶν σοφιστῶν δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι. τοῦτο γὰρ ἐστὶ, τὸ, ἐλέγχονται. ἕκαστος γὰρ
ἀπιστήμων, εἰ τύχη ἀγνοῶν τίς ὁ ἔλεγχος, ἀπατηθήσεται περὶ ἐκεῖνα περὶ ἃ ἐ-
στὶν ἀπιστήμων, ὑπὸ τοῦ ἀνεπιστήμονος, ὅς τις ἐστὶν ὁ σοφιστής. οἷον, ὁ πᾶς τὰ μα-
θηματικὰ ἢ τὰ μουσικὰ ἀπιστήμων, ἀγνοῶν τὸν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος συλλο-
γισμὸν ἢ ἔλεγχον, ἀνάπατηθήσεται. ἀπὸ γὰρ τῶν συμβεβηκότων ποιοῦνται
πρὸς τοὺς ἀπιστήμονας οἱ ἀνεπιστήμονες τοὺς συλλογισμούς. οἱ δὲ ἀπιστήμονες
εἰ τύχωσι μὴ δυνάμενοι διαιρεῖν καὶ διακρίνειν ποιοῖ οἱ ἀπὸ τῶν καθ' αὑτὸ συλ-
λογισμοὶ, καὶ ποιοῖ οἱ ἀπὸ τῶν κατὰ συμβεβηκός. οἱ ὀρθωτώμενοι συγχωροῦ-
σι τὰ ὀρθωτηθέντα καὶ ἐλέγχονται, ἢ μὴ συγχωροῦντες ἀλλὰ τὴν σιωπὴν τι-
μῶντες, καὶ οὕτως συγκατανεύειν τῇ ὀρθωτήσει περὶ τῶν ἀκουόντων ὑπολαμ-
βάνονται διὰ τὸ τὴν σιωπὴν συγκαταθέσεως εἶναι δηλοτικήν. οἱ δὲ περὶ τὸ πῆ
καὶ ἁπλῶς, ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις. β̄ ἐστὶν ὡς ἐμά-
θομεν τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισμῶν ὁ περὶ τὸ πῆ καὶ ἁπλῶς. ὅτι δὲ
καὶ οὗτος περὶ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἐστὶ, πᾶσι καταφανές. ἔλεγχος γὰρ
ἐστὶν ὡς πολλάκις εἴρηται, ὅταν ἐξ ὧν δίδωσιν ὁ ἀποκρινόμενος συμβαίνει ἀπο-
φάσκεσθαι ἢ καταφάσκειν. ἀπὸ δὲ τούτου οὐχ οὕτως. οὐ γὰρ εἰ ἀπὸ τῶν ἀποκρι-
νομένου διδόντος πῆ εἶναι λευκὸν τὸν ἀνθίοπα, ὁ ὀρθωτῶν δι' ὅλου τοῦ σώματος μέ-
λανα εἶναι αὐτὸν ἀποδείκνυσιν, εἰς ἀντίφασιν ἤγαγε τὸν προσδιαλεγόμενον.
δῆλα δὲ τὰ λεγόμενα ἐξ ὧν εἴπομεν, ὅτε τὸν τρόπον τούτου κατ' ἀρχὰς ἐξηγού-
μεθα. καὶ πάντες μὲν οὖν φησὶ οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀ-
ναχθήσονται. καὶ φανερώτατοι δὲ μάλιστα πάντων τῶν εἰς αὐτὰ ἀναγομένων ὁ περὶ
τὴν λέξιν ἔνθα καὶ οὕτως προσηγορεύθησαν. ὡς τῆς λέξεως αἰτίας γινομένης τῶν
παραλογίζεσθαι. τὸ δὲ περὶ γὰρ τῶν λόγου τὴν ἔλλειψιν ἡ φαντασία γίνεται. ἡ τῶν
δοκεῖν ἐλέγχειν καὶ ἀπατᾶν, καθολικῶς λέλεκται. τοιοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ διὰ τούτου

δηλούμενον, ὅτι πᾶς οἱοσδήποτε παραλογισμὸς, καὶ πᾶσα φαντασία παρα-
λογισμοῦ, περὶ ἔλλειψιν τινὰ γίνεται τοῦ λόγου. τουτέστιν τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐλέγ-
χου, ἢ λόγου τοῦ συλλογισμοῦ φησὶ, καθὸν ὁ ἀληθὴς ἔλεγχος γίνεται. ὅταν δέ
τι ἐλλείπῃ τοῦ προειρημένου διορισμοῦ ἔλεγχος ἀληθὴς γίνεται. ὅταν δέ τι ἐλ-
λείπῃ, φαινόμενος. οἱ δὲ περὶ τὸ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ αἰτίον. πά-
νυ σαφῆ εἰσὶ ταῦτα τοῦ ἀριστοτέλους ῥήματα. καὶ οὐδέν τι περιγενομένον ἔ-
χουσι. δηλοῦσι γὰρ ὅτι καὶ οἱ δύο οὗτοι παραλογισμοὶ, ὅ, τε τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβά-
νων, καὶ ὁ τὸ αἰτίον ὡς αἴτιον τιθεὶς, δῆλοι εἰσὶν ὡς εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν
ἀνάγονται διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐλέγχου. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἔλεγχος ὡς πολλάκις εἴ-
ρηται συλλογισμὸς ἐστὶν, ἐν δὲ τῷ συλλογισμῷ, οὔτε τὸ ἐν ἀρχῇ κεῖσθαι δεῖ, καὶ
τὰ κείμενα δὲ αἴτια χρὴ εἶναι τοῦ συμπεράσματος. ὁ τοῦ ἐξ ἀρχῆς αἰτούμενος,
καὶ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον λαμβάνων, δῆλον ὡς οὐ συλλογίζεται. εἰ δὲ μὴ συλ-
λογίζεται, οὐδὲ ἐλέγχει. εἰσὶ δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισ-
μῶν. δ δὲ ὁ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτούμενος καὶ λαμβάνων. ϛ δὲ ὁ τὸ μὴ αἴτιον ὡς
αἴτιον τιθεὶς. οἱ δὲ περὶ τὸ ἑπόμενον, μέρος εἰσὶ τοῦ συμβεβηκότος. πέμπτος
μὲν ἐστὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως σοφισμάτων ὁ περὶ τὸ ἑπόμενον παραλογισμός.
ὑπάγει δὲ τοῦτον εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν συλλογιζόμενος. συλλογίζεται
δὲ οὕτω. οἱ περὶ τὸ ἑπόμενον παραλογισμοὶ μέρη εἰσὶ τοῦ συμβεβηκότος. οἱ ἀπὸ
τοῦ συμβεβηκότος παραλογισμοὶ εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνάγονται. δῆλον
οὖν ὡς καὶ οἱ περὶ τὸ ἑπόμενον εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνάγονται. τὸ γὰρ ξαν-
θὸν τὸ ἑπόμενον τῷ μέλιτι. καὶ τὸ διάβροχον εἶναι τὴν γῆν ὑετοῦ κατεγηνεγμέ-
νου, συμβεβήκασι, τὸ μὲν, τῷ μέλιτι. τὸ δὲ, τῇ γῇ, καὶ ὅτι μὲν μέρος εἰσὶ τοῦ συμ-
βεβηκότος οἱ περὶ τὸ ἑπόμενον δῆλον. φανερὰ δὲ ἐστὶ καὶ ἡ τούτων διαφορά. δια-
φέρουσι γὰρ οἱ περὶ τὸ ἑπόμενον ἔλεγχοι τῶν περὶ τὸ συμβεβηκός. ὅτι οἱ μὲν περὶ
τὸ συμβεβηκὸς ἐφ' ἑνὸς μόνου λαμβάνονται. τουτέστιν ἐφάπαξ, καὶ οὐκ ἀντιστρέ-
φονται. ἐφ' ἑνὸς γὰρ μόνου λῆψιν τὸ μὴ ἀντιστρέφειν λέγει. ὡς οὖν τούτου τὸ μέλι
ξανθόν. τὸ ξανθὸν, χρῶμα. τὸ χρῶμα, ποιότης. τὸ μέλι ἄρα ποιότης. ἢ τό. ἐφ' ἑνὸς
λαβεῖν, τοιοῦτον ἐστὶν, ἢ τί τοιοῦτον σημαίνειν ὡς ὁ σοφιστὴς τὸ συμβεβηκὸς καὶ
τὸ ὑποκείμενον ὡς ἓν καὶ ταυτὸν λαμβάνει καὶ μίαν φύσιν οἴεται ἑκατέρων.
ἐπειδὴ γὰρ φησὶ τὸ μέλι καὶ τὸ ξανθὸν, ταυτόν. τὸ δὲ ξανθὸν, χρῶμα τὸ μέλι ἄ-
ρα χρῶμα. καὶ πάλιν ἐπειδὴ τὸ λευκὸν κύκνος. ὁ δὲ κύκνος οὐσία. καὶ τὸ λευ-
κὸν οὐσία. ἢ οὕτως ὃ ἐγὼ εἰμὶ, σὺ οὐκ εἶ. ἄνθρωπος δ' εἰμὶ ἐγώ. σὺ ἄρα ἄνθρωπος
οὐκ εἶ. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐφ' ἑνὸς μόνου λαμβάνονται. οἱ δὲ περὶ τὸ
ἑπόμενον ἀεὶ ἐν πηείοσι τουτέστιν ἐν ἀντιστροφῇ. οἷον. εἰ ὁ κλέπτης. νύκτωρ πλα-
νᾶται, καὶ ὁ νύκτωρ πλανώμενος κλέπτης ἐστί. καὶ εἰ ὁ τυραννίζειν μέλλων ὅ-
πλα παρασκευάζει, καὶ ὁ ὅπλα παρασκευάζων τυραννίζειν μέλλει. ἀλλὰ
μὴν ὁ σωκράτης νύκτωρ πλανᾶται, καὶ ὁ περικλῆς ὅπλα παρασκευάζει. κλέ-
πτης ἄρα ὁ σωκράτης, καὶ ὁ περικλῆς τυραννίζειν μέλλει. ὥς τε ὅταν μὲν στρέ-

φωμεν τοὺς ὅρους, ὡς οὖν τούτων ἔχει τῶν εἰρημένων, καὶ μετὰ τὴν ἀντιστροφὴν
προσλάβωμεν ὅρον, περὶ τὸ ἑπόμενον τὸ τοιοῦτον λέγεται σόφισμα. ὅταν δὲ
μὴ ἀναστρέψωμεν, ἀπὸ εὐθὺς τῇ ληφθείσῃ προτάσει προσλάβωμεν ἑτέραν
πρότασιν. ὡς ὅταν λέγωμεν τὸ μέλι ξανθόν. τὸ ξανθὸν, χρῶμα. περὶ τὸ συμβε-
βηκὸς ἐστὶ τὸ σόφισμα. μέρος ἄρα ἐστὶ τὸ παρὰ τὸ ἑπόμενον τοῦ περὶ τὸ συμβε-
βηκός. διαιροῦνται γὰρ οἱ περὶ τὸ συμβεβηκὸς εἰς τε τοὺς λαμβάνοντας τοὺς
ὅρους ὡς ἀντιστρέφοντας, καὶ εἰς τὸ μὴ τοιούτους. ἀλλὰ ἴσως ἐρωτήσειε τίς. ὅτι
διὰ τί οὐκ εἶπεν οἱ παρὰ τὸ ἑπόμενον, ἀεὶ ἐν ἀντιστροφῇ, ἀπὸ ἀεὶ ἐν πηείοσιν. ἢ διότι
ἄλλο μὲν ἐστὶν τὸ λέγειν ὁ κύκνος λευκὸς, καὶ ἄλλο τὸ λέγειν τὸ λευκὸν κύκνος.
ἐκείνου μὲν γὰρ ὁ κύκνος ἐστὶν ὑποκείμενον. τὸ δὲ λευκὸν κατηγορούμενον. οὕτως
δὲ καὶ τὸ ἔμπαλιν. ὑπόκειται μὲν τὸ λευκόν. κατηγορεῖται δὲ ὁ κύκνος. οἱ μὲν
οὖν περὶ τὸ ἑπόμενον παραλογισμοί. τοιοῦτοι εἰσὶ, δηλονότι ἀντιστρέφοντες τοὺς ὅ-
ρους. καὶ ἕτερον προσλαμβάνοντες, καὶ τοιοῦτοι ἀποτελούμενοι. ὅρα δὲ καὶ τὸ τοῦ
ἀριστοτέλους παράδειγμα. ἐπειδὴ εἰ ὁ κύκνος καὶ ἡ χιὼν τῷ λευκῷ ταυτὸν ἐ-
στίν. ἄμφω γὰρ λευκὰ, τὸ κύκνον χιόνα ἀξιοῦσιν εἶναι. νομίσαντες γὰρ ὅτι ἐπειδὴ
ἡ χιὼν λευκή. καὶ τὸ λευκὸν χιόνα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς λέγοντες, ἔστι δὲ καὶ ὁ κύ-
κνος. ὑπολαμβάνοντες ὅτι καὶ ὁ κύκνος χιὼν ἐστί. καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ὁ περὶ τὸ
ἑπόμενον ἔλεγχος. ἔστι δὲ οὐκ ἀναγκαῖον. ἐπειδὴ ὁ κύκνος κατὰ συμβεβηκὸς
ἐστὶ λευκόν. τοιοῦτον ἐστὶ καὶ ὁ τοῦ μελίσσου λόγος ὡς καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσι ἐδεί-
ξαμεν. λαβὼν γὰρ ὅτι τὸ γεγονὸς ἀρχὴν ἔχει. καὶ νομίσας ἀντιστρέφειν συνεπε-
ράνατο λέγων, εἰ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον γέγονεν. ὥς τε εἴτι
μὴ γέγονεν ἀρχὴν οὐκ ἔχει. τὸ δὲ μὴ ἀρχὴν ἔχον ἄπειρον. ὥς τε τὸ μὴ γεγονὸς ἄ-
πειρον. τὸ δὲ ὂν οὐ γέγονεν. τὸ ὂν ἄρα ἄπειρον. τὸ δὲ ἢ τὸ ἴσοις γίνεσθαι καὶ τὸ αὐ-
τὸ μέγεθος λαμβάνειν, ὅτι μὲν περὶ τὸ ἑπόμενον ἐστὶ δῆλον. ἔστι δὲ καὶ τὸ σόφισ-
μα τόδε τοιοῦτον εἰ τὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἓν μέγεθος λαμβάνοντα ἴσα ἐστὶ, καὶ τὰ ἴσα γι-
νόμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος ἓν λαμβάνουσι. σωκράτης δὲ καὶ θεαίτητος ἴσα ἐστὶ, σω-
κράτης ἄρα καὶ θεαίτητος τὸ μέγεθος ταυτὸν καὶ ἓν ἐστίν. ἀπὸ μὴν οὐκ ἐστὶ ταυ-
τόν. τίνα δὲ ἀνεῖη τὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἓν μέγεθος λαμβάνουσιν. ἢ δηλονότι τὰ πο-
λυώνυμα. ὃ γὰρ μέγεθος λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος τοῦτο καὶ ὁ βροτός. καὶ ὁ τὸ ἱμά-
τιον τοῦτο καὶ τὸ λώπιον. ὥς τε τὰ τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνοντα καὶ ἴσα ἐξ
ἀνάγκης γίνεται οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἴσα γινόμενα τὸ αὐτὸ λαμβάνει μέγε-
θος. οὐ γὰρ ταυτὸν τὸ τοῦ σωκράτους μέγεθος τὸ τοῦ θεαιτήτου. εἰ γὰρ καὶ ἴσα
ἐστὶν, ἀλλ' ἕτερον. ὁμοίως φησὶ καὶ οὖν τῶν ἴσων γινομένων. γίνεται γὰρ καὶ ὁ πα-
ραλογισμὸς οὗτος περὶ τὸ ἑπόμενον. τὰ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἓν λαμ-
βάνοντα, ἴσα γίνεται. ἀληθές. οὐ μὴν καὶ τὰ ἴσα γινόμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος
λαμβάνει. γίνεται δὲ ὁ παραλογισμὸς, διὰ τὸ ἐκεῖ μὲν τὸ αὐτὸ καὶ ἓν μέγε-
θος, ταυτὸν λέγειν τῷ ὅρῳ. ὁ γὰρ σωκράτης καὶ ὁ πράτων εἰ τύχη καὶ ἄμφω
τριπήχεις ὄντες τὸ αὐτὸ καὶ ἓν μέγεθος ἔχοντες ἴσοι εἰσί. ταυτὸν γὰρ ἐστὶ τῷ

ποσῷ τὸ ἀμφότερον μέγεθος. οὐ μὴν καὶ τὰ ἴσα γινόμενα τὸ αὐτὸ μέγεθος ἔχου
σιν. οὐ γὰρ οἱ αὐτοὶ πάλιν ἴσοι ὄντες τὸ αὐτὸ τῷ ἀριθμῷ μέγεθος ἔχουσιν. ἄλλο
γὰρ τὸ μέγεθος ἐν τῷ σωκράτῃ, καὶ ἕτερον τὸ ἐν τῷ πλάτωνι. ἐκεῖ μὲν οὖν ὡς εἴ
πομεν τὸ αὐτὸ τῷ εἴδει καὶ τῷ ὅρῳ λαμβάνεται. ἐνταῦθα δὲ τῷ ἀριθμῷ. ἀπίσκε
πτέον δὲ φησὶ τοῦτο καὶ ἄλλως. αὐτὸς μὲν συλλογισάμενος τὸν περὶ τὸ ἑπόμε
νον παραλογισμὸν εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνήγαγεν. ἀπίσκεψασθαι δὲ
λέγει, μήποτε καὶ καθ' ἕτερον τινὰ τρόπον εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀναχρήσε
ται ἢ περὶ τὸ ἄλλον καὶ ἄλλον λαμβάνειν τὸν μέσον, ἢ κατ' ἄλλο τι τῶν ἐν τῷ
ὁρισμῷ τοῦ ἐλέγχου ἀπηριθμημένων. οἱ δὲ περὶ τὸ τὰ πλείονα ἓν ποιεῖν. καὶ ὁ ἕβ
δομος τοῦ ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογισμῶν, ὁ περὶ τὰ δύο ὀρωτήματα ἓν ποι
εῖν γινόμενος, ὅτι εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνάγεται δῆλον. ἐπειδὴ γὰρ ὡς
πολλάκις εἴρηται ὁ ἔλεγχος συλλογισμὸς ἐστὶν ἀντιφάσεως. ἐν δὲ τῷ συλλογι
σμῷ ἕνα δεῖ εἶναι τὸν ὑποκείμενον καὶ ἕνα τὸν κατηγορούμενον. ἐν δὲ τῇ τὰ πλείω
ὀρωτήματα ὀρωτήσει. τοῦτο οὐκ ἐστί. δῆλον ὡς οὐκ ἂν εἴη συλλογισμός. γί
νεται οὖν φησὶν ἐν τῷ μὴ διαιρεῖν τὸν ἀποκρινόμενον τὸν τῆς προτάσεως λόγον.
τουτέστι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτὸν διαιρεῖν τὴν κυρίως πρότασιν ἐκ τῆς δοκού
σης προτάσεως, κἀντεῦθεν ἀπατᾶσθαι. πρότασις μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ ἓν καθ' ἑνὸς ὑ
ποκειμένου κατηγοροῦσα. αὕτη δὲ ἡ τοῦ σοφιστοῦ πλείω καθ' ἑνὸς λέγουσα οὐκ ἐστὶ
πρότασις. τὸ δὲ ὁ γὰρ αὐτὸς ὅρος ἑνὸς μόνου καὶ ἁπλῶς τοῦ πράγματος, τοιοῦτον
ἐστὶν ὅτι καὶ τὸ κατηγορούμενον ἓν ὀφείλει εἶναι, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἕν. καὶ ὁ αὐ
τὸς ὅρος ἀμφότερος. ἢ μᾶλλον οὕτω ὁ αὐτὸς φησὶ ὅρος ἑνὸς μόνου, τουτέστιν ἓν
καὶ μόνον ὀφείλει εἶναι τὸ κατηγορούμενον. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ τοῦ ὑποκειμένου.
πρᾶγμα γὰρ ὡς πολλάκις εἴπομεν τὸ ὑποκείμενον λέγεται. τὸ δὲ οἷον. ἀνοῦ καὶ
ἑνὸς μόνου ἀνοῦ παράδειγμα ἐπήγαγεν κατηγορουμένου καὶ ὑποκειμένου. ἀνοῦ
μὲν λέγων τὸν κατηγορούμενον. ἕνα δὲ μόνον ἀνοῦ, τὸν ὑποκείμενον. εἰ γὰρ κατη
γορεῖται ὁ ἀνὸς. καθ' ἑνὸς μόνου κατηγορηθήσεται τοῦ σωκράτους, οὐ κατὰ σωκρά
τους καὶ πλάτωνος καὶ ἀλκιβιάδου. καταχρηστικώτερον δὲ τῷ τοιούτῳ ἐχρήσα
το παραδείγματι. σαφῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης τὰ ἑξῆς ἀπαγγέλλει. πλὴν
ἐν τῇ λέξει τῇ, φανερὸν ὅτι καὶ οὗτος ἐν τῇ τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίᾳ. τὸ οὗτος, περὶ τοῦ
παραλογισμοῦ εἴρηκε τοῦ ἐκ τοῦ τὰ πλείω ὀρωτήματα ἓν ποιεῖν ὡρμημένου. εἰ μὲν
οὖν δέδωκε φησὶ ὁ ὀρωτηθεὶς ὡς πρὸς μίαν ὀρώτησιν ἔσται ἔλεγχος. κυρίως μὲν
οὖν οὐδ' οὕτως ἔλεγχος ἐστὶ, πλὴν ἐπειδήπερ μὴ προσχὼν τοῖς ὀρωτημένοις δέ
δωκεν ὡς μίαν ὀρώτησιν ὀρωτηθεὶς, λέγεται ἠλέγχαι. εἰ δὲ μὴ δέδωκεν ἀλλὰ φαί
νεται δηλονότι δεδωκώς. τοῦτο γὰρ δεῖ ἔξωθεν προσεπινοεῖν. ἔσται φαινόμενος
ἔλεγχος. ἀλλὰ τότε δὴ μὴ δεδωκὼς φαίνεται δεδωκέναι. ἢ δηλονότι ὅταν τὸ ἴ
σως, ἢ τὸ τρόπον τινὰ, ἢ τὸ ἔστω. ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι πρὸς ἀπηφθέγγηται. οἷον, εἴ
τις ἤρετο. ἆρα τε ὁ τοῦτον καὶ τοῦτον τύπτων, ἀνθρωπον τύπτει; ὁ δὲ ἀποκρινόμε
νος φησὶ ἴσως, ἢ ὅτι τρόπον τινὰ, ἢ ὅτι ἔστω. ἐκ τοῦ λόγου φαίνεται μὲν δεδωκέναι.

οὐ δέδωκε δέ. οὕτω καὶ πρῶτα γόρας καὶ θρασύμαχος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὰς
ἀποκρίσεις φαίνονται ποιούμενοι. τὸ γὰρ ἴσως ἢ τὸ ἔστω καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐδο
κοῦσιν εἶναι συγχωρούντων, ἀλλὰ μὴ ἀρεσκομένων τῇ ὀρωτήσει. τυχὸν δὲ
καὶ μὴ ἀποκρινόμενοι ἀλλὰ σιγῶντες φαίνονται δεδωκέναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐ
λέγχεσθαι φαίνονται. καὶ οὐ κυρίως δὲ ἐλέγχονται. ὥς τε πάντες οἱ τρόποι πί
πτουσι. δείξας ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ὅτι πάντες οἱ τρόποι εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄ
γνοιαν ἀνάγονται. καὶ πάλιν ἡμᾶς ἀναμιμνήσκει τῆς τούτων ἀναγωγῆς. καὶ σα
φέστατα ἀναγγέλλει πῶς οἱ δεκατρεῖς τρόποι εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν
ἀνάγονται. καὶ φησὶ ὅτι οἱ μὲν περὶ τὴν λέξιν εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνά
γονται, διὰ τὸ μὴ ἀληθῆ συνάγειν ἀντίφασιν, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον ἐλέγχου, ἀλλὰ φαινο
μένην. οὐ γὰρ τοῦ ἐλέγχου ἐστὶ τοῦ κυρίως ἴδιον, τὴν φαινομένην συνάγειν ἀντίφα
σιν, ἀλλὰ τούτου μὲν τὴν τὸ ἀληθὲς ἀληθῆ ἀντίφασιν. τοῦ δὲ σοφιστικοῦ τὸ φαινο
μένως. τοῦ γὰρ ἀποκρινομένου δόντος τὸν σιγῶντα μὴ λέγειν, ὁ σοφιστὴς οὐ τοῦ
το συνάγει. λέγω δὴ τὸ τὸν σιγῶντα λέγειν, ἀλλ' ὅτι τὰ σιγώμενα δυνατὸν ἐ
στὶν ἡμᾶς λέγειν. ὥς τε οὐ καλῶς ὁ ἀποκρινόμενος ἐλέγχεται περὶ τοῦ σοφιστοῦ,
ἀλλὰ περὶ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. καὶ οἱ μὲν περὶ τὴν λέξιν, οὕτω ἀνάγονται
εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. οἱ δ' ἄλλοι. ἄλλους δὲ λέγει τοὺς ἐκτὸς τῆς λέξε
ως παραλογισμοὺς, εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν ἀνάγονται περὶ τὸν τοῦ συλ
λογισμοῦ ὅρον. εἰ γὰρ συλλογισμὸς ἐστὶν ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κει
μένων συμβαίνει. οἱ δὲ περὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ ἑπόμενον καὶ οἱ λοιποὶ οὐκ
ἐκ τῶν τεθέντων τῷ ἀποκρινομένῳ τὰ συναγόμενα συμπεραίνονται, δῆλον ὅτι
περὶ τὸν τοῦ συλλογισμοῦ ὅρον ταῦτα συνάγουσι. καὶ εἴη ἂν τὸ περὶ τὸν τοῦ συλ
λογισμοῦ ὅρον ἴσον τῷ, ἀσυλλόγιστοι δὲ εἰσὶν οἱ ἐκτὸς τῆς λέξεως παραλογι
σμοί. ἡδ' ἀπάτη γίνεται τῶν μὲν παρὰ τὴν. εἰπὼν πόσοι τε καὶ τίνες εἰσὶν
οἱ τρόποι καθ' οὓς οἱ σοφισταὶ τοὺς διαλεγομένους ἐπηρεάζουσι. μετὰ δὲ ταῦτα
δείξας ὅτι πάντες δυνάμεθα λέγειν παρὰ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν γίνεσθαι.
λέγει καὶ τὴν αἰτίαν καθ' ἣν περὶ τῶν σοφιστῶν ἀπατώμεθα. καὶ αἰτιᾶται τὴν ἄ
γνοιαν ἡμῶν. ἡ ἀπάτη γὰρ φησὶ γίνεται ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων καὶ τῶν ἀμφιβόλων.
λόγον γὰρ τὴν ἀμφιβολίαν λέγει. διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν, ποσαχῶς τὸ
πρᾶγμα λέγεται. καὶ ὁπηνίκα τί ὀρωτητῶμεν ὁμώνυμον ἢ ἀμφίβολον ὡς ἁ
πλῶς λεγόμενον συγχωροῦμεν καὶ ἀπατώμεθα. ἀπὸ τινῶν γὰρ οὐκ εὐχερὲς
ἐστὶν οὐδὲ ῥᾴδιον συνιδεῖν. ὅτι τῶν πολλακῶς λεγόμενον ἐστὶ τὸ ὀρωτώμενον, ὡς
τὸ ἓν καὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ταυτόν. τῶν δὲ περὶ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν παραλογι
σμῶν ἀπὸ ταύτης γίνεται, τὸ μὴ εἰδέναι ἡμᾶς, ὅτι οὐ ταυτὸν σημαίνει ὁ λόγος
συντιθέμενος τε καὶ διαιρούμενος, ἀλλὰ τότε μὲν ἕτερον νοῦν εἰσάγει, τότε δὲ ἕ
τερον. οἰόμεθα δὲ ταυτὸν σημαίνειν τὸν λόγον καὶ συντιθέμενον καὶ διαιρούμε
νον. ὡς ἀπὸ πολλῶν ἔχει. ἀπὸ γὰρ τῶν πλειστῶν οὐκ ἄλλο δηλοῖ ὁ λόγος συντι
θέμενος καὶ ἄλλο διαιρούμενος, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ, ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν παρα

τὴν προσωδίαν ἔχει παραλογισμῶν. οὐ γὰρ ἴσασιν οἱ ὁρωτώμενοι, ὅτι πᾶλλο σημαίνει ὁ λόγος ἀπέμφυσις καὶ ἄπεπτευόμενος, τουτέστιν ὀξυνόμενος ἢ προπαροξυνόμενος. ἐπ' οὐδενὸς γὰρ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἄπεπτευόμενος καὶ ἀπέμφυσις, ἢ μάλιστα οὐκ ἄπεπτολλῶν. ἐπ' ὀλίγων δὲ πάντων, βάλης γὰρ καὶ βαλὴς τὸ αὐτὸ δηλοῖ, καὶ ἄμφω γὰρ ὀνόματα κύρια. ἄγνος δὲ καὶ ἀγνός, καὶ ἄρχης καὶ ἀρχὸς, ἄλλο καὶ ἄλλο δηλοῖ. χαχεδὸν ἄπεπτων πάντων. ἄπεπτων δὲ τῶν περὶ τὴν ὁμοιοχημοσῶσιν γινομένων παραλογισμῶν ἀπαθὴς γίνεται, διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι διελεῖν, πότε ὡσαύτως καὶ πότε ὡς ἑτέρως λέγεται. τοῦτο δὲ εἴρηται διὰ τὰ ἐνεργητικῶς ἐκφερόμενα, παθῶν δὲ ὄντα σημαντικά, οἷον ἐστὶ τὸ ὁρᾶν τὸ ἀκούειν καὶ τὸ μανθάνειν. ταῦτα γὰρ ἐνεργητικὰ εἰσὶ καὶ παθους δηλωτικά. καὶ λαμβάνει μὲν ὁ σοφιστὴς ὡς παθητικά. οἴεται δὲ ὁ ὁρωτώμενος ὡς ἐνεργητικὰ χὴ δίδωσιν οὕτως αὐτά, χἀντεῦθεν καὶ ἀπατᾶ. τὸ δὲ, χεδὸν γὸ τοῦτο δυναμένου ποιεῖν ἐγγύς ἐστὶ τοῦ θεωρεῖν τἀληθές. τοιοῦτον ἔχει τὸν νοῦν. ὁ δυνάμενος διαίρεσιν ποιεῖσθαι τοῦ ἐνεργείας καὶ παθους σημαντικῶν, ναὶ μὴν καὶ τῶν ὅσα μὲν διαιρούμενα ἄλλοτι σημαίνει, σὺν τῇ θέμφα δ' ἕτερον. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῶν ὁμωνύμων, καὶ συνιεὶς τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὸ ὁρωτώμενον, ὁ τοιοῦτος ὡς δυνάμενος πάντων διαίρεσιν ποιεῖσθαι οὐ ῥᾳδίως ἀπατηθήσεται, καὶ μὴ ἀπατώμενος ἐγγύς ἐστὶ τοῦ θεωροῦντος τὸ ἀληθές. μάλιστα δὲ ἐπίσταται σὺν τῷ δύνειν. περὶ δὲ τὸ περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως συμβαίνοντος παραλογισμοῦ τὸν λόγον ποιησάμενος, καὶ εἰπὼν ὅτι πάντων δ' ἰ αὐτοῦ γινομένων παραλογισμῶν τὸ ἄπτον ἐστὶ τῆς ἀπάτης, τὸ δυσκολαίνειν ἡμᾶς περὶ τὴν διαίρεσιν ἢ ποῖα μὲν ὡσαύτως καὶ ποῖα ὡς ἑτέρως λέγεται. ἐπὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου διέξεισι. καὶ φησὶ ὅτι μάλιστα δὲ συμβαίνει ἡμᾶς ἀπατᾶσθαι διὰ τὸ οἴεσθαι διὰ τὴν ὁμοιοχημοσῶσιν, τοῦτον εἶναι τὸν τε καθόλου αὐτὸν καὶ τὸν μερικὸν τὸν σωκράτην. ἐπεὶ γὰρ κἀκεῖνος ὁ καθόλου αὐτὸς λέγεται, καὶ οὗτος ὁ μερικὸς αὐτὸς. ἀπατώμεθα διὰ τὸ τῆς λέξεως ὁμοιόσχημον. μάλιστα δὲ φησὶ δύνασθαι συμβαίνειν, ἢ οὕτως. μάλιστα δὲ δύνασθαι τοῦθεν εἰς τὸ σὺν τῷ δύνειν καὶ ὁμολογεῖν τὰς τῶν σοφιστῶν προτάσεις. ὃ πάλιν ταὐτόν ἐστὶ τῷ μάλιστα καὶ ἀπατᾶσθαι συμβαίνει ἡμᾶς διὰ τὸ νομίζειν ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενον πλῆθος, τὸ δὲ ἓν ἐστὶ, καὶ ἓν καὶ ταυτὸν ὑποκειμένῳ. γίνεται δὲ τοῦτο, διὰ τὸ ἐν ὁμοίῳ σχήματι τῷ αὐτῷ τῷ ἑνικῷ ἀμφότερα τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον σημαίνεσθαι. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστιν ἀληθές, ὡς ἐν ταῖς κατηγορίαις εἴρηται. τῷ μὲν ἑνὶ καὶ τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ, τὸ δὲ παρομοιοῦται. ἄτομον γὰρ καὶ ἓν ἀριθμῷ τὸ δηλούμενόν ἐστιν. σὺν δὲ τῶν δ' ὄντων, φαίνεται μὲν ὅσον τῷ σχήματι τῆς προσηγορίας, ὅτι τόδε τι σημαίνει ὅταν εἰπωμεν αὐτόν. πρόθεν οὖν γίνεται ἡ ἀπάτη, ἢ ὡς καὶ αὐθωτεῖρηται. διὰ τὸ αὐτόμαλον τῆς συνηθείας, ἥτις καὶ τὰ αὐτόμοια πράγματα ὁμοίοις σχήμασι λέξεων εἰώθει πολλάκις σημαίνειν. καὶ γὰρ ὅταν εἴπωμεν αὐτόν, πιθανὸν φαντασθῆναι ἐμποιεῖ. ὡς ἆρα ὁ αὐτὸς ὅμοιος ἐστὶ τῷ σωκράτει. καὶ εἰς ἀριθμῷ, ἐπειδὴ καὶ ἐστὶν εἷς. τὸ δὲ τὸ γὸ ἐνὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ μάλιστα δὲ

κεῖ παρέπεται αὐτῷ, τόδε τι ἐν καὶ οὐσίαν, τὰς ἀτόμους λέγουσας. οἱ γὰρ σωκράτην καὶ τὰς τοιούτους, ὡς οὖν ἔστι τούτων διὰ τὸ ὁμοίως σχήματι τῆς προσηγορίας σημαίνεσθαι τῷ ἑνικῷ, καὶ γὰρ ὁ σωκράτης αὐτός, καὶ ὁ αὐτὸς ὁμοίως αὐτός, ἀλλ' οὐκ αὐτοὶ πανθυντικῶς. ὡς οὖν ἔστι τούτων διὰ τὸ ἐν ὁμοίῳ σχήματι σημαίνεσθαι, φαντασθῆναι ἐμποιεῖ ὅτι καθόλου αὐτός ὁμοιός ἐστὶ τῷ σωκράτει καὶ εἷς ἀριθμῷ. οὕτω καὶ ἔστι τῶν ἄλλων συμβαίνει γίνεσθαι τὸ περὶ τὴν ὁμοιότητα τῆς λέξεως γινομένων παραλογισμῶν. οἶμαι δὲ μὴ ἔστι πάντων ἁπλῶς τὸ περὶ τὴν ὁμοιότητα τῆς λέξεως εἰπεῖν τοῦτο. ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων μόνων, ἐφ' ὧν διὰ τὴν ὁμοιότητα τὰς καθόλου οὐσίας τὰς αὐτὰς εἶναι τῷ ἀριθμῷ ταῖς μερικαῖς σῳζόμενον πειρῶνται. διὰ τοῦτο γὰρ εἶπε. διὸ καὶ τῶν περὶ τὴν λέξιν οὕτος ὁ τρόπος θετέος, ὁ τὸ καθόλου ἐν τῷ μερικῷ ταυτὸν σῳζόμενον διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα. ὡς εἰ ἔλεγεν οὐ μόνον τοὺς ἤδη ῥηθέντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τὰ καθόλου τοῖς μερικοῖς τὰ αὐτὰ σῳζόμενα, διὰ τὴν τῆς λέξεως ὁμοιότητα ταῖς περὶ τὴν λέξιν ἀπατώμενους σῳζάτειν. εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τοῖς περὶ τὴν λέξιν θεωρεῖν. τοῦτον δ' ὑφ' ἕνα ἐπήγαγε, μίαν μὲν λέγων ὅτι μᾶλλον ἢ ἀπατᾶται γίνεται μετ' ἄλλων σκοπούμενον. ἐκεῖνοι δὲ πρὸς τοὺς λόγους καὶ τὰ ὀνόματα, χὴ οὐχὶ πρὸς τὰ πράγματα τὰς ὁρωτήσεις ποιοῦνται. τοῦτο δὲ τοιοῦτόν ἐστιν, ὅταν μὲν καθ' ἑαυτὸ σκεπτώμεθα περὶ τινος πράγματος, οὐχὶ πρὸς τὰ ὀνόματα χὴ τοὺς λόγους τὴν σκέψιν ποιούμεθα. ἀλλὰ πρὸς τὸ πρᾶγμα. καὶ διὰ τοῦτο ἥκιστα συμβαίνει ἡμᾶς ἀπατᾶσθαι. ὅταν δὲ μετ' ἄλλων περί τινος σκεπτώμεθα. πρὸς τοὔνομα χὴ τοὺς λόγους τὰς σκέψεις ποιούμεθα ἐνοῖς χὴ ἃ ἀπατᾶται ἔστ' ἄλλου μὲν ἢ τὸ ἢ ὀνόματος ἢ ἢ λόγου δηλουμένων, ἢ ὁρωτωμένῳ τὴν ἀπόκρισιν διδόντος. ἐπ' ἄλλου δὲ ἢ συλλογιζομένου λαμβάνοντος. διὰ μίαν μὲν οὖν ταύτην αἰτίαν καλῶς ἔχει ἐν τοῖς περὶ τὴν λέξιν παραλογισμοῖς χὴ τοῦτον τάττειν. δι' ἑτέραν δὲ, ὅτι ἡ ἀπάτη ἢ, τὸν καθόλου αὐτὸν τῷ σωκράτει ταυτὸν σῳζάγεσθαι ἐκ τῆς ὁμοιότητος γίνεται. ἡ δὲ ὁμοιότης περὶ τὴν λέξιν. ὡς τε εἰκότως γὰρ τοῖς περὶ τὴν λέξιν χὴ κατὰ τοῦτο ἀπαχθήσεται. ἐπὰν δὲ ὅποταν καθ' ἑαυτοὺς σκεπτώμεθα, ἤπου συμβαίνει ἀπατᾶσθαι. διότι οὐ διὰ λόγων καὶ ὀνομάτ', ἀλλὰ διὰ αὐτῶν ἢ πραγμάτ' τὴν σκέψιν ποιούμεθα, ἐπήνεγκεν ὅτι χὴ καθ' ἑαυτοὺς ποιουμένοις τὴν σκέψιν, οὐδὲν κωλύει ἀπατηθῆναι, ὅταν μὴ ἔστι ἢ πράγματος ἀλλ' ἔστι ἢ λόγου τὴν σκέψιν ποιώμεθα. τῶν δὲ περὶ τὸ συμβεβηκὸς διὰ τὸ μὴ δύνασθαι. εἶπερ περὶ ἢ παρὰ τὴν λέξιν παραλογισμῶν, καὶ τὰς ἀπάτας παραβέβηκος καθ' ἃς ἀπατώμεθα ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἐξ. νῦν καὶ περὶ τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως ἐστὶ παραλογισμῶν, πῶς συμβαίνει ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τούτων ἀπατᾶσθαι διέξεισι. χὴ φησὶ ἀπάτας περὶ τῶν περὶ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῶν τὸ μὴ δύνασθαι κρίνειν τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλά. καὶ εἴρηται περὶ τούτων ἐν τῷ πρόσθεν τῶν ἐκτὸς τῆς λέξεως. ἐκεῖνος γὰρ ἦν ὁ περὶ τὸ συμβεβηκὸς. ὅπως τὸ ἕτερον ὡς ταυτὸν. καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἓν σημαίνειν ἐπερωῶντο οἱ σοφισταί. καὶ οὐδὲν

πάλιν τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν. τὸ δὲ μὴ δεῖ τοῖς ἡθικοῖς τῶν κατηγορημάτων ταῦτα καὶ τῷ πράγματι συμβέβηκεν. ἴσον ἐστὶ τῷ ἡθικοῖς τὰ κατηγορουμένῳ ταῦτα καὶ τοῖς ὑποκειμένοις συμβεβηκέναι. ὡς ἂν τοιοῦτος ὁ λεγόμενος, ἐν τοῖς περὶ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοῖς γίνεται ἡ ἀναίρεσις περὶ τὸ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον καὶ ἐν καὶ πολλά, καὶ περὶ τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν ποῖα τῶν κατηγορουμένων ταῦτα ὅτι κατ' αὐτῶν λέγεται. δύναται καὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον λέγεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸ συμβεβηκὸς οἱ περὶ τὸ ἐνδεχόμενον, ὁμοίως ἔχει καὶ ἔοικε περὶ τὸ ἐνδεχόμενον παραλογισμῶν. ὡς γὰρ ἐν τῷ περὶ τὸ συμβεβηκὸς ἀναλυόμενα. οὕτω καὶ ἐν τῷ περὶ τὸ ἐνδεχόμενον. τὸ δὲ, ἔτι καὶ οὐ πολλῶν φαίνεται καὶ ἀξιοῦται οὕτως, δυνάμει τοιοῦτόν ἐστίν. ἐπεὶ γὰρ ἔοικε πυῶν αἱ πυρέφει τὰ ὑποκείμενα πρὸς τὰ ἐνδεχόμενα, ὡς ὁ αὐτὸς πρὸς τὸ γελαστικὸν, καὶ ὁ ἵππος πρὸς τὸ χρεμετιστικὸν, καὶ ἔοικε ἄλλων πολλῶν τοῦτο ἀξιοῦται. ἵνα εἰ ἔστιν τὸ λευκὸν τῇ χιόνι, αἱ πυρέφει καὶ ἡ χιὼν πρὸς τὸ λευκὸν. καὶ εἰ τὸ ξανθὸν τῷ μέλιτι, καὶ τὸ μέλι πρὸς τὸ ξανθὸν. καὶ εἰ τὸ γεγονὸς ἀρχὴν ἔχει, καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον γεγονέναι. ἔοικε δὲ τὸ περὶ τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου καὶ ἐν τῷ περὶ τὸ ὡς καὶ ἁπλῶς παραλογισμῷ ἡ ἀναίρεσις γίνεται, διὰ νομίζειν μηδὲν διαφέρειν ἁπλῶς τι συγχωρεῖν ἢ ὡς. ὡς γὰρ ὁ ὁμοίως μηδέν τι μᾶλλον σημαίνει τοῦ ὡς τὸ ἁπλῶς, διὸ ὁμοίως καὶ ἀναιρούμεθα. ὡς ἔοικε δὲ δῆλον. ὅρα τε τὸ ἀποβαλεῖν ὅπερ ἔχει τις, οὐ κακόν ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ἔχει τις νόσον. τὸ ἀποβαλεῖν ἄρα νόσον, κακόν ἐστιν. ἡ ἀναίρεσις ἐν ταύτῃ γέγονε περὶ τὸ ὡς. οὐ γὰρ εἰ κακόν ἐστι τὸ ἀποβαλεῖν τινά. ὧν ἔχει τι, καὶ ἁπλῶς ἐστὶ κακῶν. ἀλλὰ καὶ ἔοικε, τὸ ἐν ἀρχῇ ἢ τοὐναντίον καὶ τὰ τελεῖα ὁρώμενα ἐν γενομένων, ἢ ἀναίρεσις γίνεται, διὰ τὸ περὶ μακρόν. οὐ γὰρ ἐξακριβούμεθα τὸν τῆς προτάσεως λόγον, λέγοντα προτάσιν εἶναι τὴν ἐν καθ' ἑνὸς ἔχουσαν. οὔτε τὸν τοῦ συλλογισμοῦ ὅρον τὸν λέγοντα, ἕτερόν τι δεῖν τῶν κειμένων εἶναι, καὶ τοῦτο δεῖ ἀναλαμβάνομεν. οὐκ ἐξακριβούμεθα δὲ ταῦτα διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, ἥτις ἐστὶ περὶ τὸ μακρόν, ἢ εἰ θέλεις νόσον εἰρημένην αἰτίαν, καὶ τὸ μὴ εἰδέναι τὸν τῆς προτάσεως λόγον καὶ τοῦ συλλογισμοῦ. ἔοικε δὲ ἔχομεν παρόντα γίνονται οἱ φαινόμενοι συλλογισμοὶ, ἔχομεν καὶ. ἐπειδὴ φαινόμενος συλλογισμὸς καὶ σοφιστικὸς συλλογισμός ἐστιν, ὡς ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος βιβλίου δέδεκται. ἔχομεν δὲ παρόντα οἱ φαινόμενοι συλλογισμοὶ γίνονται. ταῦτα δ' ἐστὶν οἱ εἰρημένοι δεκατρεῖς τρόποι. δῆλον ὡς ἔχομεν καὶ παρόντα γίνονται οἱ σοφιστικοὶ συλλογισμοί. παρόντα γὰρ οἱ φαινόμενοι, παρὰ τοσαῦτα καὶ οἱ σοφιστικοί. περὶ δὲ τοὺς εἰρημένους τρόπους οἱ φαινόμενοι, περὶ τούτους ἄρα οἱ σοφιστικοί. τὸ δὲ παρόντα γίνονται οἱ φαινόμενοι, ἴσον ἐστὶ τῷ δι' ὅσα. δι' ὅσους γὰρ τρόπους καὶ δι' ὅσας αἰτίας οἱ φαινόμενοι, διὰ τοσούτους οἱ σοφιστικοί. ἐπειδὴ δὲ ὅτι παρόντα γίνονται οἱ φαινόμενοι, παρὰ τοσαῦτα οἱ σοφιστικοί. λέγει ὅτι οὐ μόνον τὸν φαινόμενον συλλογισμὸν, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ μὴ τὸ σχῆμα ἔχων ὑγιὲς ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς βιβλίου εἴρηται. οἷος ὁ ἐκ δύο καταφατικῶν

ἐν β σχήματι, ἢ ὁ ἐκ δύο μερικῶν ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι. πειρώμεθα δὲ καὶ ἐπὶ τούτων ἁπάντων ὁμοίως φησὶ τὸν φαινόμενον συλλογισμὸν γίνεσθαι περὶ τοὺς εἰρημένους τρόπους ἀλλὰ καὶ τὸν ὄντα μὲν φαινόμενον δὲ οἰκεῖον τοῦ πράγματος, μὴ ὄντα δὲ οἰκεῖον. τοῦτο γὰρ δεῖ προσυπακούειν. οὗτος δέ ἐστιν ὁ ὑγιῶς μὲν συλλογιζόμενος, μὴ κατὰ τὸ πρᾶγμα δὲ. ὁ πρὸς οὐ τὸ σοφιστικοῦ λέγει εἶναι. ἄλλα τῆς πειραστικῆς, οἱ γὰρ πειραστικοὶ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ προτιθεμένου τὸ πρᾶγμα εἰδέναι, μὴ εἰδότος δὲ, τοὺς λόγους ποιούμενοι, ἐλέγχοι μὲν ὄντες ἀποκρινομένου, καὶ εἰς ἀπόφασεις συμβαλλόμενον αὐτὸν, ἀπ' οὐκ ἐκ τοῦ οἰκείου τῷ πράγματι περὶ οὗ τοὺς λόγους ποιοῦνται, ἀπ' ἐκείνων δ' ὁκοῦντος μὲν οἰκείου εἶναι τοῦ πράγματος, μὴ ὄντων δέ. διὰ τοῦτο γὰρ μὴ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἐλέγχειν οἱ τοιοῦτοι λέγονται. ὅτι τὰς μὲν ἀρχὰς φυλάττουσι τοῦ πράγματος, παραλογίζονται δὲ τὸν ἀκροατὴν μεταξύ πως παρατιθέντες δι' οὗ γίνεται ὁ παραλογισμός. τῷ γὰρ καὶ τὰ μακρὰ γράφειν μὴ ὡς δεῖ, ὡς ἐν τῷ α τοπικῶν εἴρηται, καὶ γραμμὰς τινὰς ἄγειν μὴ ὡς αἱ ἀχθεῖεν, ὁ παραλογισμὸς γίνεται, καὶ δοκεῖ μὲν ἐκ τοῦ οἰκείου τοῦ πράγματος εἶναι. οὐκ ἔστι δέ. ἔστι καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν τοῦ πῶς ὁ πειραστικὸς δύναται ἐλέγχειν τὸν προτιθέμενον εἰδέναι, καὶ μὴ εἰδότα λέγων. ἔστι δὴ πειραστικὴ μέρος τῆς διαλεκτικῆς. εἰσὶν δὴ πειραστικὴ διαλεκτικὴ δύναμις τοῦ πάντα συλλογίζεσθαι ἐξ ὧν ἀγνοεῖ ἁπλῶς ὁ διδόντος, συλλογίζεται καὶ τὸ μόριον αὐτῆς τοιοῦτον. πῶς δὲ ἔστιν ἡ πειραστικὴ μόριον τῆς διαλεκτικῆς προτέρων ὁρίζει, καὶ ἡμῖν τὰ δοκοῦντα ἐκεῖσε ὁρίσωμεν. ἀνὴ μὲν διαλεκτικὸς καὶ πειραστικὸς δῆλον ποιοῦσιν τὸν ἀποκρινόμενον ὡς ἀγνοεῖ, διὰ τὸ τὰ συμπεράσματα εἶναι ἐκ τοῦ δοκοῦντος καὶ συγκεχωρημένων τῷ ἀποκρινομένῳ. ἐχόμεθα δὲ τοῦτ. πολλὴν ἀφορμὴν, ὡς ἐν τῷ προτρεπτικῷ καὶ γραφικῇ καὶ τοῖς ἄλλοις διαλόγοις τὰ πάντων, ἐν οἷς μάλιστα τὸ σοφιστῶν ἀγωνίζεται. ὁ δὲ σοφιστικὸς οὐ συλλογίζηται τὴν αὐτὴν φασιν, οὐ ποιεῖ δῆλον εἰ ἀγνοεῖ ὁ ἀποκρινόμενος. ὁμωνύμως γὰρ καὶ ἀμφίβολον, καὶ οἷα πολλάκις φέρεται τὰ ὁρώτημα προφόρητος. τῆς οἱ δὲ τῶν ἀκροωμένων πρὸς τινα τοῦτο τοῦτων τὸ ὁρώτημα συμαινομένων, ὁ μὲν ὁρωτᾶ. ὁ δὲ ἀποκρίνεται. καὶ γὰρ τύχῃ ὁ ἀκροατὴς εἰδὼς ἁπλῶς τὸ ὁρώτημα λέγεται, ὅμως ἐμποδίζεται διακρίναι εἰ ἐλήλεκται ὁ ἀποκρινόμενος. ἔοικε γὰρ ἄρα ἐστὶ σῴζων τὰ λέγειν. τῆς οἱ δὲ τῶν ἀκροωμένων, πρὸς τινῶν τὸ σῴζον τὸ πῶς ὁρώτησις καὶ ἀπόκρισις γένηται. ἵνα διακρίνει τὸν ἀποκρινόμενον εἰ ἀγνοεῖ. ἢ μὴ. ὁμώνυμον, γὰρ ὁρότων τῶν σοφιστῶν καὶ ἀμφίβολον, οὐδὲν οἱ δὲν εἰ τὴν αὐτὴν φασιν σῴναγουσι τὸ πρὸς τι πρὸς τὸ προσδιαλεγόμενον, ἢ ὅλως εἰ ἀγνοεῖ πρὸς διαλεγόμενος αὐτὸ ἀμφίβολον ἐστὶ τὸ ὁρώτωμενον ἢ ὁμώνυμον, ἢ μὴ καλῶς σῴπεθεὶν ἢ διαιρεθέν. εἰ γὰρ τις ὁρωτηθείη πρὸς σοφιστοῦ. ἆρα τὸ κύων καὶ μαπα ποιεῖ. ὁ δὲ φαίη, οὐ. διὰ τὸ μὴ τὸν χερσαῖον κύνα μὴ ποιεῖν καὶ μάπα, καὶ ἐμπροσθίζεται ὁ ἀκροατὴς ἐλλείπειν τὸν χερσαῖον κύνα μὴ ποιεῖν καὶ μάπα. ὅσον γὰρ ἔοικε τοῦτο τῷ χερσαίῳ φημὶ κυνὶ ἐλλείπειν ὁ ἀποκρινόμενος καὶ οὐκ ἐλήλεκται. ὅτι δὲ ἔχομεν αὐτοὺς τῇ αὐτῇ μέν

θόδῳ δῆλον. Ἐπεὶ οὖν ὅπερ ἔχομεν παρ' ὅσα οἱ σοφιστικοὶ γέγονται ἀπὸ συλλογισμοί, διὰ τὸ ἔχειν ὑμᾶς παρ' ὅσα γίνονται οἱ φαινόμενοι, καὶ μᾶλλον εὐπορεῖς τὰ εἰρημένα. πάλιν ἐπαναφέρουσιν αὖ τὸ προκείμενον, καὶ κατασκευάζει τοῦτον λόγον τῶν ἀνυποφόρων λέγων. παρὸ σα γὰρ αἱ τῶν μὴ καλῶς ἐρωτημένων φαίνεται τοῖς ἀκροωμένοις ὡς καλῶς ἐρωτημένα, παρὰ τοσαῦτα αὖ καὶ τῷ ἀποκριναμένῳ δόξει καλῶς εἰρῆσθαι. ἀναπείσεται δὲ ὁ ἀκροατὴς ἢ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἢ διὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως, ἢ διὰ τοῦτων, καὶ ὁ ἀποκρινόμενος ἄρα κατὰ πάντων παραλογισθήσεται ὡς πεπεισόμενος συλλογισμοὶ φαύλοις, διὰ τὸ ἀπορίμμενον τρόπων ἢ πάντων συνελθόντων εἰς τὸ ἀναπεῖσαι τινα, ἢ τινῶν. ἐπεὶ οὖν δὲ παρὰ τοσαῦτα αὖ καὶ τῷ ἀποκριναμένῳ δόξειεν ἐπάγειν. ὃν μὴ ἐρωτηθεὶς οἴεται δεδωκέναι, καὶ ἐρωτηθεὶς θεῖ, τοῦτ' ἔστιν ὃ πρὸς ἐν τῇ οἰκείᾳ διανοίᾳ καλῶς ἐρωτᾶσθαι ἐνόμισε καὶ ὡς ἀληθῆ συνέδυσε, καὶ ἠρώτηκεν, ἐδεδώκει αὖ. πλὴν φανερὸν ἐπαίτιον, οἷον ἐν τοῖς πρὸς τὴν λέξιν καὶ τὸν σολοικισμὸν, οὐκ ἀφωνοι διατελοῦσιν οἱ ἀποκριναίμενοι τὸν λόγον συμβαλόντες τοῦ σοφιστοῦ, ἀλλὰ πρὸς ὄρωτᾶσιν τὸ ἐνδεχές, καὶ τὸ φαῦλος ἐμφανίζουσιν. ἐπεὶ τοῦ τοῦ σοφιστοῦ, ὁ δεῖνα καθῆται. ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν, καὶ ἐπαγαγόντος ὅτι ὁ δεῖνα βαδίζει. δύο δὲ οὐ μακρὸν δυνάμενος σιωπᾶν, προσεπερωτήσαι τὸ ἐνδεχές, τὸ, δύναται, καὶ ἐμφανίζει τὸ φαῦλος. πάλιν λέγοντος τοῦ σοφιστοῦ. ἆρ' ὁ φὼς τουτί ἐστί. φὼς δὲ λίθου εἶναι. ἐστὶν ἄρα λίθος. οὐκ ἄφωνοι διατελοῦσιν οἱ ἀποκριναίμενοι. ἀλλὰ φαῦλον. οὐχί. ἀνάγκη ἐστὶν ἄρα λίθος. ἀλλὰ πρὸς μὲν τούτων σαφὲς γενέσθαι τὸ λεγόμενον, ὅταν τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων καὶ αὐτὸς ἐπαγάγῃ. νῦν δὲ τῷ μικρῷ πρόσθεν εἰρημένον, τὸ ὅπῃ πειραστικὴ μέρος ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς ἐπισκοπῶ. λέγεται τοίνυν ὑπὸ τὴν διαλεκτικὴν δύναμιν πειραστικὴ, διότι καὶ αὐτὴ φαῦλος δύναται συλλογίζεσθαι διὰ τὴν ἀγνοιαν, ὡς πρὸς διαλεκτικὴ· διαφέρουσι δὲ ἀμφότεραι τῆς σοφιστικῆς. ὅπαι μὲν δῆλον ποιοῦσιν, ὅτι τὴν αὐτὴν φασιν συλλογίζονται τῆς ἀποκριναμένου θέσεως. οὐ γὰρ ὄρωτῶσιν ἀμφίβολα καὶ ὁμώνυμα, καὶ τοιαῦτα τυγχάνοι δὲ σοφισταὶ αὖ καὶ συλλογίζονται πρὸς τὴν αὐτὴν φασιν οὐ πρὸς οἱ ἀγνοεῖ ὁ πρὸς διαλεγόμενος. ὁμώνυμον γὰρ ὄρωτῶν καὶ διὰ πολλὰκις εἴρηται, οὐδεὶς οἱ δὲν εἰ τὴν αὐτὴν φασιν σῴζουσι τοῦ πράγματος πρὸς τοῦ πρὸς διαλεγομένου, ἢ ὅλως, εἰ ἀγνοεῖ ὁ πρὸς διαλεγόμενος, ἀμφίβολον ἐστὶ τὸ ἠρωτημένον ἢ ὁμώνυμον ἢ ἄλλο τι. εἰ οὖν οἱ παραλογισμοὶ τῆς αὐτὴν φασεως πρὸς τὸν φαινόμενον ἔλεγχον εἰσὶν. εἰ ἄρα ὅτι παρ' ὅσα εἰσὶν οἱ φαινόμενοι συλλογισμοὶ πρὸς τοσαῦτα καὶ οἱ σοφιστικοὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ οἱ φαῦλοι πρὸς τοσούτους γίνονται τρόπους, παρ' ὅσους οἱ φαινόμενοι καὶ οἱ σοφιστικοί. εἰ γὰρ φαῦλος συλλογισμὸς ὁ πρὸς τὸν ἀληθινὸν συλλογισμὸς ἐστί, δῆλον ὅτι ὅσα μέρια εἰσὶ τοῦ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ, πρὸς τοσαῦτα ἔσονται οἱ φαῦλοι. τοῦ δὲ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ μέρια εἰσὶν, τὸ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς πράγματος εἶναι, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ὅσα πολλάκις εἴρηται. φαῦλος ἔσται ἄρα,

ὅταν μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ, μὴ δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ λέγηται τὰ ὅμοια γένηται. ἐπεὶ δὲ ὁ φαῦλος πρὸς τὰ μέρια τοῦ ἀληθινοῦ γίνεται. ἐλλείποντος γάρ τινος μορίου τῶν τοῦ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ σοφιστικὸς φανεὶς αὖ ἔλεγχος. σώζεσθαι τοῦτο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς λέγων, οἷον ὁ πρὸς τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον, καὶ ὅτις τὸ ἀδύνατον. τὸ δὲ λεγόμενον ἐστὶ δυνάμει τοιοῦτον. ἐπεὶ συλλογισμός ἐστι λόγος συναγόντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐκ τῶν κειμένων. ὁ μὲν ἄπιον ὡς ἄπιον ἢ σῶν μέρους ἀδύνατον λαβεῖν. δῆλον ὅτι παρὰ τὸ μόριον τοῦ συλλογισμοῦ τὸ φαῦλος συνάγειν. ἔστι δὲ τὸ κατάλληλον τῆς λέξεως τοιοῦτον. ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον δοκοῦν ἄγειν τὸν λόγον. γίνεται πρὸς τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον, ἢ πρὸς τὸ μὴ ἄπιον ὡς ἄπιον λαβεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τὰς δύο ὄρωτήσεις μίαν ποιῶν, πρὸς τὸν ὁρισμὸν τῆς προτάσεως τὸ φαῦλος συνάγει. καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φαῦλος πρὸς τὸ μόριον τοῦ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ τοῦτο συλλογίζεται, ἐκ τοῦ καθόλου τὸ ὑπάρχον τῷ ἀληθινῷ συλλογισμῷ, ἀπὸ οὐκ ἀπὸ συμβεβηκότων. ἀπὸ μὲν καὶ ὁ παρὰ τὸ ἑπόμενον ὡς πρὸς μόριον ἐστὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός ὡς δέδεικται, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γίνεται. ἐπὶ τὸ μὴ ἅπαν τοῦ πράγματος. καὶ ὁ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν τρόπος σοφιστικός. τοῦτον γὰρ δῆλοι λέγων, τὸ μὴ ἅπαν τοῦ πράγματος, ἀνὴ ἅπαν τοῦ λόγου συμβαίνει. διότι τὸ ἐστὶν ἅπασιγῶντα λέγειν, οὐκ ἅπαν τοῦ πράγματος, ἀνὴ ἅπαν τοῦ λόγου συμβαίνει, καὶ οὕτος δῆλον ὅτι πρὸς τὸ μόριον ἐστὶν τοῦ ἀληθινοῦ λόγου. καὶ ὁ πρὸς τὸ πῶς καὶ ἁπλῶς, πρὸς τὸ μόριον ἐστὶν τοῦ ἐλέγχου. τοῦτο γὰρ σημαίνει, διὰ τοῦ, εἶτ' αὐτὴ τοῦ καθόλου τὴν αὐτὴν φασιν. καὶ τὸ μὲν καθόλου τέθεικεν αὐτὴ τοῦ ἁπλῶς. τὴν αὐτὴν φασιν δέ, αὐτὴ τοῦ πῶς. δόξαν γὰρ ἡμῶν ἁπλῶς ὅπου ὁ αἰθίοψ μέλας· σώζεται δὲ ὅτι ἡμῖς ὁδόντας λευκοὺς ἢ ποι πῶς λευκούς· ἢ πάλιν λεγόντων, οὐδεὶς ἐπιορκῶν ἅμα δύορκεῖ, ἐπιφέρει ὁμόσας τὸν ἐπιορκίζειν ἐπιώρκει· ἅμα ἄρα ἐπιορκεῖ καὶ δύορκεῖ. ὅτι δὲ καὶ οἱ μὴ κατὰ τὸν καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ παρὰ τὸ ἐπί τι, πρὸς τὰ μόρια ἢ τοῦ ἀληθινοῦ λόγου πάντῃ δῆλον, καὶ εἴρηται πολλάκις, καὶ οὐ δεῖ πάλιν μηκύνειν. ἔτι πρὸς τὸ μὴ ἐν ἀρχῇ μὴ ἐναριθμουμένου. τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν ὅτι παρὰ τὸ μόριον ἐστὶ τοῦ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ, καὶ διὰ ἔλειψιν τοῦ ἀληθοῦς γίνεται ἔλεγχος, πολλαχῶς εἰρηται. οὕτως οὖν εἴρας διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὅτι πρὸς τὰ μόρια τοῦ ἀληθινοῦ συλλογισμοῦ τὸ φαῦλος καὶ οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι γίνονται. συμβαίνει τὰ λεγόμενα, ὡς πρὸς ἔχομεν παρ' ὅσα γίνονται οἱ παραλογισμοί. πρὸς πλείονα μὲν γὰρ τῶν τρόπων τουτῶν οὐδεὶς αὖ γένοιτο. πρὸς δὲ τὰ εἰρημένα ἔσονται πάντα. ἔστι δὲ σοφιστικὸς ἔλεγχος. τὸν σοφιστικοὺς ἁπάντας καὶ φαινομένους συλλογισμοὺς, ἀπαγαγὼν εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν. ἐπὶ γε μὴν διὰ ἀξίας ὡς οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, διὰ ἔλλειψιν κυρίως καὶ ἀληθοῦς ἐλέγχου γίνονται, καὶ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς τὸ λεγόμενον πιστωσάμενος, ἐφιστάνει λέγων, ὅπου σοφιστικὸς ἔλεγχος, οὐκ ἁπλῶς ἐστὶν ἔλεγχος, ἀπὸ πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον δὲ κεῖται ἔλεγχος. δ μὲν γὰρ τύχῃ οὕτως ἔχουσι ἀμαθῶν συγχωρήσαντες τὰ λεγόμενα διαδ' αὖ ὧδε καὶ ἀ

(πατηθή-

σεται, καὶ δοκήσει ἐλεγχεῖναι. εἰ μέν τοι τῶν συνιέντων τίς εἴη, οὐκ εὐθὺς ὁμολογή-
σει τὰ ὀρωτώμενα, κἀντεῦθεν ἐπίσχει καὶ τὸν δοκοῦντα ἐλέγχειν καὶ συλ-
λογίζεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σοφιστικὸς συλλογισμὸς οὐχ ἁπλῶς ἐστὶ συλλο-
γισμὸς, ἀλλὰ πρός τινα. ἤγουν τὸν ἀγνοοῦντα τὰς δυνάμεις τῶν λέξεων. καὶ
πρὸς τὸν συγχωροῦντα τὸ μὴ ἁπλῶς λεγόμενον, ὡς ἁπλῶς λέγεσθαι. καὶ τὰ λοι-
πὰ πάντα. ὅτι δὲ πρός τινα ἐστὶν ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος κατασκευάζει ἀπὸ τοῦ
μὴ δύνασθαι τὸν σοφιστὴν ποιῆσαι τὸν ἔλεγχον, ἐὰν μὴ λάβῃ πρὸς τῶν ἀποκρινομέ-
νου τὸ ὁμώνυμον ὡς ἓν σημαίνει. ὁμοίως καὶ ὁ παρὰ τὴν ὁμοιοσχημοσύνην συλλο-
γισμὸς ἐὰν μὴ λάβῃ τῶν ἀποκρινομένου τὸ σημαίνειν τὸ ὀρωτώμενον πρᾶγμα,
τὸ μόνον τὸ δέ τι. ἤγουν τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἐνεργείας μόνης δηλωτικὸν, οὐχ
οὗτος ἀπατήσει. εἰ μὲν μὴ λάβῃ ὁ σοφιστὴς, οὔτε ἁπλῶς συλλογισμὸν ποιεῖ, οὔτε
πρὸς τὸν ὀρωτώμενον. ἐὰν δὲ λάβῃ τὸ ὁμώνυμον ὡς μὴ ὁμώνυμον, πρὸς μὲν τὸν
ὀρωτώμενον πεποίηκε τὸν ἔλεγχον. ἀληθῶς δὲ καὶ κυρίως ἔλεγχον οὐ πεποίη-
κε. διότι οὐχ ἓν εἴληφε τουτέστιν μὴ ὁμώνυμον, ἀλλὰ φαινόμενον, καὶ πρὸς ἀνεπι-
στήμονος ἀκροατοῦ, ὥστε οὐχ ἁπλῶς ἐστὶν ἔλεγχος ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος, ἀλλὰ
πρός τινα. πρὸς πόσα δὲ ἐλέγχονται οἱ ἐλεγχόμενοι. παρόσα μὲν φησὶ φαι-
νομένως ἐλέγχεσθαι τινὲς δοκοῦσιν, εἴρηται καὶ ὡρίσθησαν οἱ φαινόμενοι ἔλεγ-
χοι, καὶ δέκα καὶ τρεῖς ἢ οἱ πάντες. ὧν πάντες ἢ ἐνίων παραλαμβανομένων ὁ πα-
ραλογισμὸς καὶ ὁ φαινόμενος ἔλεγχος γίνεται. παρόσα δὲ ἀληθῶς ἐλέγχονται
οἱ ἐλεγχόμενοι, οὐδεὶς ἀριθμῆσαι ἢ παραδοῦναι δύναται. οὐδὲ εἰς ἀριθμὸν τινὰ
θεῖναι ὡρισμένον τοὺς τρόπους. δι' ὧν ἐλέγχονται οἱ ἀληθῶς ἐλεγχόμενοι. ὅσα
γὰρ ἀποδείξεις, τοσοῦτοι δύναται καὶ ἔλεγχοι γίνεσθαι πρὸς τοὺς μὴ τιθεμένους
τὸ συναχθὲν ἐκ τῶν δοθέντων συμπέρασμα, λαβοῦσι τὴν ἀντίφασιν. οὐδεὶ οὖν φησὶ
πειρᾶσθαι λαμβάνειν δι' ὅσων καὶ οἵων τοὺς ἀληθεῖς ἐλέγχους ποιοῦσιν οἱ ἀληθι-
νῶς ἐλέγχοντες. εἰ μήτης εἴη, τὰς ἀπιστήμας πάσας εἰδὼς, καὶ ἐν πάσαις ἔχων τὸ
ἀκρότατον. εἰ γὰρ καὶ μὴ τοιοῦτος ἐστὶ πῶς ἂν δυνηθείη ἀληθῶς ἐπελέγχειν τὸν ἔν-
τινι ἀπιστήμῃ σφαλόμενον. τοῦτο δὲ, πᾶσας εἰδέναι, οὐ μίας τέχνης, καὶ ἀδύνατον.
ἄπειρα γὰρ τὰ ἀληθῶς δεικνύμενα. ἄπειροι ἄρα καὶ οἱ ἀληθεῖς ἔλεγχοι. ἐν δὲ τῷ, ἄ-
πειροι γὰρ ἴσως αἱ ἀπιστῆμαι, τὸ ἴσως εἶπε κατὰ τὴν ἑαυτῶν δόξαν. ἀϊδίου γὰρ ὄντος
κατ' αὐτὸν τῶν κόσμου, ὡς ἐν τῷ πρὸς οὐρανοῦ αὐτῷ δέδεικται. ἐπ' ἄπειρον καὶ
ἀπιστῆμαι αὐξηθήσονται. οὐδεὶ μὲν οὖν ζητεῖν κατὰ πόσους τρόπους οἱ ἀληθεῖς
ἔλεγχοι γίνονται. ὅτι δὲ ὅλως εἰσὶν ἀληθεῖς ἔλεγχοι, ὥσπερ καὶ φαινόμενοι δῆ-
λον. ὅσα γὰρ φησὶ ἐστὶν ἀποδεῖξαι τῇ καλουμένῃ ἐπ' εὐθείας δείξει, ἐστὶ καὶ δι' αὐ-
τῆς καὶ διὰ τῆς ἀδυνάτου. ἀδυνάτου δείξεως ταῦτα συστῆσαι, καὶ ἐλέγξαι τὸν
μὴ συγχωροῦντα τὸ συνημμένον ἐκ τῶν τεθέντων, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον τιθέντα τῷ ἀλη-
θῆ. ὁ δὲ τοῦτον ἐλέγχων καὶ ἀποδεικνὺς ψευδόμενον συλλογισμὸν, ἀληθὴς ἐστὶ
ἔλεγχος. ὥστε τὸν μέλλοντα ἀληθῶς ἐλέγχειν, δεῖ πάντες ἀπιστήμης τυγχάνειν.
τοιοῦτος γὰρ ὢν ῥᾳδίως ἂν ἐλέγξῃ τὸν μὴ συγχωροῦντα τὴν θέσιν ἢ τὸ συμπέρα-

σμα, λαβὼν τὴν ἀντίφασιν. εἰπὼν δὲ ὅτι δεήσει πάντων ἀπιστήμονα εἶναι, ἐπή-
γαγεν. οἱ μὲν γὰρ ἔσονται πρὸς τὰς ἐν γεωμετρίᾳ ἀρχάς. ὥστε γεωμετρικὸν
εἶναι δεῖ τὸν μέλλοντα ἐλέγχειν τοὺς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας συλ-
λογιζομένους. καὶ ἰατρικὸν, τοὺς πρὸς τῆς ἰατρικῆς. καὶ μουσικὸν ὡσαύτως,
τοὺς πρὸς τῆς μουσικῆς. καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ὥστε εἴτις ἅπαντας ἐλέγ-
χειν μέλλοι δεῖ τοῦτον ἀπιστήμονα πάντων εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ ψευδεῖς
ἔλεγχοι ὁμοίως ἐν ἀπείροις. ἄπειροι μὲν εἰσὶ φησὶ οἱ ἀληθεῖς ἔλεγχοι. ἄπει-
ροι δὲ καὶ οἱ ψευδεῖς. ψευδεῖς δὲ ἐλέγχους, οὐ τοὺς σοφιστικοὺς φησὶν ἐνταῦθα,
ἀλλὰ τοὺς δοκοῦντας μὲν εἶναι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς ἀπιστήμης πρὸς ἧς
τὸν λόγον ποιοῦνται, μὴ ὄντας δέ. ὥστε ἐπειδὴ ἄπειροι οἱ ἀληθεῖς εἰσὶν ἔλεγ-
χοι. ἄπειροι ἂν εἶεν καὶ οἱ ψευδεῖς. καὶ τὰ μὲν λεγόμενα δῆλα. ἡ δὲ λέξις ἡ οἷ-
ον κατὰ γεωμετρίαν, ὁ γεωμετρικὸς, ἐλλείπως εἴρηται. εἴη δ' ἂν τὸ πλῆρες
τοιοῦτον. ὁ γεωμετρικὸς ψευδὴς ἔλεγχος κατὰ γεωμετρίαν ἐστὶ, ὁ πρὸς τὰς ἀρ-
χὰς τῆς γεωμετρίας γινόμενος. ὁποῖος ἦν ὁ τοῦ βρύσονος τετραγωνισμός. οὐ
μόνον δὲ τοὺς μὴ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὡρμημένους τῆς ἀπιστήμης ὑφ' ἣν ἐστὶ τὸ πρόβλη-
μα, δοκοῦντας δὲ εἶναι, ψευδεῖς ἐλέγχους φησὶ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῶν οἰκείων
μὲν τῆς ἀπιστήμης ἀρχῶν, κατά τι δὲ παραλογιζομένους, οἷα εἰσὶ τὰ τῶν εὐκλεί-
δου ψευδογραφήματα. δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάντων τῶν ἐλέγχων. εἰπὼν ὅτι
ἄπειροι εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς ἔλεγχοι, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀπιστήμαις δυνάμενοι γί-
νεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἄπειροι καὶ ἐναντίοι τούτοις ψευδεῖς συλλογισμοί. κατὰ
πᾶσαν γὰρ τέχνην ἐγχωρεῖ γίνεσθαι καὶ τούτους. φησὶ ὅτι πρὸς τὸ δοῦναι ἐλέγ-
χους καθολικοὺς πάντων τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν, οὐ τῆς παρούσης ἐστὶ
σκέψεως. νῦν γὰρ φησὶν οὐ λητέον τόπους καὶ ἀρχὰς πάντων τῶν ἀληθῶν ἐλέγ-
χων, ἀλλὰ τῶν παρὰ τὴν διαλεκτικήν. τοῦτο δ' ἐστὶν ἤγουν, τὸ τοῦτο ποιῆσαι, οἰ-
κεῖον ἐστὶ τῇ διαλεκτικῇ καὶ τοῖς ἐν ἐκείνῃ παραδεδομένοις τόποις. καὶ προστί-
θησιν ἐφεξῆς τὴν ἀντίαν τοῦ τὴν διαλεκτικὴν δύναμιν ἐν πᾶσιν ἀπιχειρεῖν λέ-
γων. οὗτοι γὰρ κοινοὶ πρὸς ἅπασαν τέχνην καὶ δύναμιν. ἐν πάσῃ γὰρ τέχνῃ δύ-
ναται ὁ διαλεκτικὸς συλλογίζεσθαι ἐκ κοινῶν καὶ ἐνδόξων, ἀλλὰ τὸν ἔλεγ-
χόν τινα κατά τινα ἀπιστήμην, εἴτε ἀληθῶς ἐλέγχει, εἴτε φαινομένως, οὐ πάν-
τως ἐστὶ διαγνῶναι, ἀλλὰ τοῦ ἀπιστήμονος μόνου. τοιοῦτος γὰρ δυνήσεται γνῶναι,
εἰ ἐκ τῶν οἰκείων τῇ ἀπιστήμῃ λημμάτων ὁ ἐλέγχων ἐλέγχει. τὸν δὲ ἐλέγχον-
τα ἀπότινων κοινῶν καὶ ἐνδόξων, διαγνώσεται ὁ διαλεκτικός. καὶ ὅπερ προστί-
θησι δυνάμει λέγων, ὡς ἤδη φθάσαντες παραδεδώκαμεν ἐν τοῖς τοπικοῖς, ἐξ
ὧν ἄν τις πρὸς πάντος τῶν προτεθέντος συλλογίζαιτο. ἐκ τούτων οὖν τῆς ὁρμώμε-
νος δύναται καὶ ἐλέγχειν. ὅτε γὰρ διαλεκτικὸς ἀντίφασιν πειρᾶται συλλογί-
ζεσθαι. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ ἔλεγχος. πλὴν ποτὲ μὲν δι' ἑνὸς συλλογισμοῦ τὴν
ἀντίφασιν συμπεραίνει. ποτὲ δὲ διὰ δύο. πρὸς δὲ τοῦ πότε μὲν ἑνί. πότε δὲ ἐνδυσὶν,
εἴρηκεν ἐν τῷ πρὸς τοῦ ἐξ ἀντικειμένων συλλογίζεσθαι. ὅτι εἰ μὲν ἐν ἑνὶ βουλό-

θα συλλογίσασθαι τὴν ἀντίφασιν, χρὴ ταύτην καὶ ἐν μιᾷ τῶν προτάσεων λαμβεῖν. οἷον, ὅτι ἰατρικὴ σοφία ἐστί μου. πᾶσα σοφία ἐστί μου, ὑπόληψις, καὶ οὐχ ὑπόληψις. ἰατρικὴ ἄρα ὑπόληψις καὶ οὐχ ὑπόληψις. ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς φαῦλόν, τοῦτο οὐκ αὐτὸς συγχωρήσει ποιῆσαι, χρὴ ἐν δυσὶ πειρᾶσθαι συνάγειν τὴν ἀντίφασιν· καὶ δεικνύναι τὴν ἰατρικὴν, ποτὲ μὲν ὑπόληψις, ποτὲ δὲ μὴ τοῦτο, διῃρημένως καὶ ἐν δυσὶ συλλογισμοῖς. ὅτι οὖν μὲν πολὺ πύτου καὶ ἐν τοῖς ἔξω τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων κατασκευάζομεν. ἔχομεν ἄρα παρόντα πάντες εἰσὶ οἱ ψευδεῖς ἔλεγχοι, ἤγουν οἱ σοφιστικοί. εἰ δὲ γινώσκομεν ὅπως γίνονται καὶ διὰ ποίας αἰτίας. δῆλον ὡς καὶ τὰς λύσεις τούτων ἔχομεν. ἀπορήσαντες γὰρ προφέρομεν τοῖς συλλογιζομένοις παρόμοιμίαν ἢ ἀμφιβολίαν, ἢ κατά τινα τῶν λοιπῶν τρόπων, ταῦτα αὖ δὲν καὶ λύσεις αὐτῶν. ὅταν γὰρ ὁ σοφιστὴς ἐλέγχῃ τὸν λέγοντα τὸν κύνα μὴ ὑλακτεῖν, ὡς ὑλακτοῦντος σκιλονότι τοῦ χρυσάου, αὐτοὶ ἐνιστάμενοι ὡς πρὸς ἄλλου τὴν ἀπόκρισιν δόντες, εἴπωμεν ἐκ ταύτης τῆς ἐνστάσεως λύοντες καὶ τὸν φαινόμενον ἔλεγχον. ἐπειδὴ δὲ φησὶν ἔχομεν παρατρέπεσθαι γίνονται οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, ἔχομεν ἄρα καὶ παρόντα γίνονται οἱ φαινόμενοι. τοῦτο δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀνωθεν εἰρημένοις ἔστι. φαινομένους δὲ λέγει ἐλέγχους, οὐχὶ τοὺς τυχοῦσι δοκοῦντας καὶ ἰδιώτας. οἱ γὰρ μὴ εἰδότες ἐξ οἵων δεῖ πεπαιδεῦσθαι τοιούτοις ἔσονται. ὥστε καὶ ἀπείρατα ἔσονται τὰ τοιούτους ἀπατῶντα, ἀλλὰ τοὺς φαινομένους ἐλέγχους λέγω τοῖς εἰδόσι καὶ πεπαιδευμένοις. ἀλλὰ καὶ ὁ διαλεκτικὸς μόνος φησὶ δύνασθαι γνῶναι παρόντα διὰ τῶν κοινῶν γίνεται ἀληθὴς ἔλεγχος ἢ φαινόμενος· τίς δὲ ὁ ἀληθὴς ἔλεγχος καὶ τίς ὁ φαινόμενος, καὶ τίς ὁ διαλεκτικὸς, καὶ ὁ φαινόμενος διαλεκτικὸς, πῶς δὲ τούτοις καὶ ὁ πειραστικὸς, εἴρηται πολλάκις, καὶ πρὸ πολλοῦ αὖθις λέγειν πρὸς αὐτῶν. οὐκ ἔστι δὲ διαφορὰ τῶν λόγων, ἢν λέγουσί τινες· διελὼν τοὺς τρόπους καθ' οὓς οἱ παραλογισμοὶ γίνονται, ὡς δύο τοὺς αὐτοὺς τῶν· καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν λέξιν φάσας εἶναι, τοὺς δὲ ἔξω τῆς λέξεως, νῦν διδύμους τοὺς μὴ οὕτω λέγοντας, ἀπάγοντες δὲ πάντα τὰ σοφίσματα εἰς τοὺς πρὸς τοὔνομα λόγους, καὶ εἰς τοὺς πρὸς τὴν διάνοιαν, τὸ γὰρ πρὸς τὴν διάνοιαν αὐτὴ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναί φασι. καὶ δῆλον αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, διὰ τοῦ μετὰ ὀλίγον ἐπαχθέντος· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν. ἀπατρέπειν τοὺς μὴ οὕτω διαιροῦντας πάντας τοὺς παραλογισμοὺς, ὡς αὐτὸς ἐδίδαξεν, ἀλλὰ λέγοντας, ὅτι οἱ μὲν εἰσὶ πρὸς τοὔνομα· οἱ δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν, λέγει καὶ δεικνὺς μὴ ἄλλους εἶναι καὶ ἄλλους, ἀλλὰ τοὺς αὐτούς· οἷόν τι γὰρ πρὸς τὴν διάνοιαν, πρὸς τοὔνομα· καὶ οἱ πρὸς τοὔνομα πρὸς τὴν διάνοιαν. ὡς τι οὐ δύο τρόποι εἰσὶ, ἀλλὰ εἷς· τὸ γὰρ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διελέχθαι, τί φησὶ ἄλλο ἐστὶν; ἢ ὅταν μὴ χρῆται ὁ ὁρωτῶν τῷ ὀνόματι, ἐφ' ᾧ οἰόμενος ὁρωτᾶσθαι ὁ ἐρωτώμενος εἶδωκε τὴν ἀπόκρισιν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ τῆς λέξεως κατ' ἄλλιλον· εἰ γάρ τις ὁρωτηθεὶς ἆραγε ὁ κύων ὑλακτεῖ· ὁ δὲ τὸν χρύσαορα οἰόμενος ὁρωτᾶσθαι

σθαι δοίη ὑλακτεῖν· ὁ δὲ ὁρωτῶν τὸν κύνα ὄνομα εἶναι τὸν ἰχθὺν μὴ φθορῶν λέγει· ἀλλὰ μὴν ὁ ἰχθὺς κύων ὢν οὐχ ὑλακτεῖ· οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀποκριναμένου τῷ ὀνόματι κέχρηται. τὸ δὲ τοιοῦτον σόφισμα καὶ πρὸς τοὔνομα ἔστιν· ὥς τε ὥσπερ οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ συλλογιζόμενος ὁ μὴ χρώμενος τῷ κύων ὀνόματι, πρὸς τὸ χερσαῖον ὂν καὶ διανοούμενος ὁ ἀποκριναμένος ὑλακτεῖν ἔφησεν. οὕτω ἐμπαλιν πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστὶ συλλογιζόμενος, ὅταν χρῆται τῷ ὀνόματι κατὰ τοῦ πράγματος ὁ διανοούμενος κατέφησεν ὁ ὁρωτηθείς, ὃ μὴ οὗτος ἐπήλωσε διὰ τοῦ. τὸ δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν. ὅταν ἐφ' ᾧ ἐδόθη διανοηθείς, διάνοια δέ ἐστι τὸ μὴ χρῆσθαι ἐφ' ᾧ ἐδόθη. τὸ χρῆσθαι ἐφ' ᾧ ἐδόθη πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναι. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ἄτοπον τὸ ὑπολαμβάνειν ἄλλους μὲν εἶναι πρὸς τοὔνομα λόγους, ἑτέρους δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν. ὅπου γὰρ τὸ κατὰ διάνοιαν, ἐκεῖ καὶ τὸ κατ' ὄνομα καὶ τὸ ἀνάπαλιν· καὶ ὅπου τὸ πρὸς τοὔνομα, ἐκεῖ καὶ τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν. εἰρήκεις πλείω σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος. εἰπὼν καὶ συστήσας τοῦτο ἆραι τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διαλέγεσθαι, ἐπάγει. ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τοὔνομα καὶ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διαλέγεσθαι, ἐπάγει. ὅταν μὲν γὰρ πλείω σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος οἴεται καὶ ὁ ὁρωτῶν καὶ ὁ ὁρωτώμενος μὴ πλείω σημαίνειν. οὕτως καὶ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεκται τοῦ ἀποκριναμένου. ὁρωτώμενον γὰρ τὸν ἀποκριναμένον εἴρηκεν, ὡς ὥσπερ καὶ τὸ, ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν, αὐτὴ τοῦ καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. ἐπειδὴ γὰρ ἐφ' ᾧ ἐδόθη ὁ ἀποκριναμένος. πρὸς τοῦτο καὶ ὁρωτῶν ἐχρήσατο τῷ ὀνόματι, ἀμφοτέρων οἰομένων καθ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος λέγεσθαι τοῦ ὀνόματος. δῆλον ὅτι καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, καὶ πρὸς τοὔνομα διείλεκται. ὑπόθεσις γὰρ τὸν παρμενίδην ἓν ἢ πολλὰ σημαίνειν τὸ ὄν καὶ τὸ ἕν. ὁμοίως δὲ ἔχειν τούτῳ καὶ τὸν αὐτοῦ ξήνωνα. ὁ οὖν παρμενίδης ὁρωτῶν τὸν ξήνωνα εἰ ἓν τὸ ὂν ἐστὶ, τοῦτον καταφήσαντος καὶ ὁμολογήσαντος; οὐκ ἂν ἔτ' ἄλλου τινὸς ἐκεῖνος μεταίτιος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀποκριναμένου ἐστὶ διειλεγμένος. εἰ δέ γε ὁ ἀποκριναμένος οἴεται πολλὰ σημαίνειν ἢ καὶ ὁ ὁρωτῶν· καὶ ὁ μὲν πρὸς ἄλλο δ' ἐδόκει· ὁ δὲ πρὸς ἄλλο κέχρηται τῷ ὀνόματι, ὡς ἂν εἰ κύνος αὖθις εἴρηται, δῆλον ὡς οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ πρὸς τοὔνομα· τοῦτο γὰρ λείπει διείλεκται. τὸ γὰρ πλείονες τοιοῦτόν ἐστι· δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ πρὸς τοὔνομα διείλεκται. τοῦτο εἰπὼν ἐπιφέρει, τὸ γὰρ πρὸς τοὔνομα καὶ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν διαλέγεσθαι, πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐστὶν ὁ λόγος, δυνάμει τοῦτ' ἐστὶ λέγειν, ὡς ἔοικε τὸ λέγειν, ὅτι πάντες οἱ παραλογισμοὶ εἰς τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν ἀνάγονται. πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς τοὺς τοιούτους ἐστὶ λόγος, ὅσοι πλείω σημαίνουσιν. οὗτοι δ' ἂν εἶεν οἱ ὁμωνυμίαν καὶ ἀμφιβολοί. οἱ δ' ἄλλοι οὐχί. εἶτα πρὸς οὓς ἐστὶ λέγων οὐδαμοῦ τὸν ἐρωτῶντα καὶ ἀποκρινόμενον ἐνδέχεται μὴ πλείω σημαίνοντας, τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον οἴεσθαι πλείω σημαίνειν· ἐν δὲ τῷ λόγῳ τὸ

περὶ τὴν διάνοιαν, καὶ πρὸς τοὔνομα, ἀπὸ ἐν τῷ γὸν ἀποκρινόμενον ἔχειν πῶς τὰ δεδόμενα. ὅτι δὲ γὸ περὶ ὁντινοῦν τοῦτο σημαίνει. δῆλον ἐκ τοῦ ἐπαγομένου. φησὶ γὰρ, οὐ γὰρ ἐν τῷ λόγῳ ἐστὶ γὸ περὶ τὴν διάνοιαν εἶναι, ἀπὸ ἐν τῷ ἀμαθῶς ἔχειν γὸν ἀποκρινόμενον πρὸς τὰ ἠρωτημένα, καὶ τὰ μοναχῶς λεγόμενα ὁμώνυμα νομίζειν. εἰ δὴ καὶ ὡς εἴρηται οἱ πρὸς τοὔνομα περὶ τὴν διάνοιαν εἰσὶν, ἐνδέχεται πάντας γοὺς παραλογισμοὺς καὶ τοὺς ἐκ τῶν λόγων καὶ ὀνομάτων τῶν πλείω σημαινόντων ὄντας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀποκρινομένων καὶ ἐρωτώντων τῶν ἐχόντων πῶς πρὸς τὰ δεδόμενα, καὶ ἁπηῶς τοὺς τρεισκαίδεκα τρόπους, πάντας πρὸς τοὔνομα λέγειν. εἰ γὰρ εἰς δύο ταῦτα πάντες ἀνάγονται ὡς αὐτοῖς ἀρέσκει, τόν τε πρὸς τοὔνομα καὶ γὸν περὶ τὴν διάνοιαν. οὗτοι δὲ μηδὲν ὡς δέδεικται διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἀλλ' εἰσὶν οἱ αὐτοί. δῆλον ὅτι ἐνδέχεται πάντας πρὸς τοὔνομα λέγειν. τούτου γὰρ ἐστὶ δηλοτικὸν γὸ, εἶτα πρὸς τοὔνομα ἐνδέχεται πάντας αὐτοὺς εἶναι. εἰ δὲ εὑρεθῶσι τινὲς, ὡς δειχήσεται, μὴ ὄντες πρὸς τοὔνομα, οὗτοι οὐδὲ πρὸς τὴν διάνοιαν ἔσονται, καὶ ἔσονται τινὲς παραλογισμοὶ τῆς παρούσης ἔξω πίπτοντες μεθόδου. γὸ γὰρ σωκράτης κάθηται, ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν. ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει. οὔτε πρὸς τοὔνομα, οὔτε πρὸς τὴν διάνοιαν ἐστίν. οὐδὲν γὰρ τῶν εἰρημένων πολλαχῶς λέγεται. εἰ πὼν δὲ ὅτι ἐν ταῦθα ἤγουν ἐν τῇ παρούσῃ μεθόδῳ γὸ πρὸς τοὔνομα λέγει ταυγὸν ἐστὶ, τῷ περὶ τὴν διάνοιαν, ἐπήγαγεν. εἰ γὰρ μὴ πάντες ἔσονται, ἔσονται τινὲς ἕτεροι. ἐλλιπέστερον δὲ εἴρηται. γὸ γὰρ πηῆρες ἐστίν. εἰ γὰρ μὴ πάντες πρὸς γοὔνομα εἰσὶ, ἔσονται τινὲς ἕτεροι. ὃ δὲ λέγει δυνάμει τοιοῦτον ἐστίν. εἰ γὰρ ὡς δέδεικται, πᾶν γὸ πρὸς τοὔνομα, καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἐστὶν, εἴπερ εὑρεθῶσι τινὲς, μὴ πρὸς τοὔνομα ὄντες, ἀλλὰ παρ' ἄλλοτι, οὐκ ἂν εἴη κοινήτις ἡ διαίρεσις αὐτῶν, καὶ καθόλου εἰς ἣν ἅπαντα ἀνάγεσθαι βούλονται. ἀπὸ ἐλλιπὴς καὶ διὰ τοῦτο ἀδόκιμος. ἀλλὰ μὴν ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσὶ περὶ γὸ πηεοναχῶς. εἰ πὼν ὅτι εἴπερ εὑρεθῶσι τινὲς μὴ πρὸς τοὔνομα λέγεσθαι δυνάμενοι. ἔξω πεσοῦνται τῆς διαιρέσεως, ἐπάγει. ἀπὸ μὴν ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσὶ περὶ γὸ πλεοναχῶς. ἔστι δὲ ὁ λέγει τοιοῦτον. εἴπερ φαμὲν συλλογίζεσθαι πρὸς τοὔνομα, καὶ γὸν λόγον, ἤγουν τὴν ἀμφιβολίαν. ὅσοι περὶ τὰς ὁμωνυμίας καὶ ἀμφιβολίας διατρίβουσιν, ἐν οἷς μὴ εἰσὶν ὁμώνυμα ἢ ἀμφίβολα τὰ λεγόμενα, οὗτοι οὐκ ἔσονται πρὸς τοὔνομα. ἔστι δὲ γὸ λεγόμενον τοιοῦτον. ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσὶ περὶ γὸ πηεοναχῶς. τουτέστιν ὅσοι οὐκ εἰσὶ τῶν πηεοναχῶς τισὶ χρωμένων, ἀλλ' ἐκ γὸς εἰσὶ τούτων. ὡς ἀπὸ τῶν σωκράτης κάθηται, ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν. ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει. οὗτοι οὐκ ἐκ τῶν πηεοναχῶς, ἀπὸ ἐκ τῶν περὶ γὸ πηεοναχῶς. ὥς τε οὐδὲ πρὸς τοὔνομα ἔσονται. οὐδὲ πρὸς τὴν διάνοιαν. γὸ δὲ τούτων εἰσὶ τινές. οὐ περὶ τοὔνομα, ταυγὸν ἐστὶ τῷ, τούτων εἰσὶ τινὲς, οἱ μὴ πρὸς τοὔνομα ὄντες. πῶς οὖν ἀναχρήσονται οὗτοι εἰς γὸ περὶ τὴν διάνοιαν. οὐ μόνον γὰρ φησὶν ἄτοπον ἐστὶ, γὸ γοὺς τρεισκαίδεκα τρόπους λέγειν πρὸς τοὔνομα, ἀλλ' οὐδὲ αὐγοὺς γοὺς περὶ τὴν λέξιν ἕξ, εἰς γοὺς περὶ τοὔνομα ἀνάγειν

χρεών.

χρεών. εἰ γοῦν καὶ μὴ πάντες οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι εἰς τοὺς περὶ τοὔνομα ἀνάγονται. ἀπὸ οὖν εἰσὶ τινὲς παραλογισμοὶ, ἐν οἷς οὐ γίνεται ἡ ἀπάτη διὰ γὸ τὴν ἀπόκρισιν σφαλερὰν γενέσθαι. ἀλλὰ διὰ γὸ γὸν προστεθέντα λόγον ὁμώνυμον εἶναι ἢ ἀμφίβολον. εἰ γὰρ τις εἰ τύχη τοιαύτην προενέγκοι ἐρώτησιν. ὡς ἄρα γε ὁ κύων ὑλακτεῖ ἢ οὔ. καὶ τοῦ ἀποκρινομένου οἰομένου μοναχῶς γὸν κύνα λέγεσθαι. οἷον, εἰ τύχοι γὸν χερσαῖον ὁ ἐρωτῶν ἀπὸ τοῦ ἀστρώου ἐπαγάγη γὸ συμπέρασμα, οὐ γέγονεν ἡ ἀπάτη, διὰ γὸ καλῶς ἐξενεχθῆναι τὴν ἀπόκρισιν. καλῶς γὰρ ὅσον πρὸς τὴν τοῦ ἀποκρινομένου διάνοιαν, ἀλλὰ διὰ γὸ γὸν ἐρωτηθέντα λόγον ἔχειν γὸ διττόν. ὅλως τε ἄτοπον γὸ περὶ ἐλέγχου διαλέγεσθαι.

δείξας τοὺς πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἅπαντα τὰ σοφίσματα ἀνάγοντας μὴ καλῶς διαιροῦντας, μέμφεται τούτους καὶ ἄλλως, λέγων ὅλως τε ἄτοπόν τι ποιοῦσιν, οἱ οὑτωσὶ διαιροῦντες τὰ σοφίσματα, περὶ ἐλέγχου διαλεγόμενοι, μὴ πρότερον περὶ συλλογισμοῦ διαλαβόντες. ὁ γὰρ ἔλεγχος συλλογισμὸς ἐστὶν ἀντιφάσεως. ἔδει οὖν ζητῆσαι τί ποτε ἐστὶ συλλογισμὸς, καὶ τούτου εὑρεθέντος, εὑρεῖν τί ἐστιν ἔλεγχος. εὑρόντας δὲ τί ἐστιν ἔλεγχος, ἢ τρισκαίδεκα λέγειν καὶ αὐτοὺς τῶν σοφισμάτων τρόπους, ὥς περ καὶ ἡμεῖς λέγομεν, ἢ πάντας εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἀνάγειν ἄγνοιαν. ὥς τε ἐχρῆν πρότερον περὶ συλλογισμοῦ εἰπεῖν. ἔστι γὰρ ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος φαινόμενος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. διὸ ἂν ἦ φαινόμενος ἔλεγχος. οὕτω γὰρ συντακτέον γὸ χωρίον, τουτέστιν εἰ μέλλει φαινόμενος ἔλεγχος, καὶ σοφιστικὸς συλλογισμὸς γενήσεσθαι. δεῖ γὸ ἄντιον τῆς ἀπάτης καὶ γοῦ ψεύδους, ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ, τουτέστι τῷ συμπεράσματι εἶναι, ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει, τουτέστι τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσει. προσκεῖσθαι γὰρ δεῖ ἐν τῇ ἐρωτήσει τὴν ἀντίφασιν. οἷον ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, ἢ οὔ. πότε δὲ ἐν ἀμφοῖν καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι. ἐν μὲν οὖν τῇ ἀντιφάσει καὶ οὐκ ἐν τῷ συμπεράσματι γὸ τῆς ἀπάτης ἄντιον ἐστὶν, ὡς ἀπὸ τοῦδε. ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ οὔ; οὐδαμῶς. τί δὲ ὅταν ξύλον λέγεις καὶ λίθους καὶ σίδηρα, οὐ σιγῶντα λέγεις. ναί. ἔστιν ἄρα ξύλα καὶ λίθους καὶ σίδηρα λέγειν, τουτέστιν ἄρα σιγῶντα λέγειν. γὸ μὲν οὖν σόφισμα τοιοῦτον. γὸ δὲ ἄντιον τῆς ἀπάτης οὐκ ἐν τῷ συμπεράσματι. ἀληθὲς γὰρ ἐστί. λέγομεν γὰρ καὶ ξύλα καὶ λίθους, ἅπερ ἐστὶν σιγῶντα. ἀπὸ ἐν τῇ ἀντιφάσει, τῇ τῆς ἀντιφάσεως φημὶ ἐρωτήσει, ἥτις εἶχε γὸ διττόν. γὸ γὰρ ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν. δηλοῖ δὲ καὶ γὸν σιγῶντα καὶ τὰ σιγώμενα. ἢ οὕτω. ἄρ' ἐστὶ λέγοντα σιγᾶν; οὐδῆτα. τί δὲ, ὅταν σιγᾶς, οὐ πάντα σιγᾶς, οὐκοῦν τὰ λεγόμενα σιγᾶς. ἐκ τῶν πάντων γὰρ εἰσίν. ἐστὶν ἄρα λέγοντα σιγᾶν. ἐν ταῦθα γὰρ λέγοντα, τὰ λεγόμενα ἔλαβεν ὁ ἐρωτῶν. ὁ δὲ ἀποκρινόμενος. ἀπὸ λέγοντος ἔδωκε. καὶ οὗτος μὲν ὁ παραλογισμὸς ὡς καὶ ὁ πρὸ αὐτῶν ἐν τῇ ἀντιφάσει ἔχει γὸ ἄντιον. ὅδε, ἃ μὴ ἔχει τίς δοίη ἄν, ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἐν τῇ ἀντιφάσει καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι. ὅπως δὲ δῆλον ἐστὶ καὶ τοῦτο θεμένοις γὸ σόφισμα. ἔστι δὲ τοῦτο. ἄρ' ὃ μὴ ἔχει τίς δοίη ἄν; οὐδαμῶς. τί δὲ, ὃ μὴ ἔχει τίς τα-

χέως, δοίη ἂν ταχέως; ναί. ὃ ἄρα μὴ ἔχει τίς, δοίη ἄν. ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ ἀντι-
φάσει καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι ἐστὶ τὸ ἀήτιον τοῦ ψεύδους. καὶ ἐν μὲν τῷ συμ-
περάσματι δῆλον. ἔδει γὰρ μὴ συμπεραίνεσθαι, ὃ ἄρα μὴ ἔχοι τίς, δοίη ἄν, ἀλλ'
ὅτι μὴ ἔχοι τίς ταχέως, δοίη ἂν ταχέως. τοῦτο γὰρ ἦν ἀκόλουθον. ἀλλὰ μὴν καὶ
ἐν τῇ ἀντιφάσει ἐνορᾶται τὸ ἀήτιον τοῦ ψεύδους. οὕτω γὰρ ἐχρῆν εἰπεῖν. ἆρ' ὃ ἔ-
χει τίς, δοίη ἂν ὡς οὐκ ἔχει, ἢ οὔ; ἀλλ' οὐχὶ ὃ μὴ ἔχει τίς δοίη ἄν. ἐν δὲ τῷ συμ-
περάσματι μόνῳ ἔχων τὸ ψεῦδος παραλογισμὸς οὗτος, ὁ δεῖνα κάθηται. ὁ κα-
θήμενος δύναται βαδίζειν. ὁ καθήμενος ἄρα βαδίζει. ἐνταῦθα αἱ μὲν προτά-
σεις ἀληθεῖς. ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι γέγονεν ἡ ἀπάτη. ἀηὰ ὁ λέγων. τὰ ἔπη, κύ-
κλος, ὁ κύκλος, σχῆμα. τὰ ἔπη, σχῆμα, ἐν τῷ συμπεράσματι μόνῳ ἔχει τὸ ἀήτιον.
διότι ὁ μέσος ὅρος ὡς πηειόνων δηλωτικὸς, ἐν μὲν ταῖς διαλεκτικαῖς σπουσίαις
λαμβάνεται, ἐν δὲ ταῖς ἀπιστημονικαῖς, οὐκ ἔτι. ὡς καὶ ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ ἐπε-
σημήνατο. ἐκεῖνα γὰρ μόνα οἶδε, καὶ λέγεσθαι συγχωρεῖ ὁ γεωμέτρης κύκλοις,
ὅσοις ὁ τοῦ κύκλου ἐφαρμόζει ὁρισμὸς, οἷς δὲ μὴ, οὐκ ἔτι. ὁ μὲν οὖν φαινόμενος
ἔλεγχος, ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει, ἢ ἐν τῷ συμπεράσματι, ἢ πολλάκις ἐν ἀμφοῖν,
τὸ ἀήτιον φέρει τοῦ ψεύδους. ὅς τις δὲ μηδαμοῦ ἔχει ποιεῖν τὴν ἀπάτην οὗτος
ἀληθὴς ἐστὶ συλλογισμός. ἀληθῶν γὰρ οὐσῶν τῶν προτάσεων, ἐξανάγκης
καὶ τὸ συμπέρασμα ἐστὶν ἀληθές. ἀλλὰ δὴ ὅθεν ὁ λόγος ἦλθεν.
πάλιν ἀπὸ τὸ προκείμενον ἐπανῆλθε, καὶ δείκνυσι μὴ ἕτερον εἶναι τὸ πρὸς τοῦ-
νομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν συλλογίζεσθαι. ἀλλ' ὡς δέδεικται ταυτὸν, καὶ
φησὶ ἐρωτῶν. πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι σοφιστικοὶ λόγοι καὶ ἀπατητικοὶ,
μαθήματα λέγων, ἀριθμητικήν. γεωμετρίαν, καὶ τὰ συγγενῆ ταύταις. πότε-
ρον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι πρὸς τὴν διάνοιαν εἰσί. τουτέστι κατὰ διάνοιαν εἰσὶ τοῦ
ἐρωτωμένου, καὶ ἐρωτήσας ἀποκρίνεται λέγων, ἢ οὔ. δηλῶν διὰ τούτου, ὅτι οὐ
κατὰ τὴν ἐκείνου διάνοιαν, ὡς ἴσου ὄντος τοῦ, ἢ οὔ, τῷ δηλονότι περὶ τὴν διάνοι-
αν εἰσὶ τοῦ ἀποκρινομένου. εἰ γὰρ ὁ ἀποκρινόμενος οἴεται πολλὰ σημαίνειν τὸ
τοῦ τριγώνου ὄνομα, τό, τε σκαληνὸν, καὶ τὸ ἰσοσκελές. καὶ ἐρωτηθεὶς ἄρα πα-
νὸς τριγώνου αἱ πρὸς τῇ βάσει γωνίαι ἴσαι ἀλλήλοις εἰσίν. ἔδωκεν ὅτι ἴσαι ἀλ-
λήλαις ἀπὸ τοῦ ἰσοσκελοῦς. ὁ δὲ σοφιστὴς ἐλέγχει αὐτόν. ἄρα κατὰ τὴν διά-
νοιαν διείλεκται τοῦ ἀποκρινομένου ὁ ἐρωτῶν. εἴπερ ὁ μὲν ἀποκρινόμενος, εἰ οὕ-
τως ἔτυχε τὸ σχῆμα, ἢ τὸν κύνα δέδωκεν ἀπὸ τοῦ χερσαίου, ἢ τοῦ ἀπὸ πέδου
σχήματος. ἐκεῖνος δ' ἀπὸ τὸν ἀστρῶν μετήνεγκεν ἢ τὰ ἔπη. δῆλον ἄρα ὡς πρὸς
τοὔνομα διείλεκται. καὶ οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀποκρινομένου. ταυτὸν ἄρα
τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἐστίν. ἰστέον δὲ ὅτι ἐφ' ἑκάστης τῶν αὐτοῦ
ἐρωτήσεων τὸ, ἢ οὔ. ὡς ἀπόκρισις ἐστὶ, καὶ οἱονεὶ ἀπόφασις καὶ ἀπαρνήσις, ἀν-
τὶ τοῦ φανερὸν, ὅτι οὐκ ἐστὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει
τοὔνομα. ἔτι τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν, ταυτὸν εἶναι δεί-
κνυσι καὶ φησί. εἰ πολλὰ σημαίνοντος τινὸς ὀνόματος, μὴ νοεῖ τοῦτο οὕτως ἔχειν

ὁ ἀποκρινόμενος, ἀλλὰ μοναχῶς λέγεσθαι νομίζει. εἶτα ἐλέγχεται περὶ τοῦ
σοφιστοῦ πάντως οὐ κατὰ τὴν οἰκείαν διάνοιαν ἠλέγχη. ταυτὸν οὖν ἄρα τὸ
πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν. τὴν δὲ λέξιν τὴν, ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει
τοὔνομα. ὁ δὲ μὴ νοεῖ, μὴ δ' οἰεταίπως. οὗτος οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλε-
κται. τριχῶς ἐστὶν ἐκλαβεῖν. καθ' ἕνα μὲν τρόπον οὕτως. εἰ τοῦ ὀνόματος διττοῦ
ὄντος, μὴ νοεῖ τοῦτο ὁ ἀποκρινόμενος. πῶς οὗτος ἠπάτηται κατὰ διάνοιαν, ἢ
οὔ. καὶ πρὸς τοῦτο λύσις, οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἤγουν οὐ κατὰ τὴν διάνοιαν. ἢ
κατ' ἐρώτησιν ἀναγνωστέον, ἢ καὶ ὑπερβατικῶς οὕτως. ἄρα γε οὗτος πρὸς τὴν
διάνοιαν διείλεκται; καὶ οὕτως ἐπακτέον ὡς ἀρνητικόν τε καὶ ἀποφατικόν.
τὸ οὔ. σύνηθες γὰρ αὐτῷ τοῦτο. ὡς καὶ ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει εἶπεν. ἀλλ' ἐπει-
δὴ περὶ φύσεως μὲν οὔ, φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς. ἢ οὖν οὕ-
τω τὴν λέξιν ἀναγνωστέον, ἢ ἀποφατικῶς ὧδε. ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τοῦ-
νομα. ὁ δὲ μὴ νοεῖ μὴ δ' οἰεταίπως, καὶ στίξαντες ἐπαγαγεῖν, οὗτος οὐ πρὸς τὴν
διάνοιαν διείλεκται. ὡς ἴσον τῷ, πάντως ὁ τοιοῦτος δῆλος ἐστὶν, ὅτι οὐ πρὸς
τὴν διάνοιαν διείλεκται, ἀλλὰ περὶ τὴν διάνοιαν. ἀλλὰ μὴν τοῦτο καὶ πρὸς τοῦ-
νομα ἔστι. ταυτὸν ἄρα τὸ πρὸς τοὔνομα, καὶ τὸ περὶ τὴν διάνοιαν. ἢ πῶς
δεῖ ἐρωτᾶν, πλὴν διδόντα διαίρεσιν. ἀποδείξας διὰ τῶν εἰρημένων ταυ-
τὸν εἶναι τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν καὶ πρὸς τοὔνομα. ἔτι δὲ καὶ ὅτι οὐ πάντες οἱ
ψευδεῖς συλλογισμοὶ καὶ ἔλεγχοι. εἰς τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν
ἀνάγονται. διὰ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι τοὺς ἔξω τῆς λέξεως ἀναχθῆναι εἰς ταῦτα.
νῦν ὥς τινος εἴποντος, ὡς δύνατον ἐστὶ πάντας τοὺς ἐλέγχους ἀναχθῆναι εἰς ταῦτα
εἰ κατὰ διαίρεσιν ἡ ἐρώτησις γένοιτο, φησὶν ὡς πῶς οὖν δεῖ ἐρωτᾶν, ἢ καθ' ὑμᾶς
διὰ διερέσεως; εἰ γὰρ μὴ οὕτω αἱ ἐρωτήσεις προσάγονται. ὥς περ δὴ καὶ ἐλέγ-
χησαν. οἷον ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν; ἆρ' ὁ κύκλος σχῆμα; πάντως κατὰ διαίρε-
σιν λοιπὸν προαχθήσονται. ὥπερ ἐστὶ τὸ, πλὴν διδόντα διαίρεσιν, εἶτα καὶ κατὰ
τὴν διαίρεσιν ἐρώτησιν τίθησιν. οἱ γὰρ λεγόντες ἀνάγεσθαι πάντας τοὺς ἐλέγ-
χους εἰς τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι ἀπὸ τοῦ
μὴ κατὰ διαίρεσιν τὰς ἐρωτήσεις γίνεσθαι. συμβαίνει μὴ δὲ τοὺς ἐλέγχους εἰς
τὰ εἰρημένα ἀνάγεσθαι. τίς δὲ ἡ κατὰ διαίρεσιν ἐρώτησις καὶ πῶς εἰσαχθήσεται,
σαφῶς παριστῶν φησὶν, εἴτ' ἐρωτήσειέ τις, εἰ ἔστι σιγῶντα λέγειν ἢ οὔ. ἢ ἔστι μὲν
ὡς οὔ. ἐστὶ δ' ὡς ναί. τοιοῦτόν τι διὰ τούτων παριστῶν, ὡς ὁ διαλεκτικῶς ἐρωτῶν
οὐ προάγει τὴν ἐρώτησιν οὕτως ὡς ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ οὔ. ἀλλὰ κατὰ
τόνδε τρόπον. ἆρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, ἢ οὐκ ἐστὶν, ἀη' ἐστὶ μὲν ὡς ἐστὶ, ἐστὶ δ' ὡς
οὐκ ἐστί. τουτέστιν, ἆρ' ἐστὶ λέγειν σιγῶντα ἢ ἁπλῶς μὲν ὁ σιγῶν οὐ λέγει τρόπον δέ-
τινα ἐστὶ λέγειν τὸν σιγῶντα, τρόπον δέ τινα, οὔ. τουτέστιν κατὰ τί μὲν λέγει ὁ σι-
γῶν. κατά τι δὲ, οὔ. φησὶν οὖν πρὸς τοῦτο ὁ ἀριστοτέλης, ὡς κἂν κατὰ διαίρεσιν ἡ ἐρώ-
τησις γένηται, οἱ συναχθησόμενοι πάλιν λόγοι εἰς ἃ καὶ πρόην ἀνήγοντο. καὶ πάλιν
εἰς ταυτὰ ἀναχθήσονται, εἴτε τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἐδεί-

χη, ταυτόν. εἰ γὰρ ἐκ διαιρέσεως προβαίη ἡ ἐρώτησις, καὶ ὁ μὲν ἀποκρινόμενος ἀποφήσει μὴ δυνατὸν εἶναι λέγειν τὸν σιγῶντα· ὁ δὲ ἐρωτῶν ἐπαγάγη συμπέρασμα ὡς δύναται λέγειν ὁ σιγῶν, δῆλον ὡς οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν, τουτέστιν οὐ κατὰ τὴν διάνοιαν διειλέχθη τῶν ἀποκρινομένου ὁ ἐρωτῶν, ἀλλὰ πρὸς τοὔνομα. οἷον, ὁ ἐρωτῶν, οὕτω προήγαγε τὴν ἐρώτησιν, ὡς ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν ἢ οὐκ ἐστίν. ἀηὰ τρόπον μέν τινα ἐστί· τρόπον δέ τινα οὐκ ἐστιν. ὁ δὲ ἀποκρινόμενος τὸ οὐκ ἐστὶν ἔφησε. δῆλος ἐστὶ διὰ τοῦ οὐκ ἔστι τοῦτο εἰπὼν, ὡς οὐκ ἔστι λέγειν τὸν σιγῶντα· τὸ γὰρ οὐκ ἔστι, τοῦτο δηλοῖ, τὸ οὐκ ἐνδέχεται· κατά τι μὲν λέγειν τὸν σιγῶντα· κατά τι δὲ μή· ἀηὰ ἁπῃῶς μὴ λέγειν. ἀν οὖν ὁ ἀποκρινόμενος οὕτως εἴποι τουτέστιν, οὐκ ἐστὶ λέγειν τὸν σιγῶντα. ὁ δ' ἐρωτῶν ὅτι ἐστὶ συλλογίζεται· φανερὸν ἐστὶν ὡς ἀπ' ἄλλου μὲν σιγῶντα, τὸ λέγειν ἀπέφησεν ὁ ἀποκρινόμενος κατ' ἄλλου, ὁ ἐρωτῶν συνεπέρανε τὴν λέξιν τὴν, ἄρα οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν διείλεκται, ὀξυτόνως ἀναγινώσκειν δεῖ. καὶ κατὰ ἀπόφασιν, ἀη' οὐχὶ κατ' ἐρώτησιν. ἵνα οὖν συντόμως ἐροῦμεν, τουτέστιν ὃ φησί· ὡς εἰ καὶ κατὰ διαίρεσιν καθ' ὑμᾶς ἡ ἐρώτησις γένοιτο, ἡ δὴ καὶ προλαβόντες εἰρήκαμεν καὶ τῆς διαιρέσεως γενομένης, ὁ μὲν ἀποκρινόμενος εἴπη μηδαμῶς λέγειν τὸν σιγῶντα ἤγουν οὐδ' ὅλως. ὁ δ' ἐρωτῶν συμπεραινεῖ λέγειν αὐτόν. ἆρ' οὐ κατὰ διάνοιαν τοῦ δ' ἀποκρινομένου διείλεκται. ἵν' ἢ τὸ ἄρα συμπερασματικόν. καίτοι οὗτος ὁ λόγος, τουτέστιν ὁ περὶ τὴν διάνοιαν, καὶ περὶ τοὔνομα ἐστί· οὔτε γὰρ ἡ αὐτὴ διάνοια τοῦ ἐρωτῶντος καὶ τοῦ ἀποκρινομένου. οὔτε πρὸς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. πρὸς ὃ ἡ τοῦ ἀποκρινομένου ἀπόκρισις γέγονε, πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξήνεκται καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἦν. ὥς τε τὸ αὐτὸ ἐστὶ τό τε πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν. τόδε οὐκ ἄρα ἐστὶν γένος τι λόγων τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν. τοιοῦτον· ἐστὶν, ἵνα καὶ τὸ πηῆρες τῇ λέξει προσθήσομεν ἐπεὶ ἀπεδείχθη τὸ, τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν, οὐκ ἐστὶ λοιπὸν τὸ γένος τῶν περὶ τὴν διάνοιαν λόγων ἄλλο περὶ τοὔνομα. ἀλλὰ ταυτό· ὁμοίως καὶ τὸ, ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς τοὔνομα εἰσὶν, τοιοῦτον ὅτι ἀλλ' οἱ μὲν, ἤγουν τινὲς τῶν ψευδῶν συλλογισμῶν πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν εἰσὶν, πηὴν οὐ πάντες εἰς ταῦτα ἔχουσιν τὴν ἀναγωγήν. τὸ δὲ, καίτοι οὗτοι οὐ πάντες, τοιοῦτος ἐστὶν, οὐχ ὅτι οὐ πάντες οἱ ἔλεγχοι τοιοῦτοι, ἤγουν εἰς τὸ πολλάκις εἰρήκαμεν ἀναγόμενοι. ἀλλ' οὐδ' οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι, εἰς ταῦτα ἀνάγονται· τουτέστιν οὐ μόνον τοῦτο φημὶ ὡς οὐκ ἀνάγονται πάντες ἁπῃῶς οἱ ἔλεγχοι οἱ διαλεκτικοὶ εἰς ταῦτα. ἀλλ' οὐδ' οἱ φαινόμενοι. τῶν γὰρ φαινομένων ἐλέγχων οἱ μὴ περὶ τὴν λέξιν, τουτέστιν ἐκτὸς τῆς λέξεως. οἷον οἱ περὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ οἱ λοιποὶ ϛ, οὐκ εἰς τὴν διαίρεσιν ταύτην ἀνάγονται. ὥς τε ματαία ἡ εἰσαγομένη διαίρεσις, ὡς τῶν αὐτῶν καὶ πάλιν ἀπ' αὐτῆς ἀτόπων συναγομένων. εἰ δέ τις ἀξιοῖ διαιρεῖν ὅτι λέγω δέ. εἰπὼν ὡς οὐκ ἐγχωρεῖ τὰ σοφίσματα πάντα εἰς τὸ πρὸς τοὔνομα ἀνάγεσθαι, καὶ πρὸς τὴν διαίρεσιν ἀπαντήσας τε καὶ πρὸς τοὺς ἴσων ἀντιπεσόντας καὶ φήσαντας δυνατὸν

εἶναι διὰ τῆς διαιρέσεως ἀνάγεσθαι εἰς αὐτό· καὶ δείξας ὅτι καὶ δόσομεν πάντα εἰς ταῦτα ἀνάγεσθαι, ἀλλ' οὖν πάλιν καὶ οὕτως οἱ παρὰ τὴν διαίρεσιν, καὶ οἱ πρὸς τοὔνομα οἱ αὐτοὶ εἰσί· νῦν εὐθύνει καὶ τὸν ἀξιοῦντα λόγων κατὰ διαίρεσιν ἐρωτᾶν, καὶ πειρᾶται ἀνατρέπειν αὐτόν. λέγων ὡς εἴ τις οὕτως ἀξιοῖ λέγων, οὕτω καὶ ἐρωτῶν. ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν· ἔστι δὲ σιγῶντα, ὅτε μὴ λαλῶν ἄνθρωπος, καὶ τὰ σιγώμενα· τοῦτο γὰρ δηλοῖ διὰ τοῦ, τὰ μὲν ὡδί· τὰ δ' ὡδί· τὰ δὲ οὕτως, ὡς μὴ πεφυκότα λαλεῖν, εἴ τις οὕτω ἐρωτᾶ, οὐ καλῶς ἀξιοῖ. ὅτι καὶ πρὸς τῆς ἀξιώσεως ἀπρεποῦς οὔσης. ἀλλὰ δὲ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ἴσως ἄν τις κατὰ διαίρεσιν ἐρωτήσῃ. ἀλλὰ δὲ τῶν μὴ πολλαχῶς. πῶς ἐνδέχεται διαιρεῖν. ὃ γὰρ μὴ οἴεται πολλάκις αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν ὁμώνυμον εἶναι, ἀη' ἀγνοεῖ, μάταιον ἐστὶ διαιρεῖν αὐτὸ τοῦτο. μᾶλλον δὲ ἀδύνατον. ἄλλως τε καὶ περὶ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τὴν ἀξίωσιν ποιεῖται, ὁ οὕτως ἐρωτῶν. διδάσκων γὰρ ἐστὶ τὸ διαιρεῖν, πολλαχῶς λέγεται τὸ πρᾶγμα. οἷον ὀξύ φερε εἰπεῖν, λέγεται καὶ ἡ φωνὴ καὶ ὁ ὄγκος. καὶ ὀξεῖα μὲν φωνὴ ἐστὶ τόδε. ὄγκος δὲ, τόδε. τῶν διδασκόντων οὖν ἐστὶ τὸ διαιρεῖν. ἔπειτα ἐπεὶ πρὸς νίκην ἢ ἀπάτην τοῦ ἀποκρινομένου ὁρᾷ ὁ τὰς ἐρωτήσεις ποιούμενος καὶ διαίρεσιν ποιησάμενος ἔρροιτο, γνώριμον ποιήσει τῷ ἀποκρινομένῳ πολλαχῶς λέγεται μὴ εἰδότι μὴ δ' ἐπεσκεμμένῳ ὅτι τοσαυταχῶς καὶ κατὰ τοσούτων καὶ τοιούτων λέγεται. γνωρίμου δὲ γενομένου ποσαχῶς τὰ σιγῶντα λέγεται. καὶ τοῦ ἀποκρινομένου εἰ τύχη ἀλλὰ τοῦ σιγῶντος ἀποφήσαντος, ἀν' ἐρωτῶν ἀλλὰ τὰ σιγώμενα μετενέγκοι τὸν λόγον, καταγέλαστος δόξειεν. ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπηοῖς τί κωλύει τοῦτο ποιεῖν. εἰπὼν ὅτι ἐνίοτε τὸ ἐρωτόμενον καίτοι πολλαχῶς λεγόμενον. οὐδ' ὃ πολλαχῶς λέγεσθαι. ὅδε μὴ οἴεται πολλαχῶς λεγόμενον, πῶς ἀν' διέλοι ὁ ἐρωτῶν. νῦν ὡς ἀπ' ἐκείνων ἐπάγει τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. ὅτι πῶς φῆς ἀριστοτέλης. ὅτι δεῖ τὸ ἐρωτώμενον ὁμώνυμον εἶναι, ἵνα ἡ κατὰ διαίρεσιν προβαίη ἐρώτησις. δυνατὸν γὰρ ἐστὶν ἐν τοῖς μὴ διπηοῖς, τουτέστιν μὴ ὁμωνύμοις τοῦτο ποιεῖν, ἤγουν τὸ κατὰ διαίρεσιν ἐρωτᾶν. εἶτα καὶ πῶς ἐνδέχεται τὰ μὴ πολλαχῶς ἀλλὰ μοναχῶς λεγόμενα διαιροῦντας ἐρωτᾶν, διδάσκων ἐπάγει. ἄραγε ἁ ἐν ταῖς τέσσαρσι μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶν δυάσιν. ἤγουν ἄρα ἁ δ μονάδες ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶ δυάσι. λέγω οὐχὶ ἑκάστην τῶν μονάδων ἴσην τῇ δυάδι. ἀλλ' ὁμοῦ τὰς τέσσαρας μονάδας ἴσας ταῖς δυσὶ δυάσι. τὸ δὲ εἰσὶ δὲ δυάδες, ἁ μὲν ὡδὶ ἐνοῦσαι. ἁ δὲ ὡδί· ἴσον ἐστὶ, τῷ λέγῳ δὲ ὡδὶ μὲν ἴσας. ὡδὶ δὲ, μή· ὁμοῦ μὲν τὰς δύο δυάδας, ἴσας ταῖς τέσσαρσι μονάσιν. κατὰ δὲ τῶν μονάδων ἑκάστας τῶν δυάδων, οὐκ ἴσας. καὶ ἵνα δι' ἕτερον ὁ λόγος γένηται, οὕτως αὐτὸν δέξῃ. ἁ τέσσαρες μονάδες, ὡδὶ μὲν ἐνοῦσαι καὶ λαμβανόμεναι ἴσαι εἰσὶ ταῖς δυσὶ δυάσιν. ὡδὶ δὲ, ἤγουν μία ἑκάστη τῶν μονάδων μιᾷ τῶν δυάδων, οὔ. εἴ τις οὖν οὕτω, φήσουσιν ἐκεῖνοι, τὴν ἐρώτησιν ποιήσεται κατὰ διαίρεσιν, ἠρώτησε καίτοι μήτε τῶν μονάδων μήτε τῶν δυάδων πηεοναχῶς λεγομένων. εἶτα καὶ ἕτερον παράδειγμα τίθησι τὸ, ἄρα τῶν ἐναντίων μία ἀντιστήμη.

ὁ οὕτως ἀν καταλλήλως ὀρωτηθείη· ἆρ' ἀπὸ τῶν ἐναντίων τὰ μὲν γνωστά· τὰ δὲ, ἄγνωστα· ἐστὶν αὐτῶν μία ἀπιστήμη· ταῦτα εἰπῶν λέγει· ὥστε ἔοικεν ἀγνοεῖν ὁ τοῦτο ἀξιῶν, ὅτι ἕτερον τὸ διδάσκειν τοῦ διαλέγεσθαι. τὸν μὲν γὰρ διδάσκοντα δεῖ μὴ ὀρωτᾶν, ἀλλὰ λαμβάνειν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ πάντα δῆλα ποιεῖν τῷ μαθητῇ· τὸν δὲ πρὸς ἀπάτην ἢ νίκην ὁρῶντα, οὐδαμῶς. ἔτι τὸ φάναι ἢ ἀποφάναι ἀξιοῦν. ἔτι ἀναιρεῖ τοῦτο κατὰ διαίρεσιν ὀρωτῶντας, καὶ φησὶ τὸ τὴν πρότασιν οὕτω ὀρωτᾶν, ὡς ἀναγκάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον, ἢ τὸ ναὶ, ἢ τὸ ὄν, λέγειν· ταῦτα γὰρ εἴπε φάναι ἢ ἀποφάναι. οὐ δεικνύντος ἐστὶν, ἀλλὰ πεῖραν λαμβάνοντος τοῦ ἀποκρινομένου, εἰ γινώσκει τὸ ἐρωτώμενον· πῶς οὖν ἐνδέχεται τὸν ἀπόπειραν ποιούμενον, διαιρεῖν καὶ διδάσκειν τὸν ἐρωτώμενον ὃ ζητεῖ μαθεῖν εἰ οἶδεν. ἡ γὰρ πειραστικὴ οὐ διαλεκτικὴ ἐστιν ἵνα δῆλα ποιεῖ τὰ πράγματα, ἀλλὰ διαλεκτικήτις· ὡς καὶ ἐν τοῖς προῤῥηθεῖσιν εἴπομεν· καὶ θεωρεῖ οὐ τὸν εἰδότα, ἀλλὰ τὸν προσποιούμενον εἰδέναι, ἀγνοοῦντα δέ· ὁ μὲν οὖν κατὰ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν τὰ κοινὰ, διαλεκτικὸς ἐστὶν, ἐμφῆνας διὰ τῶν εἰπεῖν ὅτι ἡ πειραστικὴ διαλεκτικήτις ἐστίν· ὅτι μὴ ταὐτὸν ἐστὶ πειραστικὴ καὶ διαλεκτικὴ ἀλλὰ διάφοροι, ἀκολούθως τὴν διαφορὰν αὐτῶν παραδίδωσι· καὶ τὸν μὲν κατὰ τὰ κοινὰ θεωροῦντα τὸ πρᾶγμα· οὕτω γὰρ ἐστὶ τὸ ἑξῆς τῆς λέξεως ὡς κοινὰ λέγει τὰ δοκοῦντα πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις, ἢ τοῖς σοφοῖς, τοῦτον καλεῖ διαλετικόν· τὸν δὲ ἐκ τῶν δοκούντων τῷ ἀποκρινομένῳ, πειραστικόν· τοῦτο γὰρ λείπει· τὸν δὲ ἐκ τῶν φαινομένων ἐνδόξων μὴ ὄντων δὲ, σοφιστικόν· καὶ ἐριστικόν· πῆ δὲ διαφέρει ὁ σοφιστικὸς τῶν ἐριστικοῦ, μετ' ὀλίγον ἐρεῖ. καὶ συλλογισμὸς ἐριστικὸς καὶ σοφιστικὸς ἐστὶν εἷς μὲν ὁ φαινόμενος. παρακατιὼν μὲν παραδοῦναι μέλλει διαφορὰν ἐριστικοῦ καὶ σοφιστικοῦ· νῦν δὲ ὡς ἓν λαμβάνει τὸν ἐριστικὸν καὶ σοφιστικὸν συλλογισμόν· διαιρεῖ δὲ τοῦτον εἰς δύο· καὶ ἕνα μὲν φησὶ συλλογισμὸν ἐριστικὸν καὶ σοφιστικὸν εἶναι τὸν φαινόμενον μὲν συλλογισμὸν, ὄντα δὲ ἀσυλλόγιστον· ὃς καὶ συλλογίζεται περὶ τῶν ἐνδόξων περὶ ὧν ἡ διαλεκτικὴ πειράζει· ἔστι δὲ οὗτος ὁ ἐκ δύο καταφατικῶν συνάγων τί ἐν β̄ σχήματι, ἢ ἐκ δύο μερικῶν ἐν ὁποιωοῦν τῶν σχημάτων· ἢ ὅπως ἄλλως περὶ τοὺς συλλογιστικοὺς τρόπους συνάγων τί· ὥσπερ ὁ καινεὺς ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν β̄ σχήματι συνῆγεν ὅτι πῦρ ἐν πολλαπλασίονι ἀνάλογον ἐστίν· οὑτωσὶ τὴν ἀναγωγὴν ποιούμενος τῶν σοφίσματος· τὸ ἐν πολλαπλασίονι ἀνάλογον, ταχὺ αὔξοντι, τὸ πῦρ ταχὺ αὔξει· καὶ τὸ συμπέρασμα δῆλον· ὁ μὴ τὸ σχῆμα οὖν φη[illegible]γιὲς ἔχων, ἐριστικὸς καὶ σοφιστικὸς ἐστίν· ἐκ παραλλήλου θεὶς τὸ αὐτό· ὁ γὰρ ἐριστικὸς καὶ σοφιστὴς ὁ αὐτὸς, τῇ προαιρέσει μόνον διαφέροντες, ὡς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ· ἐστὶν οὖν ἀσυλλόγιστος ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς, κἂν ψευδὲς, κἂν ἀληθὲς ἢ τὸ συμπέρασμα· καὶ τὴν ἀντίαν ἐπάγει τῶν εἶναι τοῦτον ἀσυλλόγιστον· τὸν γὰρ μέσον ὅρον, ὃς καὶ ἄντιος ἐστὶ τῶν συμπεράσματος, ὃν καὶ διατὶ ὀνομάζει· ἀπατητικὸν ἔχει· κἂν γὰρ ἀληθῶς κατὰ ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων κατηγορῆται ὁ μέσος ὅρος ἐν τῷ β̄ σχήματι, ὅταν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις καταφατικαὶ λη-

φθῶσιν, ὅμως οὐχ οὕτως ἔδει ταύτας λαβεῖν· ἀλλὰ τὴν μὲν οὕτω· τὴν δὲ στερητικῶς· ὥστε ἀπατητικὸς ἐστὶ τῶν διατί· ἀλλὰ κἂν τὰς δύο μερικὰς λάβῃ· ὡς ἀπὸ τῶν δε· ὁ πιττακὸς, σοφός· ὁ πιττακὸς, σπουδαῖος. οἱ σοφοὶ ἄρα σπουδαῖοι. ἀπατητικὸς δὲ καὶ οὗτος τῶν μέσου, καίτοι ἀληθοῦς ὄντος τῶν συμπεράσματος· οὐ γὰρ ἀνάγκη εἶ ὁ πιττακὸς σπουδαῖος καὶ σοφός, καὶ τοὺς σοφοὺς σπουδαίους εἶναι διὰ τὸν συλλογισμὸν· περὶ ἃ οὖν νῦν φησὶν ἡ διαλεκτικὴ πειραστικὴ ἐστὶν καὶ εἴρηται κατ' ἀρχὰς πῶς ἐστὶ, περὶ ταῦτα ἡ σοφιστικὴ ἀπατητικὴ ἐστί· προσποιεῖται γὰρ εἰδέναι. ἀλλ' ὁ μὲν πειραστικὸς ἐπ' ὠφελείᾳ ὡς εἴρηται τῶν τὸ ποιεῖν τῶν προσποιουμένου εἰδέναι τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων ἢ τῶν δοκούντων τῷ προσποιουμένῳ εἰδέναι τὸ πρᾶγμα, καὶ πολὺ τοῦτο περὶ πλατῶνι τὸ εἶδος τῶν λόγων ὁ δὲ σοφιστὴς ἐκτινων ὁμωνύμων ἢ ἀμφιβόλων, ἢ τινῶν ἄλλων τοιούτων· δύο οὖν φησὶν εἰσὶ συλλογισμοὶ ἐριστικοί· εἷς μὲν ὁ προειρημένος ὁ ἀσυλλόγιστος ἔχων τὸ σχῆμα· ἕτερος δὲ ὃς οὐκ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς προκειμένης ὢν μεθόδου, μὴ δὲ ταῖς οἰκείαις τῶν πράγματος χρώμενος προτάσεσι, δοκεῖ εἶναι κατὰ τὴν τέχνην, ἤγουν τῶν οἰκείων τῇ τέχνῃ διὰ τοῦτο τὰ ψευδογραφήματα οὐκ ἐριστικὰ, ἀλλὰ διαλεκτικά· ἐκ γὰρ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ὥρμηνται τῆς γεωμετρίας· αἱ γραφαὶ δὲ οὐ γίνονται ὡς δεῖ· καὶ εἴρηται ἐν τῷ α̅ τῶν τοπικῶν περὶ τούτων· λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις· τῷ γὰρ, τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμὰς τινὰς ἀγεῖν μὴ ὡς ἂν ἀχείησαν, τὸν παραλογισμὸν ποιεῖται ὁ ψευδογράφων· οὐκ ἐριστικὰ οὖν τὰ ψευδογραφήματα ὅτι ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν παραλογίζονται· οὐδὲ εἴπεστι ψευδογράφημα περὶ ἀληθὲς, ἐριστικὸν ἔσται, οἷος ὁ τῶν ἱπποκράτους καὶ ὁ διὰ τῶν μηνίσκων τῶν ἀντιφῶντος τῶν κύκλου τετραγωνισμός· οὐ γὰρ εἰσὶ ἐριστικοί· ὅτι τηροῦσι τὰς οἰκείας ἀρχὰς τῆς γεωμετρίας· ἀλλ' ὁ τῶν βρύσωνος τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου, ἐριστικὸς ἐστὶ καὶ σοφιστικός· ὅτι οὐκ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας· ἀλλ' ἐκ τινῶν κοινοτέρων· τὸ γὰρ παραγράφειν ἐκτὸς τῶν κύκλου τετράγωνον· καὶ ἐντὸς ἐνγγράφειν ἕτερον, καὶ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων, ἕτερον τετράγωνον· εἶτα λέγειν ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων κύκλος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τετραγώνων τετράγωνον, τῶν μὲν ἐκτὸς τετραγώνου ἐλάττονα εἰσὶ, τῶν δ' ἐκτὸς μείζονα· τὰ δὲ τῶν αὐτῶν μείζονα καὶ ἐλάττονα, ἴσα ἐστίν· ἴσος ἄρα ὁ κύκλος καὶ τὸ τετράγωνον· ἐκ τινων κοινῶν, ἀλλὰ καὶ ψευδῶν ἐστί· κοινῶν μὲν, ὅτι καὶ ἐπ' ἀριθμῶν καὶ κρόνων καὶ τόπων καὶ ἄλλων κοινῶν ἁρμόσοι ἄν· ψευδῶν δὲ, ὅτι ὀκτὼ καὶ ἐννέα, τῶν δέκα καὶ ἑπτὰ ἐλάττονες καὶ μείζονες εἰσὶ, καὶ ὅμως οὐκ εἰσὶν ἴσοι ἀλλὰ καὶ συνάγων ὅτι αἱ ἀρεταὶ διδακταί, ἐκ τοῦ λέγειν ὅτι τὰ διδακτὰ πρότερον μὴ ὄντα ὕστερον ἡμῖν ἀπιγίνεται· αἱ δὲ ἀρεταὶ πρότερον οὐκ ἐνοῦσαις, ὕστερον ἀπιγίνονται· αἱ ἀρεταὶ ἄρα διδακταί· ἐριστικὸς καὶ σοφιστικός· οὐ γὰρ ἐκ τῶν οἰκείων τῶν πράγματος συνάγει τὸ προκείμενον· τοῦτο γὰρ ἁρμόσει καὶ ἐπ' ἄλλων λέγειν πολλῶν. ὥστε ὅτε, περὶ τῶν δὲ φαινόμενος συλλογισμὸς, ἐριστικὸς λόγος δύο εἰπὼν ἐριστικοὺς συλλογισμοὺς, τόν τε κατὰ τὸ σχῆμα ἡμαρτημένον, καὶ τὸν μὴ ἐκ

τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῆς προκειμένης μεθόδου, φαινόμενον δὲ ἐκ τούτων. νῦν συ-
νάπτει τούτοις, ἢ μᾶλλον ἓν ὄνομα καὶ ἀμφοτέροις τίθησιν. ἐρίστικος γὰρ ἐστὶ
λόγος καὶ ὁ περὶ τῶνδε φαινόμενος, περὶ τῶνδε φαινόμενον λέγοντος, γὸν μὴ κα-
τὰ γὸ σχῆμα ὑγιῆ. καὶ ὁ κατὰ γὸ πρᾶγμα δὲ φαινόμενος, κἂν ὑγιὴς μὲν ἐστὶ κα-
τὰ γὸ σχῆμα. τοῦτο δὲ δηλοῦντο διὰ τῶν, κἂν ἢ συλλογισμὸς δοκῶν. δοκῶν δὲ συ-
νάγεσθαι μὲν ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν πράγματος. μὴ συναγόμενος δὲ ἀπ' ἐκείνων, ἀλλὰ
φαινόμενος, ἐρίστικος ἐστὶ λόγος. διατὶ δὲ ἐρίστικος ἐστὶν, ἐπάγαγε λέγων. φαι-
νόμενος γὰρ ἐστὶ κατὰ γὸ πρᾶγμα ὡς ἀπατητικὸς καὶ ἄδικος. διὰ τοῦτο γοῦν
καὶ σοφιστικός. ὥσπερ δὲ καὶ ἐν τοῖς δρομικοῖς ἀγῶσιν, ἀδικία τίς ἐστιν, ὅταν οἱ
δρομεῖς ἀφέντες εὐθὺ τῆς νύσσης φέρεσθαι ἀνήλοις ἐμποδίζουσιν. οὕτως ἐστὶ
καὶ ἐν διαλέξει ἀδικία τίς ἐρίστικη τιθέντων τῶν διαλεγομένων ἀνήλοις σκῶλα
περὶ γὸ μὴ συναχθῆναι γὸ παρεκάστου μελετώμενον. ἢ ὥσπερ ἐν τῷ τοιούτῳ ἀγῶνι
ἀδικία γίνεται, ὅταν προεκτρέχηται καὶ ἄλλου προπορευομένου ἄλλος ὑπο-
φθάσας κατάσχη αὐγὸν καὶ κωλύσῃ τῶν δρόμου. ἔδει γὰρ ἀμφωτρέχειν, καὶ οὕ-
τω φανῆναι γὸν δόκιμον. οὕτω καὶ γοὺς διαλεγομένους δεῖ μὴ σπεύδειν ἀδικεῖν
γὸν προσδιαλεγόμενον διὰ γὸ ἀπαταῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο γίνεται, τότε ὁ ἀγαθὸς
διακρίνεται περὶ τὴν διάλεξιν. νῦν δὲ δι' ὧν λέγει, καὶ τὴν διαφορὰν τῶν σοφιστικοῦ
καὶ ἐρίστικοῦ παραδίδοσιν. οὔτε γὰρ οἱ αὐτοὶ εἰσὶ πάντη. οὔτε πάντη ἕτεροι. ἀλ-
λὰ ἢ μὲν τῶν αὐτῶν λόγων εἰσὶν οἱ φιλέριδες καὶ οἱ σοφιστικοὶ, καὶ ἀμφότεροι ἐκ
φαινομένων ἐνδόξων, μὴ ὄντων δὲ, ἀπὸ χειροῦσιν, εἰσὶν οἱ αὐτοί. ἢ δὲ οἱ μὲν ἐρίστι-
κοὶ χάριν νίκης καὶ τῆς ἀπὸ τῶν παρεστώτων δόξης γοῦτο ποιοῦσιν. οἱ δὲ σοφισταὶ
χάριν χρηματισμοῦ καὶ πηούτου, διαφέρουσιν. ὁ δὲ ἐρίστικος ἔστι πως οὕτως ἔ-
χων πρὸς γὸν διαλεκτικόν. δ τινὰς λαμβάνει. ἐρίστικον καὶ διαλεκτικὸν,
πειραστικὸν καὶ γεωμετρικόν. καὶ φησὶ ὅτι ὡς ἔχει ὁ ψευδογράφος πρὸς γὸν γεω-
μέτρην. ὑποδύεται γὰρ αὐγὸν καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀρχῶν συλλογίζεται. οὕτω
καὶ ὁ ἐρίστικος ἔχει πρὸς γὸν διαλεκτικόν. προσέθηκε δὲ πῶς. ὅτι ὁ μὲν διαλεκτι-
κὸς καὶ ἐκ δοκούντων καὶ ἐξ ὄντων συλλογίζεται. ὁ δὲ ἐρίστικος, ἐκ δοκούντων
μὲν, μὴ ὄντων δὲ, ἀπὰ φαινομένων. ἐλλιπῶς δὲ ἔχει ἡ λέξις. ἐστὶ δὲ γὸ πηῆρες τοι-
οῦτον. ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν τῇ διαλεκτικῇ παραλογίζεται, ὥσπερ ὁ ψευδογράφος
ἐκ τῶν αὐτῶν τῷ γεωμέτρῃ. πῶς δὲ ἐκ τῶν αὐτῶν, ὅτι καὶ ὁ διαλεκτικὸς ὁ ἐρίστικος
ἐξ ἐνδόξων. ἀπὸ ὁ μὲν ἐκ δοκούντων καὶ ὄντων ὡς εἴρηται. ὁ δὲ, ἐκ δοκούντων μὴ
ὄντων δέ. διὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐρίστικος ὁ ψευδογράφος. ὅτι οὐκ ἐκ δοκούντων.
μὲν ἐνδόξων, μὴ ὄντων δέ. ἀπὸ ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων τῶν ὑπὸ τὴν
τέχνην ψευδογραφεῖ. ὁ δὲ ὑπὸ τὴν διαλεκτικήν. ἤγουν ὁ ἐρίστικος, περὶ μὲν τὰ
ἀπὰ ἤγουν μαθήματα ὅτι ἐρίστικος ἐστὶν οὐκ ἄδηλον. οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς γεω-
μετρίας γὸν κύκλον τετραγωνίζειν πειρᾶται, ἀπὸ ἐκ τινων κοινοτέρων, ὥσπερ
ὁ βρύσων. οὗ ὁ τετραγωνισμὸς ἐστὶ καὶ ἐρίστικος. ὁ δὲ διὰ τῶν μηνίσκων, οὐκ ἐρί-
στικος ὅτι ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς γεωμετρίας τοὺς λόγους ποιεῖται. καὶ διὰ τοῦτο γὸν

μὲν οὐκ ἐστὶ μετενέγκειν ἐπ' ἄλλα. ὅτι τὰς ἀρχὰς τῆς δὲ τῆς ἀποστήμης ἀδύνα-
τον ἐπ' ἄλλην μεταγεῖν. γὸν δὲ τῶν βρύσωνος, πρὸς πολλά. ὥσπερ καὶ ἐν τῇ ἀπο-
δεικτικῇ εἴρηται τῷ ἀριστοτέλει. ὅτι κατὰ κοινόν τε γὰρ δεικνύουσιν οἱ τῶν βρύσωνος
λόγοι, ὃ καὶ ἑτέρῳ ὑπάρχει. διὸ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐφαρμόττουσιν οἱ λόγοι, οὐ συγ-
γενῶν. οἷς γὰρ ὁ βρύσων ἀπὸ πρόσον ἐχρύσατο, ταῦτα ἐστὶ μετενέγκειν καὶ ἀπὸ
ποιά. ἐστὶ γὰρ οὕτω εἰπεῖν, γὸ ψιμύθιον καὶ ὠὸν χιόνος μὲν μελάντερον, τιτάνου
δὲ λευκότερον. τὰ δὲ τῶν ὠῶν λευκότερα καὶ μελάντερα, ὁμοίως εἰσὶ λευκά. γὸ
ὠὸν ἄρα καὶ γὸ ψιμύθιον ὁμοίως εἰσὶ λευκά. πάλιν ὁ γλίχων καὶ γὸ σκόροδον πυ-
ρὸς μὲν ψυχρότερα, ἐλαίου δὲ θερμότερα. τὰ δὲ τῶν αὐτῶν θερμότερα καὶ ψυχρό-
τερα, ὁμοίως εἰσὶ θερμά. ὁ γλίχων ἄρα καὶ γὸ σκόροδον ὁμοίως εἰσὶ θερμά. ὥστε
γὸν βρύσωνος συλλογισμὸν δυνάμεθα μετενέγκειν καὶ εἰς ἄλλα. ὅταν εἰσὶν
ἀποκρινόμενοι ἢ ἀκροώμενοι ἀγνοῶσι καὶ οὐκ εἴσασι. δεῖ δὲ ἔξωθεν ὑπακούειν
γὸ, ἀληθῶς ἐκ τινῶν μὲν συνάγεται, γὸ ἀδύνατον. ἐκ τινῶν δὲ, οὐκ ἀληθῶς. ἢ καὶ
οὕτω συμβιβάσεις γὸ ἀποκροώμενον ὡδὶ λέγων. γὸν μὲν τῶν ἀντιφῶντος δη-
λονότι γὸν διὰ τῶν μηνίσκων οὐκ ἐστὶ μετενέγκειν, γὸν δὲ ὡς ἀπὸ κοινοῦ λαμβά-
νοντα, ἐστὶ μετενέγκειν γὸν τῶν βρύσωνος, πρὸς πολλοὺς διαλεγομένῳ, ὅσοι μὴ
ἴσασιν ἀληθῶς γὸ δυναγὸν ἐν ἑκάστου καὶ γὸ ἀδύναγον. ἁρμόζει γὰρ ἀπὸ πολλοὺς
μεταχθῆναι οὗτος. παρὸ ὁ τῶν ἀντιφῶντος. πάλιν ἑαυτὸς συλλογίζηται, ὅτι οὐ συμ-
φέρει περὶ πατεῖν ἀπὸ δείπνου, ὅτι κίνησις οὐκ ἐστὶν ὡς ὁ ζήνων συλλογίζεται
οὐκ ἐστὶν ἰατρικός. οὐ γὰρ ἐκ τινῶν ἰατρικῶν ἐστὶν ἀρχῶν, ἀπὸ ἐκ κοινῶν. διὸ ἐστὶ
καὶ τοῦτον μετενέγκειν εἰς ἄλλα. οἷον, ὅτι οὐ συμφέρει εἰς ἀγορὰν ἢ εἰς διδα-
σκάλειον φοιτᾶν. οὐ γὰρ ἐστὶ κίνησις. ὁ δὲ λέγων μὴ δεῖν περὶ πατεῖν ἀπὸ δεί-
πνου, ἵνα μὴ ἄπεπτα τὰ βρώματα ὑπὸ τῶν φλεβῶν ἕλκηται. ἰατρικὸς, καὶ οὐκ
ἐστὶν εἰς ἄλλα μετενέγκειν. εἰ μὲν οὖν πάντη ὁμοίως εἶχεν ὁ ἐρίστικος πρὸς
γὸν διαλεκτικόν. τὴν αἰτίαν διὰ τούτων λέγει, δι' ἣν ἔχει χώραν ὁ ἐρίστικος
περὶ τὰ μαθήματα. καὶ φησὶ, διὰ γὸ μὴ πάντη ὁμοίως ἔχειν γὸν ἐρίστικον πρὸς
γὸν διαλεκτικόν, ὡς γὸν ψευδογράφον πρὸς γὸν γεωμέτρην, δῆλον ἐντεῦθεν. ὁ
μὲν γὰρ γεωμέτρης, καὶ ὁ ψευδογράφος, ἐκ τῶν αὐτῶν τῆς γεωμετρίας ἀρχῶν
συλλογίζονται. ὁ δὲ ἐρίστικος, καὶ ὁ διαλεκτικὸς οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν. ἀπὸ ὁ μὲν δια-
λεκτικὸς ἐκ τῶν ἐνδόξων. ὁ δὲ ἐρίστικος ἐκ τῶν φαινομένων μὴ ὄντων δέ. ὥστε καθὸ
μὲν περὶ πάντων τῶν προτεθέντων συλλογίζεται καὶ ὁ ἐρίστικος, ὥσπερ καὶ ὁ
διαλεκτικὸς, ἔχει ὁμοιότητα πρὸς γὸν διαλεκτικόν. ἢ δὲ οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρ-
χῶν, διαφέρει. ἀπὰ πῶς ὁ ἐρίστικος διὰ γὸ μὴ πάντη ὁμοίως ἔχειν, πρὸς γὸν
διαλεκτικόν, ὡς ὁ ψευδογράφος πρὸς γὸν γεωμετρήν, χώραν ἔχει πρὸς τὰ
ψευδογραφήματα. ἢ διότι ψευδογράφημα ἐξ ἐνδόξων γενέσθαι οὐ δύναται,
ἀλλ' ἐκ φαινομένων μὲν τῇ γεωμετρίᾳ, μὴ ὄντων δέ. καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς δια-
λεκτικὸς ψευδογραφεῖν ἀπὸ χειρεῖ. ἀπὸ ὁ ἐρίστικος. γὸ δὲ, νῦν οὐκ ἐστὶν ὁ διαλε-
κτικὸς περὶ γένος τί ὡρισμένον, οὐ τῆς ἀνομοιότητος ἐστὶ δεικτικόν. ἀπὰ μᾶλλον

τῆς ὁμοιότητος· ἀόριστος γὰρ καὶ ὁ διαλεκτικὸς καὶ ὁ ἐριστικός· εἰ πὼν δὲ ὅτι οὐκ ἔστι περὶ γένος τί ὡρισμένον ὁ διαλεκτικὸς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀποδεικτικὸς καὶ συλλογιστικὸς ἑνὸς τινὸς, ἀηὰ περὶ πᾶν ὁ ἐξ ἐνδόξων συλλογιζόμενος· λέγει οὐδὲ τοιοῦτον ἐστὶν οἷος ὁ καθόλου, λέγων καθόλου τὸν θεόλογον· οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ διαλεκτικὸς, ἢ ὁ ἐριστικὸς οἷος ὁ καθόλου, εἰ γὰρ καὶ περὶ τὰ αὐτὰ ἀναστρέφεται ὁ διαλεκτικὸς τῷ θεολόγῳ· περὶ γὰρ πάντα τὰ ὄντα ἀμφότεροι, ἀηὰ οὐχ ὡσαύτως· ἀηὰ ὁ μὲν θεόλογος περὶ τὰ κοινὰ καὶ ἐκ τῶν καθ' αὑτὰ καὶ ἢ αὐτὰ τοῖς πράγμασιν ὄντων, τὴν θεωρίαν ποιεῖται· ὁ δὲ διαλεκτικὸς καὶ ἐριστικὸς περὶ τὰ καθ' ἕκαστα διατρίβουσι, καὶ οὐκ ἐκ τῶν καθ' αὑτὰ, ἀηὰ ἐκ τῶν ἐνδόξων ἢ τῶν φαινομένων ἐνδόξων τοὺς λόγους ποιοῦνται· ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶν ὡρισμένης τινὸς φύσεως ἡ διαλεκτικὴ καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἡ μιμουμένη ταύτην ἐριστικὴ, εἴρηται καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν· δείκνυσι δὲ καὶ ἐνταῦθα λέγων· οὔτε γὰρ ἐστὶν ἅπαντα ἐνεῖνί τινι γένει· τουτέστιν εἰ μὲν οὖν κοινὸν πάντων γένος τὸ ὄν, ἓν ἦν ἴσως λέγειν, ὅτι περὶ τι ὡρισμένον εἰσὶν ἡ διαλεκτικὴ καὶ ἡ πειραστική· ἐπεὶ δὲ δέκα τὰ γένη, οὐκ ἐστὶν λέγειν ὅτι περὶ μίαν τινὰ ὡρισμένην φύσιν εἰσὶν· ἀλλὰ κἂν ἦν φησὶ ἓν κοινὸν γένος πάντων τὸ ὄν· οὐχ οἷόν τε ἦν ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἶναι πάντα τὰ ὄντα· ἄλλα γὰρ ἄλλων εἰσὶν, καὶ ἄλλαι ὑπ' ἄλλας τυγχάνουσι· τῶν μὲν γὰρ φυσικῶν ἀρχαὶ εἰσὶν, εἶδος στέρησις ὕλη· γεωμετρίας δὲ γραμμαὶ, σημεῖα κύκλοι· ἰατρικῆς, πῦρ γῆ καὶ τὰ μεταξύ, καὶ ἄλλων ἄλλαι· ὥστε κἂν ἓν ἦν πάντων κοινὸν γένος τὸ ὄν, ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ τὸ ὄν περὶ ἃ ἡ διαλεκτικὴ στρέφεται διάφοροι φύσεις εἰσίν· ὅτι καὶ ἀρχαὶ αὐτῶν διάφοροι, οὐκ ἂν εἴη ὡρισμένης τινὸς καὶ μιᾶς φύσεως ἡ διαλεκτική· ὥστε οὐδὲ ταύτην ὑποκρινομένη ἐριστική· δείκνυσιν δὲ τὸ προκείμενον καὶ ἄλλως, δυνάμει συλλογιζόμενος οὕτως· ἁι μιᾶς τινὸς φύσεως καὶ ἑνὸς ὑποκειμένου οὖσαι, οὐκ ἐρωτῶσιν· ἡ διαλεκτικὴ καὶ ἡ πειραστικὴ ἐρωτᾶ· ἡ διαλεκτικὴ ἄρα καὶ ἡ πειραστικὴ οὐκ εἰσὶν μιᾶς τινὸς ὡρισμένης φύσεως, οὐδὲ ἑνὸς τινὸς ὑποκειμένου· οὐ γὰρ ἔξεστιν ὁποτερονοῦν τῶν μορίων δοῦναι· διὰ τούτου δὲ τὴν μείζονα πρότερον παρασκευάζει· ὅτι ἁι μιᾶς τινὸς φύσεως καὶ ἑνὸς ὑποκειμένου οὖσαι οὐκ ἐρωτῶσιν· εἴη ἂν, τὸ δοῦναι, ἀντὶ τῶν συλλογίσασθαι εἰρηκώς· οὐ γὰρ ἔξεστιν οὐδὲ δυνατὸν ἐστὶ τῷ ἀποδεικνύντι, δεῖξαι τὰς τρεῖς τῶν τριγώνου γωνίας, εἰ ταῦτα εἴη δεικνύμενον, δύο ὀρθῶν ἐλάττονας, ἢ τὴν διάμετρον σύμμετρον τῇ πηευρᾷ· ἡ γὰρ ἀπόδειξις ἐκ τῶν οἰκείων καὶ καθ' αὑτὰ καὶ ἢ αὐτὰ, ὡς ἐν τῇ ἀποδεικτικῇ δέδεικται, τῶν δεικνυμένου γίνεται· ἐκ δὲ τῶν καθ' ἑαυτὰ ὑπαρχόντων ἕν, τι δείκνυται τἀληθές· ὥστε ἐπεὶ οὐκ ἐστὶν αὐτῷ δυνατὸν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ τὸ ἀντικείμενον δεικνύναι, οὐκ ἐρωτᾶ· ὁ γὰρ ἐρωτῶν, οὕτω ἐρωτᾶ ὡς παρεσκευασμένος τὸ ἐναντίον τῶν τεθέντος συλλογίσασθαι, ἢ τὸ δοῦναι ἀντὶ τῶν συγχωρῆσαι, καὶ ὡς ἀληθῶς ἓν λαβεῖν εἴρηται· τῷ γὰρ μέλλοντι δεικνύναι τὰς τῶν τριγώνου τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας, οὐκ ἐστὶν λαβεῖν καὶ ὡς ἀληθῶς χρήσασθαι· ὅτι τῶν τριγώνου ἁι τρεῖς γωνίαι ἄνισοι εἰσὶ δύο ταῖς ἐφεξῆς· οὐ γὰρ ἐκ τού-

του, ἀλλ' ἐκ τῶν ἴσας εἶναι δείκνυται τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν· ἢ τὸ οὐκ ἔξεστιν ὁποτερονοῦν τῶν μορίων δοῦναι ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐ γὰρ ἔξεστιν τῷ ἀποκρινομένῳ, ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς δοῦναι οἷον ἂν μόριον βούληται τῆς ἀντιφάσεως· συλλογισμὸς γὰρ, τουτέστιν ἀπόδειξις καὶ συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς οὐ γίνεται ἐξ ἀμφοῖν· εἰ μὲν γὰρ σκοπὸν εἶχεν ὁ γεωμέτρης συνάγειν ἀμφότερον· τότε τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν καὶ μὴ ἴσας, τότε ἂν ἠρώτα· ἵνα ἐκ μὲν τῶν λαβεῖν τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶ ταῖς ἐφεξῆς ἴσας εἶναι, συναγάγηται τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι· ἐκ δὲ τῶν λαβεῖν μὴ ἴσας εἶναι τὰς τρεῖς δύο ταῖς ἐφεξῆς, τοὐναντίον· ἐπεὶ δὲ μόνης τῆς ἀληθείας ἀντέχεται, καὶ τὸ ὂν συλλογίζεσθαι βούλεται, οὐκ ἐρωτᾶ, ἀλλὰ λαμβάνει δι' ὧν τὸ ἀληθὲς δείκνυται· ὥστε οὐκ ἔξεστι τὸ ψεῦδος ὡς ἀληθῶς τιθέναι· εἰ οὖν ἐρωτήσεις ἐπ' ἐκείνων γίνονται ἐφ' ὧν ἔξεστιν ὁποτερονοῦν τῆς ἀντιφάσεως μόριον δοῦναι· ἐπὶ δὲ τῶν ἀποδεικτικῶν τῶν τοῦτο ἐστὶν, οὐκ ἂν εἴη ἐπὶ τοῦτο τὸ ἐρωτᾶν· εἰ δὲ ἐδείκνυεν εἰ καὶ μὴ πάντα· εἰ πὼν ὅτι ἡ διαλεκτικὴ ἐρωτητικὴ ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀποδεικτική· ὁ γὰρ ἀποδυκνὺς οὐκ ἐρωτᾶ· ὅτι μὴ δὲ τὴν ἀντίφασιν συλλογίζεται, ἀηὰ λαμβάνει τὸ ἀληθές· νῦν αὐτὸ τοῦτο πάλιν κατασκευάζει, ὅτι οὐκ ἀποδεικνύει ὁ διαλεκτικός· φησὶ γὰρ εἰ δὲ ἐδείκνυεν ὁ διαλεκτικὸς, οὐκ ἂν ἠρώτα· εἰ καὶ μὴ πάντα ἀλλὰ τάγε πρῶτα καὶ τὰς οἰκείας ἀρχάς· τὸ γὰρ ἑξῆς τῆς λέξεως ἂν πηῆρες, τοιοῦτον· εἰ ἐδείκνυε φησὶ οὐκ ἂν ἠρώτα· διατί, ὅτι οὐκ ἐρωτᾶ, ἀλλὰ λαμβάνει ὁ ἀποδεικνύων, ὡς ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς εἴρηται· ὥστε ἢ περὶ οὐδενὸς ἂν ἠρώτα ὅλως, ἀλλὰ τὰ οἰκεῖα τῶν δεικνυμένου λαμβάνων συνεπέρανεν ἂν τὸ προκείμενον, ἢ εἴπερ ὅλως ἠρώτα· ἀλλ' οὖν περὶ τῶν πρώτων καὶ τῶν οἰκείων ἀρχῶν οὐκ ἂν ἠρώτα· καὶ ἀπότινων ἐνδόξων συνελογίζετο, καὶ ῥοπὴν ἐδίδου πρὸς τὴν συνκατάθεσιν αὐτῶν· οὐδεμία γὰρ ἐπιστήμη περὶ τῶν οἰκείων διαλέγεται ἀρχῶν, ἀηὰ ὡς οὕτως ἐχούσαις χρωμένη, τὸ ἑξῆς συμπεραίνεται, ὅτι δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς ὁ διαλεκτικὸς συλλογίζεται, δῆλον· πᾶν πέρας μιᾶ διαστάσει λείπεται, οὗ ἐστὶ πέρας· ὥστε καὶ ἡ στιγμὴ πέρας οὖσα γραμμῆς μιᾶ διαστάσει ἀπολειφθήσεται τῆς γραμμῆς· ἐπεὶ δὲ ἡ γραμμὴ, ὑφ' ἓν διαστατὴ, ἡ στιγμὴ ἐστὶν ἀδιάστατος καὶ ἀμερής· τὸ δὲ, μὴ διδόντος γὰρ, οὐκ ἔτι ἂν εἶχεν ἐξ ὧν διαλέξεται, τοιοῦτον ἐστίν· εἰ γὰρ μὴ ἀποδείκνυσα μὴ ὡς ἀληθέσιν οὔσαις ἐχρῆτο ταῖς ἀρχαῖς· ἀλλ' ἠρώτα· οἷον, εἰ οὕτως ἔτυχεν· ἆρά γε ἁι ἀπὸ τοῦ κέντρου, ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἀπέφησεν, οὐκ ἂν εἶχεν ἐξ ὧν ἔτι διαλέξεται καὶ δείξει ὅτι εἰσὶν ἴσα· εἰ γὰρ ἁι δείξεις ἐκ τῶν προτέρων καὶ αἰτίων· τῶν δὲ ἀρχῶν οὐδὲν ἐστὶ πρότερον οὐκ ἂν εἶχε δεῖξαι ὅτι ἴσαι εἰσίν· ὥστε διὰ τοῦτο οὐχ ἐρωτῶσιν οἱ ἀποδεικνύντες· ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν δεικνύων οὐκ ἐρωτᾶ· ὁ δὲ διαλεκτικὸς ἐρωτᾶ, ὁ διαλεκτικὸς οὐ δεικνύει· ὁ συλλογισμὸς ἐν β σχήματι, οὐδεὶς δεικνύων ἐρωτᾶ· πῶς διαλεκτικὸς ἐρωτᾶ, καὶ τὸ συμπέρασμα, δῆλον· ἡ δ' αὐτὴ ἤγουν διαλεκτικὴ καὶ πειραστική· εἰ πὼν τὴν διαλεκτικὴν περὶ πολλὰ καταγίνεσθαι, νῦν φησὶ ὅτι ἡ αὐτὴ δὲ ἐστὶ

τῇ διαλεκτικῇ καὶ ἡ πειραστική, περὶ πολλὰ γὰρ καὶ αὕτη καταγίνεται. πειραστικὴν δὲ ἐνταῦθα λέγει, οὐχὶ τὴν ἐν τοῖς μαθήμασι γινομένην. αὕτη γὰρ ἐν μόνοις τούτοις ἐστίν, ἀλλὰ τινὰ ἄλλην καθόλου, καὶ ἐνθυμήμασι καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις εὑρισκομένην. καὶ τὸ προσωπεῖον τῆς διαλεκτικῆς ὑποδυομένην, καὶ ἐπιχειροῦσαν περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος, ὡς καὶ ἡ διαλεκτική, πλὴν οὐκ ἐπιστήμονος, καὶ αὕτη ἐπιχειρεῖ, ὡς ἡ ἐν τοῖς μαθήμασι πειραστική, ἀλλὰ φαινομένως τε καὶ τὸ ὅλον ὡς ἔτυχεν, καὶ ὅτι τοιαύτη ἐστί φησι πειραστική, πρόδηλον ἐξ ὧν ἐπάγει. οὐ γὰρ ἡ πειραστική φησι περὶ ἕν τι καταγίνεται, ὡς ἡ γεωμετρία. ἀλλὰ τοιαύτη ἐστίν, ἣν ἂν ἔχοι καὶ μὴ εἰδώς τις, ὅπερ τοιοῦτόν ἐστι. πολλάκις τινὲς ἀλλήλους πειράζοντες, ἐρωτῶσιν, ὁ ἀδικηθεὶς τὸν ἀδικήσαντα. δέδωκά σοι τόδε, ἢ οὔ; ἐπρίησάς τόδε ἢ οὔ; ἰδοὺ οὖν ἐνταῦθα μὴ εἰδώς τι τὴν ἀντίφασιν διὰ ταύτης πειράζει.

» ἔξεστι γὰρ πεῖραν λαβεῖν καὶ τὸν μὴ εἰδότα τὸ πρᾶγμα τοῦ μὴ εἰδότος. εἴπερ καὶ δίδωσιν, οὐκ ἐξ ὧν οἶδεν, οὐδὲ ἐκ τῶν ἰδίων, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἑπομένων ὅσα τοιαῦτά ἐστι, τὸ προειρημένον κατασκευάζει τό, ὅτι καὶ μὴ εἰδώς τις ἐστὶ πειραστικός. ὥσπερ γὰρ δικάζονταί τινες ἀτέχνως καὶ δίχα τῶν νόμων γνώσεως, καὶ πεῖραν λαμβάνουσιν ἀλλήλων περὶ οὗ δικάζονται πῶς ἔχουσι πιθανότερον πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ λόγους ἐκφέρουσι μηδὲ ὄναρ γευσάμενοι ῥητορικῆς, οὕτω καὶ συλλογίζονται. καὶ γὰρ καὶ ὁ μὴ εἰδὼς περὶ τοῦ μὴ εἰδότος ἐρωτῶν καὶ λαμβάνων, συλλογίζεται καίπερ ἀγνοῶν τί ἐστι συλλογισμός. συλλογίζεται οὖν καὶ πεῖραν λαμβάνει ὁ μὴ εἰδὼς περὶ τοῦ ὁμοίως αὐτῷ μὴ εἰδότος. ἐκείνου γὰρ διδόντος, συνάγει τι οὗτος ἐκ τῶν δοθέντων. τοῦτο δὲ τρόπον τινὰ συλλογίζεσθαι ἐστίν. εἰσὶ γάρ τινα λίαν ἐναργῶς ἑπόμενα τισίν, ὧν διδομένων μὲν παρὰ τοῦ ἀποκρινομένου, λαμβανομένων δὲ παρὰ τοῦ ἐρωτῶντος, ἐπάγεταί τι ἕτερον ὡς συμπέρασμα, καὶ ἔξεστι τούτου πίστιν λαβεῖν τῷ προσέχοντι τοῖς πολλοῖς, καὶ μάλιστα τοῖς κοινωνοῦσί τινων καὶ λογισμοὺς διδόντων καὶ λαμβανομένων τῆς κοινωνίας. ἐστὶν οὖν ὁ πᾶς τοῦ λεγομένου σκοπὸς τοιοῦτος. ὅτι ἔξεστι καὶ τῷ μὴ εἰδότι τὴν ἀντίφασιν. ταύτην γὰρ πρᾶγμα λέγει. ἀπὸ πεῖραν λαβεῖν τοῦ μὴ εἰδότος αὐτήν. ἐπεὶ καὶ δίδωσιν, οὐκ ἐξ ὧν οἶδεν, ὡς ἐπιστήμην ἔχει, καὶ τῶν οἰκείων τῇ ἐπιστήμῃ, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν κοινῶν καὶ συνήθων τοῖς πᾶσιν, ἃ εἰδώς τις οὐκ οἶδε τὴν τέχνην. ἔστι δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ λεγόμενον τοιοῦτον, οὐδὲν κωλύει τὸν εἰδότα τὰ ἑπόμενα τῷ πράγματι περὶ οὗ τὴν πεῖραν λαμβάνει, τὴν τέχνην ἀγνοεῖν. ὥσπερ καὶ οἱ ἐμπειρικοὶ τῶν ἰατρικῶν. οὐδὲν οὖν κωλύει τὴν τέχνην ἀγνοεῖν. ἀλλ᾽ ἐνδέχεται καὶ γινώσκειν καὶ ἀγνοεῖν. ὁ δὲ μὴ εἰδὼς τὰ ἑπόμενα, ἐξ ἀνάγκης ἀγνοεῖ καὶ τὴν τέχνην. ἔστι δὲ ὁ μὲν τὰ ἑπόμενα θεωρῶν, καὶ τὴν τέχνην εἰδώς. ὁ διαλεκτικός. ὁ γὰρ μετὰ τέχνης πειράζων, ὁ διαλεκτικός, ὁ δὲ τὴν τέχνην μὲν ἀγνοῶν, τὰ δὲ ἑπόμενα εἰδώς, ὁ ἐριστικός.

» ὥστε φανερὸν ὅτι οὐδενὸς ὡρισμένου ἡ πειραστική ἐπιστήμη ἐστί. τὸν περὶ πειραστικοῦ καὶ διαλεκτικοῦ λόγον συμπεραινόμενός φησιν, ὅτι ὥσπερ ἡ διαλεκτικὴ οὐκ ὡρισμένα ἔχει τὰ ὑποκείμενα. οὕτως οὐδὲ ἡ ταύτην ὑποδυομένη πειραστική. διὸ καὶ περὶ πάντα ἐστίν. ἔπειτα καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι δι᾽ ἣν περὶ πάντων θεωρεῖ ὁ πειραστικός. καί φησιν ὅτι εἰσί τινα κοινὰ καὶ πᾶσι γνώριμα. ἃ οὐδὲ ἀφωρισμένης μιᾶς τινός ἐστιν ἐπιστήμης. οἷον, τό, ὕβρισας τὸν δεῖνα, ἢ οὔ. καὶ συνεγένου τῇ τούτου φίλῃ ἢ οὔ. καὶ εἰ μὲν ἐμοίχευσας, ἕπεται τόδε. εἰ δὲ μή, τόδε. ὅτι δὲ ἅπαντες μετέχουσι τῶν κοινῶν, σημεῖον φησὶν εἶναι τὸ πάντας μέχρι τινός, καὶ ὑπέχειν λόγον καὶ ἀπολογεῖσθαι ἐπιχειρεῖν. τὸ δὲ τρόπον τινὰ προσέθηκε, δεικνύων ὅτι τὰ κοινὰ ταῦτα κἂν εἰ ἅπαντες γινώσκομεν, ἀλλ᾽ οὖν οὐχ ὁμοίως. ὁ μὲν γὰρ διαλεκτικὸς οἶδεν ὅτι τὸ ἐρωτώμενον ἀντίφασις, καὶ ὡς ἀνάγκη θάτερον εἶναι ἀληθές. ὁ δὲ πολὺς ὄχλος, ἀτέχνως προΐσχετο τὴν ἐρώτησιν. περὶ δὲ τῆς ἀτέχνου ταύτης πειραστικῆς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν ῥητορικὴν πονηθεῖσι διειλήφαμεν. τὰ γοῦν κοινὰ ὄντα, εἰ καὶ ἀνεπιστήμονα εἰσὶ καὶ δοκοῦσιν ἔξω λέγειν τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ᾽ οὖν ἴσασιν οἱ πολλοί, καὶ κἂν ἀτέχνως μετέχωσι τούτου. λέγουσι γὰρ ὡς; πολλάκις εἰρήκαμεν τὴν ἀντίφασιν, ἧς ἐντέχνως μετέχει ὁ διαλεκτικός.

ἐπεὶ δὲ ἐστὶ πολλὰ μὲν ταῦτα. ἐπειδή φησι τὰ κοινὰ ταῦτα πολλά εἰσι, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις ταῦτα εὑρίσκονται. οὐ τοιαῦτα δέ εἰσιν. ὥστε μιᾶς τινὸς εἶναι φύσεως καὶ ὑφ᾽ ἓν ἀνάγεσθαι γένος. πῶς γὰρ ἂν καὶ ἀναδειχθεῖσαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐ διωρισμένα εἰσίν, ἀλλ᾽ οἷον αἱ ἀποφάσεις, τουτέστιν ἀόριστα. καὶ γὰρ αἱ ἀποφάσεις, ἀόριστοι εἰσίν. ἡ γὰρ λέγουσα ἀπόφασις, τόδε οὐ λευκόν ἐστιν, ἀόριστος. ἐπεὶ γοῦν τὰ μὲν εἰσὶν κοινὰ καὶ ἀόριστα, εἰσὶ δέ τινα καὶ μὴ κοινά, ἀλλ᾽ ἴδια τινὸς ἐπιστήμης, δυνατόν ἐστιν ἐκ τούτων τῶν κοινῶν περὶ πάντων πεῖραν λαμβάνειν, καὶ ἔστι τις τέχνη ἡ ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐπιχειροῦσα, καθὸ ἀμελεῖ τι καὶ ἐρωτᾷ. οὐχὶ τοιαύτη δὲ οἷαι εἰσὶν ἐπιστήμονες καί. τὸ δὲ διόπερ ὁ ἐριστικὸς οὐκ ἐστὶν οὕτως ἔχων, καὶ τὰ ἑξῆς. ἀποδοθήσεται μὲν καὶ πρὸς τὰ ἄνωθεν εἰρημένα. ἔλεγε γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ὅτι ὁ ἐριστικὸς περὶ πολλὰ καταγίνεται ὡς ὁ διαλεκτικός, καὶ ὅτι οὐκ ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὸν διαλεκτικὸν τὴν αὐτήν, ἣν ὁ ψευδογραφῶν πρὸς τὸν γεωμέτρην, καὶ διὰ τοῦτο εὑρίσκεται ἐν τοῖς μαθήμασι. ῥηθήσεται δὲ καὶ πρὸς τὰ προσεχῶς εἰρημένα συναπτόμενον. καὶ ἔστι τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ἐριστικὸς οὕτως ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευδογραφῶν πρὸς τὸν γεωμέτρην. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, καὶ ἦσαν ὡρισμένα αὐτῶν τὰ ὑποκείμενα. ὥσπερ δὴ τὰ τοῦ ψευδογραφοῦντος, οὐκ ἂν ἠδύνατο περὶ παντὸς τοῦ προκειμένου παραλογίζεσθαι. νῦν δὲ διὰ τοῦτο συμβαίνει ἀπατητικὸν αὐτὸν εἶναι, διὰ τὸ περὶ πάντων ἐπιχειρεῖν.

» τρόποι μὲν οὖν εἰσὶν οὗτοι τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. εἰπὼν πόσοι εἰσὶν οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι. καὶ ἀναγαγὼν αὐτοὺς εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν, καὶ εἰς τοὺς διαιροῦντας αὐτοὺς εἰς τὸν πρὸς τοὔνομα καὶ περὶ τὴν διάνοιαν ἀπομαχεσάμενος. ἔτι γε μὴν καὶ διαφορὰς πειραστικῆς καὶ ἐριστικῆς παραδούς. καὶ αὐτὸν δὲ αὖθις τὸν ἐριστικόν, εἰς τὸν σοφιστικὸν καὶ ἐριστικὸν διελών, καὶ διαφορὰς ἑκάστου ἀποδούς, νῦν μέλλων εἰπεῖν πῶς οἱ σοφιστικοὶ ἐλέγχουσί τινα

ψευδόμενον, ἢ παράδοξα λέγοντα, ἢ ἀδολέσχοντα, ἢ σολοικίζοντα, πρῶτον
τοῦτο λέγει ὅτι ὁ διαλεκτικὸς δύναται θεωρηθῆναι περὶ τῶν σοφισμάτων, καὶ
διακρίναι ταῦτα καὶ ἐλέγξαι σοφίσματα ὄντα. γὰρ τάττειν τὰς προτά-
σεις καὶ συντιθέναι, τῆς διαλεκτικῆς ἐστίν. εἰ γοῦν τοῦτο τῆς διαλεκτικῆς, λοι-
πὸν αὐτῆς καὶ γὰρ κρίνειν τὰ σοφίσματα. ἅπασαν τοίνυν τὴν περὶ τῶν σοφιστι-
κῶν ἐλέγχων θεωρίαν, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος κέκτηται. καὶ περὶ μὲν τῶν ἐ-
λέγχων εἴρηται τῶν φαινομένων. πέντε τινῶν στοχάζεσθαι κατ' ἀρχὰς τῆς
παρούσης πραγματείας ἔφη γοὺς σοφιστὰς, τοῦ πειρᾶσθαι ἐλέγχοντας φαίνε-
σθαι, καὶ τοῦ εἰς ψεῦδος ἄγειν γὸν προσδιαλεγόμενον, τοῦ παράδηλον αὐτὸν
ἐλέγχειν λέγοντα. τέταρτον σολοικίζειν ποιεῖν. καὶ ε ἀδολεσχοῦντα ἀποδει-
κνύειν γὸν ἀποκρινόμενον. καὶ περὶ μὲν τοῦ πῶς σπουδάζουσιν ἔλεγχον φαινό-
μενον ποιεῖν, εἴρηκε καὶ γὸν λόγον συγκεφαλαιούμενος καὶ αὐτὸς δηλοῖ τοῦτο.
λέγει γὰρ, περὶ μὲν οὖν τῶν φαινομένων ἐλέγχων εἴρηται, νῦν δὲ δεύτερον αὐτὸς
σπουδάζεται. ἔστι δὲ τοῦτο γὰρ ἀποδεικνύναι ψευδόμενον γὸν προσδιαλεγόμε-
νον διέξεισι. καὶ φησὶ πρῶτον μὲν γίνεσθαι τοῦτο, ἐκ τοῦ πυνθάνεσθαι πῶς, του-
τέστιν κρυπτικῶς. οὐ γὰρ ἁπλῶς τίς προάγων τὴν ἐρώτησιν, ἐλέγξει ψευδόμενον
γὸν ἀποκρινόμενον. ἐκ δὲ τοῦ πῶς ἐρωτᾶν, τουτέστι μετ' ἀποκρύψεως, καὶ διὰ
τῆς τοιᾶς ἐρωτήσεως συμβαίνει τοῦτο μάλιστα. γὰρ μὴ ὑποθέμενον πρόβλη-
μα ὡρισμένον, ποιεῖσθαι τὴν ἐρώτησιν, θηρευτικὸν ἐστὶ τοῦ σπουδαζομένου. οἷον,
εἴ τις θέλων κατασκευάσαι, καλὸν γὸν ἐν ἀγορᾷ συνουσιάζειν, μὴ ἁπλῶς ὁρίσαιτο
γὸ λεγόμενον, ἀλλ' οὕτω πως εἴπη κρυπτικῶς, ἄρα γε δὲ ἁπλῶς καλὸν, καὶ πῆ οὐκ
ἔσται καλὸν, εἶτα τοῦτο δόντος τοῦ ἀποκρινομένου, κατασκευάζεται ὃ βούλεται
ὁ ἐρωτῶν. ὅταν γὰρ μὴ ὡρισμένον ἦ γὸ περὶ οὗ ὁ ἐρωτῶν βούλεται συλλογίσα-
σθαι, ἁμαρτάνουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι εἰκῆ λέγοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν ὡρισμένον
εἴη γὸ πρόβλημα, ἔσται πάλιν γὸ εἰς ἄδοξον ἀγαγεῖν γὸν ἀποκρινόμενον, εἴ τις
πολλὰ ἐρωτᾷ, καὶ ἔοικεν ἐλλειπτικὴ εἶναι ἡ λέξις. εἴη δ' ἂν ὁλόκληρος εἰ οὕτω λη-
φθείη, τόγε ἐρωτᾶν πολλὰ κἂν ὡρισμένον ἦ πρὸς ὃ διαλέγεται, εἰς ἄδοξον δύνα-
ται ἀγαγεῖν. ἀπὸ τούτω καὶ τοῦτο κατορθοῖ γὸ σπουδαζόμενον, γὰρ ἀξιοῦν τὸν ἀπο-
κρινόμενον λέγειν τὰ δοκοῦντα τοῖς πολλοῖς, πλὴν ὅταν ἦ φησὶν ὡρισμένον γὸ
πρόβλημα, ἢ τῶν κακουργεῖν οἱ σοφιστεύοντες δύνανται, κἂν πολλὰ τινὰ ἐρωτῶ-
σιν. ἢ τῶν γὰρ ἀπατηθήσεταί τις παρὸ πρότερον, ὅταν ἀόριστον καὶ ἄγνωστον εἴη τῷ
ἀποκρινομένῳ γὸ πρὸς ὃ διαλέγεται. πῶς δὲ φησὶν ἢ τῶνα τότε δύναται κακουρ-
γεῖν. διότι εἰ οἶδεν ὁ ἀποκρινόμενος γὸ πρόβλημα εἰ ἐναχρείη εἰς ἄτοπόν τι περὶ τῷ
ἐρωτῶντι, εὐθὺς ἀπαιτεῖ καὶ φησὶ τί τοῦτο, πρὸς γὸ προκείμενον. στοιχεῖον δὲ
τοῦ τυχεῖν ἢ ψεύδους τινὸς ἢ ἀδόξου. ὅπερ ἄνωθεν ἐλέγετο, καὶ ἔτι γὰρ αὐτὸ φη-
σί. σαφέστερον δὲ νῦν γὸν λόγον μετὰ χειρίζεται, λέγων ἀρχὴν εἶναι καὶ οἱονεὶ στοιχεῖ-
ον τῶν ἐλέγξαι τινὰ ψεῦδος ἢ ἄδοξον λέγοντα, γὸ μὴ δῆλον ποιεῖν γὸ βούλημα,
μὴ δὲ γὸ πρόβλημα τιθέναι καὶ ἐρωτᾶν, ἀλλὰ λέγειν μὴ πειραστικῶς διαλέγεσθαι

ἐρωτᾶν δὲ χάριν μαθήσεως. γὰρ γὰρ λέγειν σε μαθητείας χάριν προσδιαλέγε-
σθαι. πολλὴν παρέξει ἀφθονίαν, εἰς γὰρ ἀπατῆσαι αὐτὸν μὴ προορῶντα γὸ συμ-
βησόμενον. ἔτι πρὸς γὸ ψευδῶς τινὰ ἀπελέγχειν, μέθοδος ἥδε ἥτις καὶ σοφιστι-
κὴ ἔστι. γὰρ γὰρ τιθέναι τί πρόβλημα, εἶτα τούτου μὲν ἀναχωρεῖν, ἐπ' ἄλλα δέ τινα
κατατρίβειν μὴ ἀναγκαῖα τῷ προβλήματι. λόγων δ' εὐπορίαν τῷ ἐρωτῶντι δι-
δόντα, σοφιστικὸν ἔργον ἐστί. ἔστι δὲ τοῦτο ποιεῖν καὶ καλῶς καὶ τοὐναντίον. εἰ μὲν γὰρ
περὶ ἀναγκαῖα τῷ προβλήματι γὸν λόγον μετέφερον, καλῶς ἂν ἐποιοῦν. νῦν δὲ
μὴ ποιοῦντες οὕτω, οὐ δοκοῦσι καλῶς ποιεῖν τὴν μετάφορὰν, ὡς γὰρ ἐν τῷ α τῶν γὰρ
πικῶν ἐδίδαξε, χάριν τεσσάρων ἀναχωρεῖ τις τῶν προβλήματος, ἢ χάριν κρύψε-
ως, ἢ χάριν ἄγκου, ἢ ἐπαγωγῆς χάριν τῶν δοθῆναι γὸ καθόλου, ἢ πρὸς γὸ σαφέ-
στερον γενέσθαι γὸν λόγον. εἰ δὲ μηδὲν τουτῶν γένηται, οὐ καλῶς τέ εἰσι τὰ τοιαῦτα
εἰλήμματα, καὶ σοφιστικὴ ἐστὶν ἡ διάλεξις. πάλιν πρὸς γὸ παράδοξα λέγειν,
σκοπεῖ. πῶς ἄν τις εἰς γὸ φαινόμενον ψεῦδος γὸν ἀποκρινόμενον ἀπενέγκοι
εἰπών. νῦν καὶ περὶ τῆς εἰς παράδοξον ἀπαγωγῆς φησίν. εἰ βούλει γὰρ φησὶ ποιεῖν
γὸν ἀποκρινόμενον παράδοξα λέγειν, σκόπει καὶ ἐξέταζε ὁ ποῖος τίς ἐστὶν οὗτος,
καὶ ποίας αἱρέσεως, καὶ ποίου δόγματος ἀντέχεται τῆς φιλοσοφίας, εἰ περὶ πα-
τητικὸς ἐστὶν ἢ στωϊκός. καὶ εἰ περὶ πατητικός ἐστιν, ἐρεύνα ὅπερ εἶπον οὗτοι παρά-
δοξον καὶ ἐναντίον τοῖς λοιποῖς. οἷον ὅτι πέμπτου σώματος ἐστὶν ὁ οὐρανὸς, καὶ ἐ-
ρώτα γοῦγο. εἶτα παράγαγε τοὺς πολλούς. τούτοις γὰρ ἀνόητον πάντη, καὶ πα-
ράδοξον γὸ τοιοῦτον φανεῖται. ὅτι δὲ ἑκάστη αἵρεσις ἔχει τί παράδοξον, ἐδήλω-
σεν εἰπών. ἔστι γὰρ ἐν ἑκάστοις τι τοιοῦτον. ἀρχὴ δὲ καὶ τοῦ εἰς παράδοξον ἄγειν
γὸν ἀποκρινόμενον, γὸ μὴ ἁπλῶς καὶ ἀνακεκαλυμμένως καὶ φανερῶς καὶ χω-
ρὶς ἀποκρύψεως τιθέναι τὰ τῶν αἱρέσεων παράδοξα, ἀλλὰ μέσον τῶν προτάσε-
ων. ἐπεὶ γὰρ εἰ ἐρωτηθείησαν, ἀνέδην ἴσως οὐκ ἂν αὐτὸ ὁμολογήσειαν διὰ τοὺς
πολλοὺς, δεῖ τὰς παραδόξους τῶν οἷς προσδιαλεγόμεθα ὑπολήψεις, ἃς καὶ
περὶ τοῖς πολλοῖς δογματίζουσι, παραλαμβάνειν ἐν ταῖς προτάσεσιν. οὐκ ἦν
δὲ ἄρα ὁ σταγειρίτης εἰς γὸ παραδιδόναι μέθοδον, τῇ ἀπάτῃ μόνον δεινός. ἀλλὰ
καὶ λύσιν τούτου παρασχεῖν πολὺ δυνατώτερος, εἰ γοῦν τίς ὦ περὶ πατητικὲ φη-
σὶ εἰς παράδοξον σε ἄγει, πέμπτου σώματος γὸν οὐρανὸν λέγοντα, φάθι τούτω
μὴ διὰ γὸν σὸν λόγον, μὴ δὲ διὰ τὰς σὰς ἀποδείξεις τοῦτο συμβῆναι. ἀλλὰ διὰ
γοὺς πολλοὺς προκατειλημμένους ἑτέρω δόγματι. καὶ γὰρ καὶ πᾶς ὁ ἀγωνιζό-
μενος τοῦτο καὶ βούλεται γὸ λέγειν μὴ δι' ἑαυτὸν, καὶ τὴν τούτου ἀπόκρισιν, νο-
μισθῆναι παράδοξον λέγειν, ἀλλὰ διὰ γοὺς πολλούς. ἔτι δ' ἐκ τῶν βουλήσεων
καὶ τῶν φανερῶν δοξῶν. ἔτι περὶ τῶν πῶς ἄν τις παράδοξα ποιήσει λέγειν γὸν ἀπο-
κρινόμενον διδάσκει. φησὶν οὖν ὅτι ἐπειδὴ ἄλλα μὲν πολλάκις βουλόμεθα,
ἄλλα δὲ δοξάζομεν οἷον, βουλόμεθα πάντες μὲν πλουτεῖν, εὐεκτεῖν, δοξάζεσθαι,
δοξάζομεν δὲ καλὸν εἶναι πένεσθαι καὶ νοσεῖν, ὁπόταν οὖν διαλέγει μετὰ τινὸς,
σκόπει εἰ ἀπὸ τῶν βουλήσεων τῶν πολλῶν διαλέγεται. οἷον εἰ λέγει κατὰ τὴν τῶν
πολλῶν βούλησιν καλὸν γὸ ζῆν ἡδέως. καλὸν γὸ πλουτεῖν ἀνεχρῶς. ἐπιχείρει σὺ

ἀπὸ φανερῶν δοξῶν φάσκων. καλὸν εἶναι τὸ σωφρονεῖν. τὸ τεθνᾶναι καλῶς. τὸ πένεσθαι δικαίως. φαίνεται γὰρ ἅπασι τοῦτο, καὶ οὕτως εἰς παράδοξον ἄξεις τὸν προσδιαλεγόμενον. εἰ μὲν οὖν κατὰ τὰς βουλήσεις ἀπόκρισιν διδῶ, τὰς φανερὰς δόξας σοῦ ἀντιτιθέντος αὐτῷ εἰ δὲ κατὰ τὰς φανερὰς δόξας ἀποκρίναιτο, ἀντιπαριστῶντος σοῦ τὰς ἀποκεκρυμμένας. τουτέστι τὰς βουλήσεις. ταύτας τὰς κρυπτὰς καὶ ἀφανεῖς δόξας ἔχομεν. πρεῖστος δὲ τόπος τοῦ ποιεῖν παράδοξα λέγειν. ἔτι πρὸς τὸν εἰς παράδοξον ἄγειν τὸν ἀποκρινόμενον λέγει καὶ φησὶ, ὅτι ἰσχυρός ἐστι τόπος εἰς τὸ εἰς παράδοξον ἄγειν, τὸ ἀπὸ χειρεῖν ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νόμον. ὥσπερ καὶ ὁ καλλικλῆς ἐν τῷ γοργίᾳ, καὶ πάντες οἱ ἀρχαῖοι ποιοῦσιν. εἰσάγει γὰρ ὁ πράτων ἐν τῷ ἀπὸ γραφομένῳ γοργίᾳ αὐτοῦ διαλόγῳ τὸν καλλικλῆν λέγοντα τὴν δικαιοσύνην μὴ εἶναι καλήν τε καὶ ἀγαθήν. ὡς μὴ κατὰ φύσιν, ἀγὰ κατὰ νόμον μόνον οὖσαν ἀγαθήν. τὴν δὲ πρεογεξίαν μᾶλλον εἶναι καλήν. ὡς κατὰ φύσιν. διατὶ γὰρ φησὶ τῶν θηρίων, τὰ μὲν πεποίηκεν ἰσχυρὰ, τὰ δὲ ἄτονα. φύσει γοῦν ἐν τούτοις τὸ ἁρπάζειν. καὶ ἕκαστον αὐτὸν μὴ νόμῳ χρώμενον ἀγὰ μόνον φύσει ἑπόμενον, τὸ ἔλαττον αὐτοῦ ἁρπάζει καὶ ἐσθίει. τοῖς δὲ νομοθέταις καλὸν ἐνομίσθη ἡ δικαιοσύνη, διὰ δειλίαν. ὅθεν καὶ τὸν νόμον εὕρημα δειλῶν ἀνῶν τε ἔλεγον. δεδοικότες γὰρ ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν βλάπτονται τοὺς νόμους ἐθέντο. ἀπὸ χείρει οὖν φησὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νόμον. καὶ εἰ μὲν ὁ ἀποκρινόμενος ἀπὸ τοῦ κατὰ νόμον ἀπὸ χειρεῖ. σὺ ἀνάπαλιν ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν. εἰ δ' ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ κατὰ φύσιν. σὺ ἀπάντησον ἀπὸ τοῦ κατὰ νόμον. ἦν δὲ ἄρα τοῖς παλαιοῖς ἤγουν τῷ καλλικλεῖ καὶ τοῖς ἄλλοις σοφισταῖς, μᾶλλον ἀληθὲς καὶ καλὸν τὸ ἀπὸ τῆς φύσεως γενόμενον. τὸ δὲ ὑπὸ τὸν νόμου διαταχθὲν, τῶν πολλῶν καὶ συγκλήτων ἀνῶν θέσις. ἔνια δὲ τῶν ἐρωτημάτων ἔχει τὸ ἀμφοτέρως ἄδοξον εἶναι τὴν ἀπόκρισιν. καὶ ἕτερον τρόπον παραδίδωσι δι' οὗ ἄν τις εἰς παράδοξον ἄγοι τὸν ἀποκρινόμενον. ἔστι δὲ τοιοῦτος. εἰσὶ τινὰ τῶν ἐρωτημάτων κατὰ ἀντίφασιν ἐρωτώμενα. ἐφ' ὧν οἷον ἂν ἀποκριθείη ὁ ἐρωτώμενος ἄδοξα λέγειν νομίζεται, ὡς τὸν ἑτέρου καταφρονῶν. εἰσὶ δὲ τῶν οὕτως ἐρωτωμένων. τὸ μὲν πρὸς τῶν πολλῶν, οὕτως ἔχειν δοξαζόμενον καὶ παρὰ αὐτῶν ποῦ σπουδαζόμενον. τὸ δὲ παρά. τῶν σοφῶν ἐπαινούμενον καὶ ἀπὸ τρεπόμενον. οἷόν τί φημι. ὁ μὲν πολὺς ὄχλος δεῖν δοξάζειν τῷ πατρὶ πείθεσθαι. ὁ δὲ σοφὸς, τοῖς σοφοῖς, καὶ ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ὁ σοφὸς λέγει ἢ ἕτερον βλάπτειν. ἐπεὶ οὖν ἐν ἐνίοις τῶν ἐρωτημάτων φησὶ οὐδύναται ὁ ἀποκρινόμενος ἀποκρίνασθαι τὸ ἕτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως. οἷον γὰρ ἂν ἀποκρίνηται, ἄδοξα λέγων εὑρεθήσεται. οἷον ἐστὶ τὸ, ἄρα γε δεῖ τῷ πατρὶ πείθεσθαι ἢ τοῖς σοφοῖς. εἰ μὲν γὰρ εἴπη τοῖς σοφοῖς, ἄδοξον μὴ τῷ πατρὶ πείθεσθαι. εἰ δὲ τῷ πατρὶ, πάλιν διά τι μὴ τοῖς σοφοῖς. δεῖν οὖν ἐὰν ἀποκρίνηται ὥσπερ οἱ σοφοὶ λέγουσι καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι κρεῖττον ἐρεῖ, μεθάγειν ἀπὸ τοὺς πολλούς. τὸ γὰρ ἀνάπαλιν οὗτοι δοξάζουσιν. εἰ δὲ ὁ οἱ πολλοὶ, ἄγειν ἀπὸ τὰ τῶν σοφῶν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ὅμοιον τῷ κατὰ

νόμον

νόμον καὶ κατὰ φύσιν. ὁ μὲν γὰρ πολὺς ὁ λεὼς δοξάζει, τοῦτο τῷ νόμῳ ἔοικεν. ἐπεὶ καὶ ὁ νόμος δόξα πολλῶν ἐστίν. ὁ δὲ οἱ σοφοὶ πρεσβεύουσι. τοῦτο καὶ ἡ φύσις αὐτὴ λέγει καὶ ἡ ἀλήθεια. πρὸς δὲ τοῦ ποιῆσαι ἀδολεσχεῖν. στοχάζονται οἱ σοφισταὶ ὡς εἰρήκαμεν, τοῦτο ποιεῖν τὸν προσδιαλεγόμενον, ὡς ἀδολεσχοῦντα δοκεῖν. καὶ δι' ὧν λέγειν αὐτὸ τοῦτο διδάσκει. τέως γοῦν πρότερον τί. ἐστὶ τὸ ἀδολεσχεῖν λέγει εἰρηκέναι. καὶ ἔφθη πρὸς τούτου εἰπὼν ἐν ἀρχαῖς τῆς προκειμένης γραμματείας. ὅτι ἀδολεσχῆσαι ἐστὶ, τὸ πλεονάκις ταυτὰ λέγειν. τοῦτο εἰπὼν ἐπάγει. πάντες δὲ τοιοίδε λόγοι τοῦτο βούλονται ποιεῖν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον, ὅτι οἱ μέλλοντες ῥηθῆναι παρ' ἐμοῦ λόγοι, τούτου χάριν λέγονται, παριστῶντες πῶς γίνεται τὸ ἀδολεσχεῖν, καὶ πῶς βούλονται ποιεῖν τὸ ἀδολεσχεῖν. γίνεται δὲ τοῦτο ἐπ' ἐκείνων ὅταν ὄνομα ἢ λόγον οὐδὲν διαφέρει εἰπεῖν. οἷον διπλάσιον, καὶ διπράσιον ἡμίσεος, ὃ ἐστὶ λόγος τοῦ διπράσιου. ἐπεὶ γὰρ τὸ διπράσιον πρὸς τὸ ἥμισυ λέγεται. πρός τι γὰρ ὂν αὐτὸ, ὅπερ ἐστὶ πρὸς ἄλλο τὴν ἀναφορὰν ἔχει, καὶ μόνον λεγόμενον διπλάσιον, ποιεῖ συνεξακούεσθαι πάντως, καὶ τὸ ἡμίσεως. εἰ γοῦν ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν τὸ ὄνομα ἤτοι τὸ μέγεθος, τότε διπράσιον ἐρεῖς. τὸ δὲ τὸ μέγεθος διπράσιον ἡμίσεος, ἠδολέσχησας. ἐν οἷς γὰρ εἶπας διπράσιον, ἐδήλωσας αὐτό. εἰ γὰρ ἐν τῷ διπράσιῳ τὸ ἥμισυ ἐμφαίνεται, εἰλημμένου ἐνεργείᾳ τοῦ ἡμίσεος, δὶς εἴληπται τὸ ἡμίσεος. εἰ τοίνυν οὕτω λέγεις. τὸ δὲ διπράσιον ἡμίσεος, οὐδὲν ἄλλο λέγεις, ἀγὰ ἢ τόδε διπλάσιον ἡμίσεος, ἡμίσεος. ἅπαξ μὲν γὰρ τὸ ἡμίσεος συνεμφαίνετο ἐν τῷ εἰπεῖν σε διπράσιον. καὶ ἔτι ἐν τῷ προσθεῖναι σε ἐνεργείᾳ τὸ ἡμίσεος. πάλιν ἂν ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν διπράσιον τὸ διπράσιον ἡμίσεος ληφθῇ, τρὶς ἔσται εἰρημένον τὸ ἡμίσεος. εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων, ἔν τε τοῖς πρός τι. ἐκ ποίων ἢ καὶ ἐντοῖσιν οἱ ποιοῦντες τὴν ἀδολεσχίαν γίνονται λόγοι, νῦν προστίθησι, καὶ φησὶν ὅτι ἐν ἐκείνοις τῶν πρός τι οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων γίνονται, ἐφ' ὅσων μὴ μόνον τὰ γένη πρός τι ἀποδίδοται ἄλλο, ἀλλὰ καὶ αὐτά. οἷον ἡ ἀπθυμία ἡδέος ἐστὶν ἀπθυμία, καὶ πρός τι λέγεται. ἀλλὰ καὶ ἡ οἷον γένος αὐτῆς ἡ ὄρεξις πρός τι καὶ αὐτὴ λέγεται, ὀρεκτοῦ γὰρ τινος ὄρεξις ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείνοις ὅσων μὴ ὄντων πρός τι κατηγορουμένων δὲ κατὰ οὐσίας τινὸς, παραλαμβάνεται ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῶν ἡ ὑποκειμένη αὐτοῖς οὐσία, καὶ ὅλως ἐν ἐκείνοις ὧν ἕξεις εἰσὶν ἢ πάθη καθ' αὑτὸ κατηγορούμενα τῶν ὑποκειμένων. οἷον ἡ σιμότης πάθος ἐστὶ καθ' αὑτὸ κατηγορούμενον τῆς ῥινὸς, καὶ ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ παραλαμβάνεται, καὶ τὸ ὑποκείμενον καθ' οὗ κατηγορεῖται ἡ ῥίς. ὁ γὰρ αὐτὴν τὴν ἐν ῥινὶ σιμότητα ὁριζόμενος, οὕτω λέγει, σιμότης ἐστὶ κοίλανσις ἐν ῥινί. ἠδολέσχησεν οὖν οὕτω πῶς ὁρισάμενος. εἰπὼν γὰρ σιμότητα καὶ ῥίνα συνέλαβε. προσθεὶς δὲ πάλιν ἐνεργείᾳ τὸ ἐν ῥινὶ, δὶς τὸ ῥὶς, ῥὶς ἔλαβε. τοιοῦτος ἐστὶ καὶ τὸ ἀριθμὸς ἐστὶ μέσον ἔχων τὸ πρωτῶν. ἐπειδὴ γὰρ καὶ τοῦτο πάθος ἐστὶ τοῦ ἀριθμοῦ κατηγορούμενον, ὁπηνίκα τὸ πρωτῶν ὁριζόμενος, τὸ ἀριθμὸς παραλήψομαι, δὶς εἰλήφειν, πρωτῶν γὰρ εἰπὼν τρόπον τινὰ καὶ ἀριθμὸν

εἰρῆκειν· πρόσθεικα δὲ καὶ ἐνδοιαστικὸν τὸ ἀριθμός· ὡς πρὸς ἕφην τὸ αὐτό· φαίνονται δὲ πρίειν οὐ πρίοντες ἐνίοτε, οἱ σοφισταὶ μὴ ἀληθῶς ἐλέγχοντες τινὰ ἀδολεσχοῦντα, φαίνονται πολλάκις πρίοντες τινὰ ἀδολεσχεῖν· ὡς δὲ πρίοντες, αὐτὸς τὴν αἰτίαν πέφηνεν· οὐ γὰρ ὁρωτῶσι τὸν ἀποκρινόμενον, εἰ οἴεται σημαίνειν τὸ δίπαλτον καθ' αὑτὸ λεχθὲν χωρὶς τοῦ ἡμίσεος, ἢ οὐδέν τι σημαίνειν· καὶ τυχὸν ἄμφω τοὺς σημαίνειν τι καθ' αὑτὸ λεχθέν· τὸ δίπαλτον, οὐ προσερωτῶσιν αὐθις· πότερον τὸ αὐτὸ σημαίνει, ὃ καὶ ἐὰν οὕτως ὁρᾶθον, δίπαλτόν ἡμίσεος, ἢ ἕτερον· φαίνεται γοῦν ὁ σοφιστὴς πρίειν τινὰ ἀδολεσχεῖν, ὅτι οὐδέν τι τούτων ἐρωτᾷ, ἀπὸ δύο δὲ ἐὰν ᾖ τὸ συμπέρασμα τὸ, τὸ δίπαλτον ἡμίσεος, ἡμίσεος δίπαλτον· εἰ μὲν οὖν ὁ ἀποκρινόμενος ἠρώτηθη· ἆρα γε σημαντική τίς ἐστι φωνὴ τὸ δίπαλτον· ἅπαν καταφήσετο καὶ πάλιν ἠρωτήθη, ἆρα γε χωρὶς τοῦ ἡμίσεος λεγόμενον παραλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸ ἡμίσυ καὶ πρὸς τοῦτο πάλιν καταφήσει, τότε κυρίως ἀδολεσχῶν ἐλέγχεται· ὡμολόγησε γὰρ ταῦτα. φαίνεται γοῦν ἐλεγχόμενος διὰ τὸ, τὸ ὄνομα ταυτὸν ἅπαν τῷ λόγῳ, καὶ σημαίνειν τὸ αὐτὸ, ὅπερ γίνεται, εἰ μηδὲν διαφέρει, ὡς καὶ μικρὸν ἄνωθεν εἴρηκεν. ἢ μηδὲν διαφέρει τὸ ὄνομα, ἢ τὸν λόγον εἶναι· τὴν γοῦν τοιαύτην ὄρωτησιν οἷαν εἰρήκαμεν· τὴν ἆρα γε χωρὶς τοῦ ἡμίσεος λεγόμενον τὸ δίπαλτον παραλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὸ ἥμισυ ἐρωτώμενον· οὕτω δ' ἂν δόξειεν ἀποκρίνασθαι, ὡς δυνάμει μὲν ὅταν τὸ δίπαλτον χωρὶς λέγηται, παραλαμβάνει καὶ τὸ ἡμίσεος, ἀκμὴν δὲ καὶ ἐνεργείᾳ. καὶ οὕτως ἀποκριθεὶς οὐκ ἂν ἁλοὺς ὡς πολλάκις λέγων ταῦτα. σολοικισμὸς δ' οἷον μέν ἐστιν, εἴρηται πρότερον. καὶ περὶ τοῦ περὶ τοὺς σοφιστὰς ἀπορουμένου σολοικισμοῦ, νῦν δι' ὀλίγων σκεπτέον καὶ φατέον· ὅτι μὲν ἔστιν ὁ σολοικισμὸς, εἴρηκεν καὶ περὶ αὐτοῦ κατ' ἀρχάς. ἆρα γε σολοικίζειν ἐστὶ, τὸ ποιοῦντα τὸν ἀποκρινόμενον τῇ λέξει βαρβαρίζειν ἐκ τοῦ λόγου· γίνεται δὲ κατὰ τρεῖς τρόπους. καὶ πρῶτον μέν, ὅταν ἀληθῶς τὸν σολοικίζειν λέγων λαχὼν λαχοῦ· β δ' ἐστὶ μὴ πρίειν, φαίνεσθαι δὲ πρίειν, ὡς οἱ σοφιστικοὶ ἅπαν χειροῦσθαι λέγοντες· ἆρα ὁ σὺ φὼς ἆναξ, ἔστι, φὼς δὲ λίθου ἆναξ· ἅπαξ γὰρ ἐπάγουσιν ἐστὶν ἄρα λίθου· τὸ ποιοῦν τὸν σολοικισμὸς μὲν ἆναξ δοκεῖ, κυρίως δὲ οὐκ ἔστιν· ἐὰν γὰρ οὕτω ἐπαγαγεῖν τοῖς σοφισταῖς· ἔστιν ἄρα λίθου ἆναξ, ἐνίοτε δὲ πρίων τὸν σολοικισμὸν οὐ δοκεῖ πρίειν ὡς πρὸ παρόρας. οὗτος γὰρ μῆνιν ἠρώτησε τὸν Πηλέως καὶ πρίων σολοικισμὸν οὐκ ἐνόμιζε σολοικίζειν· τοῖς δ' ἄλλοις ἐφαίνετο· ὥστ' ἐκεῖνος μὲν ἐφαίνετο σολοικίζειν ὁ λέγων τὴν μῆνιν καὶ τὸν Πηλέως· τοῖς δὲ πολλοῖς οὔ. ὁ δὲ λέγων οὐλομένην μῆνιν φαίνετο μὲν τοῖς ἄλλοις σολοικίζειν· ἀπὸ τοῦ προπαρόρα, οὐ σολοικίζειν ἐδόκει· τοὺς πρεῖς τοίνυν τούτους τρόπους καθ' οὓς σολοικίζει τις ἆναξ, φησὶ δ' ἄλλον ὅτι καὶ τέχνη τις δύναται τοῦτο πρίειν, τοῦτο διὰ τούτου λέγω, ὅτι καὶ ἐν συλλογισμῷ τις δύναται σολοικίζειν ἢ ἀληθῶς ἢ φαινομένως· τέχνην γὰρ τὸν συλλογισμὸν οἱ νῦν μεθόδῳ ἐσκεμμένον, καὶ μὴ ὡς ἔτυχε πρὸς γόμον. ὅτι δὲ καὶ ἐν συλλογισμῷ τις φαινομένως σολοικίζειν τὸν ἀποκρινόμενον ὁ εἰκάσειεν, ἐφεξῆς δὴ ἀσκεῖ· πολλοὶ γὰρ φησὶ τῶν

λόγων μὴ συλλογιζόμενοι τὸν κυρίως σολοικισμὸν, φαίνονται τοῦτον συλλογίζεσθαι. εἰσὶ δὲ πάντες σχεδὸν οἱ φαινόμενοι πρὸς τὸ τόδε τι εἶναι. εἰσὶν οὖν τοιοῦτοι τῶν σολοικίζειν, νῦν καὶ ἀπὸ τρίας ἀρχῆς ὁ σολοικισμὸς γίνεται λέγει· ἢ τῆς ἐστὶ τὸ τόδε τὸ δὲ, καὶ ὅταν ἡ πτῶσις, ἑρμηνευτικὸν τοῦ, πρὸς τόδε τι φάσιν, ὡς φέλεγεν, ἢ γοῦν ὅταν ἡ πτῶσις μήτε ἄρρεν σημαίνει μήτε θῆλυ, ἀλλὰ τὸ οὐδέτερον. τὸ μὲν γὰρ οὗτος, ἀρσενικοῦ ἐστὶ σημαντικόν· τὸ δὲ αὐτὴ θηλυκόν· τὸ δὲ τοῦτο, βούλεται μὲν σημαίνειν τι οὐδέτερον, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἀρσενικὸν καὶ θῆλυ δηλοῖ· τοῦ μὲν οὖν ἄῤῥενος καὶ τοῦ θήλεως αἱ πτώσεις ἄπασαι καὶ ἀλλήλων διαφέρουσι, καὶ αὐταὶ ἑαυτῶν, καὶ οὐκ αὐτῆς διάπτωσις ἀπαρτηθεὶς τῶν τοιούτων πτώσεων· ὡς τετρομισθὴν τὴν αἰτιατικὴν δοτικὴν, ἢ τὴν ἄῤῥενικὴν πτῶσιν, θηλυκήν· τῶν δὲ οὐδετέρων ἔνιαι μὲν πτώσεις διαφέρουσι καὶ ἑαυτῶν καὶ τῶν ἄῤῥενικῶν καὶ θηλυκῶν πτώσεων. διὸ δ' οὗ· ὅθεν καὶ φασίν οἱ γραμματικοὶ τῶν οὐδετέρων τὴν αὐτὴν εἶναι ὀρθὴν καὶ αἰτιατικὴν καὶ κλητικήν. οἷον ἐστὶ γὰρ, τοῦτο· λαμβάνεται γὰρ ὡς ἔφημεν καὶ ἅπαξ ἄῤῥενικοῦ καὶ θηλυκοῦ, καὶ αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς· ὅθεν καὶ ἀπατᾶται τις καὶ δοκεῖ σολοικίζειν· δοθέντος γὰρ πολλάκις τοῦ, τοῦτο ὡς ἅπαξ οὐδετέρου, συλλογίζονται ὡς ἅπαξ ἀρσενικοῦ οἱ σοφισταὶ, τοῦτον· ὁμοίως δὲ δοθέντος πάλιν εὐθείας, ἅπαξ αἰτιατικὴν, αὐτὸ μεταφέρουσι· καὶ ὁμοίως τούτοις ἅπαξ ἄλλης πτώσεως δοθέν, ἅπαξ ἄλλην αὐτὴν μεταφέρουσι· καὶ πόθεν τοῦτο συμβαίνει φησὶ· διὰ τὸ, τόδε τι κοινὸν εἶναι πτώσεων πολλῶν· σημαίνει γὰρ καὶ τὸ, τόδε τι Σωκράτης, καὶ τὸ, τόδε τὸν Σωκράτην. δεῖ δ' ἄλλαξ σημαίνειν, μᾶλλα μὲν τοῦ ἐστὶν τὸ οὗτος, μᾶλλα δὲ τοῦ εἶναι τὸ τοῦτον. ἐπειδὴ δὲ ἔφησεν ὅτι τὸ τοῦτο οὐδέτερον ὂν πολλὰ σημαίνει καὶ ἀρσενικὸν καὶ θῆλυ, καὶ ὅτι καὶ διαφόρους πτώσεις σημαίνει· καὶ διὰ τοῦτο ἀπατητικόν ἐστι καὶ τοιεῖ φαίνεσθαι πολλάκις τινὰς σολοικίζοντας· νῦν παραδίδωσι μέθοδον δι' ἧς αὖτις τὴν ἀπάτην διαδράσκει λέγων, ὅτι ἐπειδὴ τὸ τοῦτο καὶ τὸ οὗτος, καὶ τὸ τοῦτον σημαίνει· δεῖ ἐναλλαγμένως τοιεῖσθαί σε παρ' ἑκάστῳ τῶν δύο τούτων τοῦ, τοῦτο τὴν σύνθεσιν. ἔχει γάρ μοι καὶ τὸ ἐστὶ καὶ τὸ εἶναι· καὶ ἆμεν βούλεται ἆπτειν τὸ τοῦτο ἐπὶ εὐθείας, προσίδει τὸ ἐστὶ καὶ λέγει ἐστὶ τοῦτο· ὅτε δὲ ὡς ἅπαξ αἰτιατικῆς τὸ τοῦτο ἐκφωνεῖς, τὸ εἶναι πάλιν ἐπίλεγε λέγων εἶναι τοῦτον· ὁμοίως δὲ τοιεῖ καὶ ἅπαξ τῶν ἄῤῥενικῶν καὶ θηλυκῶν ὀνομάτων. ἆρ' γὰρ βούλει δηλῶσαι διὰ τοῦ τοῦτο ἢ ἀρσενικὴν ἢ θηλυκὴν πτῶσιν· αἰτιατικὰς δὲ εἶπε εἶναι τοῦτο κορίσκον, ἆναν τοῦτο καλλιστέφανον· ἆρ' εὐθεῖαν, ἐστὶ τοῦτο κορίσκος· καὶ ἅπαξ τῶν λεγομένων δὲ σκύλων ὁμοίως τοιεῖ. τουτέστι τοῦ ἐστὶ σκύλα δὲ ταῦτα φησὶ, διὰ τὸ ἄψυχα ἆναι, καὶ ἅπαξ τοῦτ' γὰρ τῶν ἢ θηλείας ἢ ἄῤῥενος ἐχόντων ὄνομα. κυρίως γὰρ οὐδέτερα ἐκεῖνα ἐστὶν ὅσα ἆς τὸ ὃ καὶ ν τελευτᾷ· ὁμοίως καί τινα τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων τοῖς ἀψύχοις παρτιθέασιν· ὡς ἀσκὸς καὶ πρῖνος, καὶ τὰ τοιαῦτα· καὶ ἅπαξ τῶν τοιούτων τοίνυν τότε δηλοῦται διὰ τοῦτο καὶ τοῦτον ἡ εὐθεῖα καὶ αἰτιατικὴ πτῶσις, ὅτε τὸ ἐστὶ, ἢ τὸ ἆναι προσωθοῦμεν· τοῦτα γὰρ λεγόμενα τοιοῦσι παμπόλλην διαφοράν. καὶ τρόπον τινὰ ὅ-

μοιος ἐστὶν ὁ σολοικισμός. τρόπον τινὰ φησὶ ὅμοιος ἐστὶν ὁ σολοικισμὸς τοῖς
περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως γινομένοις ἐλέγχοις. ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἀπὸ τῶν
πραγμάτων τίς ἀπατᾶται, οὕτως ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν ὀνομάτων συμβαίνει τι-
νὰ σολοικίζειν. ἐκεῖ γὰρ ὁ σοφιστὴς ἐρωτᾶ. ἆρα οὐχ ὁμοίως τῷ σχήματι τῆς λέ-
ξεως ἐκφέρεται. τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν, ναὶ φησὶ ὁ ἀποκρινόμενος, εἶτα σύνα γε
ταῦτα εἶναι. τοῦτο δὲ ἄτοπον. τὸ μὲν ἐνεργείας σημαντικόν. τὸ δὲ παθοῦς δηλω-
τικόν. γέγονεν οὖν ἐν τούτοις ἀπὸ τῶν πραγμάτων ὁ ἔλεγχος. ἐνταῦθα δὲ κα-
τὰ τὰ ὀνόματα γίνεται ὁ σολοικισμός. τὸ γὰρ τόδε ἐπ' εὐθείας δοθέν, ἀπὸ αἰτιατι-
κὴν περὶ τῶν σοφιστοῦ μετάχθη καὶ γέγονεν ὁ σολοικισμὸς ἐκ τοῦ ὀνόματος. ὅτι δὲ ὁ
μὲν περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως δοκεῖ ὅμοιος εἶναι κατὰ τί τῷ σολοικισμῷ, δῆ-
λον ὡς ἀπὸ παραδείγματος. ἄνθρωπος γὰρ φησὶ καὶ λευκὸν καὶ πρᾶγμα ἐστὶ καὶ
ὄνομα. εἰ μὲν οὖν ὡς πράγματα τίς αὐτὰ ἐξετάσει, ποιήσει καθ' ὑπόθεσιν τὸν περὶ
τὸ σχῆμα τῆς λέξεως ἔλεγχον. εἰ δὲ ὡς ὀνόματα, τὸν σολοικισμόν. οὐκ ἀπὸ τοῦ
ἀνθρώπου δὲ, καὶ τοῦ λευκοῦ ποιήσει τίς καὶ τὸν περὶ τὴν ὁμοιοσχημοσύνην ἔλεγ-
χον καὶ τὸν σολοικισμὸν, ἀλλὰ ἐφ' ἑτέρων τινῶν. ταῦτα γὰρ τὸν ἀνόν καὶ τὸ λευ-
κὸν χάριν παραδείγματος ἔλαβεν. ὡς εἰ ἔλεγε τόδε, καὶ τόδε, καὶ πράγματα
εἰσὶ καὶ ὀνόματα. εἰ μὲν οὖν ὡς πράγματα τίς αὐτὰ λαμβάνει, ποιήσει τὸν περὶ
τὴν ὁμοιοσχημοσύνην ἔλεγχον. εἰ δ' ὡς ὀνόματα τὸν σολοικισμόν. πειρατέον οὖν
ἐκ τῶν εἰρημένων πτώσεων ἤγουν τοῦτο, ὅπερ καὶ αἰτιατικὴν καὶ εὐθείαν δηλοῖ πτῶ-
σιν, καὶ ἀρσενικὴν καὶ θηλυκὴν τὸν σολοικισμὸν συλλογίσεσθαι. εἴδει μὲν οὖν
ταῦτα τῶν ἀγωνιστικῶν λόγων, καὶ μέρη τῶν εἰδῶν. δύο εἴδη τῶν σοφιστικῶν
λόγων ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀπέδωκε. λέγει οὖν καὶ πάλιν τὰ αὐτά. ὅτι εἴδη
μὲν εἰσὶ τῶν σοφισμάτων ταῦτα. μέρη δὲ τοῦ μὲν ἑνὸς εἴδους τοῦ περὶ τὴν λέξιν,
ἕξ. ὁμώνιμον. ἀμφίβολον. καὶ τὰ λοιπὰ δ. τοῦ δὲ ἑτέρου εἴδους τοῦ ἐκτὸς
τῆς λέξεως τὰ πολλάκις ἀπηριθμημένα ἑπτὰ σοφίσματα, καὶ τρόποι οἱ δέ-
κα καὶ τρεῖς. ἔφασαν δέ τινες τρόπους οὐ κατὰ λόγον ὡς οἶμαι καὶ τὰ περὶ τῶν
σοφιστῶν σπουδαζόμενα τὸ φαίνεσθαι ἐλέγχειν, τὸ εἰς ψεῦδος ἄγειν καὶ παρά-
δοξον, τὸ εἰς ἀδολεσχίαν, καὶ τὰ ἑξῆς. μέλλων δὲ εἰπεῖν πῶς ὁ σοφιστὴς τάττει
τὰς ἑαυτοῦ ἐρωτήσεις καὶ συντίθησι, καὶ περὶ τούτου πρατύτερον διαλαβεῖν, λέ-
γει. ὅτι ὥσπερ ἐν τοῖς διαλεγομένοις οὐ μικρὰ συμβάλλεται τὸ προσηκόντως
ταχθῆναι τὰ ἐρωτήματα, καὶ τοῦτο ἐδείξαμεν ἐν τῇ διαλεκτικῇ ἐν τῷ. η. τῶν το-
πικῶν. οὕτω ἔχει καὶ ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς τῶν λόγων. ἐπεὶ οὖν ὠφελεῖ καὶ τὸν
ἀγωνιζόμενον τὸ οὕτω ἢ οὕτω τάττεσθαι τούτου τὰς ἐρωτήσεις, ἄγε δὴ καὶ
περὶ τούτου εἴπωμεν. διάφοροι δὲ εἰσὶ τοῦ ἐλέγχειν τρόποι, καὶ εἷς μὲν, τὸ μηκύ-
νειν τὸν λόγον. χαλεπὸν γὰρ καὶ δύσκολον ἐστὶ τῷ ἀποκρινομένῳ πάντα σύνο-
ραν, καὶ μὴ συγχυθῆναι αὐτῷ τὸν νοῦν, καὶ δοῦναι ὃ βούλεται ὁ ἐρωτῶν.
εἰς δὲ τὸ μῆκος στοιχείοις χρηστέον τοῖς προειρημένοις. καὶ ὅτι μὲν στοιχεῖον
καὶ ἀρχὰς προηρημένας τὰ ἐν τῷ η τῶν τοπικῶν εἰρημένα λέγει, δῆλον. ταῦτα

δὲ ἦσαν τὸ παρεμβάλλειν καὶ ἐρωτᾶν μὴ μόνον τὰ αἴτια τοῦ συμπέρασμα-
τος, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ τοιαῦτα. παραβολαῖς τε καὶ παραδείγμασι κατὰ ποικίλ-
λειν τὸν λόγον. ἔτι γε μὴν δῆλον τοῦτο πεποίηκε, διὰ τοῦ μετ' ὀλίγον ῥηθησομέ-
νου τῶν, ὅλως δὲ πάντα τὰ πρὸς τὴν κρύψιν ῥηθέντα πρότερον, χρήσιμα καὶ πρὸς
τοὺς ἀγωνιστοὺς λόγους. β τρόπος τοῦ ἐλέγχου φησὶ, τὸ ἀπασπεύδειν ταχεί-
ας καὶ συντόμους ποιεῖσθαι τὰς ἐρωτήσεις. οἱ γὰρ ἀποκρινόμενοι ὑστερίζοντες
καὶ μὴ δυνάμενοι ἀκριβῶς σκοπεῖν, ἀπατηθήσονται. εἰ γὰρ μέλλοιεν ἐφίστα-
σθαι καὶ προσέχειν, ἀνόητοι νομίζονται. γ τρόπος ἐλέγχου τὸ ποιεῖν ἀποκρι-
νόμενον ὀργίζεσθαι καὶ θυμοῦσθαι ταραττόμενοι γὰρ φησὶ οἱ ἀποκρινόμενοι πάν-
τες, ἧττον δύνανται φυλάττεσθαι. ἔν τισι δὲ πάντα γράφεται. καὶ εἰ οὕτως ἔ-
χει, δηλοῦται ὅτι οὐ δύναται θυμούμενοι πάντα ὁρᾶν καὶ φυλάττεσθαι τὰ ἐρω-
τώμενα. κἀντεῦθεν πρὸς ἀπάτην ἀπάγονται. τῶν δὲ γινώσκειν φησὶν ὅτι πρὸς
ὀργὴν ἐρωτᾶ, στοιχεῖα ἔστωσοι καὶ σημεῖα καὶ τίνα ταῦτα, σαφῶς λέγει. ὥστε
εἰ ταῦτα ποιεῖ πρὸς ὀργὴν διαλέγεται. ἔτι τὸ ἐναλλὰξ τὰ ἐρωτήματα τιθέ-
ναι. ἔτι φησὶ πρὸς τὸ δύνασθαι ἐλέγχειν συντελεῖ, καὶ τὸ ἐναλλὰξ τὰ ἐρωτή-
ματα τιθέναι, καὶ εἴρηται περὶ τούτου καὶ ἐν τῷ β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν
καὶ ἐν τῷ η τῶν τοπικῶν. ἔστι δὲ φησὶ πρὸς ἔλεγχον συντελοῦν, καὶ τὸ πρὸς
τὸ αὐτὸ πρείους ἔχειν λόγους ἤγουν συλλογισμούς. τὴν γὰρ ἡδονὴν δείξει τίς
ἀγαθόν. ὅτε μὲν διὰ τοῦ κατὰ φύσιν. ὅτε δὲ διὰ τοῦ πάντα αὐτοῦ ἐφίεσθαι. οὐ μό-
νον δὲ τοῦτο συντελεῖ πρὸς ἔλεγχον, ἀλλὰ καὶ τὸ λόγους ἔχειν δεικνύντας, καὶ
ὅτι οὕτω καὶ οὐχ οὕτως. οἷον ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, διὰ τοῦ κατὰ φύσιν, καὶ πάν-
τα αὐτῆς ἐφίεσθαι. καὶ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν, διὰ τοῦ γένεσις εἰς φύσιν αἰσθητὴ, καὶ
ἐμποδιστικὴ τοῦ φρονεῖν. εἰ οὖν ἔχεις πρὸς τὸ αὐτὸ πρείους λόγους δεικνύντας.
οἷον ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν, συμβαίνει τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς
πρείω ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν. ὁ δὲ πρὸς πρείω φυλαττόμενος ταράττεται. ὁμοί-
ως καὶ ὁ πρὸς τἀναντία. καὶ γὰρ καὶ οὗτος πρὸς πρείω ταραττόμενος ἀπατᾶ-
ται. καὶ ὅλως τὰ λεχθέντα ἐν τῷ η τῶν τοπικῶν ὡς εἴρηται χάριν κρύψεως, χρή-
σιμα εἰσὶ καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις, καὶ μάλιστα φησὶ εἰσὶ χρήσιμα ἐνταῦθα. ἐπεὶ
ὁ ἀγωνιζόμενος ἀπατᾶν σπεύδει. ἡ δὲ κρύψις τὴν λήθην προσποιεῖ, ἐξ ἧς ἡ ἀπά-
τη. εὖ δῆλον ὡς μάλιστα χρήσιμα εἰσὶ τὰ περὶ κρύψεως ἐκεῖσε ἡμῖν παραδιδόμε-
να. ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὁ ἀποκρινόμενος ἐρωτώμενός τινα καὶ συνιεὶς ὅτι ταῦτα
συντελοῦσι τῷ ἐρωτῶντι πρὸς κατασκευὴν, οὗ βούλεται αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν, οὐ δί-
δωσι ταῦτα, ἀνὴ ἀνανεύει, διδάσκει καὶ περὶ τούτου πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τὴν ἐρώ-
τησιν, καὶ λέγει δεῖν εἶναι τότε κατὰ ἀπόφασιν ἐρωτᾶν. οἷον εἰ βούλοιτο λα-
βεῖν ὁ ἐρωτῶν ὅτι ἡ ἡδονὴ κατὰ φύσιν, μὴ οὕτως ἐρωτάτω. ἆραγε ἡ ἡδονὴ κα-
τὰ φύσιν. ἀλλ' οὕτως. ἆραγε οὐ δοκεῖσοι ὅτι οὐκ ἐστὶν ἡ ἡδονὴ κατὰ φύσιν, καὶ
ἐπεὶ ἀνανεύει, δῆλον ὅτι κἀνταῦθα ἀνανεύσας, εἴποι ἂν ὅτι οὔ. καὶ ῥητέον εἰ μὴ
ἀληθὲς τὸ οὐκ ἐστὶ κατὰ φύσιν. ἀληθὲς ἄρα τὸ ἐστὶ κατὰ φύσιν, ἢ καὶ ἐξ ἴσου ποιη

πτον την ὄρωπον. οἷον ἆραγε ἡ ἡδονὴ κατὰ φύσιν, ἢ οὐκ ἐστὶ κατὰ φύσιν· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῦ λου γὰρ ὄντος τῆ τοιούτων βουλόμεθα λαβεῖν, πολλάκις συμβαίνει συγχωρεῖν ὃ βουλόμεθα, κἀκεῖνον δυσκολαίνουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι πρὸς τὴν ἀπόκρισιν, διὰ τὸ δύσκολον ἆναι ὃ βούλεται ὁ ἐρωτῶν. ὅταν τε ἐπὶ τῶν μερῶν διδῶσι τὸ καθ᾽ ἕκαστον, ἐπάγουσι. καὶ ὅταν φησὶ ὁ ὄρωτῶν ἐπαγωγὴν ποιούμενος τῶν καθ᾽ ἕκαστον ἐχόντων τὸν ἀποκρινόμενον δίδοντα τὸ μακρόν, ὁ πανίκα μέλλει ὄρωτᾶν τὸ καθόλου, οὐδεὶς κατ᾽ ὄρώτησιν τοῦτο προαγορεύει· ἀλλὰ ἀποφαντικῶς καὶ ὡς δοθὲν παρὰ τῶν ἀποκρινομένων. καὶ γὰρ ἐνίοτε αὐτὸ τὸ καθόλου δίδοται καθ᾽ ἕκαστον καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τοῦ καθόλου μὴ μνημονευθέντος, καὶ τοῖς ἀκροατὰις φαίνονται ἐῶκέναι. ὅτι μὲν δὲ μάτην καὶ χωρὶς τινος λόγου ἡ ἐπαγωγὴ ἐγίνετο. οἷον, εἰ προκείμενόν ἐστὶ τὸ πᾶντα ἄνθρωπος καθυπόθεσιν λογικὸν ἆναι, λεκτέον οὕτως· ὁ Σωκράτης οὐκ ἐστὶ λογικὸς ἄνθρωπος ὢν; ὁ πατὴρ τῶν καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης; καὶ φησὶν ὁ ἀποκρινόμενος. ἆρα ὡς ὡμολογημένον ἔναι κτέον χωρὶς ὄρωτήσεως· ὅτι πᾶς ἄρα ἄνθρωπος λογικός ἐστιν. οὐχ ἁπλῶς πρὸς τοῦτο δυσαναχέτησεν ὁ ἀποκρινόμενος ὅ ἐδωκώς τὰ καθ᾽ ἕκαστα. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ πλῶν ἐπαγωγὴν ποιουμένους οὐκ ἐστὶν ἐνχερὲς ὄρωτῆσαι καὶ τὸ καθόλου, διὰ τὸ μὴ ἆναι ὠνομασμένον. λέγει πῶς καὶ τότε ὀφείλομεν ἐπάγειν τὸ καθόλου, καὶ φησὶν ἐν οἷς μή ἐστιν ἓν ὄνομα τὴν ὁμοιότητα περιέχον αὐτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ζώων· τούτοις γὰρ οὐκ ἐστὶν ἓν ὄνομα· χρηστέον πρὸς τὸ συμφόρον οὕτω λέγοντας. ἐπεὶ ἡ αἷξ κερασφόρος οὖσα, οὐκ ἀμφόδουν ἐστί· καὶ ἡ ἔλαφος καὶ ὁ βοῦς. καὶ πᾶν ἄρα τοιοῦτον. διὰ γὰρ τὴν ὁμοιότητα λαμβάνει πολλάκις ὁ ποιούμενος τὴν ποιὰν φοράν. ἔφησε δέ τις καὶ οὕτω τὸ ῥητὸν ἑρμηνεύεσθαι. καὶ μάλιστα τῆς τοῦ ἀριστοτέλους δεινότητος καθαπτόμενος. ἐπαίνου μὲν ἐπαγαγεῖν δυνατὸν καὶ δηλῶσαι τὸ καθόλου διὰ τοῦ ὀνόματος. ἐπὶ δὲ ψόγων, οὐκ ἔστι δυνατὸν ὀνόματα δηλῶσαι τὸ καθόλου, ἀλλὰ λόγου. τὸ γοῦν τοιοῦτον φησὶ καθόλου τὸ μὴ διὰ ὀνόματος, ἀλλὰ τὸ διὰ λόγου ἐπαγόμενον ἐνίοτε μὲν οὖν ὑπὲρ ἓν ἐστὶν ὡς χρησιμεύει σοι τῷ ὄρωτῶντι ἐπάγειν. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ἐπάγεις. λέγεται τοῦτο ὡς ἀληθὲς καὶ οὕτως ἔχον. εἰ δὲ ἕτερος λέγει τοῦτο ἐπαγαγεῖν αὐτὸς τὴν κατὰ μέσην πρὸς τοῦτο ἔνστασιν, ἀναισαφηνιάστως καὶ διὰ παραδειγμάτων τὸ λεγόμενον. διὸ ὀνόματος μὲν ἐπάγεται καὶ δηλοῦται τὸ καθόλου, ὡς ἐπὶ τοῦ δ. ὁ Σωκράτης δίκαιον μαθητὴν ἔχων ὢν, γελαστικόν ἐστιν· ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖνα, καὶ ὁ δεῖνα, πᾶς ἄνθρωπος ἄρα δίκαιος μαθητὴν ἔχων ὢν, γελαστικός ἐστιν. ἰδοὺ διὰ ὀνόματος τοῦ ἀνθρώπου ἐπῆκται μοι τὸ καθόλου. ἐπὶ δὲ τοῦ βῆ οὐκ ἔστι δυνατὸν ὀνόματι δηλῶσαι. τὸ τετράπουν τέζον πετραπουνόν, οὐκ ἀμφόδουν ἐστίν, ὁμοίως καὶ ἡ ἔλαφος καὶ ἡ αἷξ. πᾶν ἄρα κερασφόρον οὐκ ἀμφόδουν. τὸ γὰρ κερασφόρον οὐκ ὄνομα ἀλλὰ λόγος. ἐνταῦθα οὖν ἐξ ὁμοιότητος εἴληπται τὸ καθόλου. ἐπεὶ γὰρ πόδες καὶ πόδες ὅμοια εἰσὶ κερασφόρα ὄντα, λοιπὸν ἐποίησε καὶ πᾶν κερασφόρον ἐστὶ τοιοῦτον. ἔστιν οὖν πρὸς τοῦτο ἐνίστασθαι καὶ ἐπαγαγεῖν τὸν ἄγριον ὄνον ὃς ἐν ἰνδίαις

λέγεται γίνεσθαι καὶ κερασφόρος ἆναι καὶ ἀμφόδους. χρηστέον οὖν οὕτω τοῦ τῶ πρὸς τὸ συμφόρον. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ποιῆ τὴν ἐπαγωγήν, λέγω ὡς ἀληθὲς καὶ συμφόρον. εἰ δὲ ἕτερος, ἐπάγε τὸν ἄγριον τοῦτον ὄνον κερασφόρον ὄντα καὶ ἀμφόδοντα. τὸ δὲ λαμβάνει γὰρ ἡ ὁμοιότης πολλάκις. τοιοῦτον ἐστὶν ὁ λόγος, καὶ ἡ ὁμοιότης λέγουσα πᾶν κερασφόρον οὐκ ἀμφόδουν, λαμβάνει καθόλου ἆναι μὴ οὖσα τοιαύτη. οὐ γὰρ πᾶν κερασφόρον οὐκ ἀμφόδουν. πρὸς τὸ λαβεῖν τὴν πρότασιν. χρηστέον ἐστὶ καὶ σπουδαίου τῷ ὄρωτῶντι εἰς τὸ λαμβάνειν τὴν πρότασιν καὶ τὸ μὴ αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον ὃ βούλεται ὄρωτᾶν. ἀλλὰ προσιθέναι καὶ τὸ ἐναντίον. οἷον εἰ βούλεται ὁ ὄρωτῶν τοιαύτην λαβεῖν πρότασιν· ὅτι δεῖ πάντα τῷ πατρὶ πείθεσθαι οὕτω συζεύξαντα χρὴ προτιθέναι τὴν ἐρώτησιν. πότερον ἆρα πάντα δεῖ πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν, ἢ πάντα δεῖ ἀπειθεῖν. καὶ πάλιν, εἰ δέοι λαβεῖν τὸ, δεῖ πολλάκις πολλὰ πείθεσθαι τῷ πατρί, ἀπὸ κενοῦ δὲ καὶ ταῦτα λεκτέον τὸ, οἷον εἰ δέοι λαβεῖν, ὄρωτητέον, πότερον πολλάκις πολλὰ πείθεσθαι τῷ πατρὶ ἢ ὀλίγα. εὔηθες μὲν οὖν οὐ πρότερον τὸ συγχωρητέον, καὶ ἐπὶ σαφὲς τὸ λεγόμενον. εἰ δὲ καὶ τόδ᾽ εὔγκειτο· οὕτω λεκτέον, πρότερον συγχωρητέον τὸ, πολλὰ πείθεσθαι τῷ πατρὶ ἢ ὀλίγα. μᾶλλον γὰρ ἂν δόξειεν ἆναι τὰ πολλὰ συγχωρεῖν, εἴπερ ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἢ τὰ ὀλίγα τοῦτο ἆναι ὠφέλιμον καὶ τὴν αἰτίαν προστίθησι δι᾽ ἣν λέγει συμβάλλειν ἐν τῇ τῆς ὄρωτήσεως ἐρωτήσει, καὶ τὸ ἐναντίον αὐτοῦ, φησὶ γὰρ, ὅτι παρατίθεμεν γὰρ τῶν ἐναντίων καὶ μείζω καὶ μεγάλα φαίνεται. ὅσον δὲ ἐστὶ τοῦτο τῷ, παράλληλα γὰρ τιθέμενα τὰ ἐναντία μᾶλλον φαίνεται. τὸ γὰρ λευκὸν πρὸς τὸ μέλαν φαινόμενον, μᾶλλον λευκὸν φαίνεται. ὡς οὖν ἐπὶ τούτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προφερομένων. μᾶλλον γὰρ εὐφανὲς φαίνεται τὸ πᾶντα πάσθαι τῷ πατρί, παρατιθεμένου τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἢ πάντα ἀπειθεῖν. ἢ πάλιν δὲ μόνον ἐρωτηθὲν τὸ, πότερον πάντα δεῖ πείθεσθαι τῷ πατρί. σφόδρα δὲ καὶ πολλαχοῦ ποιεῖ δοκεῖν ἐλλελέχθαι. τὸ μὲν καταλλήλου τῆς λέξεως τοιοῦτόν ἐστί. σφόδρα δὲ καὶ μάλιστα πολλαχοῦ δοκεῖ ποιεῖν ἐλλελέχθαι τὸ μάλιστα σοφιστικοῦ συκοφαντήματος τῶν ἐρωτώντων. ἐστὶ δὲ ὃ λέγει τοιοῦτον. μάλιστα φαυλτάσαι ἀποτελεῖ ἐλέγχου, ὅτι μὴ συλλογισαμένου τὸν ἐρωτῶντος, μὴ ἐν ἐρωτήσει τὸ πλουτεῖον ἄγουν τὸ συμπέρασμα ἐξάγηται, ἀλλ᾽ ἀποφαντικῶς ἐπάγηται. τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ συμπεραντικῶς. ἀλλὰ διὰ τί οὐκ ἆ τε μὴ ἐν ἐρωτήσει τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ τὸ πλουτεῖον. ἢ ὅτι συμπέρασμα κυρίως λέγεται, τὸ συλλογιστικῶς καὶ κατὰ μέθοδον συλλογιστικὴν σῶσαν ὅμωον. τὸ δὲ μὴ οὕτω, ὡς ἂν συμπέρασμα ἐνθείη. τὸ γὰρ λέγουσιν ὅτι, τὸ πῶς τὸ ὂν οὐκ ὄν. τὸ οὐκ ὂν οὐδέν. ἐνάρα τὸ ὄν. τὸ πλουτεῖον μὲν ῥηθήσεται ὡς ὕστερον ἐπαγόμενον συμπέρασμα δὲ οὔ. δεῖσθαι φησὶ συμπεραντικῶς ἐπάγεσθαι, οὐκ ἄρα πολλὰ τὸ ὄν. οὐκ ἄρα πεπερασμένον τὸ ὄν. φαίνεται γὰρ ὅπως ἀποδείξας καὶ βαρρῆσαι τῇ ἀποδείξει. οὕτως ἐπάγεις, ὅπως ἐν τῇ κυρίως ἀποδείξει οὕτως ἐπήχθη τὸ συμπέρασμα, οὐκ ἄρα σύμμετρος ἢ διάμετρος τῇ πλευ

ρᾶ. εἰ δὲ ἐν ὀρωτήσει ἐπάζεις οὕτω. πότερον οὐ δοκεῖσοι ἐκ τούτων ὅτι οὐκ ἐ-
στὶ πολλὰ τὸ ὄν, ἀνὴ ἕν. δοκεῖς ὅτι μὴ ἀποδείξας μὴ δὲ θαῤῥῶν τῇ ἀποδείξει ἐρω-
τᾶς ὁ γὰρ ἀποδεδειχὼς οὐκ ὀρωτᾶ, ἄλλως τε, εἰ κατ' ὀρώτησιν προσαχθή. ἐν
σταίη ἴσως ὁ ἀποκρινόμενος λέγων μὴ καλῶς αὐτὸν συνάξαι τὸν ὀρωτῶντα, καὶ
ἀπαρτήσει ὅθεν συνῆκται. σοφιστικὸν δὲ καὶ τὸ κειμένου παραδόξου. σοφι-
στικόν ἐστὶ καὶ τὸ κειμένου παραδόξου προκείμενον ἀξιοῦν ἀποκρίνεσθαι. τὸ γὰρ
φαινόμενον αὐτὶ τοῦ προκείμενον εἴληπται, καὶ πῶς τὸ προκείμενον ἀξιοῦται,
ἐξηγούμενος ἐπήγαγε. προκειμένου τοῦ δοκοῦντος ἐξ ἀρχῆς, δυνάμει λέγων, εἰ
περιέχει ἐν ἑαυτῇ ἡ ὀρωτημένη πρότασις τὸ κείμενον ἐξ ἀρχῆς, δῆλον ὅτι τὸ
προκείμενον ἀξιοῖ ἀποκρίνεσθαι. οἷον κείμενον ἄδοξον ἐστὶ, τὸ τὴν ἀδικίαν εὐ-
δαιμονίαν εἶναι. τοῦτο γοῦν οἱ σοφισταὶ βουλόμενοι κατασκευάσαι, ὀρωτῶσι καὶ ἀ-
ξιοῦσι τὸν προσδιαλεγόμενον ἀποκρίνεσθαι τὸ φαινόμενον ἄδοξον, καὶ τὴν ὀρώ-
τησιν οὕτω πῶς ποιοῦνται. πότερόν σοι δοκεῖ ὁ ἀρχέλαος βασιλεὺς ὢν εὐδαί-
μων ἢ οὔ, εἰ γοῦν ὁμολογήσει τὸ φαινόμενον τοῖς πᾶσιν ἔνδοξον, τὸ εἶναι τὸν ἀρ-
χέλαον εὐδαίμονα, ἐνταῦθα περιέχεται τὸ ἐξ ἀρχῆς κείμενον ἄδοξον. τὸ τὴν ἀ-
δικίαν εὐδαιμονίαν εἶναι. οὕτω ἐν τῷ πρὸ τῶνος γοργίᾳ ὁ πῶλος ποιεῖ. ὁ γὰρ πῶ-
λος εἰπὼν ὅτι τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ φονεύειν ἀγαθὸν εἶναι, παράδοξον ὂν πάντως,
καὶ δεῖξαι τοῦτο βουλόμενος. ἐρωτᾶ τὸν σωκράτην, ἀρχέλαος ὁ περὶ δίκκου ὁμα-
κεδονίας ἄρχων εὐδαίμων σοι δοκεῖ εἶναι, ἢ ἄθλιος. οὗτος δὲ ὁ ἀρχέλαος φωνεύ-
σας τοὺς ἑαυτοῦ συγγενεῖς καὶ τὰ μέγιστα ἀδικήσας, τῆς τῶν μακεδόνων ἦρ-
ξεν. ἐν γοῦν τῇ προτάσει ταύτῃ τῇ ἀρχέλαος εὐδαίμων σοι δοκεῖ εἶναι, περιέ-
χεται ἡ ἐξ ἀρχῆς παράδοξος θέσις, ἣν θέσιν ὁ ἀριστοτέλης τὸ δοκοῦν ἐξ ἀρχῆς εἶ-
πεν. ὅτι δὲ ἐν τῇ προτάσει ταύτῃ ἡ ἐξ ἀρχῆς περιέχεται θέσις δῆλον, εἰ γὰρ τὸ
εὐδαιμονεῖν ἀγαθόν. ὁ δὲ ἀρχέλαος ἀδικήσας εὐδαίμων ὡς ὤετο πῶλος, ὁ ἀρχέ-
λαος ἤγουν ὁ ἄδικος καὶ τὸ ἀδικεῖν ἀγαθόν. ὥς τε ὁ ἀξιῶν τὸν ἀρχέλαον εὐδαί-
μονα εἰπεῖν, τὸ προκείμενον ἀξιοῖ. τὸ γὰρ τὸν ἄδικον ἀρχέλαον εὐδαίμονα λέ-
γειν, ταυτὸν ἐστὶ τῷ, τὸ ἀδικεῖν ἀγαθὸν λέγειν. δεῖ οὖν φησὶ καὶ ἐν τούτοις οὕτως
ὀρωτᾶν. πότερόν σοι εὐδαίμων δοκεῖ εἶναι ὁ ἀρχέλαος ἢ ἄθλιος. καὶ εἰ μὲν δοίη
ὁ ἀποκρινόμενος ὁ λέγων κακὸν εἶναι τὸ ἀδικεῖν, εὐδαίμονα εἶναι τὸν ἀρχέλαον,
ἐλεληχθήσεται, ὅτι οὐκ ἐστὶ κακὸν, ἀνὴ ἀγαθόν. εἰ δὲ μὴ δοίη μὴ δὲ φάσκει δοκεῖν
εὐδαίμονα εἶναι, ἄδοξα καὶ παράδοξα λέγειν δόξει. σχεδὸν γὰρ οἱ πηείους εὐδαί-
μονα τὸν ἀρχέλαον εἶναι ἔλεγον. εἰ δὲ μὴ συγχωρεῖ, ὅμως δὲ φάσκει δοκεῖν εὐ-
δαίμονα, ἐλεγχοειδές. ἔτι καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς. ὥς περ φησὶ οἱ ῥή-
τορες, ῥήτορας δὲ λέγει τοὺς ὑπέρ τινος λόγους ποιουμένους καὶ βοηθοῦντας αὐτῷ,
σπουδάζουσι τοὺς ἀντιλέγοντας σφίσιν αὐτοῖς περί τινος δεῖξαι τἀναντία λέγον-
τας τοῖς ὑπὸ τῶν νόμων λεγομένοις, ἢ τοῖς τῆς πόλεως ἔθεσιν. οὕτω καὶ τοῖς ἐλέγ-
ξαι βουλομένοις ποιητέον καὶ ἀπαιχειρητέον δεῖξαι τὸν ἀποκρινόμενον. ὅτι τἀ-
ναντία λέγει τῆς κειμένης θέσεως ὑπ' αὐτοῦ. τούτου γὰρ ἐστὶ μηνητικὸν τὸ, ἢ πρὸς

τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ λεγόμενα, ἢ τἀναντία, οἷς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ πράττειν.
οὓς γὰρ ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν, τούτοις εἰ δείξομεν τἀναντία λέγοντα, ἐλέγξο-
μεν. δύναται τὸ οὓς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν, τοιοῦτον εἶναι. εἴπερ ὁ ἀποκρινόμε-
νος ὁμολογεῖ τὸν ζήνωνα ἔστω γὰρ οὗτος, καλῶς λέγειν μὴ εἶναι κίνησιν, μὴ δὲ
δύνασθαι. διελθεῖν τὸ στάδιον, πειρᾶσθαι χρὴ δεικνύναι, ὅτι ἐξ ὧν λέγει, συμβαί-
νει καὶ κίνησιν εἶναι, καὶ διιέναι τὸ στάδιον. ὅπερ ἐναντίον τῷ τοῦ ζήνωνος ἐστὶ λόγῳ,
ὃν καλῶς λέγειν εἴρηκε. καὶ ἔτι φησὶ πειρᾶσθαι δεικνύναι τὸν ἀποκρινόμενον
τἀναντία λέγοντα, τῶν δοκοῦντα τοιούτων. λέγων τοιούτους τοὺς ἀγαθοὺς περὶ ἕ-
καστα, οἷον ἰατρούς. οἷον ὅτι ἁφῆς ἐναντία ἐστὶν ὧν δοκεῖ τοῖς ἀγαθοῖς ἰατροῖς
ἢ φρονίμοις, ἢ ὧν δοκεῖ πᾶσιν ἢ τοῖς πηείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς. ὡς καὶ ἐν γοργίᾳ
σωκράτης πρὸς καλλίκλον ποιεῖ. ὁμοίως δὲ αὐτὸς ἔλεγε, οἷον εἰ ἰατρὸς εἴη, ἀπε-
λεκτέον λέγοντα ἐναντία ἰατροῖς, καὶ μουσικὸς μουσικοῖς, καὶ εἰ γεωμέτρης
γεωμέτραις. ὥς περ τε ἀποκρινόμενος πολλάκις. τὸ λεγόμενον τοιοῦτον ἐστὶ,
τὸ ἐπίσταται τοῦτο πολλὰ σημαίνει, ἓν μὲν ὅτι ἀπιστήμην ἔχει τοῦτο τὸ ζῷον. οἷ-
ον. ὁ σωκράτης. ἕτερον δὲ, ἀπιστήμη χρῆται. ἄλλο γὰρ τὸ ἔχειν ἀπιστήμην, καὶ μὴ
χρῆσθαι μὴ δὲ ἐνεργεῖν κατ' αὐτήν. καὶ ἄλλο τὸ χρῆσθαι καὶ ἐνεργεῖν. τρίτον δὲ
τὸ ἀπιστήμην εἶναι αὐτοῦ. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι ἐπίσταται τοῦτο. οἷον ὅτι τρίγωνον, ταυ-
τὸν ἐστὶ τῷ, ἀπιστήμη ἐστὶν αὐτοῦ, ὅτι τὰς τρεῖς γωνίας δύο ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. διότι
οὖν ἐστὶν ἀπιστήμη αὐτοῦ καὶ ἐστὶν ἀπιστητὸν, λέγεται ἐπίστασθαι τοῦτο, οὐχ ὅτι ἀπι-
στήμην ἔχει τὸ τρίγωνον. τούτου οὕτως ἔχοντος, ἂν ὀρθοιτότης. ἄρα γε ἐπίσταται
τι, ναί. τί δὲ, τὸ ἀπιστάμενον ἀπιστήμην ἔχει, ναί. ἀνὰ μὴν τὸ τρίγωνον ἐπίσταται,
ἀπιστήμην ἄρα ἔχει. ῥητέον ὅτι οὐχ ἓν τὸ ἐπίσταται. καὶ ὡδὶ μὲν συμβαίνει τὸ ἀπι-
στασθαι τοῦτο, ἔχειν ἀπιστήμην. εἰ ἀπὶ τοῦ ζώου τοῦτο ληφθῇ. ἂν δὲ ἀπὶ τοῦ τριγώνου
οὐ συμβαίνει. ἢ μᾶλλον ἂν μὲν τὸ ἐπίσταται τοῦτο ἀπὶ τοῦ ἀπιστήμην ἔχειν, συμ-
βαίνει. ἂν δὲ ἀπὶ τοῦ ἀπιστήμην εἶναι αὐτοῦ, οὐ συμβαίνει. καὶ ὅτι ἀπὶ τοῦ ἀπιστή-
μην ἔχειν. τὸ ἐπίσταται τοῦτο δέδωκεν, ἀλλ' οὐχὶ ἀπὶ τοῦ ἀπιστήμην εἶναι αὐτοῦ.
ἂν δὴ ταῦτα ὁ ἀποκρινόμενος λέγει, δεῖν φησὶν καὶ τὸν ἐρωτῶντα λέγειν ὅτι
οὐκ ἀπὶ τοῦ ἀπιστήμην εἶναι αὐτοῦ τὴν ὀρώτησιν ἐποιησάμην, ἀλλ' ἀπὶ τοῦ ἀπιστή-
μην ἔχειν. καὶ τοῦτο ἔλαβον. ῥητέον δὲ καὶ οὕτως. οἱ ἀποκρινόμενοι φησὶ πολ-
λάκις ἐλεγχθέντες οὐχ ὁμολογοῦσιν ἀπὶ τῷ συμπεράσματι, ἀλλὰ διενίστανται
ἐπ' ἄλλου μὲν τὴν πρότασιν αὐτοὶ δοῦναι. ἐπ' ἄλλου δὲ συμπεραίνειν τὸν ὀρωτῶν-
τα. ὅθεν καὶ ἐλεγχθέντες ποιοῦσι διττὸν, ἤγουν διαιροῦσι τὸ ὄνομα ἐκεῖνο ἐφ' ὧ ἠ-
λέγχθησαν, καὶ λέγουσι τόδε δοῦναι. οἷον, εἰ περὶ κυνὸς διαλέγοιντο, εἴπωσι δὲ τὸν
κῦνα καύματα ποιεῖν. ἀπιχειρεῖ δὲ ἐλέγχειν ὁ ὀρωτῶν ἀπὶ τὸν χερσαῖον μετὰ φέ-
ρων τὸν λόγον, αὐτίκα ὁ ἀποκρινόμενος διαιρεῖ τὰ σημαινόμενα τοῦ κυνός. ὥς-
περ οὖν οἱ ἀποκρινόμενοι ποιοῦσιν ἐλεγχθέντες, οὕτω καὶ τοὺς ἐρωτῶντας ποιη-
τέον. καὶ ὅταν ἐλέγχωσι, λεκτέον πρὸς τοὺς ἐνισταμένους, ὅτι οὕτως εἰλήφασιν,
οἷον, εἰ διάλεξις εἴη περὶ κυνὸς, καὶ ὁ ἀποκρινόμενος ὁμολογήσει τοῦτον καύμα-

πα ποιεῖν. ἆρα ἐλέγχειν αὐτὸν μέλλει ὁ ὁρῶτῶν, δεῖ ἐνίσασθαι καὶ τὸν ἀποκρι-
νόμενον αὐτὸν οὕτω λαλεῖν, καὶ πρὸς τοῦ κυνὸς τοῦ χρησμοῦ λέγειν καὶ μὴ πα-
ποιεῖν. δεῖ δὲ καὶ ἀφισαμένους τὸ λόγου τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων. ἐπεὶ δὴ
πολλάκις οἱ ἀποκρινόμενοι ἆρα τὴν τῶν ὁρωτώντων τάξιν μεταπαίουσιν. ὁρω-
τήσαντος γάρ τινος πρότασιν σὺν πλοῦσαν εἰς κατασκευὴν τῆς κειμένης θέσε-
ως τοῦ ὁρωτῶντος, οἱ ἀποκρινόμενοι ἐν τῇ χειροῦσι πρὸς τὴν πρότασιν, καὶ
ὁρωτῶσι πάλιν, δι' ὧν μὴ οἰόμενοι ἀποφαίνειν ψεῦδη τὴν ὁρωτηθεῖσαν πρότασιν,
λέγει ἀφίσασθαι ὁρωτήσαντα τὴν πρότασιν τοῦ λόγου τοῦ δεικνύοντος αὐτὴν
ψεῦδη. ὡς πᾶς καὶ ὁ καλλικλῆς φησι. ὁρωτήσας γὰρ πρότασιν ψεῦδη, καὶ τοῦ
σωκράτους ἐπιχειρήσαντος ἐλέγξαι καὶ δεῖξαι ψεῦδη, ἀπίστη τὸ λόγου φήσας,
οὐκ οἶδα τί λέγεις σωκράτης, ἄλλον τινὰ ὁρώτα. δεῖ οὖν φησὶ ἀφίσασθαι τοῦ
λόγου αὖ πᾶς γυοίης δύσκολοῦντα τὸν ἀποκρινόμενον ἐπιχειρημάτων εἰς τὸ δεῖ-
ξαι ψεῦδη τὴν πρότασιν, καὶ ἐπιτρέπειν τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ ἀ προ-
σῆκεν τοῦτο ἐπιχείρων ὅτι ἀποχωρεῖς καὶ ἀφίσασαι τοῦ λόγου προσαγορεύειν,
ὡς οὐκ ἀφίσαμαι. οἷον, καὶ ὁ καλλικλῆς, ὁρώτα σὺ τὰ σμικρὰ ταῦτα καὶ ἐρώ-
να μονονουχὶ λέγων τί δεῖ ἀφίσασθαι, οὕτως δυσέλεγκτα καὶ δύσκολα. ἔστιν ἀμφι-
σβητῆσαι· ἢ τὸ λεγόμενον ἐστίν. ὅταν διὰ μακρῶν τὸ προκείμενον συλλογισθῇ τῷ
μὴ δύνασθαι διαβραχέων. δύσφορα τοῦ γὰρ γίνεται τὸ συμβαῖνον ἐξ ὀλίγων συ-
ναγόμενον. δεῖ φησὶν ἀφίσασθαι τοῦ λόγου, τουτέστι τῆς μακρολογίας καὶ τὰ λοι-
πὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιτέμνειν καὶ προσαγορεύειν ὁμοίως τὸ συμβαῖνον ἐνίστασθαι,
ὅτι οὐκ ἐστὶν ὃ μέλλεις φέρειν, προσαγορεύειν, οὐ τὸ καὶ τὸ ὀλίγου ὠμολο-
γήσας, καὶ ἐστὶ πολλὰ πιθανὰ δύρειν πρὸς τὰ μάτων. καλλίωνος δὲ οἱ μαὶ προ-
τρέπα ἐξήγησις. τοῦτο γὰρ οὐ σοφιστικὸν τὸ προεξομολογηθέντα καὶ προδεί-
χθέντα, διαφθείρουν, ἀλλὰ διαλεκτικόν. καὶ ὁ βουλόμενος ἀκριφεστέρως μαθεῖν
πῶς ἀφίσασθαι καὶ πῶς τέμνειν τὸν λόγον ὁ ἀποκρινόμενος αἰτιάσθω τὸ ἀ τῶν
προλιτῶν τοῦ πλάτωνος. ἐκεῖσε γὰρ ὁ σοφιστὴς θρασύμαχος λόγον ὑπέχων καὶ
γνοὺς τὸ συμβαῖνον ἀπορίας τοῦ ἀποκρίνασθαι, σώσε με τὸν λόγον ὁρώτων.
λέγει γὰρ ὁ πλάτων ἐν ἐκείνοις οὕτως. ἐπεὶ δὴ οὖν ἐνταῦθα ἴμμι τοῦ λόγου ὁ θρα-
σύμαχος αὖθις τοῦ ἀποκρίνασθαι, ἆρ' οἴει με ἔφη ὦ σώκρατες, καὶ τὰ ἐξῆς. ἆρα ἐπί-
γαγε ταῦτα εἰπὼν, ἐννοῶν ἔχειν ἃ ἐπέταμεν. εἰ πάντων δὲ τῶν παρεσώτων, διάπα ἀ-
φίσασθαι, καὶ τοῦ σωκράτους ὁμοίως πάντα χωρεῖς καὶ οὐ φεύδη οὕτως ἔχειν
ὃ φῆς. ὁ θρασύμαχος εἶπεν οὐκ ἀφίσαμαι. τοῦτο γὰρ δύναται, τὸ γὰρ οἷς δὴ
νῦν ἔλεγον μὴ παραπείσῃ, πῇ ἔτι σοι προίσω. δύναμει λέγων ὡς ἀφίσαμαι,
καὶ τὸν λόγον αὖθις τέμνω. ὃς πιθανὰ εἶπεν πιθανὰ καὶ δύναμα πείσῃ τὸν μὴ
κατηγοροῦντα. ἀπορητέον δὲ ἐνίοτε σοφιστικὸν ἐστὶ καὶ τὸ καταλιπόντας
πρὸς τοῦ προκειμένου πρᾶξαι τοὺς λόγους, μεθάγειν αὐτὰ καὶ μεταφορὰν πρὸς
τοῦτο πρὸς ὃ δύρειν ἐστὶν ἀπορημάτων, ὡς ὁ πρωταγόρας ἐν τῷ ὁμωνύμῳ
διαλόγῳ ποιεῖ, πρότερον μὲν μύθους πινὰς διεξιών, ποτὲ δὲ πρὸς ποιημάτων τὸν λόγον

ποιούμενος ἐν οἷς δύρειν ἀπορημάτων ἠδύνατο. ἢ οἷον τοῦτο ἐστὶν ὃ λέγει, ὅ
πι δεῖ μεθάγειν τὸν λόγον πρὸς ὃ δύρειν ἀπορημάτων, ἢ ὅ τι πρὸς ἄλλο τ
κεφάλαιον. οἷον ἃ κεῖται τὸν φιλόσοφον πολυπράγμονα εἶναι. ὁ δέδωκε δὲ τοῦτο ὁ
ἀποκρινόμενος ἀπὸ τοῦ ζητικοῦ καὶ ἐξεταστικοῦ τῆς τῶν ὄντων φύσεως, δεῖ τὴν
πολυπραγμοσύνην καὶ τὸν πολυπράγμονα μεταλαβεῖν πρὸς τὸν φιλοπράγ-
μονα, οὕτως. ὁ φιλόσοφος πολυπράγμων. ὁ πολυπράγμων φιλοπράγμων, ὁ
φιλοπράγμων ὁρωτικῶς διάκειται πρὸς τὰ χρήματα ὁ φιλόσοφος ἆρα ὁρωτι-
κῶς ἔχει τῶν χρημάτων, ἀλλὰ τοῦτο ψεῦδος, καὶ τὸ ἆρα πολυπράγμονα εἶναι,
ψεῦδος. ὡς πᾶς, καὶ ὁ καλλικλῆς πεποίηκε. τοῦ γὰρ σωκράτους δεῖξαι ὅτι τὸ
ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι αἴσχιον, ὁ καλλικλῆς μετέλαβε πρὸς ἄλλο ἐπαινῶν, φύ-
σει μὲν πανάισχιον τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. ἀλλὰ μὴν τοὺς νόμους
φαῦλοι καὶ δειλοὶ ἄνθρωποι τίθενται, ὁ δὲ οὐ τοιοῦτον τίθεται, ἐστὶ φαῦλον, οὐ μὴν ὃ
φύσει. οὐκ ἆρα τὸ ἀδικεῖν, φαῦλον. δεῖ οὖν πρὸς ἄλλο τοῦ κειμένου μεταφορᾶν,
ὡς πᾶς καὶ ἰσωκράτης ποιεῖ. μὴ δυνηθεὶς γὰρ αὐτοῦ τὴν ἐλέγνην ἐγκωμάσαι, ἐ-
παινεῖ τοὺς αὐτῆς ἐραστάς, καὶ ἐκ τούτου σπάγει τὸν ἔπαινον ἐς αὐτήν. ἧς γὰρ
οἱ ἥρωες ἥρων, ὡσοὺ καθέστηκεν ἀξία ἐπαίνων. καὶ ὁ σοφιστὴς λυκόφρων τοὺς
λυρικοὺς ἐπαινῶν, ὅτι τὴν λύραν μετήνεγκε τὸν ἔπαινον. ἢ μᾶλλον ἐπεὶ δὴ οὐ
ποτὲ ἠναγκάζετο ἐπαινέσαι τὴν λύραν. ἆρα μὴ λόγων δυσφορᾶ πολλῶν, μακρὸν
τι ἐπαινέσας τὴν ἀληθῆ τὴν τοιαύτην λύραν, ὅτι τὴν οὐρανίαν ἁρμονίαν ἔχει. ἔστι γὰρ ἐν
οὐρανῷ ἄστρων πεξ ἀστρῶν πολλῶν συγκείμενον λύρα ὁ νομαζόμενον, εἰς ἣν πολ-
λοὺς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς λόγους ἐξεῦρε. πρὸς δὲ τοὺς ἀπαιτοῦντας πρός τι ὅτι
χρεών, ἐπεὶ δὴ δοκεῖ. ἐπεὶ δὴ πολλάκις οἱ ἀποκρινόμενοι τὰς προτεινομένας
αὐτοῖς ὑπὸ τῶν ἐρωτώντων προτάσεις. οὔτε παντελῶς ἀπαρνοῦνται, οὔτε δι'
ὅλου φασὶν. ἀξιοῦσι δὲ τοὺς προτείνοντας δικαίως καὶ δίκαιον δοκεῖ τοῖς ἀκρο-
ωμένοις τὴν αἰτίαν λέγειν, δι' ἣν ἐστὶ τοιαύτη ὡς αὐτοὶ φρονοῦσι, καὶ οὐ τοὐναντίον. οἷ-
ον διατὶ κινεῖται ἡ ψυχή, ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἀκίνητός ἐστιν. ἐπεὶ δὴ οὖν ἀξιοῦσιν οἱ
ἀποκρινόμενοι τοὺς ἐρωτῶντας σώζειν τὰς ἐρωτωμένας ὑπ' αὐτῶν προτάσεις
λέγειν μὲν δεῖν ἀεὶ τὸ καθόλου τὸν ἔλεγχον. διώρισκε γὰρ ἐνταῦθα τοῦ
τω. οἷον εἴ τις ἐρεσθείη οὐ δοκεῖ σοι τὴν ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ νοσώδους τὴν αὐτὴν εἶναι ἐπι-
στήμην. ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἔφησεν, οὐ. καὶ ἀπαιτεῖ τὸν ἐρωτήσαντα τὴν πρό-
τασιν δεῖξαι τοῦτο. ἐνδέχεται φησὶ τὸν ἐρωτῶντα δεῖξαι τὴν πρότασιν ἀξιούμε
νον, μὴ οὕτως εἶναι, ἢ μισμένου καὶ ἀναιρουμένου τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ὀξέος καὶ βαρέ
ος. ἡμυσικὴ γὰρ ἀμφὶ καὶ περὶ τόνου. ἡ ἀριθμητικὴ γὰρ ἀμφὶ καὶ συμμέ
τρου. καὶ ἀσυμμέτρου ἡ γεωμετρικὴ γὰρ πάλιν ἆρα τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην
φησὶ τε καὶ τὴν ὑγιεινοῦ καὶ τὴν νοσώδους. ἐνταῦθα γὰρ πρὸς τὸ καθόλου λέγων. ὅτι γνω
σοῦ καὶ ἀγνώστου ὄντων ἐναντίων, οὐκ ἐστὶν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. ὡς τι οὐ πάλιν τὰ ἐναν-
τία ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. ἆρ' ἐπεὶ μὴ πάλιν οὐδὲ ὑγιὰ τοῦ καὶ νοσώδους. τι γὰρ κωλύει, ὡς πᾶς

οὐκ ἐστὶ γνωστοῦ καὶ ἀγνώστου ἡ αὐτή, οὔτω μὴ δὲ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους εἶναι τὴν
αὐτήν. δεῖ οὖν μὴ πρὸς τὸ καθόλου, ἀλλὰ πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα διαιρεῖν λέ-
γοντα, ἃ μὲν τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἡ αὐτὴ ἔσται μέθοδος, οὐδὲ διαφέρου καὶ πρὸς ποῦ
ἡ αὐτὴ ἔσται. ἀλλὰ μὴν ἀφροδισίου καὶ πρὸς ποῦ ἡ αὐτὴ, καὶ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἡ
αὐτὴ ἔσται, καὶ οὐχὶ ἡ αὐτὴ κατὰ συμβεβηκός ἄρα ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, καὶ ὃ ἔφησθα
μὴ εἶναι, τοῦτο καὶ ἔσται καὶ οὐκ ἔσται. ἡ μὲν οὖν τῶν λεγομένων διαίρεσις αὐτὴ, ἡ δὲ
λέξις ἡ, λεχέντων δ' ἐνίων διφυλακτότερον τὸ καθόλου συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐ-
λέγχοις, ταὐτὸν ἀσαφὲς, καθόλον δὲ συμβαίνει κεῖ-
σθαι, καὶ διὰ τὸ ἐλλείπειν τι καὶ ἀσαφὲς εἶναι. ἢν δ' αὖ σαφὲς, οὐ τοῦτο ἦν. λεχέντων δ' ἐνίων
διφυλακτότερον τοῦ τὸ καθόλου συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχοις, τὸ λέγειν τὴν αὐ-
τὴν φασιν. καὶ ἓν αὖ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. λεκθέντων ἐνίων, οἷον ἡρμοσμένου καὶ
ἐναρμοστοῦ, καὶ πρὸς ποῦ καὶ ἀπτοῦ ἡ αὐτὴ εἶναι μία. τούτων λεχέντων διφυλα-
κτότερον ἔστι καὶ ἀσφαλέστερον ἂς τὸ ἐλέγχειν ἀπορίαν ὁμολογούμενον. τὸ γὰρ ἐν τοῖς
ἐλέγχοις, αὐτὸ τοῦτο ὅπερ ἐλέγξαι βουλόμενα, τὸ φάναι ἀλλὰ μὴν τούτων οὕτως
ἐχόντων ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἡ αὐτὴ εἶναι μία ἔσται, ἔσται δὲ κατὰ συμβεβηκός καὶ οὐχὶ
αὐτὴ· σῶμα λευκὸν διάφορα ἡ αὐτὴ φάσις. διφυλακτότερον οὖν τὸ λέγειν ὅτι σῶμα λευ-
κὸν διάφορα ἡ αὐτὴ φάσις, τοῦ λέγειν τὸ καθόλου συμβαῖνον, ἤγουν τοῦ λέγειν ὅτι συμ-
βαίνει τούτων κεῖσθαι, τὸ καθόλου. ἔστι δὲ τὸ καθόλου, τὸ πάντων τῶν ἐναντίων
» τὴν αὐτὴν εἶναι μίαν ἐπιστήμην εἶναι, ἢ οὐχὶ τὴν αὐτήν. οὐ δεῖ δὲ τὸ συμβεβηκὸς
ἐξ ὧν μὲν οὖν αἱ ἐρωτήσεις, καὶ πῶς ἐρωτητέον ἐν ταῖς ἀγωνιστικαῖς διατριβαῖς
εἴρηται. καὶ ἄμφω δὲ νῦν λέγειν καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἰδέναι ἔοικε, καὶ νῦν δὲ συμ-
φέρουσι αὖθις αὐτὰ ἐκτίθεσθαι. οὐ δεῖ φησὶ τῶν τὸ συμβεβηκὸς προτα-
κτέον προτάσεις, τουτέστι κατ' ἐρώτησιν, ἀλλὰ καὶ οἱονεὶ συμβεβηκότων. τὸ δὲ ἔγια
δ' οὐκ ἐρωτητέον, τινὲς μὲν οὖν τῶν συμβεβηκότων λέγουσιν, ὡς οὐ δεῖ τὰ συμ-
βεβηκότα ἐρωτηματικῶς προάγεσθαι, τὸ δὲ ἀληθὲς μᾶλλον ἔχει, ὡς διὰ τὰς
προτάσεις ἐρωτᾶται. τινὰς γὰρ τῶν προτάσεων οὐδεὶς ἐρωτᾷ, ἀλλὰ λαμβάνειν
» ὡς ὁμολογουμένας. περὶ δὲ ἀποκρίσεως καὶ πῶς χρὴ λύειν. καὶ τὴν πρὸς τίνα
χρῆσιν. εἴρηται μὲν φθάσαντες ἐπομνῆσαι ὅτι αἱ ἐρωτήσεις αἱ σοφιστικαὶ ἐκ τῶν δε-
κατριῶν τρόπων γίνονται, ἐπὶ τε καὶ πῶς ἐν ταῖς διατριβαῖς ταῖς σοφιστικαῖς
ἐρωτητέον. νῦν δὲ λεκτέον οὕτως χρὴ ἀποκρίνεσθαι, καὶ πῶς δεῖ τὰ σοφίσματα
λύειν καὶ πῶς λυτέον εἰ γὰρ ὁ προτεινόμενος συλλογισμὸς καὶ πᾶς δυὸ προτάσεις
ἔχει. ἡ δὲ λύσις, πρῶτον λυτέον. εἰ γὰρ τὴν πρώτην, οὐδὲν ἦν πρὸς ἐμὲ ὡς τὸ πρότερον,
ἀλλ' ἢ πάντως τὴν μείζονα. ἔτι τε καὶ πρός τι χρήσιμοι ἐσμεν οἱ σοφιστικοὶ λόγοι.
φησὶ οὖν ἃ περὶ αὐτῶν τούτων, περὶ ἃ χρήσιμος ἐστὶν ἡ τῶν ἐλέγχων τῶν σοφιστι-
κῶν παράδοσις. τρία δέ ἐστιν ταῦτα λέγει, πρὸς τὴν θεολογίαν καὶ καθόλου
φιλοσοφίαν, πρὸς τὰς καθ' ἑαυτὴν ζητήσεις, καὶ πρὸς δόξαν καὶ πρὸς μὲν φιλοσο-
φίαν χρήσιμοι ἐσμὲν διὰ ταῦτα, ἐπειδὴ γὰρ φαμὲν ὅτι οἱ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι

ὡς οὖσι τὸ πολὺ εἰσὶ γινόμενοι ἀπὸ τῶν περὶ τὴν λέξιν τυπικῶν λέξεων καὶ ὀνομά-
των, ἐὰν τις εἰδείη τούτους ὅπως γίνονται, καὶ ἀρχὴν ταῦ θεολογεῖν, οὐκ ἂν ἀπα-
τηθείη πρὸς τὸ λύσιν ἐκείνων πράγματα μὲν εἰσὶ μὴ ὁρώμενα μήτε ἀληθήσει ὑπο-
κείμενα. λόγοι δὲ μόνοι καὶ ὀνόματα, ἃ ἁπλῶς τις, πῶς ἀπατηθήσεται περὶ θεολο-
γίας, μᾶλλον τινος διαλεγόμενος. τὸ δὲ ἄμεινον ἔχειν προσοῦσι, τί τὸ σημαινόμενον. οἱ σοφιστι-
κοὶ ἔλεγχοι φησὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενοι ἀπὸ τῆς λέξεως προσοῦσι τὸν μάταιον θεο-
λογοῦντα ἀμείνονος ἔχειν, πρὸς τὸ προσηκόντως ἕκαστον λέγεται. ἐπὶ δὲ καὶ ἁπλῶ-
νται πρὸς ὁμοίως ἐστί τε τῶν πραγμάτων ἔχοντι καὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ πρὸς ἑτέ-
ρως. οἷον ἑτέρως τῷ πράγματι ἔχοντι τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ τυφλὸν εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ τῷ
ὀνόματι· ἐνεργητικὰ γὰρ ἄμφω. β δὲ εἰσὶ χρήσιμοι πρὸς φιλοσοφίαν καὶ ὅταν
μὴ θεολογεῖ τις μάτην τινός, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν ζητεῖ τι. τρίτον δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ
χρησιμεύουσι πρὸς δόξαν· ἐπάγει δὲ τῆς ἢ δόξα, ἤγουν τὸ δοκεῖν πρὸς πάντας γε-
γυμνάσθαι. εἰ γάρ τις τοὺς σοφιστικοὺς λόγους ἐδύνατο, πάντως καὶ καὶ ἐν οἷς ὅλως
μὴ οἶδεν ἂν χειρῶται λέγειν, καὶ ἄλλων διαλεγομένων αὐτὸς μεμεταίτηται τὸ
λέξεως ὁρμώμενος ἀπὸ τῶν σοφισμάτων, καὶ γεγυμνασμένος ἐν τούτοις· καὶ
οὐ μόνον μεμέψεται τὸν κακῶς διαλεγόμενον, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν εἴρηται τῆς μέμ-
ψεως. τὸ γὰρ μάτην διαλεγόμενον καὶ κοινωνοῦντα λόγον ψεύγειν μὲν τοὺς λό-
γους, μὴ ἐμφανίζειν δὲ δι' ἣν αἰτίαν ψεύγει, ὑπόνοιαν δ' ἔδοκε γνώμης φιλογείκου
» καὶ μισέλληνος ἕξιας. ἀποκρινομένοις δὲ πῶς ἀποκριτέον. φανερὸν φησὶ ἐξ ὧν ἄρτι καὶ πρότερον καὶ διείλομεν τὰ δεκατρία σοφίσματα, πῶς δεῖ ἀ-
ποκρίνεσθαι πρὸς τοὺς ἐλέγχους. εἰ γὰρ εἴρηται ἱκανῶς ὅπως γίνεται ταῦτα καὶ
διὰ ποίαν αἰτίαν· καὶ διείλομεν τὰς ἐν τῷ συμβαίνειν ἀποκρίσεις ἀποκρίσεις γὰρ
» οὕτως ἐστὶ τὰ ὁμώνυμα ἀναγκάζειν τὸν ἀποκρινόμενον ὁμολογῆσαι, φανερὸν
καὶ ὅπως δεῖ ἀποκρίνεσθαι. οὐ ταυτὸν δ' ἐστὶ λαβόντα τὸν λόγον ἰδεῖν·
νῦν διδάσκει μεγάλην ὠφέλειαν ἐμποιεῖν τὰ γυμνάσια, καὶ τὸ πρὸς ἕτερους
διαλέγεσθαι. καὶ γὰρ οὐ ταυτὸν ἦναι, τὸ καθ' ἑαυτὸν τινὰ λαβόντα λόγον σκο-
πεῖν καὶ λύειν τὴν τούτου μοχθηρίαν, καὶ τὸ ἀπαντᾶν δ' ὑπάθαι παχέως ὁρῶ-
μενον. καθ' ἑαυτὸν μὲν γὰρ αὐτὸς καὶ ὡς βούλεται ἂν χειρεῖται· νίκα δὲ ὁρω-
τᾶται, πολλῆς χρεία τῆς προσοχῆς. πολλάκις γὰρ ἃ οὐκ ἂν συνεχωρήσειέ τις
ἀπηῶς ὁρωτηθείς, ταῦτα δίδωσι διὰ τοῦ τρόπου τῆς ὁρωτήσεως. ὥστε τρόπον
τινὰ ἀγνοοῦντα χρεὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἡποιάδε ὁρώτησις· ὃ γὰρ ἴσμεν ὅταν
μὴ τεθῇ καὶ τοιῶσδε ὁρωτηθῇ, ἀγνοοῦμεν. οἷον γιγώσκοντες ὅτι οὐδεὶς τύφλει
τοῖς ὀφθαλμοῖς· τῆς γῆ τῷ ὀφθαλμῷ δύναται τύφλωσιν, τοῦτο αὖ ἀγνοήσομεν
ἐκ τῆς τοιαύτης ὁρωτήσεως καὶ συνεχωρήσομεν, ὅτι τυφλεταί τις τῷ ὀφθαλ-
μῷ ἀηδοῦ τῇ βαβδῷ ἢ τῇ μάστιγι. οἷον ἆρα ὦ ᾄδες σὺ τοῦτον τυφλόμενον τοῦ-
τῳ ἐτύφλετο οὗτος. εἰ οὖν οὕτω ὁρωτηθεὶς ὁ λόγος, συλλογισθείη αὖ ὁ ἀποκρι-
νόμενος καὶ φησὶ ὅτι ναί· τούτων δ' οὐθένων εἰ ἐπαξόμην, ἀλλὰ μὴν ᾄδις τοῦτον τῷ
ὀφθαλμῷ τυφλόμενον, σῶα χρῆσεται ἄρα, ἐτύφλεν ἄρα τῷ ὀφθαλμῷ· ὃ δὴ οὖν εἶδο-

μὲν ὀρωτώμενοι δι' ἄλλου τινὸς τρόπου παρ' ὃν οἴδαμεν, ἀγνοοῦμεν, διὰ τοῦ ἀ-
γύμναστοι εἶναι. ἔτι δ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν τὸ γε γυμνᾶσθαι λίαν ὠφέ-
λιμον, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν λόγων, ὥστε πολλάκις οἴδαμεν μὲν τὸ ὀρωτώ-
μενον, ἀγύμναστοι δὲ ὄντες καὶ μὴ δυνάμενοι τάχιον ἀποκρίνεσθαι, ὀρχόμε-
θα ὕστεροι τῶν ἀποκρίσεων, σκοποῦντες βράδιον καὶ ὑπὸ τῶν συντόμοις τὰς ὀρο-
τήσεις ποιουμένων, παρατρεπόμενοι. συμβαίνει δέ ποτε καθάπερ ἐν τοῖς δια-
γράμμασιν. ἔτι περὶ τοῦ αὐτοῦ τὸν λόγον ποιεῖται ἐπαιτιώμενος τὸ ἀγύμνα-
στον καὶ φησὶ ὅτι ὥσπερ ἐπὶ τῶν διαγραμμάτων εὑρόντες τὰς τοῦ θεορήματος δει-
κτικὰς προτάσεις, σύνθεῖναι καὶ εἰς σχῆμα ἀναγαγεῖν ἀδυνατοῦμεν, διὰ τὸ
δυσθεώρητον εἶναι, ποία τῶν προτάσεων ἐστὶ μείζων καὶ ποία ἐλάττων, ὥσπερ
ἐπὶ τοῦ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πλευρὰν τῇ διαμέτρῳ, καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν
συμπίπτει. ὡς οὖν ἐπὶ τούτων οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐλέγχοις. διὰ γὰρ τὸ συμβαίνειν
πλείονας ἁμαρτίας εἶναι τοῦ λόγου, ἀδυνατοῦμεν συνιδεῖν, ποία ἐστὶ καθ' ἣν ὁ ἔ-
λεγχος γίνεται. κείσθω γὰρ τὸν σωκράτην μήτε καθῆσθαι μήτε γράφειν. καὶ
λεγέτω τίς, ὅτι ὁ σωκράτης κάθηται ὁ καθήμενος γράφει, ὁ σωκράτης ἄρα
γράφει. τοῦτο δὲ ψεῦδος. εἰ οὖν τίς τὸ ψεῦδος συναχθῆναι λέγει διὰ τὸ τὸν σω-
κράτην καθῆσθαι, λέλυκε μὲν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀνθρώπον, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ πρᾶ-
γμα. οὐ γὰρ περὶ τὴν τὸν σωκράτην λέγουσαν καθῆσθαι πρότασιν, τὸ ψεῦδος,
ἀλλὰ περὶ τὸ τὸν καθήμενον γράφειν. ἐπεὶ εἰ κόρισκος καθήμενος τύχη ὅτε
σωκράτης ἵσταται, μὴ γράφοι δὲ, καὶ λέγει τίς ὅτι ὁ κόρισκος κάθηται, ὁ καθή-
μενος γράφει, ὁ κόρισκος ἄρα γράφει, ὅπερ ψεῦδος, οὐκ ἂν ἐπὶ τούτου ἁρμόσει λέ-
γειν, ὅτι περὶ τὸ τὸν κόρισκον καθήμενον λαβεῖν, γέγονεν ὁ ἔλεγχος. καθῆσθαι
,, γὰρ κεῖται. πρῶτον μὲν οὖν ὥσπερ συλλογίζεσθαι φαμὲν ἐνδόξως.
ὥσπερ φησὶ εἴπομεν δεῖν προαιρεῖσθαι ἐνδόξως παρὸ ἀληθῶς συλλογίζεσθαι
ἡνίκα, ὁ ἀποκρινόμενος μὴ δέχεται τἀληθῆ. οὕτω δεῖ καὶ τὸν ἀποκρινόμενον
λύειν τὰ σοφίσματα, μὴ ἐξ ἀληθῶν, ἀλλ' ἐκφαινομένων. οὐ γὰρ εἰσὶ τὰ σοφίσ-
ματα ἀληθεῖς ἔλεγχοι, ἀλλὰ φαινόμενοι. πῶς δὲ εἰσὶ φαινόμενοι, κατασκευά-
ζει, λέγων μὴ συλλογίζεσθαι αὐτούς. ὥστε ἐπειδὴ φαινόμενοι εἰσὶ, δεῖ τὸν ἀ-
ποκρινόμενον, πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν ἐλέγχεσθαι διορθωτέον. τουτέστιν δεῖ λέγειν
περὶ τί φαίνεται μὲν ἐλέγχειν, οὐκ ἐλέγχει δὲ, καὶ διορθοῦσθαι τοὺς ἀκροωμέ-
νους. εἰ γὰρ εἴπομεν περὶ τί δοκεῖ μὴ ὢν ἔλεγχος, διορθωσόμεθα τοὺς δοκοῦν-
τας ὅτι ἐνηλέγμεθα, καὶ ἀπάξομεν ἀπὸ τῆς ψευδοῦς ταύτης δόξης. ὁ γὰρ ἀπά-
γων τινὰ ἀπὸ τῆς ψευδοῦς δοκήσεως ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν, διορθοῦται τοῦτον. καὶ
ἡμεῖς εἰ εἴπομεν, τὸ περὶ τί φαίνεται ἔλεγχος, μὴ ὢν ἔλεγχος, διορθωσόμεθα
τοὺς ἀκροατὰς καὶ πείσομεν αὐτοὺς μὴ δοκεῖν ἐλέγχον τὸν μὴ ὄντα ἔλεγχον,
ὅλως γὰρ φησὶ πρὸς τοὺς τοιούτους ἀπομάχεσθαι δεῖ, ὡς οὐκ ἐλέγχοντας. δεῖ
γὰρ λέγειν ὅτι οὐκ ἔλεγχος τὸ συμβαῖνον ἀλλὰ φαίνεται, καὶ ἐμφανίζειν περὶ τί
φαίνεται μὲν, οὐκ ἔστι δὲ, οἷον, ὅτι περὶ τὴν σύνθεσιν, ἢ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, ἢ περὶ

τὴν λέξιν ἢ τὴν ἀμφιβολίαν φαίνεται. οὐκ ἔστι δέ. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἀληθὴς ἔλεγ-
χος ἀντίφασίς ἐστιν ἐκτίνων μὴ ὁμώνυμος, οὐ χρὴ τὸν ἀποκρινόμενον ἄλλο τι
προσδιορίζεσθαι ἐν τοῖς ὁμωνύμοις ἢ ἀμφιβόλοις ἐλέγχοις, ἀλλὰ λέγειν μό-
νον, ἀμφίβολα καὶ ὁμώνυμα εἶναι τὰ ὀρωτώμενα καὶ ὅτι τὸ συμπέρασμα
,, φαίνεται μὲν ἐλέγχειν, οὐ ποιεῖ δὲ τοῦτο ὁμώνυμον ὄν. οὔκουν τὸ ἐλεγχεῖ-
ναι ἀλλὰ τὸ δοκεῖν εὐλαβητέον. οὐδαμῶς φησὶ χρὴ τὸν ὀρωτώμενον φο-
βεῖσθαι μήπω ἐλεγχεῖν, ἀλλὰ τὸ δόξαι ἐλέγχεσθαι. οὐ γὰρ κυρίως ἄν ποτε ἐλεγ-
χεύσεται παρὰ τῶν σοφιστῶν, ψευδῆ λαμβανόντων, τοσοῦτον γὰρ οὐκ ἐλέγχει
φησὶ ἀληθῶς ὁ σοφιστὴς διὰ τῶν τοιούτων ὀρωτημάτων, ὥστε καὶ εἴ τις πολλά-
κις δι' ἀμαθίαν ἐλέγχεται, καὶ τὸν τοιοῦτον ἀδηλοποιεῖ καὶ οὐ φανεροῖ αὐτόν.
τὸ γὰρ ὀρωτᾶν ὁμώνυμα ἢ ἀμφίβολα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα σοφιστικά, ἀφα-
νίζει τὸν κυρίως ἔλεγχον, καὶ τὸν ἐλεγχόμενον ἄδηλον ποιεῖ, πολλάκις γὰρ εἰ
διεῖλεν ὁ σοφιστὴς τὰ ὁμώνυμα, καὶ ἠρώτησεν, ἐποίησεν ἂν ἔλεγχον κυρίως οἷ-
ον εἰ διεῖλε τὰ τοῦ κυνὸς σημαινόμενα καὶ ἠρώτησέ τι περὶ ἑνὸς τούτων, ἠπάτη-
σεν ἄν. νῦν δὲ μὴ ποιῶν τοῦτο, πολλάκις συμπεραινόμενός τι ἄτοπον, εὑρίσκει
τὸν ἀποκρινόμενον ἀντιστάμενον καὶ λέγοντα μὴ ἐπὶ τούτου καταφῆσαι, καθ' οὗ
ἀπέφησεν ὁ σοφιστὴς, καὶ ἴσως ἐφ' οὗ ἔδωκεν ἐκεῖνος ὁ ἀποκρινόμενος, ἐπὶ τού-
του συνεπεράνατο ἂν καὶ ὁ ὀρωτῶν. ὥστε ἄδηλον ποιεῖ τὸν ἐλεγχόμενον. ἄδη-
λον γὰρ, εἰ ἀληθῶς νῦν λέγει ὁ ἀποκρινόμενος λέγων μὴ δοῦναι ἐπὶ τούτου, ἐφ'
οὗ συνεπεράνατο ὁ σοφιστής. τοῦτο δὲ οὐκ ἂν ἐγίνετο, εἰ διελὼν τὰ ὁμώνυμα
,, ἠρώτα. ὅτε ἐπιζητοῦσι νῦν μὲν ἧττον. εἰ διελὼν τὰ ὁμώνυμα ὁ σοφι-
στὴς ἠρώτα, ἐγίνετο ὅπερ νῦν μὲν ἧττον ἐπιζητοῦσιν οἱ σοφισταὶ, μᾶλλον δ' ἐν τοῖς
κατὰ πλάτωνος χρόνοις. τί δὲ ἦν ἐκεῖνο ὃ ἐζήτουν, ἐπάγει, τὸ ἀποκρινόμενον
ἢ ναὶ οὔ. πάλαι γὰρ ἀμφίβολα καὶ ὁμώνυμα ὀρωτῶντες τὸν πλάτωνα, εὑρί-
σκον αὐτὸν ἀποκρινόμενον τὴν ἀντίφασιν, τὸ ἔστι μὲν ὡς. ἔστι δ' ὡς οὔ. ὅθεν καὶ
ἠνάγκαζον αὐτὸν ἓν ἀποκρίνεσθαι, ἢ ναὶ ἢ οὔ κατὰ τοὺς διαλεκτικούς. τοῦ-
το γοῦν φησὶ τὸ περιπεσούδαστον τοῖς σοφισταῖς, ἐγίνετο ἂν νῦν, εἰ διαιροῦντες οἱ
σοφισταὶ τὰ σημαινόμενα τῶν ὁμωνύμων, ἠρώτων τι περὶ ἑνὸς αὐτῶν, οἷον περὶ
κυνὸς χερσαίου εἰ καύματα ποιεῖ. πάντως γὰρ ἄν ποτε ὁ ἀποκρινόμενος ἢ
ναὶ ἢ οὐ ἀπεκρίθη. νῦν δὲ μὴ διαιροῦντων, ἀνάγκη τὸν ὀρωτώμενόν τι ὁμώνυ-
μον, τὶ ὁμώνυμον, προσαποκρίνεσθαι, τουτέστι δεῖ λέγειν ὅτι φαίνεται μὲν, οὐκ
ἔστι δὲ, ἢ τὸ ἴσως, ἢ τοιοῦτόν τι. οὕτω γὰρ ἂν κατάδηλος γίνεται, ὅτι οὐκ ἀρέ-
σκεται τοῖς ὀρωτωμένοις, διὰ τὸ μὴ ἀληθέσιν εἶναι. ἤγουν τὰ εἰρημένα ἀνάγ-
κη τὸν ὀρωτώμενον προσαποκρίνεσθαι ἢ λέγειν τὴν ἀντίφασιν, τὸ, ἔστι μὲν
ὡς. ἔστι δ' ὡς οὔ. καὶ οὕτω διορθοῦν τὴν μοχθηρίαν τῆς ὀρωτήσεως. εἰ δέ τις
ὑπολήψεται τὸν κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἔλεγχον εἶναι. εἰπὼν πρὸ ὀλί-
γου φαινομένως ἐλέγχειν τοὺς σοφιστὰς καὶ οὐ κυρίως. νῦν φησὶ ὅτι εἴ τις ὑπο-
λάβοι κυρίως ἐλέγχειν τοὺς σοφιστὰς καὶ μὴ φαινόμενον εἶναι ἔλεγχον τὸν κατὰ

τὴν ὁμωνυμίαν ἔλεγχον ἢ τὰ ἄλλα σοφίσματα, συμβήσεται πάντας ἐλέγχεσθαι καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιστήμονας. παρακρούονται γὰρ καὶ οὗτοι τῶν τοιούτων τῶν σοφιστῶν ὀλόμωνυμόν τινων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. καὶ εἰ οὕτως ἔχει καὶ ἀληθὴς ἔλεγχος ὁ τοιοῦτος ἔλεγχος λογίζεται, οὐ διαφθείρεται τὸ τελεσιουργοῦν μόνον τρόπον τινά, τὸ ἐλέγχεσθαι· πρὸς γὰρ τοὺς ἀληθῆ λέγουσιν ἔλεγχον τὸν φαινόμενον ἔλεγχον καὶ παραλογισμὸν, ἀδύνατον διαφυγεῖν τὸ μὴ ἐλέγχεσθαι, καὶ οὐκ ἔσται τὸ μὴ οὐκ ἐλέγχεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον. τὸ δὲ τρόπον τινὰ προσέθηκε, διότι μὴ κυρίως ἐστὶν οὗτος ἔλεγχος. πῶς δὲ πάντες συμβήσεται ἐλέγχεσθαι, ἐπάγει. δῆλον γὰρ τῷ ὁρᾶν τῶν ἢ τῶν τῇ ὁράσει ὑποπιπτόντων αἰσθητῶν πολλάκις ὃ ἔφησεν ὁ ἀποκρινόμενος ἀποφήσειν, πάλιν καὶ ὃ ἀπέφησε φήσειν. πρῶτον δὲ καλῶς αὖ ἔχει τὴν ἀγωγὴν τοῦ σοφίσματος ἐκθέσθαι καὶ οὕτω τὰ κατὰ τὴν λέξιν διαθρῆσαι. πρὸ καλύψαντες γὰρ μουσικὸν κορίσκον ὀδόντα ἢ ἄλλο τι οἱ σοφισταὶ ἐρώτων, ἆρ' οἶδας ὅτι ὁ κορίσκος μουσικὸς ἐστί; ναί. τί δὲ οἶδας τὸν κεκαλυμμένον ὅτις ἐστίν; οὔ. εἶτα ἀφελόντες τὸ προκάλυμμα. τί δὲ οἶδας ἕλεγον τοῦτον ὅς τις ἐστί; ναί. οἶδας ἄρα τοῦτον καὶ ὅτι μουσικός ἐστιν, ἀλλὰ μὴν καὶ οὐκ οἶδας. ὃν γὰρ ἠγνόεις ὅτε προκεκαλυμμένος ἦν, ὅς τις ἦν· τοῦτον οὐδὲ εἰ ἦν μουσικὸς ἐγίνωσκες. οἶδας ἄρα τὸν αὐτὸν καὶ μουσικὸν καὶ μὴ μουσικόν, εἴτοι μουσικὸν, καὶ ἄμουσον. ὥς τε ὃ ἀπέφησας ἀπ' αὐτοῦ ὄνομα τὸ μουσικός, τοῦτο κατέφησας κατ' αὐτοῦ. πάλιν ἆρ' οἶδας τὸν κεκαλυμμένον ὅς τις ἐστίν; οὔ. εἶτα ἀποκαλύπτοντες, τί δὲ οἶδας τοῦτον; ναί. κορίσκος γάρ ἐστιν· ἀλλὰ μὴν ἔφησας αὐτὸν καὶ μὴ κορίσκον. ὃν γὰρ ὅλως ἠγνόεις τίς ἐστιν, οὐδὲ εἰ κορίσκος ἐστὶν ἐγίνωσκες. ὥς τε τὸ αὐτὸ ὄνομα κατέφησας κατ' αὐτοῦ καὶ ἀπέφησας. τὸ σόφισμα πρὸς τὸ συμβεβηκός. συμβέβηκε γὰρ τῷ κορίσκῳ τῷ κεκαλυμμένῳ εἶναι. οὐκ ἀνάγκη δὲ τὸ ὑπάρχον τῷ συμβεβηκότι ὑπάρχειν καὶ τῷ πράγματι, ᾧ ὑπάρχει τὸ συμβεβηκός. οὐ γὰρ εἰ ὑπάρχει τὸ διπλάσιον τῷ λευκῷ· τὸ δὲ λευκὸν συμβέβηκε τῷ ἀλκιβιάδῃ, ἀνάγκη τὸ διπλάσιον ὑπάρχειν τῷ ἀλκιβιάδῃ, οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἀλκιβιάδης διπλάσιον. οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων. οὐ γὰρ εἰ τὸν κεκαλυμμένον ἀγνοῶ, συμβέβηκε δὲ τὸ κεκαλύφθαι τῷ κορίσκῳ, ἀνάγκη καὶ ἀγνοεῖν τὸν κορίσκον. ὡς τε δεῖ λέγειν, ὅτι πρὸς τὸ συμβεβηκός. τοιοῦτον γὰρ τὸ τοῦ ἐγκεκαλυμμένου. ἢ πρὸς τὴν ὁμωνυμίαν ὁ λόγος ἢ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν ἢ πρὸς τί τούτων τὸ τοιοῦτον σόφισμα. ἔλυον οὕτως ἐκεῖνοι λέγοντες. ὅτι τοῦτον τὸν κορίσκον οἶδα μουσικὸν τὸν φαινόμενον καὶ τοῦτον οἶδα κορίσκον. τὸν δὲ κεκαλυμμένον καὶ ἄμουσον καὶ οὐ κορίσκον. ἢ μὲν οὖν διαίρεσιν καὶ ἡ τοῦ σοφίσματος ἀγωγὴ τοιαύτη τίς αὐ ἐστι. τὰ δὲ κατὰ τὴν λέξιν ὧδε ἂν ἔχοι. ὁρατὰ λέγει τὰ κατ' ἐνέργειαν ὁρατά. ἀβλέπεντες γνωρίζομεν, κεκαλυμμένα δὲ ὄντα, ἀγνοοῦμεν. ὃν τούτων γὰρ εὐαγκαῖον, ὃ ἔφησέ τις ἀποφῆσαι, καὶ ὃ ἀπέφησέ τις καταφῆσαι, ὃν γὰρ ἔλεγε μουσικὸν ὁρῶν τοῦτον προκεκαλυμμένον ὄντα καὶ μὴ ὁρώμενον εἶπεν ἄμουσον. καὶ ὃν λέγει ἄμουσον

σον προκεκαλυμμένον ὄντα, τοῦτον μουσικὸν αὖ εἶπεν, ἀφαιρεθέντος τοῦ προκαλύμματος. ὥς τε ἃ τούτων φησὶ τῶν ὁρατῶν ὃ ἔφησεν ὄνομα, ἀναγκαῖον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφῆσαι· πάλιν ὃ ἔφησε λευκὸν, ἀναγκαῖον ἀποφῆσαι καὶ εἰπεῖν μὴ λευκόν. δεῖ οὖν ὡς ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος, καὶ καθ' ἕτερόν τι, ὃ πρὸς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, ὅτε τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων ἐκτίθεται, ἀλλὰ μὴ ὡς οὕτω.

ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἔσται τὸν κορίσκον. ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστι, τὸ λέγειν ὅτι τὸν κορίσκον οἶδα, ἴσως τὸν ἐστὶ τῷ τοῦτον τὸν κορίσκον. τὸ γὰρ ἆρα οἶδας τὸν κορίσκον ὅτι μουσικός ἐστι; ναί. τοῦτο ἴσως ἐστὶ τῷ, ἆρα οἶδας τοῦτον τὸν κορίσκον ὅτι μουσικός ἐστιν. οὐ γὰρ νῦν λέγεις μουσικὸν ἢ κορίσκον, ὅτε ἀφῃρέθη τὸ προκάλυμμα, τοῦτον ἔλεγες καὶ ὅτε κεκαλυμμένος ἦν, καὶ ἐπισαφέστερον πρὸς τὸ αὐτοῦ εἰπεῖν. ἔλυον τινὲς τὸ σόφισμα λέγοντες τοῦτον μὲν τὸν κορίσκον ᾔδέναι μουσικὸν, τοῦτον δὲ ἄμουσον, ἴσως διαφόρων προσώπων τὴν ὄρωτόν φοβοῦντες, καὶ δύο ὑποκείμενα λαμβάνοντες, οὓς λύειν αὐτοφελῶς φησὶ λέγων. ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται λόγος, τὸ τὸν κορίσκον εἶναι μουσικὸν ἢ ἄμουσον, πρὸς τοῦτον τὸν κορίσκον. τοῦτο διὰ τοῦτ' λέγων, ὅτι νῦν φαμὲν ἆρ' οἶδας τὸν κορίσκον μουσικὸν τοῦτον φαμὲν τὸν ἕνα πρὸς ἀριθμῷ καὶ οὐ πολλούς, ἀλλὰ τὸν ὀδόντα κεκαλυμμένον, ἐφ' οὗ καταφάσκεται. ἀποφάσκεται, αἱρετέας οἴεται τοὺς κακῶς λύοντας, φησὶ, ἀνίσως οὐ ταυτὸν σημαίνειν. ὃ δύναμει τοιοῦτον αὖ φησὶν ἴσως οὐχ οὕτω δεῖ διορθοῦσθαι ὅτι ὃ δὲ κορίσκος μουσικὸς καὶ ὃ δὲ ἄμουσος· ἀλλ' ὅτι οὐ ταυτὸν σημαίνει. τουτέστι τὸ κορίσκος, οὐκ ἐν σημαίνει. οὐ γάρ ἐστιν ἑνὸς ὀνοματικὸν τὸ κορίσκος ὄνομα, ὡς πρόσθεν ὡς σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς σωκράτης. εἰ γὰρ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἕν ἐστιν ὁ κορίσκος, καὶ ὁ κεκαλυμμένος κορίσκος, ὡς πρόσθεν καὶ ὁ σωκράτης καὶ ὁ λευκὸς σωκράτης, ἀλλὰ τῷ λόγῳ οὐχ ἓν ἐστιν. ὥς τε ἕτερον ὃ τὸ ἐλεγχόμενος καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός. ἆρα ἐστὶν ἢ ἦν εἴτις ὑπολάβεται τὸν κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν, οὕτος δὲ τῷ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τίθεικε παράδειγμα, ἀποφῆσαι, οὐ γὰρ ἐκεῖ τοὔνομα, ἐκεῖ λέγων ἀπὸ τοῦ καθ' ὁμωνυμίαν. ἀπὸ τούτου γὰρ οὐ ταυτὸν σημαίνει τὸ ὄνομα. ὥς τε διαφορεῖ, τὸ ἁπλῶς πρὸς κορίσκου ὄρωτᾶν, καὶ κεκαλυμμένου. τὸ δὲ, ἆρ' οἶδας τῷ μὲν τὸ ἁπλῶς λέγειν κορίσκον ἀποδίδωσι πρὸς τοὺς κακῶς λύοντας ἀναφορικὸν αὐτῶν. λέγει γὰρ τὸ συμβαῖνον σῶμα οἰκεῖον ὀφείλειν εἶναι ταῖς προτάσεσι. πῶς γοῦν ἡμεῖς μὴ ὄρωτηθέντες, ἆρ' οἶδας τόνδε, ἢ τόνδε τὸν κορίσκον ἐν τῷ συμπεράσματι ἔσται εἰρημένον ἐν τῷ μὲν, ἢ γοῦν ἀπὸ τῶν προτάσεων, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν ἀπλῶς, δεῖ λέγειν ὅτι ὁ κορίσκος μουσικός, ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι προστεθήσεται τὸ ὅδε, ἀπόντων. τὸ δὲ οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἐστὶν ὄρωτον, τοιοῦτον ἐστὶν, ὅπερ ἐπίσης ἐδεῖ καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τεθεῖσθαι τὸ τόνδε, ἢ τὸν καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι προσκεῖσθαι τὸ ὅδε, ἢ μὴ ἐν ἐκείναις, μὴ δὲ ἐν τῷ συμπεράσματι. οὐ μὴν ἀνὴρ ἐστὶν ἢ ἄλογος μέν ἐστιν. νῦν διδάσκει ὅπερ δεῖ τὸν ἀποκρινόμενον ὄρωτώμενον τι ὁμώνυμον, διαίρεσιν αὐτοῦ ποιεῖσθαι, καὶ ἐρωτᾶν ἐφ' οὗ τὸ σημαινόμενον

δέδωκεν ὁ ἐρωτῶν. εἰ γὰρ μὴ οὕτω ποιήσει, ἄδηλος ἐστὶ κἄν τε ἐλήλεκται, κἂν οὔ. οὐκοῦν ἐπειδὴ ἄδηλος ἐστὶν εἰ ἐλέγχεται ὁ μὴ διαίρεσιν τοῦ ὁμωνύμου ἢ ἀμφιβόλου λόγου ποιούμενος, δέδωται τῷ ἀποκρινομένῳ τὸ διελεῖν. εἰ μὴ οὗτος ὁ ἀποκρινόμενος, ὃ φημὶ διορίζει, τὸ ἐρωτώμενον, ἤγουν μὴ διαιρεῖ, ἀλλ' ἁπλῶς λαμβάνει, ἁμαρτάνει, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ φαινομένου ἐλέγχεσθαι αἴτιός ἐστι. συμβαίνει δὲ ἐντεῦθεν ὡς εἰ μὴ αὐτὸς ἐλήλεγκται, τόνδε λόγον αὐτοῦ ἐλήλεγχται. οἷον εἰ ἐρωτηθείη τίς. ἆρα τε ὁ κύων καύματα ποιεῖ, εἶτα ὁ ἀποκρινόμενος εἴπη ναί, πρὸς τὸν ἀστρῶον ἀποβλέψας, μὴ διέληται δὲ τὰ τοῦ κυνὸς σημαινόμενα, αὐτὸς μὲν δοκεῖ μὴ ἐλέγχεσθαι, ὡς τὸν ἀστρῶον δοὺς καύματα ποιεῖν. ἡ δὲ διάλεξις αὐτοῦ καὶ ἀπόκρισις οὐκ ἂν τοῦτο ἐκφύγη, ἅτε μὴ διελοῦσα. συμβαίνει δὲ φησὶ πολλάκις σύνορῶντα τὸν ἐρωτώμενον καὶ εἰδότα ὅτι ὁμώνυμός ἐστιν ἢ ἀμφίβολος ὁ λόγος ὁ ἐρωτώμενος, μὴ ποιεῖσθαι διαίρεσιν τοῦ ἐρωτωμένου, ὀκνοῦντα πρὸς τοῦτο καὶ ἀναδυόμενον, ἵνα μὴ δόξῃ δύσκολος εἶναι ἅτε συνεχῆ ποιούμενος τὴν διαίρεσιν. ἐπεὶ γὰρ οἱ σοφισταὶ κατ' ἐνδελεχισμὸν ἐρωτῶσιν ὁμώνυμα καὶ ἀμφίβολα τὰ ἐρωτήματα. εὐλαβεῖται ὁ ἀποκρινόμενος, ἵνα μὴ δόξῃ δυσχερὴς, εἰ ἅπαντα ἀπὸ χειρείη διαιρεῖν. εἶτα οἰομένων τῶν ἀποκρινομένων μηδὲν ἄτοπον ἐντεῦθεν συμβῆναι εἰ χωρὶς διαιρέσεως δώσουσι τὸ ἐρωτώμενον, ἀπαντήσει τι πολλάκις παράδοξον. ὥς τε φυλακτέον τῷ ἀποκρινομένῳ τοιαύτην ποιεῖσθαι ἀπόκρισιν, καὶ ἐπεὶ ἐφεῖται αὐτῷ διαιρεῖν τὰ ἐρωτώμενα, μὴ ὀκνητέον πρὸς τοῦτο. εἰ δὲ τὰ δύο ἐρωτήματα μὴ ἓν ποιεῖ τίς. νῦν διδάσκει τὴν γένεσιν τῆς ὁμωνυμίας καὶ τῆς ἀμφιβολίας, καὶ φησὶν ὅτι ἀπὸ τῶν τὰ πλείω ἐρωτήματα ἓν ποιεῖν ταύτας γίνεσθαι. ὡς γὰρ ἐν ἐκείνῳ πλείω ὄντα τὰ ἐρωτήματα, ἓν ἔχει τὸ κατηγορούμενον, οὕτως καὶ ὧδε, εἰ καὶ ἓν ἐστιν ὄνομα, ἀλλ' οὖν πλειόνων ἐστὶ σημαντικόν. εἰ γοῦν μὴ ἦν ὁ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἓν ποιῶν παραλογισμὸς, οὐκ ἂν ἦν ὁ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν. εἰ δὲ μὴ ἦν ἀμφιβολία, ἢ ὁμωνυμία, ἢ ἀληθὴς ἐγίνετο ἔλεγχος, ἢ οὐδ' ὅλως ἐγίνετο. οἷον εἰ μὴ ἦν τὸ κύων ὄνομα πολλῶν σημαντικόν, ἀλλ' ἕν τι ἐδήλου, οἷον τὸν ἀστρῶον μόνον, εἰ ἠρωτήθη τις, ἆρα ὁ κύων ὑλακτεῖ, ἀπέφησε δὲ ὁ ἐρωτώμενος, ἠλέγχη ἂν κυρίως. οὐχί. ἐπεὶ γὰρ μόνον τὸν ἀστρῶον ὁ κύων σημαίνει, εἰ ἐρωτηθείη ἆρα ὑλακτεῖ, καὶ ἐρεῖ ὅτι οὐχί, οὐδ' ὅλως ἐλήλεγκται. εἰ δὲ κατέφησεν, ἠλέγχη ἄν. πῶς δὲ ὁ ὁμώνυμόν τι ἐρωτῶν πλείω ἐρωτήματα ἐρωτᾶν δείκνυσι. τί γὰρ διαφέρει τὸ εἰπεῖν ἆρα ὁ καλλίας καὶ ὁ θεμιστοκλῆς μουσικοί εἰσι, τὴν εἰπεῖν ἆρα ὁ κύων ὑλακτεῖ. ἀλλὰ δὲ ἀμφοτέρων πλείω τὰ πράγματα. πᾶν γὰρ τὸ ἐρωτώμενον εἰ μὴ ἁπλοῦν εἴη, ἀλλ' ὁμώνυμον καὶ πλείω δηλοῖ τοῦ ἑνὸς ἐν ἐρωτήσει παραλαμβανόμενον, πολλὰ ἐρωτᾶ. εἰ οὖν μὴ ὀρθὸν πρὸς δύο ἐρωτήσεις. ἐπειδὴ ἀνοίκειόν ἐστι τῆς διαλεκτικῆς τὸ πρὸς δύο ἐρωτήσεις μίαν ποιεῖσθαι ἀπόκρισιν, μὴ δὲ τῶν ὁμωνύμων λοιπὸν μία ἔσται ἀπόκρισις. ὡς γὰρ

εἰρήκαμεν ὁ ὁμώνυμον ἐρωτῶν, πλείω ἐρωτᾶ. ἀλλ' οὐδὲ ἐὰν κατὰ πάντων τῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου ὀνόματος σημαινομένων ἐστὶν ἀληθὲς τὸ κατηγορούμενον. οἷον εἰ ἐρωτήσει τις, ἆρα ὁ αἰὰς ζῶον δίπουν, τοῦτο ἀληθὲς μέν ἐστι καὶ κατ' ἀμφοτέρων τῶν αἰάντων. οὐδεῖ δὲ ἀπόκρισιν μίαν ποιῆσαι καὶ διὰ τὸν τῆς προτάσεως λόγον τὸν λέγοντα μιᾶ ἐρωτήσει μία ἔστω ἀπόκρισις. ὧδε δὲ διτταὶ οὖσαι αἱ ἐρωτήσεις, οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ δέχονται τὴν ἀπόκρισιν, καὶ ἵνα μὴ σύνεντιθέντες μίαν ἀπόκρισιν διδόναι ἀλλὰ τινῶν ἀληθῶν ἐρωτημάτων πολλῶν, καὶ ἀλλὰ ἄλλων μὴ τοιούτων, πάθωμεν τοῦτο. οὐδὲν γὰρ φησὶ διαφέρει τὸ ὁμώνυμόν τι ἐρωτῆσαι, καὶ τὸ τοιαύτην προσαγαγεῖν ἐρώτησιν, πότερον ὁ κορίσκος καὶ ὁ καλλίας οἴκοι εἰσὶν ἢ οὔ. κἂν γὰρ ἀληθὲς εἴη τὸ εἶναι αὐτοὺς οἴκοι, κἂν τὸ μὴ ἀμφότερον πολλαὶ ἐρωτήσεις. οὐ γὰρ εἰ ἀληθὲς εἴη τὸ εἰπεῖν οἴκοι αὐτοὺς εἶναι, μία ἐστὶν ἐρώτησις. τοῦτο δ' ὅμοιον ὡς εἰ καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα.

τοῦτο φησὶ τὸ πολλὰ ἐρωτηθέντα ἐρωτήματα μίαν ἀπόκρισιν δοῦναι, ταυτόν ἐστιν τῷ ἐρωτηθέντι τί ὁμώνυμον. τούτου γὰρ ἐστὶ δηλωτικὸν τὸ, τὸ αὐτὸ ὄνομα τεθείη τοῖς ἑτέροις. διαφόροις γὰρ πράγμασι τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἐπίκειται ὄνομα. τὸ γοῦν πρὸς πολλὰ ἐρωτήματα ποιήσασθαι μίαν ἀπόκρισιν, ταυτόν ἐστι τῷ ἐρωτηθέντι τί ὁμώνυμον, ἀπόκρισιν μίαν δοῦναι. ὥς περ οὖν οὐ διαλεκτικοῦ τὸ πρὸς πολλὰς ἐρωτήσεις μίαν ἀπόκρισιν ποιεῖν, οὕτω καὶ τὸ πρὸς ὁμώνυμόν τι τὸ αὐτὸ ποιεῖν. εἰπὼν δὲ μὴ δεῖν ἀλλὰ τῶν ὁμωνύμων τὸ ναὶ ἢ οὐ φάσκειν, τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ ἀποκρίνεσθαι τὸν οὕτως ἀποκρινόμενον καὶ τὸ ναί, ἢ τὸ οὐ λέγοντα, τίθησιν. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. ἐπειδὴ πολλαχῶς λέγεται τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀδύνατόν ἐστι πάντα ὧν ἐστι τὸ ὄνομα σημαντικὸν διὰ τοῦ ναί, ἢ τοῦ οὐ δηλῶσαι, εὔδηλον ὡς οὐκ ἀποκρίνεται. εἰ γὰρ ἐπ' ἄλλου μὲν ὁ ἐρωτῶν ἤρετο. ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἐπ' ἄλλου καταφήσει ἢ ἀποφήσει, οὐδὲν ἀπεκρίθη. οὐδὲ γὰρ ὁ εἰπὼν ἀπόκρισιν μίαν ἀλλὰ τῶν ὁμωνύμων κυρίαν ἀπόκρισιν ἐποίητατο ἀλλ' εἴρηκε μέν τι καὶ ἔδοξε τοῖς πολλοῖς ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ναὶ ἢ οὐ. ἀπόκρισιν δὲ οὐδέδωκεν. ἀπόκρισις γὰρ ἐστιν ὅταν ὅτις ἐρωτηθῇ, τοῦτο αὐτὸς ἢ δῷ ἢ ἀπαρνήσετο, ἂν δ' ἄλλο μὲν ὁ ἐρωτῶν ἔροιτο, ἄλλο δὲ ὁ ἀποκρινόμενος φήσῃ ἢ ἀποφήσῃ, εἴρηκε μέν τι, καὶ οὕτως ὥς περ ἂν εἰ αὐτὸς προαιρούμενος εἶπεν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδέδωκε. τὸ δὲ ἀλλ' ἀξιοῦνται πῶς ἐν τοῖς διαλεγομένοις. ἴσον ἐστὶ τῷ ἀλλ' εἰ καὶ μὴ κατ' ἀληθὲς ἀποκρίνονται ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸ ναί, ἢ τὸ οὐ λέγοντες, ὅμως ἀξιοῦνται τουτέστι νομίζονται, καὶ ὑπολαμβάνονται, ὅτι ἀπόκρισιν ἐποιήσαντο. νομίζονται δὲ φησὶ ἀποκρίνεσθαι, διὰ τὸ λανθάνειν τοὺς ἀκροατὰς τὰ συμβαίνοντα, ἤγουν τὸ μιᾶς ἐρωτήσεως μίαν ἀπόκρισιν εἶναι, καὶ τῶν πολλῶν πολλάς, ἢ μάλιστα διὰ τὸ λανθάνειν αὐτοὺς, ὅτι ἐν τοῖς ὁμωνύμοις οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις. τὸ γὰρ εἶπε συμβαίνον. συμβαίνει γὰρ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὴν νομιζομένην ἀπόκρισιν μὴ εἶναι ἀπόκρισιν. ὅπερ δὲ ἐν τῷ ὀγδόῳ τῶν τοπικῶν εἶπε, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα φησί. ὅτι πολλάκις ἀπὸ

κρίσεις δοτέον ψευδεῖς μᾶλλον ἢ ἀληθεῖς. εἴπερ εὐχερέστερον ταύτας ὁ ἐρω-
τῶν δέξαιτο. ἐπεὶ γὰρ φησὶ ὥσπερ ἔλεγχοί τινες, οὐκ εἰσὶ μὲν ἀληθῶς, δοκοῦσι δὲ
εἶναι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ λύσεις εἰσί τινες οὐκ οὖσαι μὲν, δοκοῦσαι δέ τισιν,
ἃς προκομιστέον μᾶλλον ποτὲ, ἤπερ τὰς ἀληθεῖς. πρὸς τὸν πάντη γὰρ ἀνθιστάμε-
νον ὡς τὸ αὐτὸ ἔχει παράγγελμα, διὰ πάντων δεῖ ἀντιτάττεσθαι. ἀνὰ μὴ δὲ
ἁπλῶς φησὶ ἀποκρίνεσθαι λέγει δεῖ. ἀνὰ ὅπερ καὶ αὐτὸς πολλάκις εἶπε, τὸ ἴσως
λεκτέον καὶ τὸ ἔστω καὶ τὸ δοκεῖ. οὐδὰ μῶς γὰρ καὶ τούτων προσλεγομένων δυ-
νήσεται γινέσθαι ὁσοφιστικὸς ἔλεγχος. τοῦτον γὰρ καλεῖ παρεξέλεγχον, διὰ τὴν
ἐξωεῖναι τοῦ κυρίως καὶ ἀληθοῦς ἐλέγχου. ἐπεὶ δὲ πῶς ἀντεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ
δῆλον. ἐπειδὴ φησὶ δῆλόν ἐστι τί τὸ ἐν ἀρχῇ ἀντεῖσθαι. τότε δὲ οἰόμεθα τὸ ἐν
ἀρχῇ ἀντεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸν ἐρωτῶντα, ὅταν ἢ σύνεγγυς καὶ ταυτὸν τὸ
ἐρώτημα τῷ προβλήματι, λέγει ἀλλὰ τῶν τοιούτων, εὐθὺς ἀναιρεῖν ἔνια τῶν ἐρω-
τημάτων καὶ μηδόλως συγχωρεῖν λέγοντος τοῦ ἀποκρινομένου. τῷ ἐρωτώντι
τὸ ἐν ἀρχῇ ἀντεῖσθαι. ἐγγὺς γὰρ εἰσὶ καὶ ταυτὰ τὰ ἐρωτώμενα τῷ προκειμένῳ
προβλήματι. οἷον εἰ προκείμενον συμπεραινθῆναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὄρροιτο. ἆ-
ρά γε ἡ χαρὰ ἀγαθὸν, οὐ δοτέον. ἀνὰ ῥητέον ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ ἀντεῖ. ἔτι ὅταν τις
ἀξιοῖ τι συμπέρασμα ψευδές τε καὶ ἄδοξον, ὃ ἐξ ἀνάγκης ἐκ ψευδῶν σύνηχεν
προτάσεων. τὸ γὰρ ψευδὲς ἀεὶ ἐκ ψευδῶν. τοῦτο καὶ ἀλλὰ τῶν προτάσεων, ῥητέ-
ον ὅτι ψευδεῖς ἢ ἄδοξοι ἁι προτάσεις ἁι τὸ τοιοῦτον συναγοῦσαι συμπέρασ-
μα. τὰ γὰρ συμπεράσματα ἅπερ αὐτὸς συμβαίνοντα εἶπε τῆς αὐτῆς εἰσὶ θέσε-
ως. θέσεις δὲ λέγει νῦν τὰς προτάσεις. ὁποῖαι γὰρ εἰσὶν ἁι προτάσεις. τοιαῦται
καὶ τὰ συμπεράσματα. ὥστε εἴπερ ἄδοξον τὸ συμπέρασμα, ῥητέον ὅτι καὶ ἁι
προτάσεις ἄδοξοι. ἔτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ. ὡς ἐν παρα-
βολῇ λαμβάνεσθαι ὃ βουλόμεθα λαβεῖν, ἐν τῷ ἢ τῶν τοπικῶν εἴρηκεν, ὅταν
ὃ βουλόμεθα λαβεῖν οὕτως ὀρωτῶμεν, ὡς οὐκ αὐτὸ θέλοντες, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ
ἄλλο βουλόμενοι λαβεῖν. οἷον βουλόμενοι τὴν ἐγκράτειαν λαβεῖν ὅτι ἀρετή
ἐστι, μὴ εἴποιμεν, ἆρά γε ἡ ἐγκράτεια ἀρετή ἐστιν. ἀνὰ ἆρά γε ὥσπερ ἡ ἐγκράτεια
ἀρετὴ, οὕτω καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ δικαιοσύνη. εἰ οὖν καὶ ἐνταῦθα παραβολὴν τοῦ-
το λέγει, εἴη ἂν τοῦτο λέγων, ὅτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι, τουτέστι μὴ αὐτὸ
καθ' αὐτὸ ληφθῇ, μὴ δ' ὡς δι' αὐτό. ὀνόματι γὰρ λαμβάνεταί τι, ὅταν τὸ ὄνομα.
αὐτόθεν αὐτὸ ληφθῇ. οἷον τῶν ἐναντίων μία ἡ ἀνιστήμη, ἢ ἡ ἐγκράτεια ἀρετή.
παραβολῇ δὲ ὅταν λέγω καὶ μὴ δι' ἑαυτὸ, ἀλλ' ἄλλου χάριν. ὅταν οὖν τὸ κα-
θόλου παραβολῇ ληφθῇ, ῥητέον, ὅτι οὐχ οὕτω δέδωκεν, οὐδ' ὡς ἔδωκεν ἔλαβεν.
οὐ γὰρ τὴν ἐγκράτειαν δέδωκεν ἀρετὴν, ἀνὰ τὴν ἀνδρείαν. εἰ δὲ μὴ οὕτως εἴλη-
πται τὸ τῆς παραβολῆς, εἴη ἂν λέγων, ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ, ἀνὰ
παραβολῇ καὶ λόγῳ, ῥητέον τὸ καὶ τὸ, μὴ ὀνόματι δὲ ἀνὰ λόγῳ ληφθήσεται τὸ
καθόλου οὕτως. ἆρά γε ἡ ἔλαφος τετράπους οὖσα, διχηλή ἐστι. ναί. τί δὲ ἡ ἀίξ; ναί.
τί δὲ ὁ βοῦς; ναί. τί δὲ τὸ πρόβατον; ναί. καὶ πᾶν ἄρα ὃ ἂν ἢ τοιοῦτον, διχηλόν

ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ὁ ἵππος οὐ διχηλὸς τοιοῦτος ὤν. οὐκ ἄρα πᾶν διχηλόν. ἐνταῦ-
θα τὸ πᾶν ὃ ἂν ἢ τοιοῦτον διχηλόν ἐστι, λόγῳ εἴληπται, λόγος γὰρ τὸ, πᾶν ὃ ἂν
ἢ τοιοῦτον, οὐκ ὄνομα. εἰ δὲ εἶπε πᾶν ἄρα τετράπουν, ὀνόματι τὸ καθόλου ἔλα-
βε. τὸ γὰρ τετράπουν ὄνομα, ἀλλὰ τούτου δὲ ῥητέον, ὅτι τὸ πᾶν ἄρα τοιοῦτον, οὐκ
ἀλλὰ τοῦ τετράποδος δέδωκεν, ἀλλ' ἀλλὰ τοῦ κερασφόρου. πᾶν γὰρ κερασφόρον δι-
χηλόν. κωλυόμενον δὲ διὰ τούτων, δεῖ τρέπεσθαι ἀλλὰ τὸ ἐλέγχειν αὐτόν. ὅτι οὐ
δέδειχεν οὐδὲ συλλελόγισται κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμὸν, λέγων διορισμὸν,
τὴν ὁμωνυμίαν, τὴν ἀμφιβολίαν, τὴν διαίρεσιν, τὴν σύνθεσιν, καὶ τοὺς λοιποὺς
τρόποις. παρ' ὅσους ὁ φαινόμενος ἔλεγχος γίνεται. δείξομεν οὖν αὐτὸν μὴ ἀπο-
δεικνύντα μὴ δὲ συλλογιζόμενον, ἢ ἐλέγχοντα, ἐμφανίζοντες τὸν τρόπον τῆς
παραλογισμοῦ. ἐν μὲν οὖν τοῖς κυρίως λεγομένοις ὀνόμασι. ἐν τοῖς ὀνό-
μασι φησὶ τοῖς κυρίως λεγομένοις καὶ αὐτοτελῶς. κυρία γὰρ ἐκεῖνα λέγει ὀνό-
ματα, τὰ οἰκεῖα τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, οἷον, ἄνθρωπος ἵππος, ἀνάγ-
κη ἀποκρίνεσθαι ἢ ναὶ, ἢ οὐ. ἢ ἁπλῶς καὶ χωρὶς διαιρέσεως, ἐὰν μὴ ἢ ὁμώνυ-
μον, ἢ ἐὰν ἢ μετὰ διαιρέσεως. ἐν δὲ τοῖς κολοβῶς ἠρωτημένοις, οὐ δεῖ ἁπλῶς, ἢ ναὶ,
ἢ οὐ ἀποκρίνεσθαι. συμβαίνει γὰρ περὶ τούτου ἔλεγχος. σύνεπινοούμενα δέ ἐστι
τὰ συμνημονευόμενα τοῖς προηρωτημένοις. οἷον, ὃ ἂν ἢ ἀθηναίων, ἆρα κτῆμά ἐ-
στιν ἀθηναίων; ναί. τί δὲ ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων; ναί. ὁ ἄνθρωπος ἄρα κτῆμα τῶν ζώων
ἐστι σύνεπινοεῖν γὰρ ἀναγκάζει κἀνταῦθα τὸ κτῆμα. ὡς γὰρ ὃ ἂν ἢ ἀθηναίων κτῆ-
μά ἐστιν ἀθηναίων. οὕτω καὶ ὃ ἂν ἢ τῶν ζώων, κτῆμα ἔσται τῶν ζώων. ἔστι δὲ τῶν
ζώων ὁ ἄνθρωπος, κτῆμα ἄρα ἐστὶ τῶν ζώων. ἐνταῦθα γοῦν ὀρωτηθέντος κολο-
βῶς τοῦ προβλήματος σύνεβη ὁ παραλογισμός. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, ἄρα ὃ ἂν ἢ ἀ-
θηναίων κτῆμά ἐστιν ἀθηναίων, καὶ ὃ λακώνων κτῆμα, κτῆμα τούτων. ὅταν
δὲ δυοῖν ὄντοιν. τοῦτο δῆλον ἔσται εἰ ἀναμνησθείημεν ὧν εἶπεν ἐν τῷ ἐλέγ-
χῳ τῷ γινομένῳ περὶ τὸ ἑπόμενον. εἶπε δὲ τῷ μὲν γενομένῳ ἕπεσθαι τὸ ἀρχὴν ἔ-
χειν, καὶ ὄντος τοῦ γενομένου ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχειν. εἰ γὰρ γέγο-
νεν καὶ ἀρχὴν ἔσχεν. οὐ μὴν εἰ ἀρχὴν ἔχει, καὶ γέγονε. πολλαχῶς γὰρ ἡ ἀρχή. ἀλλὰ
τούτων δεῖν φησὶν ὀρωτώμενον, τὸ μὲν μερικώτερον, τοῦτον γὰρ εἶπεν ἔλαττον,
διδόναι καὶ συγχωρεῖν. ἀληθὲς γάρ. τὸ δὲ ἕτερον μὴ διδόναι. τοῦτο γὰρ δεῖ προ-
συπακούειν, ἔλαττον δὲ καὶ μερικώτερον τὸ γεγονὸς, τοῦ ἀρχὴν ἔχειν, ὡς καὶ
ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώου. ἀνοῦ μὲν γὰρ ὄντος, ἔστιν ἐξ ἀνάγκης καὶ ζῶον. ζώου δὲ ὄντος
οὐκ ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄνος. τοῦτο γοῦν ἅτε καθόλου ὂν οὐ συγχωρητέον. τοῦτο γὰρ
δηλοῖ τὸ ὀρωτώμενον πότερον, δεῖ τὸ ἔλαττον διδόναι, ἢ γοῦν σχηματισθήσης τῆς
ὀρωτήσεως κατὰ τὸ πότερον, δεῖ διδόναι τὸ μερικόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἀλλὰ ὅρων καὶ
συλλογισμῶν τὰ ἐλάττονα καὶ μερικὰ συγχωρητέον ἀεί. χαλεπώτερον γὰρ
ἐκπηδιόνων ἢ γοῦν μερικωτέρων συλλογίσασθαι. ἀνεῦ γὰρ τοῦ καθόλου ὡς ἐμά-
θομεν, συλλογισμὸς οὐ γίνεται, εἶπε δὲ τὸ μερικώτερον πηδίονα, ἢ διότι σύνθε-
τώτερά ἐστι καὶ πηδιόνων. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἐκπηδιόνων μᾶλλόν ἐστιν, ἤπερ τὸ ζῶον.
ἔχει γὰρ καὶ τὰ τοῦ ζώου. οἷον, τὴν οὐσίαν, τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ ἀνθητικόν. ἔχει

δε καὶ ὁ λογικὸν καὶ ὁ ἀποστικὸν, ἀπὸ τοῦ ζῴου οὐκ ἔχει· ἢ ἄλλην αὐτὸ
πλείονα, ὅτι τὸ καθόλου πρότερον πίνακα ἔνιοι· τὰ δὲ πρῶτα, πλείονα· καὶ ἴσων δὲ ἢ πρό-
" τασις ἐξήνυσις. ἐαὶ δὲ ἀποχειρὴ ὅτι τῷ μὲν. εἴρηται ἐν τοῖς τόποις, ὅτι ἐπὶ τῷ γένει
ἐστὶν ἐναντίον, καὶ τῷ ἓν γένος εἶδει αὐτὰ ἀνάγκη εἶναι εἶδος ἐναντίου· τῇ γὰρ ἀρετῇ γέ-
νος οὖσῃ, καὶ ἐναντία οὖσης αὐτῇ τῆς κακίας, καὶ τῷ τῆς ἀρετῆς δὴ τῇ ἀφροσύνῃ ἐ-
στὶν ἐναντία ἡ δειλία. τούτου οὕτως ἔχοντος, εἴτις ἀληθῶς ἔδειξε τῆς ψυχῆς μὴ
ἓν γένος τὴν ἀρμονίαν, διὰ τοῦτο μὲν ἁρμονία εἶναι ἐναντίον τὴν ἀπαρμοστίαν· τῇ
δὲ ψυχῇ οὐδὲν οὔσῃ μὴ ἓν ἐναντίον πρῆτέον φησὶ ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ψυχῇ ἐναντίον,
" ἀηδὲ οὐ κεῖται ὄνομα αὐτῷ. ἐστὶ δὲ αἰώνυμον. ἐπεὶ δὲ ἔνια μὲν ὧν λέγουσιν οἱ πολ-
λοί. ἐπεὶ φησὶ τὸν μὴ συγχωροῦντα τινὰ ὧν οἱ πολλοὶ λέγουσι ψεύδεσθαι φά-
σκοντι. ἔνια δὲ οὐ συγχωροῦντα οἷ οὐδὲν ἄτοπον ἀμφίδοξα οὐ λέγουσι ψεύδεσθαι
ὡς καὶ τὸ περὶ τῆς ψυχῆς τὸ ζῴων ἔχει. ἐν τοῖς ἀμφιδόξοις οὕτω τούτοις οὐ δεῖ ἁ-
πλῶς ἀποκρίνεσθαι. τὸ γὰρ λέγειν, ἀλλὰ σκοπεῖν, ὁπότερος βούλεται ὁ ἐρωτῶν, ἵνα αὐ-
τὸς μὴ λάβῃς αὐτό. οἷον εἰ ἔστι πρόβλημα, ἆρα ἡ ψυχὴ θνητὴ ἢ ἀθάνατος· ἐπεὶ
τὸ ἀμφίδοξον, σκόπησον ὁ βούλεται ὁ ἐρωτῶν, καὶ αὐτὸς δὸς τὸ ἕτερον· οὐδὲν
γὰρ ὁ μεμψόμοιρος, οἷον βούλεται τὰ ἀμφιδόξων λέγοντα. ἐν δὲ τῇ λέξει, ὡς εἴρηται,
τῇ ἐν οἷς οὖν ἄδηλον πῶς ἐώθεν λέγεσθαι, λείπει. τὸ ἐν τούτοις δεῖ μὴ συγ-
χωρεῖν. ἔστι γὰρ τὸ πλείονες, ἐν οἷς οὖν ἄδηλον πῶς ἐώθε λέγεσθαι, οὐδὲ δεῖ συγ-
χωρεῖν τὸ ναί, ἢ τὸ οὐ ἀλλ' ἁπλῶς λέγε, ὅτι ἄδηλον τὸ πρότερον μόνον. λέγει δὲ λέ-
γεσθαι γνώμας καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας ὁποῖαί εἰσιν αἱ δοκοῦσι πᾶσιν, ἢ τοῖς πλεί-
στοις, ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τούτοις, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείοσις, ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις.
περὶ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν εἴρηται, καὶ τὰς ὅλας ἀποφάσεις λέγων, ὅλην
" ἀπόφασιν τὴν καθόλου ἀπόφασιν, οἷον τὴν οὐδείς. ἔπου τὸ ἀληθὲς ἀμφίδο-
ξον εἶται. ἐφ' ὧν φησὶν οὐκ ἔστι τὸ ἀληθὲς ὁμολογούμενον, ἀλλ' ἀμφίδοξούμενον,
μάλιστα τῆς μεταφορῶν, καὶ μεταλαμβανόντων τὰ ὀνόματα πρὸς τὸ χρήσιμον αὐ-
τῷ διαλεκτικόν. εἰ γὰρ ἀληθὲς μέν ἐστι τὸ τὴν ψυχὴν ἐξ ἑαυτῆς κινεῖσθαι τε καὶ
αὐτοκίνητον εἶναι, ἀμφίδοξον δὲ καὶ ἐπίσης φαίνεται, καὶ κινεῖσθαι ἐξ ἑαυτῆς,
καὶ μὴ κινεῖσθαι οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ ἐφ' οὗ τις ἔχει ἀκριβῶς καταλιπεῖν ἐπίσης
νομίζειν καὶ ὅπ οὕτως, καὶ ὅπ οὐχ οὕτως, αὐ μεταφέρει τὸ τῆς κινήσεως ὄνομα
ὁ ἀποκρινόμενος εἰς τὴν αἰσθησιν καὶ φησὶ, ὅπ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἀηδ' οὐχ
ὡς συγκρούομενον, οὐδὲ δοξασοφίσεσθαι καὶ σοφιστικῶς ἀποκρίνεσθαι. δείκνυσι
δ' αὖ ἡ ψυχὴ, διὰ μὲν τοῦ αὐτοκίνητος, ἀθάνατος· θνητὴ δὲ, διὰ τοῦ ἑαυτοῦ, ἀηδὲ
μὴ κινεῖται, οὐδὲ χωρίζεται τοῦ σώματος. καὶ εἰ μὴ χωρίζεται ἐστὶ θνητόν· ἢ λέ-
γοι αὖ διὰ τοῦ μεταφορεῖν, τὸ μεταφορᾶς χρῆσθαι. εἰ γάρ τις θείη τὴν ψυχὴν θνη-
τὴν, χρήσεται δ' ἐπὶ μεταφορᾷ, καὶ εἴπειν εἰ ἡ ψυχὴ ἁρμονία ἐστὶ ξωὴ οὖσα, ὡς ὁ
ποιητὴς ἐν τῷ φαιδωνι πεποίηκεν, οὐκ ἂν γένοιτο πρὸς ἀπαρμοστία, ἤγουν θανά-
τος. εἰ γὰρ ἡ ψυχὴ ξωὴ οὖσα, ἁρμονία ἐστὶν, πᾶσα ὁ θανάτος ἀπαρμοστία ἐστίν.
εἰ δὲ ἁρμονία μὴ γένοιτο ἀπαρμοστία, πάντως οὐδὲ θανάτος, ἀθάνατος ἄρα ἡ ψυ-
χή. καλλίων δὲ πρώτη ἐξήγησις, διὰ τὰ δύο ἐπεξηνεγμένα. λέγει γὰρ, ἐπὶ ὅσα.

αὐτὸς προσθαίνειται τῶν ὁρωτημάτων προενεστάπιον· τῷ ἀποκρινομένῳ ταῦτα
πάντα παρεγγυᾶται πως δὴ πάντας ἀποκρίσεις προιουμένῳ οὐκ ἔσται αὐτῷ συμ-
πρόσμοσις καὶ ἀπάτη. λέγει οὖν καὶ ταῦτα, τῆς αὐτοῦ ἐννοίας ἐξηρτημένα. ἔπι
δὲ τοιούτους τὰ λεγομένων ὁ νοῦς. ὅταν τινὰ ὁρωτῶντα οἱ δὲν ὁ ἀποκρινόμενος,
αὐτὰ δὴ τὰ ὁρώτωμάτα ἀμφίδοξα ᾖναι, προσαγορευέτω, καὶ λεγέτω μὴ οὕτως
ἔχειν, ὡς ὁ ὁρωτῶν πάσχει, ἀλλ' ἐναντίως. οὕτω γὰρ τριῶν καὶ μονουχὶ ἀποσμίξεων
διὰ τὰ λέγειν οὐχ οὕτω ἔχει ὡς σὺ φῂς, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐναντίον κωλύσει τὸν
" ὁρωτῶντα ὁ βούλεται συμπεραίνεσθαι. ἐπεὶ δ' ἔστιν ἡ μὲν ὀρθὴ λύσις, ἐμφαί-
σεις ψεύδους οὖς συλλογισμοῦ. μέλλων χωρεῖν ἐς τὸ παραδοῦναι ἡμῖν μέθοδον
δι' ἧς αὖ δυναίμεθα διαλύειν τὰ σοφίσματα, ἅτε καθ' ὁμωνυμίαν εἰσὶν, εἴτε κατ'
ἀμφιβολίαν, ἢ καθ' ἕτερόν τινα τρόπον τῶν ἀπαριθμημένων δέκα καὶ τριῶν, ἀνά-
γει τὸν λόγον ἐπὶ τὸ καθολικώτερον καὶ φησὶ, ὅπ ἐπεὶ πᾶς συλλογισμὸς σο-
φιστικὸς ἢ πρὸς τὴν ὕλην ἐστὶ τὰς προτάσεις ἔχων ψεύδεις, ἢ πρὸς τὸ χῆμα, καὶ
κατὰ τοῦτο ὧν ἀσυλλόγιστος. τῶν μὲν κατὰ τὸ χῆμα οὔπω ἐρρωμένου, ψεύδεις δὲ
τὰς προτάσεις ἔχοντος, δεῖ αἱρεῖσθαι μίαν τῶν κειμένων προτάσεων παρ' ἣν τὸ
ψεῦδος ἢ ἐτύχει καὶ ἀμφοτέρας, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν μείζονα ὡς πολλαχοῦ εἰ-
ρήκαμεν, καὶ διαλύειν οὕτως αὐτόν. τὸ δὲ τὸ χῆμα ἡμαρτημένον ἔχοντος, τὴν ἀ-
συλλογιστίαν αὐθις ἀπελέγχειν, καὶ οὕτω καὶ αὐτὸν αἱρεῖσθαι· ὁ, πως μὲν οὖν
τῶν λεγομένων σκοπὸς, τοιοῦτός ἐστι. δυνήσεται δὲ παροδικῶς καὶ τὴν λέξιν οὕτως ἐ-
πίσκοπεῖν· ἐπεὶ ἡ ὀρθὴ ἐμφάνισις καὶ ἀπόδοσις τῶν ἁπλῶς σοφιστικοῦ συλλογισμοῦ, αὖ
τί ἐστὶ τὸ δεῖξαι περὶ τοῦ τῶν προτάσεων συμβαίνειν τὸ ψεῦδος τὴν μείζονα ἢ
τὴν ἐλάττονα. ὁ δὲ ψεῦδος συλλογισμός ἐστι διττός, ὁ μὲν τὸ χῆμα ἡμαρτημένον
ἔχων, ὡς ὁ λέγων, ὁ λίθος βαστὰ ξώω, τὸ ξῶον βαστὰ αὐτὸ· καὶ συλλογιζόμενος ἐκ
τῶν πᾶς καὶ πᾶς, ψεῦδές τι συμπέρασμα τὸ βαστὰ αὐτὸν ᾖναι λίθον. ὁ δὲ περὶ τὸ
χῆμα λαμβανόμενος, ἀληθευουσῶν τῶν προτάσεων, ὡς ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν
β χήματι τὸν αὐτὸν ἴσον ᾖναι συμπεραινόμενος, ὡς τις καὶ μὴ ὢν συλλογι-
σμὸς, δοκεῖ εἶναι τοῖς ἰδιώταις, εἰ μὴ τοῦ οὕτω συλλογιζομένου συλλογισμοῦ
λύσις, ἢ τε νῦν ἡρημένη. ἡρημένην δὲ νῦν λύσιν λέγει τὴν προσεχῶς ἐνθεῖσαν τὴν ὅ-
τι οὐ συλλελόγισται, ἀηδ' ἀσυλλόγιστος ἢ, διὰ τὸ ὁμώνυμα ἢ ἀμφίβολα ᾖναι τὰ
ἐρωτήματα, ἢ ἤ τοιοῦτον, ἢ ὅτι ἐκ δύο μερικῶν συλλογίζη ἢ ἐκ δύο ἀποφατικῶν
ἢ τί τοιοῦτον. καὶ ἡ διόρθωσις τῆς οὐ καλῶς ληφθείσης προτάσεως παρ' ἣν τὸ ψεῦ-
δος σῴζεται. ὥς τε ἐστὶ τὸ λύειν τοὺς τοιούτους συλλογισμοὺς τοὺς μὲν συλλελο-
γισμένους αὐ ἐλόντα. τοὺς δὲ φαινομένους διελόντα. τὸ δὲ τοὺς φαινομένους διε-
λόντα λύειν, ἴσον ἐστὶ τῷ αἰρεῖσθαι τὰς προτάσεις. ὁρᾷς πως ἐλήφθησαν,
καὶ πότερον ὁμώνυμά ἐστι τὰ ἐρωτήματα ἢ ἄλλον τινὰ τρόπον, ἐξ ὧν οἱ παρα-
λογισμοὶ γίνονται, καὶ τοὺς συλλελογισμένους, καὶ τὸ ἴδιον τοῦ χήματος ἐν
ᾧ σὺν ἐλογίσθησαν φυλάττοντας, αὐαίρετον, δεικνύντας τὸν τρόπον τοῦ παρα-
λογισμοῦ, τοὺς δὲ συλλογίστους διαιροῦντας καὶ δεικνύντας ὅτι αἱ δύο κατα-
φατικαί εἰσιν ἐν β χήματι, ἢ τι τοιοῦτον. διὰ μὲν οὖν τῶν μέχρι τοῦ νῦν εἰρημέ-

νων, περί τε τοῦ κατὰ τὸ σχῆμα ἡ μαρτημένου, καὶ περὶ τοῦ κατὰ τὴν ὕλην ψευδομένου, διελάμβανε. νῦν δὲ περὶ μόνου τοῦ τὸ σχῆμα μὲν ἐῤῥωμένου φυλάττοντος, τῆς δὲ ἀκριβείας ἐκπίπτοντας, τὸν λόγον ποιεῖται. καὶ φησὶ ὅτι ἐπεὶ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, οἱ μὲν ἀληθὲς ἔχουσι τὸ συμπέρασμα, ὡς οἱ λέγοντες, ὁ ἄνθρωπος λίθος ὁ λίθος ζῶον, ὁ ἄνθρωπος ἄρα ζῶον. οἱ δὲ τὸ συμπέρασμα ψευδὲς ἔχοντες δῆλοι. τοὺς μὲν κατὰ τὸ συμπέρασμα ψευδομένους, διττῶς ἐστι λύειν. καὶ γὰρ ὅταν μὲν τὸ συμπέρασμα ψευδὲς ᾖ, ἐξ ἀνάγκης καὶ αἱ προτάσεις ψευδεῖς εἰσιν ἀναιρεθήσεται οὖν ἐν τοῖς τοιούτοις συλλογισμοῖς καὶ τὸ συμπέρασμα, καὶ αἱ τὸ τοιοῦτον συνάγουσαι προτάσεις συμπέρασμα. τοὺς δὲ κατὰ τὰς προτάσεις ψευδομένους μοναχῶς ἐστι λύειν, ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐκ ψευδῶν συνάγεται ἀληθὲς ἐν τοῖς τοιούτοις αἱ προτάσεις, ἀναιρεθήσονται, οὐ μὴν καὶ τὸ συμπέρασμα. τοῦτο γὰρ ἀληθές. ὥς τε τοῖς βουλομένοις λύειν τοιοῦτον συλλογισμὸν σοφιστικὸν δηλονότι, πρῶτον μὲν σκεπτέον, ὅτι κατὰ τὸ σχῆμα ἡ μάρτηται, ἢ κατὰ τὴν ὕλην. καὶ εἰ κατὰ τὴν ὕλην τυχὸν εἴη τὸ ἄντιον, ζητητέον πότερον ἢ ἐν ταῖς προτάσεσιν ἔχει τὸ ψεῦδος, ἢ ἐν τῷ συμπεράσματι. εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ συμπεράσματι, καὶ ἐν ταῖς προτάσεσιν ἐξ ἀνάγκης, οὐ μὴν τὸ ἀνάπαλιν. ζητητέον δὲ ταῦτα ὅπως. εἰ μὲν εἴη κατὰ τὸ σχῆμα ἡ μαρτημένος, διελόντες αὐτὸν, λύσωμεν. εἰ δὲ περὶ τὴν ὕλην, ἀναίρεσιν τῆς ψευδοῦς προτάσεως ποιησάμενοι. τὸ γὰρ ὅπως ἢ διαιροῦντες ἢ ἀναιροῦντες λύωμεν. τὸ μὲν διαιροῦντες ἀντὶ τοῦ ἀναλύοντες εἰς τὰς προτάσεις. ὥς περ καὶ τὸ ἀναιροῦντες ὧδε, ἢ ὧδε, ἀντὶ τοῦ ἢ τὸ συμπέρασμα μόνον, ἢ τὸ συμπέρασμα καὶ τὰς προτάσεις.

" διαφέρει δὲ πρεῖστον ἐρωτώμενόν τε καὶ μὴ λύειν λόγον. ἴσον ἐστὶ τὸ προκείμενον τῷ, πολὺ διαφέρει τὸ ὁρᾶν τὴν τοῦ λόγου ἁμαρτίαν. τοῦτο γὰρ ἐστιν ἡ λύσις, ἡ εὕρεσις τῆς ἁμαρτίας τοῦ λόγου, ὅτε κατὰ σκολὴν καὶ καθ' ἑαυτοὺς λαμβάνονται, τὸν συλλογισμὸν σκοποῦμεν πῶς συλλελόγισται, καὶ πῶς αἱ προτάσεις ἐλήφθησαν, καὶ ὅτε ἐρωτῶνται. ἐργῶδες γὰρ ἐστι καὶ πολλῆς τῷ ὄντι ἕξεως, ἅμα τῇ ἐρωτήσει τὸ συμβαῖνον ἐκ τοῦ λόγου δύνασθαι συνορᾶν.

" τῶν μὲν οὖν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ ἀμφιβολίαν ἐλέγχων. δ' εἰσὶ τρόποι, ἐξ ὧν τὰ δύο εἴδη τό, τε καθ' ὁμωνυμίαν καὶ τὸ κατ' ἀμφιβολίαν εἰωθὲ συνίστασθαι. α̅ μὲν ὅταν ὁ λόγος ἢ τοὔνομα πρείω σημαίνει, ὃς καὶ κοινός ἐστιν ἐπίσης τοῦ τε ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας γινομένου ἐλέγχου καὶ τῆς ἀμφιβολίας. β̅ ὅταν εἰωθότες ὦμεν οὕτω λέγειν. ἔστι δὲ καὶ οὗτος κοινός. γ̅ δὲ ὅταν τὸ συντεθὲν πρείω σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ ἁπροῦν ἐστιν. ὡς τὸ ἐπίσταται γράμματα. οὔτε γὰρ τὸ ἐπίσταται πρείω σημαίνει, οὔτε τὸ γράμματα, συντεθὲν δὲ διττόν ἐστιν. ὃς τρόπος ἴδιός ἐστι τοῦ κατὰ ἀμφιβολίαν μόνου. δ̅, δὲ ὁ ἀντιστρόφως τούτῳ ἔχων, ὅταν τὸ μὲν συνθετὸν ἓν σημαίνει, ὡς τὸ ὁ ἄνθρωπος νεκρός ἐστι. κεχωρισμένον δὲ πολλά. ὥς περ καὶ τὸ ὁ ὅμηρος ποιητής ἐστιν. ἓν δηλοῖ, κεχωρισθὲν δὲ οἷον ὅμηρός ἐστιν. πολλὰ εἰ γὰρ ὅτι ποιητής ἐστιν, ἢ ὅτι ζῆ καὶ ἔστι. τούτων οὕτως ἐχόντων λέγει, ὅτι περὶ τῶν τὴν ὁμωνυμίαν καὶ ἀμφιβολίαν ἐλέγχων,

οἱ μὲν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν ἔλεγχοι ἕν τι τῶν ἐρωτημάτων ἔχουσι πολλὰ σημαῖνον, τὸ ὄνομα δηλαδή. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἔχουσι πολλὰ σημαῖνον, καὶ ὁ λόγος διττὸς ἔσται ὡς συνεπράκη τὸ ὄνομα. προσυπακουστέον οὖν τὸ, καὶ τὸν λόγον. ἵνα ᾖ πρῆρες οὕτω. οἱ μὲν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν ἔχουσι καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον πρείω σημαίνοντα. ἐν γὰρ τῷ ὁ κύων πορεύεται, καὶ τὰ ὀνόματα πρείω σημαίνει καὶ ὁ λόγος, ἡ γὰρ πορεία καὶ ἀπὸ ἔρψεως καὶ βαδίσεως καὶ νεύσεως λέγεται. εἰ οὖν τὸ κύων ὄνομα πολλὰ σημαίνει, ἔσται καὶ ὁ λόγος ὡς συντεθήσεται τοῦτο διττὸς, οἱ δὲ τὸ συμπέρασμα, οἱ δὲ περὶ τὴν ἀμφιβολίαν ἐν λόγῳ τὸ διττὸν ἔχουσιν, ὃν συμπέρασμα ὠνόμασεν, διὰ τὸ καὶ αὐτὸ λόγον εἶναι. ἡ γὰρ ἀμφιβολία καὶ ὡς πρότασις προβάλλεται καὶ προτείνεται. γίνεται δὲ καὶ συμπέρασμα. οἱ οὖν περὶ τὴν ἀμφιβολίαν τὸν λόγον ἔχουσι πρείω σημαίνοντα, τὰ δὲ ὀνόματα οὐχί, οἷον γένοιτο καταβαλεῖν τὸ νῦν ἐμέ. ἐν ταῦθα γὰρ τῶν μὲν ὀνωμάτων οὐδὲν διττόν. αὐτὸς δὲ ὁ λόγος σφὰς αὐτοὺς σημαίνων ἑλεῖν τε καὶ αἱρεθῆναι, καὶ τάχα τις εἴποι ὡς καὶ ἐν τῷ κατ' ἀμφιβολίαν ἐλέγχῳ. καὶ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα τὸ διττὸν ἔχουσιν. ἐν γὰρ τῷ ἄρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, καὶ ὁ λόγος διττὸς, καὶ τὸ σιγῶντα. καὶ πρῶτον μὲν λεκτέον, ὅτι τὸ σιγῶντα, οὐκ ὄνομα, ἀνὰ μετοχή. ὁμοίως καὶ τὸ ὁρῶντα. ἄλλως τε δὲ ἀπὸ μὲν τῶν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, ἀεὶ τὸ διττὸν, καὶ ἐν ὀνόμασιν ἐστι καὶ λόγοις. ἐν δὲ τοῖς περὶ τὴν ἀμφιβολίαν παραλογισμοῖς, οἰκεῖον μὲν ἐν τῷ λόγῳ τὸ διττὸν, ὡς εὑρήσεις τὸν φιλόσοφον κατ' ἀρχὰς τοῦτο αὐτὸ λέγοντα. ὅτε δ' ἔχουσι τὸ διττὸν καὶ ἐν ὀνόμασι, ὅτε δὲ οὐκ ἔχουσι. ζητήσειε δ' ἄν τις πῶς πρότερον ἔλεγεν ὅτι ἐν μὲν τῷ σιγῶντα λέγειν, ἐν τῇ ἀντιφάσει ἐστὶ τὸ ἄντιον τῶν παραλογισμοῦ, οὐκ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἤγουν τῷ συμπεράσματι. νῦν δὲ λέγει ὅτι ἐν μὲν τῷ σιγῶντα λέγειν, τὸ συμπέρασμα, διττόν. ἢ ἐπειδὴ ἔντισι τῶν σοφισμάτων, τὸ συμπέρασμα τὸ αὐτὸ ἐστὶ μιᾶ τῶν προτάσεων, διὰ τοῦτο ὅτε μὲν ὡς παράδειγμα τοῦ ἔχοντος τὸ διττὸν ἐν ταῖς προτάσεσι λαμβάνει αὐτό. ὅτε δὲ ὡς παράδειγμα τοῦ ἔχοντος τὸ συμπέρασμα διττόν. ὅτι δὲ ἐν τῷ ἄρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν τὸ συμπέρασμα καὶ ἡ πρότασις τὸ διττὸν ἔχουσιν οὐκ ἄδηλον. ὅταν δὲ ἕτερόν τι τὸ συμπέρασμα τῶν προτάσεων, οὐδέποτε ἔλαβε τὸ συμπέρασμα, καὶ ὡς παράδειγμα προτάσεως ἐχούσης τὸ διττὸν, ἀνὰ μόνον ὡς συμπέρασμα. τὸ δὲ, ἐν δὲ τῷ συνεπίστασθαι τὸν ἀπιστάμενον παράδειγμα ἐστὶ τοῦ κατὰ ἀμφιβολίαν ἐλέγχου. οὐδὲν δὲ τῶν ὀνομάτων τὸ ἐρώτημα ἔχει διττὸν, ἀνὰ τὸν λόγον. ἔστι δὲ τὸ σόφισμα τοιοῦτον. ἆρ' ὁ ἀπιστάμενος λέγειν ἢ πράττειν, ἐκεῖνο συνεπίσταται ὃ λέγει ἢ πράττει; ναί. οὗτος δὲ ἐπίσταται λέγειν ἰαμβεῖα. οὗτος ἄρα συνεπίσταται καὶ τὰ ἰαμβεῖα, ἀνὰ μὴν ἀγνοεῖ τὰ παραὐτῶν δηλούμενα. ὁ γὰρ λόγος ἀπὸ παιδὸς, ἢ ἰδιώτου ἠρωτᾶτο. εἰ οὖν οὗτος μὲν ἐπίσταται λέγειν ἰαμβεῖα, οὐ συνεπίσταται δὲ καὶ τὰ δι' αὐτῶν δηλούμενα. οὐδὲν γὰρ κωλύει ἀποστοματίσαντα, ἐπίστασθαι δίχα βιβλίου προφέρειν τε καὶ ἐπαγγέλλειν, ἀγνοεῖν δὲ τὰ δηλούμενα δι' αὐτῶν, ψεῦδος ὅτι συνεπίσταται. εἰπὼν δὲ τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν λόγον ἔχειν πρείω σημαίνον

πα. τοῖς δὲ πρῶτον τὴν ἀμφιβολίαν, τὸ μὲν συμπέρασμα καὶ τὸν λόγον τμεῖσθαι,
μαίνειν, εἴπερ πρότασις ἐστὶν ὁ λόγος εἴτε συμπέρασμα. τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ὁμωνυμί-
ας, οὐκ ἔδωκε παραδόγμα· τοῖς δὲ πρῶτον τὴν ἀμβιβολίαν δύο τίθησι παραδείγ-
ματα· τὸ μὲν ἔχον διττὸν καὶ τὰς προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα, τὸ δὲ τὴν
πρόπασιν μόνον, δι' ἑνὸς γὰρ δεῖ ὅτι ⁂ μὲν θάτερα λέγειν διττὸν μὲν τὸ συμπέ-
ρασμα, καὶ ἡ πρότασις· ⁂ δὲ μὴ σῶσαι σῶσαι θάτερον, ἢ μὲν πρό-
τασις διττή· τὸ δὲ συμπέρασμα, οὐχί· τὸ γὰρ συμπέρασμα, τὸ οὕτως ἄρα σῶσαι-
σαι καὶ τὰ ἀναμβεία, οὐ διττόν· καὶ δ' αὖ σαφέστερα ἢ λέξις ἦν, εἰ δὲ τῷ μὴ σῶσαι-
σαι τὸν ἕτερον, εἰ οὕτω πως ἔχει, ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῷ λεγομένῳ, οὐκ ἄρα
σῶσαι ὁ ἕτερος, τὸ ὁρώτημα διττὸν καὶ ἀμφίβολον· τὸ δὲ συμπέ-
ρασμα ἁπλοῦν, τὸ δὲ οὐχί, ὅτε μὲν ἐστίν, ὅτε δὲ οὐκ ἔστιν, ἁπλῶς πρὸ τῶν δύο πρό-
των τῶν τὰ πολλαχῶς λεγόμενα σῶσαι σώντων, τοῦτο, χωρὶς μὲν ἑκάστου ἐχόν-
τος ἁπλοῦν, σῶσαι θέντος δὲ οὐχ ἁπλοῦν, καὶ πρὸς τοῦ αὐτοτρόφως τοῦτο τοῦτῳ ἔ-
χοντος, καὶ ἔστιν ὃ λέγει τοιοῦτον, ὅτι τὸ διττόν, ὅτε μὲν χωρισθέντος ⁂ ἐκάστα-
σθαι τῶν γραμμάτων, οὐκ ἔστι σῶσαθέντος δὲ ἔστι· ποτὲ μὲν γὰρ τὸ διττὸν, ἐν σῶ-
θέσει ἐστὶν, ἐν διαιρέσει δὲ οὐκ ἔστιν, ἢ καὶ ἀνάπαλιν· ἔστι δὲ καὶ οὕτως τὸ διττὸν
ἐν τοῖς πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν παραλογισμοῖς· ποτὲ μὲν ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς ὁρωτή-
μασι, καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι· ὅτε δὲ οὐκ ἔστιν· εἴρηται γὰρ διαφορὰν ἀλλήλων τὰ
δύο ταῦτα εἴδη, τῷ τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας, ἀεὶ ἔχειν καὶ ἐν ὀνόμασιν
καὶ ἐν ὁρωτήμασι, τὸ διττὸν, τοὺς δὲ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν, οὐκ ἀεὶ, ἀλλ' ἔχειν
αὐτοὺς τὸ διττὸν, ποτὲ μὲν, ποτὲ δ' οὔ· τὸ δὲ ἀλλὰ σημαίνει τὸ διττὸν, ὅτε μὲν ὄν,
ὅτε δὲ οὐκ ὄν, ἴσον ἐστὶ τῷ πῖ μὲν ⁂ διττοῦ ἐστὶν ὂν καὶ ἀληθές· πῖ δὲ, μὴ ὄν, ἢ ψεῦ-
δος. ⁂ γὰρ τοῦ, ἆρ' ὁ ⁂ ἀμενος λέγειν καὶ ἐκεῖνο σῶσαι σαι λέγειν, ⁂
μὲν ἀληθές, ⁂ δὲ, ψεῦδος· ⁂ μὲν γὰρ τοῦ ⁂ μενος ἀληθές· οὕτως γὰρ σῶσαι-
σαι· ⁂ δὲ τοῦ ⁂ δίου ἢ τοῦ ἰδίου τοῦ, ψεῦδος. ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ πρώ-
τῳ λόγῳ τὸ πολλαχῶς. τὸ λεγόμενον δ' ἄλογόν ἐστιν, εἰ ⁂ ἀμνημονεύσομεν ὧν ἔφαμεν
ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν πρότερον ἀναλυτικῶν· ἐν οἷς πρῶτ' ἐξ αὐτῶν ἐπιμέτρων συλ-
λογίζεσθαι τὸν λόγον ἐπειρᾶτο. εἰσὶ δὲ ἃ ⁂ εἴπαμεν ἐκεῖσε ταῦτα πρὸς τὸ τέλει-
δεῖ δὲ καταναοῆσαι ὅτι οὕτω μὲν οὐκ ἔστιν ἐναντίον συμπεραίνασθαι ἐξ ἑνὸς συλλο
γισμοῦ· ὥστ' ἔνεστι τὸ συμπέρασμα τὸ μὴ ὂν ἀγαθὸν, ἀγαθὸν, ἢ ἄλλο τι, καὶ τὰ
λοιπὰ, τούτων οὕτως ἐκεῖσε ῥηθέντων, δῆλον ὅτι τὸ ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ τέλει, ἅ
σον ἐστὶ τῷ ἐν ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ συμπεράσματι· τοῦτο γὰρ εἶπε τέλος· ἐν ὅσοις
μὲν οὖν ἐν τῷ τέλει ὑπάρχειν τὸ πολλαχῶς λεγόμενον, τοῦτ' ἔστιν ἡ αἰτίασις, δεῖ
εἶναι, ὅτιὴν πρότασιν ἔχουσα τὴν αὐτὴν φασιν ἐλήφθη. εἰ γὰρ μὴ προσλάβοι ἐν
τῇ προτάσει τὴν αὐτὴν φασιν, οὐ γίνεται ἔλεγχος, ἐξ ἑνὸς συλλογισμοῦ ταῦτα
πάντα συνάγων. εἶτα ὡς πρόσθεν ἀναμιμνήσκων ἡμᾶς τῶν ἐν τῷ β̄ τῶν πρότερον ἀνα-
λυτικῶν εἰρημένων, ἐπήγαγεν· αἰδοῦ γὰρ αὐτὴν φάσεως οὐκ ἦν ἔλεγχος· ὡς ἔλεγ-
χος. εἴρηται γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις, ὅτι αἰδοῦ τοῦ προσλαβεῖν τὴν αὐτὴν φασιν, οὐ δύ-
ναται γενέσθαι ἔλεγχος, ὅτι τὸ ἀγαθὸν οὐκ ἀγαθόν· τὰ γὰρ δύο πέρατα τῶν προ-

σεων, τὰς ἀρχὰς παρέχει τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων· ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενόν ἐστιν·
ἐν ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ συμπεράσματι ἡ ἀμφιβολία ἐστί· τοῦτ' ἦν γὰρ εἶπε πολλα
χῶς αὖ μὴ προσλάβῃ τὴν αὐτὴν φασιν, οὐ πάνυ ῥᾴδιον ἐλέγχειν· τούτου γάρ ἐστι δη
λωτικὸν τὸ, οὐ γίνεται ἔλεγχος· οἷον ἆρ' ἔστι τυφλὸν ὁρᾶν, οὐ· πῖ δὲ ὅταν τυφλοῦ
ὁρᾷς, οὐ τυφλὸν ὁρᾷς· ἔστιν ἄρα τυφλὸν ὁρᾶν· τοῦτο ἀμφίβολον· ἢ γὰρ ὅτι ὁ τυ-
φλὸς ὁρᾷ· ἢ ὅτι ὁ βλέπων ὁρᾷ τὸν τυφλόν· ὥστε εἰ μέλλει φανεῖσθαι ἔλεγχος,
δεῖ προσλαβεῖν τὴν αὐτὴν φασιν οὕτως ἔστιν ἄρα τυφλὸν ὁρᾶν καὶ μὴ ὁρᾶν· ἢ οὕ-
τως ὁ τυφλὸς ἄρα ὁρᾷ καὶ οὐχ ὁρᾷ· ἐπεὶ δὴ ἡ ἀμφίβολόν ἐστι διὰ τὸ πολλα-
δηλοῦν πῖ τούτων σῶσαθαι, εἰ μὴ προσλάβοι τὴν αὐτὴν φασιν, ἄδηλος ἐστὶν,
εἰ εἰς θάτερον τῶν σημαινομένων βλέπων, σῶσαται· ἀλλὰ μὴ εἰς θάτε-
ρον· ἐν γὰρ τῷ ἔστιν ἄρα σιγῶντα λέγειν, ἄδηλον, εἰ ἐλέγχει· αὖ δὲ προσλάβῃ
τὴν αὐτὴν φασιν λέγων ἔστιν ἄρα σιγῶντα λέγειν καὶ μὴ λέγειν, δῆλος γίνεται·
οὕτω γὰρ ἦν τὸν ἔλεγχον γίνεσθαι ἐν τῷ β̄ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν· ὃ
καὶ ἀμφιβόλως ἔφαμεν· αἰδοῦ γὰρ αὐτὴν φάσεως οὐκ ἦν ἔλεγχος. ὅσοις δ' ἐν
τοῖς ὁρωτήμασιν οὐκ ἀνάγκη. ἐν ὅσοις δὲ φησὶ ἐν τοῖς ὁρωτήμασιν ἐστὶ τὸ
διττὸν, οὐκ ἀνάγκη προαποφάσκειν, τουτέστιν οὐ δεῖ ἀπλῶς ἀποφάσκειν, καὶ
λέγειν ὅπου· ὅταν πῖ μὲν ἐστὶ ἀληθές· πῖ δὲ ψεῦδές. ⁂ τούτων δεῖ οὕτω οὐκ ἀ-
νάγκη προαποφάσκειν. ψεῦδος γὰρ ἀποφάσκοις ἄν· ὅταν δ' ὅλως ἡ ψεῦδος
δεῖ ἀποφάσκειν, οἷον ἆρα γε ὁ ἄμμις βόρρω τῆς μονομαχίας; οὐ· ἐν ταύθα γὰρ ἀ-
νάγκη προαποφῆσαι· οὐδεὶς γὰρ τῶν ἀναίτιον βόρρω τῆς μονομαχίας. ⁂ δὲ τοῦ
ἄρα γε ὁ ⁂ μος τὸ λέγειν καὶ ἐκεῖνο σῶσαι σαι λέγει· οὐκ ἀνάγκη
ἀποφῆσαι. ⁂ γὰρ τοῦ ⁂ μος ψεῦδος τὸ ἀποφῆσαι· σῶσαι σαι γὰρ ὁ ⁂
σαι ἀλέγειν ἐσαι σαι. ⁂ οὖν τούτων οὐκ ἀνάγκη· ⁂ δὲ τοῦ συμπέρασμα
τος ἀνάγκη λέγειν, οὐ· οἷον οὐκ ἄρα σῶσαι σαι ὁ ἐσαι σαι λέγειν, ἓν τέον
οὐ· ψεῦδος γὰρ τὸ τοὺς ὡδὶ ⁂ μους, οἷον τοὺς ⁂ μους τὸ μὴ σῶσαι σα-
σθαι ἀ λέγειν ἐσαι σαι. ἐπεὶ δὲ ὅπου οὐκ ἀνάγκη προαποφῆσαι τὸ διττὸν, τὴν
αὐτὴν ἐπάγαγε τούτου, διὰ τοῦ, οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ὁ λόγος, τοῦ
τέτευ οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο τὸ ὁρώτημα ἐστὶν ὁ λόγος, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦ τοι τὸ συμ-
πέρασμα, διὰ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἐστὶ τὸ ὁρώτημα. καὶ ἐπεὶ διὰ τὸ συμπέ-
ρασμα ἐστὶ τὸ ὁρώτημα, ἐν δὲ τῷ ὁρωτήματι ἄδηλον ἐστὶ, τὸ συμβαῖνον· ἀγνο-
οὖν μὴ γὰρ ἆρ' ⁂ ⁂ μους ἆρ' ⁂ πάσχοντος τὸν λόγον συμπεραίνει. οὐκ ἀ-
νάγκη προαποφάσκειν, ἀλλὰ λέγειν ὅτι ἴσως, ἢ ὅτι ἐστὶ μέν, ὡς· ἔστι δ' ὡς οὔ· ὅπερ
αὐτὸς ποιεῖ. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν τὸ διττὸν καὶ ὄνομα καὶ λόγον· εἰπὼν πῶς οὐ
δεῖ ἀποκρίνεσθαι δι' ὧν ἔλεγεν, ὅτι ὅσοις δ' ἐν τοῖς ὁρωτήμασιν ἐστὶ τὸ διττὸν,
οὐκ ἀνάγκη προαποφῆσαι· νῦν διδάσκει καὶ πῶς δεῖ τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι
καὶ φησὶ ὅτι ὅταν ἐν τῇ ἀρχῇ τουτέστιν ἐν τῇ προτάσει ἢ ἐν ὀνόματι ἔχει τὸ διτ-
τὸν, ἢ ὁ λόγος, δεῖ δύθυς ἅμα τῇ ὁρωτήσει, μὴ συγχωρεῖν αὐτὴν καὶ καταν-
εῖν, ἀλλὰ λέγειν ὡς, ἔστι μὲν ὡς· ἔστι δ' ὡς οὔ· καὶ ἐπάγει πρὸς σαφηνισμὸν τού-
του, τὸ σιγῶντα λέγειν· ὡς γὰρ ⁂ τούτου φησὶν, ὅταν ἐρωτηθῶμεν, ἆρ' ἔστι σιγῶν

τα λέγειν, λεκτέον, ὡς ἐστὶ μὲν ὡς· ἐστὶ δ' ὡς οὔ. οὕτω ποιητέον καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις. ἐὰν δὲ φησὶ πολλάκις συμβαίνη ἀπολαθόμενόν τινα τοῦ, ὅτι διττός ἐστιν ὁ λόγος, δοῦναι τὸ ὀρωτώμενον, φησὶν ὡς ἐστὶ πάλιν διορθῶσασθαι ἀπὸ τῷ συμπεράσματι. τέλος γὰρ φησὶ ὡς πολλάκις εἴπομεν τὸ συμπέρασμα. ἐν δὲ τῷ συμπεράσματι ὁ πηνίκα τοῦτο συνάγεται περὶ τῶν ὀρωτῶντος, προστίθενται τινὰ τῇ ὀρωτήσει, ἀπήρξουσι τὸν συλλογιζόμενον συλλογίσασθαι· ἐπάγει δὲ καὶ τούτου παράδειγμα, ὃ τοιοῦτον ἐστίν· ἠρώτησεν ὁ σοφιστὴς, ἆρα ἐστὶ σιγῶντα λέγειν. οὐκ ἔφησεν ὁ ἀποκρινόμενος, ὅτι ἐστὶ μὲν ὡς. ἔστι δ' ὡς οὔ. ἀνὴ ὅλως ἀπέφησεν. συνεπεράνατο δ' ἐκεῖνος, ὅτι ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν. πῶς γοῦν ἀποδράσει πάλιν τὸν ἔλεγχον ὁ ἀποκρινόμενος. ὁ πηνίκα ἐκεῖνος ἐξάγει τὸ συμπέρασμα λέγων, ἆρ' ἐστὶ σιγῶντα λέγειν. προστιθεὶς αὐτὸς οὔ. ὁ γὰρ σωκράτης ὅδε σιγῶν, οὐ λέγει. ὡσαύτως ποιητέον, καὶ ἐν τοῖς ἔχουσι τὸ διττὸν ἐν ταῖς προτάσεσιν, εἰ μὴ φθάσοι ὁ ἀποκρινόμενος τότε τοῦτο προδιαστείλασθαι. τὰ δὲ ἑξῆς σαφῆ εἰσὶ καὶ τοῖς ῥηθεῖσι παραπλησία. φανερὸν δὲ καὶ τοῖς περὶ τὴν διαίρεσιν καὶ σύνθεσιν πῶς λυτέον. εἰπὼν πῶς δεῖ ἀποκρίνεσθαι ἐν τοῖς περὶ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ ἀμφιβολίαν ἐλέγχοις, καὶ διδάξας ἀρκούντως περὶ αὐτῶν. νῦν καὶ περὶ τῶν περὶ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν παραλογισμῶν τὸν λόγον ποιεῖται. καὶ πῶς λυτέον αὐτοῖς σαφηνίζει. ἂν γὰρ ὁ λόγος φησὶν ὁ αὐτὸς ἕτερον τί σημαίνει διαιρούμενος, καὶ ἑτέρου συντιθέμενος συμπεραινομένου τῶν συλλογιζομένου, αὐτὸς ἀεὶ τὸ ἐναντίον λέγε. περὶ δὲ τὴν σύνθεσιν αὐτοὺς, ὃ τὴν διαίρεσιν εἶπε. διότι τὸ αὐτὸ ἀπὸ τοῦδε διαιρούμενον συντίθεται τῷ δὲ, καὶ συντιθέμενον τῷ δὲ, διαιρεῖται ἀπὸ τῶν δὲ. οἷον ὁ σωκράτης κάθητε. ὁ καθήμενος δύναται βαδίζειν. ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει τὸ οὖν βαδίζει διαιρεθὲν ἀπὸ τῶν δύναται συνετέθη τῷ σωκράτει. καὶ γέγονεν ὁ παραλογισμὸς ὁ λέγων, ὁ σωκράτης ἄρα βαδίζει. ἐπεὶ οὖν τῶν αὐτῶν οἷον τῶν βαδίζειν ἅμα καὶ διαίρεσις καὶ σύνθεσις γίνεται. ἀνὴ ἀπ' ἄλλου μὲν διαίρεσις, οἷον ἀπὸ τῶν δύναται. ἄλλω δὲ σύνθεσις, οἷον τῷ σωκράτης. διὰ τῶν τὸ εἶπεν. εἰσὶ δὲ περὶ τὴν σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, οὕτως ἢ οὕτως λεγόμενον. διόκαὶ ὁ ἀριστοτέλης τοῖς περὶ τὴν διαίρεσιν καὶ σύνθεσιν ὡς ἕνα τρόπον ἔλαβεν, εἰπὼν περὶ δὲ τὴν σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν ὅταν αὐτὴ ποιῇ τῶν σημαινομένου τὴν διαφοράν. ὅτι δὲ καὶ τὸ παρὸν σόφισμα τὸ, ἆρ' ὧ εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον τούτῳ ἐτύπτετο, περὶ τὴν σύνθεσιν ἐστί. δῆλον ἔσται, εἴπερ τὸ ὅλον ἐκφήσομεν σόφισμα. ἔστι δὲ τοῦτο, ἆρ' ὧ εἶδες τοῦτον τυπτόμενον τούτῳ ἐτύπτετο; ναί. εἶδες δὲ αὐτὸν τῷ ὀφθαλμῷ τυπτόμενον. τῷ ἄρα ὀφθαλμῷ ἐτύπτετο, καὶ οὐ μάστιγι, ὅπερ ψεῦδος. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἦν. τῷ ὀφθαλμῷ ἄρα εἶδες τοῦτον τυπτόμενον. γέγονε δὲ ὁ παραλογισμὸς ἐκ τοῦ διελεῖν, τὸ τοῦτον τυπτόμενον, ἀπὸ τῶν εἶδες, προσθῆναι δὲ τῷ ὀφθαλμῷ. οὐ γὰρ τῷ ὀφθαλμῷ οὕτως ἐτύπτετο ἔδει εἰπεῖν, ἀνὰ τῷ ὀφθαλμῷ οὕτως ὁρᾶτο τυπτόμενος. ἢ τῷ δὲ ὀφθαλμῷ εἶδες τοῦτον τυπτόμενον, καὶ ἐπεὶ τὸ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως, ὅπερ αὐτὸς διὰ τῶν, οὐ γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ περὶ τὴν διαίρεσιν, ἐδήλωσεν. ἐπεὶ οὖν τὸ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως, οὐ διττόν. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς συνθέσεως διττὸν, περὶ τὴν σύνθεσιν ἐστὶ τὸ σόφι-

σμα. διαιρεθὲν γὰρ τὸ ἐτύπτετο, ἢ τὸ τυπτόμενον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμοῦ, μετὰ τῶν εἶδες ἢ τοῦ ὁρᾶτο συντεθέν. εἶτα τὸ συναμφότερον τὸ, εἶδες τυπτόμενον συντεθὲν τῷ ὀφθαλμῷ ἀληθὲς συλλογίζεται ὁ λέγων τῷ ὀφθαλμῷ εἶδες τοῦτον τυπτόμενον. ὡς τε δῆλον ὅτι περὶ τὴν σύνθεσιν τρόπον τινὰ περὶ τὴν διαίρεσίν ἐστι. καὶ τὸ περὶ τὴν διαίρεσιν περὶ τὴν σύνθεσιν. λέγει δὲ τὸ σόφισμα ἔχειν τί τῶν ἀπὸ τῆς ἀμφιβολίας. τὸ γὰρ τούτῳ ἐτύπτετο οὗτος, διττόν. δύναται γάρ τις τὸ τούτῳ, καὶ ἀπὸ τῆς μάστιγος, δύναται καὶ ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ νοεῖν, πλὴν περὶ τὴν σύνθεσίν ἐστι. διαιρεθεὶς γὰρ ὁ λόγος οὐκ ἔστι διττὸς, τὸ γὰρ ἐπαχθὲν τὸ εἶδες δὲ σὺ τοῦτον τυπτόμενον καὶ συντεθὲν πεποίηκε διττὸν εἶναι. καὶ τὸ ἆρα ὧ εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον τούτῳ ἐτύπτετο οὗτος. ἐπεὶ εἰ καθ' αὑτὸν ἐλέγχθη, οὐκ ἂν ἦν διττόν. καὶ ὅτι ἡ σύνθεσις ἡ τῶν ὑστέρου μετὰ τῶν προτέρου πεποίηκε τὸ διττὸν, σαφηνίζων ἐπίγαγεν, εἴπερ μὴ καὶ τὸ ὅρος, καὶ ὄρος, δυνάμει λέγων, ὅτι ὡς περ οὐδὲ τὸ ὅρος, καὶ ὄρος σημαίνει ἕτερον τῇ αὐτοῦ προσωδίᾳ λεχθέν. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πλῆρες τῆς λέξεως. ὅταν δὲ καὶ αὐτὰ καὶ αἱ διαφοραὶ προσωδιῶν συντεθῶσι, τότε γίνεται διττὸς ὁ λόγος. οὕτως καὶ ἀπὸ τοῦ προκειμένου. τῇ γὰρ συνθέσει γέγονε καὶ οὗτος διττός. ἐὰν γάρ τις γράψειεν ἢ εἴπη, ἆρά γε τὸ ὄρος, ὅρός ἐστι, διττὸν τὸ ὀρώτημα. δύναται γάρ τις καὶ οὕτως ἀκούειν, ἆρά γε τὰ ὄρη ὁρισμοὶ καὶ λόγοι εἰσί. δύναται καὶ οὕτως, ἆρά γε τὰ ὄρη, πέτραι μετὰ δένδρων καί τινων τοιούτων εἰσίν. ἀνὰ ἐὰν ὀρωτηθῇ ἢ γραφῇ χωρὶς τῆς ψιλῆς καὶ δασείας τῶν προσωδιῶν, διττὸς γίνεται. τὰ γὰρ αὐτοῦ προσωδιῶν ἀπὸ τοῖς τοιούτοις γραφόμενα, τὰ αὐτὰ ἐστὶ τοῖς ἐρωτωμένοις. τῶν δὲ προσωδιῶν γραφεισῶν, οὐκ ἔτι διττὸς ὁ λόγος γίνεται. τὸ δὲ οὐ γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ περὶ τὴν διαίρεσιν, οὐχ ὡς κατασκευαστικὸν οἶμαι ἐπῆκται, τῶν μὴ εἶναι τὸ παρὸν σόφισμα περὶ τὴν ἀμφιβολίαν. ὁ γὰρ κυριώτατος τρόπος ὁ ἐκ τῆς ἀμφιβολίας μᾶλλον ἦν ἐν ᾧ τῶν ὀνομάτων οὐδὲν ἐστὶ διττὸν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ ὡς ἀπὸ τοῦ γένοιτο καταβαλεῖν τὸ νῦν ἐμέ. ἐνταῦθα γὰρ τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδὲν διττόν. ὁ δὲ λόγος. οὐδὴ οὖν ὡς κατασκευαστικὸν ἐπῆκται. δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι εἰ διαιρεθέντος τῶν λόγου ἦσαν τὰ μέρη αὐτοῦ διττά, τότε ἦν ἂν τῶν ἀμφιβόλων, ὡς τῶν ἀμφιβόλων πάντων ἐχόντων τὰ μέρη διττά, ὅπερ ψεῦδος. τεσσάρων γὰρ ὄντων τρόπων ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρήκαμεν, ἐξ ὧν τὰ δύο εἴδη συνίστανται, τό, τε ἐκ τῆς ὁμωνυμίας καὶ ἀμφιβολίας, α μὲν ὅταν ὁ λόγος, ἢ τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει, ὃς ἐστὶ κοινὸς ἀμφοῖν ἐπίσης. β δὲ ὅταν εἰωθότες ὦ μὲν οὕτω λέγει, ὅς τις καὶ οὗτος κοινός ἐστι. γ ὅταν τὸ συντεθὲν πλείω σημαίνει, κεχωρισμένον δὲ ἐστὶν ἁπλοῦν. ὃς ἐστὶν ἴδιος τοῦ κατὰ ἀμφιβολίαν μόνου. δ δὲ τοῦ ἀντιστρόφως τούτῳ ἔχοντος, ἡνίκα τὸ μὲν συντεθὲν ἓν σημαίνει. κεχωρισμένον δὲ πολλαχῶς λέγεται, ὃς ὡς ἐπίπαν τὸν α τρόπον ποιεῖ. ἐπ' ἔλαττον δὲ καὶ τὸν β. τεσσάρων οὖν ὄντων τρόπων καὶ κυριωτάτων ὄντων περὶ τῇ ἀμφιβολῇ. ὅταν τῶν ὀνομάτων οὐδὲν ἔχῃ τὸ διττὸν, οὐκ οἶμαι, τὸ οὐδὲ γὰρ ἐστὶ διττὸν τὸ περὶ τὴν διαίρεσιν, οὕτως ἐπενεχθῆναι, ὡς λέγον, ὅτι ἂν διαιρεθὲν εἶχε τὸ διττὸν, ἦν

αὖ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστιν ὅπου, οὐκ ἔστι πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν, ἀεὶ ἔστιν ὃ λέγει. ἐπειδὴ σύνθεσίς ἐστιν ὅπου, διαιρεθεὶς δὲ οὐκ ἔστι, πρὸς τὴν σύνθεσίν ἐστι τὸ σόφισμα. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἆρα οἶδας σὺ νῦν οὖσας ἐν πειραιεῖ τριήρεις ἐν συκελίᾳ ὤν, πρὸς τὴν σύνθεσίν ἐστιν, ἄλλο γὰρ ὅλοι διαιρουμένῳ τὸ τριήρων, ἀπὸ τοῦ πειραιεῖ, καὶ ἄλλο σύνθεμένων. διαιρουμένων γὰρ ὅλοι ὅτι ἐν πειραιεῖ ὢν νῦν οἶδας τριήρεις ἐν σκελίᾳ οὔσας. σύνθεμένων δὲ τῷ πειραιεῖ τριήρεις οὔσας σὺ ὢν ἐν σκελίᾳ νῦν. ἐν δὲ τῷ ἀεὶ ἐγὼ μὲν τοῖς γεγραμμένοις τὸ αὐτὸ ὄνομα, λέγω δὲ οὐκ ἔστι δίπλοῦν. ἔστι δὲ ὃ λέγει τοιοῦτον, ἐν τοῖς γεγραμμένοις οὐκ ἔστι δίπλοῦν τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἢ τὰ αὐτὰ ὀνόματα, ὅταν γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶν ᾖ γεγραμμένα στοιχείων καὶ ὡσαύτως. τυπτέτω διὰ τοῦ αὐτῶν τόνων καὶ πνευμάτων, ἵν' ᾖ ἀμφότερα διασῴηται, ἢ ἀμφότερα ψιλῶται, καὶ ἢ ἀμφότερα διὰ δίχρόνου, ἢ ἀμφότερα διὰ μακρᾶν. τὸ γὰρ ἦχος καὶ ἦχος οὐ δίπλοῦν, ὅταν δὲ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν ᾖ γεγραμμένα, ἀλλὰ διάλλων, καὶ ἄλλων, δίπλοῦν. ὡς καρᾶι τῷ κλῆμα καὶ κλίμα. τὸ μὲν γὰρ διὰ τοῦ η σημαίνει τὴν ἄμπελον. τὸ δὲ διὰ τοῦ ι, τὸ τμῆμα τῆς γῆς. οἷον εἰ τύχοι τὸ διὰ ῥόδου κλίμα, ἢ τὸ διὰ βορυσθένους. παράσημα γὰρ τὰ στοιχεῖα, ἴσως δὲ καὶ τοῖς τόνοις, μᾶλλον δὲ ἀμφότερα ἔφηκε. ἐπειδὴ γὰρ τὰ φθεγγόμενα καὶ δηλούμενα διὰ τοῦ πιοὺ ὄνομα λέγω δὴ τοῦ κλήματος, καὶ κλίματος οὐ τὰ αὐτά ἐστι, παρεσημήναντο τὸ πρὸς δήλωσιν τῶν δηλουμένων. τὸ μὲν γραφεσθαι διὰ τοῦ δίχρόνου, τὸ δὲ διὰ τοῦ φύσει μακροῦ. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ, τὰ δὲ φθεγγόμενα, οὐ τὰ αὐτὰ, ἦν αὖ σαφέστερον, εἰ αὐτὴ τοῦ δὲ ἦν ὁ τῆς σύνθεσις γεγραμμένος. ὡς ἂν πάντα γὰρ τοῦ διὰ τὰ παράσημα ποιοῦντα, τὸ τὰ φθεγγόμενα οὐ τὰ αὐτὰ ἐπήγαγε. τὸ δὲ ὡς πεοὺ δίπλοῦν τὸ πρὸς τὴν διαίρεσιν. ἴσον. ἔστι τῷ ὡς πεοὺ δίπλοῦν, οὐδὲ πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν. ῥηθείσαν αὖ τὸ σόφισμα. ἐπειδὴ διήρημένα ἀπ' ἀλλήλων οὐκ ἔχοι τὸ δίπλοῦν καὶ τὸ ἀμφίβολον ἔστιν οὕτω τὸ πρὸς τὴν διαίρεσιν ταυτὸν τῷ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως. τοῦ γὰρ σύνθετου τὸ μέρος διαιρεθέν, οὐδὲν δίπλοῦν διὰ δὲ τοῦ, οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον, καὶ τὸ φαίνεσθαι ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον, τὴν λύσιν λέγει τοῦ σοφίσματος. ἆρ' ὃ εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον τοῦτο ἐτύπτετο. ὃ δὲ λέγει ἔστιν, οὐ ταυτὸν ἐστιν ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον ἰδεῖν, τῷ ἰδεῖν τυπτόμενον ὡς μάστιξι τοῖς ὀφθαλμοῖς. εἶδον μὲν τυπτόμενον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐ γὰρ τοῖς ὠσὶν ἢ τῇ ῥινὶ βλέπομεν, ἀλλὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς. τύπτομαι δὲ ἢ τυπτόμεθα οὐ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ τῇ ῥάβδῳ. οὐ γάρ ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς ῥάβδος, ἵνα τις τῷ ὀφθαλμῷ τύπτηται. καὶ ὁ δυὸ δήμου δὲ λόγος. ἆρ' οἶδας σὺ νῦν οὖσας ἐν πειραιεῖ τριήρεις. οὐκ ἐν τῷ μόνον παράδειγμα τῶν σοφισμάτων τῶν πρὸς σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν παραλογισμοῦ, ἀλλὰ διαφόρους, ὡς πάνυ δηλοῖ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ἐπομένων τοὺς τιθεμένους πάντας λόγους πρὸς σύνθεσιν εἶναι ἢ διαίρεσιν, οἷός ἐστι καὶ ὁ δυὸ δήμου λόγος συμπεραινόμενος οὕτως. ἆρ' οἶδας νῦν οὔσας ἐν πειραιεῖ τριήρεις ἐν σκελίᾳ ὤν. τοῦτο γὰρ τὸ συμπέρασμα σοφίσματός ἐστι πρὸς τὴν σύνθεσιν ἔχον τὸ δίπλοῦν, καὶ δεῖ τὸ ἆρα οἶδας ὀξύνειν,

καὶ μὴ πρὸς πάντα. τὸν δὲ λόγον ἐρώτα ὁ δυὸ δήμος ἐν πειραιεῖ τυγχανων ὅτι ἀφ' ἑκατὸν ἀθηναίων τριήρεις εἰς σικελίαν ἦλθον. ἔστι δὴ τοῦ σοφίσματος ἀγωγὴ τοιαύτη. ἆρ' οἶδας σὺ νῦν ἐν πειραιεῖ εἶ; ναί. ἆρα οἶδας ἐν σικελίᾳ τριήρεις οὔσας; ναί. ἆρ' οἶδας σὺ νῦν οὔσας ἐν πειραιεῖ τριήρεις ἐν σικελίᾳ ὤν. πρὸς τὴν σύνθεσιν τὸ σόφισμα. οὐ γὰρ ἐν πειραιεῖ μα νῦν, καὶ εἰ οἶδα ἐν σικελίᾳ εἰσὶν αἱ τριήρεις ἀναγκη νῦν ἐμὲ ἐν σικελίᾳ εἶναι ἐν πειραιεῖ ὄντα, καὶ τὰς ἐν σικελίᾳ τριήρεις ἐν πειραιεῖ εἶναι. τοῦτο γὰρ σύνηγεν ὁ δυὸ δήμος τὸν λόγον ἐν σικελίᾳ εἶναι, καὶ τὰς οὔσας ἐν σικελίᾳ νῦν τριήρεις τὰς αὐτὰς ἐν πειραιεῖ νῦν εἶναι, καὶ πάλιν, ἆρ' ἔστιν ἀγαθὸν ὄντα σκυτέα μοχθηρὸν εἶναι. καὶ τοῦτο ὀξύνειν δεῖ. συμπέρασματος ἔστι τοῦ σοφίσματος ἔχον τὸ δίπλοῦν πρὸς τὴν σύνθεσιν. ἢ γὰρ ὅτι ἀγαθὸς μέν ἐστιν καὶ σπουδαῖος. φαῦλος δὲ σκυτοδὺς καὶ ἄτεχνος. ἢ ὅτι ἀγαθὸς μὲν σκυτοδὺς καὶ ἐπιστήμων κατὰ τὴν τέχνην, φαῦλος δὲ καὶ μοχθηρὸς ἀνθρωπος, ἐφ' οὗ καὶ σύνεπεράσατο τὸ σόφισμα οὕτως ἀγόμενον. ἆρ' ἀγε ὁ σῶμων ἀγαθός ἐστι; ναί. ἆρ' ἀγε ὁ σῶμων σκυτοδὺς μοχθηρός ἐστι; ναί. ὁ σῶμων ἄρα ἀγαθὸς ὢν σκυτοδὺς μοχθηρός ἐστιν. ἐπὶ πλέον γὰρ τὰ δύο ὁρωτήματα διὰ τοῦ εἶναι δ' αὖτις ἀγαθὸς ὢν σκυτοδὺς μοχθηρός. διὰ μὲν τοῦ εἶναι αὖτις ἀγαθὸς ὢν, τὸ ἆρα γε ὁ σῶμων ἀγαθός. διὰ δὲ τοῦ, σκυτοδὺς μοχθηρός, τὸ ἆρα γε ὁ σῶμων σκυτοδὺς μοχθηρός, τοῦτο δ' ἐλυσε δυνάμει καὶ ἐν τῷ πρὸ ἑρμηνείας λέγων, οὐ γὰρ ὅσα χωρὶς λέγεται, καὶ ἅμα δύναται λέγεσθαι. οὐ γὰρ ἀγαθὸς σκυτοδὺς καὶ ἀγαθὸς, καὶ σκυτοδὺς ἀγαθός. τὸ δὲ ὥστε εἶναι ἀγαθὸς σκυτοδὺς μοχθηρός, λύσις ἐστὶ τοῦ σοφίσματος, ὡς ἔλεγεν, ἢ ἀγαθὸς μὲν εἶναι ἀνθρωπος, μοχθηρὸς δὲ σκυτοδὺς, ἀλλ' οὐχὶ μοχθηρὸς μὲν ἀνθρωπος, σκυτοδὺς δὲ ἀγαθὸς, δύναται τὸ σόφισμα καὶ τοιοῦτον δεῖναι. ἆρ' ἀγε ἐστὶν ἀγαθὸν ὄν τι σκυτέα, μοχθηρὸν εἶναι. τοῦτ' ἔστι ἆρ' ἐνδέχεται τινα ἀγαθὸν μὲν εἶναι σκυτέα, ἀνθρωπον δὲ μοχθηρόν, ναί. ἔστι δέ τις ἀγαθὸς μὲν ἀνθρωπος, πονηρὸς δὲ σκυτοδὺς, ἆρα ὡς πάνυ συμπέρασμα ἀνθρώπου, τοιαῦτα δὲ σκυτοδὺς. ἐκείνο δὲ ἐμ πάλιν. ἐν δὲ τῷ ἆρ' ὧν αὖ ἐπιστήμαι σπουδαῖα, σπουδαῖα τὰ μαθήματα, κατὰ δύο ἢ μάρτηται ὁ λόγος. καθ' ἓν μὲν ὅτι, ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν β σχήματι συλλογίζεται. καθ' ἕτερον δὲ ὅτου δὲ σπουδαῖα ἐστὶν ὅπου φαίνεται ἐκ τῶν κειμένων συμβαίνειν, ἀλλ' ἄλλο τι. δῆλον δὲ τοῦτο ἐντυθεν. ἆρ' ὧν αὖ ἐπιστήμαι σπουδαῖα, σπουδαῖα τὰ μαθήματα, ναί. ἔστα ἐπὶ τοῦ, ἆρ' δὲ κακοῦ σπουδαῖον τὸ μάθημα. καὶ ὁρᾷς ὅτι αὖ δύο καταφατικαὶ πρότασεις μέσου ὅρου ἔχουσι τὸ μάθημα. ὅμως δὲ καὶ ἀσυλλογίστως ἡ συζυγία, οὐχ ὅπως ἐκεῖνοι ἐπιφέρουσι διὰ τοῦτων συμβαίνει. τὸ, σπουδαῖον ἄρα μάθημα τὸ κακὸν οὐ διὰ τοῦτο συμβαίνει. διὰ τὸ ἔστι κακοῦ σπουδαία ἢ ἐπιστήμη, ὅπως καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἀλλ' ἔστι κακῶν σπουδαία ἢ ἐπιστήμη. ὡς εἰ ἔλεγεν, οὐ σπάγεται ἐκ τῶν κειμένων τὸ σπουδαῖον μάθημα τὸ κακὸν, διὰ τὸ ἔστι κακοῦ ἢ τῶν κακῶν σπουδαία ἢ ἐπιστήμη. τὸ δὲ διὰ μὴν καὶ κακὸν καὶ σπουδαῖον μάθημα τὸ κακὸν, δύναται καὶ

ὡς ἀπὸ τῶν σοφιστῶν λεγόμενον νοεῖσθαι ἀπὸ τεινόντων τὸ ἄτοπον, ὡσανεὶ λεγόντων, σπουδαῖον ἄρα μάθημα τὸ κακὸν, ἀνὰ μὴν καὶ κακὸν, ὅπερ ἄτοπον. τὸ δὲ καὶ μάθημα τὸ κακὸν, ὡς κατασκευαστικὸν ὑπ' αὐτῶν λέγεσθαι τοῦ καὶ τὸ κακὸν μάθημα εἶναι, καὶ μὴ μόνον τὰ καλὰ εἶναι μαθήματα, ἀνὰ καὶ τὰ κακά. δύναται μὲν οὖν καὶ οὕτως ὡς εἴπομεν νοεῖσθαι. δύναται δὲ καὶ ὡς λύσιν τίς τοῦτο τοῦ σοφίσματος ἀπὸ νοεῖν, δυνάμει λέγοντος τὴν ἀριστοτέλους, πρῶτον μὲν οὐκ ἔστι μάθημα τὸ κακόν. εἰ δὲ καὶ θήσει τις μάθημα εἶναι καὶ τὸ κακὸν, κακὸν ἔσται μάθημα. οὐ γὰρ τὸ σπουδαῖον εἶναι συνάγεται. διὰ τῶν ἠρωτημένων, ἀνὰ τὸ, τῶν κακῶν σπουδαίαν εἶναι τὴν ἀπὸ τιμήν. τοῦτο δὲ οὐδέν ἐστιν ἄτοπον. ἐνδέχεται γάρ τινα φαῦλον ὄντα καὶ κακὸν, ἀριθμητικὸν εἶναι, σπουδαίας οὔσης ἀπὸ τιμῆς τῆς τοῦδε. ἆρα ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν νῦν ὅτι σὺ γέγονας, τὸ σόφισμα τοιοῦτον. ἆρα γέγονας σύ; ναί. τί δὲ ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν νῦν, ὅτι γέγονας, γέγονας ἄρα νῦν. ἄλλο γὰρ σημαίνει διαιρούμενον τὸ νῦν ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν, καὶ ἄλλο συντιθέμενον. εἰ δέ τις ὄρωτα τὸν λόγον ἀπὸ τῆς γενομένης ἐκλείψεως. ἔσται πρὸς τὴν διαίρεσιν. οἷον ἆρα νῦν γέγονεν ἔκλειψις. ἆρα ὡς δύνασαι καὶ ἃ δύνασαι, οὕτω καὶ ταῦτα ποιήσαις ἄν. καὶ τοῦτο παράδειγμά ἐστι τοῦ πρὸς σύνθεσιν παραλογισμοῦ. ἠρωτᾶτο δὲ οὕτω πρὸς τῶν σοφιστῶν, ἆρα ὡς δύνασαι καὶ ἃ δύνασαι, οὕτω καὶ ταῦτα ποιήσαις ἄν; ναί. οὐ κιθαρίζων δὲ, ἔχεις δύναμιν τοῦ κιθαρίζειν; ναί. κιθαρίσαις ἂν ἄρα οὐ κιθαρίζων. θεὶς δὲ αὐτὸς τὸ σόφισμα καὶ τὴν ἀληθῆ προσθεὶς τοῦ σοφίσματος λύσιν. ὅτι οὐ δύναμιν ἔχει τοῦ ἅμα μὴ κιθαρίζειν καὶ κιθαρίζειν, ἀνὰ ὅτι τοῦ μετὰ ταῦτα κιθαρίσαι, καὶ ὅτι πρὸς τὴν σύνθεσίν ἐστιν ἡ παραγωγὴ καὶ τὸ σόφισμα. ἀπὸ μέμφεται τοὺς οὐχ οὕτω λύοντας μὴ δὲ λέγοντας ὅτι πρὸς σύνθεσιν ὁ παραλογισμός. ἀνὰ ἐπ' ἄλλου φερομένους καὶ λέγοντας μὴ ὃ δύναται ποιεῖν πάντως, τουτέστι καὶ ἐξ ἀνάγκης δύναται. εἰ γὰρ ταυτὸν ἦν φασὶ τὸ δυνατὸν τῷ ἀναγκαίῳ, τότε ἔδει λέγειν μὴ κιθαρίζων κιθαρίζαις ἄν. ἐπειδὴ δύνασαι κιθαρίζειν. τὸ δὲ δυνατὸν ἀναγκαῖον. πᾶν δὲ ἀναγκαῖον ὄν. πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον ὄν. ὥσπερ καὶ πᾶν ἀδύνατον μὴ ὄν. εἰ οὖν ταυτὸν ἦν φασὶ τὸ δυνατὸν τῷ ἀναγκαίῳ. τὸ δὲ ἀναγκαῖον ὄν, ἐπειδὴ δέδωκε κιθαρίζειν δύνασθαι, δέδωκε καὶ ὅτι κιθαρίζει μὴ κιθαρίζων. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἔστι ταυτὸν, οὐδὲ τὸ κιθαρίζειν δέδωκεν. οὐ γὰρ φασὶ δέδωκε, καὶ ἐξ ἀνάγκης ποιεῖν, ἤτοι κιθαρίζειν. εἰ πῶν ὅτι δύναται ποιεῖν καὶ κιθαρίζειν. οὐ γὰρ ταυτόν ἐστι τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ἀναγκαῖον. τούτου γάρ ἐστι δηλωτικὸν τὸ, οὐ ταυτὸν δ' εἶναι ὡς δύναται, καὶ πάντως ὡς δύναται ποιεῖν. ἀλλὰ φανερόν ἐστι, ὅτι οὐ καλῶς λύουσιν. εἰ γὰρ ὁ παραλογισμὸς ἦν ἐκ τούτου, τὸ δυνατὸν λαβεῖν ὡς ταυτὸν ὂν τῷ ἀναγκαίῳ. ἔδει τῶν πρὸς ταυτὸν λόγων τὴν αὐτὴν εἶναι λύσιν. τουτέστιν ἔδει πάντων τῶν ὁμοίων τῷ λόγῳ τούτῳ, λόγων ἤγουν τῶν πρὸς τὴν σύνθεσιν ὡς ἡμεῖς λέγομεν, ἀπατώντων, ἀνὰ μὴ πρὸς τὸ δυνατὸν, καὶ ἀναγκαῖον, ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν. ἔδει οὖν πάντων τούτων τὴν αὐτὴν εἶναι λύσιν. οὔτε δὲ ἐπ' ἐκείνων ἁρμόσοι ἂν ἡ λύσις αὕτη, οὔτε ἀπὸ τούτου.

ἀπὸ τούτου. εἰ οὕτω πῶς ὀρωτηθείη, ἆρ' ὡς συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι καὶ ἃ συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι, οὕτω καὶ ταῦτα ποιήσαις ἄν. οὐ κιθαρίζων δὲ συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι κιθαρίζειν; ναί. οὐ κιθαρίζων ἄρα κιθαρίζεις. ἐνταῦθα ἁ μὲν ἀριστοτέλους λύσεις, ἁρμόσουσιν. ἡ δ' ἐκείνων οὐδαμῶς. οὐδὲν δὲ κωλύει τῆς λέξεως πάλιν μνησθέντα λέγειν. οὐ γὰρ πάντως φασὶ μὴ καλῶς λύοντες ὡς δύναται ποιεῖν δεδόσθαι ποιήσειν, τουτέστι οὐ κατὰ πᾶν σημαινόμενον τοῦ δυνατοῦ, δέδωκε τὸ δύνασθαι κιθαρίζειν, ἤδη καὶ τὸ μὴ κιθαρίζειν, δύνασθαι δὲ κιθαρίζειν. ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς δύναται κιθαρίζειν κιθαρίσει, δηλοῖ, ὅτι δύναμιν ἔχω μὴ κιθαρίζων νῦν μετὰ ταῦτα κιθαρίσαι. τὸ δὲ πάντως δύναται κιθαρίζειν, δηλοῖ, καὶ τὸ ὅτε οὐ κιθαρίζει, ὅτι ἤδη κιθαρίζει. ὅπερ ψεῦδος τὸ λέγειν ὅτι δύναμιν ἔχει ὅτε οὐ κιθαρίζει τότε κιθαρίζειν, ὡς ἅμα εἶναι κιθαρίζοντα καὶ μὴ κιθαρίζοντα. λέγει οὖν ὁ ἀριστοτέλης μὴ καλῶς αὐτοὺς λύειν. εἰ γὰρ οὕτως τίς ὀρωτήσει τὸν λόγον. ἀλλ' ὡς συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι, καὶ ἃ συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι. οὕτω καὶ ταῦτα ποιήσαις ἄν. οὐ κιθαρίζων δὲ, συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι κιθαρίζειν; ναί. οὐ κιθαρίζων ἄρα κιθαρίζεις. εἰ οὕτως ὀρωτότις τὸν λόγον. ἡ μὲν τοῦ ἀριστοτέλους λύσις ἁρμόσει, ἡ λέγουσα πρὸς τὴν σύνθεσιν εἶναι τὸ σόφισμα. ἡ δὲ τῶν ἄλλων λόγων οὐδαμῶς. ὅτι δὲ πρὸς τὴν σύνθεσιν τὸ σόφισμα, δῆλον. οὐκ ἔδει γὰρ συμπεράνασθαι, ὅτι οὐ κιθαρίζων ἄρα κιθαρίζεις. ἀλλ' ὅτι οὐ κιθαρίζων ἄρα συγχωρεῖς καὶ τίθεσαι κιθαρίζειν. τοῦτο δὲ οὐκ ἀδύνατον. πρὸς δὲ τὴν προσοδίαν λόγοι μὲν οὐκ εἰσιν. ὅπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εἶπε, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα φησὶν, ὅτι πρὸς τὴν προσοδίαν οὐ πάνυ ῥᾳδίως παραλογισμοὶ γίνοιντ' ἄν, οὔτε ἐν τοῖς γεγραμμένοις λόγοις, οὔτε ἐν τοῖς λεγομένοις. πλὴν ἐκεῖ ἔλεγεν, ὡς ἐν μὲν τοῖς ἀνευγραφῆς διαλεκτικοῖς οὐ ῥᾴδιον ποιῆσαι λόγον. ἐν δὲ τοῖς ἀγράφοις, οὐδαμῶς. πλὴν εἰ καὶ δοίημεν τινας γίνεσθαι, ὀλίγοί τινες εὑρεθήσονται. οἷόν ἐστιν, ὁ λέγων. ἆρ' ἔστι τὸ οὗ καταλύεις οἰκία; ναί. οὐκοῦν τὸ οὗ καταλύεις, τοῦ καταλύεις, ἀπόφασις; ναί. ἡ οἰκία ἄρα ἀπόφασις. πρὸς τὴν προσοδίαν τὸ σόφισμα. ἐν μὲν τῇ α προτάσει τὸ οὗ καταλύεις πρὸς σπωμένως δοθέντος, ἐν τῇ β, οὐχ οὕτω ληφθέντος. δῆλον δὲ καὶ ἐν τοῖς πρὸς τὸ ὡσαύτως λέγεσθαι τὰ μὴ ταυτά. ἐνταῦθα καὶ πρὸς τῶν πρὸς τὸ σχῆμα τῆς λέξεως γινομένων ἐλέγχων φησί. δῆλον οὖν φησὶ, πῶς ἀπαντητέον πρὸς τούτοις. εἴπερ ὥρισται ἡμῖν, ὅτι δέκα τὰ ἀνώτατα γένη. ὁ μὲν οὖν ἀποκρινομένος ὀρωτηθεὶς, εἰ ὁ σωκράτης ὅς ἐστιν οὐσία πρός τι ἐστίν; ἀνανεύει. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ μὴ ὑπάρχειν τί τούτων τουτέστι τῶν θ γενῶν ὅσα τί ἐστι καὶ οὐσίαν σημαίνει. ὁ δὲ ὀρωτῶν δείκνυσι τὴν οὐσίαν ἢ πρὸς τι, ἢ ἄλλο τι νομιζόμενον οὐσία εἶναι. οἷον ὀρωτῶν εἰ ὁ σωκράτης πατήρ. ὁ δὲ ὀρωτώμενος ὁμολογεῖ τοῦτο, οὐχὶ πρός τι καὶ συμβεβηκὸς τὸν σωκράτην νομίζων. ἀνὰ ὡς υἱὸν ἔχοντα. ὁ δὲ συνάγει εὐθὺς τῷ τὸν σωκράτην πατέρα εἶναι. τοῦτον δὲ πρός τι τὸ συμβεβηκὸς καὶ αὐτὸν εἶναι συμβεβηκός. ἔστι δὲ ἡ παραγωγὴ τῶν σοφίσματος τοιαύτη. ἆρά γε ὁ σωκράτης πατήρ; ναί. ἆρά γε ὁ πατὴρ τῶν πρός τι; ναί. ὁ σω-

κρατῆς ἄρα τῶν πρός τι, ὁ σωκράτης ἄρα συμβεβηκός. ἃ δὲ ἐφεξῆς τίθησι παραδείγματα οὐκ εἰσὶ τοῦ συνάγοντος ἐλέγχου καὶ δεικνύντος οὐσίαν συμβεβηκός, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. ἀλλὰ τοῦ τὸ πάθος ὑπὸ τὸ ποιεῖν ἀνάγοντος. ἠρώτων γὰρ οἱ σοφισταὶ εἰ τὸ αὐτό ἐστι ποιεῖν τε καὶ πεποιηκέναι. τὴν δὲ ἀποκρινομένου ἀρνουμένου. οὐδὲ γάρ ἐστιν ἀληθῶς ταυτὸ τὸ ποιεῖν τῷ πεποιηκέναι. τὸ μὲν γὰρ πεποιηκέναι ἀπὸ τῶν ἤδη γεγονότων λέγεται. τὸ δὲ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος. προσηρώτων καὶ αὖθις, εἰ τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι. ὃ καὶ ἀληθὲς κατα φαίνεται. ὃ γὰρ εἶδον πρότερον, καὶ νῦν τὸ αὐτὸ ὁρᾶν οὐδὲν ἀπεικός. ἀλλὰ μὴν τῇ προφορᾷ τῆς λέξεως ταυτὸ δοκοῦσιν εἶναι, τὸ ποιεῖν τῷ ὁρᾶν, καὶ τὸ πεποιηκέναι τῷ ἑωρακέναι. καὶ ἢ οὐκ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι, ἢ εἰ ἐνδέχεται ταυτὸ, ἐνδέχοιτο ἂν καὶ τὰ ἄλλα, καὶ πάλιν ὀρωτῶσιν, εἰ τὸ πάσχειν ποιεῖν ἐστιν. ὃ μὴ ὁμολογήσαντος τὴν ἀποκρινομένου φασὶ, ὅτι ἐπειδὴ ὁμοίως λέγεται τὸ τέμνεσθαι, καὶ καίεσθαι, καὶ ἀνθανέσθαι, ἀνάγοιντο ἂν ὑπὸ τὸ πάσχειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τέμνειν καὶ λέγειν, καὶ τρέχειν ὁμοίως ἐκφερόμενα εἰσιν. καὶ λοιπὸν ἀναχρείησαν ὑπὸ τὸ ποιεῖν. ἀλλὰ τὸ ὁρᾶν πάθος ἐστὶ, καὶ ὑπὸ τὸ πάσχειν ἀνάγεται. φησὶν οὖν ὁ ἀριστοτέλης, ὡς εἴ τις μὴ συγχωροίη μὲν τὸ ἅμα ποιεῖν καὶ πεποιηκέναι, φαίη δὲ ἐγχωρεῖν ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι τὸ αὐτὸ, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ταῦτα πάντα ὁμολογήσας οὐκ ἐλήλεγκται, ὅσον ἀπὸ τούτω εἰ μὴ ἐνεργείᾳ ἐρωτηθείη, τί οἴεται περὶ τὴν ὁρᾶν, εἰ ὑπὸ τὸ πάσχειν ἀνάγεται. καί τοι ὁ ἀκροατὴς ἀμαθὴς ὤν, οἴεται δοῦναι τὸ ἀποκρινόμενον τοῦτο, ὅτε δηλαδὴ ὡμολόγησε ταυτὸ εἶναι τὸ λέγειν τρέχειν ὁρᾶν καὶ τέμνειν. ὡμολόγησε δὲ καὶ ὅτι τὸ τέμνειν ποιεῖν ἐστι. πλὴν ὀρεῖ ὁ ἀποκρινόμενος κατὰ τὴν λέξιν ταυτὰ ὁμολογῆσαι ταῦτα. οὐκ ἐλήλεγκται οὖν φησιν ὁ οὗτος ἀποκρινόμενος. εἰδ' οἴεται τὸ ὁρᾶν ποιεῖν εἶναι ἐλήλεγκται ἔτι γὰρ προσδεῖται ὁ ἀποκρινόμενος ὀρωτηθῆναι. εἰ τὸ ὁρᾶν ὑπολαμβάνει ποιεῖν. εἰ δὲ καὶ περὶ τῶν ἀκουόντων ὑπολαμβάνεται συγχωρῆσαι. τοῦτο ὅτε ἠρωτᾶτο εἰ τὸ τέμνειν ποιεῖν ἔδωκε καὶ τὸ τετμηκέναι, πεποιηκέναι, καί τινα τοιαῦτα ὅμοια. ὁ γὰρ ἀκούων αὐτίκα προστίθησι ταυτὸν εἶναι τὸ ὁρᾶν τῷ ποιεῖν. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ὁμοίως λεγόμενον τῷ ποιεῖν. φαίνεται δὲ διὰ τὴν προφορὰν, φησὶ δὲ καὶ ὅτι ὃ συμβαίνει ἐν ταῖς ὁμωνυμίαις τὸ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τῶν περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. ὡς γὰρ ἐπ' ἐκείνων οὐχ ὃ κατ' ἔφησεν ὁ ἀποκρινόμενος πρᾶγμα ἀποφάσκει ὁ σοφιστής. ἀλλ' ὄνομα μὲν ταυτὸν, πρᾶγμα δὲ οὐχί. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ σοφιστὴς τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ τέμνειν καὶ τὸ τρέχειν ὡς ὅμοια τῇ προφορᾷ λαμβάνων ἀπατᾷ, λέγων καὶ τὸ ὁρᾶν ποιεῖν, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἔλεγχος ἀληθής. ἀλλὰ δεῖ τὸν ἐλέγξαι μέλλοντα ἀληθῶς, ὡς περὶ καὶ ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων, οὕτως καὶ ἀπὸ τούτων ποιῆσαι, καὶ ὀρωτῆσαι, εἰ τὸ ὁρᾶν ποιεῖν ἐστιν. ἀναλήπτεον δὲ αὖθις τὸ ἄρα ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα ποιεῖν τε καὶ πεποιηκέναι; τὸ σόφισμα τοιοῦτον. ἆρ' ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα ποιεῖν τε καὶ πεποιηκέναι; οὔ. ἀλλὰ μὴν ἐνδέχεται ἅμα ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι. ὥς τε καὶ ποιεῖν καὶ πεποιηκέναι; περὶ τὸ σχῆμα

τῆς λέξεως τὸ σόφισμα. τὸ γὰρ ὅραν πάσχειν ἐστί. τὸ δὲ ποιεῖν, ἐνεργεῖν. οὐκ ἀνάγκη δὲ τὰ τῷ διαφόρῳ συμβαίνοντα, καὶ τῷ λοιπῷ συμβαίνειν. τοιοῦτον καὶ τὸ τοιόνδε σόφισμα. ὃ ἐγώ εἰμι, σὺ οὐκ εἶ. ἄνθρωπος δέ εἰμι ἐγώ. σὺ ἄρα ἄνθρωπος οὐκ εἶ. κἀνταῦθα, τὸ μὲν ἐγὼ καὶ σὺ ἀπὸ τῶν ἀτόμων λέγεται, ὁ δὲ ἄνος ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἐν μέρει. γέγονεν οὖν ὁ παραλογισμὸς, διὰ τὸ, οὐ τινὶ ὡς τινὶ χρήσασθαι. τὸ γὰρ τὸ τόδε τι ἀπὸ τῆς ἀτόμου οὐσίας λέγεται, ὡς ἐν κατηγορίαις εἴρηται. δοκεῖ γὰρ φησὶν ἐκεῖ, πᾶσα οὐσία τὸ τόδε τι σημαίνειν. ἀπὸ δὲ τῆς καθόλου οὐδαμῶς. τὸ τόδε τι ἁρμόζει, εἰ καὶ δοκεῖ ὁμοίως τὸ σχῆμα τῆς προσηγορίας, ἐκ τούτων λύεται καὶ τὸ σόφισμα τὸ λέγον, μὴ εἶναι τὴν κίνησιν ἐν τῷ κινουμένῳ. εἰ γάρ ἐστιν ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἢ κινητὸν ὡς ἐν τῷ γ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέδεικται. δῆλον ὅτι ἐν τῷ κινουμένῳ ἐστί. πρὸς τοῦτο ἐνίσταντο οἱ σοφισταὶ λέγοντες, οὐ λέγομεν ὁρᾷ, ὁρᾶται ὅρασις. καὶ ἀκούει ἀκούεται ἄκουσις. ἀλλὰ μὴν ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι, καὶ ἡ ἄκουσις ἐν τῷ ἀκούοντι, καὶ ἡ κίνησις ἄρα ἐν τῷ κινοῦντι. περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως ὁ παραλογισμός. τὸ γὰρ ὁρᾶν καὶ ὅλως τὸ ἀνθανέσθαι πάσχειν ἐστὶν, ἀλλ' οὐ ποιεῖν. ὅμοιοι δὲ καὶ οἵδε οἱ συλλογισμοὶ αὐτοῖς, εἰ ὅτις ἔχων ὕστερον μὴ ἔχει. ἡ ἀγωγὴ τοῦ σοφίσματος τοιαύτη. ἆρ' ὅτις ἔχων μὴ ἔχει, ἀπέβαλε; ναί. ἀλλὰ μὴν ὁ δέκα ἔχων ἀστραγάλους καὶ ἀποβαλὼν τὸν ἕνα, οὐκ ἔτι ἔχει δέκα. εἰ δὲ οὐκ ἔχει δέκα, εἶχε δὲ τοὺς δέκα. ἀπέβαλεν ἄρα τοὺς δέκα, ὅπερ ἄτοπον γὰρ τὸν ἕνα ἀστράγαλον ἀποβαλόντα, φάσκειν δέκα ἀποβεβληκέναι. τὸ μὲν σόφισμα τοιοῦτον. τινὲς δὲ λύειν πειρώμενοι φασὶ μὴ ἄτοπον εἶναι τὸ φάσκειν, ὅτι τοὺς δέκα ἀπέβαλεν. οὐ γὰρ ἔτι ἔχει δέκα τὸν ἕνα ἀποβαλὼν, μεθ' οὗ καὶ ἦσαν οἱ ἐννέα ἀστράγαλοι δέκα. οὕτω μέν τινες λύειν δοκοῦσιν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐ καλῶς. ἡ γὰρ τοιαύτη λύσις πρὸς μὲν τὸν ἄνθρωπόν ἐστι, πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔστι. τὴν δ' ἀληθῆ λύσιν τὴν πρὸς τὸ πρᾶγμα σαφῶς ἡμῖν ἐφεξῆς τοῦ σοφίσματος ὁ ἀριστοτέλης παρατέθεικεν, ἐν τῷ λέγειν, ἢ ὃ μὲν μὴ ἔχει πρότερον καὶ ἑξῆς, δυνάμει λέγων, ὅτι ὃ μέν τις πρότερον ἔχων ὕστερον οὐκ ἔχει, ἐξ ἀνάγκης ἀποβέβληκεν, οὐ μὴν δ' ὅσον οὐκ ἔχει, ἢ ὅσα οὐκ ἔχει ἀνάγκη τοσαῦτα ἀποβαλεῖν. οὐ γὰρ εἰ μὴ ἔχει δέκα ἔχων δέκα πρότερον, ἀνάγκη δέκα ἀποβαλεῖν. ἀλλ' ἀποβαλεῖν μέν τινα. οἷον τρία ἢ πέντε ἤ τι ἄλλο τῶν τοῦ δέκα μερῶν, δέκα δὲ οὐχί. ὅτι δὲ καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεώς ἐστι, δῆλον ἐντεῦθεν ὅτι ὁ μὲν ἀριθμὸς, ποσόν. ἡ δὲ δεκὰς, ποιόν. ὥς τε καὶ τὰ τρία μόνον καὶ ἁπλῶς τὰ εἴδη. εἰδὴ ὀρωτήσας ἀπὸ τοῦ ποιοῦ συνάγει ποσόν. ἔχων γὰρ πρότερον δεκάδα, οὐκ ἔχει δεκάδα. ἔχει γὰρ τὸν θ. οὐ γὰρ εἰ μὴ ἔχει τὸν δέκα, ἀνάγκη δέκα μονάδας ἀποβαλεῖν. ἐρωτήσας οὖν ποιὸν συνάγει ποσόν. περὶ τὸ σχῆμα ἄρα τῆς λέξεως καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐντεῦθεν. ὀρωτήσας γὰρ ἀπὸ τῆς δεκάδος ἥτις ἐστὶ ποιόν. τὰ γὰρ ἤδη οὐσιώδεις ποιότητες, συνάγει τὸ ὅσα. ἤγουν ἐρωτήσας ποιὸν, συνάγει ποσόν. εἰ γὰρ φησὶ μὴ οὕτως ὡς προηνέχθη τὸ σόφισμα, ἠρώτα ὁ σοφιστής. ἀλλ' οὕτως. ἆρ' ἄγε εἴ τις μὴ ἔχοι ὕστερον

ὅσα εἶχε πρότερον. ἀσυμβέβληκε τοσαῦτα. οἷον εἴτις μὴ ἔχοι δέκα ἔχων πρό-
προν δέκα, ἀσυμβέβληκε δέκα. οὐδεὶς αὖ ἔδωκεν, ἀλλ' ἢ τοσαῦτα ἢ τούτων τι,
τουτέστιν ἀφ' ἑτέρων αὖ ὅτι δέκα μὲν οὐκ ἀσυμβέβληκε τοσαῦτα δέ, οἷον εἰ τύχοι
τρία, ἢ τι τῶν τοῦ δέκα μοιρῶν. καὶ ὅτι δοίη τις αὖ ὃ μὴ ἔχει. οὐ γὰρ ἔχει ἕνα
μόνον ἀστράγαλον. τὸ σόφισμα τοιοῦτον. ἆρα δοίη αὖ τις ὃ μὴ ἔχει; οὐ. ὃ δὲ δὲ
οὐκ ἔχε μόνον ἕνα ἀστράγαλον, δέδωκε δὲ ἕνα. δέδωκεν ἄρα ὃ οὐκ ἔχε μὴ ἔχων
γὰρ ἕνα, δέδωκεν ἕνα. δοίη αὖ τις ὃ μὴ ἔχει. ἡ λύσις ὅτι οὐ δέδωκεν ὃ οὐκ ἔχε,
πολλὰ γὰρ ἔχων, ἓν ἔχε καὶ ἕνα. ὥς τε οὐ δέδωκεν ὃ οὐκ ἔχεν. ἔχε γὰρ τὸν ἕνα.
ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχε. μὴ ἔχων ἕνα μόνον, δέδωκεν ἕνα μόνον. ὡς γὰρ τὸ μόνον, οὔτε τὸ
δέπι σημαίνει, οἷον οὐσίαν. οὔτε ποιόν. οὐδὲ ἑνὸς γὰρ τοῦτ' ἐστὶ σημαντικόν, ἀλλ' ὡς αὖ
ἔλαττόν τις ἄχετον χέσιν. οἷον ὅτι καθ' ἑαυτόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ κατά τινος ἄλλου. οὕτως
καὶ τὸ μὴ μόνον, τὸ μετ' ἄλλου οὐ δηλοῖ. σαφηνίζων δὲ τὸ παραλιφθὲν σόφι-
σμα, καὶ ἕτερον προσλαμβάνει παράδειγμα τόδε. ἆρ' ὃ μή τις ἔχει δοίη αὖ;
οὐ. ἆρά γε δοίη αὖ τις παχέως μὴ ἔχων παχέως; ναὶ δοίη αὖ τις λοιπὸν ὃ μὴ
ἔχει. λύων οὖν καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα λέγει, τὸ γὰρ παχέως οὐτόδε δίδόναι, ἀλλ'
ὡδὶ δίδόναι ἐστίν. ὅπερ ἐπὶ σόν ἐστι τῷ. τὸ γὰρ παχέως, τὸν τρόπον τῆς δόσεως δη-
λοῖ πως δίδωσι. οὐ μὴν ὃ οὐκ ἔχει ἢ ὃ ἔχει. ὁμοίως δὲ οἱ τοιοῦτοι παίπτες. ἆρ' ἢ
μὴ ἔχει χειρί. τὸ τῆς λέξεως ἀκόλουθον τοιοῦτον ἆρα ἢ μὴ ἔχει χειρὶ, τύ-
πτοι αὖ, ἢ ᾧ μὴ ἔχε ὀφθαλμῷ, ἴδοι αὖ. ἢ ἐνδέχεται ὃ μὴ ἔλαβεν ἔχειν. τὰ δὲ
μεμιξευ λύσεις εἰσὶν, αἷς πῃ ἐπῆγον λύοντες τὰ σοφίσματα, ἃς οὐκ ἀσυνδέχε-
ται ὁ ἀριστοτέλης. σύνεσυμβαίνετο δὲ τὰ σοφίσματα τοῖς ἔχουσι δύο χεῖρας, καὶ
δύο ὀφθαλμοὺς, καὶ πλείω ψηφίσματα ἑνός. οὕτως ἆρα ἢ μὴ ἔχει τὶς χειρὶ,
τύπτοι αὖ. ὃ δὲ δὲ οὐκ ἔχει μίαν χεῖρα μόνην, ἀλλὰ δύο, τύπτοι δὲ τῇ μιᾷ ἢ ἄρα
χερὶ οὐκ ἔχε τύπτοι. μὴ ἔχων γὰρ μίαν μόνον, τύπτοι τῇ μιᾷ μόνον. ἢ λύσις ὅτι οὐ
τύπτει ἢ οὐκ ἔχει, ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχει. μὴ ἔχων γὰρ μίαν μόνην, τύπτει τῇ μιᾷ μόνη.
πάλιν αὖ ᾧ μὴ ἔχοι τὶς ὀφθαλμῷ ἴδοι αὖ; οὐ. ὃ δὲ δὲ οὐκ ἔχε μόνον ἕνα ὀφθαλ-
μὸν καὶ βλέπει τῷ ἑνί. καὶ τοῦτο οὐ ψεῦδος. ἐνδέχεται γὰρ τὸν ἕνα λήμην ἔχον-
τα μὴ βλέπειν. τὸν δ' ἕναυγιῆ ὅπτα βλέπειν. πάλιν ἆρ' ἐνδέχεται ὃ μὴ ἔλα-
βέ τις, ἔχειν. ὃ δὲ δὲ λαβὼν μίαν μόνην ψῆφον πού τόδε. μίαν γὰρ τούτου ὄντος
μίαν καὶ οὔτος ἔλαβεν. λαβὼν δὲ μίαν οὐκ ἔχε μίαν, ἅτε αὐτὴ γὰρ καὶ ἑτέρας
ἔχε ὃ ἆρα οὐκ ἔλαβεν ἔχε. ἡ λύσις, ὅτι καὶ ὃ ἔλαβεν ἔχε, πρὸς τοῦτο δὲ ἔχει
καὶ ἄλλα. λύουσι μὲν οὖν τινες ὅτι ὀφθαλμὸν ἕνα καὶ χεῖρα μίαν ἔχε. ἐπεδὴ γὰρ
τῇ μὲν μιᾷ τύπτει. καὶ τῷ ἑνὶ ὀφθαλμῷ ὁρᾷ, πρὸς τὰς τοιαύτας ἐνεργείας. οἷον
τὸ ὁρᾶν καὶ τύπτειν. καὶ ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχειν καὶ μίαν χεῖρα. οἷς γὰρ χρῆται ἐνερ
γῶν, ταῦτα καὶ ἔχε πρὸς τὴν ἐνέργειαν, ἣν νῦν ἐνεργεῖ. τὸ δὲ καὶ ἄλλο ὃ τοιοῦν
ὃ πλείω ἔχων, ἅτε διὰ τὸν τὰς πλείω μιᾶς ψήφους ἔχοντα. ἀλλὰ καὶ ψῆφον φα-
σὶν ἐκ τῆς λήψεως μίαν ἔχε. ἕνα γὰρ λαβὼν ἐκ τοῦδε καὶ ἕνα ἔχε πρὸς τοῦδε. ἓν
δὲ τῇ λέξει τῇ οἱ δὲ, καὶ ὡς ὃ ἔχε, ἔλαβε, τὸ λεχθὲν ὁμοίως ἐστὶν, ὅτι λαβὼν ἕνα, καὶ

ἕνα ἐκ τοῦ λαβεῖν ἔχε. τὸ δὲ ἐδίδου μίαν μόνον οὔτος ψῆφον, κατασκευαστόν
ἐστιν, ὃ δὲ δὲ λαβὼν μίαν μόνην ψῆφον πού τόδε, οὐκ ἔχει μίαν εἰ γὰρ φασὶ μί-
αν μόνην ὁ δὲ ἐδίδου, καὶ μίαν ὃ λαβὼν ἐλάμβανεν, ὁ δὲ διὰ ἢ οἱ δὲ διὰ τὴν ἐ-
ρώτησιν συναιροῦντες, τοιοῦτόν ἐστι. τῶν λυόντων τὰ προβρηθέντα σοφίσματα, οἱ
μὲν πρὸς τὸ συμπέρασμα ἐνίστανται οἱ δὲ πρὸς τὴν πρόπτωσιν. οἷον ὁρῶσιν οἱ
σοφισταὶ, ἆρ' εἰκὸς τύπτειν τινὰ, ἃ μὴ ἔχει χειρί, οὐ. ὁ δὲ δὲ μὴ ἔχων μίαν χεῖρα,
ἀναὶ δύο, ἔτυπτε τῇ μιᾷ. ἔτυπτε λοιπὸν ἃ οὐκ ἔχει χειρί. οὐδὲ γὰρ εἶχεν ἐκείνην
μόνην. οἱ μὲν οὖν δύβυς ἐνίστανται πρὸς τὸ συμπέρασμα μίαν οὖν λέγοντες ἔ-
χε τὴν ἐνεργοῦσαν. ἄλλοι δὲ ἐνίστανται πρὸς τὴν πρότασιν, καὶ ἀληθῆ ταύτην
ἄγαν φασίν. ἔστω γοῦν φησὶν ἐπεὶ δὴ ψεῦδος τὸ μὴ τύπτειν, ἀληθὲς τὸ τύπτειν μεθ'
ἃς οὐκ ἔχε χέρος. ὃ βούλονται οἱ σοφισταὶ συναγαγόντες ὡς ἄτοπον καὶ ἀδύνατον. εἰ
γοῦν ἀληθὲς, οὐ δὲ λύσιμον ἔστω. ἀναὶ μὴν λύσιμόν πού τόδε. ὁρῶμεν γὰρ πρὸς τὸν
σοφιστὴν, ὅτι ὁ ἀσυκρινόμενος δέδωκε τύπτειν μεθ' ἃς οὐκ ἔχε χέρος, οὐχὶ τῆς
μὴ οὔσης ὅλως, ἀναὶ τῆς λαιᾶς. τύπτειν γὰρ ἔφησε μέλλει τῆς δεξιᾶς ἣν οὐκ ἔχε λαι-
αν, ἢ τῆς ἢ σωκράτους χέρος. τὸ δὲ, ἃ γὰρ ἦν αὖτη λυθῆς, δόντα τὸ αὐτικείμενον
οὐχ οἷόν τε λύειν. ἴσον ἐστὶ τῷ, ἃ γὰρ αἱ ἀληθεῖς ἢ ἢ πράγματος αὖται ἦσαν λύ-
σις, ἃ τις δοίη τὸ αὐτικείμενον οὐκ αὖ λυθείη τὰ σοφίσματα. τὰ γὰρ αὐτικείμενα
τοῖς κρείττοσιν ἀληθῆ ἔσται. ὡς τε καὶ τὰ διὰ ἢ κρείττων σώματα. πῶς δὲ ἢ αὖ,
τὴν λύσις ἔσται ἢ αὐτικρείττων. ἃ γὰρ εἴητις, ἆρ' ἢ μὴ ἔχε τὶς χρεὶ τύπτοι αὖ. ὁ δὲ
ἀσυκρινόμενος εἴητοι, ναί. εἶτα ἐπαξιοῖ ὁρᾶν τῶν, ἀναὶ μὴν ὁ ἀλκιβιάδης οὐκ ἔ-
χε τὴν ἢ σωκράτους χεῖρα καὶ τύπτει. ὁ ἀλκιβιάδης ἆρα τύπτει τῇ ἢ σωκρά-
τους χρεὶ ἦν οὐκ ἔχε. τοῦτο πῶς αὖ λυθείη διὰ τῆς παρεκείνων λύσεως. ἃ οὖν αὖ-
τη φησὶν ἡ λύσις ἢ πράγματος ἦν καὶ οὐ πρὸς τὸν αὐθρωπον, δόντος τὸ αὐτικεί-
μενον, οὐχ οἷόν τε, ἦν λυθῆ. τὸ γὰρ αὐτικείμενον τῷ δοθέντι, εἰ πρὸς τοῦτο ἦν τὸ ψεῦ-
δος, ἀληθὲς ἐξ ἀνάγκης ἔσται. τὸ γὰρ αὐτικείμενον τῷ ψεύδει παρὸ τὸ ψεῦδος ἀ-
ληθές ἐστιν. ἀναὶ μὴν, καὶ ἢ αὐτικειμένου δοθέντος, λύσις γίνεται. οὐκ ἄρα πρὸς τοῦ-
το τὸ ψεῦδος, ἢ μᾶλλον, ὃ ἔλεγχος γίνεται. ὅτι δὲ καὶ τοῦ αὐτικειμένου δοθέν-
τος τοῦ δύνασθαι τύπτειν, ἢ μὴ ἔχε χρεὶ, λύσις γίνεται, φανερόν. φήσαντες γὰρ
ὅτι πρὸς τὸ μὴ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως λέγεσθαι λύσομεν. δόντες γὰρ ἐκείνου τύπτειν
μὴ, ἢ οὐκ ἔχε χρεὶ, ἀλλ' ἢ ὡς οὐκ ἔχε, σὺ ἆρ' τοῦ ἢ μὴ ἔχε σὺ ἀγάγε. ἀλλὰ κἂν
ἕτοι μὴ, ὅτι τῇ δεξιᾷ τύπτει, ἣν οὐκ ἔχε λαιᾷ, καὶ οὕτω λύσομεν. ἡ γὰρ δεξιὰ
χεὶρ οὐκ ἔστι λαιά. ὡς τε ὁ δοῦς τύπτειν ἢ μὴ ἔχει χρεὶ, οὐ τῇ ἀλλοτρίᾳ τύ-
πτειν, ἣν ὅλως οὐκ ἔχε δέδωκεν, ἀλλὰ ἐκείνῃ τύπτειν ἔφησεν, ἣν ὡδὶ μὲν ἔχε,
ὡδὶ δὲ οὐκ ἔχε. ὅλως μὲν γὰρ ἔχε, τὸ γὰρ μόριος αὐτοῦ ἔχε, ὡδὶ δὲ οὐκ ἔχε. λαι-
αν γὰρ τὴν δεξιὰν οὐκ ἔχε. λύσομεν οὕτω τὸ σόφισμα. λυθήσεται γὰρ καὶ
ἄλλως. τύπτοι γὰρ αὖτις τὶνα, οὐ τῇ μὴ ἑαυτοῦ χειρὶ, ὡς πρὶν εἴτις τὴν τοῦ πατρὸς
χεῖρα κρατῶν, τύπτει τὸν πατέρα αὐτοῦ μετ' αὐτῆς τῆς πατρικῆς χειρός.
σημεῖους οὖν ἀμαθίας τοῦ λόγου, σημεῖον οὐχὶ τῆς τυχούσης κακίας ἐμφάνισις.

καὶ τοῦ πράγματός ἐστι λύσις. ἀλλ' ἢ παρ' ἣν ψεῦδος, ὡς ἀπὸ τοῦδε. ὁ σωκράτης
κάθηται. ὁ καθήμενος γράφει. ὁ σωκράτης γράφει. τοῦτο δὲ ψεῦδος. ἐν ταῦθα
οὐ διὰ τὸ τὸν σωκράτην καθῆσθαι τὸ ψεῦδος. κἂν ἀτύχει ψεῦδος ὂν τὸ τὸν σω-
κράτην καθῆσθαι. ἀλλὰ διὰ τὸ τὸν καθήμενον γράφειν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν τοιοῦ-
τον. τὰ δὲ εἰρημένα σοφίσματα πρὸς μόνα τὰ ἐσχάτως εἰρημένα ἔχει τὴν μοχη-
ρίαν. τὰ δὲ ἐσχάτως ῥηθέντα ἦσαν τὸ, ὅ δὲ δὲ οὐκ ἔχει μίαν μόνην χεῖρα, τύπτει
δὲ τῇ μιᾷ καὶ τό. ὅ δὲ μὲν οὐκ ἔχει ἕνα μόνον ἀστράγαλον. δέδωκε δὲ ἕνα μόνον.
καὶ τὸ, ὅ δὲ μὲν ἔχων δέκα ἀστραγάλους, καὶ ἀποβαλὼν τὸν ἕνα, οὐκ ἔχει δέ-
κα, καὶ τὰ λοιπά. ὁ οὖν ταῦτα ἐμφανίσας λύει. ἀλλ' οὐχὶ, ὁ λέγων, ὅτι τὸ δύ-
νασθαι πολλαχῶς. καὶ ἔτι ἐνδέχεται, ὃ μὴ ἔλαβεν ἔχειν. καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.
εἰ γὰρ ἦν αὕτη λύσις, δόντα τὸ ἀντικείμενον, οὐχ οἷόν τε, ἦν λύειν, εἴπερ ἦν φησὶ
αὕτη λύσις τοῦ ὅπερ οὐκ ἔλαβέ τις ἔχει. ἔχει γὰρ ψήφους πολλὰς μίαν πρὸς τι-
νὸς εἰληφώς. εἰ οὖν λύσις, ἦν τούτου, τὸ μίαν ἔχειν, ἐπεὶ καὶ μίαν ἔλαβε, παρ' ἐ-
κείνου δόντος τὸ ἀντικείμενον, οὐχ οἷόν τε, ἦν λύειν. εἰ γὰρ τῆς καταφάσεως δο-
θείσης τῆς ὃ ἔλαβεν ἔχει, τὸ συναγόμενον δι' αὐτῆς ψεῦδός ἐστι καὶ λύσιμον, τὸ
διὰ τῆς ἀποφάσεως τεθείσης τῆς ὃ οὐκ ἔλαβεν ἔχει συμβαῖνον, ἀληθὲς ἔσται
δηλονότι καὶ ἄλυτον. ἀλλὰ μὴν καὶ ταύτης τεθείσης τὸ συμβαῖνον ψεῦδός ἐστι.
δῆλον ᾧ δὲ πότερον ὃ ἔλαβέ τις, τοῦτο ἔχει, οὐ. εἶτα ῥητέον. ἀλλὰ μὴν οὗτος ἔ-
λαβε παρ' αὐτοῦ μίαν ψῆφον καὶ ἔχει αὐτήν. ὃ ἄρα ἔλαβεν ἔχει, καὶ οὐχ ὃ οὐκ
ἔλαβεν. ἀνὰ μὴν ἔχει καὶ ἄλλας, ἃς οὐκ ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ, ἐφ' ὧν ἀληθεύσει
τὸ, ἔχει ἃ οὐκ ἔλαβεν, οὐκ ἄρα ἐστὶν ἡ εἰρημένη λύσις τῆς πράγματος, ἀνὰ πρὸς
τὸν λέγοντα. λύσις δέ ἐστιν, ἥν φησιν ὁ ἀριστοτέλης, ἡ λέγουσα τὸ, ὅτι οὐ ταυτὸν ἐ-
στι τὸ ὃ ἔλαβε τῷ ὡς οὐκ ἔλαβε. τούτου γὰρ ληφθέντος γέγονεν, ὁ παραλογισμός.
δόντος γὰρ τοῦ ἀποκρινομένου, τὸ ὃ ἔλαβεν ἔχει, οὐ συνήγαγε τὸ, ὃ οὐκ ἔλαβεν
ἔχει, ὅπερ ἐστὶν ἀντίφασις, τοῦ ὃ ἔλαβεν ἔχει. ἀλλὰ τὸ ὡς οὐκ ἔλαβεν ἔχει, ὅ-
περ πάλιν ἐστὶν ἀντίφασις τοῦ, ὡς ἔλαβεν ἔχει. ὥς τε ἀπὸ τοῦ μὲν, ὃ ἔλαβεν ἀπό-
φασις ἐστὶ τὸ, ὃ οὐκ ἔλαβε. τῆς δὲ ὡς ἔλαβε τὸ, ὡς οὐκ ἔλαβε. λαβὼν δὲ τὸ ὃ ἔλα-
βεν ἔχει, συνήγαγε τὸ ὡς οὐκ ἔλαβε, τὴν ἀπόφασιν, τοῦ ὡς ἔλαβε, τὸ ὃ ἔλαβε
καὶ τὸ ὡς ἔλαβεν, ὡς ταυτὸν εἰληφὼς, καὶ συναγαγὼν τὸν παραλογισμόν. εἰ
δὲ ἐκ τῆς λαβεῖν τὸ ὃ ἔλαβεν ἔχει, ὡς ταυτὸν τῷ, ὡς ἔλαβε γέγονεν, ὁ παραλο-
γισμός. δῆλον ὡς ἡ λύσις αὕτη ἐστὶ, τὸ μὴ τὰ ὡσαύτως, ἢ λεγόμενα, ἢ ὄντα, ὡσαύ-
τως λαβεῖν, ἢ λέγοι ἂν διὰ τοῦ. εἰ γὰρ ἦν αὕτη λύσις, δόντα τὸ ἀντικείμενον, οὐχ
οἷόν τε ἦν λύειν. εἰ γὰρ ἦν ὅπερ ἡμεῖς λέγετε, καὶ οὐχ ὅπερ ἐγώ. ἐγὼ γὰρ φημὶ
μὴ ταυτὸν εἶναι τὸ ἔλαβε, τῷ ὡς ἔλαβεν. εἰ οὖν ψεῦδός ἐστιν, ὅπερ ἐγώ φημι καὶ
οὐ πρὸς τῆς γέγονεν, ὁ παραλογισμὸς, δόντος τὸ ἀντικείμενον ὅπερ ἐστὶ τὸ ταυ-
τὸν εἶναι, τὸ γὰρ λέγειν, ὅτι ταυτόν ἐστι τὸ ἔλαβεν, τῷ ὡς ἔλαβεν, ἀντίκεινται τῷ
μὴ ταυτὸν εἶναι. δόντος οὖν τὸ ἀντικείμενον, ἀληθὲς ἂν ἦν τὸ συμβαῖνον. νῦν δὲ
δοθέντος τοῦ ταυτὸν εἶναι τὸ ἔλαβε, τῷ ὡς ἔλαβε, μᾶλλον τὸ συμβαῖνόν ἐστι

ψεῦδος. ἀλλὰ ῥητέον ἔτι πρὸς τοῦ αὐτοῦ διὰ τὸ ἀσαφῶς εἰρῆσθαι, εἰ πρὸς ταῦ-
τα ἦν τὸ σόφισμα, δόντος τὸ ἀντικείμενον, οὐχ οἷόν τε ἦν λύειν εἰ γὰρ πρὸς ταῦ-
τα ἦν, ψευδῆ ἂν ἦσαν. δι' ἃ γὰρ τὸ ψεῦδος, ἐκεῖνα ψευδῆ. ὥς τε τὰ ἀντικεί-
μενα αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι ἀναγκαῖον. τὰ γὰρ ἀντικείμενα τοῖς ψευδέσι πάντως
ἀληθῆ. ἀλλὰ μὴν τὸ ἐξ ἀληθῶν ἀληθὲς, καὶ ἄλυτον. νῦν δὲ τὸ ἐκ τῶν ἀντικειμέ-
νων, ψεῦδος καὶ λύσιμον. οὐκ ἄρα πρὸς τοῦτο τὸ ψεῦδος, οὐδὲ ταῦτά ἐστιν αἴτια
τοῦ σοφίσματος. οὐκ οἷόν τε ἦν λύειν φησὶ, εἰ πρὸς ταῦτα ἦν τὸ ψεῦδος, καθά-
περ, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων, καί τινα τ' ἄλλα ἐπήγαγε λέγων. οἷον εἰ ἔστι μὲν ὅ. ἔστι
δὲ ὃ οὔ. φέρεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα οὕτως. οἷον εἰ ἔστι μὲν, ἔστι δὲ οὔ. δι'
ἀμφοτέρων δὲ τὸ αὐτὸ δηλοῦται. εἴη δ' ἂν τὸ λεγόμενον δυνάμει τοιοῦτον. ὥς
περ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὧν τὸ ἀντικείμενόν ἐστιν ἀληθὲς, ἀφαιρεθέντων τῶν ψευ-
δῶν, καὶ τεθέντων τῶν ἀληθῶν, τὸ συμβαῖνον ἀληθές ἐστι, καὶ ἄλυτον. οὕτω καὶ
ἀπὸ τῶν προκειμένων, εἰ πρὸς τὰ τεθέντα σοφίσματα ἐγίνετο, διὰ τὸ ψευδῆ τυγ-
χάνειν, τεθέντων τῶν ἀντικειμένων καὶ ἀληθῶν, καὶ ἀληθῆ ἂν εἴησαν τὰ συμ-
βαίνοντα καὶ ἄλυτα. νῦν δὲ καὶ ψευδῆ καὶ ἄλυτα. οὐκ ἄρα πρὸς τὰ πρώτως τε-
θέντα, ἃ καὶ λύειν οὗτοι πειρῶνται. ἀλλὰ πρὸς τὰ ἐσχάτως ἐπενηνεγμένα. ἔστι δὲ
οὖν τὸ οἷον, εἰ ἐστὶ μὲν ὅ ἐστιν, ἔστι δὲ ὃ οὔ. ἴσον τῷ, οἷον, εἰ τὸ μέν ἐστιν ἀληθές. τὸ
δὲ ψεῦδος. τεθέντος τοῦ ἀληθοῦς, ὅπερ ὃ εἶπεν, ἄλυθον ἂν ἦν. ταῦτα εἰπὼν ἐπά-
γει. ἡ λύσις, ἂν ἁπλῶς δῶ λέγεσθαι, συμπεραίνεται, δυνάμει λέγων, ἡ μὲν ὑπ' ἐ-
κείνων λεγομένη λύσις, μοχηρὰ καὶ ἀδόκιμος. ἡ δὲ ἀληθής. ὅτι, εἰ μὲν ἁπλῶς δῶ
λέγεσθαι. τουτέστιν εἰ μὲν τὰ μὴ ὡσαύτως λεγόμενα, ὡσαύτως δῶ λέγεσθαι,
συμπεραίνεται καὶ ἐλέγχει. εἰ δὲ μὴ δῶ, οὐ συμπεραίνεται. εἰ δὲ μὴ συμπεραί-
νεται, οὐκ ἂν εἴη λύσις. καὶ δεῖ προσυμπακούειν τὸ, ἣν ἐκεῖνοι μοχηρῶς λύον-
τες ἐπάγουσιν. ἀλλὰ λύσις ἔσται, ἣν αὐτὸς εἶπε. τὸ, ἐν δὲ τοῖς ἐρημένοις πάντων
διδομένων. ἴσον ἐστὶ τῷ, ἐν δὲ τοῖς ἐρημένοις ἐλέγχοις, καὶ σοφίσμασι πάντων
συγχωρουμένων αὐτοῖς τοῦ τύπτειν ᾗ μὴ ἔχει χειρὶ, τοῦ ὁρᾶν ᾧ μὴ ἔχει ὀφθαλ-
μῶ. οὐ συμπεραίνονται οὐδ' ἔλεγχον οὗτοι συλλογίζονται. ὥς τε οὐδὲ οὗτοι κα-
λῶς λύουσιν. ἔτι δὲ καὶ οἵδ' εἰσὶ τούτων τῶν λόγων. ἆρα ὃ γέγραπται δή-
γραφέ τις. τοιοῦτόν ἐστι τὸ σόφισμα. ἆρα ὅπερ ἐγράφη τοῦτό τις ἔγρα-
ψε; ναί. γέγραπται δὲ ὁ λόγος, ὅτι νῦν σὺ κάθησαι, ὅς τίς ἐστι καὶ ψευδὴς, διὰ τὸ
κινεῖσθαί σε, ἢ καὶ ἵστασθαι. ἦν δὲ καὶ ἀληθὴς οὗτος, ὁ λόγος ὅτι ἐγράφη. ὁ αὐτὸς
ἄρα λόγος ἐστὶ, καὶ ἀληθὴς, καὶ ψευδής. πρὸς τοῦτο γοῦν τὸ σόφισμα ἐπῆ-
κται παρὰ τοῦ ἀριστοτέλους λύσις τοιαύτη. ὅτι σὺ μὲν ὦ σοφιστὰ τὴν ἐρώτησιν
ἀπὸ ποσοῦ ποιησάμενος, συνάγεις ἀπὸ ποιοῦ. ἐρωτήσας γὰρ, τίς ἆρα ὃ γέγρα-
πται τοῦτό τις ἔγραψε. καὶ ἐμοῦ συγκατανεύοντος τῇ ἐρωτήσει σοῦ, καὶ
ὡς ἀπὸ λόγου τὴν κατάνευσιν ποιησαμένου. ὅς ἐστι τοῦ ποσοῦ, συνάγεις ἀπὸ τοῦ
ποιοῦ. δυνάμει λέγων, ὁ ἀριστοτέλης διὰ τοῦ, τὸ γὰρ ψευδῆ, ἢ ἀληθῆ λόγον, ἢ δό-
ξαν εἶναι. οὐ τόδε σημαίνει, ἀλλὰ τοιόνδε. ὅταν γὰρ τὴν ἐρώτησιν προὔτεινε

τὴν ἄρα ὁ γέγραπται γέγραφέ τις, ἀπὸ τοσοῦ μόνου ταύτην ἠρώτησας. ἀπὸ γὰρ
λόγου ἠρώτησας, ἢ συλλαβῆς, ἢ λέξεως, ἅτινα ὑπὸ τὸ ποσὸν ἀνάγονται, ὡς με-
μαθήκαμεν. ὅταν δὲ συνῆξας τὸ συναχρὲν, ἀπὸ τοιοῦ συνῆξας. τὸ γὰρ ψευδὲς, καὶ
ἀληθὲς τοῦ τοιοῦ εἰσι. τὸ δ' ἄρα ὃ μανθάνει, ὃ μανθάνων, τοιοῦτόν ἐστι τὸ σόφισ-
μα. καὶ οὕτω προήγετο κατὰ τὴν ἐρώτησιν. ἆρ' ὃ μανθάνει τις τοῦτό ἐστιν. ὃ μαν-
θάνει; ναί. μανθάνει δέ τις τὸ βραδὺ, ταχὺ, ἔσται ἄρα τὸ βραδὺ ταχύ. πρὸς ὅ-
περ ἀπαντᾷ, ὃ ἀρίστοτέλης λέγων. ὅτι ἐρωτήσαντες, οἱ σοφισταὶ ἀπὸ τῶν πῶς, συ-
νάγουσιν ἀπὸ τοῦ οἷον, ἤγουν τὴν ἐρώτησιν ποιήσαντες ἀπὸ τοσοῦ, συνάγουσιν ἀπὸ
τοῦ τοιοῦ. τὸ γὰρ ἐρωτηθῆναι. ἆρ' ὃ μανθάνει, καὶ τὰ λοιπὰ ἀπὸ τοῦ τρόπου ποιή-
σαντες. δηλοῦσι γὰρ τὸ ὡς μανθάνει, οὕτω μανθάνει ταχέως, ἢ ἄλλως πῶς, καὶ
οὐ τὸ πρᾶγμα συνάγουσιν ἀπὸ τοιοῦ τὴν ἐρώτησιν. οὐδ' ὅταν τὴν κύλικα πί-
νῃ, ὃ πίνῃ. ἀλλ' ἐξ οὗ. ἔστιν ἆρ' ὅ τις οἶδε. τὸ σόφισμα τοιοῦτον, ἆρ' ὃ πίνει τίς,
τοῦτο πίνει. ἢ οὕτως ἆρ' ὃ πέπωκέ τις, ἐκεῖνο πέπωκε; ναί. πέπωκε δὲ κύλικα, πέ-
πωκεν ἄρα τὴν κύλικα. ἡ λύσις, ὅτι οὐ τὴν κύλικα πέπωκεν. ἀλλ' ὃ πέπωκεν, ἢ ὃ
πίνει, ἐκ τῆς κύλικός ἐστι. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, ἆρ' ὅ τις οἶδεν, ἢ μαθὼν, ἢ εὑρὼν,
οἶδε; ναί. ὅδε τὸ μὲν ἔμαθεν, τὸ δὲ εὗρε. ἀμφότερα δὲ οὔτε ἔμαθεν, οὔτε εὗρεν. οὐκ
ἄρα οἶδεν. εἰ γὰρ οἶδεν, ἢ ὃ ἔμαθεν, ἢ ὃ εὗρεν. τὰ δὲ δύο οὐκ ἔμαθε. τὸ ἓν γὰρ ἔμα-
θεν, οὐχὶ τὰ δύο. ἀλλ' οὐδὲ τὰ δύο εὗρε. τὸ γὰρ ἓν εὗρεν. εἰ οὖν μήτε εὗρε. μήτε ἔ-
μαθε τὰ δύο, οὐδὲν οἶδεν. ἀλλὰ καὶ οἶδε, τὴν δὲ λύσιν τοῦ σοφίσματος ἐνέφηνε,
διὰ τῶν, ἢ ὃ μὲν ἅπαν, τὸ δὲ οὐχ ἅπαν. ἔστι δὲ ὃ λέγει, ὅτι τὸ μὲν πᾶν, ἤγουν οἷον καὶ
ποιὸν, τὸ δὲ, οὐ ποιὸν, ἀλλὰ ποσόν. τὸ γὰρ ὧν, τὸ μὲν, τὸ δ' οὐ τὸ, ποσά. ἐρωτήσας
οὖν ἀπὸ τῶν ὃ, συνάγει ὅτα. ἔτι ἐστὶ καὶ ἄλλως εἰπεῖν τὸ, ἢ ὃ μὲν ἅπαν, τὸ δ' οὐχ ἅ-
παν. τουτέστιν ὅτι δυνατόν ἐστιν ἀπὸ μέντινος μαθήματος, ἅπαν εἰπεῖν, οἷον ὅτι
καὶ εὗρον ἐγὼ, καὶ ἔμαθον παρ' ἄλλου. ἀπὸ δέ τινων οὐχ ἅπαν. ἀλλ' ἢ τὸ εὑρεῖν
μόνον, ἢ τὸ μαθεῖν παρ' ἄλλου. καὶ ὅτι ἐστί τις τρίτος ἄνθρωπος παρ' αὐτόν.
ὁ λεγόμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν λόγος, καὶ τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων, τοιοῦ-
τος, οἷον λέγοντές φασιν ἄνθρωπος περιπατεῖ, οὔτε τὴν ἰδέαν ἄνθρωπον περιπα-
τεῖν λέγομεν. ἀκίνητος γὰρ ἐκείνη. οὔτε τῶν καθ' ἕκαστόν τινα. πῶς γὰρ ὃν μὴ γνωρί-
ζομεν. τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπον περιπατεῖν γνωρίζομεν, τίς δὲ τῶν καθ' ἕκαστά ἐστιν,
ἐφ' ὧ λέγομεν, οὐ γνωρίζομεν, ἄλλον ἄρα τινὰ παρὰ τούτους, τρίτον ἄνθρωπον
λέγομεν περιπατεῖν. τρίτος ἄρα ἄνθρωπος ἔσται, οὗ τὸ περιπατεῖ κατηγροῦ-
μεν. ἡ λύσις ὅτι, ὁ ἄνθρωπος καὶ πᾶν τὸ κοινὸν οὐτόδε σημαίνει, ἀλλὰ τοιόνδε. ὁ-
μοίωμα γάρ ἐστι τῶν καθ' ἕκαστα. πῶς οὖν δῆτα αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐν τῷ καθ' ἕκαστα
θεωρούμενον, καὶ ἐν τούτοις ἔχον τὴν ὕπαρξιν, οὐσία τίς ἔσται, καὶ ἕτερον παρὰ ταῦ-
τα. οὐκ ἄρα τρίτος ἄνθρωπός ἐστι. τὸ δὲ ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κορίσκος, καὶ κορί-
σκος μουσικὸς, πρὸς κατασκευὴν τοῦ μὴ εἶναι τρίτον ἄνθρωπον εἴληπται, καὶ
οὕτως ἐπῆκται, ὡς εἰ ἔλεγεν. ὥς περ γὰρ ὁ μουσικὸς κορίσκος ἕτερος ὢν τοῦ κορί-
σκου, οὐκ ἔστι καθ' αὑτὸν, οὐδὲ ὕπαρξιν ἔχει ἰδίαν. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ, ὥς τε

οὐκ ἔστιν αὐτὸ ἐκθέσθαι. διότι οὐκ ἔστι τόδέ τι καὶ οὐσία, ἀλλὰ τοιόνδε καὶ ποιόν.
οὕτως οὐδ' ἄνθρωπος περιπατεῖ. κἂν ἕτερός ἐστι σωκράτης πλάτωνος καὶ τῶν κα-
τὰ μέρος, ὡς ὁ μουσικὸς κορίσκος τῶν κορίσκου καθ' αὑτὸν ἔσται. ἵνα δὲ μήτις ἴ-
σως ὑπολάβη, ὅτι καὶ τῶν τρίτου ἀνθρώπου παρεισάγεται ὕπαρξις, ἐκ τῶν λέγον-
τας ἄνθρωπον περιπατεῖν ἀποδεικνύναι ἕτερον αὐτὸν εἶναι τῶν μερικῶν σωκρά-
τους πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων τῶν καθ' ἕκαστα, φησὶν οὐτὸ ἐκτίθεσθαι δὲ ποιεῖ
τὸν τρίτον ἄνθρωπον, δυνάμει τοῦτο διὰ τούτων λέγων, οὐ τὸ ἀπαριθμεῖσθαι
τοὺς καθ' ἕκαστα ἀνθρώποις, καὶ ἕτερον ἐκείνων λέγειν. τὸν τρίτον ἄνθρωπον ποιεῖ,
ἀλλὰ τὸ διδόναι, καὶ συγχωρεῖν εἶναι ὅπερ τόδέ τι τουτέστιν, ἀλλὰ τὸ, οὐσίαν καὶ
τόδέ τι λέγειν οὕτω. τῶδε τόδέ τι, ἔθος αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἀτόμου χρῆσθαι οὐσίας.
κατασκευάζει δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ μὴ εἶναι τὸ κατηγρούμενον καὶ κοινὸν οὐ-
σίαν, διοῦ ἀπὸ φέρει τὸ. οὐ γὰρ ἔσται τόδέ τι εἶναι ὅπερ καλλιᾶς, καὶ ὅπερ ἄν-
θρωπός ἐστι, δηλονότι, οὐ γὰρ εἰ ἐστὶν, ὃ καλλίας τόδέ τι, καὶ ἄνθρωπος τόδέ τι
ἔσται. τὸ δὲ οὐδ' εἴ τις τὸ ἐκτιθέμενον ὅπερ τόδέ τι εἶναι λέγει, ταυτόν ἐστι τῷ, εἰ
γὰρ καὶ μή ἐστι τὸ ἐκτιθέμενον, καὶ κοινὸν τόδέ τι καὶ οὐσίαν ἀλλὰ καὶ ποιόν.
ἀλλ' οὖν ἕτερόν ἐστι τῶν καθ' ἕκαστα. ἐν αὐτοῖς δὲ ὅμως ὂν καὶ οὐ καθ' αὑτό. ὥς τε
φησὶν οὐδὲ τέον ἕτερόν τινα τρίτον εἶναι ἄνθρωπον. τὸ γὰρ κοινῶς κατηγρούμε-
νον ἀπὸ πᾶσιν οὐκ ἔστιν οὐσία, ἀλλὰ ποιόν τι. πάλιν εἰ περὶ προσωδίαν ὀξεῖαν.
εἰπὼν ὅτι ἀνεὶ ἀπὸ τῶν σοφισμάτων κατὰ τὸ ἀντικείμενον ἡ λύσις προβαίνειν
ὀφείλει. οἷον εἰ συνθέσει ἠπάτησε, σὺ, διελὼν οὐκ ἐκφεύξῃ τὴν ἀπάτην. καὶ τὸ
ἀνάπαλιν. καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν περὶ τὴν λέξιν καθολικῶς πῶς δεῖ τὰς λύσεις
ποιεῖσθαι διδάσκει, καὶ φησὶν. ὡς εἰ περὶ προσωδίαν ὀξεῖαν ἡ ἀπάτη, ἡ βαρεῖα
προσωδία λύσις. οἷόν ἐστι τὸ, οὗ κατα πύθεται ὄμβρω. εἰ ἐκεῖνος ὀξεῖαν θεὶς προ-
σωδίαν ἠπάτησε, σὺ λέγει περισπομένως. βαρεῖαν γὰρ προσωδίαν πανταχοῦ τὴν
περισπωμένην λέγει. ὁμοίως καὶ ἐν τῇ ὁμωνυμίᾳ εἰ ἀπατᾷ ὁ σοφιστὴς, σὺ τὸ ἀντι-
κείμενον ὄνομα λέγων ἐνίστασο πρὸς τὸ σόφισμα. οἷον τί φημι. εἰ ἐκ τῆς ὁμωνυ-
μίας τὸ ἄψυχον ἔμψυχον συνελογίσαντο, λυτέον ἀποφήσαντας εἰπόντας μὴ τόδε
δεδωκέναι, ὃ σημαίνει τὸ ἄψυχον, ἀλλ' ὃ δηλοῖ τὸ ἔμψυχον. εἰ γὰρ ἔρροιτο. ἆρα γε
τὸ διδάσκον ἔμψυχόν ἐστιν, εἴποις δὲ, ναί. εἶτα εἴποι, τὸ δὲ βιβλίον διδάσκει,
ἔμψυχον ἄρα τὸ βιβλίον. ῥητέον δὲ ὅτι οὐ τὸ ἄψυχον διδάσκειν εἶπον, ἀλλὰ
τὸν διδάσκαλον. ὁμοίως ποιητέον καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνάπαλιν. εἰ γὰρ ἔρροιτο. ἆρα γε
τὸ διδάσκον ἔμψυχόν ἐστιν, εἴποις δὲ οὐ. εἶτα εἴποι, ὅδε πλάτων διδάσκει, ἔμ-
ψυχον ἄρα τὸ διδάσκον. εἰπὲ ὡς ἀπὸ τοῦ βιβλίου τὸ διδάσκεις εἶπον. καὶ ἀπὸ
τῶν περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως ὡς προειρήκαμεν, ὡσαύτως ποιητέον. οἷον ὁ σο-
φιστὴς μὴ συμπεραινόμενος λέγει. ἆρ' ὃ μὴ ἔχει δοίη ἄντις. σὺ δὲ πρὸς τοῦτον
λύων τὸ σόφισμα εἰπὲ, οὐχ ὃ μὴ ἔχει, ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχει. ἀντίκειται γὰρ, ὡς ἐν
τοῖς προλαβοῦσιν εἴρηται, τὸ ὃ μὴ ἔχει τῷ ὡς οὐκ ἔχει, διὰ δὲ τοῦ, ἀλλ' οὐχ ἃ
ἐπίσταται, τὸ λέγομενον δυνάμει ἐστὶν, ὅτι οὕτω λύειν δεῖ. ὅτι ὃ ἐπίσταται

μεμαθηκεν, ἢ δύρεν. ἀλλ' οὐχ ἅ ἐπίσταται μεμαθηκε. τοῦτο γὰρ καὶ ἐρωτηθὲν
οὐ γὰρ εἴ τε, ὁ ὁρῶντων ἅ τις ἐπίσταται μεμαθηκεν ἢ δύρεν, ἀλλὰ ἐνίκησ, ὅτις
ἐπίσταται μεμαθηκεν ἢ δύρεν. πρὸς δὲ τοὺς πρὸ τὸ συμβεβηκός, μία μὲν καὶ
ἡ αὐτὴ λύσις πρὸς ἅπαντας. μεταβαίνει καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸ τὸ συμβεβηκὸς γινο
μένους παραλογισμοὺς, καὶ πῶς δεῖ, καὶ τούτους λύειν διδάσκει, καὶ φησὶ τὸ
πρὸ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῶν μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἅπαν λύσιν. ἐντοῦ
θεν ἐπαινῶ μὲν τοὺς λύσιν τινὰ τοῖς τοιούτοις σοφίσμασιν ἐπαγόντας, μὴ μέν
τοι γε ἐν πᾶσιν ἀποσῳζούσαις, καὶ πάντων τῶν πρὸ τὸ συμβεβηκὸς λυτικὴν οὖ
σαν. ἐπεὶ γὰρ φησὶν ἀδιόριστον εἶναι τὸ πότε λεκτέον ἐπὶ τοῦ πράγματος. ὃ λέγει
τοιοῦτόν ἐστιν. ἅπαντα τὰ τῷ συμβεβηκότι ὑπάρχοντα ἀληθεύοντα, καὶ ἐπὶ τοῦ
ὑποκειμένου τῷ συμβεβηκότι, φημὶ δὲ τῷ πράγματι. τινὰ δὲ τὸ μὲν συμβεβη
κότι ὑπάρχει, τῷ δὲ πράγματι οὐχ ὑπάρχει. τὸ γὰρ δυσύλλαβον λέγεται
μὲν καὶ κατὰ τοῦ λθυκοῦ, ἀληθεύεται δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἵππου τοῦ τινος, ᾧ συμβέ
βηκε τὸ λθυκὸν. ὡς τε ἐπὶ τούτου ἀληθὲς εἰπεῖν τάδε τὰς προτάσεις. ἆρά γε
ὅδε ὁ ἵππος; ναί, ἆρά γε λθυκὸς, ναί, ὅδε ἄρα λθυκὸς. τί δὲ τὸ λθυκὸν δυσύλλα
βον; ναί, ὁ ἵππος ἄρα δυσύλλαβος. ἐπὶ μὲν τούτου ἀληθὲς τὸ κατὰ τοῦ συμβε
βηκότος. οἷον τὸ δυσύλλαβον τὸ κατὰ τοῦ λθυκοῦ λεγόμενον, καὶ κατὰ τοῦ
ἵππου ῥηθήσεται. ἐπὶ δὲ τοῦ σωκράτους οὐκ ἀληθῶς. οὐ γὰρ εἰς ὃ σωκράτης λθυ
κὸς, τοῦτο δὲ δισύλλαβον, καὶ ὁ σωκράτης δισύλλαβον. ἐπεὶ δὲ οὖν ταῦθ' οὕ
τως ἔχει, οὐδὲν δὲ διώρισται πρότερον δεῖ λέγειν, ὅτι τὰ ὑπάρχοντα τῷ συμβε
βηκότι, ὑπάρξει καὶ τῷ πράγματι, τουτέστι καὶ τῷ ὑποκειμένῳ, ποτὲ δὲ οὐ. ἐπι
τέον πρὸς ἅπαντας, ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὸ τῷ συμβεβηκότι ὑπάρχον, καὶ τῷ
πράγματι ὑπάρχειν. ἀλλ' ἐπὶ τινων μὲν ἐνδέχεται ἐπί τινων δὲ, οὐ. καὶ ἔτι δεῖ
προφορεῖν καὶ τὸ οἷον, ἥγουν τὸ ὁρῖον. ὡς πρὸ ἐν τῷ μίνῳ τῷ πατρῶνος γέγρα
πται. ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἐκείσε. ὁ νόμος ἡμῖν πέφυν ὁρῖον, καὶ ὁρῶν τῶν νόμων.
τὰ δὲ ἐπαγόμενα σοφίσματα τοιαῦτά εἰσιν. ἆρ' οἶδας ὃ μέλλωσθ ὁρῶντα; οὐ.
ἆρ' οἶδας ὅτι ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν; ναί. τοῦτο δέσθ μέλλωσθ ὁρῶντα. οἶδας ἄρα ὃ μέλ
λωσθ ὁρῶντα. ἡ λύσις, ὅτι ποὺ ταυτόν ἐστι τὸ τὴν ἀρετὴν ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὸ μέλ
λειν ὁρῶντα θαι εἰ ἔστιν ἀγαθόν. ἀλλὰ ἀγαθῶ οὔσῃ συμβέβηκεν αὐτῇ, τὸ μέλ
λειν ὁρῶντα θαι, εἰ ἔστιν ἀγαθόν. πάλιν ἆρ' οἶδας τὸν πρόσοπα καὶ κεκαλυμ
μένον; οὐ. εἶπα ἀφελόντες τὸ πρὸ καλυμμα. πῶς δὲ οἶδας τοῦτον; ναί. τὸν αὐ
τὸν ἄρα οἶδας καὶ οὐκ οἶδας. πάλιν ἆράγε ὁ ἀνδριὰς ὄργόν ἐστι; ναί. ἆράγε
σός ἐστι; ναί. σὸν ἄρα ὄργόν ἐστιν ὁ ἀνδριάς. ἀλλὰ μήν καὶ οὐκ ἔστι, τοῦ φειδίου γάρ
ἐστι. πάλιν ἆράγε κύων πατήρ ἐστι; ναί ἆράγε σός ἐστι. ναί. σὸς ἄρα κύων πα
τήρ. πάλιν ἆράγε τὰ ὀλιγάκις ὀλίγα, ὀλίγα; ναί. ἀλλὰ μήν τὰ ἑκατὸν πρὸς
τὰ δεκάκις μύρια ὀλιγάκις ἐστὶν ὀλίγα, τὰ ἑκατὸν ἄρα ὀλίγα. ἀλλὰ μήν καὶ
πολλά. φανερὸν οὖν, ὡς πάντες οὗτοι οἱ παραλογισμοὶ πρὸ τὸ συμβεβηκὸς

λύονται. μόνοις γὰρ φησὶ τοῖς κατὰ τὴν οὐσίαν διαφόροις ταυτὰ ὑπάρχειν οἷον
κατὰ τὴν οὐσίαν διάφορον ὁ ἵππος καὶ ὁ βοῦς. τούτοις γοῦν ταυτὰ ἐπίσης ὑπ
άρξει. λύουσι μὲν οὖν τινες ταῦτα τὰ σοφίσματα καὶ ἕτερος. αἱρετέον δὲ
τὴν λύσιν ταύτην ὁ ἀριστοτέλης διὰ τὸ μηδὲν ἀφ' ὧν εἰρήκαμεν, πάντων τὸ πρὸ
ταυτὰ γινομένων παραλογισμῶν ἄναν ταύτην λυτικήν. καίτοι πρῶτον μὲν, κα
βάπερ ἤδη εἴπομεν, ἐλυόν τινες τὸ πρὸ τὸ συμβεβηκὸς σόφισμα, οὕτω λέγον
τες, ὡς οὐδὲν ἄτοπον, εἰ τὸν κορίσκον οἶδα μὲν καὶ οὐκ οἶδα μὲν. κατ' ἄλλο γὰρ
οἶδα μέν, καὶ κατ' ἄλλο ἀγνοοῦμεν. ἀπὸ οὐ κατὰ ταυτὸ, ταυτὴν τὴν δόκου
σαν λύσιν αἱρεῖ ὁ παγειρίτης, φησὶ τῶν πρὸ ταυτὸ λόγων τὴν αὐτὴν ἄναν
δεῖν τὴν λύσιν. ὡς πάντ' ἤδη εἰρήκαμεν. πρὸ τὸ αὐτὸ δὲ λόγοι εἰσὶ πάντες οἱ πρὸ
τὴν ἀμφιβολίαν. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ πρὸ τὴν σύνθεσιν. οἱ δὲ πρὸ τὴν ἀμφι
βολίαν οὐ πρὸ τὸ αὐτὸ, τοῖς πρὸ τὴν σύνθεσιν, ἀλλὰ πρὸ ἄλλο. λέγει οὖν δ' ἡ ὅ
τι, εἰ καλῶς ἔχει ἡ τῶν οὕτω λυόντων τὰ πρὸ τὸ συμβεβηκὸς σοφίσματα λύ
σις, ἁρμόσοι ἂν αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς πρὸ τὸ συμβεβηκός. ἀλλὰ μὴν ἐπί τινων
οὐχ ἁρμόζει. οὐκ ἄρα καλῶς λύουσι. τῶν γὰρ πρὸ τὸ αὐτὸ ἀπτόν δεῖ τὴν αὐτὴν
ἄναν λύσιν. ὡς δ' οὐκ ἔστι λύσις τῶν τοιούτων σοφισμάτων, ἡ πρὸ αὐτῶν ἀπο
δοθήσεται, ἐπάγει. αὐ ἀφελωμὲν γὰρ φησι ἀπὸ τοῦ σοφίσματος τὸ εἰδέναι, ὡς
λέγειν ἆρ' οἶδας, αὐτεισαγάγωμεν δὲ τὸ ἐστὶν ὡς μὴ λέγειν, ἆρ' οἶδος τόνδε τὸν
κεκαλυμμένον, καὶ ἆρ' οἶδας τὸν προσόντα. ἀπὸ ὅτι ἆρ' οὗτός ἐστιν, οὐκ αὖ πάν
αὐτοὶ λέγουσι λύσιν, ἐφαρμόσει ἐπ' αὐτοῦ. ἀξίωμα δὲ λέγει τὴν πρότασιν. τὸ δὲ
σόφισμα οὕτως ἐρωτᾶτο. ἔστω δὲ λόγου χάριν. ἆρα γλαύκωνος τοῦ πατρώνος
ἀδελφοῦ, ὅς τις δὴ γλαύκωνος οὐ μόνου ἀδελφὸς ἦν πατρώνος, ἀλλὰ καὶ πα
τρὸς ἦν γὰρ πατρώνας. αὖ δὴ ὁ ὁρῶντων ἦν ὁ πατρῶν, δοθέντων γὰρ καὶ τοῦτον
ἄναν τὸν ὁρῶντων ὁμοῦν, οὕτως αὐτὸν ἤρετο ὁ ὁρίζων, ἆρά γε ᾧ πλάτων ὁ γλαύ
κος σός ἐστι; ναί. ἆρά γε ὁ γλαύκων πατήρ ἐστι; ναί. ὁ γλαύκων ἆρα ᾧ πατρῶν
σός ἐστι πατήρ. ἐπὶ δὴ τούτου τοῦ σοφίσματος, πῶς αὖ ἔχοι χώραν, ἢν αὐτοὶ
λύσιν λέγουσιν. ὅτι τοῦτον μὲν οἶδα, τὸν δὲ οὐκ οἶδα. οἶδε γὰρ ἀμφότερον, ὅ
πατρῶν, καὶ ὅτι πάλιν ἐστὶν ὁ γλαύκων, καὶ ὅτι ᾧ τὸ πατρῶνος δηλονότι ἐστί. πῶ
ὡς τοὺς μὴ ὑπὸ τινων λεγομένην λύσις ἁρμόσοι αὖ εἰς πάντας τοὺς πρὸ τὸ συμβε
βηκός. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐπί τινων ἀληθές ἐστι τὸ λέγειν, ὅτι τὸν αὐτὸν οἶδα, καὶ ἀγνοῶ.
κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο. ἀπὸ ὧδε τοῦτο λέγεται οὐκ ἐγχωρεῖ. πολλαὶ δ' εἰσὶν αἱ κακίαι
τοῦ συλλογισμοῦ, πλὴν οὐχ ἡ τῆς ἰσχούσης κακίας ἐμφανίσας, καὶ τὸ πραγμα
τός ἐστι λύσις, ὅπερ μάκρον ὁ πάσῃ θρεπτέον ἀπὸ καὶ ἐπὶ τοῦ φθόνος, ὡς πάντα τὸ δὲ
ὁ σωκράτης καθῆται. ὁ καθήμενος γραφεῖ, ὁ σωκράτης ἆρα γραφεῖ. τοῦτο φθό
νος ἐνταῦθα οὐχὶ εἴτις ὁρᾷ, ὅτι διὰ τὸ ὑπολαμβάνεσθαι τὸν σωκράτην καθῆσθαι, τὸ
φθόνος πλὴν ἔχει, κἂν εἰ τύχη φθόνος ὂν τὸ τὸν σωκράτην καθῆσθαι. ἀπὸ διὰ τὸ
τὸν καθήμενον γραφεῖν. οὐκ ἀρκεῖ οὕτω πρὸς λύσιν τὸ δεῖξαι, ὅτι φθόνος ἐστὶ τὸ
πῶς ἀφεῖν. ἀλλὰ χρὴ καὶ τὸν τρόπον εἰπεῖν, καὶ τὸ αἴτιον, παρὸ τὸ φθόνος γέ

γονεν. εἰ γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο καταφατικῶν συμπεραίνεται τις τὸ
τὸν ἄνθρωπον ἵππον εἶναι, οὐκ ἀρκεῖ τὸ δεῖξαι τοῦτο ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίον
εἰπεῖν· ὅτι τὸ ψεῦδος συνήχθη· διὰ τὸ τοῦ σχήματος ἀσυλλόγιστον· τίθησι δὲ καὶ αὐ
τὸς πρὸς τὸ λεγόμενον, παράδειγμα. ἔστι δὲ τὸ διὰ τοῦτο λεγόμενον τοιοῦτον.
ἔλεγεν ὁ ζήνων μὴ εἶναι κίνησιν· εἴτις οὖν φησὶ ἀνιχειροῖ συνάγειν τε καὶ δεικνύ
ναι τὸν ζήνωνος λόγον τὸν ἀναιροῦντα τὴν κίνησιν, ἐκ τοῦ συνάγειν ἀδύνατόν τι,
τεθείσης τῆς τοῦ ζήνωνος ὑποθέσεως ἁμαρτάνει· οὐδὲ γὰρ λέλυκε τὸ παραλογι
σμόν· εἰ γὰρ λέγει ἐγὼ μὲν ὦ ζήνων εἶναι κίνησιν φημί· εἰ δὲ ψεῦδος τοῦτο, ἀληθὲς
δὲ ὁ σὺ φὴς τὸ μὴ εἶναι κίνησιν, ἔστω τοῦτο, καὶ κείσθω ὅτι οὐκ ἔστι κίνησις, οὐδὲ
τὸ κινεῖσθαι· ἀλλ' εἰ μή ἐστι τοῦτο, οὐδὲ τὸ πόθεν ποιῇ κινεῖσθαι ἔσται· εἰ δὲ τοῦτο, οὐ
δὲ ὁ ἥλιος ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν κινηθήσεται, οὐδὲ ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολήν· εἰ
δὲ μὴ τοῦτο, οὐδὲ ἡμέραι καὶ νύκτες ἔσονται, ὅπερ ἀδύνατον· εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνα
τον, ψευδὴς καὶ ἡ σὴ ὑπόθεσις, ἢ τὸ ἀδύνατος ἠκολούθησε· ὁ ταῦτα συλλογιζό
μενος κἂν εἰ μυριάκις ἢ συλλογιστικῶς, καὶ ἀληθῶς συμπεραινόμενος, καὶ συνά
γων ὡς ἀδύνατον μὴ εἶναι κίνησιν, ἐκ τοῦ συνελαύνειν τὴν ζήνωνος ὑπόθεσιν εἰς τὸ
ἀδύνατον, οὐ λέλυκε τὸ σόφισμα τὸ τοῦ ζήνωνος, ἀεὶ ὁ λέγων ὅτι ἐνεργεία τὰ ἄ
πειρα λαμβάνεις, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης ἐν τῷ ζ. τῆς φησι κῆς ἀ
κροάσεως εἴρηκεν· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ἐξηγούμενοι, τεθεωρήκαμεν. εἰ οὖν μὴ
συλλελόγισθαι εἰ καὶ ἀληθές· ὃ λέγει διὰ τῶν εἰρημένων τοῦτο ἔστι· κἂν ἀληθές
φησι, κἂν ψεῦδος, ἢ τὸ ἐξ ἀσυλλογίστου τρόπου συναχθέν, ἡ τούτου ἐμφανίσις ἐ
στι λύσις. οὐ συλλογίζεται δὲ καὶ ὁ ἐκ δύο μερικῶν συνάγων τί, καὶ ἐκ δύο κα
ταφάσεων ἐν β. σχήματι. καὶ ὁ χρώμενος ὁμωνύμοις, καὶ ἀμφίβολα λαμβά
νων, καὶ εἴ τι τοιοῦτον· ὥς τε ὁ περὶ τί τούτων δείξας τὸν παραλογισμὸν γεγονέ
ναι, ἐκεῖνος λύει· ἴσως δέ φησι ἐπί τινων οὐδὲν κωλύει λύειν τὸν λόγον διὰ τοῦ δει
κνύναι ἀδύνατόν τι ἑπόμενον, ἀεὶ ἐπί γε τοῦ παρόντος, οὐκ ἀπόχρη τοῦτο· ἢ μάλιστα
τοῦτο λέγει. ὅτι ἐπί τινων μὲν οὐδὲν κωλύει λέγειν τὸ αὐτὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέ
ναι· κατ' ἄλλο μέν τοι καὶ ἄλλο· ἀλλὰ δὲ τοῦ προσιόντος κορίσκου, οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο·
οἱ δὲ γὰρ ὁ ἀποκρινόμενος καὶ τὸ προσιὸν ὅτι προσέρχεται, καὶ τὸν κορίσκον
ὅτι κορίσκος· ἀεὶ καὶ οἱ λύοντες τὸ σόφισμα, τὸ ὅτι τὰ ἑκατὸν καὶ πολλὰ καὶ
ὀλίγα συμπεραινόμενον λέγοντες, ὅτι πᾶς ἀριθμὸς καὶ πολὺς καὶ ὀλίγος· ὁμοίως
τούτοις ἁμαρτάνουσιν, οὓς εἴπομεν ἁμαρτάνειν ἐν τῷ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγειν,
ἢ τὴν τυχοῦσαν λύσιν ἐπάγοντας, καὶ μὴ παρὸν τὸ ψεῦδός ἐστι, καὶ εἴη ἂν λεῖ
πον τῷ, ὥς περ οὓς εἴπομεν, τὸ ἡμάρτανον· ὡς καὶ ἐκεῖνοι ἡμάρτανον, οὕτω καὶ
οὗτοι· τίς δέ φησιν ἡ ἁμαρτία· ἀφέντες γὰρ φησὶν λέγειν πρὸς τὸν ἐρεθίζοντα,
ὅτι οὐ συμπεραίνω, ἐφιᾶσι μὲν τοῦτο λέγειν· φασὶ δὲ αὐτὸν συμπεπεραίνθαι, καὶ πάν
τα ἀριθμὸν, καὶ πολὺν, καὶ ὀλίγον λέγουσιν· εἰ γοῦν οὕτω ποιοῦσι πῶς οὐχ ἁμαρτά
νουσιν· ἴσον δέ ἐστι τὸ λεγόμενον τῷ, εἰ γὰρ παραλιπόντες λέγειν πρὸς τὸν ἐρίζον
τα, ὅτι οὐ συμπεραίνω τὴν ἀντίφασιν τῆς θέσεως, εἰ τοῦτο γοῦν παραλιπόντες

λέγουσιν ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν ὃ συμπεραίνω, καὶ οὐδὲν ἀδύνατον· πᾶς γὰρ ἀριθμὸς, καὶ
πολὺς, καὶ ὀλίγος ἐστὶν, ἁμαρτάνουσιν· ἔνιοι δὲ καὶ τῷ διττῷ λύουσι τὸν συλ
λογισμὸν, πρὸ τῆς τῶν ῥητῶν σαφηνείας δεῖ τοῦτο προειπεῖν, ὅτι τὰ σοφίσμα
τα ταῦτα, ἃ νῦν ἐκτίθησι πρὸς τοὺς εἰδότας ἐλέγοντο· τὸ δὲ οὗτος τούτου δοῦ
λός ἐστι, συνεπεραίνον οὕτως, ἆρά γε οὗτος, τέκνον ἐστὶ; ναί· ἆρά γε οὗτος τούτου
ἐστὶ, ναί· οὗτος ἄρα τούτου τέκνον ἐστίν· ἀεὶ καὶ δοῦλος· εἰ γὰρ μὴ εἰδὼς ἐτύγ
χανεν ὁ ἀποκρινόμενος, ὅτι οὗτος δοῦλός ἐστι γλαύκωνος, ἀεὶ οὐ τέκνον· ἐκεῖνος
δὲ ἠρώτα· ἆρά γε οὗτος τέκνον ἐστὶν; ναί· ἆρά γε οὗτος γλαύκωνός ἐστι; ναί· οὗτος
ἄρα τέκνον γλαύκωνός ἐστιν, ἀεὶ καὶ δοῦλος, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ, οὐ τέκνον· εἰ οὖν
μὴ εἴδει ταῦτα ὁ ἀποκρινόμενος, εἶχεν ἂν λέγειν πρὸς τὸν ἐρωτῶντα· πόθεν δῆ
λον ὅτι δοῦλός ἐστι γλαύκωνος, καὶ οὐ τέκνον· ὥς τε πρὸς τὸν εἰδότα τὰς ἐρω
τήσεις ἐποιοῦντο· τούτων οὕτως ἐχόντων, λέγει ὁ ἀριστοτέλης τινὰς λύειν τοὺς
τοιούτους παραλογισμοὺς, τῷ διττῷ· διττὸν λέγων τὴν ὁμωνυμίαν, καὶ ἀμφιβο
λίαν· ἔλεγον γὰρ, ὅτι τὸ ἆρά γε οὗτος τούτου, διττὸν, καὶ ὅτι δοῦλος καὶ τούτου,
καὶ ὅτι τέκνον τούτου· ὁμοίως φησὶ καὶ τὸ, οὗτος τούτου τέκνον, διττόν· καὶ γὰρ ἢ
ὅτι γλαύκωνος τέκνον, ἢ ὅτι τοῦ γενήσαντος αὐτὸν, πρὸς δὴ ταῦτά φησιν ὁ ἀριστο
τέλης μὴ καλῶς λύειν· μὴ γὰρ εἶναι διττὸν, τὸ ἆρά γε οὗτος τούτου· ἢ τὸ ἆρά γε
οὗτος τούτου τέκνον· ἐπειδὴ γὰρ ὡς εἴρηται, πρὸς τὸν εἰδότα, ὅτι οὗτος γλαύ
κωνός ἐστι δοῦλος, ἀεὶ οὐ τέκνον τὴν ἐρώτησιν ἐποιοῦντο, πῶς ἂν εἴη διττὸν πρὸς
αὐτὸν τὸ οὗτος τούτου· ὁ γὰρ δοὺς, τοῦτον τούτου εἶναι, ὡς ἴσον δέδωκε τῷ, τοῦ
τον τούτου δοῦλον εἶναι· ὥς τε οὐ διττὸν πρὸς αὐτὸν, τὸ ἆρα οὗτος τούτου· πάνυ
δὲ ἀνυσίμως διὰ τοῦ κατώτερον τιθεμένου αὐτοῦ εἰς παράδειγμα τοῦ ἔπους, ἐδεί
ξεν ὅτι οὐ περὶ τὸ διττόν ἐστι τὸ σόφισμα· ὥς περ γὰρ ὁ λέγων ὅτι δόσμοι τὸ, μῆ
νιν ἄειδε θεὰ, τὸ ἥμισυ τοῦ ἔπους, ὁ ἀκούσας οὐ τὴν ἰλιάδα ἔπος νοεῖ, οὐδ' ὡς ἥμι
συ ἰλιάδος δίδωσιν, ἀεὶ ὡς ἥμισυ στίχου, οἱ δὲ γὰρ ὡρισμένως, ὅτι ἥμισυ ἔπους ἐστὶ
τὸ μῆνιν ἄειδε θεὰ, ἀεὶ οὐ τῆς ποιήσεως, οὐ γὰρ λέγεται, ἡ ἰλιὰς ἔπος, ἀεὶ ὁ στί
χος· εἰ μὲν γὰρ ἐλέγετο, καὶ ἡ ἰλιὰς, καὶ ὁ στίχος ἔπος· τότε ἦν ἂν διττὸν τὸ, δό
σμοι τὸ ἥμισυ τοῦ ἔπους· ἐπεὶ δὲ οὐ λέγεται ἔπος ἡ ἰλιὰς, ἀεὶ ὁ στίχος, οὐ διττόν·
οὕτως καὶ ἐπ' ἐκείνων· τὸ δὲ οἷον ὅτι σός ἐστι πατὴρ, ἢ υἱὸς, ἴσόν ἐστι τῷ, σὸς ἄ
ρα ὦ γλαύκων οὗτος υἱὸς, καὶ σὸς ὦ δοῦλε ὁ γλαύκων πατήρ· λύει δὲ λέγων,
ὅτι εἰ περὶ τὸ διττὸν ἦν τὸ σόφισμα, ἔχρην τὸ ὄνομα, καὶ τὸν λόγον κυρίως λέγε
σθαι, καθ' ὧν λέγονται· ὁ γὰρ κύων τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὢν, κυρίως λέγε
ται, καὶ κατὰ τοῦ χερσαίου, καὶ κατὰ τοῦ ἀστρώου· ὁ δὲ πατὴρ κατὰ τοῦ δούλου,
ἐφ' οὗ καὶ τὸ, σὸς ἐδόθη, οὐ λέγεται κυρίως, ὁ γὰρ εἰπὼν ὅτι ναὶ σὸς, τὸ σὸς ὡς
πρὸς δοῦλον δέδωκεν· οὐ λέγεται δὲ ὁ πατὴρ δούλου πατὴρ, ὥς τε οὐ διτ
τὸς, ὁ λόγος, διὰ τὸ, τὸ διττὸν κυρίως κατὰ πάντων λέγεσθαι, καθ' ὧν λέγεται
τὸ δοῦλος. οὗ ὡς ταυτὸν τὸ σὸς ἐδόθη μὴ λέγεσθαι κυρίως πρὸς τὸν πατέ
ρα· τὴν δὲ λέξιν τὴν τόδε τόνδε εἶναι τοῦδε τέκνον, ὑπερβατῶς ἀναγνωστέον οὕ

τῶς. τὸ δὲ τόνδε τοῦδε οὐδεὶς λέγει κυρίως εἶναι τέκνον. εἰ γὰρ τὸ τέκνον κυρίως πρὸς τὸν δεσπότην ἐλέγετο, τότε ἂν καὶ τὰ δηλοτικὰ τούτων τὰ, τόδε τοῦδε ἦσαν δίττα, σημαίνονται, ὅτι τὸ τέκνον καὶ δεσπότου ἐστὶ τέκνον, καὶ πατρός. καὶ ὁ πατὴρ καὶ δούλου πατὴρ, καὶ υἱοῦ. ἐπεὶ δὲ τὸ τέκνον οὐ λέγεται δεσπότου, ἀνὰ πατρός. οὐδὲ τὸ τῶν τέκνου καὶ πατρὸς δηλωτικὸν, ὅπερ ἐστὶ τὸ, τὸ δὲ τοῦδε, δίττὸν ἔσται. ὁμοίως καὶ ἀπὸ τῶν δούλου καὶ δεσπότου. ὅτι δὲ οὐ λέγεται δίττως δῆλον. οὐδεὶς γὰρ τὸν δοῦλον τούτου τέκνον κυρίως λέγει, εἰ δοῦλον αὐτὸν αὐτοῦ γινώσκει καὶ μὴ τέκνον, καὶ σύνελόντα φάναι, τὸ, τόνδε τοῦδε εἶναι τέκνον, τοῦ*

εἰ γοῦν καί τινες φησὶ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, ἢ τὴν ἀμφιβολίαν. ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ δίττα λέγουσιν εἶναι τὸ σόφισμα. ἀλλ' οὖν ὡς δὲ δεῖκται περὶ τὸ συμβεβηκός ἐστι. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς φρονήσεως σόφισμα τοιοῦτον. ἆρά γε ἐστὶν ἀπιστήμη τῶν κακῶν, ναὶ τὰ γὰρ κακὰ ἀπιστητά, ἀνὰ μὴν ἡ φρόνησις ἀπιστήμη, ἡ φρόνησις ἄρα τῶν κακῶν. ἔστιν ἄρα ἡ φρόνησις κακόν τι. καὶ τοῦτο δὲ λέγει τινὰς τῷ δίττῷ λύειν. τὸ γὰρ τούτων εἶναι, δίττον φασί. πρὸς ἣν λύσιν ἐνιστάμενος ὡς μὴ ἀρκούντως ἔχουσαν, ἐπήγαγε λέγων. τὸ δὲ τοῦτο τούτων εἶναι. οὐ λέγεται πολλαχῶς, ἀνὰ κτῆμα ὡσεὶ ἐλέγετο. ὥσπερ γὰρ τὸ χωρίον τόδε τῶν ἀθηναίων ὄν, οὐ λέγεται πολλαχῶς, ἀνὰ κτῆμα, ἢ δοῦλος, καθάπερ εἴρηται. οὕτως οὐδὲ τὸ τὴν ἀρετὴν εἶναι τῶν κακῶν πολλαχῶς λέγεται. δῆλον γὰρ πᾶσιν, ὅτι οὐ κακόν τί ἐστιν ἡ ἀρετή. οὐδεὶς γὰρ κακὸν αὐτὴν λέγων κυριολεκτεῖ. ἀνὰ οὕτως λέγεται τῶν κακῶν, ὡς ἀπιστήμη τῶν ἀπιστητῶν. περὶ τὸ συμβεβηκὸς ἄρα καὶ τοῦτο. καὶ οὐ περὶ τὸ δίττόν. διότι γὰρ ἡ φρόνησις τούτων ἐστὶν, συμβέβηκε δὲ τούτοις κακὰ εἶναι, διὰ τοῦτο λέγεται ἡ φρόνησις τῶν κακῶν. εἰδ' ἄρα πολλαχῶς. καὶ γὰρ τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων φαμὲν εἶναι. λείπει ἂν τῷ λόγῳ τὸ, οὐ καλῶς λέγει, καὶ εἴη ἂν τὸ πλῆρες τοιοῦτον. εἰδέ τις τὸ, τοῦτο τούτων, ἢ τὸ, οὗτος τούτου, πολλαχῶς λέγεσθαι φησὶ, ὅτι καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων τὸν ἄνθρωπον τῶν ζώων, πολλαχῶς λέγεται. εἰ οὖν τοῦτο τίς εἴπει οὐ καλῶς λέγει. καὶ τὴν ἀντίαν τοῦ μὴ καλῶς λέγειν τὸν εἰπόντα τοῦτο γοργῶς τέθεικε. διὰ τοῦ, ἀνὰ οὐ κτῆμα, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐ γὰρ λέγεται κτῆμα. ἐστὶ δὲ καὶ ἡ σύμπασα τῶν λέξεων διάνοια τοιαύτη. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἄνος καθ' ἕνα μὲν τρόπον ἐλέγετο τῶν ζώων, διότι ζώων ἐστί. πᾶν γὰρ ζῶον οὐ τῶν μὴ ζώων, ἀνὰ τῶν ζώων. κατ' ἄλλον δὲ πάλιν ἐλέγετο τῶν ζώων, ὥσπερ ὁ πειραιεὺς, μᾶλλον δὲ ἡ τύναιγρα τῶν ἀθηναίων. λέγεται γὰρ ταῦτα τῶν ἀθηναίων, ὡς κτήματα. τότε δὴ τότε. καὶ τὸ, τόδε τοῦδε. ἢ τὸ, τοῦτο τούτων, ἐλέγετο ἂν πολλαχῶς. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων οὐ λέγεται πολλαχῶς. οὐδεὶς γὰρ ἀκούσας αὐτὸν τῶν ζώων ὡς κτῆμα εἶναι τῶν ζώων ἀκούει, ἀνὰ ὅτι ζῶόν ἐστιν. οὐ γὰρ λέγεται κυρίως ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων ὡς κτῆμα τῶν ζώων. οὐδ' ὁ τοῦτο λέγων, κυριολεκτεῖ. ἐπεὶ οὖν ὁ ἄνθρωπος τῶν ζώων οὐ λέγεται πολλαχῶς, οὐδὲ τὸ, τούτου δηλοτικόν. ἔστι δὲ τὸ τοῦτο τούτων, δίττόν ἐστιν, ὥστε οὐδὲ τὸ σημαντικὸν τῶν δούλου καὶ δεσπότου, ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ, τοῦτο τούτου, δίττόν. καὶ εἴρηται πρότερον διατί. τὸ δὲ καὶ ἐάντι

πρὸς τὰ κακὰ λέγηται ὥστινος, ταυτόν ἐστι τῷ. καὶ ἐάντι πρὸς τὰ κακὰ λέγηται κατὰ γενικὴν πτῶσιν καθάπερ ἡ φρόνησις λέγεται τῶν κακῶν, ῥηθήσεται μέν. ἀνὰ οὐχ ὅτι κακή ἐστι τῶν κακῶν, ἀνὰ ὅτι ἀπιστήμη οὖσα τῶν κακῶν. ὁ γὰρ φρόνιμος ἐπίσταται τὰ κακά. ὥστε τὰ σοφίσματα ταῦτα ἁμικρῷ πρότερον εἰρήκαμεν, περὶ τὸ συμβεβηκὸς γέγονεν, ἀνὰ οὐ τῷ δίττῷ. πῆ δὲ καὶ ἁπλῶς αὐτὸ τὸ περὶ συμβεβηκὸς ὠνόμασαν. πῆ γὰρ ὢν ὅδε τοῦδε, οἷον δοῦλος δεσπότου, καὶ ἁπλῶς κατὰ πάντα καθ' ὅσον τὸ, τόδε τοῦδε λέγεσθαι δύναται, ἀπὸ φέρειν ἀξιοῦσιν, καί τοι ἐνδέχεται φησὶ ἴσως ἀγαθὸν εἶναι τὴν τῶν κακῶν ὡς ἡ ἀνδρεία, ἁπλῶς οὖσα ἀγαθὸν, δοκεῖ τισι διὰ τὰ ἐν πολέμοις τραύματα εἶναι κακόν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸ, τὸ, ἴσως προσέθηκεν, ὥστε ὁ λόγος ὁ λέγων ἡ ἀνδρεία τῶν κακῶν, δίττος. ἢ γὰρ ὅτι κακόν τί ἐστιν ἡ ἀνδρεία, ἢ ὅτι ἐπίσταται τὰ κακά. ἀνὰ εἰ καὶ ἐνδέχεταί ποτέ τινα λόγον λέγοντά τι ἀγαθὸν τῶν κακῶν εἶναι τὸ δίττὸν ἔχειν. ὡς ἀπὸ τῆς ἀνδρείας καὶ τῶν πλούτου καὶ ὑγείας, καὶ ἄλλων τινῶν, ἀλλ' οὔτι γε τὸν λέγοντα τὴν φρόνησιν τῶν κακῶν, τὸ δίττὸν ἔχειν φήσαιμεν. καὶ τοῦτο εἰπὼν τίθησι λόγον δοκοῦντα μὲν ἔχειν τὸ δίττὸν, μὴ ὄντα δὲ δίττὸν, ὡς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ. εἰσὶ δὲ ὃν ἐπάγει λόγον δοκοῦντα ἔχειν τὸ δίττὸν οὗτος, ἀνὰ εἴτι δοῦλον εἴη ἀγαθὸν μοχθηροῦ. φέρεται δὲ καὶ ἄλλη ἡ γραφὴ ἔχουσα οὕτως. ἀνὰ εἴτι δοῦλον εἴη ἀγαθὸν ὄνομα μαχθηροῦ, ὅδε λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. ἐάντις δοῦλος ἀγαθὸς ὢν, ἢ εἰ γάρ τις δοῦλος ὄνομα ἔσχε κεκλῆσθαι ἀγαθὸς τύχοι δουλεύειν μοχθηρῷ. λέγει δέ τις τὸ ἀγαθὸν μοχθηροῦ, δόξειεν ἂν δίττὸς ὁ λόγος εἶναι. ἐπειδὴ γὰρ οἱ πλείους τῶν δούλων μοχθηροὶ λέγονται, φαντασίαν τινὰ ἀποτελεῖ τῶν δίττοῦ. ἢ γὰρ ὅτι ὁ ἀγαθὸς μοχθηρὸς, ἢ ὅτι δοῦλος μοχθηροῦ τοῦτο θεὶς, ἐνίσταται καθάπερ εἶπον μὴ εἶναι δίττὸν τὸν λόγον λέγων. οὐ γὰρ εἰ ἀγαθὸν δοῦλον ὂν λέγεται καὶ μοχθηροῦ, καὶ ἀγαθὸν μοχθηροῦ ῥηθήσεται. τὸ δὲ ἅμα πρόκειται ὡς εἰ ἔλεγεν, οὐ τὰ δύο ὁμοῦ ἀγαθὸν πονηροῦ, ἀνὰ τὰ τρία ἀγαθὸν δοῦλον πονηροῦ, τοῦτο γὰρ τὰ ἠρωτημένα ἀναγκάζει σύνε πινοεῖν. ταῦτα μὲν διὰ τῆς μιᾶς τῶν γραφῶν λέγοιντ' ἄν. διὰ δὲ τῆς ἐχούσης καὶ τὸ ὄνομα προσκείμενον λέγοι ἄν. οὐ γὰρ εἰ τῷ δούλῳ κεῖται ὄνομα ἀγαθὸν, ὡς μὴ καλεῖσθαι νικοκλέα ἢ πλάτωνα ἢ ἱππόνικον, ἢ ἄλλο τοιοῦτον, ἀνὰ ἀγαθόν. ὥσπερ ὀλυμπιονίκης ὠνομάζετο αὐτὸ τοῦτο ἄνος, ἤδη καὶ τὸ ἀγαθὸν μοχθηροῦ δίττόν, οἷον ὅτι τὸ ἀγαθὸν ὄνομα τῶν δούλου πονηρόν ἐστιν, ἢ ὅτι πονηροῦ δεσπότου, ἀλλ' ἁπλοῦν. ὥστε περὶ τὸ συμβεβηκός. οὐ γὰρ εἰ συμβέβηκε τῷ αὐτῷ ἀγαθῷ τε λέγεσθαι καὶ πονηροῦ εἶναι, καὶ τὸ ἀγαθὸν πονηροῦ ἐστιν. ὥσπερ οὐδὲ εἰ ἡ φρόνησις, ἀπιστήμης. τῇ δὲ ἀπιστήμῃ συμβέβηκεν θεωρητικῇ τῶν κακῶν εἶναι, καὶ ἡ φρόνησις τῶν κακῶν ἐστίν. οὐ γὰρ ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγεται, πάντα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου τῷ κατηγορουμένῳ ῥηθήσεται. ὥστε οὐκ εἰ συμβέβηκε τῷ δούλῳ ἀγαθῷ λέγεσθαι. τούτῳ δὲ πάλιν πονηροῦ. καὶ τὸ ἀγαθὸν πονηροῦ. ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν δοῦλον πονηροῦ δεσπότου. ἀλλ' οὐδὲ τὸ τὸν ἄνθρωπον φαίναι τῶν ζώων εἶναι, οὐ λέγεται πολλαχῶς. πανύθεις ἀσαφῶς τὰς ἀν-

τίας καθ' ἃς οὐ καλῶς φαίνονται λέγοντες. διττὸν γὰρ τούτου τοῦτο. πάλιν γὰρ ἄν-
τιον ἐκτίθεται καὶ φησί. οὐδὲ γὰρ γὰρ ἀνθρώπου φαίνει τῶν ζώων, οὐ λέγεται πολ-
λαχῶς. ὥσπερ οὐδὲ γὰρ γὰρ ἀγαθὸν δοῦλον προνηροῦ. οὐ γὰρ εἴποτέ τι φησὶ σημαί-
νομεν ἀφελόντες τούτου ἐκεῖνο πολλαχῶς λέγεται. ἔστι δὲ ὃ λέγει. οὐ γὰρ πᾶν
γὰρ καθ' αὑτὸ γὰρ ἀποληφθὲν καὶ ὁρισμένον καὶ γνώριμον ὄν, καὶ τούτου λεγόμενον,
πολλαχῶς λέγεται. οὐ γὰρ εἰ συμβέβηκε τούτῳ σῶ εἶναι καὶ τέκνῳ εἶναι. σόν
ἐστι τέκνον. οὐ γὰρ τὰ τῷ αὐτῷ συμβεβηκότα καὶ ἀνήλοις τὰ αὐτὰ, οὐ γὰρ εἰ ὁ
κορίσκος καὶ μουσικὸς καὶ λευκὸς, καὶ γὰρ μουσικὸν καὶ γὰρ λευκὸν ταυτόν. εἰ μὲν
γὰρ πάντα τὰ κατὰ συμβεβηκὸς κατηγορούμενα τοῦ αὐτοῦ τινὸς καὶ ἀλλή-
λοις καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἦν ταυτὰ, τότε ἂν καὶ γὰρ, οὗτος σὸς ἦν διττὸν, καὶ γὰρ,
οὗτος τούτου. οὐδὲν γὰρ διέφερε γὰρ, σὸς ἀπὸ τέκνου ἢ δούλου εἰπεῖν. ἐπειδὴ γὰρ
τεκνὸν καὶ γὰρ δοῦλον κατὰ τοῦ αὐτοῦ λεγόμενα, τὰ αὐτά ἐστιν. ἐπεὶ δὲ οὐ ταυ-
τὰ, ἀλλ' ἕτερα, πῶς οἷόν τε λέγειν, ὅτι πᾶν γὰρ καθ' αὑτὸ ἀποληφθὲν, ὡς τούτου
μόνου δηλωτικὸν, διττόν. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν. ἐπειδὴ γὰρ μῆνιν ἄειδε θεὰ ἀφελόντες
ὡρισμένως οἴδαμεν, ὅτε ἥμισυ στίχου ἐστὶ, καὶ οὐ τῆς ἰλιάδος ὁ λέγων, ὅτι δό-
σμοι γὰρ μῆνιν ἄειδε θεά. γὰρ ἥμισυ τοῦ ἔπους, διττὸς ἂν ἦν ἀνὰ μὴν οὐ διττὸς καθ' αὑ-
τὸ ληφθὲν γὰρ μῆνιν ἄειδε θεά. δῆλον γέγονε τινὸς ἐστιν ἥμισυ. ὥστε καὶ ὁ τοῦτο
σημαίνων λόγος, οὐ διττός. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ ὁ λέγων ἄρα ὁ δὲ σὸς, διττός. δῆλον
γὰρ ἐστιν ὅπως οὗτος τούτου ἐστίν. ὥστε οὐ λέγεται πολλαχῶς γὰρ τούτου τοῦτο.
ὅταν ἀφελόντες τι γνώριμον ὄν τί ἐστι, ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ ὀνομάζομεν. λέ-
γω δὴ προσηγορίαν γὰρ, τούτου τοῦτο. οὐ γὰρ γὰρ πηλάτωνα καὶ ἀριστῶνα καθ' αὑτοὺς
λαβὼν καὶ ὀρωτῶν. ἆρά γε οὗτος τούτου ἐστὶ, ταυτὸν λέγει τῷ, ἆρα ὁ πηλάτων υἱός ἐ-
στιν ἀριστῶνος. καὶ οὐ διττὸν ἐνταῦθα γὰρ ἐρώτημα, διὰ γὰρ τὰ ληφθέντα γνώριμα τυγ-
χάνειν, πῶς ἀπαλλήλων εἰσόν. ἔτι γὰρ οὐδὲ γὰρ εἴποτέ τί τινος ἀφελόντες. τοιοῦ-
τόν ἐστι. οὐ γὰρ γὰρ, τούτου τοῦτο λέγεται πολλαχῶς εἴποτέ τινος ἀφελόντες, ση-
μαίνομεν τῇ προσηγορίᾳ τῇ τούτου τοῦτο. καὶ γὰρ εἰπόντες δός μοι γὰρ ἥμισυ τοῦ
ἔπους γὰρ μῆνιν ἄειδε θεά. δυνάμει τῇ σημαίνομεν προσηγορίᾳ τῇ τούτου τοῦτο.
εἰ γὰρ οὖν διττὸν, τοῦτο γὰρ δεῖ προσυπακούειν εἰπόντες δός μοι τούτου τοῦτο, ἤ-
γουν τοῦ στίχου γὰρ ἥμισυ τοῦ ἔπους. οἷον γὰρ, μῆνιν ἄειδε θεά. σημαίνομεν τὴν ἰλιά-
δα, ἤγουν σημαίνομεν, ὅτι δός μοι γὰρ ἥμισυ τῆς ἰλιάδος, ἀνὰ οὐ τοῦτο σημαίνο-
μεν, ἐν δὲ τῇ λέξει, τῇ καὶ γὰρ γὰρ ἥμισυ εἰπόντες δός μοι ὑποστικτέον εἰς γὰρ δός
μοι, εἶτα ὑπακτέον γὰρ, ἰλιάδα σημαίνομεν. ἔστι δὲ γὰρ τῆς λέξεως κατάλληλον
τοιοῦτον. καὶ γὰρ γὰρ ἥμισυ τοῦ ἔπους εἰπόντες οἷον γὰρ μῆνιν ἄειδε θεὰ, ἰλιάδα
σημαίνομεν. λέγοι δ' ἂν διὰ αὐτοῦ. εἰ πᾶν γὰρ τούτου τοῦτο διττὸν, καὶ γὰρ δός μοι
γὰρ ἥμισυ τοῦ ἔπους, διττόν ἐστιν, καὶ τοῦτο λέγοντες, λέγοιμεν ἂν δός μοι γὰρ ἥμι-
συ τῆς ἰλιάδος. τοὺς δὲ περὶ γὰρ κυρίως, τόδε ἢ πῆ, ἢ πρῦ. τίνες εἰσὶν οἱ
περὶ γὰρ κυρίως, ἐξηγήσατο, διὰ τοῦ ἢ πῆ, ἢ πρῦ, ἢ πῶς. ὅσοι γὰρ περὶ γὰρ πῆ, ἢ
πρῦ, ἢ πῶς ἀληθεύειν, ἢ μὴ ἀληθεύειν, καὶ ἁπλῶς ἀληθεύειν, ἢ ψεύδεσθαι. ἢ
ὑπάρχειν,

ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν ἀξιοῦντες. περὶ γὰρ κυρίως λεγόμενον ἀξιοῦσιν. ἁπλῶς
μὲν γὰρ γὰρ αὐτὸ καὶ ἓν ἅμα λευκὸν εἶναι, καὶ οὐ λευκὸν ἀδύνατον. πῆ δὲ οὐκ ἀ-
δύνατον. ὥσπερ ὁ ὀφθαλμὸς, πῆ μὲν λευκὸς, πῆ δὲ οὐ λευκός. καὶ πρὸς μὲν γὰρ
τυμβωρύχον, ἢ λῃστὴν ἀγαθὸν ἡ νόσος, ἁπλῶς δὲ οὐκ ἀγαθόν. καὶ πῶς μὲν γὰρ
μὴ ὄν ἐστι. ἔστι γὰρ δοξαστικὸν, ἁπλῶς δὲ οὐκ ἔστι. γὰρ δ' ὥστε εἰ τόδε μὲν ἁπλῶς. τό-
δε πῆ, οὕτω ἔλεγχος. δύναται καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνθίοπος ἀκούεσθαι. εἰ γὰρ ἁπλῶς μὲν
κατὰ τὴν σαρκὸς ἀπὸ φαίνειαν ἐστι μέλας, κατὰ δὲ τοὺς ὀδόντας ἐστὶ λευκός. ὁ συ-
νάγων λευκὸν αὐτὸν, καὶ οὐ λευκὸν οὐκ ἐλέγχει. δύναται γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ ἁπλῶς μὴ
ὄντος. εἰ γὰρ ἁπλῶς μέν ἐστι μὴ ὄν, πῆ δὲ ὄν. ὡς δοξαστικόν. ἔστι γὰρ αὐτοῦ δόξα
οὐχ ὅτι ἐστὶν, ἀνὰ ὅτι οὐκ ἔστιν. ὁ συνάγων αὐτὸ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, οὐκ ἐλέγχει.
εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι τοῦτ' ἔχοντες. τὰ σοφίσματα τοιαῦτα. ἆρ' ἐν-
δέχεται γὰρ μὴ ὂν εἶναι; οὔ. ἆρά γε γὰρ μὴ ὄν, δοξαστόν ἐστι; ναί. γὰρ μὴ ὂν ἄρα ἐστί. γὰρ
γὰρ ἀλλὰ μήν ἐστι γέ τι μὴ ὄν. ὡς ἴσον ἐστὶ τῷ, ἀνὰ μὴν γὰρ μὴ ὄν ἐστί τι. οἷον δο-
ξαστόν. πάλιν γὰρ ὂν συνάγουσι μὴ εἶναι οὕτως. εἰ ἔστι γὰρ ὄν, ἢ ἄνθρωπός ἐστιν ἢ ἵπ-
πος ἢ βοὺς, ἢ τι τοιούτων. οὐδὲν δὲ τούτων ἐστίν. ὥστε οὐδέ ἐστιν. οὐκ ἄρα ἐστὶ γὰρ
ὄν. πάλιν ἆρ' ἐνδέχεται γὰρ αὐτὸν ἅμα εὐορκεῖν καὶ ἀπορκεῖν. ὁ δὲ ὁμόσας ἀπο-
ρκήσειν, ἀπώρκησεν. ὥστε εὐόρκησεν. ἠλήθευσε γὰρ πεποιηκὼς ὃ ποιεῖν ὤμοσεν,
ὁμόσας γὰρ ἀπορκήσειν ἀπόρκησεν, ὁ αὐτὸς ἄρα ἅμα ἀπορκεῖ καὶ εὐορκεῖ. πά-
λιν, ἆρα γὰρ αὐτὸν ἐγχωρεῖ ἅμα τῷ αὐτῷ πείθεσθαι καὶ ἀπειθεῖν; οὔ. ἀνὰ μὴν
ὁ δὲ πείθεται μὲν τῷ γεωμέτρῃ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν πηλευρὰν, ἀπειθεὶ δὲ σύμ-
μετρον εἶναι. καὶ πείθεται μείζονα εἶναι γὰρ ἥλιον τῆς γῆς. ἀπειθεῖ δὲ τῷ αὐτῷ
ἐλάττονα εἶναι. ὁ αὐτὸς ἄρα τῷ αὐτῷ πείθεται καὶ ἀπειθεῖ. θεῖς δὲ τὰ σοφίσμα-
τα συντόμως λύει αὐτὰ λέγων. ἢ οὔτε γὰρ εἶναί τι ταυτὸν, τουτέστιν οὐ ταυτόν
ἐστι γὰρ λέγειν γὰρ μὴ ὂν ὅτι ἐστὶ τί, οἷον δοξαστὸν, καὶ ἁπλῶς ὅτι ἐστὶν, εἰ μὲν γὰρ γὰρ
τί ὂν ταυτὸν ἦν τῷ ἁπλῶς ὄντι, ἦν ἂν γὰρ μὴ ὄν, ὄν. ἐπεὶ δὲ ἕτερον, οὐκ ἔσται γὰρ μὴ
ὂν ὄν. λύει δὲ σαφῶς καὶ γὰρ γὰρ αὐτὸν ἅμα ἀπορκεῖν καὶ εὐορκεῖν, λέγων, πλὴν
τοῦτο μόνον εὐορκεῖ δὲ οὔ. ὃ ἴσον ἐστὶ, τῷ ἁπλῶς μὲν οὐκ εὐορκεῖ, ἀνὰ τοῦτο μόνον
ὅτι ὁμόσας ἀπορκήσειν ἀπώρκησεν. ὥστε κατὰ τοῦτο μόνον. ἁπλῶς δὲ οὐκ εὐορ-
κεῖ ἀνὰ τοῦτο μόνον ὅτι ὁμόσας ἀπορκήσειν ἀπώρκησεν. ὥστε κατὰ τοῦτο μόνον
ἁπλῶς δὲ οὐκ εὐορκεῖ, ὥστε οὐχ ἁπλῶς ὁ ἀπορκῶν εὐορκεῖ, ἀλλὰ πῆ. οὐδὲ ὁ ἀ-
πειθῶν ἁπλῶς πείθεται, ἀλλὰ τί πείθεται. ἁπλῶς γὰρ πειθόμενος τῷ ἀληθεῖ ἐ-
φ' οὗ καὶ γὰρ πείθεται ἀληθῶς λέγεται. ὁ γὰρ τοῖς ἀληθέσι πιστεύων καὶ τούτοις πει-
θόμενος, κυρίως πείθεται, ἀπειθεῖ δὲ τῷ ψευδεῖ. καί ἐστιν ἄλλο μὲν ὦ πείθεται,
ἄλλο δὲ ὦ ἀπειθεῖ. ὅμοιος δὲ λόγος καὶ περὶ τοῦ ψεύδεσθαί τι γὰρ αὐτόν.
γὰρ περὶ τοῦ ψεύδεσθαι γὰρ αὐτὸν ἅμα καὶ ἀληθεύειν σόφισμα, καὶ ἠρωτᾶτο,
καὶ συνεπεραίνετο ἐπ' ἐκείνων οἷς ὁμοίως ὑπῆρχε τὰ ἀντικείμενα. ταῦτα δ' ἐ-
στὶν, ὧν ἐστι γὰρ μὲν ἥμισυ λευκὸν, γὰρ δὲ ἥμισυ μέλαν. ὥσπερ ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔ-
χειν θεωροῦμεν. ἡ δὲ ἀγωγὴ τοῦ σοφίσματος τοιαύτη. ἆρά γε ἐνδέχεται γὰρ αὐ-

γὸν ἅμα ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν; οὐ δῆπου ἐτῶν γόν. ἀναμὴν ὁ ἐτῶν γὸν ὀφθαλ
μὸν λευκὸν ψεύδεται, ἀνὰ καὶ ἀληθεύει. ἅμα γάρ ἐστι λευκὸς, καὶ οὐ λευκός. λέγε
δὲ καὶ τοῦτον τὸν αὐτὸν εἶναι λύσιν, ἀναὰ διὰ τὸ μὴ ἕναι δύο ἐφεξῆς, καὶ μάλιστα
ἐν οἷς τὰ αὐτικείμενα ὁμοίως ὑπάρχει. πότερον δὲ ἐφάσκομεν. ἆρα τὸ ἀληθεύειν,
ἢ τὸ ψεύδεσθαι τὴν δυσκολίαν παρέχεται οὐδὲν δὲ κωλύει τὸν αὐτὸν, ἁπλῶς
μὲν εἶναι ἀληθῆ, τῶν δὲ ψευδῶν· ὡς ἐπὶ τοῦ ἀμβίου τος, καὶ τοῦ μὴ ὄντος. ὁ γὰρ τὸν ἀμβίου τα
μέλαινα λέγων, ἁπλῶς μέν ἐστιν ἀληθὴς, τῶν δὲ ψευδῶν· ὁ δὲ λέγων αὐτὸν λευ
κὸν· ἁπλῶς μὲν ψευδῆς, τῶν δὲ ἀληθῶν. τὸ δὲ, ἡ πινος λέγει αὐ ἐφ' οὗ τὸ ἥμισυ λευ
κόν. τὸ δὲ ἥμισυ οὐ λευκόν. οὗτος γὰρ οὔτε ἁπλῶς ἐστιν ἀληθὴς, τῶν δὲ ψευδῶν· οὔ
τε ἔμπαλιν ἁπλῶς μὲν ψευδής. τῶν δ' ἀληθῶν ἀναὰ τινός, ἤγουν ἐπίσης καὶ ψευ
δὴς καὶ ἀληθής. δύναται καὶ ἐκ παραλλήλου τὸ, τινος κεῖσθαι. ὁ γὰρ τῶν ψευδῶν
μόνος ἢ ἀληθεύων, κατά τι ψεύδεται ἢ ἀληθεύει καὶ οὐχ ἁπλῶς. τὸ δὲ καὶ εἶναι
ἀληθῆ τινα ἀληθῆ δὲ μή, ἴσον ἐστὶ τῷ εἶναι κατά τινες ἀληθῆ, ἁπλῶς δὲ μὴ ἀληθῆ.
ὁ γὰρ κατά τι ἀληθεύων, ἐστί τι ἀληθὴς καὶ οὐχ ἁπλῶς ἀληθής ἐστι. δύναται δέ
τις καὶ οὕτως ὁρωτῶμενου τὸ σοφίσματος ἀκούειν. ἆρα γε ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν
ἅμα καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἀληθεύειν, οὐ ἀναὰ μὴν ὃ λέγων ἐγὼ ψεύδομαι, ἅμα καὶ
ψεύδεται καὶ ἀληθεύει. ψεύδος ἆρα τὸ, οὐκ ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἅμα καὶ ἀλη
θεύειν καὶ ψεύδεσθαι. τὰ δὲ ἐφεξῆς κείμενα σοφίσματα. σαφῶς εἰσι, καὶ μάλιστα
τοῦ τὰ παραδείγματα καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τοῦ κλεόβουλο
γος δεῖ πρότερον τὴν ἀγωγὴν τοῦ σοφίσματος ἐκθέσθαι. οὕτω γὰρ καὶ ἡ λύσις,
ἣν αὐτὸς ἐπήγαγε καὶ ὑπέγραφεν, δῆλη ἔσται. ἔστι δὲ ἡ ἀγωγὴ τοῦ παραλογισμοῦ
τοιούτου. ἆρά γε βούλεται τις τὸ ἑαυτοῦ κακόν; οὐ πᾶν δὲ τὸ κλέπτειν, κακόν; ναί.
βούλεται δὲ ὁ κλέπτης κλέπτειν, ναί. τὸ ἑαυτοῦ ἄρα βούλεται κακόν. λαβεῖν δὲ
αὐτὸ τοῦ κλέπτειν ἐντεῦθεν εἴληφαμεν. ἐν οἷς λέγεται, οὐχὶ εἰ κακόν ἐστιν ὁ κλέπτης,
καὶ τὸ λαβεῖν ἐστι κακόν. τὸ δὲ ὅτι κακὸν τὸ κλέπτειν, κατασκεύαζον οἱ σοφι
σταὶ δείκνυντες κακὸν τὸν κλέπτην. ἐδείκνυον δὲ αὐτὸν κακὸν ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ
κλέπτου. ὃν αὐτὸς κλέπτου λόγον ἔφην. εἰσὶ γὰρ κλέπτης ἐστί φασιν ὁ βουλόμενος
τὰ ἀφ' ὑτέρια λάθρα λαμβάνειν· τοῦτο δὲ κακόν· καὶ ὁ κλέπτης ἄρα κακόν. ὡς τι
καὶ τὸ κλέπτειν, κακόν. ὥστε βούλεται ὁ κλέπτης τὸ ἑαυτοῦ κακόν· τοῦτο λύων ἀπε
κρίνατο λέγων, τὸ οὐ γὰρ εἰ κακόν ἐστιν ὁ κλέπτης καὶ τὸ λαβεῖν ἐστι κακόν, δυ
νάμει λέγων, οὐ γὰρ ἀκακόν ἐστιν ὁ κλέπτης καὶ τὸ κλέπτειν ὡς κακὸν βούλεται,
ἀφ' ὡς, ἀγαθὸν, ὡσπερ γὰρ οὐ τις ἐφίεται, ὡς ἀγαθοῦ ἐφίεται, καὶ κακόν ἐστιν· ὥς
τε καὶ ὁ κλέπτης οὐχ ὡς κακὸν ἀφ' ὡς ἀγαθὸν βούλεται τὸ κλέπτειν. οὐκ ἆρα τὸ
ἑαυτοῦ κακὸν βούλεται. ὅτι δὲ τὰ ἀφ' ὑτέρια λαμβάνειν ἀγαθὰ οὐκ ἔστι κακοῦ τῷ
λαμβάνοντι. οὐδ' ὡς κακὰ ὑποδεξάμενον λαβεῖν, ἀφ' ὡς, ἑαυτοῦ ἀγαθά. κατασκεύα
σε δὲ διὰ τῆς τῶν κακῶν ἀποβολῆς δυνάμει λέγων, ὡς περ τὸ ἀποβαλεῖν τὴν νόσον
καὶ τὸ κακὸν οὖσαν, οὐκ ἔστι κακὸν· οὕτως οὐδὲ τὸ λαμβάνειν ἀγαθὰ χρήματα
τὰ ἀφ' ὑτέρια, κακόν ἐστι τῷ λαμβάνοντι. εἰ γὰρ ὧν ἡ ἀποβολὴ, ὡς ἐν τοῖς τοιούτοις

εἴρηται, κακόν, τούτων ἡ λῆψις ἀγαθόν· ἀναὰ μὴν ἡ ἀποβολὴ τοῦ χρήματος κακόν,
ἡ λῆψις ἄρα ἀγαθόν, τὸ κλέπτειν ἄρα ἀγαθόν· ἐπὶ τέον δὲ πρὸς τοῦτο. ἆρα οὐχὶ πᾶ
σα λῆψις ἀγαθόν, ἀναὰ τοιαύτη. τὸ δὲ ἐφεξῆς σόφισμα τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ τὸ ἀποθα
νεῖν ἀδίκως αἱρετώτερον τοῦ δικαίως ἀποθανεῖν· ὡς παρὰ τὸ σωκράτης πρὸς τὸν
δήποτε, ὃ σωκράτης ἀδίκως ἀποθνήσκοις, εἰρήκεισυ δὲ ἄρα μου βούλου με δικαί
ως ἀποθανεῖν. ὁ γὰρ δικαίως ἀποθνήσκων ὡς φονεὺς ἢ ὡς κακοῦργός τοῦτο πά
σχει· ἁδίκως παίχων δίκαιος. καθάπαρ καὶ ὁ σωκράτης. ἆρ' οὖν τὸ ἀδίκως φασὶν
οἱ σοφισταὶ ἀποθνήσκειν τοῦ δικαίως αἱρετώτερον, καὶ τὸ ἄδικον τοῦ δικαίου αἱρετώ
τερον. τὴν δὲ τοῦ σοφίσματος τούτου λύσιν παρακατιὼν ὄψει. τοῦ δὲ συμπεραινομέ
νου σοφίσματος τὸ αὐτὸ ἕναι δίκαιον καὶ οὐ δίκαιον μετ' ὀλίγον τὴν ἀγωγὴν
φανερῶς ἐκθήσομεν. χρέων δ' ἐστὶ πρὸς σαφήνειαν πρότερον τοῦ λεγομένου τοῦ ἐν τῷ
ἐπιδεικτικῷ ζητουμένου ἀπομνημονεῦσαι ἢ γνῶναι. ὅπερ ἐστὶ τὸ ἄλλο μὲν ἕναι τὸ φύσει δίκαιον,
ἄλλο δὲ τὸ κατὰ δόξαν τοῦ κρίναντος, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ νόμου πεφυ
κὸς. ὥστε ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ καὶ δίκαιον ἕναι καὶ ἄδικον. τὸ γὰρ κατὰ νόμον δί
καιον, οὐκ ἀνάγκη, καὶ φύσει ἢ τῇ δόξῃ τοῦ κρίναντος δίκαιον εἶναι· ἀλλ' ἐνδέχεται
μὲν ὡς πρὸς τὴν φύσιν εἶναι ἄδικον, καθὸ δὲ γέγονεν ὡς οἱ νόμοι διατάττονται,
ἕναι δίκαιον. ὡς περ καὶ ὁ καλλικλῆς ἐν τῷ τοῦ μάτωνος ὀργία πρὸς τὸν σω
κράτην λέγει. ὅπαν τις τὸ κατὰ νόμους ἐπῇ. συμβαλαμβάνων τὸ κατὰ φύσιν.
εἰδέτις τὸ κατὰ φύσιν, σὺ τὸ κατὰ νόμους ἐπιφορῶν, κυκᾷς καὶ συγχεῖς πᾶς διά
λεξεις. οὕτως οὖν τοῦ δικαίου τριχῶς διαιρουμένου ἀφορμαὶ πολλαὶ παραλογι
σμῶν, ἐντεῦθεν τοῖς σοφισταῖς δέδοται ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος. ἔλεγον γάρ.
ἆρα δίκαιόν ἐστι τὸ ἑκάσιον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ, ἄδικον δὲ τὰ ἀλλότρια, ἢ οὕτως πότε
ρον ποτὲ φαμὲν εἶναι δίκαιον καὶ κρίσιν δικαίαν. τὸ γὰρ δίκαιον αὐτὸ τοῦ δικαίου
ἐλλιπῶς, ὡς μηδὲν διαφέρον· οὐχὶ τὸ ἑκάσου τῶν κριναμένων, ἔχ' ἃ τὰ ἑαυτοῦ. καὶ
ἃ δεῖ ἔχειν αὐτόν· ναί· ἄδικον δὲ καὶ κρίσιν ἄδικον, οὐχὶ τὴν κυριώσασαν τὰ ἀλλό
τρια ἔχειν τὸν μὴ κύριον· ναί· εἶτα ἐπῆγον· ἀναὰ μὴν ὁ δὲ ἔχει τὰ χρήματα, τοῦ
του λαβών, καὶ ἢ μὲν ἐκ τοῦ νόμου ἢ καὶ τῆς δόξης τοῦ κριτοῦ ἔλαβε· τοῦτο γὰρ λεί
πει· ἢ μὲν οὖν ἐκ τούτων ἔλαβε, τὰ ἑαυτοῦ ἔχει· τὸ δὲ τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν κεῖται δί
καιον εἶναι, εἰ δὲ δικαίως ἔχει, δίκαια ἡ κρίσις· κατὰ νόμους γὰρ ἔχει· ἢ δὲ πάλιν
ἀποστερηθέντος ἦσαν, ἄδικος ἡ κρίσις, ἡ αὐτὴ ἄρα δίκαια καὶ ἄδικος, οἷον εἴ
τις οἰκοφαύτης ἔλε τὴν οἰκίαν ἢ τὸν ἀγρὸν τοῦ μάτωνος ἃ κατεῖχε, μίσθωμα
καὶ φόρους τελῶν μάτωνος, μὴ τοῦ μάτωνος εἶναι, ἀλλ' οἰκεῖα, ἔκρινε δὲ ὁ δικα
στὴς ὁμωμοκέναι τὸν μάτωνα καὶ γενέσθαι κύριον τοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς οἰκίας, ὁ δὲ
πλάτων διὰ τὴν πρὸ τοῦ ὅρκον δύλαβεῖσθαι, τὸν συκοφάντην ἐᾶσαι ἔχειν τὰ ἑ
αυτοῦ. οὕτως ὁ συκοφάντης τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει. ἃ γὰρ ἀπὸ νόμου τις ἔχει, ὡς ἴδια
ἔλαβε· τὰ δὲ τὰ ἴδια ἔχειν· κεῖται δίκαιον εἶναι ὡς τε δικαία ἡ κρίσις. ἄδικος
δὲ τῷ φύσει· τὸ γὰρ φύσει δίκαιον εἶναι μὴ πρὸς ὅρκους ἀφιέναι τὸν μάτωνα, ἀπὸ
ἐκείνου μὲν ἀποῤῥίψαντος ὡς βδελυρὸν καὶ συκοφάντην ἀποδοῦναι δὲ τῷ μάτω

νι τὰ ἑαυτοῦ. ἡ αὐτὴ ἄρα κρίσις δίκαια καὶ ἄδικος. καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιόν ἐστι καὶ ἄδικον. ἡ μὲν παραγωγὴ τοῦ σοφίσματος αὕτη. κατὰ δὲ τὴν λέξιν τὴν κυρία ἐστὶν ἐκ τοῦ νόμου προσκεῖται. ὅτι νόμος ἦν, τὴν τῶν δικαστῶν κρίσιν εἶναι κυρίαν. ἃ δὲ αὖ τις κρίνη κατὰ δόξαν τὴν αὐτοῦ, κἂν ἦ ψευδὴς, κυρία ἐστὶν ἐκ τοῦ νόμου. κἂν γὰρ ἄδικος ἐστιν ἡ κρίσις κατὰ μέντοι γε τὴν δόξαν αὐτοῦ δίκαιον. ἔκρινε δὲ τὴν κυρίαν εἶναι, τὴν δὲ τὴν κρίσιν λέγει ὁ νόμος. τὴν μὲν οὖν τοῦ σοφίσματος παραγωγὴν καὶ λύσιν εἴπομεν. ἃ δὲ λέγει διὰ τῆς λέξεώς ἐστιν. ὅσα αὖ τις κρίνη κατὰ δόξαν τὴν αὐτοῦ, κἂν ψευδὴς, κἂν ἄδικος, ἡ κρίσις ἐστὶ, κυρία ἐστὶν ἐκ τοῦ νόμου. νόμος γὰρ ἦν ἀθηναίοις, τὰς δικασθείσας δίκας, κυρίας εἶναι καὶ τοῦτο δῆλον πεποίηκεν καὶ ἐν τῷ κρίτωνι τοῦ πλάτωνος σωκράτης. λέγει γὰρ ἐν ἐκείνοις ὁ σωκράτης τί ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα ὦ κρίτων καὶ ἄλλα τοιαῦτα. πολλὰ γὰρ αὖ τις ἔχει. ἄλλως τε καὶ ῥήτορα εἰπεῖν ὑπὲρ τοῦτον τοῦ νόμου ἀπολλυμένου. ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἐν δὲ τῷ πότερον δεῖ κρίνειν τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα, ἢ δίκαια. τὸ κρίνειν ἴσον ἐστὶ τῷ κατακρίνειν καὶ καταδίκῃ ὑποβάλλειν. τινὰ γὰρ φασὶ δεῖν καταδίκης ἀξιοῦν, τὸν τὰ δίκαια λέγοντα, ἢ τὰ ἄδικα. εἰπόντος γὰρ τοῦ ἀποκρινομένου, ὅτι τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα καταδικάζειν δεῖ, ἐπῆγον περὶ τοῦ ἀδικηθέντος λέγοντες. ὅδε δὲ ἄδικα λέγει. ἃ γὰρ ἔπαθεν, ἐκεῖνα καὶ διηγεῖται καὶ λέγει, ἔπαθε δὲ ἄδικα, ἄδικα ἄρα λέγει. ὥς τε εἰ τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα κρίνειν δεῖ καὶ καταδικάζειν, οὗτος δὲ ἄδικα λέγει, τοῦτον ἄρα δεῖ καταδικάζειν. οὗτος δέ ἐστιν ὁ ἀδικηθείς. δεῖ ἄρα τὸν ἀδικηθέντα καταδικάζειν. δικαιοῦν δὲ τὸν ἄδικον. τὸ δὲ ἀνὰ μὴν καὶ τὸν ἀδικούμενον δίκαιόν ἐστιν ἱκανῶς λέγειν. ἃ ἔπαθεν, ὡς ἀντία ἐπῆκται τοῦ ἄδικα λέγειν τὸν ἀδικηθέντα. δίκαιον γὰρ φασιν οἱ σοφισταὶ λέγειν τὸν ἀδικηθέντα, ἃ πέπονθε. πέπονθε δὲ ἄδικα ἄδικα ἄρα λέγει. μέχρι μὲν τούτου. ἐπίθη μόνα αὐτὰ τὰ σοφίσματα. τὸ δὲ ἐντεῦθεν, τὰς λύσεις αὐτῶν ἐπάγει. ἔστι δὲ ἣν νῦν λέγει ἐν τῷ, οὐ γὰρ εἰ παθεῖν τὸν ἀδίκως αἱρετόν. τὸ ἀδίκως αἱρετώτερον τοῦ δικαίως, λύσις τοῦ λέγοντος σοφίσματος. εἰ τὸ ἀδίκως ἀποθανεῖν αἱρετώτερόν ἐστι τοῦ δικαίως, καὶ τὸ ἄδικον τοῦ δικαίου αἱρετώτερον. ἔστι δὲ ὃ λέγει, οὐ γὰρ εἰ τὸ ἀποθανεῖν ἀδίκως ἢ ὅλως παθεῖν τι ἀδίκως αἱρετόν, καὶ ἁπλῶς, τὸ ἀδίκως, τοῦ δικαίως αἱρετώτερον, ἀνὰ ἁπλῶς μὲν αἱρετώτερόν ἐστι τὸ δικαίως καὶ τὸ δίκαιον. τοδὶ μέντοι οὐδὲν κωλύει ἀδίκως ἢ δικαίως, τουτέστιν ἐνταῦθα μέντοι οὐδὲν κωλύει τὸ ἀδίκως ἀποθανεῖν, αἱρετώτερον εἶναι τοῦ δικαίως. οὐ γὰρ εἰ τί πρότε ἐστιν αἱρετώτερον, ἢ πρός τι, καὶ ἁπλῶς τὸ οὕτως λεγόμενον. αἱρετώτερόν ἐστι. τὸ δὲ καὶ τὸ ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ δίκαια, τὰ δὲ ἀλλότρια, οὐ δίκαιον, λύσις ἐστὶ τοῦ σοφίσματος τοῦ, τὸ ἑαυτοῦ ἔχειν ἕκαστον δίκαιον εἶναι ἀξιοῦντος. λέγει δὲ ἀληθὲς μὲν εἶναι, τὸ δίκαιον λέγειν τὰ ἑαυτοῦ ἔχειν, ἄδικον δὲ τὸ, τὰ ἀλλότρια, κρίσιν μέντοι τοιαύτην εἰ καὶ ψευδὴς ἐστι, τουτέστιν εἰ καὶ ἡμαρτημένη ἐστὶ τῷ πρὸς τὸ φύσει δίκαιον βλέποντι. ὅμως οὐδὲν κωλύει λέγειν δικαίαν εἶναι. ἐπειδὴ κατὰ τὴν τῶν νόμων πρόσταξιν πεπεράσθαι, καὶ πολ-

λὰ μέν εἰσιν, ἃ φαίνεται ἄδικα μὲν, διὰ τὸ μὴ κατὰ νόμους προβῆναι, δίκαια δὲ ὅμως ὄντα τῇ φύσει. καὶ πολλὰ ἔμπαλιν δίκαια διὰ τὸ νομίμως πεπεράνθαι, ἄδικα δὲ φύσει. οὐ γὰρ εἰ δίκαιον φησὶ τὸ τοδὶ ἢ ὡδὶ καὶ ἁπλῶς δίκαιον. τουτέστιν οὐ γὰρ εἰ ὁ νόμος δίκαιον μὲν λέγει τοδὶ, τοὐναντίον ἔκρινεν ὁ σοφιστὴς πρὸς τὸ φύσει δίκαιον ἀποβλέψας. καὶ ἁπλῶς, τὸ μὲν παρὰ τῷ νόμῳ λεγόμενον δίκαιόν ἐστι, τὸ δὲ κατὰ τὴν δόξαν τοῦ κριτοῦ, ἄδικον, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ ἔμπαλιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἄδικα ὄντα οὐδὲν κωλύει λέγειν. τοῦτο λύσις ἐστὶ τοῦ τελευταίου σοφίσματος, τοῦ λέγοντος πότερον δεῖ κατακρίνειν τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα, ἢ τὸν τὰ δίκαια. ἔστι δὲ τοιαύτη, οὐδὲν φησι κωλύει ἄδικα ὄντα τὰ λεγόμενα, δίκαια εἶναι λέγειν αὐτά. τὸ δὲ, οὐ γὰρ εἰ λέγειν δίκαιον, ἀνάγκη δίκαια εἶναι, ἐναντίως ἔχειν μοι δοκεῖ τοῖς εἰρημένοις. ἔδει γὰρ ὡς οἶμαι οὕτως εἰπεῖν. οὐ γὰρ ἀνάγκη ἄδικα εἶναι. ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτὰ ἃ καὶ πέπονθε τίς ἀδίκως λέγει, καὶ οὐκ ἀνάγκη ἄδικα λέγειν, ἢ εἴη ἂν λέγων ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα κατακρίνειν. οὐ γὰρ εἰ δίκαιόν ἐστι τὸ λέγειν ἅ τις πέπονθε ἀνάγκη καὶ τὰ λεγόμενα δίκαια εἶναι. πῶς γὰρ ἐπειδὴ ἀδίκων εἰσὶ σημαντικὰ, ἢ μηνυτικά. ἔστι γοῦν, ἵνα σοφέστερον εἴπομεν, ὃ λέγει τοιοῦτον. ὅτι οὐκ ἀνάγκη ἄδικον εἶναι. ἐπειδὴ δίκαιόν ἐστι λέγειν αὐτά. ἃ γὰρ πέπονθε, ἄδικα ἐκεῖνα λέγει, καὶ δίκαιά ἐστι λέγεσθαι ταῦτα. ὥς τε οὐδεῖ τὸν ἀδικηθέντα κατακρίνειν. ἐπειδὴ λέγει, ἃ ἐστι δίκαια λέγεσθαι, ἄδικα δὲ καθὸ πέπονθε ταῦτα. ὥς περ οὐδ' εἰ ὠφέλιμά ἐστι λέγεσθαι τὰ θανάσιμα ἢ βλαβερά, διὰ τὸ τὸν αὐτὸν ταῦτα φεύγειν, ἔσοντα καὶ ὠφέλιμα τὰ τοιαῦτα. ταῦτα μὲν γὰρ φύσει βλαβερὰ καὶ θανάσιμα καὶ ἀνωφελῆ. ὠφέλιμα δ' εἰσὶ λέγεσθαι, ὥς περ καὶ ἐπὶ τῶν δικαίων. οὐ γὰρ εἰ τόδε ἐστὶ δίκαιον λέγεσθαι, ἀνάγκη καὶ δίκαιον εἶναι. ὥς τε εἰ ἃ λέγει ὁ ἀδικηθεὶς δίκαιά ἐστι λέγεσθαι, καὶ περ ἄδικα ὄντα, τὴν νικῶσαν λήψεται. ἐκ τούτου δὲ φανερόν ἐστιν καὶ τὸ μὴ πάντα τὸν λέγοντα τὰ ἄδικα νικᾶν. ἀνὰ τὸν λέγοντα ἃ πέπονθε ἄδικα, δίκαια ὄντα λέγεσθαι. τοῦτο γὰρ συνῆγον οἱ σοφισταὶ ἐρωτῶντες οὕτως. ἄρα τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα δεῖ κατακρίνειν, ἢ τὸν τὰ δίκαια. καὶ λαμβάνοντες ἐκ τοῦ ἀποκρινομένου τὸν τὰ ἄδικα, εἰσάγοντες δὲ καί τινα ἀδικηθέντα καὶ λέγοντες, ἀνὰ μὴν καὶ οὗτος ἄδικα λέγει, ἃ γὰρ πέπονθε λέγει, συνῆγον, καὶ λοιπόν ἐστι τὸν ἀδικηθέντα κατακρίνειν. ἃ γὰρ ἄδικα πέπονθε λέγει. ἀνὰ μὴν καὶ δίκαια λέγει. δίκαια γὰρ ἐστι λέγεσθαι. ἔστιν ἄρα τὸν τὰ ἄδικα λέγοντα νικᾶν πρὸς ὃ ἅπαντων ὁ ἀριστοτέλης φησὶν, ὥς τε οὐκ εἰ τὰ λεγόμενα ἄδικα ἐστι. καὶ πᾶς ὁ λέγων τὰ ἄδικα νικᾶν λέγεται. ἀλλ' ὁ λέγων ἃ λέγειν ἐστὶ δίκαια. ἁπλῶς δὲ καὶ παθεῖν ἄδικα. λοιπὸν καὶ τόνδε. ἄδικα λέγοντα δίκαια λέγεσθαι ὄντα. οὐκ ἔστι κατακρίνειν. λέγει γὰρ ἃ λέγειν ἐστὶ δίκαια, παθεῖν δὲ ἄδικα. ἴσον οὖν ἐστι τὸ ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαίων, τῷ ὁμοίως δὲ, οὐδὲ εἰ λέγει τίς δίκαια, ἀνάγκη δίκαια λέγειν. οὐ γὰρ εἰ ὁ ὑβρισθεὶς λέγων ὅτι ὑβρίσθη, ἄδικα λέγει. ἃ γὰρ πέπονθε ἄδικα ὄντα λέγει. ὁ ὑβρίσας δηλονότι λέγων μὴ

ὑβρικέναι τὰ δίκαια λέγει. τὸ δὲ μὴ ὑβρίζειν δίκαιον. τοῦτο δὲ λέγει. τὸ δίκαιον ἄρα λέγει. ἀνὴ οὐχὶ εἰ τὰ δίκαια λέγει, καὶ ἁπλῶς δίκαιά ἐστιν ἃ λέγει. ψευδῆ γὰρ ἐστιν ὥς τε εἰ ἃ λέγει ὁ ἀδικηθεὶς δίκαιά ἐστι λέγεσθαι, καίπερ ἄδικα ὄντα, τὴν νικῶσαν λήψεται. δίκαιον γὰρ ἐστι λέγειν ἃ λέγει. καὶ ἡ μὲν δίκαιά ἐστι λέγεσθαι, δίκαιά ἐστιν. ἄλλως δὲ ἄδικα. μηνυτικὰ, γὰρ ἀδίκων. τοῖς δὲ περὶ τὸν ὁρισμὸν γενομένοις τῶν ἐλέγχου. τίς μέν ἐστιν ὁ ὁρισμὸς τῶν ἐλέγχου καὶ τί ἐστι ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ κειμένων. καὶ τινες οἱ περὶ τὸν τῶν ἐλέγχου ὁρισμὸν γινόμενοι παραλογισμοί. ἔφθη τε καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστοτέλης καλλίστως ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν προκειμένου σύντάγματος παραδοὺς, καὶ ἡμεῖς ἀρκούντως εἰρήκαμεν ἓν ἕκαστον τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῶν ἐμφερομένων διευκρινοῦντες καὶ σαφηνίζοντες, καὶ περὶ τῶν, πάλιν περὶ τὰ αὐτὰ ἀνακυκλοῦντας τὰ αὐτὰ λέγειν. λοιπὸν οὖν ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐνταυθοῖ καταθρίσωμεν. ὃ ἡμῖν μὴ ἐξήτασται. ἔστι δὲ τὸ ἐὰν δὲ ἐν ἀρχῇ προσείρηται. ἔστιν οὖν τὸ ῥητὸν ὑπερβατὸν καὶ μὴ κατ' εὐθεῖαν κείμενον. εἰ γοῦν οὕτως εἴληπτο, ἦν ἂν σαφὲς τὸ λεγόμενον, καὶ ἐὰν ἐν ἀρχῇ τίς προσείρηται. ὡς ἆρά γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον, οὐχ ὁμολογητέον. ἔστι δὲ τοιοῦτον. ἐὰν φησὶ εἴρηταί τις, ἆρά γε ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον μὴ ὁμολογητέον ἀδύνατον. ἀνὰ φατέον τὸ, ναί. μὴ μέντοι ὡδὶ, τουτέστι πρὸς τὸ αὐτό. τοῦτο γὰρ ἐστιν ὁ κυρίως ἔλεγχος. ἀνὰ πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο. τὰ γὰρ δὲ καὶ διπλάσια εἰσὶ πρὸς τὰ δύο καὶ οὐ διπλάσια, πρὸς τὰ τρία. τὰ δὲ κείμενα σοφίσματα σαφῆ εἰσι, καὶ οὐδεμιᾶς θεωρίας δέονται. τοὺς δὲ περὶ τὸ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ. τοὺς περὶ τὸ ἐν ἀρχῇ φησὶν αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν ἂν εἴη δῆλον. ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. οὐ γὰρ ἀεὶ δῆλον, ὅταν μὴ αὐτόθι αὐτὸ λαμβάνη καὶ εἴρηται ποτέ ἐστι δῆλον καὶ ποτε ἄδηλον ἐν τῷ β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν, καὶ ἐν τῷ η τῶν τοπικῶν. ἂν δὴ φησὶ δῆλον ἦ, οὐ δοτέον. ῥητέον δὲ ὅτι ἐν ἀρχῇ αἰτεῖς. οὔτε οὖν οὕτω διδόναι δεῖ, οὔτε ὅταν ἔνδοξον ᾖ λέγοντα τἀληθές. εἴη δ' ἂν λέγων ὅταν σὺ ὁ ἀποκρινόμενος τἀληθὲς δῷς. ὅδε ὀρωτῶν ἔνδοξον ὀρωτᾷ, σύντελοῦν αὐτῷ πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ ἐναντίον τῆς σῆς ἀληθοῦς θέσεως. οὐδὲν γὰρ κωλύει διά τινων ἐνδόξων δεῖξαι τὸ μὴ ζῶον. οἷον τὸ βιβλίον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ζῶον. τὸ δὴ τοιοῦτον εἰ καὶ ἔνδοξόν φησιν ἔστιν, ὅμως οὐ δοτέον, ἢ εἴη ἂν λέγων διὰ τῶν, οὐθ' ὅταν ἔνδοξον ᾖ, λέγοντα τἀληθές. ὅτι κἂν δοκεῖ μὲν μὴ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται, οὐ δοτέον, λέγοντα τἀληθές, τουτέστιν ἀνὰ ῥητέον πρὸς αὐτὸν τἀληθές. ἔστι δὲ τὸ ἀληθές. ὃ δεῖ πρὸς τὸν ἐρωτῶντα λέγειν. ὅτι φαίνη μὲν μὴ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνων. τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὃ ἔδει συμπεράνασθαι αἰτεῖς. ὅτι δὲ δύναταί τις τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν μὴ δοκεῖν δὲ λαμβάνειν, ὅταν αὐτ' ὀνόματος ὄνομα ἢ λόγον, καὶ αὐτὶ λόγου ὄνομα λάβῃ. εἴρηται καθάπερ εἶπον ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς. εἰ μὲν οὖν ᾖ δῆλον, ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται, οὕτως ἀποκρίνεσθαι χρὴ, εἰ δὲ λανθάνει διὰ τὸ μοχθηρῶς ὀρωτᾶσθαι τοὺς τοιούτοις λόγοις, μετατρεπτέον τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὸν ὀρωτῶντα, λέγον

τες αὐτὸν μὴ διειλέχθαι, μὴ διαλεχθεὶς δὲ δῆλον ὡς οὐδὲ ἤλεγξεν. ἔλεγχος γὰρ ἐστιν ὅταν συλλογισάμενος τὸ ἀντικείμενον δείξῃ, μήτε τὸ ἐν ἀρχῇ ἀντήσας, μήτε πρός τι, μήτε πρὸς ἄλλο, καὶ ὅσα ἄλλα περὶ τῶν ὁρισμοῦ τῶν ἐλέγχου. εἶτά φησι ῥητέον δεδόσθαι οὐχ ὡς χρησαμένῳ τῷ δοθέντι σοι, ὡς προτάσει, ἀνὰ δέδοται, ὡς πρόβλημα, ἵνα πρὸς τοῦτον συλλογιῇ. τουτέστιν, ἵνα λαβὼν πρότασιν συλλογισάμενος δείξῃς τὸ ἐναντίον. σὺ δὲ ὡς προτάσει χρησάμενος σύνελογίσω τὸ συμπεραινθὲν, εἰ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ, ὅτι ἡ ἡδονὴ κατὰ φύσιν, αὐτὸς δὲ διὰ τοῦτο σύνελογίσατο τὴν τῶν κινάδων ἡδονὴν ἀγαθὸν, χρὴ λέγειν ἡμᾶς μὴ, ὡς πρότασιν δοῦναι τὸ τὴν ἡδονὴν κατὰ φύσιν εἶναι. ἀνὰ ὡς πρόβλημα. καὶ ὅλως φησὶ δεῖ τοὺς ἀποκρινομένους τὸ ἐναντίον ποιεῖν τῶν παρεξελέγχων. ἐκεῖ γὰρ τεθέντων τινῶν, καὶ ἐπαχθέντος τῶν συμπεράσματος, συγχωρεῖν μέν φασιν οὕτως ἔχειν, οὐ μὴν τῶν τοῦ ἐβουλόμεθα δεῖ χθῆναι. ἀνὰ δι' αὐτῶν ὡς διὰ προτάσεως ἄλλό τι. τοῦτο οὖν λαβὼν δεῖξον δι' αὐτῶν ἄλλό τι. καὶ τοὺς διὰ τῶν παρεπομένου συμβιβάζοντας, ἐπ' αὐτῶν τῶν λόγου δυκτέον. ἔστι δὲ διττὴ ἡ τῶν ἑπομένων ἀκολούθησις, τοὺς διὰ τῶν παρεπομένου συλλογισμοὺς τοὺς περὶ τὸ ἑπόμενον λέγει συμβαίνοντας. φησὶν οὖν ὡς ἐπ' αὐτῶν τοῦ λόγου τουτέστι τῶν συλλογισμοῦ, δεικτέον ὅτι τὸ σόφισμα, περὶ τὸ ἑπόμενον συμβέβηκεν, ἤγουν περὶ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν. οὐ γὰρ εἰ τόδε τῷδε ἕπεται, καὶ τῷδε τόδε ἀνάγκη ἕπεσθαι. οὐ γὰρ εἰ τὸ μέλι ξανθὸν, καὶ τὸ ξανθὸν μέλι. καθόλου γὰρ εἶπε τὸ ἑπόμενον, οἷον, τὸ ξανθὸν, ἐν μέρει δὲ ᾧ ἕπεται τὸ ἑπόμενον. οἷον τὸ μέλι τι. γίνεται δὲ τὸ περὶ τὸ ἑπόμενον σόφισμα, καὶ ἐν τοῖς κατὰ ἀντίθεσιν λαμβανομένοις. οὐ γὰρ εἰ τῷ ἀντικειμένῳ τὸ ἀντικείμενον, καὶ τῷ ἀντικειμένῳ τὸ ἀντικείμενον. παρὸ γέγονε καὶ τὸ τῶν μελίσσου σόφισμα. ὅτι εἰ τὸ γεγονὸς ἀρχὴν ἔχει, καὶ τὸ μὴ γεγονὸς, ὅπερ ἀγένητον εἶπεν, ἀρχὴν οὐκ ἔχει. ἐγένετο οὖν τὸ σόφισμα. ὅτι οὐκ ἀκριβής ἐστιν, ἡ σὺν ἀντιθέσεις ἀντιστροφὴ, ἔδει γὰρ οὕτως εἰπεῖν. εἰ τὸ γεγονὸς ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν, οὐ γέγονεν. περὶ τῆς ἀντιστροφῆς ταυτησὶ, πολλὰ μὲν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὰ φυσικὰ ἡμετέροις εἰρήκαμεν θεωρήμασιν. ἀνὰ καὶ τὸν τρόπον τοῦτον κατ' ἀρχὰς ἐξετάζοντες. οὐκ ὀλίγα καὶ περὶ τῶν αὖθις ταυτολογεῖν. ὅσοι δὲ περὶ τὸ προστιθέναι τί συλλογίζονται. περὶ τὸ προστιθέναι τί συλλογίζεσθαι λέγει, τοὺς περὶ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον τιθέντας. ὃς ἦν ἕκτος τρόπος τῶν ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν. πῶς δὲ ἐφαιρουμένου τῶν παρ' ὃ λέγουσι γίνεσθαι τὸ ἀδύνατον. πάλιν οὐδὲν ἧττον τὸ ἀδύνατον μένει, εἴρηται πρότερον ὅτε τὴν λέξιν ἐξηγούμεθα. ἣν αὐτὸς τέθεικεν ἐν τῷ τοιούτῳ τῶν παραλογισμῶν εἴδει. ἔστι δὲ ἡ λέξις αὕτη. οἷον, ὅτι οὐκ ἔστι ζωὴ καὶ ψυχὴ ταυτόν. εἰ γὰρ φθορᾷ γένεσις ἐναντίον καὶ τὰ ἑξῆς τῆς λέξεως. καὶ οὐδεόμεθα πάλιν δι' ὑποδείγματος σαφηνίζειν. ὅδε ἡμᾶς παραινεῖ. ἔστιν ἀφαιρεῖν ἐκεῖνο παρὸ συμβαίνει τὸ ἀδύνατον, καὶ ἐμφανίζειν, ὅτι καὶ τούτου ἀναιρουμένου τὸ ἀδύνατον μένει. ὥς τε οὐ περὶ τοῦτο. καὶ ἐπίστησον, ὅτι οὗτος, ὁ τρόπος, ὁ αὐτός ἐστι, τῷ μὴ περὶ τοῦτο. εἶπε δὲ περὶ τοῦ μὴ περὶ τοῦτο ἐν τῷ β τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. ὥς περ καὶ περὶ τοῦ ἐν

ἀρχῇ αἰτεῖσθαι. εἰπὼν δὲ ὅτι ἐμφανιστέον ἐπήγαγε, καὶ λεκτέον ὡς δέδωκα, οὐκ ὅτι μοὶ δοκεῖ, ἀηὰ χάριν τοῦ λόγου. ἵνα μὴ δυσκολαίνειν, ἢ ἐρίζειν δόξαι μοι. εἰδὼς γὰρ αὐτὸ μηδαμῶς, ὃν πρὸς τὸν λόγον, μὴ δὲ αἴτιον αὐτῶν δέδωκα. σὺ δὲ ἐχρήσω τούτῳ ὡς πρὸς τὸν λόγον ὄντι, καὶ οἰκείῳ ὑπάρχοντι τῷ λόγῳ. τὸ δὲ πηῆρες τῶν, ᾧ ὅδε κέχρηται οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον, τοιοῦτόν ἐστι. σὺ δὲ κέχρησαι πρὸς τὸν λόγον, καὶ ὡς οἰκείῳ ὄντι τῶν προβλήματος, οὐδὲν ὄντι πρὸς τὸν λόγον. πρὸς δὲ τοὺς τὰ πηείω ὀρωτήματα ἓν ποιοῦντας. πρὸς δὲ τοὺς τὰ πηείω ὀρωτήματα ἓν ποιοῦντας παραλογισμοὺς, φησὶ δεῖν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ διορίζειν καὶ ἀπαντᾶν, λέγοντας ὅτι πηείω τὰ ἠρωτημένα, καὶ οὐ δεῖ, ἢ διδόναι, ἢ ἀπαρνεῖσθαι, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δῆλον ποιεῖν. ὅτι τὰ πολλὰ ὀρωτήματα ὡς ἓν προτείνουσιν, ὅπερ οὐκ ἔστι τεχνικόν. ἐρώτησις γὰρ ἐκείνη ἐστὶν ἀρίστη, ἥτις μία οὖσα, καὶ μιᾶς ἀποκρίσεώς ἐστιν αἴτησις, νῦν δὲ δι' ὧν ἐπάγει, τοῦτο λέγει, ὅτι πολλάκις δὲ μὴ ἁπῆς οὔσης τῆς ὀρωτήσεως δόντα τινὰ ἁπῆν τὴν ἀπόκρισιν, οὐδὲν συμβαίνει αὐτὸν ἁμαρτάνειν. ὥσπερ γὰρ φησὶν ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων. ὅτε μὲν ἀμφοῖν, ὅτε δὲ οὐδετέρῳ ὑπάρχει. τῶν γὰρ αἰάντων ὁμωνύμων ὄντων, ἀμφοῖν μὲν ὑπάρχει τὸ εἰς ἴλιον ἀπελθεῖν. οὐδετέρῳ δὲ τὸ τῷ θερσίτῃ μονομαχῆσαι. ὥστε ἀπὸ τούτων καίτοι ὁμωνύμων ὄντων, δοτέον, ἢ τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ, οἷον πότερον, ὁ αἴας εἰς ἴλιον ἐστράτευσε; ναί. ἁρμόζει γὰρ καὶ τοῖς δυσὶ, πότερον θερσίτῃ ἐμονομάχησεν; οὐ. οὐδεὶς γὰρ τούτων τῷ θερσίτῃ συνημιλλήθη. ἀηὰ πῶς οὐ μαχόμενα ταῦτα τοῖς πρότερον εἰρημένοις, ὅτε ἔλεγεν, ὅτι κἂν ἀληθὴς, ἢ ὀρώτησις ἦ, ὑπάρχει δὲ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, οὐ δοτέον τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ μαχόμενα ταῦτα ἐκείνοις. ἔστι γὰρ ὃ νῦν λέγει, ὅτι κἂν δῶ, κἂν μὴ δῶ ἀπὸ τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὀρωτημάτων, οὐδὲν συμβαίνει ἐλέγχεσθαι. ἐπειδὴ γὰρ τὸ εἰς ἴλιον ἀπελθεῖν ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν αἰάντοιν ἀληθεύεται, εἴ τις ἡμᾶς ὀρροιτο πότερον, ὁ αἴας εἰς ἴλιον ἐστράτευσεν, εἰ φήσομεν, ὅτι ναὶ, οὐδὲν ἂν ἐλεγχείημεν. ὁμοίως πότερον θερσίτῃ ἐμονομάχησεν, εἴπερ εἴπημεν οὐ δῆτα, οὐδὲν ἂν δεινὸν πεισώμεθα. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν, ὃ λέγει, δῆλον πεποίηκε διὰ τῶν ἐφεξῆς εἰπών. ὅταν μὲν οὖν τὰ πηείω τῷ ἑνὶ, ἢ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς ὑπάρχει. ἓν μὲν τοῖς πολλοῖς, τὸ εἰς ἴλιον ἀπελθεῖν ὑπάρχει τῷ αἰάντι, μᾶλλον δὲ τοῖς αἴασι. πηείω δὲ τῷ ἑνὶ, ὡς τῷ κορίσκῳ τὸ λευκὸν, καὶ τὸ μουσικόν. εἰ οὖν τις ὀρροιτο, πότερον, ὁ κορίσκος μουσικὸς, καὶ λευκός ἐστιν, ὁ εἰπὼν ὅτι ναὶ, οὐδαμῶς ἂν ἐλεγχείη. καίτοι ἡμαρτημένως τὸ ναὶ δούς. οὐ γὰρ δεῖ ἀπὸ τῶν πολλαχῶς, ἁπλῶς φάσκειν, ἢ ἀποφάσκειν, ὅταν δὲ ᾖ τῷ μὲν, τῷ δὲ μή. ὅταν μὲν φησὶ τὸ λευκὸν, καὶ τὸ μουσικὸν ὑπάρχῃ τῷ κορίσκῳ, ἢ τὸ πηεῦσαι εἰς ἴλιον τοῖς πολλοῖς, τότε ἢ καταφήσας, ἢ ἀποφήσας τίς, οὐδαμῶς ἂν ἐλεγχείη. ὅταν δέ φησι τῷ μὲν ᾖ. τῷ δὲ μή. ὡς τῷ αἰάντι τὸ μονομαχῆσαι ἕκτορι, ἢ πολλὰ κατὰ πηειόνων. ὡς τὸ ἀλλοιοῦσθαι κατὰ κυνός. πολλὰ γὰρ καὶ τὸ ἀλλοιοῦσθαι δηλοῖ καθάπερ καὶ τὸ, ὁ κύων. ἐν τούτοις εὐλαβεῖσθαι χρὴ τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ. αὐτὰ δὲ πλείω κατὰ πλειόνων νῦν, οὐ τοῦτο λέγει, ἀλλ' ὃ λέγει ἔσται δῆλον ὧδε. τῇ μὲν

ἀνδρείᾳ ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸν, τῇ δὲ δειλίᾳ τὸ κακόν. πηείω κατὰ πηειόνων τὸ ἀγαθὸν, καὶ κακὸν κατὰ ἀνδρείας, καὶ δειλίας. ἐν ταῦθα δὲ εἴ τις ὀρροιτο, ἆρά γε ἡ δειλία, καὶ ἡ ἀνδρεία ἀγαθόν ἐστιν ἢ οὐ, οὐδοτέον, ἢ τὸ οὔ. ψεῦδος γὰρ τὸ ἀποφῆσαι καὶ τὸ καταφῆσαι. ἐφ' ὧν γὰρ ἀληθὲς ὁμοῦ τὸ λέγειν, καὶ ἀγαθὰ, καὶ κακὰ, καὶ οὔτε ἀγαθὰ οὔτε κακὰ, πῶς οἷόν τε ἀπὸ τούτων χωρὶς, λέγειν τὸ, ἀγαθὰ, ἢ κακὰ, εἰ μὲν γὰρ ἦν φησὶ τὸ ἀγαθὸν κακὸν, ἢ τὸ κακὸν ἀγαθόν. τουτέστιν εἰ μὲν ἦν ἡ ἀνδρεία δειλία, ἢ ἡ δειλία ἀνδρεία, ἔδει ὀρωτωμένοις πότερον, ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ δειλία ἀγαθόν ἐστι, ἢ οὔ, διδόναι ἁπῆως, ἢ ἀπαρνεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἕτερα, ἀδύνατον, ταῦτα εἰπὼν ὑπογράφει, καὶ τὸ συμβαῖνον ἄτοπον τοῖς ἁπλῶς ἀπὸ τούτων λέγουσι τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὔ. μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν παραλογισμὸν, ὃν συνῆγον, οἱ σοφισταὶ κατὰ τῶν ἀπορισκέπτως τὸ ναὶ, ἢ τὸ μὴ, λεγόντων. ὑπογράφει δὲ ταῦτα διὰ τῶν, ὥστε ταυτὸν ἀγαθὸν, καὶ κακὸν, καὶ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν, δυνάμει λέγων, εἴ τις ὀρωτηθεὶς, πότερον, ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ δειλία ἀγαθὸν ἢ κακὸν, φησὶ ὅτι ἀγαθὸν, ἔσται ἡ δειλία ἀγαθὸν καὶ κακόν. κακὸν μὲν, ὅτι καὶ κακόν ἐστιν. ἀγαθὸν δὲ, καθὸ δέδωκεν αὐτὸς ἀγαθὸν εἶναι. εἰ δ' ἀποφήσει, πάλιν ἔσται ἡ ἀνδρεία ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καθὸ μὲν εἶπεν αὐτὸς μὴ εἶναι ἀγαθὸν, ἔσται κακὸν, ἢ δὲ πάλιν ἀγαθόν ἐστιν, ἔσται ἀγαθὸν, ὥστε ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ ἓν, οἷον. ἡ ἀνδρεία ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καὶ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν, ἀηεὶ τοῦτο, ἐπειδὴ ἕκαστον τῶν ὄντων αὐτὸ ἑαυτῷ ταυτὸν μέν ἐστιν. ἄλλου δὲ ἕτερον. ὁ γὰρ σωκράτης αὐτὸς μὲν ἑαυτῷ ὁ αὐτός ἐστι, πλάτωνος δὲ ἕτερος. ἐπεὶ γοῦν ἕκαστον αὐτὸ ἑαυτῷ ταυτόν ἐστι. κεῖται δὲ τὴν ἀνδρείαν ἀγαθὸν εἶναι καὶ κακόν. τὸ δὲ ἀγαθὸν, καὶ κακὸν ἕτερα. καὶ ἡ ἀνδρεία ἔσται αὐτὴ ἑαυτῇ ἑτέρα, καὶ ἡ αὐτὴ ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δειλία, ὥστε ἔσονται τὰ αὐτὰ οἷον, ἡ δειλία καὶ ἡ ἀνδρεία. τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς καὶ ἑτέρα. ἡ δὲ λέξις ἡ ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄλλοις τὰ αὐτὰ ἀλλ' αὐτοῖς ἐλλιπέστερον ἀπήγγελται. εἴη δ' ἂν τὸ πηῆρες τοιοῦτον ἐπεὶ δὲ οὐκ ἄλλοις μὲν εἰσὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα. ἀλλ' ἑαυτοῖς εἰσι τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα ἑαυτῶν, συμβαίνει τὰ αὐτὰ καὶ ἕτερα εἶναι ἑαυτῶν, καὶ τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς. ἔτι φησὶ, ἐπειδὴ συμβαίνει ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποκρίσεως τὴν ἀνδρείαν, ἥτις ἐστὶν ἀγαθὸν γίνεσθαι κακόν. καὶ τὴν δειλίαν τὸ κακὸν γίνεσθαι πάλιν ἀγαθόν. δύο γένοιντ' ἄν. ὥστε ἔσται ἡ δειλία δύο, ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καὶ ἑτέρα ἑαυτῆς. τὸ γὰρ ἀγαθὸν καὶ ἕτερον τῶν κακοῦ. ὁμοίως καὶ ἡ ἀνδρεία δυοῖν τε καὶ ἀνίσοιν, ἑκάτερον αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον. καὶ διὰ τοῦτο τὸ συμβαῖνον ἄτοπον λέγει, τοῖς ἁπῆως ἢ τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ λέγουσιν, ὅταν ἢ ἓν κατὰ πηειόνων, ἢ πολλὰ καθ' ἑνὸς λέγηται. ἡ δὲ παραγωγὴ τοιαύτη. εἰ δύο εἴη τινὰ ἀνίσα, δίπηχυ φερέ εἰπεῖν καὶ τρίπηχυ. ὅτι μὲν αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον ἐστι. τὸ γὰρ δίπηχυ αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον. ὁμοίως καὶ τὸ τρίπηχυ αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον, δῆλον. εἰ οὖν τις ἡμᾶς ἔροιτο, πότερον τὸ δίπηχυ, καὶ τὸ τρίπηχυ ἴσα ἐστιν, ἢ οὔ. φήσομεν δὲ ἢ ναὶ, ἢ οὔ, συμβήσεται ἴσα καὶ ἄνισα εἶναι αὐτὰ ἑαυτοῖς. εἰ γὰρ ἴσον τὸ δίπηχυ τῷ τρι-

πῶν χεῖ, ἔστω γὰρ δίπηχυ τρίπηχυ. ὡς πε καὶ ἄμεσον αὐτὸ ἑαυτῷ, καὶ μεῖζον καὶ
ἔλαττον. ἔστω γὰρ τρίπηχυ μεῖζον τοῦ δικήχεος. ἔστι δὲ ἡ λύσις ἡ σοφίσματος
πρὸς τὰ πλείω ὁρώτημαπα ἓν ποιεῖν. λέγει δὲ ἐμπεπλέχθαι τοὺς τοιούς καὶ ἐς ἄλλας
λύσις. οἷον, ἐς τὴν ἀμφιβολίαν. τὸ γὰρ ὁρωτᾶν πότερον ἀμφω ταῦπα, ἢ πάν-
πα ταῦπα ἴσά ἐστιν ἢ ἄνισα. καὶ ἀμφίβολόν ἐστι. δύναται γάρ τις ἀκούειν ἢ ἑρω
τήματος ἢ ὡς λέγοντος, ἆρά γε ἴσα ἀληλοις ἐστίν. ἢ ὡς ἴσα αὐτὰ ἑαυτοῖς. ὁμοίως
δὲ καὶ ἆρά γε ἄνισα ἑαυτοῖς εἰσὶν, ἢ ἄνισα πρὸς ἄλληλα. οὐκοῦν φησὶ ταῦτ' ἀμ
φιβόλων, ἢ ταῦτ' τῶν πλειόρωτώντων ταυτό. τουτέστιν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα φά-
σκει καὶ ἀποφάσκει. ἀηλὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα κατὰ ἄλλου καὶ ἐπ' ἄλλου τῶν ὑπὸ
τὸ ὄνομα. τοῦτο δὲ οὐκ ἔλεγχος. ὃ γὰρ ἔλεγχος γίνεται, ὅταν συμβαίνῃ τὸ αὐτὸ
πρᾶγμα κατὰ τ' αὐτοῦ καὶ ἑνὸς πράγματος ἅμα λέγεσθαι, καὶ μὴ λέγεσθαι
ἐκ τῆς τοῦ ἀποκριναμένου θέσεως. τὸ δὲ, ἀηλὰ φανερὸν, ὅτι μὴ πᾶς ὁρωτήσεως
καὶ τὰ ἑξῆς, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι οὐ μὴ συμβήσεται τὸ ἀδύνατον. ἤγουν ὁ ἔλεγχος
οὐ γενήσεται τις τὰ πολλὰ μίαν ὁρώτησιν, ἀηλ' ἐν καθ' ἑνὸς ἔσται, ἤγουν κατη-
γορούμενον καθ' ἑνὸς ὑποκειμένου, εἰ γὰρ ἐν καθ' ἑνὸς ἔσται, οὐ μὴ δυνήσεται ἐλέγ
ξαι τὸν ἀποκρινόμενον ὁ σοφιστής. καὶ οὕτως, φανερὸν φησὶ ὅτι μὴ πᾶς ὁρωτή-
σεως γινομένης κατὰ τ' πολλῶν, ἀλλ' ἑνὸς πράγματος καθ' ἑνὸς ἐρωτηθέντος,
οὐ γίνεται ἔλεγχος. ὅταν γὰρ τις τὰ πολλὰ, ὡς ἓν ὁρωτηθῇ, ἢ τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὔ,
δοὺς, οὐκ αὖ ἐλεγχείη ἀληθῶς. ἀηλὰ μόνον φαινομένως. ὅταν δὲ ἓν καθ' ἑνὸς φή
σῃ, εἰ μὲν ἀληθῶς φήσῃ, οὐκ ἔσται ἔλεγχος. εἰ δὲ ψευδῶς, ἔλεγχος, καὶ ἔλεγχος
οὐ φαινόμενος, ἀλλὰ ἀληθής. πρὸς δὲ τῶν ἀπαγόντων εἰς τὸ αὐτό. πληρώ
σας τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων, νῦν λύει καὶ τοὺς εἰς τὸ λέγειν τὸ αὐτὸ πολ-
λάκις ἐπάγοντας παραλογισμούς. καί φησὶ ὅτι πρὸς τ' ἀπαγόντων σοφισμά
των εἰς τὸ λέγειν πολλάκις τὸ αὐτὸ, χρὴ μὴ δίδοναι τὰς κατηγορίας, ἤγουν τὰ
ὀνόματα τῶν πρός τι λεγομένων αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ χωρὶς λεγόμενα σημαί
νειν τι, ἤγουν σύνθετον. οἷον, εἰ διπλάσιον λέγεται αὐτὸ καθ' αὑτὸ οὐκ ἔστι σύνθε
τον, οὐδὲ σημαίνει τι καὶ ἕτερον. οἷον τὸ ἥμισυς, διότι ἐμφαίνεται ἐν αὐτῷ. πρὸς
τοῦτο οὖν διδάσκει ἡμᾶς καὶ παραινεῖ, εἰ ὁρωτώμεθα πότερον τὸ διπλάσιον
καθ' ἑαυτὸ λεγόμενον καὶ μέρα τοῦ ἡμίσεος, ταυτόν ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ σημαίνει ἢ
οὔ, μὴ δίδοναι ἀλλὰ φάσκειν ὅτι ἄλλο μέν ἐστι τὸ εἰπεῖν διπλάσιον καὶ ἄλλο τὸ
διπλάσιον ἡμίσεος. εἰ γὰρ καὶ ἐμφαίνεται καὶ σύνεστιν, ἐν τῷ εἰπεῖν διπλά-
σιον, τὸ ἡμίσεος. ἀηλ' οὖν ἄλλο ἐστὶ τὸ εἰπεῖν καὶ τὸ ἡμίσεος, καὶ ἄλλο τὸ μὴ ἑνὸς
εἰπεῖν, καὶ σύνεστι τοῦτο διὰ τῆς ἐπαγωγῆς λέγων, καὶ γὰρ τὰ δέκα, ἐν τοῖς
δέουσι δέκα, τουτέστι καὶ γὰρ τὰ δέκα ἐμφαίνεται ἐν τῷ πρὸ μονάδα δέκα
λέγων καὶ γὰρ πρὸ μονάδα δέκα ἐστὶ τὰ ἐννέα. τοῖς γὰρ β εἰρωτευθεῖσι μο-
νὰς δέκα ἐστί. τὰ γὰρ β λέγοντες, οὐ δέκα, ἐν ὅσῳ ταῦτα οὐ δέκα φαμὲν, συν-
εμφαίνομεν ἐν τούτοις καὶ δέκα. ὡς γὰρ ἐν τοῖς μέρα τὰ φυσικὰ δέδεικται. ὡς

κατάφασεις ἐκφαίνονται ἐν ταῖς οἰκείαις ἀποφάσεσιν. ὁ γὰρ λέγων ὅπ πόδι οὐκ
αὖός. τοῦτο αὐτὸ φησιν ὅτι τοῦτο αὖός οὐκ ἔστιν, ὥστε ἐν τῷ μὴ ἀνθρώπῳ σύνεσι
ρεῖται καὶ σύνοιδεται ὁ ἄνθρωπος. ὁμοίως καὶ ἐν τῷ λέγειν, ὅπ οὐ ποιεῖ, ἐμφαίνε
ται τὸ ποιεῖν. τὸ γὰρ μὴ ποιεῖν αὐτὸ τοῦτο τοῦ ποιεῖν ἐστι στέρησις. εἰ δὲ ταῦτα οὕ
τως ἔχει, ὡς πρὸ ὁ λέγων οὐ λευκόν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης λευκὸν λέγει, κἂν ἐν τῷ
μὴ λευκῷ ἐμφαίνηται τὸ λευκὸν, ὁμοίως καὶ ὁ λέγων οὐ δέκα, οὐκ ἐξ ἀνάγκης
καὶ δέκα λέγει, καίτοι τῶν δέκα ἐμφαινομένων ἐν τοῖς οὐ δέκα. οὕτω καὶ ὁ λέ
γων οὐ διπλάσιον, οὐ διπλάσιον, οὐκ ἐξ ἀνάγκης διπλάσιον λέγει, κἂν ἐν τῷ μὴ
διπλασίῳ συμφαίνεται τὸ διπλάσιον. ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἀντιστρέφαπτος ῥητέον, ὡς πρὸ
ὁ λέγων λευκόν, οὐ λέγει καὶ μὴ λευκόν, καὶ ὁ δέκα οὐχὶ καὶ μὴ δέκα. οὕτω
καὶ ὁ διπλάσιον λέγων οὐκ ἐξ ἀνάγκης καὶ οὐ διπλάσιον λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἥμι-
συ. τὸ γὰρ ἥμισυ οὐ διπλάσιον, καὶ τὸ μὲν διπλάσιόν φησιν οὐδὲ σημαίνει οὐδὲν ἤ-
σως τουτέστιν ἴσως οὐδὲ σημαίνει τὸ ἥμισυ. τὸ δὲ ἴσως προσκειται ὅπι δυνάμει,
ἐνεργείᾳ δὲ οὔ. εἰ δέ γε καὶ σημαίνει, ἀηλ' οὐ τὸ αὐτὸ διηρημένως, καὶ συνημμένως.
τὸ δὲ διηρημένως ἴσον ἐστὶ τῷ καθ' αὑτὸ, τὸ δὲ συνημμένως, τῷ μέρα τοῦ ἡμίσεος.
τὸ δὲ οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη ἐν τῷ εἶδει, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐδὲ σημαίνεται ἡ ἐπιστήμη, δι' αὐ
τὴν εἶδους, καίτοι ἐν τοῖς εἴδεσιν οὖσα. οἷον, εἰ ἔστιν ἡ ἰατρὸς καὶ ἕξις τις ἐπιστήμης
τοῦτο γὰρ ἐστι διλωτικὸν τὸ, οἷόν τ' ἐστὶν ἰατρικὴ ἐπιστήμη, ὅπερ τὸ κοινὸν, διλο-
λογότι ἔνεστιν ἐν τῇ ἰατρικῇ, πλὴν εἰ καὶ ἐν αὐτῇ ἐστιν, οὐ σημαίνεται δι' αὐτῆς. ὁ
γὰρ εἰπὼν ἰατρικὴν οὐ λέγει ἐπιστήμην, καὶ τὴν αἰτίαν τούτου σῶτο μως ἐπῆλθα
γεδικὰ δ', ἐκεῖνο δὲ ἦν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστήμης, δυνάμει λέγων, ὅπι ἡ ἐπιστήμη λέγε
ται ἐπιστητοῦ, ἡ δὲ ἰατρικὴ οὐ λέγεται τινός. οὔτε γὰρ ἡ γραμματικὴ τινός λέγε
ται γραμματική οὔτε ἄλλη τῶν τεχνῶν κατὰ μέρος οὐδεμία. ὡς ἐν ταῖς κα
τηγορίαις με μαθήκαμεν. εἰ οὖν ὁ ἐπιστήμην εἰπὼν, τινός δ' ἐπὶ ἐπιστήμην. ὁδὶα,
τρικὴν δ' ἐπὶ οὐ τινος λέγει, διλον δ' ὅπι οὐ συσημαίνεται τῷ εἴδει τὸ γένος, ἡ
μᾶλλον, τὸ οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη ἐν τῷ εἴδει, ἴσον ἐστὶ τῷ. οὐδὲ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἐμφαί
νεται τὸ εἶδος, καὶ σύνεσις αὐτῷ τοιαύτας χρᾶσθαι ἑρμηνείαις. ὡς πρὸ οὖν ὁ ἐπι
στήμην ἐπὶ ἐπὶ οὐ τινος λέγει, διλον δ' ἰατρικὴν καί τι οὖσαν ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην. οὕτω καὶ ὁ δι-
πλάσιον εἰπὼν οὐ λέγει ἥμισυ. ἐν δὲ τοῖς διὰ ὧν διλοῦνται κατηγορούμενοις, τ'
τὸ λεκτέον. πρὸς τὴν ἀποδόσεως ἐξήγησιν τοῦ, οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη ἐν τῷ εἴδει
ἐστὶν, ὑπηγάγετο τὸ διὸς ἐπαχθὲν, τὸ ἐν δὲ τοῖς δι' ὧν διλοῦνται κατηγορουμέ
νοις καὶ τὰ ἑξῆς, λέγων κατηγορούμενα, τὰ κοινότερα καὶ πολλαπλασιώτερα
τῶν ὑπ' αὐτά. ἔστι δὲ καὶ λέξις ἐλλειπτικὴ. τὸ δὲ πλήρες τοιοῦτον. ἐν δὲ τοῖς κατη
γορουμένοις καὶ ὑποκειμένοις, δι' ὧν ὑποκειμένων διλοῦνται, ἢ τοι ὁρίζονται. ἢ γὰρ
σημάντης διὰ τῆς ῥίνος ὁρίζεται. ὥστε τὰ κατηγορούμενα διὰ τῶν ὑποκει
μένων διλοῦνται. ἐν δὲ τούτοις φησὶ ῥητέον, ὅπι οὐ γὰρ αὐτὸ διλοῖ χωρὶς καὶ
καθ' αὑτὸ λεγόμενον, καὶ ἐν τῷ λόγῳ, τουτέστι καὶ ὅταν μέρα τινὸς ὑποκειμέ-

νου σῶν δυναθὲν λόγῳ λέγηται καὶ μὴ ὀνόματι. καὶ τοῦτο λίαν ἐναργῶς παρέστη-
σε, διὰ τοῦ κοίλου. καὶ γὰρ τὸ κοῖλον καθ' αὑτὸ μὲν λεγόμενον, συγκεχυμένως
ἀμφοτέρων ἐστὶ δηλωτικὸν τοῦ τε σώματος, καὶ τοῦ ἐμβοῦ. ὅταν δὲ πρός τι τιθῇ τινὶ
οὐ τὸ αὐτό. ὅταν μὲν γὰρ εἴπωμεν σκέλος κοῖλον, ὡρισμένως δηλοῦ τοῦ ἐμβοῦ, τὸ ἐμβὸν δηλοῖ ὡς
καὶ ὅταν εἴπωμεν κοίλην εἶναι, τὸ σῶμα. τοῦτου γὰρ ἐστὶ δηλωτικόν, τὸ οὐδὲν κωλύειν
τὸ, ὡρισμένον τι, ἀλλὰ μὴ συγκεχυμένως ὡς τοῦ ἐνταῦθα οὐ ταυτὸν ἐστιν εἰπεῖν
κοῖλον καὶ κοίλην εἶναι. οὕτως οὐδὲ τὸ λέγειν δίχασθον, ταυτὸν ἔσται τῷ λέγειν
δίχασθον ἡμίσεος. εἰ δὴ τοῦτο τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οὔτε ὁ λέγων τὴν σῶμα
τικὰ κοιλότητα εἶναι, δίς λέγει τὴν εἶναι, οὔθ' ὁ λέγων τὸ δίχασθον ἡμίσεος δί-
χασθον, δίς λέγει τὸ ἥμισυ, ὡς ὥσπερ οἱ σοφισταὶ βούλονται. λαβόντες γὰρ τὸ δί-
χα καλῶς ἀποκρινομένων, ὅτι τὸ δίχασθον τοῦτόν ἐστι, καὶ τὸ δίχασθον ἡμίσεος
ος. φασὶν ὅτι ἐπεὶ ὃ δίχασθον ἐστὶν ἡμισυ ἓν, προσθεὶς δὲ πάλιν τὸ ἥμισυ,
δίς ἓν τὸ ἥμισυ. οἷον δίχασθον ἡμίσεος, ἡμίσεος· πάλιν σῶμα τικὰ ἓν ὄν,
ἓν, ὡς τι εἰ λέγοιμεν ὅτι σῶμά τι ἐστι κοίλην δίς, δίς λέγομεν τὸ δίς. σῶμα τικὰ
γὰρ εἴπομεν, ἓν εἴπομεν, πρόσθεὶς δὲ καὶ τὴν ἓν, δίς καὶ τὸ αὐτὸ εἰρήκα-
μεν, κοίλην δίς, δίς. λύονται δὲ ταῦτα καθάπερ εἴπομεν ὅτι οὐ ταυτὸν σημαίνει
χωρὶς καὶ σὺν μνήμης λεγόμενον· ἐπὶ σαφέστερον εἰπεῖν τὸ, ὡς τι οὐδὲ ἀτομον ἓν
ἢ δίς ἡσυχῇ, δίς ἐστιν ἔχουσα κοιλότητα δίνος, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι οὐδὲν ἄτομον ἓν τῆς
ὁρωτηθεὶς πότερον δίς σιμὴ, εἶπεν ὅτι δίς ἐστιν ἢ ἔχουσα κοιλότητα δίνος. ὡς ὥσπερ γὰρ
ὅταν ὁρωτηθέντες πόσοι ἄνθρωποι, τί ἐστιν οὗτος, εἴποιμεν ὅτι, οὗτός ἐστι ζῷον λογι-
κόν, οὐ συμπαραλαμβάνομεν τὸν αὐτὸν οὕτω γίνεται καὶ ὅταν τοῦτον, καὶ μὴ τὸ
ἐπελάβοι, ἄτοπόν τι λέγειν τὸν ἀριστοτέλην ἐκ τούτου ἐρηνοῦ ὁρμηθέντες, ἔοικε γὰρ
οὕτως ἐν τούτῳ τῷ ῥητῷ, παραλαμβάνειν δίς τὴν δίνα. λέγονται, ὡς τοῦδὲν ἄτο-
πον ἢ δίς ἡσυχῇ, δίς, ἐστιν ἔχουσα κοιλότητα δίνος. οὐ γὰρ δίς παραλαμβάνει τὸ
δίς. ὑποστικτέον γὰρ εἰς τὸ δίς ἐστιν ἔχουσα κοιλότητα δίνος. ὅταν γὰρ ὁρωτώμε
θά τι, συμπαραλαμβάνομεν καὶ ἐκεῖνο. οὐχ ὡς μόριος ὂν τοῦ ὁρισμοῦ, ἀλλ' ὡς ὁρωτη
θέν. οἷον, ὁρωτώμενοι πόδε ἐστὶ τόδε. λέγομεν τὸ δέ ἐστι τόδε, καὶ τόδε. πρὸς
δὲ τὸ σολοικισμῶν παρὸ τι μὲν φαίνονται. πρὸς τὸ σολοικισμῶν, πρὸς τί μέν φαί
νονται συμβαίνειν, εἴρηται πρότερον. πρὸς γὰρ τὸ, τόδε, καὶ τοῦτο συμβαίνοιτο. τὸ
γὰρ τόδε, ἓν τοῦ ἑτέρων λεγόμενον λαμβάνεται, καὶ ἐπὶ οὐσίας, καὶ ἐπὶ ἀπα
τικῆς, καὶ λαμβανόμενον πρὸς τὸ σοφισοῦ, τὸ, τόδε ὡς σημαντικὸν οὐσίας. ἅτα
προσφέροντος τὸ σοφισοῦ πρὸς τὸ, τόδε ἀπατικὴν σημαῖνον, συμβαίνει ἀπαγέ
σθαι τὸν ἀποκρινόμενον εἰς σολοικισμόν. ἐπὶ αὐτῶν δὲ τὸ συλλογισμῶν ἐστι φησὶ
φανερὸν πῶς λυτέον. οἷον, ὡς ἓν τοῦδε λέγειν τὸ λόγου. ἆρ' ὃ λέγεις ἀληθῶς καὶ
ἔστι τὸ ἐνταῦθα μὲν, ὡς ἐπ' οὐσίας ἐρωτηθὲν τὸ τοῦτο, καὶ οὕτω πρὸς τὸ ἀποκριτο
μένως συγχωρηθέν, συμβαίνει ἓν ἀπατικῆς, λέγων φῆς, δεῖναι τὸν λίθον, ἐστιν
ἄρα τι λίθον, ἢ τὸ λέγειν λίθον, οὐκ ἔστι λέγειν οὐσίαν, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς ὁ, ἀνὴρ ἀ-

πατικὴ, ὅπερ δηλωσεν αὐτὸς, διὰ τοῦ ὄν. εἰ οὖν ὁρίστό τις ἆρ' ὂν ἀληθῶς λέγεις.
ὡς ὥσπερ φησὶν, εἰ ὁρίστό τις ἆρ' ὂν ἀληθῶς λέγεις, ἔστι τοῦτον, τὸν τοιοῦτον δὲ οὐκ ἄν
τις φαίη ἑλληνίζειν, ἀλλὰ σολοικίζειν. ὡς ὥσπερ καὶ εἴ τοῦ, ἃ ἦν λέγεις ἅτα, ἔστιν
οὗτος ξύλον δ' εἶπας ταυτὶν οὗτος, ἔστιν ἄρα ξύλον ταυτὶν οὗτος. οὕτως καὶ ἐπὶ ἐκεί
νων γίνεται. τὸ γὰρ τοῦτο συγχωρηθὲν, καὶ ἐπ' οὐσίας λεγόμενον ἐκεῖνος λαμ
βάνει, ὡς εἴ τι ἀπατικῆς. διὸ καὶ εἴ τι τούτων μόνον γίνονται. οἱ σολοικισμοί εἴ τι
ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν. ὡς τε αὐτὴ τοδὲ ἐστίν. οἷον ἡ οὐσία ξῷον. ἀρνίζει δὲ καὶ
καθ' ὑθείαν καὶ ἀπατικὴν φερόμενον. ἀνήρηται μὲν οὖν ἡ, ἃ ἦν λέγεις, ἔστιν οὗ
τος. ὡς ὥσπερ φησὶν, ὃ λέγων, ἃ ἦν λέγεις ἅναι ἐστὶν οὗτος, οὐκ ἄν ἑλληνίζοι οὕτως
οὐδ' ὁ λέγων ἆρ' ὂν ἀληθῶς λέγεις, ἔστι τοῦτον. τὸ δὲ ξύλον εἶπεν οὗτος. ἐπὶ ἀγα
γεν, ὡς εἰ ἔλεγεν, εἰ ἑλληνίζει τὶς τοὺς οὕτω λέγοντας φησὶ, συμβήσεται τὸ αὐ
τὸ καὶ θηλυκῶς, καὶ ἀρσενικῶς, καὶ οὐδετέρως λέγεσθαι. εἰ γὰρ ὃν λέγεις ἐστὶν
οὗτος. εἴτε δὲ οὗτος αὐτὸ ξύλον, ἔσται αὐτὴ ξύλον, οὗτος καὶ οὗτος, τοῦτο αὐτὴ,
καὶ τοῦτο αὐτὴ οὕτως. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀρσενικῶν, καὶ θηλυκῶν, πάμπολυ διέστηκε τὸ,
ὃ τοῦ αὐτὴ, ἢ οὗτος· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τὸ, ἐπὶ δὲ τῶν οὐδετέρων, ὃ ἦν αὐτὸ, ἢ
ὅσα μήτε θήλυ, μήτε ἄρρεν σημαίνει, τὸ, ὃ, καὶ τὸ τοῦτο, οὐδὲν διαφέρει. διὸ καὶ οὐ
γίνονται σολοικισμοί. ἐνταῦθα γὰρ διὰ τοῦ, τόδε σημαίνονται καὶ ὑθείαν καὶ ἀπα
τικὴν, οὐ συμβήσεται σολοικισμός. οἷον, εἰ ὁρίστό τις ἆρ' ὃ λέγεις ἅναι ἐστὶ
τοῦτο, ξύλον δὲ λέγεις ἅναι τοῦτο, ἔστιν ἄρα ξύλον, ἐνταῦθα γὰρ ἐπὶ τοῦ ξύλου οὐδὲ
τόρου ὄντος, καὶ τοῦ, τοῦτο ἀρμόζοντος τῷ ξύλῳ, καὶ ἐπὶ ὑθείας, καὶ ἐπὶ ἀπατι
κῆς λεγομένῳ ὡς ὥσπερ καὶ αὐτοῦ τοῦ, τόδε, οὐ γίνονται σολοικισμοί. ἐπὶ δὲ τοῦ, ἆρ'
οὗτός ἐστιν αὐτὴ· πόδε, οὐχ οὗτος κορίσκος, καὶ συμφαινομένου, ἔστιν ἄρα οὗτος
αὐτὴ, οὐ συλλελογίσθαι φησὶ σολοικισμόν, καθὸ μὴ τὴν ἀπατικὴν, ὁ τικὴν, ἢ
ὑθείαν σὺν ἐλογίσατο. ἅτε γὰρ, αὐτὴ οὗτος. οὗτος κορίσκος, αὐτὴ ἄρα κορίσκος.
ὁρᾷς πῶς οὐ σολοικίζει ἐν τῷ τόδε. ἔστι δὲ τὸ σολοικισμός· φησὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος
ἐν τῷ πρὸ μνήμης, καὶ αὐτὰ μνήσεως, ὡς ὁ μὲν τὰ πράγματα οἰκείοις ὀνόμασιν
ὀνομάζων, σολοικίζει· τὸν γὰρ μέλλοντα ἐπεῖν λεγεσθ' ἔννα, ἅτα λεοδ' ἀμαυτα ἅ
πόντα, σόλοικον ὠνόμασεν, ὡς ἄλλο αὐτὴ ἄλλου εἰρήκατα. οὐδ' εἰ τὸ κορίσκος
σημαίνει ὅπερ αὐτὴ. εἰ τῷ ὅπως ὥσπερ ὃ λέγων, ἆρ' ὃν λέγεις ἅναι, ἔστιν οὗτος,
οὐκ ἂν ἑλληνίζοι, οὕτως, οὐδ' ὁ λέγων, ἆρ' ὂν ἀληθῶς λέγεις, ἔστι τοῦτον. εἰ γὰρ
τις ἑλληνίζειν αὐτοὺς λέγει συμβήσεται τὸ αὐτὸ καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς
καὶ οὐδετέρως λέγεσθαι. ἐπὶ αἴνει τὸ, οὐδ' εἰ τὸ κορίσκος σημαίνει ὅπερ αὐτὴ.
ἐκ περιουσίας δ' ἐστὶ τὸ ἐπὶ χείρημα. τὸ δὲ διὰ τοῦτο λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν, καὶ
δοίημεν γὰρ τὸν κορίσκον καὶ θηλυκῶς λέγεσθαι, οἷον καὶ οὗτος, καὶ αὐτὴ, μὴ δὲ
δὲ τοῦτο ὁ ἀποκριτόμενος, οὐ συλλελόγισται τὸν σολοικισμόν. ἀλλὰ δεῖ ὁρωτᾶ
σθαι τὸν ἀποκριτόμενον. καὶ εἰ διδόται μὲν, οὐ λέγεται δὲ. γίνεται μὲν σολοικι
σμὸς ἀνὴρ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀποκριτόμενον. εἰ δὲ μήτε λέγεται, μήτε
δίδοται, οὐθ' ἁπλῶς γίνεται, οὔτε πρὸς τὸν ἀποκριτόμενον. ἐν δὲ τῷ ὁμοίως οὕτω

δεῖ κἀκεῖ, λείπει ἀν τὸ, προσερωτηθῆναι, εἰ δίδωσι τὸν λίθον σημαίνει οὗτος· ἀνόμοιον δὲ πτῶσιν λέγει τὴν εὐθεῖαν πρὸς τὴν αἰτιατικὴν, ὡς δῆλον πεποίηκε διὰ τοῦ ἐπαχθέντος· σαφῶς δὲ τὰ ἑξῆς ἀπαγγέλλει· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ α, τοῦτον· ἐν δὲ τῷ ὑστέρῳ οὗτος· ἐν τῇ α φησὶ ἐρωτήσει τῇ ἄρα ἐπίστασαι τοῦτο τὸ, τοῦτο· ὡς ἴσον τῷ τοῦτο δέδωται· ἐν δὲ τῇ β, ὡς ταὐτὸν τῷ οὗτος· ἀνόμοιος δὲ πτῶσις· τὸ οὗτος· καὶ τὸ, τοῦτον· ὥστε οὐ συλλελόγισται· ἀνὴ ἐν τῷ ἑξῆς σοφίσματι τῷ, ἆρ' οὗ ἀπιστήμην ἔχεις ἐπίστασαι τοῦτο, τὸ, τοῦτο· ὡς ἴσον τῷ τοῦτον δέδωται· ἐδόθη δ' οὗ ἀπιστήμην ἔχεις, ἐπίστασθαι οὐ τοῦτο· ἀλλὰ τοῦτο· τὸ δὲ τοῦτο, ὡς ἴσον τῷ, τοῦτον δέδωται, ὥστε ἐπίστασαι τὸν λίθον· δεῖ δὲ καὶ καταγοεῖν ὅτι πάντων τῶν λόγων· δεῖ φησι σκοπεῖν καὶ ἐξακριβοῦν ὡς οἱ μὲν τῶν παραλογισμῶν ῥάους εἰσὶν εἰς τὸ γνωσθῆναι τὰ δι' ὧν ἐλέγχονται· σοφιστικῶς προάγομενοι· τοὺς δὲ οὐ ῥάδιον ἀπιγνῶναι, περὶ τί παραλογίζεται ὁ ἀκούων· καίτοι πολλάκις τοὺς αὐτοὺς ὄντας τοῖς εὐκόλως ἀπιγινοσκωμένοις· τὸ γὰρ πολλάκις οἱ αὐτοὶ ἐκείνοις ὄντες, τοιοῦτόν ἐστιν· οἱ αὐτοὶ ἀλλήλοις εἰσὶ πάντες, οἱ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, ὥσπερ καὶ οἱ περὶ τὴν ἀμφιβολίαν, πᾶσι τοῖς περὶ τὴν ἀμφιβολίαν· καὶ οἱ περὶ τὸ συμβεβηκὸς, πᾶσι τοῖς περὶ τὸ συμβεβηκὸς; ὃ δὲ λέγει ἐστίν· ὅτι τινὲς μὲν ὄντες περὶ τὴν ὁμωνυμίαν ἔλεγχοι, καὶ φαίνονται ὅτι περὶ τὴν ὁμωνυμίαν εἰσί· τινὲς δὲ εἰσὶ μὲν περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, οὐ φαίνονται δὲ ὄντες περὶ τὴν ὁμωνυμίαν, οὕτω καὶ οἱ περὶ τὸ συμβεβηκός· ὅμως φησὶ τοὺς περὶ τὸ συμβεβηκὸς πάντας, τοὺς αὐτοὺς δεῖ καλεῖν, τουτέστι περὶ τὸ συμβεβηκὸς δεῖ λέγειν εἶναι, κἂν μὴ φαίνονται ὄντες περὶ τὸ συμβεβηκός· ὅτι δέ εἰσι παραλογισμοὶ παρ' ἄλλο μὲν, φαινόμενοι δὲ εἶναι παρ' ἄλλο, εἴρηται πρὸ ὀλίγου· ὁ πηνίκα μὴ ἀπεδέχετο τοὺς μὴ καλῶς λύοντας, μὴ δὲ λέγοντας τὸ ἄντιον παρ' ὃ γέγονεν ὁ παραλογισμός· μετὰ φερόμενον δὲ λέγοι ἂν τὸ ἐπαγόμενον· ὥσπερ καὶ τὸ, ἆρ' ᾧ εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον, τούτῳ ἐτύπτετο οὗτος· καὶ ᾧ ἐτύπτετο, τοῦτο σὺ εἶδες· τοῦτο γὰρ κατὰ μὲν τὰ ἠρωτημένα δοκεῖ περὶ τὴν ἀμφιβολίαν εἶναι· κατὰ δὲ τὸ ἐπαχθὲν, περὶ τὴν σύνθεσιν· ὥσπερ οὖν ἐν τῷ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν ἡ ἀπόδοσις τοῦ μερισμοῦ, τοῦ τὰ μὲν τοῖς τυχοῦσίν ἐστιν δῆλα, κατώτερόν ἐστιν ἐν οἷς λέγει ἐν τῷ· τὰ δὲ καὶ τοὺς ἐμπειροτέρους διαλανθάνει· τοῦ δὲ περὶ τὴν λέξιν σοφισματοῦ ἐξ ὄντων, ὁμωνυμίας· ἀμφιβολίας, συνθέσεως, διαιρέσεως, προσωδίας, σχήματος λέξεως· τὸ παρὸν σόφισμα τὸ, ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος δίφρον, περὶ τὸ σχῆμα τῆς λέξεώς ἐστι· τὸ γὰρ ἄρρεν τὸν ἄνδρα, οὐδέτερον ἑρμηνεύει· λέγει γὰρ τὸν ἄνδρα δίφρον ὑπάρχοντας, φέρεσθαι κατὰ κλίμακος, τὸ ἀρσενικῶς λεγόμενον, οὐδετέρως ἑρμηνεύων· οὐ γάρ ἐστιν ἡ ὀρθὴ πτῶσις τὸ δίφρον οὐδέτερον, ἀνὴ ὁ δίφρος· ἔστι γοῦν παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως· τὸ γὰρ μὴ ταὐτὸ, ὡσαύτως ἑρμηνεύει· οἷον τὸ ἄρρεν οὐδέτερον λέγει, καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρρεν· ἔστι δὲ καὶ περὶ τὴν ἀμφιβολίαν· καὶ εἴη ἂν τὸ σόφισμα τοιοῦτον· τὸ ἅρμα δίφρον σημαίνει ἀνὴρ δὲ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος δίφρον· ὁ ἀνὴρ ἄρα κατὰ κλίμακος ἐφέρετο

ἅρμα· ὥστε ὁ ἀνὴρ ἅρμα ὢν, κατὰ τῆς κλίμακος ἐφέρετο· καὶ ὅτι οὕτως ἐγένετο, ἡ ἀγωγὴ τοῦ λόγου, δῆλον ἀπὸ τοῦ κατὰ προσωδίαν τούτου τοῦ σοφίσματος· τὸ κὴρ ψυχὴν σημαίνει, ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν κὴρ εἴδετο εἶναι· ἀγαμέμνονι ἄρα τὸ πολεμεῖν, ψυχὴ εἴδετο εἶναι, ἔστιν οὖν τῆς τοῦ σοφισματοῦ ἀγωγῆς ἡ ὁμοιότης τοιαύτη· τὸ κὴρ ψυχὴν σημαίνει· ἀγαμέμνονι δὲ τὸ πολεμεῖν, κὴρ εἴδετο εἶναι· ἀγαμέμνονι ἄρα τὸ πολεμεῖν, ψυχὴ εἴδετο εἶναι· τὸ ἅρμα δίφρον σημαίνει· ἀνὴρ δὲ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος δίφρον· ἀνὴρ ἄρα ἐφέρετο κατὰ κλίμακος ἅρμα· δύναται τὸ ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος δίφρον, καὶ περὶ τὴν ἀμφιβολίαν εἶναι· ἢ γὰρ τὸ ἀνὴρ ἔφερεν ἀπὸ τοῦ ὤμου δίφρον κατὰ κλίμακος φερόμενος· ἢ ὅτι ὁ ἀνὴρ δίφρον ὢν καὶ ἅρμα, κατὰ κλίμακος ἐφέρετο· ὅτι μὲν οὖν τὸ ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος δίφρον περὶ τὴν λέξιν ἐστὶ, δῆλον· ἔστι δὲ ἁπροῦν οὕτω συνάγειν, οὐχὶ ὁ ἀνὴρ κατὰ κλίμακος ἐφέρετο; ναί· οὐχὶ ὁ δίφρος κατὰ κλίμακος ἐφέρετο; ναί· ἀνὴρ ἄρα κατὰ κλίμακος ἐφέρετο δίφρον· ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔφερε δίφρον, ἀλλ' ἐφέρετο ὑπὸ τοῦ δίφρου· ἠρωτᾶτο δὲ τὸ σόφισμα ἐπίτινος ἀπὸ δίφρου κατὰ κλίμακος φερομένου· ἢ κἂν μὴ ἀπὸ δίφρου κατήρχετό τις κατὰ τῆς κλίμακος· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὁ ἀνὴρ αὐτὸς καθ' αὑτὸν, ὕστερον δὲ ὁ δίφρος· οὐδὲν ἧττον χώραν ἔχει τὸ σόφισμα· κἂν γὰρ ὁ ἀνὴρ, ἐν τῇ πρώτῃ, εἰ τύχῃ, ὥρᾳ τῆς ἡμέρας· ὁ δὲ δίφρος· ἐν τῇ τετάρτῃ κατὰ τῆς κλίμακος ἐφέρετο· οὐδὲν ἧττον τὸ σόφισμα δύναται οὕτως ἐρωτᾶσθαι· ἆρ' οὐχὶ ὁ ἀνὴρ κατὰ κλίμακος ἐφέρετο· ναί; τί δὲ οὐχὶ ὁ δίφρος κατὰ κλίμακος ἐφέρετο; ναί· ἀνὴρ ἄρα κατὰ κλίμακος ἐφέρετο δίφρον· περὶ τὴν σύνθεσιν τὸ σόφισμα· ἔδει γὰρ οὕτω συμπεραίνασθαι· ὁ ἀνὴρ ἄρα καὶ ὁ δίφρος κατὰ κλίμακος ἐφέρετο· τοῦτο ἀληθές· ὅτι δὲ τὸ περὶ τὴν σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν περὶ τὴν λέξιν ἐστὶ, δῆλον· εὑρήσεται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα οὕτως· ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμακος διάφορον· καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον διὰ ταύτης τοιοῦτον· εἰπὼν, καὶ γὰρ οἱ λόγοι σχεδὸν γελοῖ οἱ εἰσι πάντες περὶ τὴν λέξιν, ἐπάγει τούτων ὑπόδειγμα, δυνάμει λέγων· τὸ γὰρ ἀνὴρ κατὰ κλίμακος ἐφέρετο, οὐχ ἁπλοῦν ἐστιν, ἀλλὰ διάφορον καὶ ἀμφίβολον· τοῦτο δὲ περὶ τὴν λέξιν ὅτι δὲ διάφορόν ἐστι καὶ ἀμφίβολον δῆλον, ἢ γὰρ ὅτι ἀνὴρ κατὰ κλίμακος ἐφέρετο· ἢ ὅτι αὐτὸς ἔφερέ τι, καὶ μή ποτε ἀπηούστερον αὐτὴ ἡ γραφή· καὶ ὅπου στέλλεσθε πρὸς τὴν κεραίαν· ἡ τοῦ ποῖ στέλλεσθε πρὸς τὴν κεραίαν ἀγωγὴ σοφίσματος τοιαύτης τίς ἂν εἴη· ποῖ στέλλεσθε πρὸς τὴν κεραίαν· τὸ δὲ στέλλεσθαι πέμπεσθαί ἐστι πέμπεσθε ἄρα πρὸς τὴν κεραίαν, διττὸν τὸ στέλλεσθαι τό, τε ἐξ αὐτῶν, καὶ ἀπὸ ἰδίας προαιρέσεως, καὶ ὅλως τὸ πορεύεσθαι· ὡς τὸ ἐστειλάμην ταύτην τὴν ὁδὸν, ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθην· καὶ τὸ παρ' ἄλλων ἢ ἄλλου ἀποστέλλεσθαι· ὡς τὸ ἔπεμψεν ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς ἄνδρες ἕλληνες· ἐν τῷ οὖν ποῖ στέλλεσθε, ἐκεῖνοι μὲν τὸ στέλλεσθαι ὡς τὸ πορεύεσθαι δεδώκασιν· ὁ δὲ σοφιστὴς ἀπὸ τοῦ πέμπεσθαι ἔλαβε· τοῦτο δὲ τὸ σόφισμα δύναται καὶ περὶ τὴν ὁμωνυμίαν εἶναι· μάλιστα δ' ἂν εἴη περὶ τὴν

ἀμφιβολίαν. ἢ γὰρ ὅτι ἦλθεν ἢ ἤρξατο ἢ ἔμελλε παραλλὰ πέμπτῳ θ. μὴ ἦλθε δὲ καὶ πρὸ τοῦ χθὲς μα τῆς λέξεως αὐτῆς, τὸ τελευταῖον αὐτὴ τοῦ πέμπτου, τῶν σοφι-
στῶν λαμβανόντων τὸ παθητικὸν αὐτὴ ἢ ἐνδεγνυτικοῦ. καὶ τὸ ἔμπροσθεν δέ, δη-
λοῖ μὲν καὶ τὸ πρότερον χρονικὸν ἐπίρρημα. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ
ξώου μόριος. ἀλλὰ καὶ τὸ καθαρὸς σημαίνει μὲν καὶ τὸ ὑγιεινός. καθαρὸς γὰρ βοῦ
βρῶσις ὁ ὑγιεινὸς λέγεται. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἀμόλυντον καὶ ἄκρατον. ὥς τι εἶδος μὲν
οἶνῳ ἢ ὑγιαίνοντος οἷον. ὁ δὲ οἶνῳ ἢ ἀκράτου συμπεφύκεται, οὐ συλλελόγισθαι. τὸ δὲ
ἀρ' δύναρχος οὐ δῆπα, ἀλλ' ἀπολλωνίδης, περὶ τὴν σύνθεσιν. οὕτως ἆρά γε δύναρχος
οὐ δῆπα, ἀλλ' ἀπολλωνίδης, ναί. δύναρχος ἄρα. ἀλλ' οὐ δῆπα ἀπολλωνίδης περὶ τὴν
σύνθεσιν γὰρ ἢ ἀπὸ σύνθεσιν τὸ σόφισμα ἐστιν. καὶ οὕτως. ἆρ' δύναρχος οὐ δῆπα
ἀλλ' ἀπολλωνίδης; ναί. ὁ δύναρχος ἄρα ἀπολλωνίδης ἐστί, τὸ δὲ παρὸν σόφισμα,
ἐρωτᾶται πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ δύναρχου. ἦσαν δέ, τε δύναρχος καὶ ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ, υἱοὶ τοῦ ἀπολλωνίδου. ἦν δὲ ὁ δύναρχος καὶ πατήρ. ἐρωτᾶται οὖν τὸν ἀδελ
φὸν δύναρχον οὕτως. ἆρά γε δύναρχος σός ἐστι; ναί. τί δὲ οὐχὶ ὁ δύναρχος πατήρ
ἐστι; ναί. σός ἄρα ὁ δύναρχος πατήρ ἐστιν. ἀλλὰ μὴν καὶ οὐ πατήρ ἀδελφὸς γάρ
σου ἐστίν. ἡ μὲν οὖν ἀγωγὴ τοῦ σοφίσματος τοιαύτη. ὁ δὲ ἀριστοτέλης διὰ τὴν βρα
χυλογίαν, καὶ τὸ φθάσαι πάντα τοῦ συμβεβηκότος σοφίσματα, ὧν καὶ τοῦ-
τό ἐστι, καὶ ἄλλων ὀνομάτων ἐκθέσθαι, τὴν μίαν πρότασιν, θεὶς καὶ ταύτην ἐλ
λιπῶν, τἄλλα παρῆκεν. ἦν γὰρ αὐτῷ πηγὴς εἰ οὕτως εἶχεν. ἆρά γε δύναρχος σός
ἐστι. τέθεικε δὲ αὐτὸς ἐλλιπῶν, διὰ τὸ δύνασθαι τὸ ἆρά γε ὁ δύναρχος, πρὸς μὲν
συμπλέκεσθαι τῷ, σοφίσματί ἐστι, πρὸς δὲ τῷ, πατήρ ἐστι. τὸ δὲ οὐ δῆπα, ἀλλ' ἀ
πολλωνίδης. ἢ λύσις ἐστὶ ἢ σοφίσματος, δύνασαι μὲν λέγων, οὐκ ἔστι μοι ὁ δύναρχος
πατήρ, ἀλλὰ ὁ ἀπολλωνίδης. δύνασαι τὸ δύναρχος καὶ ὡς παράδειγμα τῶν ὁμω
νύμων νοεῖσθαι. τὸ γὰρ δύναρχος διττόν. ἢ ὁ δι' ἀρχὴν διέπων. ἢ ὁ καλὴν ἀρχὴν
ἔχων. καὶ ἴσως ἂν ἠρωτᾶτο ὁ λόγος ἆρα τοῦ ἀπολλωνίδου, καλὴν μὲν ἔχοντος
ἀρχήν, οὐ καλῶς δὲ αὐτὴν κυβερνῶντος. ἴσως ἂν καὶ οὕτως ἠρωτᾶτο, ἆρα δύναρ-
χος ὁδε; ναί. τί δὲ ὅδε ὁ τοῦ ματώνος, εἰ τύχοι, διάλογός ἐστιν. ὅτι δὲ καὶ τὸ ὄν,
καὶ τὸ ἕν, οἱ μὲν ὁμώνυμα, καὶ πολλαχῶς λέγεσθαι φασι, οὐκ ἄδηλον. πατρ/
μενίδης γὰρ ἓν τὸ ὂν φησὶ. ματῶν δὲ τὸ ἓν μοναχῶς λέγεσθαι. ὁ δὲ ἀριστοτέλης
ἀμφότερον πολλαχῶς. τὸ ξενίωνος δὲ λόγον καὶ παρμενίδου λύειν λέγουσιν
ἄλλον τινά, ἀπὸ ἑαυτόν. οὕτος κυρίως λέλυκε τοὺς παρμενίδου καὶ μελίσσου
λόγους ἐν τοῖς φυσικοῖς, τοὺς δὲ ματῶνος ἐν τοῖς μετὰ φυσικά. ὡς γὰρ δέ φησιν
ἐπί τινων προειρημένων λόγων, δυσχερῶς ἐστι κατιδεῖν πῶς λύονται. οἱ μὲν γὰρ
ῥᾴον ἀπογινώσκονται. οἱ δὲ χαλεπώτερον. ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὸ συμ
βεβηκὸς ἐλέγχων. τούτων γάρ, οἱ μὲν ῥᾴους εἰσὶν ὀφθῆναι, ὅτε περὶ τὸ συμβε
βηκός εἰσιν. οἱ δὲ διαφορώτατοι τυγχάνουσιν, εἰ περὶ τοῦτο γενόμενοι. ἔστι δὲ ὁ εἰ
μυς λόγος, ὅστις ἀπορεῖν ποιεῖ μάλιστα. δάκνει γὰρ οὗτος μάλιστα, ὁ ποιὰ εἰσὶ καὶ
τὸ πέμπτον καὶ ἕκτον ἀπορήματα, ἐν τῷ ε τμήματι τῆς περὶ ὀρμηνείας. διὸ ὧν
πειρᾶται

πειρᾶται μᾶλλον κατασκευάζειν, ὅτι μᾶλλον αὐτίκειται τῇ καταφάσει ἡ ἀ/
πόφασις, ἢ πρὸς ἐναντία κατάφασις. ὁρίμεθα γὰρ οὕτως καὶ οὐ ῥᾳδίαν ἔχομεν
τὴν φαντασίαν τῆς παραγωγῆς. ἐπὶ δὲ τῶν ἀδυνάτων ὡς οὐκ ἔστι χρόνος, διὰ
τὸ μὴ δύνασθαι τοῦ τε παρελθυθότος καὶ τοῦ μέλλοντος. τὸ δὲ ἐνεστὼς
μὴ δύνασθαι χρόνον. καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ἀπορία δ' ἐστὶ διττή, ἡ μὲν ἐν τοῖς συλλε/
λογισμένοις. ἀπορία φησὶν ἐστὶν ἐν τοῖς συλλελογισμένοις λόγοις, τί αἴτιόν/
των, ἐλέγχεσθαι τὸ ψεῦδος, ὡς ἔοικε τοῦδε. εἰ οὐδεὶς τοῖχος αἰτιᾶται διὰ τὸ μὴ
ζῷον δύνασθαι, εἰ ὦσαν, αἰτιᾶται οὐ οἱ τοῖχοι. ὥς τι εἴπ ζῷον, αἰτιᾶται. ἀλλὰ μύρ/
μηκες μέλιττα, καὶ ὅλα τὰ ἔντομα, ζῷα ὄντα, οὐκ αἰτιᾶται. οὐκ ἄρα ὁ τοῖχος,
διότι οὐκ ἔστι ζῷον, οὐκ αἰτιᾶται. ὥς τι ἐστὶν τοῖχος ζῷον καὶ μὴ αἰτιᾶται. ἄτοπον δὲ
προσεχὲς ἢ μὴ αἰτιᾶται τὸν τοῖχον, οὐ τὸ μὴ ζῷον εἶναι. πρόῤῥησις γὰρ τοῦτο. ἀλλὰ
τὸ μὴ ἔχειν αἰτιατικά. τὰ δὲ λεγόμενα κοινῶς καὶ περὶ τῶν διαλεγομένων καὶ τῶν
σοφιζομένων λέγεται. ἐπεὶ δὲ οἱ διαλεγόμενοι ἐξ ἐνδόξων συλλογίζονται. τού/
των γὰρ τοὺς λόγους ἔφαμεν συλλελογισμένους. οὐ πάντως δὲ τὰ ἔνδοξα καὶ κυρίως
ἀληθῆ ἐστιν, ἀλλ' ἀμφότερα μὲν τὰ ληφθέντα ἔνδοξα ᾖ. ὁρίμιος οὗτος ὁ λόγος ἐστίν.
ἀπορίαν γὰρ ἐμποιεῖ, ποίαν τῶν προτάσεων ἀνελόντες, τὸ ὅτι τοῦτο αὐτὴ τί, καὶ τὸ
σῶσαι λέγειν αἱρήσομεν. οὐ γὰρ ἡ τῆς τυχούσης τῶν προτάσεων ἀναιρεῖσα σῶσαι
ναιρεῖ, καὶ τὸ σῶσαι λέγειν, καθάπερ πολλάκις εἴρηται πρότερον, ἀλλ' ἐκείνης, παρ' ἣν
γέγονεν ἡ παραγωγή, καὶ ἔστι πρώτη μὲν ἀπορία αὕτη, ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς λό
γοις, ἐν δὲ τοῖς ῥητορικοῖς πρώτη ἐστί, πῶς εἴπωμέν τις τὸ πρότερον ἔχειν, τουτέστιν πῶς
ἀποκρινεῖς τις οὐκ ἐλεγχέσθαι. ἢ γὰρ ὁποιοτοῦτις, ὅστις μὴ ἔχει, πρότερον ἔ/
χων, ἆρα ἀποβέβληκε τοσοῦτα, ἀπορία πῶς αὖ τις ἀποκρινεῖς ἐνταῦθα μὴ ἐ/
λεγχθῇ. εἰ μὲν γὰρ φήσει, ἐλεγχέσθαι. εἰ δὲ εἴπει, τοσοῦτα μὲν οὐδ' ἦτα, τούτων
δέ τι ἢ τινα, οὐκ ἂν ἐλεγχθῇ. ἢ καὶ οὕτω νοήσεις τὸ πῶς τις εἴπει τὸ πρότερον ἔχειν,
πρότερον πρὸς τὴν ἀμφιβολίαν ἐστίν, ἢ πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἢ πρὸς τινα τῶν εἰρη/
μένων τρόπων. τινὰ γὰρ τῶν σοφισμάτων φαίνονται, καὶ πρὸς τοῦτον, καὶ παρ' ἐ/
κεῖνον ὡς παρείρηται καὶ πρότερον ἐστί. δὲ συλλογιστικὸς μὲν λόγος ὁρισμός τος,
ὅπ μάλιστα ἔνδοξον τὸ τὴν δικαιοσύνην ἀγαθὸν εἶναι. φαῦλον δὲ τὴν κακίαν. καὶ
ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἄγων τὴν δικαιοσύνην τῆς ἀδικίας, αὖ οὕτω τις ἐξ ὅτι μάλιστα ἔνδό/
ξων δυνήσεται τοῦτο αἱρήσει ὡς ὠφελοῦν, καὶ καλλικλῆς ἐπειρῶντο ποιεῖν, καὶ
σωφρονεῖν ὅτι τὸ ἀδικεῖν, κρεῖττόν ἐστι ἢ δικαιοπραγεῖν. οὕτος ὁ λόγος εἰς ὢν, ὁ συ
ναγαγὼν τὸ ἀδικεῖν βέλτιον εἶναι ἢ δικαιοπραγεῖν, ἅπασιν ὁμοίως ἔχει τοὺς
συλλογισμούς, τουτέστι πάντας τοὺς αἱρουμένους τὰ ἔνδοξα. ἐπίσης αὐτῷ πει/
θανοὺς ποιήσει. πιθανὸς γὰρ ἔσται, καὶ ὁ τὸν ἄδικον τοῦ δικαίου κρεῖττονα συλ
λογιζόμενος, ἐκ τῶν ὁμοίων προτάσεων, καὶ τὸ ἄδικον ἢ δικαίου. ἀεὶ γὰρ ἐκ τῶν
ὁμοίως ἐνδόξων προτάσεων ταῖς σωναγούσαις τὸ ἀδικεῖν κρεῖττον ἢ δικαιοπρα/
γεῖν. ὅμοιον ἔνδοξον αἱρεθήσεται. ὡς γὰρ ἔνδοξον ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν. οὕ/
τω καὶ ὅτι, τὸ δικαίως καὶ τὸ δίκαιον. ἆρα αἱρεθήσεται διὰ τὸ ὁμοίως ἐνδόξων

ὡς εἴρηται πρότερον. τὸ δὲ μετατιθεμένης τῆς ἀντιφάσεως ἴσον ἐστὶ τῷ, μετατιθεμένης ἐξ ἀδόξου εἰς ἔνδοξον, καὶ ἐξ ἐνδόξου εἰς ἄδοξον. ὡς ἐπὶ τῶν προκειμένων. ἔνδοξον γὰρ ὂν τὸ τὴν δικαιοσύνην ἀγαθὸν εἶναι, μετέθη εἰς τὴν ἀντίφασιν τὴν, ὅτι οὐκ ἀγαθόν. ὁμοίως καὶ τὸ, ὅτι ἡ δικαιοσύνη κακὸν, εἰς τὴν, ὅτι οὐ κακόν.

μάλιστα μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος δριμύς. ἐκεῖνον μάλιστα φησὶ εἶναι δριμὺν λόγον, τὸν ὁμοίως τῷ συμπεράσματι ἐνδόξῳ ὄντι. καὶ τὰς προτάσεις ἔχοντα ἐνδόξους, καὶ ὁμοίας τῷ συμπεράσματι. διοφορώτατος γὰρ οὗτος, περὶ τρίαν συνῆκται τὸ συμπέρασμα. καθάπερ ὁ τὴν ψυχὴν κατασκευάζων ἀθάνατον, ἔνδοξος ὢν, δι' ὁμοίων ἐνδόξων τῶν, εἰ γὰρ τὰ ἐναντία γίνεται ἐκ τῶν ἐναντίων. λευκὸν γὰρ ἐκ μέλανος, καὶ ἐκ λευκοῦ μέλαν. καὶ ψυχρὸν ἐκ θερμοῦ. καὶ θερμὸν ἐκ ψυχροῦ. καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. γίνονται δὲ ἐκ τῶν ζώντων οἱ τεθνεῶτες. ἀνταποδώσει καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἔσονται ἐκ τῶν τεθνεώτων οἱ ζῶντες. ἐναντίον γὰρ ζωὴ καὶ θάνατος. ἐνταῦθα γὰρ οὐ πάνυ δῆλόν ἐστι, παρ' ὁ τρίαν συνῆκται τὸ συμπέρασμα, πότερον περὶ τὴν λέγουσαν, ὅτι τὰ ἐναντία ἐξ ἐναντίων γίνεται, ἢ τὴν ὅτι ζωὴ, καὶ ὁ θάνατος ἐναντία. β δὲ εἶναι λέγει δριμὺν, τὸν ἐξ ἁπάντων ὁμοίων. τουτέστιν τὸν τὰς προτάσεις μὲν ὁμοίας ἔχοντα ἑαυταῖς, ἀνομοίας δὲ τῷ συμπεράσματι. ὥστε εἶναι ἐνδοξότερον τὸ συμπέρασμα τῶν προτάσεων. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ α, ὁμοίως οὐσῶν τῶν προτάσεων ἐνδόξων τῷ συμπεράσματι, οὐκ ἔστι δῆλον εἰ γέγονε παραγωγή. ἐπὶ δὲ τοῦ β, ἐπειδὴ δῆλόν ἐστιν, ὅτι τὸ συμπέρασμα ἐνδοξότερον τῶν προτάσεών ἐστι, προφανές ἐστιν, ὅτι παραγωγὴ γέγονεν. οὐ γὰρ δεῖ τὸ συμπέρασμα ἐνδοξότερον εἶναι τῶν προτάσεων. ἀηὰ τὰς προτάσεις τῶν συμπεράσματος, εἴπερ ἐκ πιστοτέρων καὶ γνωριμωτέρων δεῖ τοὺς συλλογισμοὺς γίνεσθαι. ὥστε ἐπεὶ ἡ τινόν εἰσι τῶν μὲν συμπεράσματος ἔνδοξοι, ἑαυταῖς δὲ ὁμοίαι. ὅτι μὲν παραγωγὴ γέγονε δῆλον. παρ' ὁ τρίαν δὲ οὐ δῆλον ὁμοίων οὐσῶν ἀηήλαις. ἐπὶ δὲ προτέρου ὅλως ἄδηλον, εἰ γέγονε παραγωγή. ὁμοίου ὄντος τῶν συμπεράσματος ταῖς προτάσεσι. λέγει γὰρ δῆλον εἶναι ἐπὶ τῶν β τὸ δεῖν ἀναιρεῖν τι τῶν προτάσεων, τρίαν δὲ ἄδηλον, διὰ τὸ ὁμοίως ἀηήλαις εἶναι. πλῆρες δὲ τοιούτων συλλογισμῶν τῶν ὁμοίας μὲν ἀλλήλαις τὰς προτάσεις ἐχόντων, ἀνομοίας δὲ τῷ συμπεράσματι, τὸ β τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ ἀριστοτέλους βιβλίων. τῶν δὲ ἐριστικῶν δριμύτατος μὲν ὁ α εὐθὺς ἄδηλος. εἰπὼν, τίνες τῶν διαλεκτικῶν λόγων εἰσὶ δριμεῖς, νῦν λέγει καὶ τίνες τῶν σοφιστικῶν. καὶ φησὶ α μὲν εἶναι τὸν α εὐθὺς ἄδηλον ὄντα, εἰ συλλελόγισται, ἢ οὔ. οἷος ὁ παρμενίδου λόγος. ὁ λέγων ἓν εἶναι τὸ ὄν, ἔστι δὲ τοιοῦτος. τὸ περὶ τὸ ὄν, οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὄν, οὐδέν. ἓν ἄρα τὸ ὄν, οὗτος γὰρ, εἰ καὶ ἀσυλλόγιστός ἐστιν, ἀη' οὐ πάντη δῆλος. ἔστι δὲ ἀσυλλόγιστος, διότι οὐ συνάγεται ἐκ τῶν κειμένων, ἓν ἄρα τὸ ὄν, ἀη' ὅτι τὸ ἓν ὄν ἐστιν. ὅτι δὲ σοφιστικὸς καὶ ἀσυλλόγιστος, εἴρηκεν ἐν τῷ α τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. ἀμφότεροι γὰρ φησιν ἐκεῖ ἐριστικοὶ, καὶ ὁ μελίσσου, καὶ ὁ παρμενίδου. μᾶλλον δὲ ὁ μελίσσου φορτικὸς, καὶ οὐδεμίαν ἔχων ἀπορίαν. ὡς δηλονότι τοῦ παρμενίδου λόγου

Parmenides

ἀπορίαν ἔχοντος. πρῶτος μὲν οὖν, ἐν τοῖς ἐριστικοῖς δριμύς ἐστι λόγος οὗτος, ὁ ἔχων ἄδηλον, τὸ, τίνος ἀναιρεθέντος, ἀναιρεθήσεται καὶ τὸ συναχθὲν ἄτοπον, πότερον τῶν συμπεράσματος, ἢ τινὸς τῶν προτάσεων. τὸ γὰρ καὶ πότερον περὶ τὸ ψεῦδος ἡ λύσις, ἢ περὶ διαίρεσιν, ἴσον ἐστὶ τῷ. πότερον ἡ λύσις περὶ τὸ συμπέρασμα τὸ συνάξαν τὸ ψεῦδος, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς περὶ τὸ ψεῦδος, ἢ περὶ ἀναίρεσίν ἐστι τινὸς τῶν προτάσεων, ὅπερ εἶπεν αὐτὸς διαίρεσιν. β δὲ ὁ δῆλον μὲν ἔχων τὸ περὶ ἀναίρεσιν εἶναι τὴν λύσιν, μήτε φανερὸν δὲ ἔχων διὰ τινὸς ἀναίρεσιν τῶν ἡρωτημένων, τουτέστι τοῖον τῶν ἡρωτημένων ἀναιρήσαντες, τὸν λόγον λύσομεν. ἀη' ἀμφίβολον τὸ, πότερον αὕτη τουτέστιν, ἡ ἀπάτη περὶ τὸ συμπέρασμά ἐστιν, ἢ περὶ τί τῶν ἡρωτημένων, τὸ δὲ, ὁ δῆλον μὲν, ὅτι περὶ τὴν διαίρεσιν, ἢ ἀναίρεσίν ἐστιν, ἴσον ἐστὶ τῷ, ὁ δῆλος μὲν ὅτι περὶ τὴν ἀναίρεσίν ἐστι. τῶν γὰρ περὶ διαίρεσιν, τὸ ἀναίρεσίν ἐστιν ἐφερμηνευτικὸν, διαφέρει δὲ ὁ β τρόπος τῶν α ὅτι ὁ μὲν β φανερὸν ἔχων ἐστὶ τὸ συναχθὲν, εἰ καὶ μὴ καὶ τοῦτο φανερὸν ἔχει. τὸ τινὸς ἀναιρεθέντος, ἀναιρεθήσεται καὶ τὸ συναχθέν. πότερον τῶν συμπεράσματος, ἢ τινὸς τῶν προτάσεων. ὁ δὲ α ἄδηλος εὐθὺς ἦν ἔχων τὸ, εἴτε συλλογισμός ἐστιν, ἢ οὔ. καὶ τῶν μὲν ἀπάτας γίνεσθαι περὶ τὰ ἠρωτημένα, πλῆρες ἦν τὸ παρὸν βιβλίον. περὶ δὲ τὸ συμπέρασμα γίνεται, ἡ ἀπάτη, ὅταν μὴ, ὅπερ ἐκ τῶν ἠρωτημένων συμβαίνει. ἐπάξωμεν ἀηὰ τοῦτο μὲν ἐῶμεν. ἄλλο δέ τι ὁ βουλόμεθα, ἐπιφέρωμεν ὥσπερ ἔχει, καὶ ὁ παρμενίδου λόγος, καὶ ἐκεῖνος, οὗ πρότερον, ὁ ἀριστοτέλης ἐμνημόνευσεν, ὁ λέγων. ὧν αἱ ἐπιστήμαι σπουδαῖαι, σπουδαῖα τὰ μαθήματα, τῶν δὲ κακοῦ σπουδαῖον τὸ μάθημα, σπουδαῖον ἄρα μάθημα τὸ κακόν. οὐ γὰρ τοῦτο συμβαίνει ἐκ τῶν κειμένων. ἀη' ὅτι τοῦ κακοῦ σπουδαία ἡ ἐπιστήμη. λέγει δὲ καὶ εὐήθη συλλογισμὸν εἶναι, ὅταν τις μὴ προλάβοι τὸ ἐλλεῖπον, καὶ δι' οὗ τὸ προκείμενον μέλλει συνάγει. ἀηὰ τοῦτο μὲν μεθῆ, χωρὶς δὲ αὐτῶν συμπεραίνηται, ὥσπερ ἔχει, καὶ ὁ μελίσσου ὁ δεικνὺς ἓν τὸ ὄν, καὶ ἄπειρον. καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καθάπερ καὶ ὁ λέγων, μὴ οὐσίας ἀναιρουμένης, μὴ ἀναιρεῖσθαι οὐσίαν. ἐξ ὧν δέ ἐστιν ἀναιρουμένων, καὶ τὸ ἐκ τουτῶν φθείρεσθαι. ἐλλείπουσι γὰρ ἐνταῦθα προτάσεις, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ ἀναλύσεων συλλογισμῶν μεμαθήκαμεν. ἔξωθεν δὲ ἐλλείπειν λέγει προτάσεις τὰς δεικτικάς τινος τῶν πρὸς κατασκευὴν τοῦ προκειμένου εἰλημμένων. ταύτας γὰρ εἰ μὴ παραμυθίας τῆς ἀξιώσας δεομένας συστάσεως, λαβὼν συμπεραίνεται, ἐλλείπειν ἀν τὶ τῶν ἔξωθεν ἐν τῷ συλλογισμῷ λέγοιτο, κἂν μὴ εἴποις, ὡς οὐ δεῖ τὰς σοφιστικὰς τὰς προτάσεις δεικνύναι. κοινὰ γὰρ ταῦτα καθάπερ εἴρηται. λέγεται καὶ πρὸς τοὺς διαλεγομένους, ἢ δεῖ καὶ πρὸς σοφιστικῶς ἐρωτῶντας τὰ ὑπὸ αὐτῶν ἐρωτώμενα δεικνύναι. εἴπερ ἀληθῶς ἐλέγχειν μέλλοιεν, ὥσπερ καὶ φασιν. οὐ γὰρ φαινομένως φασὶν ἐλέγχειν. ἀη' ἀληθῶς. ἔτι σαφέστερον εἰπεῖν τὸ διὰ τῶν, ἐνίοτε μὲν ὁ μὴ συλλογισθεὶς λόγος, δηλούμενον, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐνίοτε μὲν τὸν συλλελογισμένον λόγον ἐστὶ καλεῖν εὐήθη καὶ ἄξιον ἡγεῖσθαι καταφρονήσεως. ἐνίοτε δὲ οὐκ ἔστι τοιεῖν τῶν το. οὔτε γὰρ εὐήθη ἐστὶ τοῦτον λέγειν, οὔτε μὴν ἄξιον καταφρονήσεως. εἰ

μὲν γάρ ἐστιν οὗτος λόγος ἐξ ἐνδόξων, ἢ φθορῶν λημμάτων συγκείμενος. δοκεῖ
θησ ἐστὶ καὶ καταφρονήσεως ἄξιος. ἢ ὅταν ἐλλείπῃ τι τῶν τοιούτων ὁρωτημά
των, τῶν τῷ πράγματι οἰκείων, περὶ οὗ ὁ λόγος ἢ δι' οὗ συναίγεται ὁ λόγου μὴ
προλαβόντος τοῦτο μὴ δὲ συλλογισαμένου· ὅταν δὲ πελλείπῃ τῶν ἐξωθεν ὄν
των, ἤγουν τῶν πρὸς κατασκευὴν ὄντων τῶν δύο προτάσεων τῶν παραλειφθεί
σων ἐν τῷ λόγῳ, οὐκ ἔστιν δίκαιος φρόνιμος. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ἐστὶν οὐ καλός· ὁ δὲ
ὁρωτῶν, ἠρώτηκεν οὐ καλῶς. οὔτε δὲ πρὸς τὴν θέσιν, οὔτε πρὸς τὸν ἀποκρινό
μενον, ἀλλὰ πρὸς τὸν χρόνον ὁρωτῶσιν, ὅσα τοιαῦτα προτείνουσιν, ἃ πλείονος
δεῖται καὶ μακροῦ χρόνου ἢ ὡς τὸ φαινόμενον ἔχει οὕτως ἔχει, ὡς πρὸ προτείνεται. διὸ
δεῖ καὶ τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς τὸν χρόνον λύειν. λύσει δὲ πρὸς τὸν χρόνον, ἂν
ἐντάσεις κομίζῃ χρόνου πολλοῦ δεομένας ὀφθῆναι ἀληθεῖς ὦσι. καὶ γὰρ τῶν ἐν
στάσεων αἱ μέν εἰσιν· αἱ δέ, δοκοῦσι μέν, οὐκ εἰσὶ δέ· ὡς ἐν τῷ ὁδῷ ἄρτιαι τῶν τοι
ούτων· ἢ λύσει πρὸς τὸν χρόνον. καὶ ἐὰν οὕτω πως εἴπῃ· οὐ δίδωμι τοῦτον· οὐ δὲ
συγχωρῶ διὰ τὸ μὴ δοκεῖν καὶ πλείονος χρόνου δεῖσθαι πρὸς κατανόησιν, ἢ ἀ
λήθης ἐστί· τὰ δὲ ἐξῆς σαφῶς καταλέγει. προδιόλου μεθα μὲν οὖν δεῖξαι τίνα δύ
ναμιν συλλογιστικήν· δύναμιν συλλογιστικὴν, τὴν ἐκ τῶν λεγομένων πραγμα
τείαν, καὶ ἄρτιαι ἐν ἐκείνοις, διὰ τὸ λέγεται δύναμις. ἔστιν δὲ ἐν τοῖς τόποις, ἢ
μὲν προθεσις τῆς πραγματείας μέθοδον δώσειν, δι' ἣν δυνησόμεθα συλλογί
ζεσθαι περὶ παντὸς ἢ προτεθέντος, τοῦτο ἔστιν καὶ ἐπανέγκωμεν, καὶ αὐτοὶ
λόγον ὑπέχοντες· νῦν τὴν αἰτίαν ἢ διὰ τί ὁρον ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς μὴ μόνον
δύνασθαι λόγον λαβεῖν, καὶ ὁρωτᾶν, ἀλλὰ καὶ λόγον ὑπέχειν, καὶ διδόναι, ἔστιν
διὰ τί, ἐπεὶ δὲ προκατασκευάζεται πρὸς αὐτὴν διὰ τὴν τῆς σοφιστικῆς γει
τνίασιν. δεῖ δὲ πρότερον ἀναμνῆσαι τῶν τρόπων ἀριθμῶν, καὶ οὕτω τὴν λέξιν ἐ
πελθεῖν. ἀριθμεῖται δὲ ὅτι, ὡς ἔχει φιλοσοφικὴ πρὸς τὴν γεωμετρίαν, οὕτως ἡ
σοφιστικὴ πρὸς τὴν διαλεκτικήν· ὡς γὰρ ἐκείνη ἐκ τῶν ἀρχῶν μὲν τῶν γεωμε
τρικῶν ὥρμηται· τὰς δὲ καταγραφὰς φιλοσοφεῖται, καὶ μὴ δεούσας· οὕτω
καὶ αὕτη σοφιστικὴ ἐκ τῶν δοκούντων μὲν ἐνδόξων εἶναι ἔνδοξα ἀρχαὶ τῆς δια
λεκτικῆς ἔσται· ὥρμηται· τούτων δὲ οἷς χρῆται ἢ μὴ ὄντων ἐνδόξων, ἀλλὰ φαινο
μένων μόνον, ἢ ὄντων ἐνδόξων, τὸ σχῆμα δὲ ἢ μαρτυμένων· ὅταν ἢ ἐκ δύο μερι
κῶν, ἢ ἐκ δύο καταφατικῶν ἐν β σχήματι συμπεραίνηται. ἢ οὖν ταῦτα ἀλη
θῆ· καλῶς τὴν σοφιστικὴν ἔρικε τῇ διαλεκτικῇ γειτνιάζειν· ἀμφότεραι γὰρ περὶ
πάντα οἷόν τε εἰσὶν, ἢ καὶ διαφέρουσι, καθάπερ εἴρηται· τούτων οὕτως ἐχόν
των, τὸ λεγόμενόν ἐστιν, ἐπειδὴ γειτνιάζει ἡ σοφιστικὴ τῇ διαλεκτικῇ· ἡ δὲ σοφιστι
κὴ ἐπαγγέλλεται, μὴ μόνον δύνασθαι λόγον λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀληθῆ. ὁ γὰρ
διαλεκτικὸς ὡς πᾶν μὴ ἁπλῶς ὁρωτᾷ, ἀπλῶς αὐ ὁρωτᾷ· οὐδὲ σοφιστὴς πάντα φ
δόξειν ἐπαγγέλλεται, καὶ οὐδὲν ἔναι, ὃ μὴ ἔναι οἴδεν· ἢ δὲ πάντα οἶδεν, ἐκ δὲ
τῶν πάντων, καὶ ἀπλῶς ὁρωτᾷ ἐστι. δῆλον ἄρα ὡς οἷός τε, καὶ ὅσα αὐ καὶ οἷα ὁρω
τᾷ. τοῦτο γάρ, καὶ ὁ ἐν τῷ πάτωνος γοργίᾳ ἐδήλωσεν ἁπλῶν. οὐδὲν οὐδὲ πᾶ

πολλῶν, καὶ ἐν τῶν καινοτόμων ἐρώτησε μονονουχί λέγων πάντα ὅσα αὖ με τις
ὁρωτᾷ, οἶδα. καὶ οὐδὲν ἐστιν ὅ με διέλαθεν· ἐπεὶ δὴ τοίνυν ἡ σοφιστικὴ πάντα
εἰδέναι ἐπαγγέλλεται· τὸν δὲ λέγοντα πάντα γινώσκειν μᾶλλον προσήκει ἐ
ρωτᾶσθαι, καὶ φανερὰ προιέναι, ἃ περ ἐπίσταται, ἢ περ ὁρωτᾶι, φαίνεται, ὁ τῆς
διαλεκτικῆς ἐστιν ὁρῶν· οὐ μόνον τὸ ἐρωτᾶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁρωτᾶσθαι καὶ λόγον
ὑπέχειν καὶ μᾶλλον τοῦτο· ἐπεὶ τῆς σοφιστικῆς μᾶλλόν ἐστι τὸ λόγον διδόναι
ὡς λεγούσης πάντα εἰδέναι. γειτνιάσει δὲ καὶ ἡ σοφιστικὴ τῇ διαλεκτικῇ, εἴπ
αὖ καὶ τῆς διαλεκτικῆς ὁρῶν τὸ ὑπέχειν λόγον. διὰ ταύτην οὖν φησὶ τὴν αἰτί
αν δεῖν ἐκεῖ, ὁρῶν ἄναι τῆς διαλεκτικῆς μὴ μόνον λαμβάνειν δύνασθαι λόγον,
ἀλλὰ καὶ δίδόναι· ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ, τὴν δὲ αἰτίαν εἰρήκαμεν τοῦτο, ἐλλείπει δὲ τὸν
νῦν· εἴρηκε γὰρ οὐκ ἐκεῖ, ἀλλὰ νῦν· διότι ὁρῶν ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς καὶ τὸ λόγον
ὑπέχειν. ὅτι δ' οὐκ αὐτόθεν οὐδὲ προπορευμένως τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶ καὶ τὸ λό
γον ὑπέχειν· ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς σοφιστικῆς πρὸς αὐτὴν γειτνίασιν παρέθετο τὸν
σωκράτην λέγοντα μηδὲν εἰδέναι ὡς ἢ διαλεκτικοῦ δῆθεν ἀγνοοῦντος ἁπλῶς αὖ
ὁρωτᾶν· τὸν δὲ ὡς ἀγνοοῦντα ὁρωτῶντα οὐκ ἀνάγκη λόγον ὑπέχειν, ἀλλὰ μᾶλ
λον λαμβάνειν. λέγει δὲ δεδηλῶσθαι αὐτῷ ἐν τοῖς τοπικοῖς· ταῦτα γὰρ εἴρηται πρό
σθεν, καὶ ἐκλιπὼν καὶ πρὸς πόσα ἐστὶ τὸ, τε ὁρωτᾶν καὶ λόγον ὑπέχειν, ἢ λέγει αὖ
πρόσθεν καὶ τὰ ἐναίσιμα ἁρμόσαντα. ἁρμόττει γὰρ ἐκλιπὼν οἱ παραλογισμοί γίγνονται καὶ
πρὸς πόσα δ' ἀβλεπόντων τὸν τε ὁρωτῶντα ὁρωτᾶν, καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέ
χειν λόγους· δῆλα δὲ καὶ τὰ ἑξῆς· ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ, τὰ μὲν παρ' ἑτέρων ληφθέντα
πρότερον περὶ ἐκείνων ὑποστικτέον ἐς τὸ πρότερον, εἶτα ἐπακτέον τὰ περὶ ἐκείνε
να, καὶ τὰ σύνεχῆ τοῦτ'. ὃ δὲ λέγει ἐστὶν, ὅτι τὰ μὲν ὑποτιθέντων πρότερον δύρεθέντα πα
ραλαβόντες οἱ ἀπ' ἐκείνων ἐφεξῆς ἅπαντες καταβραχὺ μέν πρόνοιαν καὶ φρονή
σεων τὰς καθ' ἑκάστην πρόοδον ἐποιήσαντο· τοῦτο δὲ εἶπε τὸ ἐλάτ
τονι ἀπὸ τῶν φυσικῶν· τὸ δὲ χρησιμώτερον μᾶλλόν τοι τῶν ὑστέρων ἐκ τούτ
ων ζήτησις, ἐστὶν τῷ ἐξ ἀρχῆς πυός δύρεσις, κἂν ἀτελὴς ἐστι· τὸ δύρεθέν, ὅμως
ἢ δύρεσις χρησιμωτέρα ἐστὶ πολλῷ τῆς ὑστέρου ἢ δύρεθέντος ἐπιδόσεως περὶ τε
λειώσεως, εἰ γὰρ μὴ ὅλως δύρεθη, οὐδ' αὖ ἐπίδοσιν ἔσχε· πάντως γὰρ φησὶν ἐν τῷ
μέσῳ τὰ φυσικά· τὸ δὲ ἐλλεῖπον πρόσθεν εἶναι ἢ δύρεθέντος. τὸ δὲ τὴν ἀρχὴν δύρεῖν, οὐ
πάντος· πᾶσα γὰρ ἀρχὴ ὅσῳ κρατιστόν ἐστι τῇ δυνάμει, τοσούτῳ μικρότατον
τῷ μεγέθει· καὶ πολλαὶ μὲν δῆλα οὕτως ἔχουσι· καὶ γὰρ ἡ κεγχραμὶς καίτοι
σμικρότατον ὂν τῷ μεγέθει, μέγα ὂν τῇ δυνάμει τυγχάνει. εἴτε ἐξ αὐτῆς ἡ συ
κὴ τοσοῦτον τῷ μεγέθει δένδρον· ταύτην οὖν ἆρις οἱ δεῖ ἐξ ἀρχῆς, οὐδ' ὅναρ αὖ ἤλ
πισεν, ὅτι τηλικοῦτον ἐξ αὐτῆς γενήσεται δένδρον· ὅμως ταύτης δύρεθείσης ὡς
ἀρχῆς· πολλαὶ μὲν ἐκ τούτου γέγονε δῆλα καταβραχὺ προνάσασιν, οἷον, ὅτι ἐν αὐ
τῇ δυνάμει ἦσαν τέλεχός τε, καὶ κλάδοι, καὶ φύλλα, καὶ ὄζοι. καὶ ὅτι οἱ φυσικοί, καὶ
σπερματικοὶ ἐν αὐτῇ λόγοι σώματοί εἶσαν. οὐ γὰρ ἂν τοσοῦτοι ὄντες τῷ πλήθει ἐχώ
ρησαν ἐν αὐτῇ οὕτως οὖσῃ μικροτάτῃ τὸ μέγεθος. ταύτης δὲ τῆς παραμαλείας.

πραγματείαν λέγοι ἄν, ἢ τὴν τοπικὴν, ἢ πᾶσαν τὴν λογικήν. μάλιστα μεθο-
τοὺς δὲ καλεῖ τοὺς σοφιστὰς ὡς ἀπὸ φαινομένης πηουτοῦντας σοφίας. τίς δὲ ἡ τῶν
γοργίου πραγματεία, ἣ ὁμοίαν λέγει τὴν σοφιστικὴν, δήλη τοῖς γὸν πηάτωνος
γοργίαν ἀνεγνωκόσι. λέγει δὲ τοὺς σοφιστὰς τοιούτους διδάσκειν λόγους, εἰς οὓς
ἐγίνωσκον τοὺς ἀνήλων λόγους ἐμπίπτειν. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ ἐκ τῆς ὁμωνυμίας,
οἱ ἐκ τῆς ἀμφιβολίας, καὶ οἱ λοιποί. τὰ δὲ ἑξῆς δῆλα. οὐ γὰρ τέχνην, ἀνὰ γὸ ἀπὸ
τέχνης διδόντες παιδεύειν ὑπελάμβανον. τέχνη δὲ πᾶσα ἡ συλλογιστικὴ μέ-
θοδος ἐν ᾗ ἐστι καὶ ὁ ἀληθινὸς ἔλεγχος. ὁ δὴ ταύτην παραδοὺς, καὶ τέχνην δί-
δωσι καὶ παιδεύει. ἃ δὲ παραγωγαὶ, καὶ οἱ παραλογισμοὶ, οἱ τόποι δηλονότι
τῆς ἀπάτης, οἷς ἐχρῶντο καὶ ἐδίδασκον οἱ σοφισταὶ, οὐ τέχνη, ἀνὰ γὸ ἀπὸ τέ-
χνης. ὁ γὰρ ἔχων τὴν δύναμιν καὶ ἀπιστήμην τῶν συλλογίζεσθαι, ἐκεῖνος δῆλος
ὅτι δύναται καὶ παραλογίζεσθαι. ὥσπερ γὰρ ὁ ἔχων τὴν τέχνην τοῦ ὀρθογρα-
φεῖν καὶ ὑγιάζειν, ἐκεῖνος οἵδε μάλιστα καὶ μὴ ὀρθογραφεῖν καὶ νόσον ἐμποιεῖν.
οὕτω καὶ ὁ δυνάμενος ἀπιστημόνως συλλογίζεσθαι, ἐκεῖνος οἵδε καὶ παραλο-
γίζεσθαι. ὥστε γὸ παραλογίζεσθαι ὅπερ ἀπιτήδευον οἱ σοφισταὶ, καὶ ἄλλους
ἐδίδασκον, οὐ τέχνη ἐστὶν, ἀνὰ γὸ ἀπὸ τέχνης δυνάμενον γίνεσθαι. ἀνὰ καὶ
οἱ διὰ τῆς διαιρετικῆς συλλογίζεσθαι διδάσκοντες καὶ ταύτην παραδιδόν-
τες, οὐ τέχνην. ἔστι γὰρ ἡ διαιρετικὴ ὡς ἐν τῷ περὶ εὐπορίας προτάσεων εἴρηται,
οἷον ἀσθενὴς συλλογισμὸς, ἀνὰ γὸ ἀπὸ τέχνης, τῶν γὰρ εἰδότος συλλογίζεσθαι
καὶ ἀποδεικνύειν, καὶ γὸ διαιρεῖν, καὶ γὸ ἐκ διαιρέσεως ληφθὲν συλλογιστικῶς
συμπεραίνεσθαι. ἀνὰ καὶ οἱ δι' ἐπαγωγῆς τί συνάγοντες, γὸ αὐγὸ πάσχουσι.
ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων ἔχειν ἡ μέθοδος ἱκανῶς, γὸ ἱκανῶς
θαῤῥούντως ἐπῆκται. ἃ μὲν γὰρ ἄλλαι τέχναι οὐκ ἐξ ἀρχῆς οὐδ' ὑπ'
αὐτῶν τῶν εὑρόντων γὸ τέλειον ἔσχον, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν διαδεξα-
μένων αὐτὰς, ἡ δὲ λογικὴ πραγματεία τῷ ἀριστοτέλει
πρώτως εὑρεθεῖσα, καὶ παραὐτοῦ τετελείωται.
ᾧ δεῖ πάντας ἡμᾶς, οὐ πολλὴν, ὡς αὐτὸς ἔ-
φησεν, ἀλλ' οὐδ' ὅσην εἰπεῖν δύ-
νατον, ἔχειν χάριν.

Πολλοῖς μὲν ὦ φιλολόγοι παλαιοῖς τε καὶ ἀξιοπίστοις, ἐν τῷ ταύτηνι τὴν βίβλον
τυπῶσαι, ἀντιγράφοις ἐχρησάμεθα. διὸ καὶ πολλὰς ἐν αὐτοῖς διαφορὰς εὑρόν-
τες ἐτύχομεν. ἡμεῖς δὲ μηδέν τι μήτε προσθεῖναι, μήτε ἀφελεῖν ἐτολμήσαμεν
ἀλλ' ἵνα τοῖς ἅπασι γὸ, κατὰ γὸν ἴδιον ἑκάστου νοῦν, ἀπικρῖναι παραλείποιμεν,
τάσδε τὰς ἐνταῦθα διαφορὰς ἀπιγράφεσθαι, οὐκ ἀχρήσιμον ἡγησάμεθα.
ἀπισκοπεῖτε τοίνυν ὀρθῶς ὦ φιλέλληνες, καὶ ταῦτα ἀκριβέστερον ἀνα
γινώσκετε. εὑρήσετε γὰρ προσθήκας τινὰς, ἅμα τε ἀπιδιορθώ-
σεις πολλὰς οὐκ ἀνωφελίμους. ἀλλὰ τοσαύτας ἡμῖν ἀπι-
διορθώταις ἔχετε χάριτας, ὁπόσους ἐν ταύτῃ
τῇ τυπουργίᾳ πόνους, ἡμέρας τε καὶ
νύκτας περιμογήσαντες ἐξε-
νηνόχαμεν. Ἐῤῥώσθε.

A

Ἐν τῇ τρίτῃ σελίδι. γράφε γενικοὶ στοχασμοί. ἔτι γὸ, ἄλλοι δὲ οὐ τοῦτον εἶναι
γὸν σκοπόν.

Ἐν τῇ τετάρτῃ ἀπιγραπτέον καὶ οὕτως γὸ, ὡς μεθόδου παραδιδομένης. ἔτι
γὸ, ἐλέγχειν δυναίμεθα. ἔτι γὸ, γὸ εἶδος τρίτον εἶναι. ἔτι ὡς γὰρ οἱ ἰατροί.
ἔτι γὸ, γὸ δὲ παίγνιον πῶς ἂν εἴη. ἔτι γὸ, καὶ βούλεται μαθεῖν. ἔτι γὸ, ὁ δὲ
εὐθὺς ἀρξάμενος. ἔτι γὸ, πότεροί εἰσιν τῶν ἀνθρώπων. ἔτι γὸ, ἆρ' οὖν σοφοὶ ἦ-
σαν, ὅτε τὰ διδασκόμενα.

Ἐν τῇ πέμπτῃ σελίδι γράψον καὶ οὕτως, τῶν λύσεων γίνεται πορίστικόν. ἔτι γὸ,
ὅπως ἂν τὴν λύσιν ἐπαγάγειε. ἔτι γὸ, ἐνσχεθεῖσα γὰρ τούτοις. ἔτι γὸ, ἀληθῆ
δὲ φέρουτας τὴν ὕλην, οὓς οὐδὲ συλλογισμοὺς ἀξιοῦσι καλεῖν.

Ἐν τῇ ἕκτῃ σελίδι καὶ γὸ, διὰ προτάσεων παρὰ τὴν ὕλην ληφθεισῶν. ἔτι γὸ,
πηὴν οὗτος φαινόμενος συλλογισμὸς λέγεται, οἷόν εἰσιν οἱ ἐν ἀσυλλογίστῳ συ-
ζυγίᾳ. ἔτι γὸ, τοῖς ὀριστικοῖς συλλογισμοῖς, τοῖς ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, μὴ
ὄντων δὲ συντιθεμένοις. ἔτι γὸ, τοῖς ὀριστικοῖς λόγοις, τοῖς ἢ ἐξ ἐνδόξων. ἔτι γὸ,
ἢ συλλελογισμένοι εἰσόν.

Ἐν τῇ ἑβδόμῃ σελίδι γράφε καὶ τάδε, καὶ ὁ σοφιστὴς ἐπαγάγῃ, ὅτι ἐστί τι καὶ ἠρε-
μοῦν. ἔτι γὸ, καὶ εἰ μὴ πρὸς γὸ αὐτὸ εἴη. ἔτι γὸ, κατά τινα τῶν σοφιστικῶν
τρόπων.

Ἐν τῇ ὀγδόῃ σελίδι γράφε, ἐσὴ μειωσάμεθα γὸν ἀριστοτέλην παραλογισμὸν ὀνο-
μάζοντα. ἔτι γὸ, τὰ γένη τῇ φύσει πρότερα εἰσὶ τῶν εἰδῶν. ἔτι γὸ, ἢ φύ-
σει πρῶτα λέγοι ἄν. ἔτι γὸ, οὕτως εἰς τὴν τῶν κατὰ μέρος διδασκαλίαν.
ἔτι γὸ, τινῶν ἐφίενται οἱ σοφισταί. ἔτι γὸ, γὸν σοφιστικὸν ἔλεγχον, παρὰ
γὸν φαινόμενον ἔλεγχον, ὄντα δὲ παραλογισμὸν, καὶ οὕτω πρὸς ταύτην τὴν
διάνοιαν εἰρῆσθαι.

Ε ν τῇ ἐννάτῃ σελίδι· ἀδιόρθωστον καὶ οὕτως· ἀδιδοῦσι γὰρ ἑκατέρᾳ τὴν ἑτέραν. ἔτι γὰρ, ἐνεφύσα τῷ λεπτοκρέᾳ, καὶ λιπωδεῖς ἐρεῖ· φαίνεσθαι γὰρ μὴ ὂν ἐκ τῆς ἐμφυσήματος. ἔτι γὰρ, καὶ τὴν ὄψιν ἀηχίονες.

Ε ν δὲ τῇ δεκάτῃ σελίδι γράφε καὶ γὰρ, ὡς πρὸς αὐτῆς τῆς τούτων φύσεως.

Ε ν δὲ τῇ ια σελίδι ἐπίγραφε, καὶ ἔτω τόδε κείμενον, τὸ μὴ δύνασθαι τὸ κακοῦν ἀγα

Ε ν δὲ τῇ ιβ σελίδι γράφε· ἀλλὰ ὅταν διαλεγώμεθα ἐπιφορώμεθα αὐτῇ (θεόν. ἀγαθήσει τὰ πράγματα. ἔτι γὰρ, ὡς κἀκείνων μᾶς φύσεως ὄντων. ἔτι γὰρ, παραδείγματι χρῆται τῷ ἀδιαφθόρῳ· ἔτι γὰρ, εἰ γὰρ ὁ ἐπὶ ἀριθμὸς εἰς πλῆθος,

Ε ν δὲ τῇ ιγ ἐπίγραφε οὕτως, παρέσωτῶν, καὶ παρὰ τῶν πρὸς τὰς ψήφους, καὶ τοὺς ἀριθμούς· ἔτι γὰρ, κἀδύνατο γὰρ ἄλλῳ τινὶ καὶ μὴ τοιούτῳ. ἔτι γὰρ, καὶ ξαδίως, καὶ ἀπὸ ἐρωτῆ.

Ε ν δὲ τῇ ιδ σελίδι· γὰρ, καὶ ὁ σοφώτατος δὲ σωκράτης ἐν τῷ πρώτωνος χορηγίᾳ· θρασυτάτου πώλου γὰρ ἐπιφερομένου, καὶ τοῦ καλλικλέους γὰρ ἀμαθὲς, τῷ λόγῳ τῷ ἀδιαπλοκικῷ δὲ ἐλέγχων· ἔτι γὰρ, οἱ μὲν γὰρ οὕτως σοφός· φησὶ μᾶλλον. ἔτι γὰρ, μόνον οὐχὶ λέγων αὐτὰ ἐκεῖνα παρὰ πάντων ὁρῶ τῶμαι· ἔτι γὰρ, εἴ που καλῶς καὶ ψόφῳ ὡς ἀποκρίνεται· ἔτι γὰρ, γὰρ ὁρῶ τῶν τὰ πολλαχῶς. ὡς μοναχῶς λεγομένων.

Ε ν δὲ τῇ ιε σελίδι γράφε καὶ ταῦτε, γίνωσκε ὅπερ θέλεις μὴ παραπλανᾶσθαι. ἔτι γὰρ, ταῦτα δὲ εἰπὼν, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς, ὧν ἐδείξεν.

Ε ν δὲ τῇ ις σελίδι γράφε καὶ τοῦτο, οὐδὲ πρὸς πάντας τοῦ προκειμένου συλλογίζονται· γὰρ ἐκ τούτων συλλογίζεσθαι, ὡς ἡ προθεσις τῆς διαλεκτικῆς· σημαίνει, οὐκ ἔστιν ἀποδείξεως. ἔτι γὰρ, εἰδ ἕνα τὴν ἀδιαφθορίαν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ πρᾶξις γίνεται· ἃ καὶ αὐτὰ ἔνδοξα, ἃ καὶ μὰ πάντως, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀδιαφθορίαν ἐκείνην. ἔτι γὰρ, οὐκ ἐκ τῶν δοκούντων πάσῃ εἶσιν. ἔτι γὰρ, γράφεται δὲ ἔντιμος καὶ ἀναγκαίου διὰ τοῦ μακροῦ. ἔτι γὰρ, ἄδικος πρὸς πάντα ὑρεῖν ἐστιν.

Β

Ε ν δὲ τῇ πρώτῃ σελίδι γράφε καὶ τάδε, οὗτοι δὲ πάλιν εἰσὶν, οἱ κατὰ τὸ χῆμα ἡμαρτημένοι· ἀγωνιστικοὺς δὲ καὶ ὁριστικοὺς αὐτοὺς λέγει. ἔτι γὰρ, καὶ πρεπῶν ἀδολεσχεῖν γὰρ προδιαλεγόμενον. ἔτι γὰρ, διὰ τοῦτο καὶ τὸ προκαλοῦνται εἰρηκεν. ἔτι γὰρ, ἔστιν ἄρα σωκράτης. ἔτι γὰρ, ὁ δὲ λέγων, ἆρα ἐστὶν σιγῶντα λέγειν; οὐ· τί δὲ, ὅταν ξύλα καὶ λίθους λέγῃς; ἐστὶν ἄρα σιγῶντα λέγειν.

Ε ν δὲ τῇ δευτέρᾳ σελίδι γὰρ, τρίτῳ πρόπροι δὲ ἁδοὶ ἤγουν εἰδωλ τῇ μὲν ἐλέγχῃ δύο. ἔτι γὰρ εἶπε δ' αὖ αὐτὴ τοῦ εἴδους τρόπον. ἔτι γὰρ, καὶ γὰρ μὲν ἐν τῶν εἰδώλων ἐξ πρόπους πρὸς ἔχει.

Ε ν δὲ τῇ τρίτῃ σελίδι γὰρ, ἕτερον δὲ λέγει τοὺς προσυλλογισμοὺς ἑκατέρας. ἔτι γὰρ, πῶς δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει. ἔτι γὰρ, καὶ ἑκάτερος προσυλλογισμὸς ἑκατέρας. ἔτι γὰρ, ἐξαχῶς συμβαίνει γίνεσθαι.

Ε ν δὲ τῇ τετάρτῃ σελίδι ἐπίγραφον καὶ τάδε. γὰρ δὲ, καὶ ὅτι ποσαπαχῶς αὐτοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς, καὶ λόγοις, καὶ μὴ ταυτὰ διλώσομεν, μείζων ἐστὶ προ/

πασῆς παρωνύμου συλλογισμοῦ. ἴσον δ' ἐστὶ, γὰρ, ποσαπαχῶς αὐτοῖς ὀνόμασι τοῖς αὐτοῖς, καὶ λόγοις διλώσομεν μὴ ταυτὰ, τοσαπαχῶς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις διλούμενον. ἔτι γὰρ, ὅτι οἱ γραμματικοὶ ἀσωματοειδοῖ. δὲ ὅλως συλλογισμὸς ἔχει αὐ οὕτως. ἆρα οἱ οὐκ οἱ αὐτοὶ ἀμενοι ἀσωματοποιοῦσι; ναί.

Ε ν δὲ τῇ πέμπτῃ σελίδι καὶ γὰρ, διὸ πρὸ φαμὲν τοὺς αὐτοὺς μονας καὶ μανθάνειν, καὶ οὐ μανθάνειν. μανθάνειν μὲν κατὰ τὸ χρᾶσθαι τῇ αὐτῇ μῃ, καὶ ξυγιέναι, οὐ μανθάνειν δὲ κατὰ τό. ἔτι γὰρ, ἐν μὲν οὖν τῇ ἐλαττονι προτάσει τῇ λεγούσῃ.

Ε ν δὲ τῇ ἕκτῃ σελίδι, καὶ οὕτως, γὰρ μὲν γὰρ ὅπαμα ὑγιαξετάπης καὶ ὑγιαίνει. ἔτι γὰρ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπὲρ νομοθέτην. ἔτι γὰρ, ἢ τάχα καὶ ἀμφοτόρων.

Ε ν δὲ τῇ ἑβδόμῃ σελίδι καὶ γὰρ, μέτεισι καὶ ἃς τοὺς παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν γινομένους παραλογισμούς. ἔτι γὰρ, καὶ εἰς μέν ἐστιν ὅταν ὁ λόγος, ἢ τὸ ὄνομα κυρίως πλείω σημαίνῃ. ὃ γίνεται καὶ ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ ἐν τοῖς παρὰ τὴν ἀμφιβολίαν παραλογισμοῖς. καὶ αὐτὸ μὲν τοῖς παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν τὸ ὄνομα πλείω σημαίνει, ὡς αὐτῶν.

Ε ν δὲ τῇ ὀγδόῃ σελίδι γράφε καὶ τάδε, ἐν γὰρ τῷ, ὃ ὁρᾷς, τοῦτο ὁρᾷ· καὶ ὃ γινώσκει. καὶ γὰρ, ἐν τε ὁμωνυμίᾳ, καὶ ἀμφιβολίᾳ τὰ

Ε ν δὲ τῇ ἐννάτῃ σελίδι καὶ γὰρ, ὁ ἀλκιβιάδης ἆρα πολλὰ φορεῖ, ἀλλὰ μὲν καὶ οὐ πολλὰ, ἐν γὰρ μόνον φορεῖ. ἔστι δὲ καὶ οὕτως ὁρωτῆσαι· οὐχὶ ὁ πολλὰ δυνάμενος φορῆν, καὶ ἐνδύναθαι φορῆν; ναί· ὁ ἀλκιβιάδης πολλὰ φορῆ, ὁ ἀλκιβιάδης ἆρα ἐν φορῆ· ἐν μὲν ἀγωγαί. ἔτι γὰρ, κολοβῶς οὕτω καὶ οἷον εἰπεῖν νικρωτηρίασμένως. ἔτι γὰρ, καὶ γὰρ μὴ γράφοντα γράφῃ· ἐν ᾧ καὶ αὐτῷ προσυπακούῃ δεῖ γὰρ δυνατὸν, ἵνα ᾖ καὶ δυνατὸν γὰρ μὴ γράφοντα γράφῃ. ἢ δὲ λοιπὸν τρόπου καθ' ὃν σωπηθὲν τῷ καθημένῳ γὰρ βαδίζει, χωρὶς τοῦ δυνατοῦ μηνυτικὸν ἐπήγαγε γὰρ. ἔτι γὰρ, ἔστι δὲ ὁ λέγει δυνάμει τοιοῦτον.

Ε ν δὲ τῇ δεκάτῃ σελίδι καὶ οὕτως ἀδιόρθωστον· ἐπάγει καὶ παραδείγματα δὲ κυνύντα γὰρ αὐτὸν λόγον διῃρημένον καὶ συγκείμενον μὴ ταυτὸν σημαίνει· γὰρ γῆ.

Ε ν δὲ τῇ ια σελίδι, καὶ τὸ τὸ πᾶν δῆπα καὶ γὰρ παραλογισμὸν ἀσωτεκνι. ἔτι γὰρ, ἔνθα καὶ αὐτῷ πατρόκλῳ.

Ε ν δὲ τῇ ιβ σελίδι αὐγράφε καὶ τάδε, σημειοῦ τοῖς ὁμβρίοις ὕδασιν. ἔτι γὰρ, γὰρ, ὅμηρον, ὦ, εἶπον, ἀπόπως πόδ' εἰρηκότα. ἔτι γὰρ, γὰρ δὲ ἕτερον γὰρ ἐπαγόμενον, γὰρ πρὸς γὰρ ἐνύπνιον τοῦ ἀγαμέμνονος. ἔτι γὰρ, ὅτι δίδαμεν αὐτῷ πάντες οἱ θεοί. ἔτι γὰρ, καὶ πρόπον πυα φθυδόμενον, ὅ πρόνοιαν ἐστὶ θεοῦ.

Ε ν δὲ τῇ ιγ σελίδι γὰρ, καὶ γοῦν ὁ ὄνειρος ὑπισχνεῖται τῷ ἀγαμέμνονι. ἔτι γὰρ, ὅπ ἐχη μάτισαι γὰρ παθητικὸν εἰς γὰρ ἐνεργητικὸν, καὶ ἀπαλιν γὰρ ἐνεργητικὸν εἰς γὰρ παθητικὸν, καὶ διότι. ἔτι γὰρ, δὲ ὅτι γὰρ ποιόν, πρότον, ἢ γὰρ πρότον, ποιόν.

Ε ν δὲ τῇ ιδ σελίδι καὶ γὰρ, τουτέστι καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας. ἔτι γὰρ, καὶ γὰρ ποιόν, ὡς πρὸς τι δείκνυται. ἔτι γὰρ, εἰ πρὸ ἡ ὑγεία διάθεσις σώματος ζώου, ὡς συμμετρία θερμῶν. ἔτι γὰρ, ἴσον ἐστὶ τῷ, ἐστὶ γὰρ ἀπὸ τῶν σημαινόντων.

ἔτι γὰρ, γίνεται δὲ οὗτος ὅταν τις ἀξιοῖ πᾶν γὰρ προσὸν τῷ κατηγορουμένῳ, ὑπάρχειν καὶ τὸ ὑποκειμένῳ, ὅπερ οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν. περὶ γοῦν τὸ τὰ συμβεβηκότα τῷ κατηγορουμένῳ λαμβάνειν τὸν σοφιστὴν, καὶ λέγειν κατὰ τοῦ ὑποκειμένου μὴ ὀφείλοντα λέγεσθαι.

Ἐν δὲ τῇ ιε σελίδι τὸ, πρᾶγμα μὲν λέγει τὸ σύνθετον καὶ ὑποκείμενον, συμβεβηκὸς δὲ ἁπλῶς πᾶν κατηγορούμενον. ἔτι γὰρ, ὅσα δὲ μὴ οὐσιωδῶς, καὶ καθ' αὑτὸ, ἀλλ' ὡς συμβεβηκότα.

Ἐν δὲ τῇ ιϛ σελίδι ἀπὸ γράφε ὧδε, ὅτι τῷ ἀνῷ, τὸ ἕτερον εἶναι κορίσκου κατὰ συμβεβηκός ἐστιν, εἶδε. ἔτι γὰρ, καὶ εἴη ἂν ἡ μείζων πρότασις. ἔτι γὰρ, εἰ δὲ μὴ οὕτω τὸ χωρὶς μετὰ ληφθὲν ἑρμηνευθείη. ἔτι γὰρ, ὁ σωκράτης ἄρα ἕτερος σωκράτους. ὁ γὰρ σωκράτης ἄνθρωπος. τὸ δὲ λέγειν ἕτερον ἀνθρώπου.

C

Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σελίδι ἐπίγραφε καὶ τάδε. εἰ δέγε ἀνεπισφαλῆ τίς τὴν κατηγορίαν. ἔτι γὰρ, ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ χωρὶς γινομένη κατηγορία, δυναμένη δὲ καὶ ἅμα λέγεσθαι.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ σελίδι γράφε καὶ τάδε, λέγει γὰρ ἁπλῶς τὰ χωρὶς κατηγορούμενα, τί πῆ δὲ τὰ ὁμοῦ. οἷον ὁ σίμων. ἔτι γὰρ, ὁμοίως καὶ τὸ ὁ σίμων ἀγαθός ἐστιν, τί πῆ δὲ, ὅπερ ταυτόν ἐστιν τῷ ὁμοῦ. ἔτι γὰρ, καθολικώτερόν ἐστι τὸ ζῶον λογικόν. ἔτι γὰρ γάρ τι προσκείμενον μηδέν τι. ἔτι γὰρ, εἶτα προσελθὼν τῷ δικαστῇ καὶ ἐλεεινολογούμενος.

Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ σελίδι γράφε γὰρ, τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ κἂν δόξειεν ἀκολουθεῖν.

Ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ σελίδι καὶ γὰρ, τὸ γὰρ μὴ ὀνόματος, ἀντὶ τοῦ μὴ μόνον ὀνόματος τέθεικεν εἰ γὰρ ἓν ὄνομα ἢ πολύσημον δὲ, καὶ οὕτω τὰ ἐναντία λέγωντις οὐ διαψεύδεται οἷον κύων ὑλακτεῖ. ἔτι γὰρ, ὁ αὐτός τινι τῶν ἄκρων ληφθῇ μετωνομασμένος μέντοι.

Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ σελίδι γὰρ, εἴρηται δὲ τῷ ἀριστοτέλει περὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ ἀντεῖσθαι, οὐ λαμβάνειν τοῦτο. ἔτι ποτέ ἐστι καὶ πῶς. ἔτι γὰρ, ἀλλὰ καὶ ὡσαύτως, φησὶ, ἤγουν μὴ τὸν μὲν, τὸ δυνάμει λαμβάνειν, τὸν δὲ τὸ ἐνεργείᾳ διδόναι.

Ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ σελίδι ἀπὸ γράφε τάδε. φησὶ γὰρ, ὅτι φαίνονταί τινες ἐλέγχοντες ὅταν λέγωσιν. ἔτι γὰρ, τότε καὶ κυρίως ἐποιήσατο ἔλεγχον. τὸ δὲ περὶ πόδας τιθέμενον εἰς ἔνδειξιν. ἔτι γὰρ, ἐδείκνυτο διπλάσιον καὶ οὐ διπλάσιον. ἔτι γὰρ, ὁ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνων παραλογισμὸς τέταρτός ἐστιν. ἔτι γὰρ, σύνεπεραναι τὸ τὴν ψυχήν. καὶ τὸ διαφέρουσι δὲ, ὅτι ὁ μὲν περὶ τὸ συμβεβηκὸς οὐκ ἀντιστρέφει.

Ἐν τῇ ἑβδόμῃ σελίδι ἀπὸ διόρθωσον ὧδε. ἡ δὲ χολὴ ξανθὴ, ἡ χολὴ ἄρα μέλι. καὶ ἁπερὶ

Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ σελίδι γὰρ, ἕπεται γὰρ καὶ τῷ μοιχῷ τὸ καλλωπίζεσθαι. ἔτι γὰρ, ἀδύνατον δὲ τῷ ζώῳ ἢ ζῇ γίνεσθαι.

Ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ σελίδι γὰρ, ἡ γὰρ φθορὰ οὐ τῇ ζωῇ ἐναντία ἐστὶν, ἀνὰ τῷ ἀψύχῳ σώματι. τῇ δὲ. ἔτι γὰρ, διάλυσις μὲν καὶ διάκρισις γέγονεν ἀπαλλήλων, φθο-

ρὰ δὲ οὐδαμῶς, εἰ οὖν καὶ ὁ θάνατος διάλυσίς ἐστι καὶ διάκρισις τῆς ψυχῆς καὶ σώματος ἀπαλλήλων, οὐκ ἂν εἴη ὁ θάνατος φθορά. ὅτι δὲ ὁ θάνατος οὐ ταυτόν ἐστι τῇ φθορᾷ δῆλον. ἔτι γὰρ, τὰ μὲν οὖν λεγόμενα οὕτως ἔχει. τὸ δὲ ἐὰν ἐγκαταριθμηθῇ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ὀρωτήμασι πρὸ τοῦ συμπεράσματος. ἔτι γὰρ, ὥσπερ δὴ καὶ ἐνταῦθα γέγονε. ἔτι γὰρ, πρὸς δὲ τὸ προκείμενον ἀσυλλογίστοις. ἔτι γὰρ, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀρωτῶντες αὐτοὺς τοῦτο πάσχουσιν.

Ἐν δὲ τῇ ια σελίδι τό. εἰ πέμε ᾧ σόκρατες. ἔτι γὰρ, ἄλλο γὰρ βούλησις, καὶ ἄλλο δόκησις, οἷον ὁ σωκράτης ἐπέπληξε πλείονας ἅμα ὀρωτήσεις ὀρωτήσαντα.

Ἐν τῇ ιβ σελίδι γὰρ, οἷον τὸ διὰ πήρωσιν μὴ ἔχον τὴν ὄψιν. ἔτι γὰρ, καὶ ὡσπερμαῖς αὐτῆς οὔσης εἴπῃ, ὅτι ναὶ τυφλά ἐστιν.

Ἐν δὲ τῇ ιγ σελίδι γὰρ, ὁ ἀγνοῶν ὁ, τί ποτέ ἐστιν ὁ συλλογισμός. ἔτι γὰρ, τὸν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας φησὶ γίνεσθαι. ἔτι γὰρ, οὗτοί τε οὖν καὶ ἡ ὁμοιοσχημοσύνη τῆς. ἔτι γὰρ, καὶ ἀμφιβολίας ἐξ ὀνομάτων εἰσὶν, ἢ καὶ λόγων.

Ἐν δὲ τῇ ιδ σελίδι γὰρ, ὅταν εἰωθότες ὦ μὲν οὕτω λέγειν καὶ ἡ ἀπὸ τῆς σύνθέτου φύσεώς φησι καὶ τῆς. ἔτι γὰρ, τὸ μὴ τὸ αὐτὸ σημαίνειν, τὸ ὁμώνυμον, καὶ τὸν ἀμφίβολον λόγον. ἔτι γὰρ, τὸ γὰρ βαδίζειν, καὶ τὸ δύναται βαδίζειν. ἔτι γὰρ, τὴν ἀντίφασιν τὴν δοκοῦσαν συναγάγῃ ὁ ὀρωτῶν. ἔτι γὰρ, ἐφ' οὗ κατέφησεν ὁ ὀρωτώμενος, συναγάγῃ τὴν ἀντίφασιν ὁ ὀρωτῶν. ἔτι γὰρ, εἰ ταυτόν ἐστι τὸ λώπιον καὶ τὸ ἱμάτιον.

Ἐν δὲ τῇ ιε σελίδι γὰρ, εἰ τοῦτο τεθῇ, προστεθῇ δὲ ἡ ἑτέρα. ἔτι γὰρ. ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος. παντὶ γὰρ ἀνῷ τὸ ζῶον. ἔτι γὰρ, ἐν ᾧ ἡ ἀντίφασις τοῦ συμπεραινθέντος περιλαμβάνεται. ἔτι γὰρ, ἐν β δὲ σχήματι καὶ τὸν τοιοῦτον συντακτέον συλλογισμόν. ἔτι γὰρ, οἱ τῶν τοιούτων ἐντυχόντες ὑπομνήματι γνώσονται.

Ἐν δὲ τῇ ιϛ σελίδι γὰρ, κατ' ἐκείνην συνάγεται συλλογιστικὸν, ἢ καὶ τὸ συναγόμενον. ἔτι γὰρ, οὐδὲ οὕτως τὸ συμπέρασμα τεχνηέντος. ἔτι γὰρ, ἀπὸ οὐσίας μόνης λεγόμενον. ἔτι γὰρ, οὐδ' εἰ τὸ τρίγωνον δυοῖν ὀρθαῖν ἴσας ἔχει, κατασκευαστικόν ἐστι καὶ αὐτὸ τοῦ μὴ εἶναι τοῦ συμβεβηκότος συλλογισμόν. ἔτι γὰρ, οὐκ εἰ τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας. συμβέβηκε δὲ αὐτῷ. D

Ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σελίδι καὶ γὰρ, οἷον ὁ περὶ τὰ μαθηματικὰ ἢ τὰ μουσικά. ἔτι γὰρ, ὅταν ἐξ ὧν διδοῦσιν ὁ ἀποκρινόμενος συμβαίνῃ ἀποφάσκεσθαι ὃ καταφήσει. ἀπὸ δὲ τούτου οὐχ οὕτως. οὐ γὰρ εἰ τοῦ ἀποκρινομένου διδόντος πῆ.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ γὰρ, ὅταν γὰρ μηδέν τι. ἔτι γὰρ, ὁ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀντούμενος καὶ τὸ μὴ ἀντίον. ἔτι γὰρ, καὶ μίαν φύσιν οἴεται ἑκατέρων. ἔτι τὸ, τουτέστιν ἀεὶ ἐν ἀντιστροφῇ. οἷον εἰ ὁ κλέπτης νύκτωρ πλανᾶται.

Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ σελίδι καὶ τὸ, τοὺς ὅρους, ὡς ἀντιστρέφοντας, καὶ εἰς τοὺς μὴ τοιούτους. ἔτι τὸ, ἢ διότι, ἄλλο μέν ἐστι τὸ λέγειν ὁ κύκνος λευκὸν, καὶ ἄλλο τὸ λέγειν τὸ λευκὸν κύκνος. ἐκείνως μὲν γὰρ ὁ κύκνος. ἔτι τὸ, καὶ τὸ λευκὸν χιόνα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς λέγοντες. ἔστι δὲ καὶ ὁ κύκνος λευκόν.

Ε γ δὲ τῇ πτ ἀφ τῇ σελίδι ἀπὸ γραπτέον κῇ ὧδε. ἐν τούτοις δὲ τῷ ἀριθμῷ. ἔτι γὰρ, ἢ ἐν καθ ἑνὸς ὑπερκρίνου κατηγορούσα. ἔτι γὰρ, ἀναπόδεικτα δὲ μὴ δῆλα ὡς φαίνεται

Ε γ δὲ τῇ πε μπ τῇ κῇ γὰρ, κῇ σαφέστατα ἀπαγγέλλεται ὡς οἰκεία, (δῆλα κέναι. πρεῖς. ἔτι γὰρ, ὥς πε οὐκ ἀληθῶς ὁ ἀποκρινόμενος ἐλέγχεται. ἔτι γὰρ, εἰ γὰρ συλλογισμός ἐστιν ὁ λόγος ἐν ᾧ τίθεταί τινων. ἔτι γὰρ, κῇ ὁ πανίκα πὶ ὀρωτηθῶμεν ὁμωνύμων. ἔτι γὰρ, ἀπὸ γὰρ τ πειόντων οὐκ ἄλλο δηλοῖ.

Ε γ δὲ τῇ ἑκτῇ σελίδι κῇ γὰρ, οὐκ ἀπὸ πολλῶν, ἐπ ὀλίγων δὲ παύεται. ἔτι γὰρ, ταῦτα γὰρ ἐναργείας κῇ παθους δηλωτικά εἰσι. ἔτι γὰρ, κ φ τοῦθεν κῇ ἀπατᾶται. τὸ δὲ, χεδὸν γάρ. ἔτι γὰρ, ὃ πάλιν ταυτόν ἐστι, πῷ, μάλιστα δὲ ἀπατᾶσθαι συμβαίνει ἡμᾶς. ἔτι γὰρ, ὅ πτ δ ἐ πι σημαίνει, ὅταν εἰπῃ ἄνθρωπος, ἢ ζῷον, οὐ μὴν ἀληθές. οὐ γὰρ δ ὑπέρα οὐσία οὐχ ὡς τ δ ἐ πι δείκνυται, ἢ λέγεται, ἀπ ὡς τοιόνδε. διὸ πρὸ οὐσίαν τὸ ποιόν, ὡς ἐν ἐκείνοις εἴρηται, ἀφορίζε πρόθεγοῦν γίνεται ἡ ἀπάτη.

Ε γ δὲ τῇ ἑβδόμῃ σελίδι, ἐν ἀρχῇ γράφετο. μετ ἄλλων σκοπουμένοις. ἔτι γὰρ, κ κατὰ τοῦτο ὑπαχθήσεται. ἔτι γὰρ, τῶν δὲ πρὸ τὸ συμβεβηκὸς διὰ τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν πρὸ τ. ἔτι γὰρ, πρὸ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμῶν τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν τὸ ταυτόν.

Ε γ δὲ τῇ ὀγδόῃ σελίδι γὰρ, κῇ τὸ πράγματι συμβέβηκεν ἴσον ἐστι τοῖς ποιοῖς τ. ἔτι γὰρ, ἐπεὶ δὲ ὡς δέδεικται μόριον εἶναι. ἔτι γὰρ, οὐ γὰρ εἰ κακόν ἐστι τὸ ἀπορεῖν τινα, ὧν ἔχει τις, κῇ ἁπλῶς ἐστι. ἔτι γὰρ, ἔχομεν δὲ παρὸ πρόσασι φαινόμενοι συλλογισμοί. ἔτι γὰρ, ἐν τινι τ σχημάτων πάρεστί τι σῶσαι γάν. ἔτι γὰρ, ὅ πῳ οὐ τῆς σοφιστικῆς λέγεσθαι, ἀπὰ τῆς. ἔτι τὸ, ἀπ οὐκ ἐκ τ οἰκείων τοῦ πράγματος πρὸ οὗ.

Ε γ δὲ τῇ ἐννάτῃ σελίδι κῇ γὰρ, μᾶλλον ξύτι παρεντιθέντες, δι οὗ γίνεται ἡ παραγωγή. ἔτι γὰρ, δοῖον ἡ πράσιν μόριον ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς. ἔτι γὰρ, ὁμώνυμα γὰρ κῇ ἀμφίβολα, κῇ οἷα πολλαχῶς εἴρηται ἔτι γὰρ, ὅμως ἐμπορίζεται διακρῖναι, εἰ ἐλήλεγκται ὁ ἀποκρινόμενος.

Ε γ δὲ τῇ δεκάτῃ σελίδι κῇ τάδε. παρὰ τοσαῦτα αὖ κῇ τῷ ἀποκριγομένῳ δόξειε καλῶς ἠρωτῆσθαι. ἔτι γὰρ, σαφὲς γενήσεται τὸ λεγόμενον, ὅταν τὰς λύσεις τῶν σοφισμάτων.

Ε γ δὲ τῇ ια σελίδι γὰρ, ἆρα ὧν δὲ ὅτι ὁ φαινόμενος πρὸ τὰ μόρια τοῦ ἀληθινοῦ γίνεται. ἔτι γὰρ. ὁ τὸ μὴ αἴτιον τοῦ συνεγμένου ἀδύνατον λαβών. ἔτι γὰρ, τὸ μὴ ἆρα τ πράγματος, ἀπ ἆρα τ λόγου συμβαῖνον. ἔτι γὰρ, ἆρα φορᾷ ὁμοίας τις ἆρα ποιὸς κίνδυν ἆρα ποιήσειν. ἔτι γὰρ, κ παρὰ τὸ ἐπί τι πρὸ τὰ μόρια εἰσὶ τοῦ ἀληθινοῦ.

Ε γ δὲ τῇ ιβ σελίδι γράφε κ τάδε, καὶ ὡρίσαντο οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι, κ δ ἐ, καὶ κ πρεῖς ἆσιν οἱ παῖπις. ἔτι γὰρ, ὅσα γὰρ ἀπορδείξεις, τοσοῦτοι δύνανται καὶ ἔλεγχοι. ἔτι γὰρ, τοῦτο δὲ τὸ πάσας ἀδύνατον.

Ε γ δὲ τῇ ιγ σελίδι γὰρ, καὶ ἰατρικὸν τοὺς πρὸ τὰς τῆς ἰατρικῆς. ἔτι γὰρ, οἷα. ἆσι τὰ παρὰ τ δυκλείδου. ἔτι γὰρ. φησὶν, ὅτι γὰρ παραδοῦναι τοὺς ἐλέγχοις καθολικούς. ἔτι γὰρ, κ ὅπως πρόσιθεσι δυνάμει λέγων. Ε γ τῇ ιδ σελίδι κ τ, τ τοῦ κ

ἐπῆς συγχωρῆσειε πάντοτε. ἔτι γὰρ, καὶ δεικνύναι τὴν ἰατρικὴν πότε μὲν ὑπόλαμψιν, πότε δὲ μή τ. ἔτι γὰρ, ἐπεὶ δὲ φησὶν παρὸ πρόσα γίνονται οἱ σοφιστικοί.

Ε γ δὲ τῇ ιε γὰρ, ὅταν χῆται τῷ ὀνόματι. ἔτι γὰρ, πρὸς τοῦτο καὶ ὁ ὀρωτῶν ἐχρήσατο τῷ ὀνόματι. ἔτι γὰρ, ὑπόθου γὰρ τὸν παρμενίδην ἐν ἡγούμενον. ἔτι γὰρ, κ ὁ πρὸς ἄλλο δέδωκεν. ἔτι γὰρ, τοῦτο ἐπῶν ἆσι φορᾶς, τὸ γὰρ μὴ πρὸς τοὔνομα καὶ μὴ πρὸς τὴν διελέχθαι, πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς τοιούτους ἐστὶ λόγους. ἔτι γὰρ, καὶ ἑτέρα τό πε οὐκ ἐν τῷ λόγῳ.

Ε γ δὲ τῇ ις σελίδι κ γὰρ, ἀπ ἐν τῷ τὸν ἀποκρινόμενον ἔχειν πῶς πρὸς τὰ δεδόμενα. ὅτι δὲ πρὸς τὸ πῷ ἐντιγοῦν. ἔτι γὰρ, τὸ πρὸς τοὔνομα λέγειν ταυτόν ἐστι. ἔτι γὰρ, ἀπαχθήσονται οὕτοι εἰς τοὺς πῷ τὴν διαφοράν.

Ε

Ε γ δὲ τῇ πρώτῃ γὰρ, μεμφεται τούτους καὶ ἄλλους. ἔτι γὰρ, τυπτεῖν ἐν τῷ συμπράσματι. ἔτι γὰρ, τί δὲ ὅταν σιγᾷς, οὐ παύσασι σιγᾶς; οὐκοῦν τὰ λεγόμενα σιγᾶ. ἔτι γὰρ, ἆπ τοῦ λέγοντος ἔδωκε. ἔτι γὰρ, οὐδ ε, ἃ μὴ ἔχει τις δοῖα αὖ κ ἐν ἀμφοῖν. ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων τὰ ἑαυτῶν, κύκλος.

Ε γ δὲ τῇ δυτέρᾳ σελίδι κῇ γὰρ, ἢ πολλαχῶς καὶ ἐν ἀμφοῖν, τὸ αἴτιον. ἔτι γὰρ, ὡς ἴσου ὄντος τοῦ, ἢ οὗ. ἔτι γὰρ, ἢ δῆλόν τι πρὸ τὴν διαφοράν εἰσιν ἃ ἀποκρινομένου. εἰ γὰρ ὁ ἀποκρινόμενος οἴεται πολλοὺς σημαίνειν. ἔτι γὰρ, ἴσα ἀλλήλως εἰσίν. ἔτι γὰρ, ἆρα κατὰ τὴν διαφοραν διελεκται οὗτος τοῦ ὀρωτωμένου καὶ ἐπαγει τὴν λύσιν λέγων, ἢ οὔ. οὐ γὰρ πρὸς τὴν διαφοραν διελεκται ἃ ἀποκριγομένου.

Ε γ δὲ τῇ τρίτῃ σελίδι κῇ γὰρ, ἆπα ἐλέγχεται παρὰ τ σοφιστοῦ. ἔτι γὰρ, καὶ τί ἔφαντας ἐπαγαγεῖν. ἔτι γὰρ, ἢ πῶς δεῖ ὀρωτᾶν, πρὸν διδόναι διαίρεσιν. ἔτι γὰρ, ἆπα καὶ τὴν κατὰ τὴν διαίρεσιν ὀρώτησιν. ἔτι γὰρ, ὡς ὁ διαιρετικῶς ὀρωτῶν οὐ πρόαγε. ἔτι γὰρ, ἀλλὰ κατὰ τόνδε γὰρ τρόπον. ἔτι γὰρ, εἰς ἃ κ πρώην ἀπήγοντο, καὶ πάλιν εἰς ταῦτα ἀπαχθήσονται, εἰς τε τὸ πρὸς τοὔνομα.

Ε γ δὲ τῇ τετάρτῃ σελίδι κῇ γὰρ, ὡς ἀπ ἄλλου μὲν σιγοῦγος τὸ λέγειν ἀπέφησεν ὁ ἀποκρινόμενος. κατ ἄλλου δὲ ὁ ἐρωτῶν. ἔτι γὰρ, πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξενήνεκται. ἔτι γὰρ δὲ καὶ τοιοῦτοι οὗτοι οὐ πάντες, τοιοῦτόν ἐστιν. ἔτι γὰρ, ἢ γουν εἰς τὸ πολλαχῶς εἰρημένον ἀπαγόμενοι. ἔτι γὰρ, καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν ἀπαντήσας τε καὶ πρὸς τοὺς ἴσως.

Ε γ δὲ τῇ πέμπτῃ σελίδι κῇ γὰρ, ἀπ οἷον πάντες καὶ οὗτοι οἱ πῷ τὴν διαίρεσιν. ἔτι γὰρ, γὰρ ἀξιοῦντα λόγου κατὰ διαίρεσιν ὀρωτᾶν, καὶ πειρᾶται ἀπατρέπειν αὐτήν, ἔτι γὰρ, τὰ μὲν ὡδί, τὰ δὲ ὡδί. τὰ μὲν οὕτως εἰσὶ σιγῶντα ὡς δύναμιν μὲν ἔχοντα τοῦ λαλεῖν, νῦν δὲ σιγῶντα, τὰ δὲ οὕτως ὡς μὴ πεφυκότα λαλεῖν. ἔτι γὰρ, διδασκόντων γάρ ἐστι τὸ διαιρεῖν προσηκόντως λέγεται τὸ πρᾶγμα οἷον εὖ φορᾶς εἰπεῖν. ἔτι γὰρ, ἔπειτα ἐπεὶ πρὸς νίκην ἢ ἀπάτη ἃ ἀποκριγομένου. ὁρᾷ ὁ πᾶς ὀρωτήσας προιούμενος εἰς διαίρεσιν πρισαμένος ὅροιτο, γνώσεσθαι πρὸς

σει τῷ ἀποκρινομένῳ πρὸς τὸ χῶς λέγεται. ἔτι γὰρ, καίτοι πολλαχῶς λεγόμενον οὐκ οὐδὲ κεῖ πολλαχῶς λέγεσθαι. οὐδὲ μὴν οἴεται τὸ πολλαχῶς λεγόμενον ὡῶς αὖ διέλοι ὁ ὁρῶν τῶν νῦν ὡς ἐπὶ κείνων ἐπάγει τὸ λεγόμενον, τὸ, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον πιοῦτον. ἔτι γὰρ, δυνατὸν γάρ ἐστι καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς. ἔτι γὰρ, ἴσας τοὺς τέσσαρσι μονάσι. ἑκάστη δὲ τῶν μονάδων ἑκάστῃ τῶν δυάδων. ἔτι γὰρ, οὕτως αὐτὸν διεξέρει. ὡς τέσσαρες. ἔτι γὰρ, ὡσὶ δὲ, ἡ γουν μία ἑκάστη τῶν μονάδων μιᾷ ἑκάστῃ τῶν δυάδων.

Ε νηδὲ τῇ ἕκτῃ στελίδι καὶ τάδε. ὡς ἀναγκαζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον ἢ τὸ ναὶ, ἢ τὸ οὐ, λέγειν. ἔτι γὰρ, ἡ μὲν πειραστικὴ οὐ διδασκαλικὴ ἐστιν ἵνα δῆλα ποιῇ. ἔτι γὰρ, παρακατιὼν φαίνεται μὲν παραδοῦναι, μέλλει δὲ διαφορά. ἔτι γὰρ, ὅτι τῶν ἐν πολλαπασίονι ἀναλογίᾳ ἐστὶν, οὐ τῶσι τὴν ἀναγωγὴν ποιούμενος τοῦ σοφίσματος. τὰ ἐν πολλαπασίονι ἀναλογίᾳ ταχὺ αὔξονται, τὸ τῶν ταχὺ αὔξει, καὶ τὸ σύμπαν δῆλον. ἔτι γὰρ, ὁ μὲν ὁρισὴς τε καὶ σοφιστὴς.

Ε νδὲ τῇ ἑβδόμῃ στελίδι καὶ τὸ, εἷς μὲν ὁ προειρημένος ὁ ἀσυλλόγιστον ἔχων τὸ χῆμα. ἔτι γὰρ, τῶ γὰρ ἡ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμάς τινας ἄγειν. ἔτι γὰρ, τὸ γὰρ περιγράφειν ἐκτὸς τοῦ κύκλου τετράγωνον, καὶ ἐντὸς ἐγγράφειν ἕτερον. ἔτι γὰρ, τὰ μὲν ἐκτὸς τετραγώνου ἐλάττονα εἰσὶ, τὰ δ' ἐντὸς μείζονα. ἔτι γὰρ, ἀλλὰ καὶ ὁ σῶν ἄγων ὅτι ἀφαιρεταί. ἔτι γὰρ, ὕστερον ἡμῖν ὧδὶ γίνεται

Ε νη τῇ ὀγδόῃ στελίδι καὶ τὸ, περὶ τῶν δὲ φαινόμενον λέγοντα, τὸν κατὰ τὸ χῆμα ὑγιῆ. καὶ ὃ κατὰ τὸ πρᾶγμα δὲ φαινόμενος. καὶ ὑγιὴς μέν ἐστι τὸ χῆμα. τοῦτο δὲ δῆλοῦται διὰ τοῦ. ἔτι γὰρ, οὕτως ἐστὶ καὶ ἐν διαλέξει ἀδικομαχία τις ὁριστικὴ, τιθέντων τῶν διαλεγομένων ἀλλήλοις σκῶλα παρὰ τὸ μὴ σῶναχθῆναι εἰς τὸ παρὲκάτερα μελετώμενον.

Ε νδὲ τῇ ἐνάτῃ καὶ τὸ, τὸ ψιμμύθιον καὶ ὠὸν χιόνος μὲν μελανέτερα. πτάρνου δὲ λευκότερα. τὰ δὲ τῶν ὠῶν τῶν λευκότερα καί. ἔτι γὰρ, ὅταν οἱ ἀποκρινόμενοι, ἢ ἀκροώμενοι ἀγνοῶσι καὶ οὐκ ἴσασι. ἔτι τὸ, ἢ καὶ οὕτω συμβιβάσεις τὸ ἀποροῦμενον. ὡδὶ λέγων τὸν μὲν πυραὶ πυρὸς ὁ ἥλιος ὅτι τὸ γε διὰ τῶν μυϊσκων οὐκ ἔστι μεπυεγκεῖν. τὸν δὲ ὡς ἀπὸ κοινοῦ λαμβάνειν τὸ, ἔστι μεπυεγκεῖν τὸν πρὸς σῶνος πρὸς πολλοὺς διαλεγόμενον, ὅσοι μὴ ἴσασιν ἀληθῶς τὸ δυνατὸν ἑκάστῳ καὶ τὸ ἀδύνατον, ἁρμόζει γὰρ ὧδὶ πολλὰ μεπυεγκεῖν οὕτος. ἔτι τὸ, μεπυεγκεῖν. ἔτι τὸ διδασκαλεῖον. ἔτι τὸ, μεπυεγκεῖν. ἔτι τὸ δὶ ἣν ἔχει χώραν ἢ ὁριστική.

Ε νδὲ τῇ δεκάτῃ στελίδι καὶ τὸ, λέγει οὐδὲ τοιοῦτός ἐστιν οἷος ὁ καθόλου. ἔτι τὸ περὶ γὰρ παίπα τὰ ὄντα ἀμφότερα. ἔτι τὸ, τυτίτιει μὲν ἦν κοινὸν παίπων γένος τὸ ὄν, εἰ ἦν ἴσως λέγειν. ἔτι τὸ, ἄλλαι γὰρ ἄλλων εἰσὶν, καὶ ἄλλαι ὑπ' ἄλλας. ἔτι τὸ, τῶν μορίων δοῦναι. ἔτι τὸ, εἰ τοῦτο εἴη δεικνύμενον. ἔτι τὸ, ἢ τὸ δοῦναι αὐτὴ συγχωρηθῆναι, καὶ ὡς ἀληθῶς εἰ λαβεῖν.

Ε νδὲ τῇ ια στελίδι κὴ τὸ ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς δοῦναι τὸ μόριον, οἷον αἱ βούλῃται

τῆς ἀντιφάσεως. ἔτι τὸ, εἰ γὰρ ἀποδέδεικνυσε μὴ ὡς ἀληθέσι οὔσης ἐχῆτε τὰς ἀρχάς. ἔτι τὸ, ὅτι εἰσὶν ἴσαι. ἔτι τὸ, οὐκ αὖ ἔχει δεῖξαι ὅτι ἴσαι εἰσὶν. ἔτι τὸ ὡῶς διαλεκτικὸς ὁρῶν.

Ε νδὲ τῇ ιβ καὶ τὸ, ἀλλὰ τίνα ἄλλην καθόλου, καὶ ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις. ἔτι τὸ, ὅσα τοιαῦτά ἐστι, τὸ προκείμενον κατασκευάζει τὸ, ὅτι καὶ μὴ εἰδὼς τῆς ἐστι πειραστικὴ. εἴπερ γὰρ δικαίου τινὲς, ἀτέχνως καὶ δίκαιοι τῶν νόμων γνώσεως καὶ πείρας λαμβάνουσιν ἀλλήλων, περὶ οὗ δίκαζονται ὡῶς ἔχουσι πιθανότητα. ἔτι τὸ, ἐπάγεται τι ὕστερον ὡς συμπέρασμα ἔτι τὸ, καὶ μάλιστα τοῖς κοινωνοῦσιν τινων λόγους διδόντων καὶ λαμβάνοντες.

Ε νδὲ τῇ ιγ στελίδι καὶ τὸ, ὕβρισας τὸν δεῖνα, ἢ οὔ; καὶ σῶν εγένου τῇ τούτου φιλίᾳ ἢ οὔ; ἔτι τὸ, ὁ μὲν γὰρ διαλεκτικὸς οἴδεν ὅπου ὁρῶν τὸ μόριον αὐτῆ φασις.

Ε νδὲ τῇ ιδ στελίδι, καὶ τὸ, καὶ ὑφ' ἓν ἀναγεσθαι γένος, ὡῶς γὰρ αὖ καὶ αἱρεθήσαν, καὶ διὰ τοῦτο. ἔτι τὸ, πρῶτον τοῦτο λέγει, ὅτι ὁ διαλεκτικὸς δύναται θεωρῆσαι περὶ τὰ σοφίσματων. ἔτι τὸ, καὶ τὸ εἰς βοῦλος ἄγειν τὸν πρὸς διαλεγόμενον, τὸ παράδοξον αὐτὸν ἐλέγχειν λέγοντα.

ΤΕΛΟΣ.

A B C D E F G H I K *Quaterniones omnes.*

Florentiæ per hæredes Philippi Iuntæ, anno domini. M. D. XXI. Mense Augusti. Die. XVI. Leonc. X. Pontifice.

In. 2ª. p uterq; terminus predicatur
In. 3. uterq; est subiectum

Medius terminus q coniungit duos extremos qui sunt in conclusione debet ee ~~huius~~ maior subiecto conclusionis & aequalis aut minor praedicato conclusionis. aequalis ut queritur an socrates sit ho. Medius est rōale maior socrate. & aequalis homini. Dicā quicqd est rationale ÷ homo socrates ÷ rōnale ergo &c minor ut queritur an animal sit. 5ª

Nullus lapis al
oīs hō al
Nullus hō lapis

Nullus equus
nullus hō equus
omne risibile hō
nullū risibile

nullū homine esse lapidē

Nullū al. est lapis
~~oīs hō est al~~
oīs hō ÷

1 2
1 7
2 9

Quodolā al nō ÷ albū

~~Quidā~~ socrates est al

socrates nō est albus

onze menos 3ª
onze menos sesma

Nullus lapis al
oīs hō al
Nullus lapis 5ª

Nullus lapis al
oīs hō al

propo